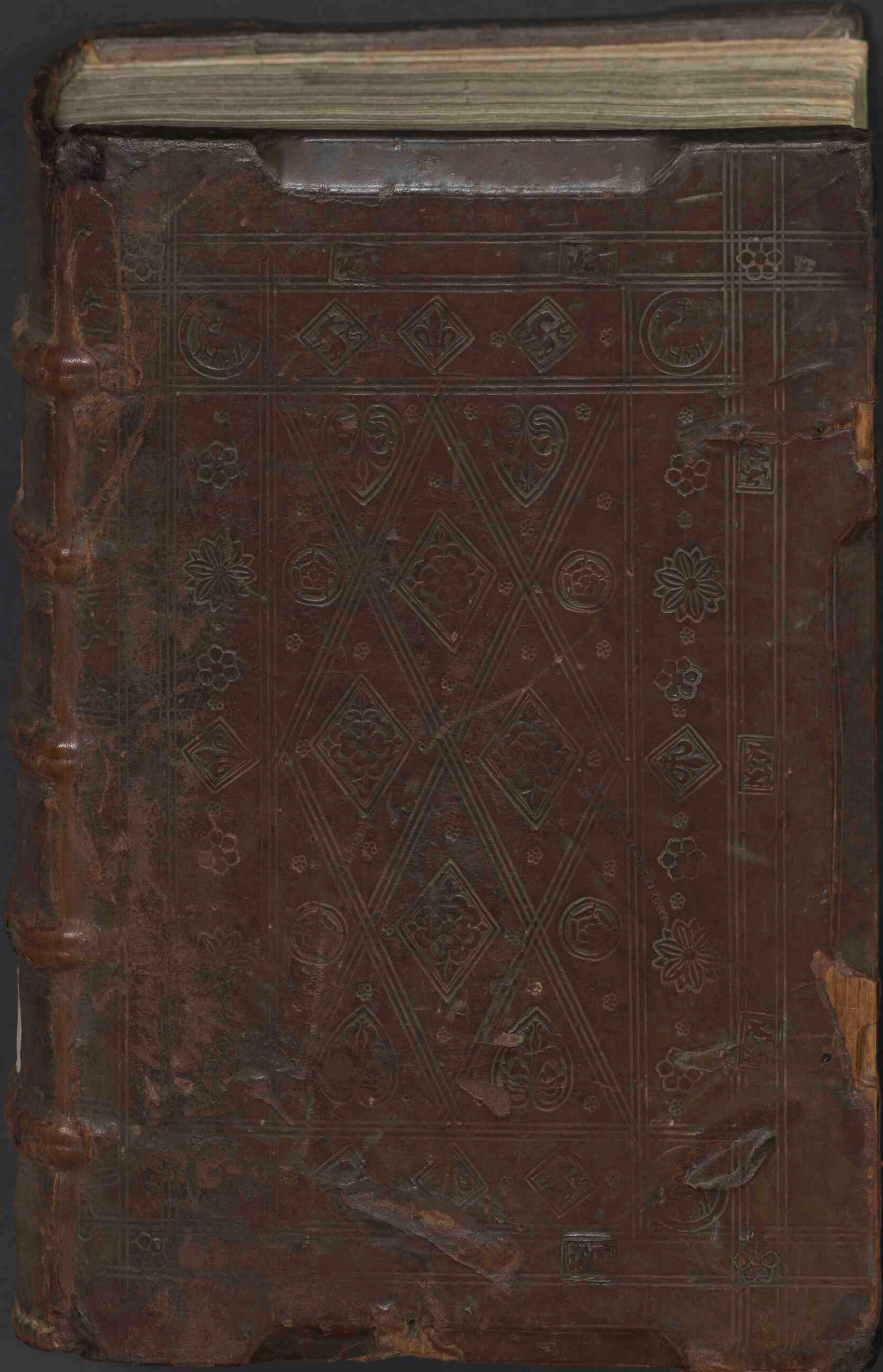

**Domitij Calderini Veronensis Commentarij in. M. Valerium
Martialem ad clarissimum virum Laurentium Medicen
Florentinum Cosmi Medicis f.**

<https://hdl.handle.net/1874/461644>

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

da. domitianus templum paladis chalcioece erexit. TVas
res agit. nam pallas erat numen familiare domitiani. Alci
dem templum herculis. Plos laconas. i. castorem et pol
lucem qui mutua pietate alterni uiuunt in celo. TEmpla fla
uia. i. gentis flauie que condidisti tu ad forum latium erat
statua equestris domitiani iuxta templa flauie gentis. EX
pectes. et sublineas. i. differri patiaris

GVREOLIS. Eschillus cum ad gallam meretricē
ieret cogebatur dare denos aureolos alis aut
duos aut quatuor soluentibus nam fellabat gal
la irrumantem eschillum qui fellat loqui nō po
test ex hoc iocatur poeta ut alibi si te prendero gargilli ta
cebis. Si totidem addideris. id est duos. TAcet. tacet quia
tu irrumas ergo cū sit prostituti pudoris uēdit incōmodū
non pudorem afficitur autem in commodo dum fellat quia
loqui non potest. Quid ergo interrogantis. i. quare cum sit
prostituti pudoris exigit tantum. TAcet. respondet mart.
id est non pudorem tibi uendit tanti sed tacendi incōmodū
nam cogitur silere et ita festiue indicat eschillū irrumatorē

AIBI. Promulgata lege a domitiano ne spadōes
fierent infande libidinis diuerticulum inuentū
nā pueri intra septimū annū prostitutebātur qđ
imperator edicto prohibuit hoc laudatur a po
eta. Domitor. rheni. id est o germanice. PVdice. quia adul
teria prohibuisti. NON est scelus parere. scelus uidebatur
esse parere filium aut prostituendum aut castrandum aut
certe parere ex adulterio. SEctus puer. spado factus.
LEno. qui conducebat infantes prostituendos a matribus
LVpanari. in lupanari erat libertas ut posset se unusquisq;
prostituere sed tu illic quoq; noluisti licere omnia. CVbi
cūlis. uxoribus quia erant ate te promiscua adulteria. LV
panari. i. noluisti esse in lupanari infantes prostitutos

DICERE. REduci. reuerso in columi de libycis
GEntibus. e libya. NON uacat. occupatus ē id
est satis est me uenisse ter et quater. NON uis
auere. tanq̃ uiuus. VAle. ut mortuus.

QANQVAM. Idem argumentū RApitus ab u
bere id est intra septimum annum. IN uagitu.
hoc dicit in cōmiseratione pueri qui non sentie
bat coitus. SEXus nostri. uirilis prostituisse pu
blice mares immatura libidine. PENas infandas. cruciaban
tur enim libidine uirorum. AVsonius. pater domitianus.
EPhebis. pueris SAeua libido uirorum. qui uolebant habe
re eos in delitiis

NIL TIBI Bithynnichus captatorus deridet qui
quot annis fabio orbo et diuiti sena milia dona
bat moriens fabius nil reliquit bithinnū at M.
tibi sena milia reliquit quia scilicet non dabis am
plius que solebas dare uiuo. LEguit. reliquit tibi testamē
to. ILle. fabius. DEdit. reliquit quia reliquit illa annua sena
milliaq; dabas

SENES. Cantarus et alienas sectabatur caenas
et omnes carpebat monet martialis ut assente
tur si uult gule seruire foris apud alium. Liber.
liberi animi. SERuum. obsequi blandiri Paula
uolebat nubere prisco diuiti sapit inquit Martialis. at priscus
eam meretricem renuit nec minus etiam ipse sapit. SApisti
cepisti consilium bonum

NOMEN. Earinus libertus fuit germanici qui po
cula imperatori miscebat spado paucis diebus
ante legem promulgatam de eunuchis dicitur
autem earinus quasi uernalis nam. grece
latine uer mediam sillabam ita corripit ut et tertiam et pri

X. fo.

87

RARIORA

Cm

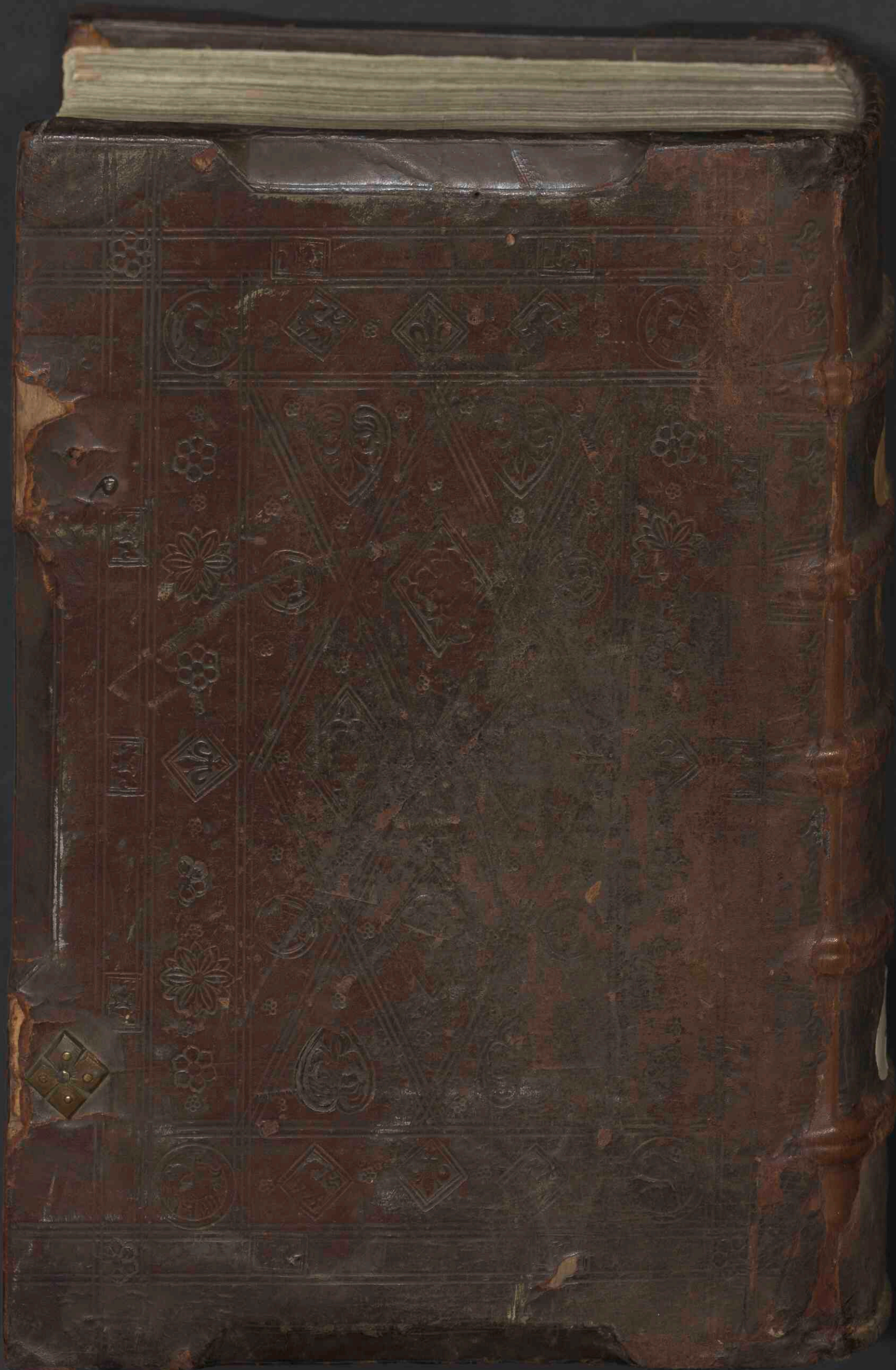
Cm

51
m

cm

Cm

S. Iohannis

Litterae Latinae

Folio n°. 87.

212. Domitius Calderinus, Commentarius in Martialem. [Editio princeps]. Rome, Joh. Gensberg 22 Maart 1474. 2o. X. 2o. 87

Type 1. — HC* 4235. — BMC IV p. 49. — Peddie II p. 146. — Pell. 3157. — Pr. 3460. — Bl. 1—9 ontbreken.

Op het schutbl.: „S. Iohannis“. — Uit het kapittel van S. Jan te Utrecht. — In oorspr. beschadigden led. stempelband, waaraan de sloten ontbreken; de stempels, die waarschijnlijk door Jan Veldener zijn gesneden, zijn beschr. en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 10, pl. III 1, 6, 7, 9, 13, 16, 18, 21 (benevens twee haantjes in een rechthoek, die ook voorkomen op den Haagschen band van Jan Veldener, beschr. bij Weale II 318).

N 134 B.

N° 250 T.

Do

10
Do. Calde. In epigrammata Mart. In Amphithe-
atry Caesaris Domitiani facta.

BARBARA Pyramidum. Hoc primo epigra-
mate assentatur Domitiano cuius amphithea-
trum operis magnificentia et dignitate omnibus
edificiis scribit anteponendum quicunque antiqui-
tas admirata est id destinauerat Augustus media urbe
Vespasianus extruxit. Titus filius dicauit maximo appa-
ratu uno die quinque millibus ferarum occisis ut Euse-
bius et Tranquillus scribunt. Dicauit autem quoniam
publica edificia numinibus consecrabantur. Cur autem hu-
ius laudem tribuit Domitiano cum illud neque extruxerit
neque dicauerit ratio est quod Domitianus ex quo puer Capi-
tolium defendit una cum Sabino patruo putauit sibi debe-
ri imperium quod ab ipso acceperant. Quare Poeta uult
quicunque gesta sunt uel a Vespesiano uel a Tito ad Domi-
cianum referri cuius imperium ut supra dictum est fuisse
assentando innuit. Preterea imperantibus patre et fratre
non destitit se principem imperii gerere Ego tamen ex
istimauerim oc h' Tito imperanti scriptum fuisse cui uera
laude nunc assentatur. Pyramides. Lapidem erant erecti
mire magnitudinis in acutum tendentes dicti ab ipsa figu-
ra que flammam imitatur igneam nam pyr dicitur ignis un-
de pyramis. Reges egypti primi excogitauerunt id ge-
nus edificii uel ut ne pecuniam successoribus relinqueret
uel ne plebs ociosa esset. Cum multo essent in egypto. tres
maxime impleuerunt orbem fama et admiratione que e-
rant in parte Africe inter Memphin et Deltam in monte
sterili quarum amplissimam lx. hominum millia. xx. annis
construxisse dicuntur auctores sunt Strabo Plinius Soli-
nus. Miracula pyramidum. ita et a Plinio dicuntur quoni-
am ad admirationem potius quam ad usum constructe erant.
Strabo in ultimo scribit se uidisse cumulos reliquiarum que
remanferant ex cybis operarum eodem uersu poeta utitur
alibi Barbara pyramidum cesar miracula ride. MEMPHIS.

regia egyptiorum ab Ogdoe rege edificata cuius filia Mé
phis nomen dedit. puella ea est cum qua Nilus sub imagi
ne tauri dicitur concubuisse. urbis ambitus erat. c. et l. sta
dioz. septuaginta apudis habebat et templum ueneris auctore Stra
bo et Diodorus. BABYLON. urbis caput Chaldearum gen
tium. ambitus. ccc. et l. stadiorum edificata a Semiramide
regina emulatione Nine urbis quam Ninus eius uir constru
xerat accersita sunt teste Diodoro ex omni regno terdec
ies centena hominum millia ad opus iuuandum Clytarchus
et Alexandrum secuti scriptum reliquerunt quolibet annu
die stadium urbis fuisse absolutum. ASSIDUUS labor. mul
torum annorum. IACTET. extollat et laudet. i. cesset laus et
ostentatio babylonis. TRIUE templo. i. diane. De templo
diane ephesie intelligit quod erat in panorio portu ad ephe
sum in asia grece fuit admirationis et magnificentie ut Pl
nius. cc. et. xx. annis structum a tota asia in solo palustri
ne terremotibus quateret. Columnas habebat. c. et. xxxvii.
ex quibus xxxvi. erant celate miro artificio. Cresiphon fu
it architectus ut alii archiphron. Sunt qui scribant primu
diane templum fuisse minus secundum maius. quo incenso
ab Herostrato tertium edificatum aiunt honorem mulierum
ad id collatis. MOLLES honores. i. luxuriosi et asiatici hono
res quoniam preter edificium multa erant ut scribit Plinius quod
nihil ad speciem nature pertinebant sed ad luxum tantum.
Quid alii hoc loco suspicentur non percipio ego ut dixi
molles honores interpretor quoniam ut dixi erant in eo mul
ta ornamenta ad luxum et molliciem potius pertinencia quam
ad edificii solidam laudem ut uerba Plinii indicant. MOLLES
honores. i. luxuriosa ornamenta. nam amphitheatrum sua
sublimitate et edificii prestantia admirandum est non
propter luxum aliquem rerum qui in eo sit quemadmo
dum in templo diane ephesie. Erant preterea in eo eunu
chi sacerdotes qui mezbolizi dicebantur cum quibus uir

giēs aliquas sacras esse oportebat ut scribit Strabo. ARa
frequens. De templo Iouis ammonis itelligit quod apud
Nasamones populos libie erat. Iuppiter lingua egyptia
ammun dicebatur unde corrupto nomine ammonem dix
erunt afri. autor est herodotus. Pretermittuntur opinio
nes Serui et Diodori pausanias scribit hammonem dētū
ab hamnone pastore qui primus ei illic templum erexit.
Multe are erant huic deo dicte auctor est Plinius in afri
ca quod et Virgilius testatur in quarto. Tempia Iouis cē
tum latis imania regnis. Centum aras posuit. MAusolea.
Mauseoleum sepulchrum fuit Mausoli regis carie in alicar
nasso que prius zephira dicebatur conditum ab arthemī
sia coniuge et enumeratum inter orbis miracula hac una
de causa q̄ erat columna et claruerunt in qua sculpenda
quatuor excellentissimi sculptores. s. Scopax. Briax. Thi
motheus. Leocares cingebant. xxxvi. columnis certaba
tur etiam illic a poetis unde extabat tragedia a Theodo
te auctore Gelio que Mausolus inscribebatur. Mausoleū
et non Mauseoleum dicitur. Propertius. Nec Mausolei di
ues fortuna sepulcri. VAcuo aere. quia aer non habitat.
et uacuum perpetuum epitheton est aeris. CAres. popu
li subditi Mausolo. Mausoli meminit demosthenes in ora
tione pro libertate rhodorum.

HIC VBI SIDE REVS. Domicianus urbem
distinxit ut alibi a poeta laudatur. nunc uero
extollitur q̄ plura edificia erexerit in eo solo
loco et spacio quod edes Neronis occupaue
rāt et argute ait romam sibi redditam esse quam prius Ty
rannus occupauerat et nunc loca patere delitiis populi
que olim uni tantum domino seruebant. SIdereus altissi
mus. PPropius astris. i. uicinus. hyperbole figura amica
poetis ut scribit Quintilianus. COlossus. dicitur ingens

Statua a

.i. ab hebetando aspectu ut sui

das apud grecos interpretatur uel in Colosso primo conditore ut Pompeius scribit. hic loquitur de Colosso Neronis. Nam Nero accersito zenodoto ex gallia eius opera et artificio iussit sibi strui Colossum. c. et. xx. pedum. q̄ statua eo mortuo dicata est soli mutato nomine et erat in atrio olim eius domus. De hoc in qua loquitur quoniam ut Suetonius scribit erat in atrio domus neromane ut etiam hic et quod indicat Mart. Inuidiosa feri radiabant atria regis. Erat preterea Colossus Domitiani i urbe equestri habitu de quo alibi loquitur poeta. Inde sacra ueneranda petes palacia cliuo plurima qua summi fulget imago ducis. De eodem multa apud Papinium in prima sylua. Pegmata celsa uia. Pegma significat compactum edificium qd̄ uel statius uel alio aliquo ludicro ornatu interdum pueris confidentibus producebatur in scenam. Hinc est q̄ a Suetonio scribitur Claudium consueuisse obicere bestiis etiam illos qui parum diligenter et prospere pegma in scenam produxissent. C. princeps produxit in scenam pegma in quo erant. c. et. l. pondo argenti ut scribit Plinius. Inde illud est Iuuenalis. Et pegma et pueros inde ad uelaria raptos. quod prauè interpretantes pegma pro ludo accipiunt cum machinam significet ut dixi. Atria ferire regis. Domus neromana a palatio tēdebat in exquilias quā primo appellauit transitoriam postea auream habentem porticum triplices milliarias. stagnum instar maris. arua. uineta. syluas cum omni genere pecudum et ferarū phytulas spargentes flores et unguenta. Cenationem rotundam que in modum celi mouebatur aues argenteas in solaris lapidem sphengitem. quo perpetuus dies ilucescebat. Tacitus et multi senserunt et Suetonius incensam fuisse urbem ut tantam domum edificaret. Inuidiosa maxima et redundantia deliciis. R. A. diabant splendebant orna

namentis et Colosso Neronis qui in atrio erat. Occupata
et idem ex Disticho. Roma domus fiet ueios migrate qui
rites. Si non et ueios occupat ista domus. Velocia mune
ra thermas. Titus celeriter struxit Thermas prope Am
phiteatrum Domiciani propterea uelocia munera emenda
deprauatum locum apud Suetonium qui ita scriptus est
Thermis Celebriter. extructis pro Celeriter. S Vperb⁹
ager. quia domus Neronis complexa erat agros. Porticus
Claudia. olim et Liua dicta est sed edificante Nerone e
uersa fuit restituta postea sub nomine Prisco a Domitiano
Porticus apud romanos edificabantur umbris et ambula
tionibus. Sūt q d neroniana porticu ego de liuia sentio eu
ius meminerunt Cicero et Suetonius. Deficientis. femen
tis. Reddita sibi roma est. roma romam amiserat quia nō
sua erat sed Neronis nunc a Domitiano est sibi reddita et
manis.

QUE TAM SEPOSITA. Domitianus edidit
spectacula magnificentissima auctore Tran
lo que ut celebriora uiderentur poeta ait totū
orbem cōfluxisse. Sed edidit epygramma hac
de causa quoniam cum clamatū esset ī spectaculis domi
no et deo feliciter ea uoce mirum in modum oblectatus ē
Domicianus. Propterea poeta principi blandiens ait di
uersos fuisse populos in theatro sed unam et eamdeꝫ uo
cem extitisse cum Domicianus dominus et pater patrie
appellaretur. quasi dicat omnes illos fuisse subditos Do
miciano et multa merita consecutos ut cum Domicianus
pater patrie appellaretur non ab diuersis populis sed qua
si ab una et eadem uoce id testimonium accepit quod in
ti romanorum confluerit ad spectacula indicant Tran
lus in cesare ubi scribit tot conuenisse ad spectandum ut
plurimi aduene inter uicos et uias manserunt. Plurimi pre

terea elisi inter quos duos fuisse senatores. SEposita a regione nostra remota BARbara moribus RHodopeius. tracijs rhodope mons tracie. i. accola thracie. SArmate. populi septentrionis pascuntur pulte emilio ut Plinius aut lacte equino sanguine admixto. EPoto equo. i. sanguine equi cum palte emilio. DEprensi nili. Nilus incerti ortus est propterea poeta ait deprensi nili nam deprehenduntur ea que sunt occulta. Sunt qui putent Nilum oriri ab ultimis ethiope finibus longa est Plinii ex iubie testimonio disceptatio. DEprensi. tandem inuenti. CTquem sumpreme tethyos. unda ferit. De Britannis potes intelligere qui extremi hominum abluuntur Oceano. Potes et de morinis qui sunt ad Oceanum gallicum. Virgilius extremique hominum morini. FERit. abluunt. ARabs. Arabia diuidit iudeam ab egypto que triplex est auctore Ptolemeo. felix petrea et deserta. arabs et arabus dicitur. FEstinavit. ostendit magnam famam fuisse ludorum. Gabei populi sunt in felici arabia qui thus mittunt regione appellata saba quod significat mysterium. Cilices. populi asie minoris ad taurum montem crocum habent prestantissimum ad id antequam maxime quod coricum appellant unde crocus coricius Plinius et Strabo testes. Nimbis suis. i. croco. Nam croco trito et mixto uino dulci profunde bantur theatra uase quod nymbum appellabant. Martialis in distichis de nymbo et Ioue qui ueniet miscenda ad pocula largas. fundet nymbus aquas. hic tibi uina dabit. intellige uinum dulce croco trito immixto. Cum enim bonus odor croco esset et romani herba uti non possent ad coronas est enim inepta hoc quod diximus excogitarunt. Quod autem theatra spargentur croco testatur Martialis alibi Propertius pulpita folenes non oluere crocos. Ouidius et Salustius in historiis qui de Metello scribens et illius luxuriam designans cum in hispaniam inquit pretor acciperetur ita scenis ad ostē

tatōz structis siml' crocō spsa humus. Nimbis suis .i. croce
is. Sicambri. Popli ad Oceanū in germania sunt qui z co
lorare crines et calamistrare romanos impulerunt oblecta
tos capillorum pulchritudine que sicambri erat natua.
Ethiopes. duo genera ethiopū sunt. Ethiopes hesperii
et ethiopes ad meridiē ut ex y Homeri in primo odysee
cosmographi tradiderunt. Poeta ut puto loquitur de hes
periis qui remotiores sunt et desertam magna ex parte
regionem incolunt dicti ab ethiope Vulcani filio ut Plini
us tradit.

CVRBA GRAVIS PACI. Inicio principatus
Domicianus delatores grauissima pena affecit
solutus dicere delatores qui non castigat iritat
multi autem erant qui leuissima de causa et nō
nunquam ficta accusabant cum ex fisco eis daretur pars
pecunie que multabantur accusati propterea tranquillius
appellat calumnias fiscales. Conuersus postea princeps
ad auariciam et crudelitatem non modo non puniebat de
latores sed etiam fouebat nunc laudatur q̄ eos expulerit
et inter cetera munera data populo romano ait etiam ui
tam hominum esse ascribendam principi quam sublati de
latoribus dedisse uidebatur. TVrba. delatorum grauis mo
lesta quia paci aduersabatur et quieti. PLacide. epythetō
quietis. Miseras opes. idest opes miserorum ciuium na
opulenti timebant delatores. GEtulis. getuli africe popu
li nam nocentes grauiore exilio mittebantur in africā mi
tiore. Tibur preneſte et in insulas campanie. NEc cepit
harena nocentes. idest qui puniendi erant in theatro pu
niebantur ut harena idest theatrum accipias. Cum autez
mittendi essent in exilium pari scilicet supplicio quo ciues
olim afficiebant non sunt puniti in theatro sed in nauigia

impositi eiectione in auxilium quod Plinius multis uersibus
in Panegyrico testatur. Impensis uitam principis annume-
res. impensis. id est muneribus. nam preter alia munera quae
tibi dedit princeps. dedit uitam quoniam eiecit delatores
qui te uita priuabant. Malo tamen sentire hoc etiam epigrama
scriptum in gratiam tibi imperatoris nam is delatores
primum cesos fustibus in harena in asperrimo insularum
aduehi iussit. Suetonius in Tito. Inter aduersa temporum
et delatores mandatoresque erant hos assidue in foro fla-
gellis ac fustibus cesos ac nouissime reductos per amphi-
theatri harenam partim subiici in seruos ac uenire impera-
uit partim in asperrima insularum aduehi. Inde ait poeta. nec
cepit harena nocentes.

IUNCTAM PASIPHEN. Pasiphae filia solis
et crete uxor minois amauit Taurum. quoniam
cum Minos pulcherrimum taurum consueuit
set sacrificare neptuno mactauit deteriorem
iratum numen pasiphaen in turpez tauri amorem compu-
lit. cum uellet concumbere cum belua habuit bouem ligne-
am arte dedali fabricatam sub qua latens cohibitu tauri po-
tita est. Hoc spectaculum editum est a Domitiano. quod
et si historia non tradidit non potest tamen non uideri ue-
risimile quoniam Tranquillus scribit neronem hoc specta-
culum genus edidisse. Accipit fabula prisca fidem. id est
facta est uerisimilis et creditur uera. Longeua uetustas.
id est antiquitas quae fabulas finxit non miretur non extol-
lat quoniam tu omnia representas et facis esse uera spec-
taculis. Quicquid fama canit donat harena tibi. id est quaecumque
fabule finxerunt et canunt tu representas in theatris ue-
ra actione.

BELLIGER. Domitianus ut tranquillus refert
edidit pugnās non modo uirorum sed etiam
mulierum et uenationes cum nuper esset pro
stratus leo a muliere Martialis blandiens prin
cipi ait prostratum leonē ab hercule non esse amplius dig
num admiratione. Cum in theatro Domitiani femina idez
peregerit. hanc uenationem mulier et sapiens. Iuuenalis
ait cum neuiā tuscū figat aprum et nuda teneat uenabu
la mania. De eadem pugna Papinius in syluis. Stat sexus
rudis insciusq; ferri. Vt pugna caput improbus uiriles. Cre
cas ad thanaim ferumq; phasim Themodonciacas calere
turmas. Seuis et ipsa. Venus. non satis est q; tu edideris
pugnās uirorum in spectaculis sed edidisti pugnās muli
erum. Nemea sylua. inter philontem et agros iuxta Cleo
nas ubi primo certamine leo ab Hercule est prostratus.
Strabo. Fama. fabula. PRisca fides. i. prisca monumenta
sileant. MVnera. postq; tu edis spectacula.

QVALITER INSCITHIA. In spectaculis co
medie et non nunquam tragoedie recitaban
tur ut tranquillus est auctor qui cum alia de
hoc traditum scribit caligulam egisse laure
atū mīmū in quo actor ruina se proripiens san
guinez uomit. Tragedia erat q; inscribebat laureolus a lau
reolo q; in eo introducebat sublatu in crucez Domitianus
cū multos afficeret supplicio uoluit n̄ sine uoluptate spec
tatorum eos interire iussitq; recitari uera rep̄ntatōe inter
ceteras tragedias orpheū et laureolū ita ut damnati rep̄
sentantes personam laureoli non ficta cruce sed uera pē
derent et personam orphei ita ut non fictis mulierū ma
nibus sed a feris lacerarentur. Cum hec olim recitata es
sent a lentulo ciue romano in theatro subeunte personam
laureoli non ueram ut nunc sed fictam clamat. Iuuenalis
debuisse illum interire uero supplicio quod scilicet.

historionicam exerceat. Laureolum uelox bene lentulus
 egit iudice me dignus uera cruce. ait igitur poeta hunc q
 nuper sub persona laureoli pendeat uera cruce iussu Do
 mitiani superasse scelera laureoli fabulosi quoniam scilicet
 id suppliciu quod in laureolo fuit fabula in ipso fuerit ue
 rum. LAureolus. damnatus qui subibat personam laureo
 li iussu Domiciani recitans tragoediam. Neuius poeta scri
 psit in carcere laureolum z leontem ut Gelius scripsit. VR
 so calidonio. idest britannico. Calidonia sylua britanie ad
 quam arma romana processerunt unde sceui leones mitte
 bantur. SCythica rupe. idest caucasea. Prometheus eniz
 religatus in caucaso monte fuit. Nimio pectore. idest re
 nascenti. AVem assiduaz. idest aquilam nota fabula extat
 de prometheo tragoedia eschilli que inscribitur prome
 theus. VInebant. idest palpitabant. Sillantibus. mebris
 manantibus cruore. INque omni nusquam corpore corp9
 erat. et nulla facies corporis erat in toto corpore.

DEDALE LVCANO. Hic dedalus obiectus
 fuit feris et laniatus alludens ad nomen poeta
 ait Dedalum nunc optasse habere pennas ut
 fabule finxerunt dedalum habuisse. Nam De
 dalus Mitionis filius fuit athenien. preclarus architectu
 ra et statuaria. Talaum sororis filium interfecit inuidia in
 genii quoniam inuenerat figuli rotam et ferram damnat9
 ab areopagitis dicitur adhibitis alis euolasse in eretam
 ingeniosus. Lucano urso ex lucania
 urfi mittebantur in theatrum ut Varro scribit in feritate et
 magnitudine.

PRESTITIT EXHIBITVS. Rhinoceroz pmo
 ondit i spectacul popei tu augu9 nc domitia9

15
animal est buxei coloris inimicum elephanto cuius aluum
elimato cornu petit in pugna nuper fuerat in theatro et
diu stupens ad pugnam non poterat irritari quod egre fe
rebat Domitianus tandem facto impetu in taurum. illum
non secus extulit in altum quam si fuisset pila. EXhibitus.
datus in spectaculum nam exhibere est in spectaculum
dare. QVae non promisit prelia rhinoceros. uel quia tātū
pugnat cum elephanto nunc autem cum tauro pugnavit
uel quoniam nō uidebatur posse irritari in pugnam qđ pla
cet. PRonus. inclinato cornu quod habet in naribus. CVi
pila taurus erat. Pile dicebantur uestes in globum et spe
ciem pile collectae que obiciiebantur cornibus tauro ut ir
ritarentur. Rudis antiquitas homines e stramine forma
bat ad id opus teste Pediano poetam luxus in tantum au
ctus est ut uestes purpuree obicerentur. Ouidius haud
secus exarsit q̄ circo taurus aperto. Cum sua terribili pe
tit iritiam cornu phoenicias uestes elusq; uulnera sen
tit. Iocans igitur poeta ait taurum cui pile solent obici nūc
fuisse pilam rhinoceroti.

LEGERAT INGRATO. Leo mansuefactus
dictus est in theatrum reuersus in pristinam
feritatem lacerauit magistrum. iussu Domitia
ni telis confessus est. Laudatur princeps q̄ hu
manos mores non modo uelit esse in homine sed etiam in
fera. CONtemerare. uiolare tam notas manus. i. familiaris
TVlit tela. i. passus est tela q̄a confessus fuit telis iussu Do
mitiani q̄ magistrum uiolauerit. QVos quales. i. mitissios
cum uelit feras habere mitius ingenium et mores huma
nos.

PRECEPS SANGVINEA. Nouita
te uenationis oblectatus est Domitia
nus captis feris uisco iubet poeta i assen

tationem. uenatores petere aerem et uolueres quod aucu-
pis est quam aucupes petant feras. IMPLICITAM uisco per-
dit ille fugam quia non potuit fugere. uisus implicitus uis-
co. HARENA sanguinea. i. theatro sanguineo cōsperso san-
guine multarum ferarum. Tecto ferro cessent uenabula.
i. reponantur et recondantur uenabula in uagina. quoni-
am illis opus non est. nam uisco fere capiuntur.

INTER CESARE. Sus grauida iecta in uena-
tionibus editis a principe emisit filios incolu-
mes ipsa mortua nunc ait poeta non esse mirā-
dum quod canunt fabule bachus deum natū mor-
tua matre quoniam iam fera ita nata est. CESAREE diane.
i. cesaree uenationis. Hasta leuis quia si grauis fuisset per-
cussisset filios. EXIIIT partus. i. exilierunt filii. Lucina dea
que preest parturientibus et uenientibus in lucem. Triste
iter. i. uulnerum. Bachus natus fuit Semele fulminata nu-
trit intra femora Iouis. nota fabula.

HCTA GRAVI TE LO. Idem argumentum
de sue grauida. PERDIDIT et dedit uitam. per-
didit quia mortua est. dedit quia peperit filios.
CERTA dextra. quia percussit ut uoluit LVci-
na dea que preest parturientibus et uenientibus in luce
dictam siue a luco quem habebat in exquilis rome siue a
luce auctores Varro et Plinius. NVmen ueriusque diane
i. lucine que preest parturientibus et diane que preest
uenantibus et qua est soluta. i. facta parens et qua pemp-
ta. i. mortua. nam diana uenantibus ferarum dat cedere.

SVSTERRA. Idem argumentum. MATURI uē
tris quia erat prope partum et tempus parien
di idcirco maturi. Pignora. i. filios. O Quantu3
est subitis casibus ingenium. Poeta ait in reb3
que celeritate indigent et subite sunt quandam excellen
tem et peculiare uigenii existere sentetia est. Thucydidis
Subita ingenium experiuntur et indicant. ita laudatur ue
nator q3 suem ut supradictum est tam commode uulnera
uit ut uno momento et suem feram strauerit et produxe
rit in lucem foetum.

SVMMA TVE. Duo carpophori temporibus
Domitiani fuisse leguntur. alter mango. i. pue
rorum diu editor. alter iunior fortitudine cla
rus. Hunc Domitianus non parum amauit et
fouit q3 eius dextra in feris cōficiēdis oblectaretur. naz
et princeps eodem studio tenebatur. adeo ut in secessu al
bano centēas aliquando feras prostrauerit. In carpopho
ro igitur laudando poeta Domitiano assentatur. ita enim
nuper peregerat uenationem in spectaculo ut multis fe
ris occilis et accepto premio fortitudinis adhuc uigeret
et recens uideretur quod preter aliorum morem cōtigit.
nam qui perfecto certamine premiū acceperunt fessi sūt
nec integras habent uires. Duo meleagri fuerunt alter de
quo hic Martialis alter qui secutus Argonautas Cetam re
gem in littore interfecit. Sunt qui eundem putent. Apol
lonius. alium. EVsus aper. i. interfecit. o Meleager aper
fusus a te fuit summa tua gloria. i. tu tantum ex apro cōse
cutus es laudē sed aper ē portio. i. pars laudis carpopho
ri qm nō solū iterem it aprū s3 ursū leonē z pardū et qd ma
ius est post cōfectam uenationē nā adhuc poterat nō e
rat defatigatus. Tres apri importētis numerantur. Heri
manthius quem Hercules subtulit. Aper i olympo mysie

in cuius uenatione cecidit filius Croesi uulneratus ab A
drasto ut Herodotus. et aper Calidonus quez interfecit
hic Meleager. CONDIDIT uenabula. i. misit z abscondit. IN
urso precipiti. i. irruenti cōtra se. PRIMUS. i. qui principa
tum et feritate et magnitudine obtinebat. NARCE poli ar
ctor in syluis septētrionis. Nam septētrio maiores feras
mittit et seuiores quā alie partes orbis. Hispania etia de
dit uisum in spectacula sed eius fere caput apud illos cō
burebatur quoniam rabiem inesse putabant. MOLE ignota
. i. incredibili magnitudine. DECUISSE. Herculem. i. parem
esse quia a nullo magis uidebatur posse superari nisi quam
ab Hercule nā Hercules accersebatur ad ea monstra que
ab aliis superari non poterant. POTERAT. i. adhuc habebat
integras uires absoluta uenatione et premio donatus.

CAPTUS ABIT. Taurus qui per machinam ue
xit Domitianum in altum ut celo impositus ui
deretur. nam cum futurum celum et immortalita
tem sibi ipsi uellet repñtare tauro insidens su
periores scene partes in speciem celi confectas petiit e
mulatione Herculis cuius nomen etiam sibi indiderat. naz
Alcides appellabatur qui taurum ex creta in atticam du
cens eius dorso insedissee dicitur. Cum autem olim Iuppi
ter in formam tauri conuersus europem in cretam uexis
se feratur. Poeta ait maiorem laudem tauri qui nuper Al
cyden. i. Domitianum in celum uexerit quā illius qui uexit
europem quoniam et si par onus utrique fuisse uideatur.
tamen hic altius tulit. OPUS artis. i. non fuit hoc artifici
um non scenicū et fabulosuz sed opus pietatis quia pie z
uere factū fuit. RAPTUS. ex ocul' spectatorum. Alcidem
. i. Domitianum qui uoluit appellari Alcides. Due laudes
tauri altera q̄ tulerit europem altera q̄ tulerit Alcidem

STegma. nobilitatem confer ad equa compara. Alter sensus est et hic placet ut intelligas Domitianum per mimuz emulatione Iouis qui olim se in taurum conuertit. sumpta forma tauri per machinam extulisse herculem cuius nomē imposuerat in celum. quē admodum Iuppiter taurus scūs uexerat Europem ut sit sensus poete maiorem laudez esse Domitiani qui tulerit herculem in celum quem altius tulit q̄ Iouis qui uexit europem in cretam per equora.

QUOD PIVS. Elephas nuper in spectaculo adorauerat Domitianum nā elephanti ut Plinius scribit tante sunt docilitatis ut non modo submittere genua et adorare sed etiam regi porrigere coronas discant. Poeta uult uideri hoc factuz esse non Domitoris industria sed numine Domitiani cuius sensu elephas submisit genua.

LAMBERE SECVRI. Tigris data est in spectaculis ab Augusto cesare et nuper a Domitiano mansuefacta. sed cum leonem inspexisset eum lacerauit. uult hoc poeta factum uideri numine Domitiani cuius uicinitate ausa sit id quod in syluis non audebat. SEcure magistri. non metuentis feritatem belue domite. Hircano iugo. Hircania scythie pars est Pantheris. Pardis Tygribus abundat. Lucanus quas ne more hircano matrum dum lustra secuntur Altus cesorum pauit cruor armentorum. RARA gloria. i. maxima gloria ferarum quai prima erat inter tygres magnitudine. SENa. reuersa ad feritatē. TALE nihil. i. cōgredi cū leone. INter nos. in theatro. PLUS. feritatis numine Domitiani.

QUIMODO. Taur⁹ ex superiorib⁹ ovidii x sibi⁹ quos adduximus planū ē tauros irritari z cū petūt aliq̄

deuitari eorum uulnera obiectis pilis et uestibus nuper
 Taurus in theatro petiit elephantum cornu a quo pstra
 tus est. insultat poeta tauro mortuo q̄ tãdem potitus cer
 to obstaculo quod cum pilas peteret maxime querere ui
 debatur. occubuerit. FLammis. iracundia et irritatiõe naz
 inflammatum ira dicimus. ARdore cornuto. potitus. i.
 potitus ardore et uehementia cornuum nam inuenit ob
 staculum. appellat cornutum ardorem uehementiam tau
 ri. Sic. ut pile tollebatur. OCcubuit. extinctus ab elephã
 to. DVm putat elephanta tolli. iactari posse. Sic ueluti pi
 las obiectas.

QVM PETERET. Domicianus inter cetera
 spectacula reuocauit in usum munera questio
 ria ubi sua liberalitate fecit potestatem popu
 lo eligēdi duo gladiator̃ paria ex suo ludo q̄
 nouissime introducebãt aulico apparatu. cum autē p̃nun
 ciallet se unū par daturum quod populus uellz. aliq̃ pos
 cerent Mirinum gladiatorem. Alii triumphum ipse ducti
 manibus in partes dissidentes promisit duo. non potuit i
 quit poeta melius finire litem iocosam q̄ tanta liberalitate
 et magnificentia alibi de mirino nuper cū mirino pete
 retur Missio leso.

QUICQVID IN ORPHEO. Recitata est Or
 pheus tragedia ut supra Laureolus ita ut dā
 natus representaret personam Orphei qui di
 citur laceratus fuisse cyconum mulierum mani
 bus. Describit actionem huius tragoedie poeta et ait ita
 ueram fuisse laniationem in eo qui nuper representauit p̃
 sonam Orphei ut de Orpheo fictum est orpheum scrip
 sit etiā Lucan⁹ de quo papinius i neronē. z n̄r tibi p̃feret
 orpheus. EXhibuit. rep̃ntauit. RHodope thracie mōs.

Miranda sylua. i. pulcherrima uel miranda quod artificio ueniret ipse qui sub persona orphei erat. Ingrato urso. quia eius cantu non lenitus est. Hec res de hoc orphea ita ut uera est ita ficta alia.

SOLICITANT. De rhinocerotem et urso. Dum ira fere colligit se. i. dum inflamabat desperabant plia a magris quia non sperabant posse irritari ad pugnam rhinocerotem. GEMINO ictu. i. fortiter uehementi Vergilius gemino dentalia dorso uel quoniam rhinoceros hec duo cornua ut apud pausaniam solum legimus. alterum insigni magnitudine ex naribus extat. alterum superne erumpit exiguum quidem sed ualidissimum.

HORICA. Laudat carpophorus quod ita stantes feras superauerit ut nuper leo pterefactus se dextram fugiens coniecerit se in uenabula aliorum potius quam uoluerit eum expectare. DORICA. dorienfes altemene duce in cretam uenerunt per tempora troiana et condiderunt. x. urbes. terciū genus hominum fuit quod cretam habitarunt unde cretenses dorici DORICA uenabula. i. sagittas cretenses namque e creta optimi calami ad sagittarum usum. ET teneri carpophori. i. adhuc iuuenis. FACILIS. facile succisa. BISON animal quod mittit germania deforme quod plixitate iubarum et reliquo corpore sicut fex. BVBALUS. Vrum iteligit namque ex hercinia sylua mittunturi specie et colore sicut bobus magna uelocitate et magnitudine paulo intra elephantum neque homini neque fere inspecte parant foueis capiuntur. Idem bubali dicuntur quamuis Plinius accuset imperitum uulgius quod bubalos appellet cum in africa uri reperiantur aut nulla aut exigua similitudine cum bubus. CORRIPERE. tolle lentas moras. TVRBA. spectatores consueuerunt pugnantem feram plausu excitare ad fugam monet eos poeta nullum esse remedium fere carpophoro pugnante. namque statim sternit et fugientem adeo perterret ut ruat in tela aliorum.

SI QVIS ADES. Inter cetera theatri munera Domitianus edidit Numachiaz ut scribit trágicus effosso lacu iuxta tyberim quâ spectauit iter imbres et niues unde exiit illud epygráma aspice quâ densum tacitarû uellus aquarû Defluat in multus cesaris inq; sinus pugna fuit ppe iustaz classiû excitati undis in speciê pen fluctuuz maris. Monet aduenam spectatores ubi unde tantopere cōcitantur fuisse paulo ante terrâ qđ si ei credibile non sit expectet tantisper dū cesset naumachia. uidebit. n. ita gescere fluctus ut etiâ sit miraturus quo pacto i tā exiguo lacu tâte eēt pcelle paulo atez utrūq; tandē crediturus miraculū. Si quis serus spectator. icepta iā pugna et iceptis ludis flux dies naumachie fuit prima in urbe. i. si ate hūc diē n̄ fuisti i urbe. ENio. furor belli RATibus. classe. PAR fretis. i. pelago. i. ne putaueris hic eē mare. EQUora. laxent. i. dū pugna naual absoluit. CVM uidebis sedatos fluctus. dices hic paulo ante erat pelagus. et ita credes utrūq; miraculū.

QUOD NOCTVRNA. Fabula leādri natā ad hero amicā repñtata ē in theatro s; tñ hic q; repñtabat fabulā euasit. quis in ea sit leandꝝ submersus esse fluctibus. NOcturna unda. i. aqua quā natali nocturno tpe. CESaris unda fuit. ppterea percit. At unda neptū n̄ percit leādꝝ.

SECVLA CARPOFORVM. Laudatur itez carpophorus q; solus plures feras interfecit q; oēs q; monstra domuisse dicunt. NVllum opus. i. nullus labor fuisset hoibus in monstis. TVlisset natus esset. Marathon urbs ē non procul ab athenis ad quā hercules abegit taurum ex crata amatum a pasiphae quem taurum illic postea domuit Theseus Plutarchus et Diodorus testes merathon non timuisset quia eum apruz

carpophorus interfeciss. Arcas menelaū de apro erima
theo itelligit quē Hercules iterfecit menalus mōs arcadie
NEc armata manus hydre. De hydra lerne itelligit quatu
viii. capita habentem hercules oppressit. VNa mors. i. uno
certamie superasset hydrā qđ hercules nō potuit Chyme
ra monstrū qđ solinus montē iterpretatur fuisse domitū a
bello rophonte filio glauc. i. SEmel. uno ictu. IGnipe des
tauri. euomētes ignē custodiebāt uellus aureū eos supa
uit Iason ope medee. SIne colchide. i. sine ope medee qđ
nō potuit Iason. HESione. filiā laomedōtis obiectā mōstro
marino et deuinctam saxo liberauit. hercules cū illac nauī
ga et una cū argonautis. ANdromede. cephei filia fuit re
gis ethiopū mōstro data eā liberauit. Perseus pactus ei9
nupcias. Hec erat in Iope portu Plinius Ouidius Properci
us exoluit duris cantib9 andromedā. PARiter. eodē certa
mie. Hercules. xii. perdomuit at carpophorus. xx. plus
ergo egit.

IVSIT NEREIDVM. Assentatē principi. naz
cū domitianus maxie studuerit ut in eius nau
machia classes iuste et uere uiderēt scribit oīa
ita repntata ac si in mari res gesta esset ueris
classib9 tātiqz artificii fuisse hoc spectaculū ut ipsa Thetis
aut docuerit hāc pugnā aut didicerit quasi inuat. ope mo
rtali nō potuisse pfici. DOcilis chorus nereidū. i. docte pu
elle repntātes Nereidis magna docilitate et igenio. TOto
equore. i. tota naumachia. Plnxit. i. distinxit et circūscrip
sit icesu. FVlcina. tridēs neptuni et ancorā et remos credi
dimus esse ueros adeo oīa fuerunt bñ representata. SId9
laco. i. castorē et pollucē qui prospera signa sunt nauigati
bus Ioue cōcedēte eoz meritis ut diodorus et hyginus
scribunt eoruz ortu occidit. Helena sydus tēpestuoluz et
minax ut scribit plinius. Horatius. Sic fratres helene luic
da sydera. CONspicuo. aperto aut docuit aut didicit.

AUGVSTI LAVDES. Anteponitur nau-
machia domitiani classi augusti qua superatus
est Antonius quoniam non modo sit pugna-
tum sed etiam nymphe et alia maris numina
representata et preterea ludi editi qui in terra solent spec-
tari. Iubet igitur poeta ommissa naumachia claudii que o-
lim erat celebris et neronis unam hanc celebrari. Plac3 ut
potius intelligas de uera pugna aduersus Antoniũ quaz
de naumachia quã edidit augustus. QVota pars est hec
que dicat minima pars eorum que uidimus admiratione
digna. TRiton. salacie et neptuni filius et eiusdem numis-
tiben. FERas. quia in mari edidit lusus ferarum et uenati-
ones domini neptũni. SOLum. erat in mari in quo ludi et
uenationes exercebantur. IRe pedester. Placet tamen ut
intelligas illas feras natasse quoniam tranquillus scribit ita
factum esse in naumachia neronis. SEuis ratibus. que il-
lic erant. DIues. plena ludorum in circo aliquando dabant
ludi. FVcinus. Claudius edidit pugnam naualem in fucio
marforum lacu ita ut renuentes pugnare ex littore nunc
adhortationibus nunc minis in certamine impulerit repre-
sentato etiam tritone tubicine emergente ex medio lacu p-
machinam. Classis rhodia et sicula congresse sunt auctor
Suetonius. Fucinus naumachia claudii. Plgri neronis ne-
ro dedit naumachiam aqua marina inducta in qua nataũt
fere. Plgri quia nulla exercitatio ferme in illis fuit prefer-
tim si conferantur naumachie domitiani.

*Domitij Calderini Veronensis in lib. Martialis primũ
Cõmentarij.*

PERO ME SECVTVM. Scribit hoc nunc
ut demum sit editurus librum et hec epistola
apposita est libro confecto. QVis quis de se
bene senserit. i. quicunq; sibi conscius non sit
et sit uir bonus non poterit de me conqueri. VERis nomi

nibus. i. nudis nominibus. **C**ONstet mihi fama uilius. i. de
tur mihi fama uiliore genere scribendi. Nouissimum. i. hoc
ultimum scribendi genus et infimum quia tantum in iocis
uersatur. **M**alignus interpret. i. absit qui omnia interpre
tatur in malam partem. Si meum esset exemplum. i. si ego
essem primus qui in hoc genere scriberem et essem exem
plum posteris. **N**on intret Cato theatrum meum. reprehē
ditur sub persona Catonis ille qui cepit legere epigrammata
et statim dānet propter lasciuiam. nā qui accedit ad ea legēda
ait eum oportere esse certi et constantis animi et eorū las
ciuia immo inquit allectus es ad hec legenda propter las
ciuiam perstargitur.

HIC EST QVEM LEGIS LECTORI. Indi
cat quis sit simul ei agit gratias q̄ se uiuo legat
epigrammata cuz non nisi mortuorum poeta
rū libri legi soleant. Carmen est falletium a fal
leco inuentore autore Ausoneo. Fallecum autorem fuisse
huius carminis. Argutis libellis. i. acutis carminibus. Epi
grammaton est genitiuus grecus. Id decus. i. famam q̄ le
git epigrammata mea ante mortem. **R**ari. uel prestantes
uel pauci. quoniam et si multi scribunt tamen paucorū scri
pta leguntur post cineres.

QVI TECVM. Docet hos ubi sūt libelli sui uena
les. **Q**Vos libellos mēbrana arctat. i. q̄ exiguo
uolumine sunt cōpacti. **S**Criniū. uetustissimum
uerbū. i. capsula erat in qua res preciosiores ser
uabātur et mithridates epistolas grauiores et Darius un
guenta seruauerunt. da magnis. i. reponē magnos libellos i
scriniis. **M**Ea manus una capit. libri qui possunt capi una
manu. **E**nchirida dicuntur. **V**Bi sim uenalis. i. ubi sint uena
les mei libri. **S**Econdum. secundis scriba fuit Othonis au
tore Plutarcho qui mortuo principe cum ad tempora do
mitiani supuixisset iuncta familiaritate cum Martiale eius

carmina priusq̃ ederentur legebat tanquam censor. Alibi
Martialis p̃ si legeris ista cum diserito. Sed nunquid sum?
improbi secundo. Quod autem dicat se uenalem apud Se
cundum non mirum nam bibliopole erant apud antiquos
doctissimi librosq̃ nouos ab auctoribus rogabant ut non
minus censores essent q̃ uenditores non placet intelligas
de Plinio secundo. Libertum. grammaticæ in libertis maxi
me floruit. Lmina pacis. i. post templum pacis quod con
didit Domitianus prope porticum lune. Pallidumq̃ forū
.i. post forum iuxta quod erat templum palladis ut iquit
papinius potes et de foro nuper condito a Domitiano in
telligere quod postea nerue est appellatum.

ARGILETANAS. Librum alloquitur iam exi
turum monog̃ eum peruenturum ad censuraz
multorum nullamq̃ esse causam cur exeat nisi
q̃ forte cupit lituras et crebras emendationes
domini euitare. ARGiletum. prope palacium erat locus di
ctus uel a morte argi ut Vergilio placet uel ab argilla que
ē terre genus que illic fodiebatur ut Varro addit ibierāt
taberne bibliopoiarum ut in suburra tonforum de his Ho
racius hec ait. Nulla taberna meos habeat uel pila libellos
DOMine rome. epythetum rome est turba martia. i. turba
romanorum qui habuere originem a marte. NImium sapit
nimium aeris est censure. RONchi. dicuntur strepitus qui
fiunt et oriuntur ex corrugatione narium fictitio nomine
ab ipso sono eo autem utimur deridentes. Sunt qui putāt
a uerbo greco trahi quoniam illi rostrum appellant

maiores nusq̃ ronchi. i. nusq̃ sunt maiores de
risores q̃ rome. ET pueri nasum rhinocerotis habent hoc
est producunt mentum et rostrum in tantam longitudinē
ac si esset cornū rhinocerotis. BASia iactas. i. dum iactas
te hegere basia. AVdieris cum grande sophos. i. cū uerbis
laudatus fueris nam illi dicuntur audire grande sophos q̃

laudantur ut alibi. Quod tam grande sophos clamat tibi turba togata. Nō tu pōpōi cena diserta tua est. tractū ab adulatione greca. greci enim cum primum alicuius scripta uel legerint uel audierint statim assentando subiciunt .i. ductus est. Persius quoq; genere neutro ptulit pegase um melos. AVdieris grande sophos. i. cum illa simulata et derisoria adulatio secuta fuerit. SAgum. est uestis militaris et grossioris uili rome iuuenes per lasciuia qđ tranquillus et Iuuenalis indicant quos contendebant supposita ueste in aerem iaculabantur. Id Nero et Otho aliquando egerunt. EXcurso. iactatiōe et morē exprimit agitationem ex tollentium aliquem.

CONTIGERIS. Primo epigrammate cesarē al loquitur ne uideatur conscius moruz illius scripsisse lasciuia. rogatq; ut et hilari fronte legat cum soleat mimos spectare et ut ne talē autorē iudicet qualis est pagma. SVperciliū. i. gravitatē z superbiam. CONsueuere iocos ur̄i quoq; ferre triumphi. Nō debet damnare iocos nr̄os lasciuos qm̄ in ur̄is triūphis est iocorū licentia. Nam milites triumphantē sequentes in condito carmine multa ioculariter canere solebant non mō in alios sed in ipsum principē ut cesariani in cesarē gallias subegit cesar Nicomedes cesarem et ferre equo aīo. MATERIā dictis. i. argumētū iocis nam de ipso duce aliqui iocantur DVcē. principē. THymele mulier fuit quē prima saltatōz docuit unde et thymele apud grecos latine significat histrionicam idē datū nomē uxori latini Mimi. Latinus fuit minus Domitiani qui aut recitandis diei fabulis ut scribit tranquillus cenanti principi aut iocis et non nunq; pulsatione Thymeles risum puocabat. Illa fronte. i. libera et soluta curis. Innocuos. non scelerati autoris. uita enim uere cunda est.

DO TIBI NAUMACHIAM. Distichō est fictū
ex persona cesaris rudentis Martiali mittenti
librum et dicētis esse in tempestiuū cum occu-
patus sit in edenda naumachia nisi forte velit
carmina aquis mandari. hoc enim sepe dicitur a Martiale
cum uult ostendere carmina sua non esse legēda in tertio cur-
sorē sexta tibi ruffe remisimus hora carmina quē madidūz
nra tulisse reor. Nō aliter mitti debuit iste liber do tibi nau-
machiaz. i. edo naumachiam. Vls natate cum tuo libro. tu
inquit uis hic mergi una cum tuo carmine quom sis intem-
pestiuus.

AETERAS AQVILA. Ludebant lepores in
ore leonis illesi. Comparat aquilam leoni et ga-
nymedem leporibus. ONus ganymedes. VN-
guibus. timidis ne lederent ganymedem. EXo-
rat leōes. i. orando impetrat ueniā et uitam. QVe maiora
miracula putas. Aquile an leonis quasi dicat utrumq; po-
tuit fieri quia hec sunt miracula cesaris. Illa sunt iouis et u-
terq; deus est nam Domitianus deus uoluit appellari au-
tor tranquillus.

STELLE DELTIVM. Stella poeta patauin⁹
amauit uiolētillā neapolitanā que cum amisissz
colūbam quam habebat in delitiis et fletet pre-
buit argumentum stelle conficiendi operis de
morte columbe qđ opus columba inscribit testat hoc uen⁹
apud papinium de stella loquens. Hic nre defleuit fata co-
lumbe. Anteposit Martialis colūbā Stelle. i. opus. Passeri
catulli. Nā catullus defleuit passerē amice mortuū carmi-
ne quod passer inscribitur VERona. patria Catulli. MEus
mibi amicus.

QUOD MAGNI THRASAE. Decianus lauda-
tur q grauitatē stoicā secut⁹ et xtutē summū
bonū iudicans exitus thrasae et Catonis nō p

In l. 1.
bat quorū uterq; stoicū se p̄fessus morte laudē q̄siuit. Pul
crius inq̄t est laudari ob uitā q̄ ob mortē. Thraseas. tēpo
ribus Neronis ex libro quē munacius edidit de rebus Ca
tonis icensus est studio stoice discipline adeo ut cum datus
natus a Nerone solitis uenis moreret̄ magna cōstantia su
orū fletū cōpescuerit libueritq; sanguinē ioui liberatori. Pa
tauinus fuit postea iunius rusticus qm̄ eius laudē edide
rat et appellauerat sanctissimū dānatus ē a Domitiano ca
to aetipatro tyrō preceptore usus stoicaz disciplinā hau
sit utice ne in potestātē cesaris ueniret libi mortē cōsciuit
Sic. ea moderatōe seq̄r dogmata. i. disciplinā. CONsuma
Catonis. idest p̄fecti ut uelis eē saluus. i. ut uelis laudem
ex bene uita et non ex morte. FACili sanguine. facilitate
mortis plus enī ē bene agere ī uita q̄ se īterficere nam hoc
cuius licet et in promptu est.

BELLVS HOMO. Bellus diminutiuuz a bono
magnus et bellas nō cōueniūt. Deridet cottaz
q̄ uolebat dici bellus cū magnus esset cuz mag
no enim minimū non conueuit.

PETIT VENVSTVS. Damnat et carpit uenuf
tū auaricie q̄ uellet ducere maronillam uetulaz
p̄pter diuitias. TVssit. i. cito moritura ē. TVs
sit. uerbum respondentis martialis

QUAM DATA. Ebrietatem sextiliani equitis ac
cusat de quo paulo post. Sextiliane bibis. Equi
tes iter iudices numerabant̄ lege cornelia. legi
bus primū cautū fuit ne supra. c. in conuijs cō
sumere liceret inde priuatī p̄scriptū est eq̄tibus cū chiū
et phalernū et reliqua uina reiecta moderatōe Cesaris et
crassi ī magnū preciū puenissent ne supra. x. numismata e
questri epulo īpendere possent nunc sextilianus bis deci
es numismata solus bibebat. CALda. antiqui utebant̄ ī men
sa et gelida et calida aqua. Iuuēalis gelide calideq; mīster

Alim
Gruellus

ITVR AD HERCVLEI. De hoc regulo mlt
ta apd Pliniū i eplis et n nūq cū eius rphēsiōe
hic clausidic⁹ hēbat ad qrtū lapidē et nem⁹ et
porticū i q cū gestaret paulo p⁹ statī eo egres
so corruit vñ iqt rgulu fuisse cur diis. GElidas arces. q nā
tibur ē celi frigidissimi. HErculei. q hercules tyburi coleba
tur. CAAna albula. albule aq sunt i agro tyburtio q maxime
vulnerib⁹ medēt ut Plinius et Strabo d his papinius iuncti
fornacibus ānis ridz ābelātes uicīo flumie liphas q albulā
hoc loco p tyberi accipiūt fallūt. RVdis. n elaborata z po
lita. ANtiqs ūbras. i. ipa ātiq q pene q qsi. NI mirū. si n cor
ruit dū illic erat. rgulus. Tlmuit fortūa qrelas. q fortūa nō
potuissz sustiner nrāz iuidiā et qrelas nrās q amamus te.
SVnt tāti picula. sensus ē placz factā eē iacturā i porticu
collapsa nā piculū ipz qd regul⁹ euaserit apto testiōio q
sit cure diis tāti ē faciēdū ut iactura portic⁹ placere deat.
ST ātia tecta et pbare. i. si tecta porticus stetissent nō po
terāt oñdere deos esse qbus cure erat regulus.

CASTA SVO. Due arrie fuerūt alter mī alter fi
lia. mī dānato peto marito fodit corp⁹ gladio eū
deq ipa rdēs hac uoce meōrabili usa dr. uuln⁹ qd
fecī n dolz sz dolet q tu facies qd xbu et forti et pii ai mā
datū ē monumētū et eplā Plinii et hoc carmie. filia uxor fu
it peti thrasēe q morituro marito exemplū matris medita
bāt ut tacitus scribit sz thrasēe uerbis destitit. de matr nūc
loqitur. SI qua fides. i. si mihi credere potes.

DELICIAS CESAR. Laudat clemētia cesari i leōe
q cū cesari sit pēit lepori. Lusus z iocos. qm fer n
cedebāt a leōe. BLādo dēte n ledēti. VAg⁹ liber
et solutus. unde potest. i. quomō potest parcere leporib⁹
pōt parcere quia refert clementiam tuam. Cesar.

OMIHI. Curaz iulū sodalē etate iguescētē hortat
ad ociū et xtutē cū uoluptate nā uera uita apud

*Non variant uox plaria
Hoc loco videtur desin
vari aliquot epigramata
qz infra ponuntur ex ordine
Hoc signum singulis quibus
epigramatis propositum habet.*

martialē nisi aliud ē q̄ dar opā y tuti cū honesta uoluptate
 n̄ expectādū eē ait cū labāt dies z ī certū sit qd̄ uesp̄ ue
 bat ut uarro scribit O mibi p̄ n̄los. i. o iulīter p̄os meos
 sodales. Lōga fides. i. lōga aicitia. Iur̄ cana. i. antiq̄ failiari
 tas. Iā tibi istat bis tricesim⁹ consul. i. iā nact⁹ sis. lx. ānū. at q̄
 termiabat uitā lx. ānis. Tua uita nūat paucos dies. i. paz̄ d̄
 disti opā ocio et y tuti et r̄laxatiōi ai. i. pauci dieb⁹ uixisti.
 Nō bñ distuleri. i. n̄ sapienter facis z difers. Catenati labo
 res. i. ī sp̄ez catene iuncti et p̄petui. Expectāt. n̄ abeūt as
 ser̄ uēdica tibi. Sepe fluēt sic. i. asēta z uēdicā gaudia sepe
 fluūt ad o gaudia sūt īstātia uiuā differr̄ uitā. ymo sic quo
 q̄ lapsa sinu. i. dū loquor aīsim⁹ t̄ps uite z uoluptates p̄si⁹
 hor̄ fugit hoc q̄ loquor ide ē. q. d. poterā⁹ hāc hor̄ n̄ p̄dr̄
 VNT bona. Dicit se n̄lo gñe epigrāmāti abstinē
 ut libz̄ expleat ī quē sēsū dixit edita ne breuib⁹ pe
 reat mibi charta libellis. aīr. n. liber iustā magni
 tudiez̄ n̄ uēit. aīr. i. nisi oī genere epygrāmātum congesto
 Non fit liber. non crescit iusta libri magnitudo.

COGITME. Rndz̄ Tito hortāti ut dclamarz̄ potis
 q̄ scriberz̄ epigrāmata qm̄ dclamar̄ eēt res magna
 negat hoc Martial̄ cū etiā colōi sciāt ager̄ cās q̄si
 uelit oñder̄ pauciores scriber̄ epigrāmata q̄ ager̄ cās. Res
 magna ē quā facit colonus quia coloni sciūt agere causas
 ut īterrogādo legas nā qd̄ affirmādo legūt alii non placz̄.

QUID TE TVCA. Auariciā tuce carpit q̄ cū faler
 nū h̄ret miscebat id uinum uaticano uilissim⁹ et in
 hoc iocat̄ uinū uaticanuz̄ ē uappa uallis uaticane
 uix edē Petri. DE nobis. facile ē. i. iugulare nos quos for
 tasse odisti facile est et ferendum. Amphora. uas est et
 in hoc loco alibi est genus mensure ut dicitur cesar. Cen
 tum falerni amphoras die sui triumphī dedisse conuiuis
 Cadus eodem modo ut et idem dicitur dedisse centum ca
 dos uinichii.

DIC MIHI. In Domitiū cecilianū scribit eiusdeꝝ
nominis fuit uir amicissimus thrasce hic uocati
conuiuiis boletos solus edebat eius ī hospitali
tateꝝ carpit poeta īprecatꝫue ut par est tanto
uentri et gule ut talē edat boletuz qualē edat claudius quo
uenenatus extinctus fuit. de quo Iuuenalis. Post queꝝ nil
claudius edit. Boletus in gule irritamēta uenit nouissimis
tēporibus pꝑterea alibi scribit Martialis boletos mittere
difficile. plinius appellat nouissimū irritamentum gule qđ
autem dicit de claudio sequitꝫ hystoriā etiā editam a Tran
quillo qui claudiū scribit uenenato boleto esse extinctum.
Tacitus tradit ueneno necatum ab agrippina opera locuf
te et ministerio aloti pregustatoris. demuz auxilio. Xeno
phontis medici T'Vrba uocata spectante. i. spectantibus
conuiuiis. Imprecabor ut edas talem boletum qualem edit
Claudius quo periit.

CVM PETERET REGEM. Tangit hystori
am Porsene et Sceuole que nota est regē por
senam. SATellite. i. scriba nam sceuola credidit
se percussisse porsenam iniecit se sacris focis. i.
necit se igni qui ad aras sacras erat. Hostis pius. Porse
na satellite. i. scriba occiso. Dyonisius nescio quid addit no
strorum monumentis sed nihil ad hunc locum. Hec hysto
ria representata est in theatro et propterea scribitur epi
gramma. Alibi idem apertius d' hac ead hystoria repñtata

QUID NVNC SEVA. Idem argumentū quod
supra de leone et lepore. NON timeat. sensus
est leones non seuisse in uilem predam et ībe
cillam exemplo cesaris Domitiani qui genero
si et alti animi ne hostem quidem paruum et infirmum ar
ma mouet. DACUS puer. i. hostis puer nam dacos domu
it. q. d. in hostes debiles Cesar non seuit.

INVITAS NVLLVM. Cotta habebat balnea
et eos iuitabat quos in balneis mētulatos inspe
xerat. uolebat enī subagitari. hi autē iuuenes
mētulati qui alios subagitabant Drauci dicebā
tur uerbo greco quasi agentes latine ago
neq; mirandū est in his seruata esse uocē grecā qm̄ et in
his qui patiūtur seruata est nā patici appellantur a
q̄ e pator mētulati aut ab his q̄ uolebāt subagitari ex bal
neis eligebant ut alibi oculis deuorantibus Draucos hoc ē
q̄ audissimē intuebātur et optabat. SCio me nudū displi
cuisse tibi. Quoniā uidisti me nō satis mētulatū. ut tibi p̄sta
re operam possim.

ASPICIS INCOMPTIS. Notat barbatum Cine
dū q̄ cū Socraticus uellet uideri et asp̄ subagi
tabat hoc genus hoīūz carpit Iuuenalis et So
eraticos cynedos appellat quo loco iterptādo
nescio qd multi garriant. SVpcilū. i. grauitatem. Et ipse
q̄ es stoice discipline. ut alibi ad eūdē q̄ magni thrasee zē

EDE TVOS. Hortatur faustinum ut edat suos
libros compositos et assequatur laudem cum
possit uiuens eam assequi. OPus cultum doc
to pectore. i. ingenio tuo. QVod. opus nec dā
net arces cecropie nec nr̄i nec greci hoc est opus et a gre
cis et a latinis laudādū. CIneri gloria sera ex sētētia epicu
ri qui omnia soli uite tribuit. quicquid inquit expectamus
in uita est accipiendum.

SEXTITIANE. Bibis. In sextilianum bibacem
in quem etiam supra scripsit. SVbsellia. sedes e
rant et ad id alludit quoniam erat iudex nam
eq̄tes iter iudices numerabāt bibi q̄tū q̄nq; sub
sellia. i. q̄tū q̄nq; tui college. Cuneus multitudo ī spectacu
lo q̄ ordie nō sedeat. Iuuenalis cuneis an hēant spectacula
totis quod securus ames. Hic accipit cuneum pro ea mul

titudine que stat ante subselia iudicum. **P**Relis pelignus.
 .i. non habes nec petis uinū pelignū quod pessimū est ali
 bi. Massica peligni mittūt tūbata coloni. Nō tu libertus sed
 bibat illa tuus. **V**ini opimi. .i. uini opimiani. Vinū opinianū
 dictum est a. **L**. opimio consule qui eo anno gessit cōsula
 tum quo gracchi seditionibus popularibus iterierūt nam
 eo anno celi temperies que coctura dicitur magna uini co
 pia et prestantia qđ uinū in .cc. annos seruātū est redactū
 in specie mellis tante estimatiōis ut amphora centenis nu
 mis ueniret. Adhibeant alius medicamēta ut opimiana uid
 rentur. Alibi Martialis felix autūnus opimi Cicero i orato
 re et Plinius autores. **M**assica cella. de falerno itelligit qđ
 nigrum est qđ massicū alibi a poeta de simeffanis uenerūt
 massica prelis. **L**aletania. puicia ē hispanie que uinuz tur
 bidū et uappaz mittit quīs n̄ pcul sit a Teracōe que hz op
 timuz uinum uel. **F**Ex laletana. hoc est pete uinum laleta
 num nam eius erat magna copia qđ Plinius scribit laletana
 inquit copia Tarraconensia elegantia superant mendosa ē
 dictio in codice plinii recensore. **L**Vsitana. pro laletana.

HESTERNA NOCET. Incaluerat mero marti
 alis hesternā nocte imitauitq; procillum ad ce
 nam sequentis diei procillus uenerat cenatur
 dimittitur hoc epygrammate ait eniz poeta ni
 mium piculū eē exemplum si ebriorum uerba pondus ha
 beant et auctoritatē deniq; uerū greco ait se odisse cōpo
 tē memorē yboz q̄ iter pocula exciderit notans figurate
 scelus tpm suoz nam poculo et uino nō nūq̄ extorq̄bant
 hereditates et testamentorum false signationes quod ali
 bi apertius indicat post. **x**. **P**Actos gncūces. gncūs ē gen
 mēsur. **P**Actus. exhaustos. .i. postq̄ biberam. **x**. gncūces.
 Tu factaz rē tibi statī putasti. .i. tu statī putasti eē scām et
 patā cenā. **V**Erba nō sobria. .i. ebria. **S**Vbnotasti. tractum

a notariis qui in fidem et obsignationem uerba aliena scribunt EXemplo nimium. periculoso. i. hoc esset nimium periculosum exemplum si que ab ebrio excidunt essent notanda
procilla. i. o procille odio uini calore iactantur

HESTERNO. Capit acerram qui semper in lucem biberet. Vnde iquit qui putat acerram fere mere hesterno errat na semper bibit i luce.

AMAREFERT. Fidentinus uersibus Martialis uolebat uideri poeta quos recitabat tanquam suos. Martialis eum monet ut eos emat ne sint sui iocatur alibi nam quod emas possis dicere

iure tuum.

CHIRVRGVS FVERAT. Chirurgus est medicus uulnerarius. VESPILLO est ille qui effert corpora ad sepulturam a uespere dictus quoniam maiores ea hora sepelliebantur. Distibicon a quo intellectum sit non uideo ut alia multa sed puto hunc esse uerum sensum. Hippocrates incenso templo esculapii instituit medicinam que clinice uocatur ut Varro i rebus diuinis scribit qui eam exercebant clinici dicebantur Alibi Martialis Sorte clinici filia labula ea medicina sumptus nomen a
quod est lectus et quoniam lectus tam cadauerum est quam egrotantium non inepte dicitur quod effert cadauera clinicus. Clinici medici erant in maiore precio quam chirurgi Diaulus prius erat chirurgus nunc factus erat uespillo iocans martialis ait ex chirurgo Diaulum factum esse clinicum. Sed non potuisset aliter esse clinicum quam elatione cadauerum ut ridendo dicat diaulum factum esse uespilonem ut se quoque clinicum profiteatur namque effertur cadauera clinici quoque possunt appellari. COepit quoque poterit clinice esse modo quia aliter non poterit cum carere doctrina medici clinici

NOS TIBI PHOEBE. Encolpus puer erat au-
li pudientis centurionis. Centuriones autē px-
ima dignitate primipilares creabātur. Vouerat
puer crines suos phoebo cuz primū dominus
factus esset primipilaris rogat phoebum poeta ut auditi
pueri precibus cito faciat primipilarem Aulum pudentez
ut puer iam tenera etate tonsus colla candida domino ser-
uet et ostendat. Sed tamen faciat eum sero uirum. Ita fiet
ut aulus utatur munere phoebi diu et ipse etia; puer. quo-
niam et hic fiet statim primipilaris ille sero uir ita Aulus
erit diu primipilaris puer diu mollis ENcolpus. nomen fic-
tum latine sinus. i. amplectēdus. VO-
uet. antiqui uouebant crines et barbam phoebo et postea
in pixide mittebant. ita egit Nero. ita Earinus apud Papi-
nium esculano. PVdens. i. aulus pudens. GRata premia.
i. primipilatum quod erat uotum encolpi pueri. FAC cito
tonsum ut pudens fiat primipilaris. SERO uirum. i. sero a-
dultum ut pudens optat.

OMISSVM. Gellia lugebat patrem tantū quom-
aderant testes Martialis inquit eam non luge-
re sed esse studium laudis et uelle laudari. IVsse
lacryme. iusse ab gellia. Iuuenalis in statōne pa-
rate quo uidebant manare loco. NON luget quisquis. Inqt
martialis is non luget qui cupit laudari. sed is uere luget z
dolet qui luget clam et sine teste.

INCVSTODITVS. Accusat lesbīa q; uellet spe-
ctari dum futueret. PEccas. futueri. TVa fur-
ta supra et adulteria tibull⁹ cellari uult sua fur-
ta uenus. LATent abscondita sunt. MERetrix
que est turpior moecha remouet spectantes. SERa quia
hostium claudit. SVMmemi. Summemium locus in urbe
ad circū lupinaria vñ meretrices dicebāt uxores sumemiāe

plura in commentariis in Iuvenalem diximus eo loco et ad
 circumiussas prostare puellas. MENIAI autem dicebantur
 qui ex loco edito quem menianum dicebant spectabant.
 Tranquillus pauci ex proximis menianis. Laide lais nobi
 le grecie scortum cuius coitum ob precii magnitudinē. De
 mosthenes recusavit nota illa uoce non emo tanti penite
 re reliquis nomen dedit. Laidis autem antiquitus tumul⁹
 erat corinthei sculpta lena arietem prioribus pedibus sub
 stituente alterum eiusdem monumentum in thessalia quo
 hipposstratus est secuta eius amore capta a siccaris patria
 in sicilia abducta fuit cuz puella esset capta insula ab athe
 nien. duce nitia diu endita corinthei meretrices omnes for
 ma superauit autor Pausanias. CHione nomen. meretrix
 a candone sumptum nam significat niuem
 hec tamen nigra erat ut alibi Iuuenalis et dubitas alta Chi
 onem deducere sella. MONUMENTA. cellule instar monumē
 torum. DEprehendi in adulterio non uetote futui.

UERSVS SCRIBERE. Coraelius conquere
 batur martialem scribere uersus parus seueros
 et impudicos q nō possent legi in scholis. PAZ
 seueros. hoc ē ipudicos. hi libelli huiusmodi qua
 les ego scribo non pnt placere sine pruritu. Talassio deus
 nuptiarū qui ita a romanis est appellatus apud grecos hi
 meneus. cuius laudes canebantur uersu lasciuo ait martia
 lis eiusdem laudes non posse cantari nisi uersibus suis eiq
 numini dicatis q Si iubeas me dicere Talassionem. idest ce
 lebrare epythalamion. Florales ludi celebrantur a nudis
 magna licentia de quibus supra. Quis floralia uestit idest
 quis petit ut ludi florales fiant a non ludis quasi dicat ne
 mo. S' Tolatum pudorem. Stola ut Porubyrio et Marcel
 lus scribunt matrone utebantur ad imos pedes. quā istita

assuta ambibat. de matronis papinius stolla mixta laborat
Horatius. sunt q nolit tetigisse nisi illas quaz subfuta talos
tegit istita ueste. Ouidius ec qd ab hac oēs rigida submo
uimus artes quas stolla cōtigni sumptaqz uitrea uetat. Sto
latuz pudorē. i. pudorē conuenientez matrone ita nec tu
debes aligd p̄scribere iocis meis PRuriant. i. libidine lasci
uiant. nā pruritus libidinis proprie est. CAstrare. i. aufer
re uerba libidinosa. nā ut priapuz decet esse bñ mentulatū
et nō castratū i quo sola mētula est i admiratōne ita libelli
huiusmōi debent h̄re pruritū et lasciuia qua sola placēt.
Gallo priapo. i. castrato nā galli sacerdotes erāt castrati.

SILVCANE TIBI Laudat amorē lucani z tul
li fratrū quā anteponit amicitie pollucis et cas
toris. castor et pollux iterierūt cū linceus et I
das spartā oppugnarent. Alii scribunt casto
rem tantum extinctuz i bello lacedomoniorum aduersus
athenien. Aliā fabulā tangit Ouidius in fastis. Illud autez
Homero auctore inter oēs conuenit pollucē concessisse ui
tā dimidiā fratri mortuo ut alternis diebus uiuerēt ut ali
tradūt ut senis mensibus uicissim Hyginus qd scribit Cas
toris z pollucis sydera alternis dieb⁹ lucere LEdei. castor
et pollux filii lede q lacena fuit.

UENTRIS on⁹ aureo uase usos eē romaños nō
tam frequens est historia q argenteo. conqu
rit enī Plinius feminas lauari uase argenteo et
eandem metalli materiem seruire cibus et sordi
bus. Messala autem orator scribit Antonium aureis uasis
ad probra etiam usum esse. Bassa purgabat uentrem et de
mittebat aluum uaseo aureo z uitreo bibebat iocatur Mar
tialis et carpit bassaz carius cacare q bibere. ONus uētris
i. stercus. Misero. auro ga stercorei ser uiebat.

QUEM RECTAS. fidentinus. recitabat uersus Martialis sed euz recitabat propter rautatē et q̄ male recitabat incipiebāt esse cū uersus et libellus quoniam ipse malos solebat facere.

SI QVIS ERIT. Laudat decianum de quo supra. DOCTUS artib⁹ Cecropie et Latie Minerue. id est doctus artibus grec et latinis. ORE arcano. qui clam precant deos mala imprecantur. Persius dic clare ut audiat hospes. Disperea adiurantis est.

QUID VCISS VVLTVS. In inuidum cui imprecatur ut nunquaz inuidie causa desit. Idem imprecatur Ouidi⁹ libid. INuideat nemo tibi naz cui nemo inuidet is miserrimus est.

URBANVS NIMIVM. Ceciliū q̄ urban⁹ uolebat uideri insullis iocis. carpit ostendit q̄ q̄dez iocari sed non urban⁹ q̄ qui seruile dicacitate ludunt. quare non debet is sibi uideri quod ipsi soli uidetur et aliis minime urbani dicuntur faceti ciuili ioco ab urbe. AMBULATOR. nam uiliores persone transiberim habitabant uerna. AMBULATOR. transiberinus. Marilius uerna scurra transiberinus fuit autore porphirione ut accipias uerna pro cognomine. sed magis placet distinguas et dicas VERNA. es similis uerne ut alibi uernaculorum dicta sordidum detem et foeda lingua probra circulatoris. In quo aduertendum quod dixit hic ambulator dixisse illic circulatoricem nam uerne solent scurilater iocari. SVLPHURATA UASA. de huius permutatōne meminit iuuenalis. Et iam rupto poscentē sulphura uitro nam qd non nulli de glutinio in uersum iuuenalis aiūt falsum est et papius quicq̄ cōmūt cōmitta uitreis gregale sulphur

Cicer. de lupino potes intelligere qui aqua calida madi-
 dus uendebatur quod genus leguminis et pueris et otio-
 sis emitur. CORONE. multitudini. SALARII. dicuntur qui sal-
 famenta uendunt. TOMACLA. pro tomacula iuuenalis can-
 diduli diuina tomacula porci dicuntur a frequenti incisio-
 ne nam significat incido hoc genus cibi seruire habe-
 batur. In luxu autem ex porcis erant abdomina testiculi
 uulue sincipitia uerna que censorijs legibus aliquando fu-
 erunt interdicta. magister id est magno gaditanarum pu-
 ellarum alibi. Nec de gadibus improbis puella uibrabant
 sine fine prurientes lasciuo docili tremore lumbos haruz
 etiam meminit Papinius in saturnalijs. DICAX uetuli. id est
 exoleti nam exoleti dicationes esse solent a se etati ipudetia.
 GALBA. Galba temporibus augusti urbanitate cum sarmento
 certauit sarmenti bore insatyræ et plutarchus in antonio
 meminerunt scurre ambo erant albi. Ille suo felix cesare gal-
 ba iuuenalis Quod nec sarmentus iniquas cesaris ad men-
 sas nec uilis galba tulisset. CABALLUS. scurra peritissimus fu-
 it gratusque iocorum urbanitate hi tamen scilicet galba et tec-
 tius. CABALLUS scurritate potius quam dignitate urbanitatis
 placuerunt. NASUM. ad iudicandum. STOLIDA procacitate.
 ille qui imprudenter iocatur non est tectius sed caballus
 alludit cum nomine caballi brutumque hic accipit. TECTIUS
 ita. habet codex antiquus. TESTIUS. alii afferreque posse ui-
 dentur illud iuuenalis Quamuis iurato metuam tibi crede-
 re testi. Nam testius trebius is est dictus alii legunt testi
 ut sit dandi. Testii preterea oratoris meminit Eusebius

c
 ONIVGIS AVDISSET. Portia uxor Bru-
 ti qui cesarem interfecit filia Catonis audi-
 ta morte uiri Bruti poposcit ferrum ut sibi
 mortem conscisceret quod cum ab amicis

prohiberetur ipsa clam sumptis carbonibus et obstructo ore extincta est hoc genus mortis tradiderunt auctore Plutarcho Nicolaus philosophus et Valerius quamuis alii aliter mortuam scribant et in usitatum lati genus carmine prosequitur poeta Bruti qui cecidit in philipicis Mortem non posse negari. cupiam Idem dixit catonis pater huius moriturus Si caput inquit parietis illi sero aut spiritum preclusero facile mori possum. ET docuit. quoniam deceptis custodibus se interemit. EDocuisse hoc. scilicet mortem non posse negari alicui. NVnc. deridet Martialis eos qui putant tantum posse mori ferro.

SIS TIBI RECENI. Mancinus. lx. conuiuas in hospitali ostentatione elusit. nam his uocatis aprum apposuit nullo alio ferculorum genere addito neque quicquam inde distribuit ait Martialis qui inter conuiuas fuerat spectatum aprum fuisse in mensa ut in harena solet spectari nam et harenae spectatores preter oculorum uoluptatem nihil ex feris habent Imprecatur igitur ne ipse nunquam aper apponatur sed ipse apponatur tali apro a qua li fuit lamatus caridenius here antique pro heri. VVe. duracine que aduritie a ciui dictae sunt he ut columella et plenius docerie aut suspense asseruantur aut ollis condite uinaceis circumfumantibus de his in distichis. Non utilis cyatis et inutilis uualyeo Sed non potanti me tibi nectar ero. MElлимella. poma quedam muscea dicebantur quod celexiter mitescerent eadem nouissimis temporibus dicta sunt melimella a mellis sapore. CErtant. fauis sapore et dulcedine Non pyra pira ampulate apotes intelligere nam hec optime seruabantur. LONGa religata. genesta id est longia uiculis. GEnesta. genesta sunt uirgulta dicuntur

unde pendentes fructus seruabantur ut hic. PVnica mala. idest granata mala. IMitata breues rosas. que cito occidunt uel breues quoniam minores rose maioris coloris sunt an a similitudine magis quia ut rose erumpunt ex foliis ita mala punica que optima sunt cum mitescunt aperiantur. Fliscina. a ferendo dicta est ut placet uarroni notus instrumentum meta pro lacte coagulato accepit a forma ut puto metarum nam meta in ludis instar rotunde columnae surgebat in quam speciem lac coagulatum mitti uidemus. OLiuā de cadis picenis. picene oliue et sidicine cibis optime seruabantur tamen transmarine prestant in distichis hec que picenis uenit subducta trapetis incohat atque eadem finit oliua dapes. Nudus aper aper mensis romanis appositus est exēplo rulli qui primus aprum integrū dedit conuiuiis pater Rulli fuit in quem inuectus Cicero pro lege agraria iuuenalis quanta est gula que sibi totos ponit apros postea z bini et terni onerarunt mensas. NVdus. sine aliis rebus. PVmilionē. nanos greci latini dixerunt pumiliones. Pumiliones nani ducuntur indeltias romanorum quorum pugnam edidit Domitianus inspecta culis Papius in saturnalibus hic audax subit ordo pomilonum. INde. datum ex apro quia tantum est appositum talia facta idest tale scelus Charidemus dannatus a Domitiano dentibus apri discerptus est.

LASCIVOS. locatur cum stella ait enim si multis uersibus et paucis scripsi usus leonum et idez bis feci potes me punire ut apponas mihi bis leporem. MAior charta. idest multa carmina. Bis idez. repetitis epigrammatibus nam hoc argumento sepe scripserat.

EDTA NE. Breuib⁹. Breuib⁹ libellis id est
paucis carminibus nam liber paucorū uer
suū facile interit dicatur potius

certum inquit est
non modo bis eadem scribere aliis uersib⁹
quemadmodum feci de lepore sed etiam uti iisdem uersi
bus si opus fuerit ut homerus inculcat

decretum mihi est agere
hoc ut iustam et integram libri magnitudinem absoluam
in quem ferme sensum illud distichon exiit sunt bona zē.
puto hos duos uersus debere herere superioribus

significat huic autē
respondens quod uergilius interpretatus Ruem contra.

QUONDAM DICIS PROPERO. Edili cynedi con
filium et morem reprehendit et impruden
tiam qui in coitu iubeat pediconem pro
perare consulit Martialis si cito cupit absol
uere hortetur potius ne properet quia
ita peraget uelotius languet cadit mētula. PROPERO.
id est habeo negotium. FAC si facis. uerba edili increpan
tis frigidum pediconem id est si uis facere fac et propera.

DICTIBVS HIS TAURVS. Domitores.
leonum non potuere tauros et lepores eū
et redeunt libere hoste ex ore leonis. NEC
nihil id est aliquid refert ex nobilitate leo
nis cum celerior id est exeatur nam uide
tur inde sumpsisse uires. SOLA harena. ubi non sunt fere
Flde. securitate et numine id est nō est tutior in cauea ubi
seruabatur q̄ in ore leonis quod cum mirum sit dedit acu
men uersui.

UIR CELTIBERIS. Lucianum uirum celti
berum proficiscentem in hispaniam redi-
u urbis se referentem ad otium carmine pro-
sequitur trimetro iambico et dimetro repe-
titaq; locorum illorum amenitate fascis ur-
banos accusat et probat Litiani consilium. Non tacende.
id est celebrande a me qui celtiber sum et a tuis populari-
bus. NOSTRE patris hispanie. Bylilim altam edita loco co-
ditam et bellicosam. SACRUM uada. habentem aquas sa-
cras et multas. VERONEM. fluuium. VERO. fluuius est cel-
tiberie ut Ptolomeus et Verones populi ut Strabo inepti
homines legerunt uada uero coniuncta dictioe quomodo
sint uada nota significatione et uero fluuius. EF-
fractis niuib; id est deliquatis niuib; Botrodum oppi-
dum est pascuis et siluis amena POMONA. dea fructuum
propter ubertatem pomorum que illic sunt. TEPIDA lene
cogedi uada. lene leniter. COGEDUS. flu. REMISSUM. cor-
pus id est resolutum. SALONE. selo fluuius est cuius tepe-
ratum ferrum optimum est corpus relaxatur aquis cali-
dis frigidis astringitur. VOBERTA. silue et uilla. FRANGES.
arcebis Ilce fons nobilis nomine prouintie unde portus
illecetanus. NEMEA. fons qui frigiditate superat niues MY-
giet insonabit. TARACO. nobile oppidum est uino et pres-
tantia uirorum portu tamen caret. LALETANIA. prouintia
est corrupto uerbo apud Strabonem. APROS uernas. na-
tos illic et ante ianuam. RVMPES. superabis laxando equo
forti id est ueloci. LVNATAZ nusq; pellis. id est nusq; uidebis
nobiles nam calceis lunatis utebantur nobiles iuuenalis no-
bilis et generosus appositam nigre lunam subiecit. aluce
formam autem lune gestabant nobiles ut castor scribat in-
dicantes post mortem lunam fore sub pedibus. preterea
multe cause afferuntur sed hec maxime placet quam Plu-
tarchus exponit in questionib; q; scilicet fuerit id institutu

Enaēdri et arcadum qui cum a luna se oriundos dicant et lunares appellentur ortum indicant calcei figura quem morem nobiliores romani secuti sunt declarantes se ab euandro recta stirpe oriundos. Liburrium. genus uehiculi erat et preco liburrius hic pro precone iuuenalis primus clamante Liburrio currite iam sedit rapta properabat ab olla. Cliens querulus. quia semper queruntur cliētes. Pallidus. timore. Mercetur. id est emat alius laudem et sapientiam. Miserere. feliciū id est istorum qui se putant felices. S Vrra. causidicus fuit et amicus Martialis Palphurius surra dicebatur cuius meminit tranquillus in uita Domitiani et Plinii in epistolis et Martialis alibi non impudenter sensus est non in merito ocium debet suas partes uendicare cuz fama suas partes est affecuta et ita laudat Licianum qui cum sit famam affecutus merito ocium et quietem petit.

MI TIBI MISTILLVS. Emilianus coquum suum appellauerat Mistillum a quod est tenuiter incido uersus est homeri in illiade cuius initium est quem locum ita transtulit uergilius pars infrusta secant alludens igitur ad initium carminis Homerici ait si tu appellas coquum Mystilon ego deinceps appellabo Taratalla quod in carmine sequitur si habet autem alia hoc est secabant in frustra alia sed iocus est ex uoce dictionum Homerici quia ita subsequuntur Mystilon Taratalla in iliade et odyssaea idem est carmen.

NON FACIT DE. Lepore iterum ambitiose qui queris laudem expugna et fuga cum leone. Non facit. non conuenit et placet. Nisi prima. id est maxima. Ingentis fati.

ideft mortis a leone.

COMMENDO. Ad Quintianum cōqueritur de recitatione suorum carminū quā Fidentinus uolebat uideri poeta quem appellat Plagiariū qui liberos libellos et emissos pro suis tanq̃ seruos uendat. **PLagiarius** est qui hominem liberum pro seruo uēdit cuius rei pena erat sancta lege famia. **PR**estes. defendas et tuearis est uertutis legis. **PLagiari**⁹. qui liberos libellos a nobis manumissos pro suis tenet et quasi in seruitutem trahit.

U**NA EST IN NOSTRIS.** Fidentinus insertis carminibus Martialis uersus edebat uolebat q̃ uideri poeta ut supra ait autem poeta dignosci uersus Fidentini peioresq̃ uideri uicinitate carminis Martialis quod per multas similitudines et exempla ostendit. **S**ignata. quasi stigmate. **D**omini quia uersus tui cognoscunt inter meos nam peiores sunt tractum ab opificibus quorum opera signo impresso dominū profitentur. **T**raducit. accusat. **B**ARDOCUCULLUS. uestis erat gallica grossioris uili facta cōpositione ex bardis qui poete sunt gallicani et cucullo cucullus enim uestis grossior capiti etiā tegēdo apta Bardi itē dicuntur stulti apud gallos ut possit accipere bardocollū uestē gallicā fuisse plebis et uiliorū hominū ut in distichis gallia sanctōico uestis te barducucullo cercopithecorū penulla nūp̃ erat. **L**YBGO^Mnicus. gallic⁹ nā lyngōes sunt populi gallic tyriankine uestes p̃ciosissimi erāt color cōpositū est a tiris quē purpurat erāt et hyātinus iātime aut dicebāt uiolace ut uno xbo dixerit Martialis thiriātinās quas Plini⁹ scribit purpur uiolacea tictas scribit. **U**Rbica. tiriātinā idest urbanas uestes **A**Retine teste. aretiū in italia testis surcentū calicibus terrā aptā hēbāt ut sanius uasis cibariis auctor est Plinius alibi in distichis aretina nimis ne sponas uasa mōemus **L**etus

erat tuscis profena fictilibus. Sic ridetur. ut deridentur
 tua carmina inter mea. **CA**ister. fluuius asie qui multos
 annos deferens preter asiam paludem labitur et ephesus
 abluit illic multi sunt cygni uer atq; asia circū dulcibus in
 stagnis rimatur prata castri. **L**Edeos olores. ledeos quo
 niam iupiter in forma cygni cum Leda concubuit **P**apini
 amideos dixit amideos ad frena citauit olores. **Q**Uere
 las cecropias. philomele lugenti filium. **A**T tide philome
 la que attica et tragedia est apud grecos philochori cui
 meminit Macrobius ea complexa philomele fabulam **A**t
 tis inscribitur hoc est philomela filia Pandionis attenensis
FERuet. celebratur. **I**Ndice. tu non eges accusatore aliquo
 quoniam uersus tui coniuncti meis indicant te furem. **I**N
 dex. conscius rei socios accusat atq; id clam accipitur nō
 nunq; pro delatore. **V**Indice. uindices qui uindicant id est
 afferunt aliquem e seruitute ut hic de carmine quod Fiden
 tius pro suo possidebat quom esset liberum unde supra
 Plagiarius est dictum.

N **I**QVIDFVSCE. Puto ad cornelium fuscū
 hoc scriptum. epygramma qui prefectus
 cohortium precoriarum in dacia occubuit
 magna erat apud Domitianum auctoritate
 alibi ille sacrilateris custos martisq; togati
 et iuuenalis qui uulturibus seruabat uiscera daciae Fuscus
 Hunc rogat ut se ascribat numero suorum amicorum ne
 q; aspernetur quamuis nouus sit nam in parando amico
 inspitiendum est non an sit nouus sed an fieri possit uet
 er amicus hoc est an sit permansurus in fide quasi uelit indi
 care multos qui fuscum amare uidebantur sequi fortunā
 potius q̄ officium. **V**Num. locum in amicitia in tanta ami
 corum multitudine. **S**I qua parte uacas amari. id est si in
 aliqua parte tibi locus uacuus est ut ameri et a me hoc ga
 scilicet noui fuerunt.

UOTA TVI. Fascus urbanos damnat lau-
danſq; otium infelicesq; putat qui urbis te-
dia poſſint ferre. Fronto. huius meminit
Tacitus quem non modo Domitiani tem-
poribus ſed et Neronis fuiſſe teſtatur et
apud iuuenalem frontonis platani. CLarum militie et to-
ge. ideſt fronto uir preclare et domi et foris. VOta hec
ſunt. optat habere rus paruum quod ipſe amet iuuenalis
Viue bibentis amans et culti uilicus horti. OTia ſordida
carentia luxu et ſplendore. FRigora ſaxi ſpartani. ideſt
edes potentiorum ornatas marmore laconico quod et
precioſiſſimum et uiriditate cunctis hilarius ſcribit plini-
us. Picta. nam uena perinde ac pictura diſtinguitur mar-
mur laconicum uel certe quoniam cum plieygio coniunge-
batur ad colorum et picture uarietatem papinius uix lo-
cum eurote. Viridi quom regula longa ſinada. diſtinc-
tam uariat et plinius. XXXV. naturalis luſt. ſcribit inue-
tum etiam eſſe ut marmora pingerentur de quo luſt. loqui-
tur poeta ita intelliges de omnibus edibus Potentiorum
potes et de porticu octauie intelligere in qua batracus
et Saurus lacones templa ſtruxerunt magna ſpe ut eo-
rum nominibus porticus dicaretur quod non ſunt aſſecu-
ti ſed tamen ſe artifices fuiſſe declarantes ranam et lacer-
ta in epistoſis ſculpſerunt ut rana grece batracum indica-
ret at lacerta ſaurum. A Ve. ideſt ſummo mane ſalutat naz
romani ſummo mane ſalutabantur a clientibus et uiliorib;
perſonis iuuenalis ſollicitus ne tota ſalutatrix iam turba
peregerit orbem. QViſq; eſt ne aliquis qui hec proferat
ideſt domos frigidiffimas marmoribus. CVi licet. ideſt
qui poteſt. CAdo rubro. a calore teſte et cadi in diſtichis
ſi ſpumat rubra conchis tibi pallida teſta. pInguis. ſine cu-
ris in equales menſas ſine ordine. ET cui nos emptus ce-
rus ideſt focus non emptus naz ligna cinebant ut iuuēal

meminit et panis summus domi. ALbus sollicitus et anx
ius albitimentem et anxium album dixit.

CONTINVIS. Hoc epygramma scribit autu
nali tempore inter multos imbres iocans
ait enim uinum ita iam mixtum esse ut cau
po qui nunq̃ uendit merum sed semper mis
cet etiam si uelit non possit merum idest pu
rum uendere exponas ipse. VT cupes. idest etiam si cupe
res ut alibi idem ut uelit idest si etiam uelit uel quod ma
gis placet hoc distichon dicatur in cauponem rauennatē
in quem alibi calidus imposuit nuper mihi caupo rauenne
quom peterem mixtum uendidit ille merum et subitiatur
hoc distichon post illud et insultet poeta cauponi qui iam
non poterit uendere merum ut ruperet.

QVALEM Laudat mediocritatem uult enim puel
lam que nō sit nimis facilis nec nimis difficilis cru
ciet negando idest retiendo me.

MILLIA PROPVERO. In phoebum Draucū qui
cōductus ad hispidos rē fecerat nup̃ emat mag
no pretio puez quē Martialis ob estiatōnis mag
nitudinē nō ausus est mercari. MANGōes. custodes et uē
ditores pueroꝝ a greci hippocomi ab egs tīm ornādis nos
Mangōes a māu et ago id enī est polir̃ qđ et r̃bus oībus
cōuenit et Mangōes faciūt ut carī uēdāt plato in gorgia
et qnti auctore uñ māgonisā expolir̃ dicim̃ et prope in
rebus q̃s uēdibiliores facer̃ uolum̃ plinius fundū mātoni
satū dixit et uarro piscinas. SEd phoebus. et phebi cuius
dā liberti meminit tacit̃ ē alius hic est. Hoc. q̃ nō emeriz
SEcum. tacite conqueritur. IN inuidiā meā. idest meū cō
temptum et odium uerba Martialis ad Mentulam DA tu
hoc. ut acquiram. XX sextertia opera tua et ego pluris e
mam q̃ non idest erat bene mentulatus poeta alibi iam
scio me nudum displicuisse tibi.

DATBAIANA. dabantur sportule a diuiti-
bus cum aliis clientibus tum his qui una la-
uabantur quas sustulit Domitianus et iussit
non sportulam clientibus sed coenarum eadem
mensa dari suetonium de comitiano sportu-
lam publicam sustulit reuocata coenarum rectorum consue-
tudine Nero autem sublati coenis olim sportulam institu-
erat sed scribente hic poeta nondum Domitianus eas sus-
tulerat sportula hec ex balneis. C. quadrantes sublati spor-
tulis balneorum clamat Martialis pre letitia centum misel-
liam ualite quadrantes ante ambulonis congrarium lassos
quos balneator diuidebat Elixus regis superbi sportule
recesserunt. Sportula baiana. idest sportula que in balne-
is dabatur. . BAiana. quasi optima lauacione Nam
bais optime aque ad lauandum. Ista fames. idest cen-
tum quadrantes et parua ista sportula que me non sa-
tiatur esurientem Inter delicias. idest inter delicatas la-
uaciones Lupus et grillus balnea habebant meritoria et
publica pauperibus accommodata.

IN TRES AMPLA. Vacuo dente quia ni-
hil haberes intra dentes tu neque armos ne-
que tergum habes in que ruat. Vbi figet
uulnera. iuuentorum idest que solet fige-
re in iuuentis et tauris.

UERONA. Trimeter et dimeter iambicus
assignat suam patriam poetis ut canium de-
tanium Litianum et se hispanos celebret
Docti uatis. catulli. Syllabas. numeros et
uersus catulliter uerone natus est ut Eusebius ipse tamen dicit
Simion pen insula lacus Benaci in agro ueronensi esse sibi pa-
triam. Vergilius. natus in and uico ut eusebius testatur iuxta matruam

Vnde emendauimus deprauatum filii carminum in octa
uo mantuanus est domus atq; ad sidera cantu enecta an
dino nā achino et aonio mendose erat scriptum pro andi
no ita enim carmen uergilian⁹ andinum dixit filium ab an
de patria poete ut uergilium chalcidicum euphorionis et
sicul⁹ theocriti cec. A P o n u m . locus iuxta patauium ubi
nunc balnea meminit hostis claudinia⁹. C E n s e t . in pretio
est nam qui erant in censu nobiles qui ignobiles unde cen
seri in pretio esse. S T e l l a . non parthenopeus ut quidā ma
le interpretari Papinium aiunt sed Patavius poeta fuit nā
uersus de neapoli patria ad uiolantillā refert Papius quē
admodum docuimus cuz syluas interpretaremur at te id
est uiolantilla nascentem premino mea prima recepit par
thenope. F L a c c o . ualerio flacco alibi flace antenorei spes
et alumne daris Apollodori yi. fuerunt primus athenien
sis comicus alter gelous cui⁹ comedie erant philadelphi
sypsihus Tercius tarsensis tragicus Quartus Athenensis
item grammaticus discipulus aristarchi Quintus perga
menus rhetor pceptor calidii et hic augusti et sit Sextus
quem nominat. Martialis. N A s o . natus ipelignis nasonis
item meminit alterius cor. tacitus. E M e n t a Augusta. dice
bantur oppidum hispanie. B i l b i l i s . ciuitas in cetiberia pa
tria Martialis.

A S T A N E C . Leuina uenerat castissima uxor
sed dum uagatur modo bays modo ad Lucri
num in adulterii amorem incidit quem secuta
est relicta coniuge ait ergo poeta Leuinā ue
nisse castissimā sed abisse meretricē atq; ita ridet urbis mo
rea quos satyra insectatur iuuenalis ubi ait et rusticā mu
lierē theatralib⁹ ludis facile corrūpi p⁹se Sabie et Patauie
mulieres habite sunt extra castitatis de Patauinis Plinius
in epistolis Penopole uxor Vlixis que castissima cuius pu
dicitia a procis non potuit corrumpi Helena meretrix.

DVM DIXI FICOS. Ostendit ficus duo significare et morbum qui nascitur ex nimio pruritu et fructum sed tantum genere differre quoniam pro fructu sit genus feminini pro morbo masculini hoc epygramma te utitur testimonio Priscianus licet a nostri redarguatur.

ERRAS. In celerem et fidentinum hoc potest dictum uideri quorum uterque poete carmina pro suis usurpabat ut supra questus est poeta. TONius. grossior papyrus est ut et ex lino uel farciendum tomentum appellamus cum enim conficeretur papyrus deligebantur subtiliores partes que preciose modo augustane modo famane modo aliter dicte sunt grossiores partes absconditas tomos appellabant nam latine incido. SOPHOS. laus doctrine nam greci doctum eo uerbo laudant

id est doctus est hanc uocem neutro genere protulit Martialis. QVere carmina secreta. que non cognoscuntur ut mea nam deprehenderis. CVras rudes. id est novos uersus. PATER charte uirginis. id est auctor charta uirgo dicebatur que nondum dederat extra ut uirgo que non dum peperit. CHarte uirginis. id est noui libelli nondum editi. MENTO duro. hoc alibi Martialis ubi indicat chartam que a frequenti lectore habetur in manibus horrida fieri mento hoc est effici pilosam et barbatam dum usu attritur in distichis Ne toga barbatus faciat uel penula liberos. QVere nondum inhorruit mento. id est que nondum usu attrita barbam emisit nam horrere pilis dicimus et horrere mento id est emittere barbam.

LIBER. liber significat hominem liberi animi qui nemini peit et liber significat hominem sine negotiis hac uerbi allusione deridet cherillum. NIMIU liber ho. id est nimium liberi animi nemini possit

IN te qui dicit eberile liber homo est. idest sine negotiis
quia non es dignus reprehensione alicuius sed omnino
contemnendus.

QUICQVID AGIT. Ruffus meretricio a
more ardebat Neuia erat que amabatur tor
quebatq; Ruffum duz pretio corrupta mo
do hunc modo illum sequebatur deridet
poeta Ruffum qui non aliter de Neuia lo
quebatur et cogitabat quam si speraret se uoto potiturus
Ait enim non est una sed est multiplex dum multis seruit
ut non possit sperare se unum habiturum illam in potesta
te eodem argumento infra epygramma ubi Ruffum frus
tra expectantem Neuiam deridet quicquid agebat Ruf
fus loquebatur de Neuia. PROPINAT. propinabant amico
cum ad poculiā cōuiuiam inuitabant ut illd iuuenalis quan
do propinat uiro tibi propinabant item cum amico absen
te nominato bibebant Socrates apud Platonem hoc po
culum ericie propino. VNa. est in ore Ruffi demissio uul
tu idest conuiuentibus oculis. Non una est. sed publica et
multiplex conducitur enim a multis.

COEPIIT. Maxime terentos locus in campo
Martio dictus q; ara ditis patris et Proser
pine ibi terra conderetur hystoriam habet
apud Valerium Maximum quomodo sic di
catus loci meminit Papinius aut instaurati
peccauerit ara terenti alibi etiam Martialis terestria nu
mina ut Bachus Pan. Satyri Fauni in delubro Plutonis
collocabāt qui terre deus est quēadmodū celestia in tēplo
iouis marina in tēplo neptuni statua itaq; panos erat ad
tarentū iuxta arā dici canis ppetuo risu agitabat q; Marci
lis alibi iocādo idicat ubi post lōgas iterrogatōes qd age
r3 canis subdidit rid3 Pan. z satyri risu ppetuo lasciuiūt cū
uelit itaq; ridentes canis derider ait non oñdi amplius in

Terentio statuam panos que ut dixi habitu ridentis figurabatur sed canium qui eque ridet ac Pan.

UADE SALVTATVM. Tedio lustrade urbis ad peragendas salutationes mittit librum que suo nomine iubet salutare proculum amicum simul nuntiare causam quare ipse non salutet. **P**Ro me. meo loco. **L**Ares. edes proculi. **C**ASTora. idest templum castoris et pollucis quod in foro erat et quis geminis fratribus esset dicatum unius tantum castoris dicebatur. **V**ESTE. templum ueste non procul erat a palatio quod ex uerbis Papinii cognoscitur loco illo pulcrius an tacita uigilet face troicus ignis atque exploratas iam laudat uesta ministras. **D**Omum uirgineam. idest templum paladis quod erat iuxta palatium Papinius de statua Domitiani leuam tritonia uirgo non grauat. **S**Acro cliuo. colle **S**Vmmi ducis. Domitiani de statua equestri intelligit de qua Papinius in prima sylua mirus colossus radias et splendens. **Q**VE. moles. gaudet gloriatur. **O**Pus Rhodie. idem colossus qui erat. lxx. cubitorum altitudine opus caris multa ply. de hoc **L**yei idest bachi et. **P**icto stat coribate tollus. idest templum cybellis stat erectum idest coribante sacerdote. **P**Vro. castrato uel picto uarietate uestium **I**Anua. patet apertis foribus nulla ianua benignior et hospitalior est et presertim doctis. **P**Ropior. nulla est uicinior. **Q**Vam. domum phebuis et muse ament. **S**Ic licet excuses. idest sic potes me excusare. **S**Aluator. quia si Martialis esset occupatus in salutandis amicis non scriberet hec. x. qualiacunque sunt quasi dicat melius putat scribere carmina in otio quam salutare.

DE VIA SEX. Sodalitium est et solutus po-
 tus quem cum antiqui agebant coronati nu-
 meratis litteris nominum amicorum tot cy-
 athos hauriebant Papinius hunc morem
 tetigit Horatius aptius in carminibus por-
 phyrus interpres cumulatissime nunc cauillatur in meretri-
 ces quarum per fidiam indicat ita enim bibit ac si aliqua
 pollicita esset se uenturam cum nulla ueniat multis trienti-
 bus siccatis somnum petit Neuia habet sex litteras ex dip-
 tongon bibamus sex cyathos in honorem Neuiæ. TV mi-
 hi somne. poete somnum aliquando carmine aduocant ut
 Ouidius et Papinius.

DOSTRIS VERSIBVS. Egle caret denti-
 bus et dentata uidebatur emptis dentibus
 eburneis. IN dico cornu. idem ebor et elephā-
 te indo. MORO cadente. idem moro prema-
 turo. CERUSATA. idem candidata cerussa et
 ochra inter colores fictitios ponuntur a plinio hic pal-
 lor et candor uel statuis uel mulieribus parabatur. PLA-
 cet sibi. idem uidetur candida. ALIENIS crinibus. emptis
 poteris uideri comatus.

DVLLVS. CECILIANVS. habebat uxore
 quam nollebat ab ullo tangi et erat turpis
 adhibuit custodes ac si esset pulcra euz de-
 ridet quia conduxit futuros cum adhi-
 buit custodes nam a custodibus conduc-
 tis futuebatur idem custodes. DVm licuit. idem dum po-
 ter antidem notat iuuenalis pone seram cohibere sed quis
 custodiet ipsos cauta est et ab illis incipit uxor. GRati. hoc
 uerbum indicat de custodibus conductis intelligendum
 qui iam non gratis futuunt quomodo sint mercede conducti
 alter sensus non placet ut dicas illud nitimur inuētū zē.

P

OECHVS ERAT. Paula cum olim haberet
pirum faciebat sui copiam adultero nunc sub
lato uiro nupsit ei qui olim erat adulter accu
sat Marcialis utrunq; Paule factum et q; olim
adulterum haberet et q; nunc necato coniuge eum habe
at uirum moechus erat qui tibi est nunc uir. NVnq; potes
hoc negare. quasi uelit innuere q; interemerit uix ut moec
ho nuberz ut infra de proculina non nubis proculina sed
fateris uel poti9. NVnquid potes negare. te scilicet futui
ab isto quod olim quom esses moecha negabas.

C
reddi.

IMIDIVM. locatur in linum non restituentez
mutuum. CRedere. mutuo dare. q. d. idem
est donare lino quod credere quando id non

O

MIHI CVRARVM. Ad ualeriu flaccum scri
bit ingemiscens nullum esse premium musis
sed in iuditiis tantum et causidicis pecuniam
uersari. NON uile. idest magnum. CVrarum.
cogitationum et uersuum. ALumne. qui nutritus es. LA
ris antenorei. idest urbis antenoree patauū fuit enim pa
tauinus alibi censetur apeno liuio suo tellus stellaq; nec
flacco minus. Quintilianus multum inquit nuper in flacco
amissimus huius extant octo argonauticorum libri ad re
ditum usq; heroum reliquis uel amissis uetustate uel poe
te morte interceptis totum effinxit in his Apollonium
rhodium non modo argumento sed singulis interdum
uersibus ut ego ex Appollonii opore quatuor libris
facile animi adueri. Differ. intermitte. EX istis. musis.
AES. pecuniam. ARca minerue. loquitur ne de causidi
cis qui in foro uersantur et lucrantur in gentem pecuniaz
quod alibi repetit. Nam si falciferi defendere tonantis

Sollicitisq; reis uendere uerba uelis an de foro palladio
 quod supra dixit conditum a Domitiano hoc magis pla
 cet q̄ quod alii dixerunt Mineruam tulisse leges et prop
 tera nominari hic a poeta in iudiciis una uero sententia mi
 hi probatur ut alludat ad arcam palatinaz idest imperato
 ris. Nam pallas numen erat Domitiani ut dicat poeta eos
 tantum qui assentando pallatia frequentant nummos ha
 bere. ARca minerue. idest arca domitiā. FEnerat omnes
 deos. idest a deo diues est ut possit dare nūmos in fenus
 omnib⁹ diis. ARbor. palladis nigra a fructu. INclinat co
 mas. fructu suo. SOPbos. laudē sapiētie. SED p̄ in ane.
 idest sine fructu. PERmessus. fluuius et Olmeus exelico
 ne in unum permixti in copaidem lacum delabunt ut stra
 bo. BASia. idest laudes in anes de quo supra dū basia iac
 tas. CREpant. strepunt tractum est a meretricibus q̄ ca
 thedras dixit. STeriles. nullum fructum afferentes nam
 cathedre et in scola poetarum erant et modulator et hu
 iusmodi ludis Horatius discipulorum inter iubeo plora
 re cathedras quasi dicat libri nostri tantū basiātur in quez
 sensum uidetur superius locutus dum basia iactas idest
 dum gloriabundus basia uenaris.

PVLCHRE. de carino cunnuz ligno. PARcebi
 bit. temperate. CONcoquit. digerit et tamen
 pallet quasi ostendere earinum affectantē no
 ua remedia ad colorandā faciē tētati oib⁹ aliis
 līngere cunnum atq; ita poeta in ea cauillatur.

INDIGNAS. Laudat mors festi qui cum mor
 bo insanabili laboratz correpti et faucib⁹ decre
 uit morip⁹ aut amicos cōsulat⁹ mortē sibi con
 sciuit. gratus erat domitiano ut nullo metu im
 peratoris uideatur se interfecisse propterea maiore cum
 laude dignus sit quam fuerit cato qui cum se interfecerit

uidetur id egisse metu Celsaris cuius erat hostis. **PE**stis
tabida. contagiosa morbum ille fuit quem plinius menta
gram appellat. **S**iccis genis non flens. **N**Ec tamen. id est
non sumpsit uenenum ut multi affecti tedio aduerse ua
litudinis. **L**enta fame. id est media ut Silius tedio mor
bi et portus latro declamator tedio quartae. **S**ancta mor
te. id est sanctitate mortis se romanum prestitit. **V**ia nobi
liore. id est ferro quam ueneno aut media. **C**esar. huius amicus
erat id circo preferenda mors huius morti Catonis qui in
inimicus celsaris erat.

S**EMPER AGIS.** In curiosum et semper aliquid
agentem. Attalum agis causam id est decla
mas. **A**Gis res. id est obis negotia agis nullas
id est ducis mulas Horatius festinat caliolum mulis gerulis
que redemptor. **A**Gas animam. id est morere et expirare nam
celius scribit his uerbis Hortensius cum has scripsi animam
agebat id est moriebat. **L**ivius de ueneno senatus campasili
cum animam egissent omnes tamen priusquam hostibus api
rentur porte expirarunt hic Livius accepit ac si diceret
anxie animam diu agitauerunt.

S**ERVO.** Reprehendit Sosibianum quod patrem
appellaret dominum et hic Sosibianus erat li
bertus seruus et dominus correlatiua sed ta
men Sosibianus id agebat uolens blandiri pa
tri quem ad modum dominum et regem apud hunc poe
tam sepe legimus.

H**EC QVE PVLVERE.** de porticu reguli que
cecidit statim cum inde regulus discessisset.
Post metum. id est postquam diu ostenderunt que
relas hominum se metuere si mortuus esses.

OSETLABRA. In mameiam cuius os fetidū
ob fellationem erat. ESSE. comedere.

UENDERETEX CVLTOS. Faceti preconis
ingenium laudat qui cum nup̄ uenderet agruz
Marii ne ille uideretur ob in opiam uendere at
tulit causam quare uenderet et eam causaz ut
nemo fecerit pretium. INde. ob eam causam. FACere pre
tium. offerret aliquid. HErēt Mario. non emitur ab ullo.

UICINVS. Nouius nomen est fenatoris in an
nalibus nomen diuitis et amici apud Martialē
cui cum nunc uicinus esset eius consuetudine
uti non poterat ait ergo qui sit uicinus nouio
oportere migrare si eum uelit uidere si nolit oportere ef
se uicinum et contubernalem duorum nouiorum meminit
Porphirio. CVi liceat. qui possit Terentianus sodalis Mar
tialis gerebat consulatum in egipto TAM procul. consue
tudine. EST migrandum. id est oportet me uel illum longi
us abire si uolo uidere. INquilinus. est qui in aliena domo
conducta cum domino habitat.

NE GRAVIS. Fuscenie imprudentiam excusat
que ut celaret odorem uini deuorabat odores
Cosmi sed ita mixtus fetor uini odoribus lar
gius olebat consulit ergo ut homissis medica
mentis simpliciter fatentur ebrietatem luxuriosa prodiga
que oblectaris luxu. cosmi pastilli dicuntur grandiores
pillule atq; id presertim in re unguentaria plinius cum de
scabia loquitur ita ait et de eius medicamentis teritur in
mortario deinde in pastillos diuiditur. FR Ages. ne emit
tas malum odorem. IEntacula leuiora prandia dicta sunt
et q̄cūq; imparatis mensis apponebant ganeata Martialis
usus est p pane dultuario apto gentaculis in distichis sur
gite iam uēdit pueris iantacula pistor. EXtremo baratro

ideſt ab infimo ſtomacho. Diapasmata et malagmata. dif-
ferunt ut plini⁹ auctor eſt q̃ diapasmata dicuntur unguē-
ta ex ſiccis odoribus malagmata dicuntur feces ungueto-
torum. Virus. uenenū et malus odor. GRauius. ideſt pei-
us olet uel uirus ideſt uirium q̃a ut apud Siliū expoſum⁹
ex epiſtola ad Alex. uenenū pro uirio accipitur. ANime.
ideſt ſpiritum.

ALBIME. Epitaphiū Alcimi pueri cui tumulū
conſecrat inter buxos uineas et in medijs pra-
tis optatq̃ ſibi tales ſepulcri honores cuz mo-
riet̃. LABicū. erat in uia latina nō pcul ab urbe
oppidū uetultū ut ſcribit Strabo finitimū erat picti et pic-
ti populi de q̃bus mihi uidet̃ Vergili⁹ locut⁹ cū ait et pic-
ta ſcuta labyci qđ r̃fert ſuius de labico nuſq̃ extat inā la-
bicana a porta exglina auctore ſtrabone icipit ubi Alcim⁹
erat ſepult⁹. ACcipe nō phario. ſaxo. PHario. ita codex
habet atiquus et ita legēdū eſt nā de ſimite lapide egiptō
qui poſtea pyropecilos eſt dictus intelligit uñ obeliſci tu-
mulis regū erigebāt obeliſci lapides acuti in ſpetiē radii
ſolaris uñ obeliſci dicti radius et ſagittaz
ſignificat. PARIO. non legendum eſt quoniam nec ſcriptio
probat nec ullus eſt uſus non enī e marmore pario erige-
bantur lapides ſepulcris de quibus uidetur ſenſiſſe poeta
SAXa mitantia. ideſt obeliſcum qui uidetur mitare in aere
FACiles. non prementes grauiter tumulū et terram. AC-
cipe. hec loca et pignora noſtri doloris. Vluet perpetuo-
quia fruuntur hec ut obeliſcus peruenerit ideſt cuz exple-
uerit fatalem curſum.

GARRIS. In cinnam cui detrahendi morbus
adeo infederat ut ne ceſarem quod aperte
poſſet laudare id autem clam agebat et in
aurem alterius non modo maledicentia ſed

In lib. 1.
omne uerborum genus admonebat. TVrba teste. idest
presentibus aliis. Morbus. garriendi. SEdit. fixus est.

Q^qUOD NVNQVAM. In bassam tribadem triba
des dicebantur mulieres que alias fricabāt de
his plura infra dicemus iuuenalis illarū libidi
nem accusat frictum crissantis adorat. TVrba
tui sexus. idest mulieres. OBibat. omne officium proficie
bat. FVtutor. erat tribas. PRodigiosa. portentosa libido
commenta idest fecisti dignum monstrum enigmatheba
no idest par monstrū thebano enigmathebanū
proposuit spinxoerlipo quis esset qui prius quatuor pedi
bus mox duobus postremo tribus respondit edipus esse
hominem autor est Diodorus. VT dicatur. adulteriu ubi
non est uir hoc est mirandum.

SEPE MIHI. In mamurianū pauperez captum
amore cesti pueri Martialis grabatum lectum
uiliſſimum curtum mutilatum et fractum chio
ne et anthiope meretrices quarū calices sunt
semper immundi. CEREa. flaua colore amisso gallica. PAL
la non tamen galli omnes utebantur breuioribus uestibus
ut strabo. NON culum. fodiam quoniam adeo pauper ut
cum non edas culus non faciat officium suum. SATur. pri
us exple stomachū z postea pedica q̄si magis dicat tibi ne
cesse est reperire cibum q̄ puerum eodem uerbo et sensu
usus est catullus in passere aureli pater esuritionum zc.

FABRITIO IVNCTVS. Epitaphium Aquini
et Fabritii quorum uterq̄ primipilaris fuerat
et quod raro solet accidere collegis amarunt
inter se. QVi. Fabritius ne lugeret amicū mor
tuum gaudet se priorem mortuum esse. TESTatur. mune
ra primipili. quia uterq̄ fuit primipilaris.

QUANTASTI. in eglem fellatricem quam supra
anum esse indicauit sic dentata sibi uidetur egle
simul hoc ostendit olim cum. iuuenis. esset
male cantabat nam coitus raucescebat nunc
bene cantat quod indicat eam fellare et abstinere coitu
propterea os fetere ait igitur poeta basianda non es alibi
quod fellatricem esse ostendit.

QUOD CLAMAS. Hoc potest uideri dictum
in Heliu causidicu qui magna uoce in foro cas
agebat ut pteriti aduersarii eius acrimonia da
ta pecunia eu corruperet ut taceret qd de de
moschene legit q corruptus pecunia causas quas pus agebat
in sequenti die deseruit in uoluto collo fascia dicens se sinac
be laborare et ita Demoschenes acceperat ut taceret.

SINON EST. Scazon genus carminis est qd ia
bis constat sed in penultimo pede habet troc
heum ubi q pterit leges iabici carminis claudi
care dicitur uerbo greco significat
claudico meminit Ausoni epigramate olaudosq scazones
et Plinius ad Tragllu caueas ne eos ipsos scazones inueni
es alloqr carme suum poeta. MATERNUS. uir doctissimus
cuius meminit Plinius in epistolis et Cornelius in dialogo
de cinedo sacratico loquitur de quo supra Aspitius in comp
tis. BETICATUS. idest habes pannu non tinctu aeno idest
sui coloris nam ad Betim flu. hispanie oues habent lanam
sub rutuli coloris ex qua uestes confecte nullo alio color
tingebatur Martialis in distichis ubi lacerne betice loquitur
non est mihi lana mendax nec mutor aeno Siethrie place
ant me mea tinxit ouis. LENCOPEATUS. pani lencopi dice
bantur albi nullo medicamento coloris adhibito sed ala
na ipsa albescentes Plinius cum de rubeta loquitur iecur
eius alligatur in panno lencopho. COCCINATOS. idest ge
rentes uestes tinctas cocco. AMETHISTINAS. idest uestes

amethystini coloris amethystinus color a colore lapidis sumptus est erat autem lanis purpure ebrietate pro fusil fiebat etiam tiri amethystus. NATIUA. idest pannos natiui coloris. EVSCOS. sordidos. GALBANI. f. genere dicuntur apud grecos nos neutro protulimus pro ueste et quidem preciosa iuuenalis et galbana rasa galbanum item frutex est apud Plinium sed hic de ueste est metaphora nam ait poeta quauis corpus tegat uestibus natiui coloris tamen habet mores coccinatos amethystinos et galbinos idest luxuriosos. SPECTAT. aspicit clam frequenter. DRAUCOS. mentulatos quos sibi optat ad opus.

NON. PLENUM. in Calenum qui cum prius pauper esset liberalis nunc adeptus centies millia factus erat auarus tante avaritie imprecatur Martialis ut millicies millia habeat quoniam si id contigerit pre avaritia abstinere cibo septimas kalendas idest septem menses. MORTES. mortuorum hereditates. NIGRE MONETE. nigra moneta dicebatur ex are ut fulua ex auro neque probanda sententia illorum qui putarunt. ELAUIOS. idest uespasianum et liberos signasse monetam fuluam nam longe ante eorum tempora. P. DETIUS tribunus militum donatus obsidionis corona mactauit taurum et dedit centum fuluos. SEMEL. in anno natali suo. SELIBRA plumbea. repetit quod dixit monetam nigram cum tamen nulla ex plumbo fuerit percussa dixit plumbeum ut deprimeret. SELIBRA. genus numeri idest ut libra seruatis his nominibus in numero pecunie quoniam prius argentum et aurum appendebatur unde libri pendes dicebant qui pendebant ut uarro docet.

MAMMAS. Hoc dictum est in Afram que puelle uerbis utebatur et mamam matrem Tatam patrem appellaret cum ipsa esset auus Persius et iratus mame alare recusat

MAxime nummarum. ab auia et omnino anus Cato de li
beris educadis quom cibú ac potioné buas ac papas do
cent et matrem mammam patrem tatam.

ILLA MANVS. demetriú cui epigrámata sua
ditabat deflet ámissuz ait tñ se plectutú esse mo
rienté quo potuit muner hoc est libertate naz
ex fuitute ipm máumisit. ILLa man⁹. Demetri
fida meoz studioz q̄ excipiebat carmina. NOta cesarib⁹.
Tito et Domitiáo qbus epigrámata mittebãt placet enim
aliqu scriptú fuisse ad Titú quis nisi in ope legá⁹ pter nau
cissum. DEstituit urides annos. idé iuueiles mlti Demetrii
fuerút nepos Anthiochi Demetrius Calcedonius orator
alius Bizátinus phús tertius Statuarius quartus aspódi
us Appollinis discipulus gntus Calatianus scriptor sext⁹
Bicátinus ité septimus Sophista octauus Tramitenus ap
pellat⁹ Ixion non⁹ cirne⁹ dec⁹ Septius et mlti pterea in
ter quos poeta gdá lábicus hic x o nomé serui messis quar
ta idé quartusánus idé natus erat. xviii. annú. CAnim⁹.
puidim⁹. FAMulis. suis q̄ máumisim⁹. CVM. lues morb⁹
lus dñi remissimus. idest donauimus libertatem. Munere
meo. libertatis. Sua Premia. libertatem me patronum naz
serui manumissi autore Dionisio dominosa quibus fuerant
manumissi patronos uoce romana appellabant. ITurus.
liber idest donatus libertate.

QUIPINIT. uenus iuditio paridis superauit
Mineruam et lunonem. pulcritudine nunc
uenus fuit male picta ait poeta pictorem
noluisse blandiri Minerue ne scilicet pulcri
or uideretur. BLanditus est Minerue. quia
pinxit deformem uenerem gessit morem Minerue cum
quaolim contendit deforma.

IDDERINT SVPERI. Scevole avaritiam accusat qui cum olim non dum haberet q̄dringenta sestertia optans diuitias a dis pollicebatur se fore liberalem modo deties centena haberet nunc eas opes affecutus uiuebat auare et tenuiter. NON dum iustus eques. idest cum nondum haberes legitimum censum equestrem idest q̄dringenta sestertia faciles ex audictis p̄cibus. POST hec. idest post paratas diuitias penula uestis cōtra imbres de .x. oliuis sex suantur DVas coenas. idest una et eadez mensa et uesceri et reliquias suas in alteram et sequentem mēsam. VEientani. rubelli aut hic deprauatum est nomen aut apud Pliniū hoc enī genus uini rubelli non a ueientanis et nomētanis mitti scribit ubi uue sunt rubentes q̄s ut ipse autor est nōnulli dixerū rubellas que nimiam fecem habent p̄pterea ait martialis fex crassa deprauatus est Plinii codex ueienti nascebatur pratius ueientanūq; rubelum idem persius Cicer tepidū et madidum. INFiciator. et fallax idest qui decepisti deos et qui depositus negas nam inficiator est qui negat depositum. VIne. splendide et delicate supra hoc fortuna placet postumus imposuit.

PICTO. Notus lusus leporum et lecnū. Plecto collo. nam picti sunt pardi maculis. INDulgent patientiam. idest ferunt equo arimo flagella. LVpacta. frenos aureos Calidon oppidum etholie ubi Melenger interemit aprum uisontes animalia iubata in germania sunt bellua nigra elephas. LAX os ritus. aperta ora et peruia. TĒnere. comprimere. Cū. cesari mitissimo et clementissimo.

INNOMENTANIS. uinum nomentanum nouum pessimuz est uetus optimo cuiq; uino cōferendum ut uel phalernum uel etrium uel setinū possis cōmode ac recte appellare de nouo

in distichis nomentana meum tibi dat uindemia bachum
si te Quintus amat commodiora bibes nomentanū agrum
neglectuz ad. x. lapides Acilius Stenelius et Palemo grā
maticus sua industria in summā fertilitatis laudē excolue
runt. Quicquid uoluit testa anus. hoc idest uerus potest
cum quouis certā alibi de falerno qđ uis nomē hīc pōt.

IN TROPONIS AQVAM. Aridz Ruffuz frui
tra expectantez Neuiam de qua supra parce
bat enīz uino ut diutius posset expectar. Sub
inde. frequenter diluti mixti uini. SObrias. ne
quitias idest sobrium coitum. NEgavit. quasi diceret eum
abstinere uino cum amica non esset uentura.

EPE MIHI. AD L. Iulium sodalez affert cau
sam quare non scribat aliquid magnum quia
nullum. S. sit premium nec otium. ALiquid
magni. idest nolo uersari in epigrammatibus
FLaccu Horatio Mecenas aluit flaccum et Maronem. Iu
uat. quia eum fructu est.

EST TIBI SIT. ad gallum cui pene idem scribit
quod scripsit proculo se scilicet non ituruz ad
salutandum sed missuruz mane librum et post
decimam se iturum transiberina procul uipsa
nas laurus porticus rome que uipsana dicebatur cuius me
minit tacitus huius nemus et lauros spectabat Martialis
a fenestra. EST tanti. pretii hoc officium ut te salutem nō
est multum si uenio comes et me presto comitem sed mul
tum est si me mihiipsi nego et amitto tempus idest non
uaco litteris et uere uice.

ISSA EST. publius in deliciis habebat catellaz
de qua alibi publius exigue si flagrat amore
catelle issa insula in ilirico est unde non procul
erat melita ut strabo scribit et plinius dedica
ti mittebantur canes inde canes meliteos dictos putat

Callimachus ut non incommode hanc catellam meliteam
possit appellare nequior lasciuior. SEntit tristitiam et gau
dium. idest moeret et gaudet ac si haberet sensus huma
nos. DEsiderio uentris. scilicet emittendi.

CVM TIBI SIT. Regulus causas agebat cum
mittat ad eum epigramma Martialis ait non es
se reprehendendum q̄ interpōlet occupatus
in causis publicis nam cum Regulus non min⁹
habeat ingenii ut libris possit delectariq̄ pie
tatis qua utitur in causis defendendis non inepte ei mitti
tur libellus minor pietas idest cum habeas et ingenium
SOphie. doctrine.

CVM TE. Iudit in prisco nomine probo quod
iocando accipit appella tantum ait enim saluta
bam te antea prisce et appellabam te dominū
et regem nolens aliquid impetrare quoniam
non noueram te auarum non q̄ mihi es cognitus eris mi
hi priscus idest te non colā et te pprio nomie appellabo.

QUECVNQVE docet ubi eius epigrammata
emī possint INuidebis otio. q̄ noles terere tem
pus. APine. dicuntur res tenues et uilissime
alibi Martialis sunt apine triseq̄ mee et si quid
uilius estis alii apinas dictas putant ab apino fructu qui
cortice fragili est ut scribit Plinius alii ex prouerbio ludi
cro quod erat apud antiquos apina et Metaica urbibus
delectis cum enim rem uilissimam et nullius momenti nole
bant significare apinam dixere propterea ait Plinius api
nam euersam in ludicrum uerterunt placet per sententias
illud sane constat rem exilem et uilissimam esse. pER quem
non licet. idest qui non sunt meas nugas perire sed exci
pit et ediscit.

NOS TIBI. Epitaphium antule in nemore con-
secrato a Fenio Telesphoro eius patrē. Digni
or ipse pater. qui esset mortuus.

QUEDAM. In procillus inuidum. Ligustrum
flos candidum. GRaculo. graculi sunt aues
que gregatim uolant ut uarro et fabius dicti
a uoce. SVspendia seua. cogitabis prenimidia
Clto. idest prima etate.

OCCVRRIS. Luperus avarus nolebat gra-
tis habere epigrammata Martialis poeta
arguto ioco eum ludit Luperi cuiusdam
meminit tacitus in bello aduersus batanos
ad pirum locum ubi habitabat Martialis po-
tes ad pilam legere quod infra indicat sed tiburtine sum
proximus accola pile sed placet ad pirum ut regio ad ma-
lum puniceam dicebatur autore suetonio in Domitiano. FO-
rum cesaris. non Domitiani sed Augusti in quo Arcesila-
us uictor dicauit uenerem genitricem. Nido. alio uerbo
dixit Horatius pila taberna meos habeat uel pila libellos
infra Martialis hos nido licet inferas uel imo.

Do: Cald. Veron in libris Martialis 27 Comentarj

QUID NOBIS INQVIS. Valerius Martia-
lis Detiano suo amico secundum librum mit-
tit eum introducit consulentem enim epis-
tola epigrammatis proponat cuius autori-
tate commotus exiit in carmen obmissa epis-
tola. QVare trage di commodi horum mos erat uti prolo-
go quem nunc detianus appellat epistolam ratio erat qui
a eo prologo quo alloquebantur spectatores non nulla
dicebant. que paulo post occupatione fabule. dicere
non poterant inde est quod ait. Accipiant. epistolam

id est utantur prologo loqui. **PRO** se. quia cum spectato-
ribus suo nomine non possunt postea occupatione. **CV**ri-
one. ministra epistola suorum sensuum curio ministrum
significat. **ET** sua lingua. i. sat pro se loqui potest sine cu-
rione id est ministro. **F**aciunt epistolam. id est possunt uti
prologo quod non faciunt tragoedi. **N**oli ergo. hic est
sensus quemadmodum si mimus rem ridiculam facit non
est uelandus toga ita et epigrammata si suos iocos pres-
tant non sunt uelanda epistola. **P**ersone saltanti. id est mi-
mo. **R**etiarius. ferula et pueri uapulabant et senum gres-
sus iuuabantur ea infirmissimum est uirgultum Vnde pro-
uerbium apud antiquos erat in eos qui tenui et exiguo
presidio aduersus optime instructum pugnabant eos
pugnare ferula contra gladiatores hoc ait Detianus non
est quod cogites si male scripsisti te fore tutum aduersus
obrectatores hac epistola nam hoc esset pugnare feru-
la contra gladiatorem quasi dicat ista epistola aduersus
obrectatores paruum presidium prestat uel gladiato-
res quom non placebant uirgis coesi explodebantur ex
theatro quod hoc in satyra docet interprete porphirion
sit igitur sensus uide an uerba quibus retiarum quom non
placent afficiuntur te delectent quasi dicat si tu offen-
des nos ista epistola exploderis coesus ferula ut retiarum
et ego non te defendam immo una cum aliis clamabo
protinus inte. **R**eclamant. tractum a spectatoribus qui
statim reclamant si quid inepte dixeris. **Q**uid diceret.
si scires quam longa epistola usuri eramus uerba Martia-
lis paginam epigrammaton.

QUERCENTENA. alloquitur librum cui dicit
se adhibuisse breuitatem ut nullo tedio plega-
tus qd ut assequi possit ut in manus ueniat
calente mero ait tamen se uereri ne ita quoq

longus uideatur at nunc disci docet commoda brevis li
belli. TERTIA. idest tertium commodum. SI cui. si ab aliquo
MIXTO. infuso quincuce sic in ista breuitate. HEI mihi. ha
quam a multis non legeris.

CRETA. Domitianus post duplicem triūphū
de dacis populis germanie germanici cogno
men assumpsit septembremq; mensem appel
lauit germanicum q; eo incepisset bellum hoc
cognomen antepōnit Martialis laudi Metelli qui a creta
deuicta cretensis dictus et cognomini Scipionis africa
ni cui affrica uicta nomen dedit nomendeniq; triumphis
quos Vespasianus et Titus duxerant ex iudeis quoniam
non solus Vespasianus aut Titus sed uterq; armillis intū
lerat triūphi uero germāici solus sit possessor et dñs Domi
tianus. A creta. Metellus creticus dictus est Ouidius in
fastis. 2. Heno demito. idest populis germanis nam ger
manicus frater Tiberii inde cognomen assumpsit. ET pu
er. quo pacto debuit dici germāicus Domitianus puer ui
cit ne Germanos nimirū aut ex historia uel ut intelligas eū
patrē secutū esse qui ante susceptū imperiū duas ualidissi
mas germanie gentes deuicit penetrauitq; usq; in britani
am ul' q; magis placz qm cū iuuenis esset adhuc una cū an
tonino et Mutiano Batanos germanie populos in leges
et ditionē coercuit Batani autē habēt insulā in reno ad. c.
millia passuum de hac historia Silius at tu transcendens
germanice facta tuoz iā puer auricomos p; formidate Ba
tano illic tñ Britanno legimus qd; nihil refert nā codices
pleriq; habent batano et eadē fuit expeditio. IDumeos.
ex iudeis qsi dicat iudei fuerūt uicti armis fraternis et pa
tris at tu solus uicisti germaniam.

QUINTE SEXTVS. Iactabat se nihil cuiq; dber
Martialis hominis iactantiā ioco sub sanat ait
q; se id credere qm is tm debz q; pōt. soluere.

QUAM BLANDVS. Annanus habebat rem
cum matre quam blanditur tibi mater. **N**omi
na nequiora. idest he blanditie placet. **N**E cō
rorem. sed uxorem.

NE VALEAM. inerat salutatum Detianum se
pe numero qui ad duo millia passuuz distabat
sed ille uel aliis negotiis occupatus negabat se
esse domi uel aberat ait poeta sibi non esse mo
lestum ire duo milla passuuz ut eum uideat sed sibi graue
esse ire quatuor et eum non uidere amittereq; labore. **N**E
ualeam. idest peream. **V**A cas tibi. indulges otio.

NVNC. in delicatum et seueruz lectorē quem
duab; paginis festum dicit iam oscitar et spec
tare ultimam partem libri propterea eos sibi
male consulere qui iuberit ut epigrammata que
olim recitabat et habebantur in admiratione redigat in li
bellos et emittat. **O**scitationes. idest distractiones oris
quod est signum fastidientis. **S**pectas oeschatocolico. i.
ultimam paginam et finem libelli. **V**ltelliani. erant pugila
res quibus res amatorie et lasciuē scribebantur in distichis
Nondum. hos legerit puella nouit quod cupiant uitellia
Rapta. raptum hec sunt singula redacta in librum. **M**A
cer. breuis supiniore idest ignauiores nunquam uidi ma
iorem ignauiam bouile uehementi et aritia occurrunt pau
lo citra locum ubi erat templum bone dee ea uia celeberr
ma erat et sacris aricinis et amenitate locorum celebrem
fuisse ostendit Iuuenalis dignus aricinos qui mendicaret
ad apes propterea poeta sumpsit metaphoram a uiato
re cursuro bouillas pedianus autem edes camenarū erat
ad portam trigeminam condita ut alii annales habent a
fuluio nobiliore ut alii ab Octauio tibi coene. **I**nteriuuge
re currus. interuigunt hi qui per interualla gescūt in cursu

Camenas. ad edem musarum bouillas inquit cūrsurus
uis subsistere ad portam edem autem camenarum prim⁹
numa erexit autor Linus in pmo ab urbe et Plutardius.

RECLAMAT. in Atthaluz qui artes omnes at
tingebat nulla erudiebatur Martialis qrit quo
modo debeat appellari cum pariter omnes ar
tes attingat et ita ut nullam assequatur et edif
cat ut ab ea possit accipere nomen ficto igitur nuper uer
bo dicit cum debere appellari Ardelionem nam Ardelio
nes sunt qui studio quodam ardent in rem omnem et nul
lam profecuntur declamare est ficte orare ad exercitatio
nem Mimmi poemata qlia scripserunt Laberius publius
Poilistio in his solus risus querebat hi poete mimogriphi
dicuntur. ARdellio. numen studii et non doctrine ab ar
dendo idest festinando. ARdelliones. ad omnia festini
et curiosi sed ut dixi nouitate nominis iocatur.

SCRIPSI. in Neuiam iocus est nam dare absolu
te apud Martialem modo est dare pretiuz mo
do dare coituuz ut illud res pridicula est uis da
re scilicet coitum nec dare uis scilicet pretium
exigebat pretium Martialis a Neuia pro coitu. NON dabit
ergo. scilicet coitum interrogatiue immo dabit scilicet pre
tium ut emat a me coitum quasi dicat si noluerit a me coi
tum omnino soluet aliter enim nolo.

UASIA DIMIDIO. postumus male olebat con
scius huius rei dimidio labro oscula dabat oc
currentibus amicis Martialis dicit se non egre
ferre si dimidio tantum labro osculatur sed se
facere potestatem ut dimidium adimat Postu
mus nomen fictum est apud poetam ut indicat quis sit
postumus in meis libellis non dicam. Licet demas. potes
demere hoc etiam dimidium et id facile pateat.

QUOD FRONTE. ad Ruffum coemptam ita
habet inscriptio antiqua idest sectantem et
petentem alienam coenam. NVbila. torna et
moestam. PORTicum seram. idest serus terit
porticum. Plger. torpens tacet quidam lugubre quidaz
insigne luctus. INdecens. turpis terit terrá demisso vultu
ita enim est habitus lugentis. DEcoquere. si absolute di
catur est fugere obes alienú si cum accusatiuo significat
penitus consumere tractum a rebus que consumuntur
coctione. MIRra. suauissimi odoris arbotem habet ut non
nulli dixeré in eadem silua cum ture et cum alia unguenta
constarent ex diuersis rebus constarent sola mirra habe
batur pro ungueto. NON alienus. idest semper habes odo
rem alienum et accersitum. HOC mihi. suspectum quia nō
bene olet semper quia non habet bonum odorem et natu
ralé erat eniz fellatori uirio olidú s; id odorib9 emédabat.

U Iudex cauillatur in sextum qui adeo gloria
tur illa iactátia se nisi cuiq; debere ut iustis eti
am creditoribus ambagibus litium rem credi
tam negaret nunc in litigantem aduersus cre
ditorem iocatur et ait poeta sexte dum unum creditorem
ius subterfugere tres habes nam et iudex petit et patro
nus et creditor fuerit prudentius creditori soluere ut du
os deuites quam unum subterfugere ut in tres incidas.

IN INTENTATVM. In selium ceru petam qui
loca urbis ubi hōinū cōuētus eē solerz discurr
bat ut ab aliquo iuitaret poeta iocat dū singlís
in loc anxíu et sollicitu cane oñdit. Europe. ex
oib9 urbis loci cap9 marti9 hit9 dign9 est autor strabōe in
quo pclarissima picturaz aliorumq; edificiorz opa collo
carentur uel loco saltem uicino non procul igitur a campo
martio erat fabula europes picta in porticu ad q modum
uecta est a Ioue uerso in thaurum eratq; prope locus

buxo confitus exercitationi et cursui aptissimus alibi Mar
tis sed curris niueas tantum ppe uirginis undos aut ubi si
donio taurus amore calet. Achilleos pedes. idest celeri
tate tuorum pedum nam Achilles hoc epitheto frequenter carmine
celebrat ab Homero
bus Achilles stulte alii exponunt pedes achilleos idem carmi
na de achille. amici igitur
pauli currentis selius uelocitatem laudabat ut ita uenaret
cenam. Sine fine. supra quam decebat. Si nihil fecit. idest si
nihil potuit assequi. phyllirides. chiron phyllire et neopto
ni qui erat in fabula argonautarum pictus Esonides Iason
filius Esonis argonautae picti erant in campo Martio in
amenissima porticu et ambulatione que multis frequenta
bat alibi Martiam an spatia carpit letis argonautarum. Mem
phitica Isis templum habuit rome proximum ei campo qui erat
coniunctus capto Martio Iuuenalis calidam petitas a me
rae portabit aquas ut spargat in edes Isis antiquo que
proxima surgit ouili sacra autem illa celebrant magna homi
num frequentia et inde sepe numero scortationes et leno
cinia parabantur Memphitica egyptia quia ex egipto. Iu
uenca. Isis que olim iuuenca fuit. Moea epitheton. Isi
dis propter mortem mariti Osiridis centum columnas por
ticum ulipsanum intelligit ut alii popeianam uersus sunt o
uidii et plures propertii illud historia tradit hanc fuisse
ingenti sumptu edificatam et nobilem inter cetera orna
menta industria antiphili pictoris qui illic pinxit eadum
et europen. Dona pompeii hi maxime ornarunt urbem
edificiis Pompeius Iulius cesar Augustus et eius familia
res Octavia pompeius theatrum struxerat pre
ter porticus et multas in ambulationes. DVplex nemus.
quid garriunt non nulli de caria Pompei nonne uel strabo
nis uerba sunt facti qui scribit hortos nemorosos circa hec
loca fuisse ut intelligas nemus duplex idest latum uel. xba

Linii quod magis placet qui scribit locum in urbe fuisse q
dicebatur inter duos lucos et quidem amenus. Non sper
nit idest descendit fortunati. N. P. E. Oliam. idest balnea uē
tosa. R. Enuente deo. idē nō fauēte. B. Vxeta. loca consita
buxis ad europam porticum buxetum dictum est querce
tum cornetum Illicerū Fagutal a fugo unde fagutalis iupi
ter. T. Epidā. quia post meridiem illic an ambulabāt ad ex
ercitationē alibi an delicate sole rursus europe inter tepē
tes post meridiem buxos. u. Oca. ad coenam idest adime
uitam selio nam si coenabit eum ioue discedere uita quod
urbaniter dicit quoz aliud dicere uideatur.

QUOD NVLLI. potes accipere orni calicem fu
isse uenenatum uel quod magis placet os feti
dum fuisse ob fellationem nam hoc sensu solet
in fellatorem iocari ut in sabidium cuius flatu
ait escam merdam esse factam hic nulli propinabat calicez
quod uidebatur superbi hominis sed eum humane agere
scribit Martialis ne perdat compotorem ueneno uel feto
re potius anime ex fellatione.

LIVS. Solus ut opes lecti ostētarz se egro
tum simulabat ait Martialis non opus esse me
dico ad leuandum morbum sed uilioribus stra
gulis. S. Iracula. ut uarro scribit dicebātur om
nia que lecto sternebantur. COccina. idest stracula tinc
ta cocco torus lecti ornamentuz erat ex lino maximi pre
tū habebatur si ex lino eosipio lino egyptio esset confectus
nam linum illud candore et subtilitate prestat. Tinctus.
non placz cinct⁹ nā cinct⁹ nō est lecti ornamentū sed uel
tis mīebris nūc poeta de straglis loq̃t legat ergo uel tinc
tus ut r̃petas tor⁹ hoc est qd faciet tor⁹ tict⁹ sidōe olēti
idē purpur uel tigus nā tigus ornamēti gñ⁹ erat applōe
barbara autor uarro sidon ē gñ⁹ lini subtilissimi ut legis qd

Tigus faciet confectus sindone lino subtilissimo. O Lenti. scilicet bene. Machaones. medici dicti a machaone filio escolapii. Vme mea stragula. quoniam ea noles ostentare sunt enim uilissima et ita fies sanum. hoc est non simula bis te egrotare.

TONSTRIX. In Tonstricem quandam que non solum tōdebat sed pecunia homines radebat grandem enim coitus mercedez poscebat quapendent flagella nam illic erant flagella eorū qui puniebant alios Horatius metuēs pendentis hñte tortores qui damnatos flagri afficiebant. Quidet sutor. in argileto erant multe sutrine.

CAPTO. In maximū q uolebat esse dñs Martialis cum ipse aliis fuiret. CAPtare. est blāditiis et seruilib⁹ officiis aliqd q̄rer ut scurre et alii an teambulo dicit qui ābulat añ dñm honori g̃tia hoc est us⁹ ybo trāglus qd p raro inueies atq; haud scio an usq; p̄terq; in uita uespesiani ubi scribit matrez solitā appellat eū añ ābulonē fr̄is. Vlcari⁹. idē nolo uices serui sustiner idē nolo esse sed⁹ suus nā q; aliis fuiūt fuiētibus sunt seruoꝝ uicari. REX. idē dñs nā rex apud Horatiū Iuena lem et hūc poetā dr̄ qui colit a cliētibus ut patron⁹ fuorū unus. L. columella p̄ter hos poetas in phemio hoc ybo ita usus est q̄ regis inquit sonos aucupari.

FELICEM. In Soilum simulantem aduersam ualitudinem ut supra dictum et accipientem amicos mensaque egrotantibus solet parari DEbet. oportet eum esse egrotum qui tecum cenet nam conuiua ad cliuum aricmūz est mēdicus corporis leso. QVem tua cena. felicem facit idest cui placet tua cena et ea se putet felicem nam cibus quidē lautis erat paratam sed iis qui solent dari egrotantibus

Vnde cauillatur coenaz eam esse aptam egrotis et eos qui egroti mendicant ad diuum aricinum se putaturos felices ea coena. ADia. idest malo manuz q̃ basia quia male olent. Quid. ob illud epygráma basi adimidio. COE pit utroq̃. dar ut illud ulciscat̃. NONDVM. non dicá nomen postui et quid sit quia poterit uindicare sub specie amicitie dando basia mihi que male olent.

R IDET. Incandidum de quo alibi. Candide Coenaphilon. Is amplissimis uerbis pollicebatur se fore omnis aduerse fortune Comitem Martialis poeta ait se nolle amicū qui tantum in calamitate sit Comes sed eū qui si factus fuerit diues det aliquid. TRistem reatum. si fueris reus reo scilicet te. EXulis. tui. DAS. fortuna. HOc. si fortūa dat. PARtem. idest dimidium. MVltum est. idest posses dicere nimium esse dare dimidium. DAS aliquid. interrogatiue quasi dicat non.

D AS NVNQVAM. Gallia meretrix que nō stabat promissis unde inquit si semper contrarium facis nega mihi et dabis.

Q VOD. Q Verulum. propter tussim Bitimmi-
cus sperabat Neuiam morituram quoniam tussi uehementis agabatur sed fallitur quoniam Neuia meretrix ita solet blandiri. Spirat anhelat. BLanditur. scilicet tibi auarona tu caperis is bládiciis quom in speres cito morituram.

I AVDATEM. Cene cū retia. idē tendit cū captat cenā. ACCipere. audi. EFFEcte. plene facta est iā tibi coena quia coenabis mecum. Hec uolui. te diceŕ x̃ba eis q̃ laudat̃ est a selio. Tacet. lege non tace ita habet codex antiquus idest quē audit seli⁹ coenā sibi esse paratā statim silet q̃si assecutus quod uolebat et timens ne loquendo offendat.

U IDETO. In Sestillum. Masturbatorem et fellatorem is cōtracta fronte et stoico supercilio nolebat uideri mollis Martialis iocatur et quasi uideatur assentari ait sextillū non deberi uereri q̄ aut cinedus aut pedico aut fututor aut cunni ling⁹ habeatur sed tamen duas res superesse que uel ab hispido et seuerio possint effici hoc idest fellare ⁊ masturbari ride to idest derideto illum qui te appellauerit cinedum. Porrige. digitum medium erat inditium contumelie nam digitus ille infamis dicebatur seu uerpus quoniam eo iudei de lapsa intestina recondebant iuuenalis mediumq̄ ostenderet unguem idest mediū digitum. CALda bucca. idest uulua quia non es cunni lingus. DVas res. idest fellationem et masturbationem masturbari a uerbo greco tractus est nam greci dicunt lenocinio et blanditiis conciliare unde masturbari dixerunt latini pro eo q̄ est uirilia impudēter tractare. FELLare. ab edis et agnis tractum est qui fellare dicuntur ubera matris cum lac sugunt hoc uerbo usus est uarro in re rustica in agnis solin⁹ frequentatiuo scilicet fellito in hedis et Plinius dicitur autē non a fele animali quod sentire est ridiculum sed a uerbo greco quod est os contaminare ita interpretatur suidas testimonio etiam aristophanis.

Q VETE. In eum qui ex seruili conditione peruenerat ad equestrem dignitatem insigniaq̄ equestria gerebat poeta facere iocatur ait enī si nescis quis ille sit qui indutus et pictus est equestribus in signibus amoue splennia et ornamenta illa legesq̄ in fronte quid sit et apte alludit ad picturam nam dicimus plegere oculis ea que picta sunt ut apud xgilū hic autem habebat notas legendas in fronte idest stigmata. ILLum. terentē. PRima subselia. nā inter subselia iudiciū

equites sedebat ut supra dictum est et Plinius et Strabo sunt
autores. **S**Ardonicata manus. i. habes anulum ligatum sardo
nice et hoc est signum equum qui anulo donabantur. Sardonicæ au
tem gemma in maxima fuit auctoritate anulo praefecti policratis qui
cum et ab herodoto et a latinis nostris memorie sit commendatus
Gemma sardonice habuisse scribitur dicitur et sardonacus Iuue
nalis gemmaque princeps sardonicus. Cuius tyron epotauere
lacerne. i. cuius lacerne toties tincte sunt primum tamen bis tin
gebantur purpure dicebanturque dibaphe quolibet usus est len
tulus spinther primus postea sepius tincte fuerunt maio
re honore et stipendio. Et Tuides. illum cuius lacerne lucet bi
stincte. Lacerne super induebantur toge. Toga choa. quae ex
cho insula confecta erat utebatur etiam viri vicebantur tamen albedi
ne a mulieribus bobicæ assyriam gestantibus. **P**lguis iun
cta Marcelliano unguento confecto a marcello nam unguenta
aut a locis sumunt appellationem ut rhodia et mendesia
aut a magris ut cosmiana et marcelliana aut a succis imixti
ut nardina opobalsama. Euulso pilo. nam euellabant pilos ut
molliores viderentur unde et istrumetum appellarunt uolsellaf
ut uarro. Lingula. uinculum erat calciamenti quam alii dixerunt
ligulam. Lingula preterea aliud significat quam in Distichis de
clarabitur per uinculo calciamenti. Pompeius posuit et usus est Iu
uenalis ligulam dimittere. Sedet. apposita est. **N**on hester
na. non heri sed singulis horis concinata. **P**Lanta lunata. i. cal
ceis lunatis quam erat nobilitatis indicium ut supra dictum est.
ALuta coccina. pellis rubens. **P**lgit. apte format et pe
dem non ledit. **S**plenia. sunt quod lenio dicant id uerbum est apud
poetas in distichis et apud festum sed placet ut splenia legatur
erant autem panni bobicini odoribus et unguento perfusi. **V**ids
inquam illum tui splenia. Numerosa. i. per numeros et ordine com
posita. **L**inunt. oblinunt. **S**Tellantem frontem. i. radiantem quia
uidebatur radiare uel notis insignitam. **A**Moue. splenia quae co
operiunt stigmata et notas et alludit ad hominem pictum

notis. LEges. cognosces esse seruum.

GVLA. In Gaiū auarum qui cum ab eo rogaret mutuum martialis consuluit ut ageret causas si uolebat esse diues uel etiā. i. nō modo nō debuit mihi recusare in mutuum sed etiam nō esset molestū nimis si donasset. FLagellat. arctat et continet. a libi in eundem tibi dispercas gaure pusillus homo es.

SEPE ego chitistillam. Codex antiquus habet cristinum. QVod bene det iocatur in hoc dare bñ cū enī ille iūterrogat itllit q̄ humaniter det hic respōdet iteligit dare largiter idest largo

femore. Supra q̄ fieri nū mariāe pōt. i. n̄ possz dar largius IS MIHI. Epigramma est in balbum qui uole

Lbat uideri dominus cū multis seruiret multos que timeret. BALbus. erat ditissimus ficto tamen nomine a martiale. nam quicūqz hic nom

nantur supra tempora Domitiani fuerunt. Llcinus. ditissimus fuit siue intelligas tonsorem de quo illud distichon. Marmoreo lcinus tumulo iacet at Cato paruo. Pompeius nullo credimus esse deos siue is sit de quo persius. Nunc lcinus in campis nunc crassi mittit in edes hic ponitur p diuite. PATrobas laronia. Alio uerbo reperi patrobū paulum inuersis syllabis nunc a poeta is fuit libertus neronis qui tanto studio pallestre tenebatur ut harenam a nilo usque iuberet sibi afferri in theatrum quo spargeretur plinius autor est. CONfinis qui habet agros uicinos mihi uexat. i. semper abripit mihi aliquid LARonia. de qua Iuuenal Non tulit ex illis toruum laronia quendam hec diuitiis et hominū gratia cū esset uidua et orba affecuta est ut quotiens nominatur potens et diues introducatur ut hoc loco. ABnegat depositum. ORba. i. caret filiis diues anus. uidua omnia hec faciebant spem hereditatis balbo. Sit liber nulli seruiat quod dixit superius esse sat est seruum et

non uicarium

QVR poeta uult ostendere philenem habere uultum similem priapo qui caluus rufus Lucus est et hec non alium habebat frontis imaginem propterea qui eam basiabat non dabat oscula sed uidebatur fellare hoc est ore mentulam tractare. Philenis nomen meretricis ductu ab meretrice i quaz philocrates poeta scribit. CALUA et mentula que calua est sine capillis.

QVMPLACEat. In galla phileroti pstabat cui omnia bona dederit a priore marito relictā unde factuz erat ut tres filii prioris mariti fame perirent ait poeta eaz nihilo meliorem esse potia que duos filios ueneno necauit cum hec tres patiatur fame perire de galla alibi munera post septem nupsit tibi galla uirorum fuit item atria galla cuius meminit. Tacitus fame collata omni pecunia. PHileros. adulter redemptus ad coitum precio conductus. Tota dote. quam habebas sub priore marito. INdulgentia. adeo indulgens tuo cūno CASTa uenus. Legitimus coitus idest quem etiam legitimus coitus non deceret. DI te perpetuam. phileros ueneficus erat et coniuges omnes necabat ueneno. Alibi. Septima iam phileros uxor tibi conditur agro. plus nulli phileros quam tibi reddit ager. Quasi igitur predicens futurum interitum galle martialis a philerote uenefico optat ex commiseratione ut sit perpetua idest longo tempore amica phileroti. Ipsa pontia. deterior que duos necauit. De pontia Iuuenalis Tu ne duos una seuissima uipera coena tu ne duos. Sunt qui afferant testimonium ex epigrammate uetusto quo illa scelus fatetur. Fuit altera potia quā Octavius sagitta amauit ardentissime necauitq; cum non obsequeretur nec posset abduci a fide coniugii. Deterior quia tu pateris tres perire fame.

QUAM SINT. O pheebe cum habeas curua crura
tu potes lauari in rhidio. Nam rhidium geme
trice dimensionis uas ab augusto fundo i oris
latitudinē exiens uel alludit ad pboebum et lu
nam de hoc alibi dictum est a nobis.

NECTERE. In cinedū socraticū cuius gnīs homi
nes multo carmine insectatur qui sint cynedi
socratici. Iuuenalis hispida membra quidem et
dure per brachia sete. Mitrarum. mitris ute
bantur pbrygii et molles homines quod pbrygio obiicitur
apud uergilium. et tunice manicas et habēt redimicula mi
tre. Nec sit tibi barba mitraruz. i. nec pendeant redimicula
mitrarum. Vergilius in quarto meonia mentum mitra cri
nemque madentem. Iuuenalis ite quibus grata ē picta lu
pa barbara mitre. Potes ergo ita accipere. i. nec pendeant
tibi redimicula mitrarum uel non sit tibi barba mollium ho
minum qui mitris utuntur quod placet reorum. i. prolixa
qualem rei habent. Nimirum uirum. i. horridum nec parū
uirū sed uolo teneas medium. uulsa mens. i. habes mores
luxoriosos et mentem mollem ut supra cum prostraret in
metaphora dixit galbinos habes mores. i. luxoriosos.

HVICQUID in cecilianum qui inuitatus a Martia
le pre avaricia et ingluuie multa ex mensa sub
repta domum mittebat ait poeta se nō parasse
eas res in sequentem diem sed in presentimē
sa et se uelle cum conuiuiam hodie non cras uerris rapis
ex omni parte. Suminis porcini nam sumina ingenue gule
habebantur et abdomina quorum adeo fuit audus publi
us nummorum poeta ut post libertatem nunquam sine ab
domine cenauerit de sumine in distichis esse putas nondū
sumē sic ubere largo effluet et uiuo lacte pupilla tumz. IM
bricem. i. lumbum nec inepte fortasse intellexeris de cap
te que aprunos dicebatur ea manebat in medio discerpto

apro in tres partes. A'Ttagena. auis ionica que cum sole
at canere capta obmutescit masculino genere protulit Ho
ratus. Non auis afra nō attagen ionicus. Inter raras aues
habebatur Martialis. Inter saporos fertur alitum primus
ionicarū gustus attagenarum. Mullus piscis laute oliz mē
se. Lupum laneum itelligit captum iter duos pōtes oli. n.
obtenebat principatum iter pisces. Laneus a candore et
mollicie carniū. Idez hora in sermonibus alica genus pre
stantissimi tritici erat quod leborini potissimū campi ex cā
pania mittebat et incognita etate Pompeii ab alendo dic
ta. Stillantē. pre pinguedine et sua alica pastum. i. madē
te cibo et pinguedine ciborum. NOS turba ociosa. i. nos o
ciosi non uocaui te cras. i. nollo te conuiuā cras sed hodie
caue uerbum inuetas et scribas uocabo pro uocaui naz ex
hoc existit epigrammatis iocus q̄ ait non uocaui te cras. i.
cenam paraui ut edas hic non ut serues in crastinum.

QUID Ager Nomentanus olim erat incultus a
utore Plinio miranti lino et roganti quid ex eo
haberet respondit q̄ illum non uideat quia mo
lestus erat Mart. et id sati āplū fructū p̄stabat

HOC CINA. Mulieres in adulterio deprēse co
gebantur prodire in publicum toga indute of
tendit hoc alibi Martialis iocans de Spadone
Thelyn uiderat in toga spadonem damnatam
uuma dixit esse mecham si aliter intelligas nullus ē sensus
dignus martiale et ignoras hūc morē fuisse ap̄ ātquos qđ
potuit te docere Horatius interprete porphirione eo uer
su. Quid interest in matrona ancilla ue preces ue togata
Porphirio. togate autem in publicum procedere cogeban
tur femine adulterii admissi conuicte. Idem etiam interp̄

tatur acron hisdem uerbis quibus porphyrio quamuis a
lias addat opiniones. Iuuenalis ex sententia martialis lo
quens ut est a nobis expositum ita ait. Est moecha labul
la. Damnetur si uis etiam carphinia talem non summet dá
nata togam. Ait igitur quom uestes mittas moeche famo
se earumque magnificentia cupias placere. Nulla est que
aptius mitti possit quã toga notans scilicet hois imprudenti
am qui meche famose matronales uestes mitteret et moré
antiquitatis quo togate moeche ducebantur in publicum.

ERI Hemytritheú est genus febris. tertiane ut
Celsus exponit. tongilius erat gulosus et ut be
ne cenaret simulabat egrotationem. Subdola
dolosa. ANnus opimi. i. unuz iopimianum qm
.L. opimio cons. fuit temperies celi que coctura dicitur
autore Pli. idcirco coxit. PArco uitro. exiguo uase qli utú
tur egrotantes.

UIDE. In Massimina que cum anus esset et iam
paucos haberet dentes et eos quidem rubigi
nosos risu et blandiciis imitabatur puellas qua
si secuta Ouidii preceptum in arte qui ait pu
ellas risu non nunquam conciliari poeta consulit ne accipi
at illud tanquam sibi dictum cuz potius risu offendat quã
blandiatur et suum secuta consilium ploret potius quam
rideat. PLane picei idest penitus coloris picei ac per hoc
nigri. SPanius et priscus. elegantiorum nomina sunt quo
rum cum alter numeros crinium et ordinem affectaret ué
tuz timebat. alter politioribus uestibus uteretur manu no
lebat tangi. Alibi de homine bello pallia uicini qui refugit
cubiti. CRetata. fabula et de hac fabula supra locutus est
poeta quam nunc cretatam dicit non a terra creta ut puto

nam creta nō prestat cutem muliebrē nitidiorē sed ppter
 tranchiam que si plinio credimus uultui accommodatissi-
 ma est q̄ autem dicit fabullaz cū est cretata timere aquam
 rō est quoniam antore eodem. Terra selinusia in spetiē cre-
 telactei est coloris et eundem prestat usum quem terra
 chia sed aqua celerrime abluatur. CERussa inter ficticios
 colores est admittit mirum in modum calorem ut sole aut
 igne calefacta torreat timet solem ob calorem quo fucus
 torretur. INdue uultus magis seueros. Heccube que uxor
 priami que introducit a poetis moesto et seuerō uultu.
 NVrus i. andromache. Mimmi poemata sunt ex quibus
 solus risus queritur tante olim auctoritatis i ludis ut cum
 laberius poeta bene egisset Mimmū suū donatus sit annu-
 lo aureo et ductus sessum in quatuordecim autor trāquil-
 lus. Macrobius meminit appositis etiaz uersibus laberii ex
 probemio mimi. Philistio in hoc genere magnam laudem
 est consecutus claruit tēporibus augusti autore Eusebio
 Is mimum edidit qui inscriptus est philogelon. id est studi-
 osus risus adeoq̄ ipse risisse dicitur ut extinctus sit. Plura
 apud grecos ex sua uita mimmos quom recitantur i the-
 atro mimmi ne cogaris ridere et item uita conuiuia ubi sūt
 moriones qui concitabant risum. LAXat. aperit uere lax-
 atq̄ foros. O risu perspicuo. id est aperto ut perspicuatur
 dentes. FRatrem de electra intelligere potes que irodu-
 citur Flens horestem apud euripidem. uacare tragicis mu-
 sis. id est spectare mimmos tragicos in quibus nihil est p-
 ter luctum. MOesta matri hecube dum de ea agitur fabu-
 la. Lugenti uirum Andromache.

Z OILE. zoilus non est recēs nomen apud Mar-
 tialem est et nomen tutoris apud liuiū et orato-
 ris apud Strabonē et apud uetruuium calum-
 niatoris homerici hic de eo loquitur qui erat

fellator. Solium uas erat in thermis quo lauabantur q no
lebant in thermio sudare. Huius meminit sepe numero in
medicina celsus tanto olim luxu factum est ut esset argen
teum quo mulieres lauabantur. fastidiebant enim solia nisi
essent argentea pdis contaminas ut spurcius sit merge ca
put quo fellabat nam lingua fellatrix erat spurcior ingui
nibus quom ea sepius uteretur ad libidinem quam iugine

CANDIDE. In candidū qui martiali uolebat ui
deri amicus usurpabatq sepe numero prouer
biū grecorum .i. omnia
amicorū coia tamē nihil prestabat que uerba
.i. omnia communia. Galeus toga ex lana nam prestanti
sima illic est lana apud Galeum Fl. Tarentum lacedemo
nes condiderunt Tarentum duce phalanto. Sepōito gre
ge. i. electo est passa cornua tauri. i. lacerata cornibus tau
ri que in theatro iactabantur. Plla pile erāt effigies lanee
que suspendebantur in compitis diis inferis ut illi conten
ti eiusmodi imaginibus uiuis parcerent nam tot erant ille
effigie quot circa compita liberi serui mulieres habitabant
inde tractum est ut uestes que obiciebantur tauris in the
atro pile dicerentur quoniam petebantur a tauris tanquā
effigies hominum et illis laceratis qui obiecerat non lede
batur uel pile dicteq in globum et speciem pilarum cōuo
lute iactabantur uestes iactari solitas supra Ouidii uersus
ostendimus. Plla prima. hoc loco accipitur pro effigie la
nea compitali ait igitur Martialis adeo uilem esse uestem
suam ut ne pile quidem compitali conueniret. Nā illis ima
ginibus deteriores uestes induebantur idcirco suam illis
compareat primo prima dicitur quoniam in principiis uia
rum idest compitis pendebat. Alibi eum qui male pila ludit
senem ait factum primam pilam. i. deest pannosum. hoc
magis placet quam quod sequitur pilam accipi pro parte

pontis ad quam solebant petere obolū mendici non placet
iquā qm syllaba negat nā pila i ponte producitur pila hic
corripitur. **T**erra cadmi. i. tiron agenoreas tyreas et pur
pureas. **L**ibicos orbes. i. mensas citreas. nā atlas mons ly
bie citro abundat ūde mense fiebant tanti precii ut que fu
erāt galli asinii dicantur empte. xi. libris mulieres obicie
bant earū luxum maritis cuz mariti eis margaritas expro
bant. **O**Rbes. dicuntur quoniam ex orbibus dimidiatis fie
bant tanto artificio ut ne commissura quidē cerni possit in
his mēsis utebantur romani pedibus eburneis propterea
dentes elephantini tale habent distichon. Grandia tauro
rum portant qui corpora querūt. an lybicas possint substi
nuisse trabes. idest mensas citreas. **D**Entibus indis. i. ele
phantinis quia ex india elephanti mittebantur. **T**ēra pe
dibus terrenis et fictilibus. **M**ulli pisces erant magni pēci
duas libras ferme non excedebant quamuis in mari rubro
ab. **L**. Mutiano ter cōs. testimonium sit. lxxx. librarū mul
lū captū fuisse quod rarissimū est. **C**Hrysendeta. erant lan
ces grandiores auro oblitī. **I**Mmodici. maximi. **F**Laua pp
ter aurum. **C**Ammarus. genus locuste cibi utilissimi qd ostē
dit Iuuenalis sed tibi dimidio constrictus mammarus ouo
ponitur exiguo feralis cena patella. **C**Oncolor. eiusdē co
loris cum lance. **G**Rex. i. pueri qui astat mense tue **I**Liacō
cynedo. ganymedi.

EMIS SEV. Seu Sextus amicus Martiali erat
fenerator et quoniam dubitabat ne aliquid Mar
tialis posceret dicebat se debere multis. **T**Ogā
pexam. Duo genera togarum altera ralla alte
ra pexa dicebatur potes et accipere togam pexam. i. rasā
sed nō placet. magis placet ut toga pexa dicatur uilli gros
sioris. Vnde pexati dicuntur hic toga induti. **L**ibras argē

ti cauet et prouidet. SEcum. intra labia sed ita susurrat ut
possim audire. PHoebo. phebus libertus apud tacituz et
phoebus balnea hēbat ut apud Iuuenalem hic alius erat.

QVE tibi glyptus nomine ficto significat succi
q sum hic fecerat se sacerdotem cybelles amputa
ta mentula. CVltro samio. i. testa nam sacerdo
tes cybeles eo cultro utebantur nam si alio usi
fuissent perficiosum erat. nunc poeta dicit cultrum illum
fictum ferrum quoniam culter non fit temere nisi ex fer
ro et hoc fecit glyptus postea quam desuit arrigere. QVe
non stabat. i. que non arrigebatur. GAllus. eras quia non
poteras arrigere et idcirco castratus.

FLORIDA. In neuolum auarum qui uestes pa
tiebatur quas multas habebat tineis consumi
potius quam amico unam uellet donare. Hlbla
est urbs sicilie que poēa dicta megara condi
ta a dortensibus autoris thucydides et Strabo et itē mōs
ubi thimi flores uarii sunt et multi quos depaste apes mel
optimum conficiunt. PReLa. appellat prela ea uela et tabu
las quibus uestes presse tenentur a similitudine preli uina
rii alibi idem. BReue uer. idest uernos flores cito interitu
ros. TVa uellera. idest tuas uestes totam tribum. i. omēs
qui sunt in tribu non solum unum amicum. LEntus spec
tas. idest sine miseratione. lenti enim dicuntur spectare
quando non mouentur ad miserationem uel iracundiam p
pertius. Hostibus eueniat lenta puella meis. lentitudo est
uacuitas ire quam greci dicunt
sed gelius nō putauit posse dici latine. Hiemē. idest frigus
frigora trita. idest tritaruz lacernarum. FRaudare. ut adi
mas duas uestes fraudare non te sed tineas. QVid renu
it. dictum per interpositionem quasi Martialis esset dic

turus fraudare te et propterea iam renueret. Ne uolus ci
cit non fraudare te sed tineas a quibus tue uestes corro
duntur. DVobus pannis. i. lacerna et toga nam his duab⁹
utebantur romani preter quam in ludis Augustus dedit
negocium edilibus ne quem in circo paterentur consiste
re nisi togatum depositis lacernis.

CVBOLA. Moecha dabat pueris quos mari
tus pedicabat et hec erat i thelesina de qua in
fra uxorem nolo thelesinā ducere. CONche ci
theriace. dicuntur ueneree et ueneri dicantur
et non a loco accipias cithera qm uenus e spuma maris na
ta chonca uecta est ad litus. Venus apud papinium. Dig
na fuit nostra considerare concha et due ille conche que te
nuerunt nauem plenam uentis que mittebatur a periadro
edicto ut nobiliores mares castrarentur dicat fuere ap
uenerem gnidiam. Conca igitur citheriaca non a loco dic
ta sed uenerea. Propertius Inda caius aurum mittit formi
ca metallis. et uenit e rubro concha ericina mari. LEuior.
.i. politior conchis. ovidius leuior assiduo detritis equore
conchis. Rrumare. non tractum est a rima sed a ruma q
significat manulam. Vnde agni dicuntur subrumari quan
do rumas lingunt. autor pompeius. Est autem mentulam
tanquam mamillam ori inferere.

OPONEM. Optat pauca in ocio in loco etiam
rusticano contemnens urbana edificia. CAU
po. uenditor uini tabulam et calculos lusorios
PAucos libellos. sed ut eligam. idest electos
diu leue politu et sero uiru ut supra uel etiā i Bitunto op
pido uilissio Apulie. habe frueri. T Herme. Neroniāe erat
i maxia admiratōe. i. habe tibi edificia urbā q alii exoptāt

papinianus. Fas sit cōponere magnis parua. Neronia nec
qui modo lotus in unda. Hic iterū sudare neget. Erant in
quā hec presertī in admiratione.

QVOD In lesbiā iocatur que aquā bibebat et fel
labat. Non peccas. i. non erras quia tu fellas et
polluis ora ideo recte facis si potas aquam
QVa parte opus. quia opus est ut libas et ab
luas os quo fellas.

UNVS. Carpit hylum qui uitio animi cum paup
rimus esset et solum denarium haberet eum pe
diconi dabat. HVnc pistor. quia non emis pa
nem. CAupo. quia nō emis unū. SEd aufert
tibi si quis habebit magnum penem. Nam uis pedicari.

NOVIT Spatale meretrix erat et hēbat māmas
tante magnitudinis ut due puellae uiderentur.
Propterea Dasius magr balnearū iussit soluer
p tribus. Laudatur Dasius q̄ sciuerit numerare
eos qui in balneo erant. naz quis spatiale sola esset. duabus
mammis duarū locum occupabat. PRO tribus. nam spata
le et due eius mamme trium locum occupabant risus ē q̄
una pro tribus soluerit propter mammas.

UIS FIERI. Maximus libertus fuit partheni
ad quem non inanis fuerit cōiectura si itellex
eris hoc scriptū. Is iactabat se uelle liberum fi
eri cum tamē nesciret discedere ab aulicis et fa
ru palatino docet poeta quomodo possit liber fieri si ani
mū. s. cōposuerit ad frugalitatē qua uiuat contētus. HAC
ratōe. hoc pacto. Nolis. i. si nolis alienā cenā captare. VE
rētana uina. de fece uini rubelli itelligit de qua supra dictū
est. DOMat sitim. i. si aspernaris phalernuz. Chrysendeta
uasa aurea. CIne miseri. qui hoc genere ambitus cruciatur

Toga nostra tali quali ego sum indutus .i. uili. Vincitur,
domatur hoc est si potes uili scorto esse contentus et nō
sectari stolas mulieres. Non rectus nam pauperes ha-
bent tecta uilissima et humilia que cernui intrant. Partho-
due erant tribus apud parthos quarum altera affinium al-
tera magorum dicebatur qui ut scribit Appianus libertatē
populus promittebant seruitutēque propulsaturos morte
inde fiebat ut nullo federe eorum pax sanciri posset nemi-
ni enim seruire patiebantur.

QUID de te. In linum qui cum draucos sequere
tur uxor dedit puerum spadonem custodem
ne posset ab eo pedicari. Satis probauit .i. of-
tendit. Certis indiciis .i. ueris et apertis argu-
mentis nasuti dicuntur qui habent indicium et astutiam.
Malignius quia dedit spadonem nō bene mentulatū q̄le
cupis alibi quoq̄ eūdē fellare ait pedicat heros fellit linus

UIS te sexte. Sextus cōi familiaritatis cōsuetu-
dine uixerat cū Martiale nūc nihil dabat aut si
qd dabat dabat sportulā et tātū quātū diuites
solebant clientibus suis dare ait poeta sibi in a-
nimo fuisse amare sextū .i. eq̄li federe et amicitia eius rebus
uti. nūc cū sportulā tantū accipiat facturū quod iubet se-
xtus qui nō amari uelle uidebatur sed coli. Vis coli. uis me
tibi esse clientem. Volebam amare .i. uolebam amice uiuere
tecum si te colo .i. si ero cliens non amabo non prosequor
te amare quom nihil des nisi quod clienti datur.

MENTIBVS. Galle tua uxore dicitur eē auara
et spoliare prouinciam sed mendacia sunt quia
solet dare .s. coitum. Nā dare absolute mō pre-
tiū dī modo coitū hic coitū quod urbane dicit

quom ad liberalitatem muneris uideatur referre.

HIC In faufellum que paulo post nominabit eodem ferme argumento. Is comitatu sella et in signibus conductis etiam fenore se patronuz agebat. SEcat media septa. i. hic a methystina tus qui ambulat per media septa que erant in campo martio uel medios cancellas qui sunt circa subselia. uagis gressibus. i. temere i ambulans. Publius meus mihi non placet ut intelligas publicum habuisse multos lacernatos secuz sed multas lacernas uestes. CORDus cremitius fuit historicus de quo Suetonius in augusto debes hic aliū cordū accipere. ALpha. i. princeps penulatorum qui multas penulas hēbat. Penula uestes qua et serui et clientes utebantur ad uersus nymbo alibi aut meus ante omnes cordus haberet equū. Togatus. grex. i. grex anteambulonū nam toga idumentum erat anteambulonis. CAPillatus. i. grex seruorū quod Iuuenalis apte distinguit. Respicit hoc primū qui litigat an tibi serui sint comites an te post sella togati ate pedes recens noua sella linteis. i. loris nam sella lora et linteas habebat. Iuuenalis conducit sellam puluinar. OPPignera uit anulum isigne equestre ut illud Iuuenalis post cuncta nouissimus exit anulus. CLaudii feneratoris.

PEXATVS. Pexati dicuntur toga pexa induti qua utebantur hyeme uilo dēsiore propterea lane hystrie et liburne ut plynus scribit cū potius sint similes pilis quam lane non sunt apte pexis uestibus. Pexatus. idest tu habens uestes pexas. MEa. sunt quas uero tu habes conduxisti a feneratore.

MICA VOCOR Domitianus edificauit coenationem auream auctore Eusebio quam a paruitate micam appellauit. In laudem principis hortatur poeta cōuiuas ad risum et unguetuz

ex relaxationem quoniam ipse deus. i. Domitianus delici
as parauerat tanquā uiuere iuberet uerbum est in fine epi
grammatis dememinisse hoc est obliuisci ita habet codex
uetusissimus cū manu librariorum hactenus legerim me
minisse neq; me hoc offendit nouum uerbum apud Marti
alem quom domicienium sit et multa que ipse finxit. at si
legis te meminisse quod placet ita leges ut illud pertii ui
ue meor leti fugit hora hoc quod loquor inde est et illud
uergiliū. mors aurem uellens uiuite ait uenio. Mica uocor.
loquitur cenatio tholum cesaris. i. edes cesareas ex me cū
me uides uides tholum cesareā. Frange torum. i. accumbe
nam thoros lectus erat apud antiquos a torno ut placet
uarroni qm in promptu erat. Sternebantur ergo thori qui
frangebantur hoc est confundebantur cum sederent dis
cumbentes. CApe rosas. quia in conuiujs erant sparsi ro
sia. NARdo. i. unguēto nardino quod idē appellabatur fo
liatumus meminisse mortis idest dare operam uoluptati q̄
diu potes quom cito sis moriturus.

UXOREM. Huius puer habebat rez cū uxore
tribuni quod eo licentius coeperat agere qm
nup fuerat lata lex a Domitiano ne mares cas
trarentur s; fiebant spadones ut essent in deli
cijs. ARmati tribuni. Tribunus enim armatus est. Suppli
cium puerile. i. pedicationem. ue tibi dū ludis. i. dum teme
re agis et ludis quia castraberis. NON licet. lata lege a Do
mitiano qua mares castrari phibuit de hac lege papinian.
i eario et apud tranqllū ne quod facis nec licet moechari
nam Domitianus tulit legem ne liceret moechari. Suetoni
us autor nam adulteria compescuit ita et hylus carpitur
qui spe pedicatiōis erat adulter ut alibi de thelesim et due
domitiani leges enarrantur.

QVM TIBI. Hoc dictum in maledicum qui cum
esset iuuenis et fellaret postea in tantam fella
tionis libidinem uenerat ut mortuis non parce
ret affectus tedio fellationis maledicebat om
nibus. VErnarent male i. pulularent et cum primū cepisti
sentire libidinem. MEruit. i. potuit tandem assequi fastidia
uispilonum. Tedia carnificis. i. poscebas damnatos reiectos
a uespilonibus. uteris ore aliter quia non fellas sed male
dicas. Rubigine. i. liuiore. quodcunq; datur nomen maledi
cis et bonis et malis.

OLA Tibi. Milichus sexcēta sestercia q̄ sola hē
bat dedit lede meretrici q̄uis eā n̄ amaret. Mar
tialis in eo docet quid sit luxuria nam inquit si
esses diues et tātum dedisses meretrici quam a
mares esset luxuria nunc dicis te non amare et hec est lux
uria. s. non amare oīo cū dederis. c. sestercia quasi uelit o
stendere luxuriā esse extremum quiddam non magis in ef
fundendis diuitiis aliquo affectu sed etiam cum eas effun
das non tangi aliqua uoluptate tulit abstulit redempta cō
ducta. Si diues amares tanti. i. si propter amorem diues
tū dares. Hec quoque luxuria cū dederis diuitias et eam
non ames.

QVM MODO. Taurus item fuit prēt hunc de
quo scripsit martialis t̄pibus nerōis cuius abne
tem statiliā messalinā duxit princeps uxorē. hic
dicebat se multa facturū. Flngis cōponis et in
struis te ad causas agendas. PELias frater neleipatris nel
toris fuit. Pelias alter patruus iasonis de quo hic sentit. Iā
tibi desinere. i. tam diu dubitasti quid esses ut si haecenus
exercuisses aliquā artem et iam nunc desineres serū uide
ret nō mō serū est ad īcipiendū sed ad desinēduz. Si quid
aī genii. Si schola dānat si nō uis profiteri. MARTia qui cū
cōcendit uincitur tractum a fabula. Is martia q̄ semp uin

55

citur in caufidicis. IAm potes esse nihil. deliderando quis
sis consumpsisti etate omnem et ia nō es aptus alicui arti.

QVR. Saleranus erat auarus cui mortua uxor e
rat et plorabat. extulit ad funus secundilla ab
ordine nomen duxit ut apud Iuvenalem Quin
tillus. GRande crimen fati. i. grandis culpa
mortis gaudebat Saleranus morte uxoris quamuis dole
re uideretur et cum bene optare uideatur Martialis impre
catur. Nam optat uiuam uxorem aduersus uotum mariti
qui mortua letabatur erat enī locupletatus.

ANVS. Tanta erat insolentia mulierū ut cum de
formes eēnt adhiberentq; ancillas q; crines cō
ponerent offense dū se in speculo inspicerent
uel naso ut Iuuenalis ait uel aliquo alio frontis
uicio pulsarent ancillas totus hic locus apud Iuuenalez est
illic taurea hic lalage ponitur illic psecas. hic plecusa. IMp
catur. insolentie mulieris aptum supplicium ut est in fine.
ANulus. Cincinus ita apud Iuvenalem altior hic quare cī
cinus. PEccauerat. nō erat in ordine. Non bene fixus sub
stentatus. INCerta acu. extra locum posita nam acu utebā
tur in distichis figat acu tortas sublineatque comas. LA
lage. nomen mulieris fictum quod prius usurpauit Hora
tius significat autem loquacem. Hoc facinus. i. hunc erro
rem. plecusa nomen ancille fuit una inter ministras diane
ut est in metamorphosi ouidii dicta a pleco quod ē plico
Conus sectis. i. laceratis. Iuuenalis laceratis ipsa capillis
nuda humero psecas infelix. TRistis capillos. non est cul
pa capillorum. SALamandra animal idest figura lacerti cu
ius ore uomitur sanies lactei coloris que omni parte cor
poris pilos decutit si fuerit admota dixit aut notz. i. nota

et macula coloris inficiat quoniam non modo decutiuntur pili sed etiam
supposita cutis in maculas uiriliginis mutatur autor Plini
us seu a nouacula culter tonsorius est nouacula seu a ut do
lorem incutiat. Digna speculo fiat imago tuo. id est ut fiat dig
na uerberibus nam speculo ipso pulsauerat ancillam id ge
nus pulsationis in risu erat apud antiquos. Iuuenalis pre
bebis uertice raso pulsandum quandoque caput.

QUOD te. In olum quem prius salutauerat dñm
et poëa salutauerat nomine proprio. **C**ONTu
macem superbum redemi pilea. id est redemi liber
tatem nam manumissi raso capite sumebant pil
lea sarcini redemi quibus scilicet contentus uiuo liber. q. d.
contentis meis sarcinis non indigeo domino sed uiuo liber
Qui se non habet. id est q. non potest imperare aīo suo. **Q**Uod cōcu
piscūt domini et rēges. id est diuites. nā diuites āpliores cupiūt
opes. Si potes nō hēre seruū. id est si potes esse cōtentus nullo
ministerio serui poteris carere domino. Nā q. uult diuitias
habet dominum et assentando seruit ut habeat diuitias. v

INUITU Classicus uolebat uideri iuitus cenare
foris aperitius q. tu agis et apicius agebat nō
est recens exemplum. **M.** apicius de quo plur
i syliū diximus nepotū. id est gulosorū oīum altissi
mus gurgēs fuit. Is cū audiūisset grādiōres caricas nasci i
libya nauigauit illuc sed cū flz dephēdisset detestatus li
byam et libycos iussit gubernatorem soluere e portu ita ut
libyam āplius cernere nō posset hic primus idicauit liguā
phenicopteri esse optimi saporis. **C**Ogor. ab amicis inquit
Classius respōdet Marti. uerū est cogit et Silius q. libido
uīa cogit uos. Attedius melior tēpibus Domitiani tante e
legantie fuit in mensa ut nitidus meruerit appellari papi
nianus. Statq. pspicuas nitidi melioris opacet arbor aq̃s.

Recta cena dicebatur suo ordine et apparatu ad diferen-
tiam sportule nam hec opponuntur recta cena et sportu-
la ut apud Suetonio reperies. Grandia uerba. nega quia di-
cebas te ire inuitum. uires. i. si tanta est tui animi potestas
ut posses tibi ipsi imperare ut alibi exposuimus non scri-
bat labori uirum putabo.

NON Accusat imprudentiam cotilli qui ne cotaminia-
retur aquis cotaminatis ablutione mentularum no-
lebat quemque ante se lauare cum tamen ante ipse
mentulam lauaret eratque aque irrumate quibus
lauabatur nam is mentulam lauerat. Foveris lauaris irru-
matis cotaminatis aquis ablutione mentularum nam irrumare
est mentulam ori alterius inserere quod in aquis facere uidebat quod
bus mentulam lauabat licet quamuis te primum abluas id
est. quis te primum abluas tamen necesse est mentulam prius de-
mittas in solium. i. uas aquarum plenum in quo se loturi ad-
umblicum usque obruti aquis stabant ita igitur prius in uina
lauabantur quam caput. unde aque atque abluerent caput erat
mentula irrumate.

CANDIDUS. Nihil est. i. nihil est alienius ab in-
uidia ironia est. Deteriora carmina mea. Tua
quia nihil scribis ita inuidum eludit.

POSTERNA. Verecundis et tanquam alienis uer-
bis accusat. Postumum quod fellauerit Cecilium ab-
utens ambiguitate uerbi nam precipere est inci-
dere et lacerare ut supra precisa est tibi mentu-
la glipte et precipere est pedicare tractum a preciso nam
precisum et omasum sunt duo intestina auctore marcello
qui fellatur uidetur precipere id est pedicare os alterius
O postume narratur os tibi fuisse precisum id est te fellasse

cū subambiguitate ybi uideat̃ intelligere os fuisse tibi inci-
sum. TAnto sono pstat in metaphora. PAnniculi nummī
CEciliū. grādē et hispidū. Quod mīx. q. d. mīx est quom
tā seuerē frōtis sit eū eē fellatorē hoc dicit quom aliud uidē
at̃ intelligere. Habet testes. ambiguū est. intelligit enī testi-
culos quasi dicat potuit precipere os et irrumare. cum ui-
deat̃ dicere p̃ testimony ita et illā r̃git magnis ista testibus
agetur

UINCTum. In fauseuū quem suppresso nomine
supius etiā notauit. Is conducta sardonice ut
ait Iuuenalis agebat. Plinius meminit materni
in epistolis CInctū. circūdatum circum quā ha-
bet atē ābulones tanta turba cinctus est q̃ta regulus cau-
sidicus. Is enī obtinebat magnum nomen qua emulatione
Plinius nō nihil scribit liuide. Deducere est e domo in forū
comitari. Reducere e foro domū. REum tōsum. cū effectū
ut aliquis reus liberaretur qui tondebatur liberatus. AD
alta tēpla. et uadit ad psoluēda uota. NVnq̃ sit tuus. ha-
beas tantum comitatum qui conductus est. Fusculenus
et fauentinus nomina sunt feneratorum erant comites et
togati quasi dicat fenore istam turbam alit.

UERBERA. In leonem qui cum mansuefactus
uideretur repente ad feritatem reuersus du-
os pueros qui uertebant glebas harena discer-
psit apte exclamat in hunc Martialis. SEcūri
magistri. nihil metuentis ferre equo animo dedit exuit.
tanta feritas est ei reuersa quāta non debuit esse feris ex-
sylvīs libycis. SAnguineam harenam. i. theatrum cruenta-
tum cede ferarum. MARTia harena. romanum theatrum
in quo multi solent necari a lupa nostris que nō modo pe-
percit romulo et remo sed nutriuit loquitur de fera que a-
luit Romulum et Remum eius imago enea cum pueris e-
rat in comitio Plutarchus et Plinius auctores sunt.

ARGENTI. Nonnulli codices habēt isse ut sit p
priū nomē quod non displicet sensus est Ma
rius colebat ab amico qui nihil tamen dabat et
ipse hereditatē marii captabat moriens marius
rebus iam omnibus distributis addidit in extrema parte te
stamenti se reliquere vi. libras argenti huic amico quod ne
gatum cū mane esset poeta iocatur in captatorem marii et
ait euz non debere irasci nam plus accepit q̄ dederit nihil i
quit dabas mario marius dedit tibi uerba iocatur ex uerbis
que oppoīt. Nihil dare. et dare uerba nam cum idē sit tamē
dare uerba uidetū esse aliqd si uocez audias non sensum

COSSCONI. Cosconum carpit qui non ratio
ne sed numero censebat uersus et epigram
mata uel longa uel breuia docetq̄ poeta mul
torum uersuum epigramma si bene composi
tum sit non posse uideri longum sed disticha
cosconi male composita esse longa utilis ungendis axibus
quia uiam quamcunq̄ putabis esse longam et ita ualde un
ges rotas et axes in uia breui ut spacium celerius superes
plinius de quodam emplastro antiqui maxime axibus uehi
culorum perungendis ad faciliorem circumactum rotarū
utebantur sic si tu iudicabis epigrammata esse longa multi
tudine carminum ita breuem uiam putabis esse longaz hac
ratione qua tu censēs epigrammata mea esse lōga ita dices
colossum esse longum qui longus esse non potest euz habe
at proportionem suam. PVer bruti. pulcherrimus fuit
sed exigue stature ut non debeat uideri paruus cum habe
ret suorum membrorum suam proportionem in distichis
gloria tamen parui non est obscura sigilli Istius pueri bru
tus amator erat plinius apollodorus puerum fecit quem
amando brutus philippensis cognomine suo illustrauit
DVplex pagina id est pagine habent unum epigramma

marfus et pedito duabus paginis unum tantum opus absol-
uunt an hoc dicitur quod placet qui quis duabus paginis
inferant uaria epigrammata tamen adeo recte componunt
suauitate multa epigrammata unum iudicari possint. Ignor-
as. non animaduertis epigrammata in quibus nihil est su-
perflui non debent uideri longa sed tua disticha quia ha-
bent uerba inania et incopposita longa esse uidentur

ISTITVO. Cecilianus thermas edificauerat quod
erant nullius calor in eas iocatur poeta. In ther-
mis tuis serua. que sunt frigidissime non modo
hyeme sed etiam estate

INUITAS. O nasica tu uocas me ad cenam cum
scis me ab aliis uocatum tu non uis me uenire pro-
pterea non egebas aliqua excusatione uel quod mar-
tialis iuitet se cum dicat se non esse inuitatum
sed domicenarere ut possit ire

HOSTEM. hoc non magis dictum est in fanio
quam in catonem annibalem et neronem et mul-
tos qui idem fecerunt de fanio cepione loqui-
tur qui depensus in coniuratione aduersus au-
gustum sibi mortem consciiuit

IAXIOR. zoilus amplam lecticam sibi confecerat
maxime letice dicebantur octaphora qui-
bus delicati et maximi uiri utebantur hoc uer-
bo apud Ciceronem est et tranquillum in galli-
cula quem scribit adeo delicate incessisse non nunquam ut octa-
phoro ueheretur alie lectice ex aphora dicebantur quod a sex
seruis ueheretur de quo periphrasticos iuuenalis est locu-
tus cum ait cum iam sexta ceruice feratur hinc atque inde

patens. SANDAPILA. erat feretrum uiliorum tantum modo
cadaverum quis legamus domitianum sandapila elatum
fuisse nam huiusmodi homines mortui apud poetam dicū
tur pauperes scilicet et ignaui et alibi Non debes ferri mor
tuus hepaphoro et alibi. Vis sine febre mori et alibi Hoc
rogo dic non est cinna perire cito

HEDASTI. Ad eundem moechum mariti. RE
quirunt enim se. id est ipsi reminiscuntur quis
ipse non dicat. VIndicatum. a libidine uxoris
liberatus uel ultum. IRrumare. nam uxor erat
fellatrix.

MOLLIS. Sertorius siculus erat is lingebat cun
nos Martialis ait philotetem olim fuisse paticus
quoniam uenus irata ob mortem paridis eo
pruritu et de decore hominem affecit sed ue
risimile est sertorium non interfecisse paridem amicum ue
neris uerū filium ipz ericem de quo tantum uenus summat
supplicii ut lingat cunnos. nam uenus hostez ulciscitur tur
pis amoris desiderio iniecto. HEROS peantuis. id est philo
tetes filius peantis ovidius. non te peantia probes exposi
tum lemnos modo cum crimine haberet. non tamen mansit
in lemno philoctetes sed cum hercule uenit inde in apuliaz
ubi condidit petiliam et unde appollidoro teste misit colo
nos in siciliam. MOLLIS. paticus. Sic uita est. id est sic sump
sisse supplicium dicitur. ERIX. filius ueneris et Bute. EX
hoc. sertorio. Vldetur. credibile est ericem interfectum ab
Sertorio cum sumpserit grauius supplicium uenus ut lin
gat scilicet cunnos quod turpius est quaz cinedum ut erat
philoctetes.

NIMINE. Coctain delitiis erat romanorum ea
dem decocta dicebat refrigerabatur niuibz
ut gratior esset luuenalis frigidior geicis petiit

decocta pruinis hoc est quod conqueritur his uerbis Plin.
ad frigidas potus uas petitur in nubila id est in niues id est
inuentum neronis propterea ipse quasi peculiari inueto
carens ingemiscit apud tranquilluz Hec est decocta nerois
nunc erant saturnalia mittebantur Xenia id est hospitalia
munera amicis Martialis mittit colum niuarium hoc epy
grammate colum niuarium erat saccus ex nimine pannoue
unde uinum aut aqua decocta attenuabatur ut esset frigi
dior de hoc plura in distichis plinius. hi niues illi glatiem
potant poenasq; montium in uoluptate gule uertunt serua
tur algor estibus et cogitaturq; ut alienis mensibus nix al
geat decoquunt alias quas mox et illas hyemat TEMPO
re saturni. in saturnalibus. CVstodia. tegimen. CLAusa. se
pta et compacta leui minine. TOga rasa. estiuo tempore
utebantur. SI queris. conquerens hoc uas cocte quod mi
ttitur appellabatur colum niuarium id est in quo depositis
niuibz refrigerabatur decocta

QUOD NEC. In palemonem scribit qui ut lecto
res carminum illecebris alliceret uersus magno
labore componebat et affectabatur in his noui
tatem numerorum nam modo scribebat sotadi
cu carmen modo inferebat uerba greca modo choliambu
edebat ait poeta insani esse hominis laborare in iocis et q
rere remotiores numeros ut nouitatis uenire et lepore de
lectet se negligere huiusmodi labore neq; uelle querere
multitudinem lectoru tantis laboribus et taz morosa cura
TAz malus propterea malus poeta q non gloriatur carmie
SVpino. i. molli et eneruato sotadez ciuedu oſo cynedica
originem habuit a cleomaco pugile qui in cinedi cuiusdam
et ancille que a cinedo alebatur amorem incidit cynedicos
q mores et orationem est inuitatus sotades primus elabo
rauit hoc scribendi genus postea alexader etolus sed hi pu
ra tantu eratione postea lysias cantum adhibuit enius hoc

Genus carminis usurpauit ciprio boui merendum dictum
carmen a sotade autore cinedum ea de causa quam diximus
de cleomacho supra hoc carminis genus cum poeta dam
net urbaniter iocatur se scilicet non legere retro carmen cy
nedicu alludens quod cum cynedicum sit ante non debet legi. Cy
nedum sotadem. id est non utor eo carmine quo sotades autor
orationis cynedice usus est. ECcho grecula. id est uox gre
ca inserta nam inferebant poete uerba greca carmi ut maior esset
lepos id tanquam nimium molle reprehenditur in lucilio pitho
leo rhodius non probatur quod sepius greculas uoces inseri
unt hoc agit martialis sed raro et apte. ECcho grecula. id est
reboacio et pronunciatio grecula. CHoliambon. in carmine
iambico magna est acerbitas quali usus est bibaculus in sen
sus in primis Catoni grammatico archilochus eodem gene
re usus est postea fuit excogitatus a mollioribus poetis ut
diffracto eo rigore iambico alterum genus institueretur quod iam
hicum quod erat sed fractum unde dictum est
claudus iambus. Athis ut alii sentiunt nomen proprium
poete est quod nusquam reperitur sed ut puto athis hic puer a
matus a cybelle ponitur pro molli et enervato poeta nam
et ipse molissimus fuit sicut testibus quid alibi indicat mar
tialis cum ait et concubino mollior celeneo de eodem carmine
persius claudere sic uersum didicit Berecynthius athis. PE
tauri. dicti agiles homines a petame quod est uolo hic per cir
culos se imittunt nascunturque sub delphine ut maternus
scribit marcellus pentaristas appellat et alios esse putat sed
materni interpretatio cum martiale conuenit. LAda. cur
sor fuit alex uelocissimus sensus est poetarum. possum esse bo
nus porta etiam si non sector numeros sotadicos et coliam
bicos quemadmodum lada cursor omnino uelocissimus erat
etiam si non immitteret se per circulos quod poterant age
re petauri de lada scribit solinus in colectaneis et eiusdem
meminit catullus

DICIS. Deridet phoebum qui dicebat puellas ardere sui amore cum habeat os nantis sub aqua iocatur cum ardore et aqua hic erat pallidus et turgidus

NIL. Mamercus male scribebat. DVmmo modo nil recites. i. ne offendas nos tuis ineptiis.

QUOD Gaurus gaudebat ebrietate Cato uticē sis cuius uirtus ut horatius non nunq̃ incaluit mero quis plutarchus id uelit uideri accidisse non catonis ebrietate sed magna negotiorum cura. NVllo apolline. i. nullis musis id est sine gratia apollinis et musarum. HOC ciceronis. quia male scribebat carmina ANtonius. accusatur a cicerone q̃ uomuerit in senatu multis uocibus. LVxuriaris. nam apitius multas miriadas ut greci scribunt luxu consumpsit. QVod fellas. quasi dicat in multis aliis uitiis habes autores in fellatione quem hēs ita iocatur in turpem hominem

QVINTILIANE. MODerator. nam ut ipse scripsit xxiii. annos erudiendis iuuenibus impendit docuit etiam nepotes domitiani primus romę mercedem publicam e fisco accepit ut scribit eusebius. VAge. iuuentutis. ROMane toge. nobilitatis et iuuentutis. PROpero uiuere pauper. q̃ spretis diuitiis indulgeo animo. NEc inutilis annis. inutiles annis dicuntur qui nullam partem annorum in uera uita. i. animi relaxatione et quiete ponunt. NEMO uiuere satis properat. i. adeo anilabuntur cito ut non possimus uideri nimium properare ad ueram uitam. i. quietem quasi dicat nemo potest reprehendi q̃ nimium temporis uelit dare et quieti. IMagines maiorum qui aliquid preclari gesserant collocabantur in a

trio ut apud Syllium exposuimus. R Vdis herba. i. herba si
ne ullo condimento uel imperatus ortus. V Erna seruus. i.
habeam tantummodo unde possim alere seruuz. C Oniunx
non et iuuenalis doctaz coniugez scribit molestam que uo
luit palemonis artem ita descripta est epicuri uita quam po
eta maxime probat

RERVM. Petit a domitiano ius trium natorum
quod qui habebant euz aliquid populo uiritiz di
uidebatur his dabatur portio pro tribus libert
alendis in lege agraria testatur hoc appianus
hoc ius institutum est in monumentum et laudem autore
dionisio trium horatoruz qui tergemini pugnaverunt ad
uersus curacios albanos pro iperio romano Claudius etiā
dedit mulieribus ius quatuor natoruz. Q Vo fospite. i. sano
et saluo. FORTUNA uetat quia non habebat tres filios. C Re
dar. quia non erat et plyni. scribit se a cōpetitore supatū
quod ille ius triū natoruz haberet preter alia ornāmēta naz
qui id ius habebant anteponebantur carētibus liberis

NATORVM. O uxor. IAm ualebis. i. discedes
munus domini non debet perire quia debeo eē
contentus munere cesaris et non debeo quere
re amplius liberos. P LUS pudoris. i. si in medi
um non uenit

LIBER TERTIVS.

HOC TIBI QVICQVID IDEST LON. Tedio
urbis discesserat Martialis in galliam cisalpinam
unde hunc libruz mittit nam quod ait secundo
uersu. gallia romane nomine dicta toge. ego
de gallia cisalpina intelligo ob tertium epigramma ex quo
satis discitur inde mitti librum primum lectorem alloqui
tur et indicat ubi liber sit compositus neqz se mirari ait si for
tasse plus placeat superior qui compositus fuerat in urbe

quoniam que domi nascuntur gratiora sunt externis. ROMANE TOGE. alludit ad galliam togatam que ab ancone cum ut puto uelit indicare galliam cisalpinam. ROMANE. tu legis hunc nam mittebat librum in urbem. Liber uerna id est natus domini urbe. Vincere galliam. i. qui mittitur ex gallia. Vincere. gratia superare

Q VIVS. Alloquitur librum et hortatur eum ut si bi paret patronum aduersus obrectatores et laudat faustinum. CVius uis fieri munus. i. cui uis mitti imitatio catulli cui dono lepidum uouit libellum. VIndicem. parare. i. defensorem. TEgas cordillas. bi uersus sunt apud persius alius numeris scombroscum tumentia carmina nec thus. CORDille id est pisces sunt qui thinni nam thinni similes ac nati sunt matrem secuntur autumno redeuntem ex ponto in magnum mare cordille dicuntur cum se immerferint ceno pelamides. enim latine cenam post annum appellantur thinni. CORDillas. pisciculos. PApymo madido. nam neglecte papiri in hunc usum adhibebantur siue scripte essent damnatis carminibus siue non scripte sed tunc erat illud genus papiri quod emporeticus dicitur deprauata dictione apud ply. amphoreticus. Cucullus tegmen thuris et piperis uenditi. FAustini. alibi meminit SApisti. optimus cepisti consilium. CEdro. oleo cedrino quod seruabat carthas. LVxurieris. i. luxuriose orneris umbilicis pictis. IVdex. titulus cocuum mittebat gallia propter licet pisidia et alie prouintie mitterent unde uestes coccineae fiebant precipuo colore et ingenti pretio. ILlo uindice. patrono faustino probus probus posuit pro seuerissimo castigatore nam M. ualerius probus emendandis libris soli nec ulli alii grammatices parti deditus reliquit non medio ocrem syluam observationum sermonis antiqui

ROMAM. Alloquitur librum due erant uie emi-
lie altera que flaminiam excipiebat de qua hic
loquitur altera quam strauit scaurus per pifas
et lunam in sabatios usq. FORUM cornelii muta-
to nomine nunc Imola dicitur. FAtere multa. i. nimie multa
paucis uerbis. VAnē toge. uel uarie quia ut scribit inter to-
gatos ambulabat. i. iter añ ambulones ex quo nihil accipie-
bat quod esset libero nomine dignum et propterea togam
uanam dixit uel uanē toge romanorū togatorum quia ua-
ni et nullius emolumentum erant in clientes placet prior sen-
tentia. EXierat poeta. id est quoniam erat poeta exiuit cū
cytharoedus erit redibit quia citharedi in pretio sunt ro-
me non poete ita figurate tempora sua notat

UIS COMMENDARI. Ad librum iterū. AN-
unus multis. satis erit hospites dicuntur amici
externi propterea ait tu non eris Iulio amicus
externus sed popularis et ex ipsa urbe. NOMē
in meo ore quia sepe cum celebri carminibus meis. PRIMi
in limine tecti. domus nostre quia uicinus erat Iulius mar-
tiali daphnis grece latine laurum martialis lauros habuit ui-
cinas ad porticum uipsanas quod dixit at mea uipsanas spe-
ctant cenacula lauros propterea uicinus hominem domui
sue lauretum illic olim habebat ficto nomie appellat daphni-
dem daphnis preterea olim fuit Mercurii et nymphe qui et
ipse ita est appellatus quoniam ī silua laurorū in cicilia eff-
natus. is amisit oculos cū ebrius īmemor minarū nymphe
si cum aliqua afa rem haberet regis filiam stuprasset. HOs
pariter. Iulium et uxorem

FORMOSAM. In mulierem que rugis medica-
minibus celatu uultu corpus deforme lauabat
faciebat hoc ut formosa uideretur cum tamen
ipsum corpus proderet faciem esse deformem.
LEdis. aquas lauando. DEam. aquarum. APeri. detege

faciem nigro medicamine ut uideamus an sis formosa. A Ve
tunicata laua. ne corpus quod cernimus non formosum
doceat faciem esse deformem

DVX TIBI. Marcellinus die natali patris depo
suit primam barbam ait martialis duplicem ee
causam celebrandi diei qd eo et pater natus sit et
filius deposuerit primam barbam lanuginem
nam lanugo hec de posita dicatur magna celebritate conui
orum et ludorum et indicium erat iuite inite uirilis etatis.
Hec prima. hoc die natus est pater tuus. Libat. i. decinit
quia deposuisti primaz barbam. Ille dies. licet dederit io
cundam uitam patri quia eo natus es nunqua prestitit am
plius qua quod reddit te uirum. Vel patri. accipe absolu
te ut dicat. nullus pater plus accepit ab eodem die ut et na
tales suuz celebret et depositaz filii lanuginem

GENTVM. Domitianus sportulas substulit daba
tur autem. C. quadrantes pro sportula his qui
una lauabantur quod supra indicauit dat baiana
mibiletus martialis et insultans diuitibus qui
exigua sportula et interdum cibo comites conducebant ait
eos non debere amplius sperare comites exiguo cibo sed
esse recto et legitimo salario. ELixus. decoctus aquis bal
neorum o fames amicorum. i. o diuites qui cogebatis ami
cos esurire tenui sportula. Quid cogitatis. REGis superbi
id est diuitis ut supra tumidoqz ante ambulo regi. S Tro
pharum. potes legere. i. alimentorum quasi dicat amplius
non dantur cibi in sportulam quod non placet lege stropharum
nam strophe prestigie et occulte fraudes sunt ut ap
pellet sportellaz strophas quasi rez fallacem et cuius dulce
dine multi decepti tempus frustra terebant ply. in epistol
hoc uerbo utit hic inquit dixi strophas facis et alibi marti

alis iam strophatalis abit

CHAIDA. Cum luscum et deformem possit amare ipse non habet duos oculos nam cecus est.

CONSTITUIT. Philomusus prodigus erat et a patre accipiebat duo millia singulis mensibus ne consumeret hereditatem una prodigalitate postea pater moriens constituit heredem et non relinquit duo millia in toto aere ergo pater exheredauit quia non dabit amplius singulis mensibus duo millia per omnes dies quo aduixit uel exheredauit quia tantum dedit ut nihil moriens relinquere potuerit quod placet. EGestas crastina. id est cum uno die tantum consumeres ut in sequenti nihil superesset. EX aere. tota hereditate in qua non erant duo millia pater exheredauit quia non dabit amplius duo millia singulis mensibus ut dabat sed quomodo minus illa daret tunc te exheredabat quia nihil inde superfuit

UNGVENSVM. Corpus mortuorum lauabatur unguis corpusque lauant frigentis et unguunt tunc fabullus acceperat conuiuias ut ungerentur ut moris erat. SED nihil. scidisti ad comedendum. Salsa. perfaceta est. MORTUUS. quia mortui unguuntur et non comedunt

CVM. Crudus significat cibum non coctum crudus item significat hominem qui bene non concoxit in hoc iocatur martialis accusat auaritiam. NE uide. parcis abstinere ab apro. RVmpis. laceras. HO. pacto non apponendo aliquid. NVnquam ero sic crudus. id est nunquam accidet ut bene non cocoxerim nihil edendo iocatur in hoc uerbo crudus

PLVS CREDIT. Credere est mutuo dare pecuniam Cicero per amicos tuos qui ei credidissent credere item est habere fidem iocatur in hoc martialis. CRedere. mutuat fallit lectorem ambiguitate uerbi lector acceperat credere pro dare pecunias mutuo martialis acceperat credere pro adhibere fidem nam cecus qui amat multum credit. CVM sit tam pauper. quomodo. interrogatio est quomodo mutuet. respondet CEcus amat. idcirco multum aliis credit

UAS. Prouerbum erat apud antiquos in eum qui rem tentaret supra uires teneto te intra pelliculam hoc usurpat Horatius in sermonibus et nunc dicitur a Martiale in Cerdonez aptissime nam Cerdo ad tantas peruenerat opes ut gladiatorum munus ederet in theatro de quo alibi frange miser calamos et rumpe thalia libellos si dare futuri calceus ista potest. CERdonez. a lucro dicti nam. apud grecos lucrum apud nos significat. REgule. princeps futurorum. SLEca. id est gladius. GLadiatorum. ipsi gladiatores. COrio tuo. i. pelle tua. LVdere. dare gladiatores ni tua pellicula id est intra tuarum artium Iuuenalis quondam hic cornicines et municipales harene perpetui comites notique per oppida buccemunera nunc edunt etc.

AIRCVM. Inscripta dictio hec deprauata est in nouis codicibus onus ex parte in uetustissimis non omnino nam uetusti codices sic habent. SCRIBIT ita. quod ita emendandum censeo scribitilla. nam scribitilla autore uarrone in Menipea est genus cibi liquidioris uarro impone in scrupula scribitillam hoc magis placet quam aut intrita aut sorptita quoniam ut mihi uidetur uoces sunt altera inusitata altera non conueniens neque si sequimur elementa uetustorum codicum in hoc uerbo apte coagmentari possunt tamen si placet sorptita est poculum sorbile et cibus

forbilis in sabidum scribitur fellatorem et male olentem cuius flatu scribititilia allata mensis maluz cepit odorem a scribitilla fit scribitillare quod est infirmis et nutantibus gressibus insistere. SECUNDIS. mensis. i. inter bellaria. Circunlata diu quia calebat. VRebat manus. conuiuaru ita ut non posset taagi. MERda fuit. propter anbanelitum sabidii fellatatoris male oluit ut merda

PERFRIXISSET. Idem sensus est uerborum Catonis in albinum scribentem historiam nam albinus se excusauit qd grecus homo scriberet latinam historiam maluit inquit deprecari culpam qd ea carere PERphrixisse. nimio frigore factas raucas iuuenalis et si perfrixit bene cantas hic malus erat recitator

PROXIMA. Platano locus erat platanis confitus ut daphno lauris hic erat iuxta porticum Vipsanum habebat feras marmoreas miro sculptas artificio cum puer nuper manum imisisset in os urse marmoree illic delitescens uipere morfu perit. COLUMNIS. centenis. i. porticus. Vipsane. Flecte. fere marmoree. MERsit. immisit. TENTat. palpando experitur in ceceo ore. i. intra os latebat uiuebat ducebat spiritum ANima deteriore. i. flatu et spiritu uenoso. O Facinus. simul deplorat nec pueri et uitam fere marmoree admiratur. FALsa. quia non erat marmorea ut uidebatur falsa res est quod uidetur quasi dicat erat uipera cum uideretur ursa

HIC MVSA. De canio et in eum iocatur qui nulla alia re magis occupatus erat qd risu de quo supra cepit maxime pana qui solebat. CHartis. uicturis id est immortalitati tempora claudiorum ide est claudii et eius maiorum hanc historiam scripsit Plinius sed non extat. FALsus scriptor. an laudat ea que nonnulli scriptores adulantes neroni laudarint hec duo interrogauit qm et neronis et claudii memoria iussa erat domitiano

EMulatur. mutando. in muneris ducit phedrus eximie
 forme a platone introducit in eo dialogo qui ita iscribitur
 ubi longa oratione et phedri uerbis de amoribus disputa
 tur. LAscivus canius. i. lasciuens in elegis. AN seuerus. scri
 bit ne heroico carmine an uersatur horridus in conturnis
 sophocleis. i. intragico carmine. SChola. poetaruz. locus
 ubi poete recitabant. LEpore attico. i. attica puritate et e
 legantia hinc a scola poetarum. T Erit porticum. deambu
 lat ne in porticu. An carpit spacia. i. an deambulat i porticu
 argonautarum in campo martio an rursus quia sepe illuc
 accedebat. T Epentes buxos. i. inter buxetum. i. deambu
 lat ne in porticu europe. T Iti thermis nam titus thermas
 construxerat an lauatur in thermis agrippe. T Iggilini impu
 dici. nam per impudicitiam tigillinus multa a nerone est co
 secutus que ad omne corruerat ipse obscuris parentibus
 feda pueritia turpi senecta apud aquas sinuessanas perit
 iussu othobis muliebriter na secuit fauces no dacula. TVlliet
 lucani. duorum fratrum de gbus supra. si lucane tibi uel si
 tibi tulle darentur. POLLionis. quartum. QVartum. nomen
 proprium loci ameni est ad quartum lapidem. IAm. estiuo
 tempore. NAuculatur. i. nauigat naz nauculari est ociosa
 cimba uehi. RIdet. ita ante notatur cepit maxime pana q
 solebat ita suspensum haftenus lectorem in risum puocat

PROSCRIPTVM. Antiu Restione proscriptu
 famulis quem ipse in copedibus et fronte nota
 tum secutus est fugientem aliis seruis diripiti
 bus bona domini is collocatum dominum in lo
 co abdito aluit senem in quem inciderat interemit coiecitq
 in rogam ardentem ostendit his qui uenerant ad restione
 capiendum illic ardere. PROscriptum. restionem Inuidia. i.
 infamia domini q fuerit seruatus ab eo seruo quez ipse ha
 bebat in compedibus quez fronte signauerat historia est
 apud Macrobiu

FEDERAS. Apitius habebat septemmillia sex
consumpserat luxu et cum adhuc centum sup
essent ueritus ne posset explere gulam ea pecu
nia uenenum bibit quod fortasse a multis pote
rat laudari tanq̃ fortiter fecisset ad quod martialis ait nihil
potuisse fieri gulosius nam cum ceteri uncta sectentur pp
ter gulam ipse quod plus est bibit uenenuz gule causa. TV
grauatus. q̃ solum. .c. centuz superessent ut tanq̃ FERres fa
men. et sitim. i. tanq̃ laborares fame et siti bibisti uenenum

OMNIA. In eum qui obsonia apposita cōuiuis re
tro porrigebat pueris si inquit martialis in ani
mo tibi est retro porrigere obsonia debes et me
sam parare pueris non nobis. A Pedibus. lecti
ubi discumbunt pueri serui enim ad pedes discumbebant
alibi retro flexus ad peduz turbam. i. ad seruos et alibi AD
pedes. implet lagenam. i. ex mensa seruorum

UITE NOCENS. Erat aruspex qui uolebat imo
lare caprum baccho sed quoniam carnes hirci
fetent nisi castretur iussit ut rusticus referaret
testes capri apparuit hernia aruspiciis rusticus
eaz resecauit. STabat. ut mactaretur et placebat deo. RO
sa cor. rosa uite aruspex tuscus qui e tuscia uenerat nam e
tuscia uenerat aruspicina. TETER odor. i. nocens odor hirci
rum hernia pellis testiculorum Iuuenalis quibus incēdi fri
gid⁹ euo laumedōtiades et nestori hernia possit. ARas. ui
rides e cespite rusticus secuit herniam aruspiciis putauit
hunc esse ritum sacrorum

SI TEMPERARI. iocatur in sabineum rethorē
qui tantum uentum emittebat podice ut possit
refrigerare balnea calidissima Iulianus amabat
balnea tepida

PREDIA. In candidum qui nihil dabat amicis et uolebat omnia solus habere de quo supra est conquestus candide. sed non habebat uxorem solus cui insultat hoc epygrammate. SOLus habes. i. nihil ex iis das amicis sed solus omnibus tuis rebus uteris preter uxorem Iuena-
lis gentis uitio nunq̃ partitur amicum solus habes. Myrri-
na. uasa mittebantur ab oriente et a non nullis locis partho-
rum sed precipua ex carnania erant distincta maculis non
nulli dixerunt mirrinum esse humorem concretum sub ter-
ra unde hec uasa ducebantur. MASSICA. i. falernum. CECu-
ba. OPima. i. uina opimiani

NVNQVAM. Idem ferme sensus est superioris epigrammatis inuitas non nullū nisi cum quo cot-
talauaris reuocas ad cenam. INuitas alios. i. draucos mihi non. Est cor. decipit lectorem nam ut dicere mihi non est cor hoc est prudentia quia te inui-
to cum intelligat non est animus ad te pedicandus. NEC tibi pu-
dor. fallit item lectorem uidetur enim dicere quia me non inui-
tas at intelligit quia uis pedicari

HVRICVLAM. in nestorez fellatores qui cum garreret in auriculaz Marii male olebat auricula propter graue odorem nestoris alibi eodem sen-
su de ampulla unguenti in cunnilingu qui quoz
eaz olfecisset dixit poeta factaz esse garum

SAS. In zolum scribit qui ex seruili conditione p-
uenerat ad equestrem dignitatem. SATurne ti-
bi. in saturnalibus ut appollodorus scribit satur-
nus qui toto anno fuerat in compedibus sol-
uebatur Papinius in saturnalibus uocat saturnum satur

nus mihi compede ex soluta cum martialis uelit ostendere
zoilum fuisse seruum nunc in saturnalibus scribit distichon
quo ait zoilum dicare compedem saturno dedicat tibi has
catenas. CVM gemma. compede. quas appellat anulo pri
ores sed nunc habet anulos equestres nam zoilus ex ser
uo factus erat eques At catene fuerant ei fugituo priores
annuli reorum autē uincula quom soluti essent et seruorum
dicabantur saturno ea ratione qua supra est dictuz de com
pedibus saturni

SVNT TIBI. In rufenuz qui scenicis artibus et
uili ministerio peruenerat ad ingētes diuitias et
quasi sue conditionis oblitus amicos iam ceperit
aspernari monet martialis eum non oportere
efferi diuitiis euz ampliores didimus spado et philome
lus cytharedus sint consecuti quasi dicat et si diues sit non
tamen eius conditionē imitari et aboleri potuisse MVlti iu
gera. i. habes multos campos. VRbani. i. tue edes occupa
rūt multa iugera soli amplitudine sua Contra martialis de
casa sua et casa iugeribus non onerosa suis. NVmerose arce
plene. i. habes multos debitores oberatores. AVrea men
sa. i. honesta uasis aureis didimus spado fuit qui supposita
aliis uxore ingētes diuitias est adeptus alibi si spado didi
mus et correfus non esset philomelus cytharedus naz
amicum significat cantum alibi liuius meminit

PORTVLA. Ad gargilianum quem extrema
inopia laborantem interrogat quo modo uiuat
quis inquit dicas te uiuere summa cum ratione
tamen adeo inops es ut uiuendi nullā rationem
habeas. NVlla sportula. datur quia sublata est a domitiano
nam domitianus sportularum usum ad rectas cenas rede
git. TV recumbis conuiuia gratis. id est sine ulla alia
mercede nam qui olim sportulam accipiebant nunc una
coenabant cum diuitibus sed nulla alia mercede data

Vnde est togula. laruz usuz ad rectas cenas redegit id est unde habes togula pretium. Vnde es uir chiones. id est unde habes ut soluas coitum meretricis Iuuenalis et dubitas alta deducere silla. Licet dicas. te uiuere cum summa ratione id est moderatione intelligebat Gargilianus q̄ uiuis quia erat indignus uita in tanta inopia iocus est nam ratio moderationem significat ut gargilianus accipiebat et causam ut Martialis accipit. NVlla facis cum ratione. id est nullam habes uiuendi causam in tanta inopia deberes potius mori

NON POSSVM. In matriniam decrepita etate que Martialem accusabat q̄ se uetulam non posset subagitare. NON possum. concumbere cum uetula tu mortua es adeo extreme etatis es ut mortua uidearis. HEccuba. si nondum erat canis id est possum concumbere cum heccuba antequam conuersa foret in canem et itez euz niobe antequam in saxuz quasi dicat tu non anus es sed aut canis aut saxu deposita mulieris figur

AR. TIS. Phidias sculptor atheniensis claruit minoribus simulacris sculpendis Toreumata dicuntur uasa sculpta laudantur pisces hoc disticho in uase sculpto. ADde aquam. natabunt adeo bene sunt sculpti et laudat prestantiam sculpture

QUOD AD. Fabianuz amicum ueterē quē et si iam diu coluerat tamen non habebat mitiorem PREstare hoc tui. i. officia que exigis a nouo amico. HORridus. incultus nam qui properabāt ad salutandum non poterant se colere iuuenalis ligulam dimittere. AGrippe. M. agrippa habebat thermas. THERmis tui uespasiani. quas celerit exstruxit. PER xxx. decembres. i. xxx. ānos. VT semp tyro. i. nouus miles toga meacrita et sumpta et mea q̄ nūq̄ meruisti. MERuisse. rudē tra

etum est a gladiatoribus nam gladiatores ingrauescente
etate rude donabantur ut apud Horatium in epistolis et
Iuvenalem qua rude accepta non cogebantur amplius iu
gnare sed publica alebantur pecunia sensus est putas me
non demeruisse rudem ut me alas sine offitio

IRASCI. Irato fabiano ex superiore epygram
mate ait Martialis amicos diuites uel sine causa
solere irasci pauperibus nō quia id sit honestuz
sed quoniā utile est nihil eiz postea dāt felices
diuites. Nostis id est tantum scitis irasci. **I**Vuat. hoc facere
quia nihil postea datis amicis quibus estis irati

QVE TE CAUSA. Interrogat sextum quare
ueniat in urbem et ostendit bonum uirum nihil
certi habere unde uiuat. **T**Riplici foro. triplex
enim forum erat in urbe latum romanum et ue
tus nec potest alludere ad tria fora dicendi quibus orato
res utuntur nam prior sententia melior est et plane confir
mata. **T**Vta neutri. hoc est neutri potuisset tuto credi pen
sio domus uel tota id est neuter tantum habuit ut totam
pensionem soluere posset. **H**inc ex. causis. **P**Angentur. car
mina id est componaz carmina. **G**Elidis lacernis. i. tritis la
cernis. **A**tria magna. magnorum principum. **I**Sta res. cole
re atria. **C**ertum est uiuere. romae. i. decreui et constitui ui
uere romae. **C**Asu. fortuna et non certo instituto nā boni ui
ri offitium in pretio non est nec certum bono uiro presidiū
est sed malis. mali igitur certo premio uiuunt boni pendēt
ex casu ut aliquid assequantur. naz honorum artium nulluz
est certum premium

QVTVA. Thelesinus magnus uolebat uideri cū
dies ter quinquagena mutua dedisset Martia
lis ait eum nō eē magnum uirum q̄ det mutuo
sed eē magnum q̄ restituat quasi dicat plus eē
quod a paupe ter quinquagena restituāt q̄ q̄ denē mutuo

a diuite qꝫ recipis quia restituo diuiti hinc nostra sententia confirmatur ut pusilli a martiale dicantur qui nihil dant amicis gaude pusillus homo es nam hic uolebat magnus uideri quia daret

LOMENTO. Lomentuz de farina fabe hoc loco intelligo de candido preterea medicamine qd ex argento fiebat lomentum dicebatur autor est plynius polla hoc medicamine linebat uentrem ut puella uideretur potes inquit expolire uentrem lomento unde alii fortasse qui cunnilingi sunt allici possunt ad cunnum tuum lingendum ego autem non uiscabo illic labra non enim sum cunnilingus de lomento in distichis pꝫ preterea consulit martialis ut lomentum omittat alibi idem est sensus. Non linis labra mihi. hoc. i. non propterea ego illic admouebo labra ubi linerentur et uiscarentur

INGENVAM. Ait martialis in puella optanda non tam habere rationem nobilitatis et conditionis quam forme et inquit non tam opto puellam ingenue conditionis qua forme ingenui dicuntur quorum maiores non seruiuerunt nec ipsi. Ingenuam. id est ingenue conditionis. Libertine. libertinus dicitur qui habuit maiores seruos ipse liber et secundo loco opto libertinam postremo ancillam sed serua utramqꝫ uincet et libertinam et ingenuam si fuerit pulchra ex epicuri sententia est proxima noluptate tangi cōtempta inani laudis specie

NIGNA TVO. Chion significat niuem unde hec mulier dicta est Chione ait martialis ea quidem esse Chionem quia frigida est ut nix sed non esse Chionem quia nigra est et non candida ut nix frigida scilicet in coitu nam blandiciae non habebat

INSERTA. Mentor argento celando maxime
claruit ut Plinius Iuuenat. Rare sine mentore me
se. i. sine poculis mentoris laudatur artifex qui
sculpsit lacertaz in poculo argenteo. **I**NSERTA. i.
in sculpta phiale Plinius de Stratonico sculptore quicqz saty
ruz in phiala guatum sono collo cauisse uerius q̄ celasse di
ctus est Stratonicus. **D**Ucta. efficta. **V**luit. adeo bñ sculp
ta est. **E**T timetur argentuz. quia tam bene sculpta lacerta
est ut uiua uideatur et nocitura

MENTIRIS Licinus carnis tinxerit capillos ait
Martialis euz quidem posse fallere aspectum
hominum sed nō posse decipi senectutem uel
proserpinā que exacta etate detrabet medica
mina illa nigra eius capiti ingeniose medicamen illud poe
ta appellat laruam. **M**ENTIRIS iuuenem. i. simulas te esse iu
uenez. **T**AM subito coruus. i. niger tanq̄ coruus. **P**ERSONA.
quam medicamine simulas. **D**ETRahet nam. nam et si uide
ris iuueis quom senex fueris morieris. **H**ominuz aspectus
falli potest nature lex non potest

OCCURRIT. Accusatur ligurinus q̄ male et in
tempestiue recitet adeo ut euz bonus uir sit ea
sola de causa fugiatur ab hominibus. **Q**Vacuqz
uenis est fuga. i. quacūqz uenis omnes fugiūt

QUId .i. cupis scire causam. **N**imis poeta es. s. ni
miz uis uideri poeta recitādo. **P**ERICULOSUZ. quia molestū
omnibus. **D**YPLAS generis serpentis. cuius morsus homi
nē siti necat. **M**EDIO sole. ex plaga meridionali q̄ illic sunt ḡ
uora uenena uel p̄usta medio sole qm̄ p̄petuo apricatur.
SCORPIUS imbus uenenosus. piscina locus erat domi ubi
frigida lauabatur docz hoc Cicero latiorē inquit piscinā uo
luissez ubi iactata bracia nō offēderētur. **V**IR bonus. hoc
enī unū uitii occupat om̄s. **F**Vgerat. in fabulis solē aruisse

cursum ne sceleratā Thieste coenaz īspiceret ubi filii appo-
siti ab Atreo fratre fuerūt. FVgimus. ne cogar audire te
recitantem. TAcce. i. nihil recitem. alibi poeta in coena iucū-
da pollicetur non affuturum crassum uolumen

OMNIA QVOD SCRIBAS. In cosconium qui
emulatione scribendorum epygrāmatū cū Mar-
tiale certabat illius epygrāmata modo accusa-
bat q̄ lōga essent. cui respōdz poeta Cosconi
qui longa putas mō damnabat q̄ parum pudica essent ait
poeta se laudare Cosconii epygrāmata q̄ legi poterant vir-
ginibus et pueris ingenuis cuz nihil inesset obscenuz sua tū
non esse omnino repudianda cum a nequioribus et lasciuio-
ribus puellis legantur q̄. d. plures esse qui sua legāt q̄ Cos-
coni ob eum pruritū qui in omni pagina est. NVlla mentu-
la. i. nulla mentio mentule. VAcat luxuria. i. sine pruritū
NEq̄. lasciuī faciles lasciuī. TORquet qui tāgitur libidine

EXIGIS. Ad candidum amicum quem cum non
comitaretur Martialis mittebat ei libertum. ait
poeta. plus in ea re. i. comitando ei libertū pos-
se prestare q̄ ipse ualeat quoniā ipse sit ad kulia
munera ineptus ait tamen se omnia ei prestiturū que liber-
tus prestare non poterit hoc est laudem et immortalitatez
OPERam togataz. i. togati hominis nā ante ambulationes
erant togati. VMbone. i. obiecto corpō suo pro umbone
MVgiet. i. clamādo sepe te laudabit. LIs erat. si habebis li-
tem faciet conuitia. CLamabit. in aduersarium tuuz. QVic
quid. īmortalitatem propter meos uersus

APENA GRANDI. Ridet Bassum eūtem ex
urbe bonustum fructibus rusticarus. nam rus
sterilissimum emerat solius amenitatis pretio
quis inquit censeam eum uenire in urbez nō

ueit sed ueit i rus naz rusticanaruz reru copiam in rus affere
bat que a rure in urbem solent. FLuit grandi gutta prop
ter fontes unde et fontanalis dicta est et fontanalia. i. sac
fontiuz illic fiebant coronatis pueris et fontibus autor est
pompeius illic erat preterea saxum quod cum romani uel
let impetrari pluuia a loue in urbe ferebant dicebatur Ma
nalis autor festus lauentalis. madidamq capena. ALmo.
fl. est ad porta capena quo simulacrum Cybeles lauabatur a
sacerdotibus. et paruo reuocant Almone Cybellez Luca
nus lauabantur preterea cultrisamii quibus galli furentes
inter se digladiabantur quis essent samii tamē a poeta ferru
dicitur ut supra et demens euz ferro. quid tibi. cum de cul
tro samio loqueitur. HORatioruz. horatii tergemani ob pu
gnam aduersus curatios ad hanc portam sepulti nome de
derunt ut poeta capena tergemina esse diceretur. HERcu
lis fanuz. illic erat templu herculis autor Macrobius quez
non pusillu appellat quonia domitianus appellabatur her
cules maior alibi Maior que gesserit audi hoc est domitia
nus hercules maior. FERuet. celebra. ILlic in rheda. CAu
les nobiles. caulis pomperanus proceriore fructice est g
tus ob teneritate. u Trumq. porruz sectuuz et capitatum
SEssilesq lactuce. lactuce in tanto pretio fuerunt ut ho
nes in ualeria familia lactucini sint dicti. Lactuca autem a
lacte est dea quonia que dicebatur Micorus sola enim fue
rat in usu ea habet copiam lactis Tertium lactucarū gene
ris sessile dicitur siue laconicu. Plgro uetri quia bete laxat
aluū. Bete apud antiquos uerna dicebatur et autumnal gre
ci candida et nigra dixerūt. GALlic9 canis. naz gallici canes
uelocissimi sunt et ex lupis concipi putatur autor Ply. LAc
teu lactetez. NOndu uicta faba. cuius des non poterat co
rodere faba. NEc feriatus. i. ociosus nam et ipse aliquid fe
rbat. R. Vs ibat. danat uillā naz bassus rus emert i quo nil e
rat pter lauros in hoc infra deridetur baiana nri et deridet

bassus q̄ cū rus iret hec rusticaria illuc ferret secū ut ostē
dat uille sterilitatem

PAVPERIS. Ol̄ ut edificānt ēpta cellaz paupe
ris extructis edibus pauper factus est Marti
al̄ ait eā nūc habere cellam paupis. NVnc cellā
pauperis. h̄z quia p̄dia uēdidit ipse iaz pauper

DEIENTANA. Hic qui iuitauerat miscebat con
uidis uel ientana et ipse massica potabat. Ol̄ fa
cere malo olfacere in mensa tua q̄ bibere
EC AD LIGVRINVM. De quo supra qui in
uitabat ut tantū recitaret carmina sua. ORiga
nuz herba est que post xx. diem pululat initio
mense dabat. MORatur. feruntur. SEcūda mē

sa. i. nōdum secūda mēsa uenit et tertius liber recitatur. io
catur cum secūdo. APRū. si toties appois mibi aprum ego
fastidarem. EST putidus. putidū putabo scombri p̄ices
erant sulphurei coloris ex hispania presertiz mittebantur
uendebantur cucullo papiraceo. SCelerata. ga molesta

CVM GALLA. formoso corpore uolebat uide
ri dicebatq̄ se posse placere magis nudam eius
uanitatem redarguit Martialis urbanitate

EMPTA. Tongilianus ducentis numis emptam
domū amiserit incendio. Mos ērt ap̄d romanos
ut orbis dāno affectis ob aliqd̄ icēdiū pecūiaz
afferrent nūc Tongilianus deties cētena acce
perat cum tantū ducenta amisset in domo cremata nōnū
li domos cōburebant ut collata pecūia plus aliqd̄ lucraren
tur Iuuenalis et merito iaz suspectus tanq̄ ipse suas incēde
rit edes. CASus nimīū frequēs. i. incēdium qd̄ sepe accidit
in urbe. Collatum deties. quia habes deties centena

UT VVLTV. Penitet poetam habuisse rem cum
cloe cum tam male dederit atq; melius sibi fu
isse mastorbari q̃ subagitare tale scortum. Tota
te poterá cloe carer. i. poterá mastorbari meli9

ITCISTERNA. Rauenna inter paludes con
dita laborabat penuria aquarum copiam habe
bat uini pluris aqua uendebatur q̃ uinum. MA
lo. idest magis opto

QALLIDVS. CAupo. uenditor uini imposuit
mibi. i. decepit me. Mlxtum. uinũ. i. dilutũ uinũ
nam carior erat aqua lege strabonem de paludi
bus illic et de uinetis

QUOD QVACVNQVE. Gellia nolebat uideri
bene olere multis unguentis cum alioquin esset
turpis Martialis inquit aliud exigitur a te exigi
tur enim forma. Cosmũ unguentarium. Mlgis
pēgrinis. i. rebus fucogis esternis. Clnnāma fusa. lapsa p
terram. Sic. eo pacto quo tu oles

BAIANA. Villam emerat faustinus in qua rerum
rusticarũ nulla copia desiderabatur nam omnia
affluebāt iuidiose poeta singula munera cōme
morat ut tanto magis uillaz bassi derideat i qua
nihil preter arbores steriles et amenas uisebatur adeo ut
quotiens in uillam se conferret bassus que a rure essent pe
tenda illuc afferret. derisus est superior epygrāmate. BA
iana domus rusticana. ad baias. OCiosis. mirtetis. i. sterili
bus uel ociosis ad ocium et requiem cōparatis. PLatano.
uidua. i. sterili sine fructu platani erant in usu apud roma
nos uel in uilla uel in ortis urbanis ad umbras in ambulatio
num quem usum docuerunt athene illic enim primum uise
sunt platani xxxvii. cubitorum umbris luxuriantib9 in phi
losophorũ ocio propterea Iuuenalis cū de recitatōe poe

matū loqueretur ait Frontonis platani cū uulsaq; marmōra
clamāt qm̄ ut supra dictum est earū arborū umbre ad oci
um litteraz primū sunt inuēte. Buxus. in delicias uenerat
romanoz adeo tōsis foliis i uarias aīaliū formas redigerēt
ppter ea appellatur tonsilis. INgrata. sterilia spacia soluz la
tū et ampluz sensus est uilla faustini nō est ordinata ut oc
cupet magnū spaciūz sola amoenitate. VERO rure. i. uera
rusticitate barbaro inculto horrido. Hic. in uilla faustini.
FARsta ceres. i. cōgesta. AVtūnus serubus. i. maturis fru
ctibus. FRagrat. bene olet. TESTa. antiqui seruabant uuas
et fructus in testis ut ply. uarro et Columella scribūt. PV
tator. uitiū. SERas. tardas. i. uuas duracinas et serotinas
quia sero maturescūt. IMminēte bruma. i. incipiente hyeme
PRurit. ardet spugnam. FRonte ieremi. nōdum cornutus.
CORTis. cors uel cohors est spaciūz illud domi ubi seruant
altilia tamē hoc pro pte domus profertur p̄ sincopā uarro
neutrū profert figuratuz. ANser. argutus. clāgore quod
epitheton meruit excitatis uigilibus capitolii anser autē in
corte seruabatur ob iecur nam ut alii sapio sūt alii matellus
ut nonnulli. M. sessius primus docuit iecur anseris optimi
esse saporis Gemmei pauones. i. picti in speciem gēmarum
quos gtos esse dixit Horatius qm̄ multo uenerāt auro et
picta pādant spectacula cauda deridēs uanitatē gule ro
mane. Debet nomē i. que sortita est nomē a pēnis rubenti
bus auis hoc est phenicopterus nam.
tine significat purpuraz et alam habēt enī alas purpureas
huius lingua esse gratissimi saporis et cybi primus ostēdit
Apicius a celfo inter mediocres aues numeratur. Perdix pi
cta. maculis distincta. Numidice q; gutte. i. galline numidi
ce gustate de qbus Papinius quas udo numide legūt sub
austro in distichis ansere romano quis satur annibal esset
ipse suas nunquam barbarus edit aues illud dicitur qm̄ he
aues in canas fuerant assumpte nouissimis tēporibus eedē

dicuntur meleagrides si plinio credimus s; columella disti-
guit atq; numidicas habere cristam rubraz meleagrides ce-
ruleam cuz dicitur afra auis hec intelligitur Iuuenalis nec
latus afre nouit noster tyrunculus Horatius nō afra auis
nō attagen Ionicus erant autez galline he guctis disticte
Colchi patria medee propterea impii dicuntur impietate
medee phasani a phasi fl. colrhoru. RHodias femina gal-
line rhodie prestatiores aliis habebantur galli premit cal-
cat. Peristeriones. i. turres columbarum. Gemit. gemere
proprie columbi est. TVrtur. cereus. i. pinguis. PORci aui-
di. espuientes. VIllice. mulieris. pLenam. plenis uberibus
redundatē lacte. LVtei. sordidi. LArga silua. copia ligno-
rum. LVcet. ardet conicitur in focuz. ALbo ocio. sine labo-
re et controuersia uel albo ab effectu quia reddit hominez
albū curis ut supra uiuat in urbanis albus et officiis. PAles-
trite. erant qui ludebāt palestra et ungebantur et habeban-
tur in familia. NON perdat. oleum sed aliquid agat. Subdo-
lum rete. i. dololum quia retia ad dolum tendūtur. Auidis
tuedis. cupidis cyboz ut intelligas eos fulli escas. TRabit
palestr. LInea. filo et hāmo nā ea dē linea et lineola. CAS-
sis galea. sed hoc loco instrumentum ligneum quo fere ca-
piuntur impeditam. i. captis pedibus facilis non magni la-
boris et cure bilares amenas pedegogo. i. non indigentes
pedagogo ut urbani pueri eunuchus qui item erat in fami-
lia delicatus. FRuitur. ope aliquid agit etiam ipse inanis si-
ne munerib; ut in urbe. CAna mela. albētra cū ceris. cū fa-
uo. Metamplactis. i. lac coagulatus in recētē caseum. SAS-
sina. patria plautilacte abundabat sylus sassina diues lacti
sylua sassinate. i. e pascuis sassine glires dormiendo crescūt
Hlspide numeris. i. hedum filium capelle eapones nō ama-
re coctos. i. castratos. texto cisto. canistro grandesuirgi
adulte. PROborū. simplitiū. DONa mrm. xbu est rusticane
puelle que munera matris semp affert placet magis expo-

nas oua gallinarum. ut etiam alibi apud hunc poetam. FA
cto opere latus. nā gestire facto opere rustici est. CRas
tinas mēsas. co ntr̄ illud explicat et cenas unica mēsa duas
OMnes uescuntur. non reiecti seruis ut in urbe fit qđ lau
dat etiam in saturnalibus domitiani Papi. una uescitur om
nis ordo mensa. MInister satur. hic in uilla. Non nouit iui
dere. qm̄ et ipse satur est Iuuenalis de seruo in urbe ecce a
lius q̄to porretur murmure panē. At tu. hoc spectant que
supra dicta sunt. FAmē. uillam sterilez. Mundam. lautam
et amenam. LAuros meras. i. solas lauros sine fructu. Fu
rez. quia nihil est qđ eripi possit. VInitorem. uillicum noluit
dicere uillicium quia uilla non erat. FArre urbario a llato ex
urbe. OCiosus. relaxatus curis. Pictam. non naturalem

SVTOR. Credo dederat munus gladiatorum
quod supra dixit poeta is erat Bononiensis
nunc fullo mitinensis dederat item munus gla
diatorum succensus martialis clamat Credo ē
quicumq̄ querit lucrū ex aliqua arte idcirco addit futor Iu
uenalis munera nunc edunt

QVM VOCOR. Lata erat lex a domitiano ut
sublatis sportulis amici ad rectam cenam uo
carentur hac lege coactus ponticus iam non
dabat sportulaz martiali sed inuitauit apposuit
aut uilissimos cibos sibi optimos conq̄ritur poeta fraudem
fieri legi cū non detur sportula dari cenam a pontico non
meliozem sportula cū tamē legem tulerit Impator ut meli
cenarent clientes q̄ olim solebant acceptis sportulis. Non
tam uenalis. i. non conducēdus sportula ut ante. EA dem
cena. i. inde cybi. OStrea saturata lucrino. ostrea in lacu lucrino
de pasta optimū hēbat sapore qđ docuit sergius orata
p̄ea donuta britānia ex eo littor nō inferiori saporē ostrea
mittebātur inde ait Iuuenalis circeis nata foret an lucrinoz
ad saxū rutripino ue edita fondo. Mtilus. de genere poli

porū est hic non tm̄ seruit gule est enī nullius saporis sed
castitudini gigniuarū et aliis sordidis ulceribus medetur
autor Ply. Sumitur. mitillus. i. comedo mitillū. ORe iciso.
ac si haberem os incisū et ulceratū. Inciso ore. et os mihi
subenti inciditur ob teste duritie. Fungos. suilos nascebāt
suibli. una cum boletis in radicibus roborū nullo sapore
digni mensa. REs est cum rombo. i. tu comedis rombos.
Sparulus piscis exigū et uilissimus. CLumbus i modicis.
obesis et latis. SIne te. quod n̄ l3 p legem domitiani tu fa
cis fraudem cene. Prosit hoc. i. hoc sit factū in ualitatez cli
entū nam uoluit imperator ut aliquid plus ederemus et
prohibuit dare sportulam

QUENTENIS. In quintū qui magno animo uole
bat uideri ēpta luxuriosa suppellectile ait mar
tialis hoc non esse uerū neq̄ propterea eum
esse magni animi cuz sibi illa emat nam magni ef
fet animi aliquid donare amicis alibi in gaurum nihil sibi do
nantez gaure pusillus homo es. SVb numa. i. uina uetustis
sima. NON spatiosa i. exigua. CArruca. currus significat
caruce aut ex argento quoq̄ celabantur ply. catrucae quo
q̄ ex argēto celari inuenim⁹ nero nūq̄ pauiorib⁹ mille car
rucis iter fecisse dicitur. Mula. in tāto erat pretio ut pom
peia neronis uxor nullas habuisse dicatur indutas soleis
aureis. PRetio fundi. i. tanto pretio q̄to fundus emeretur
Pusillus animus tuus. i. tu qui habes animū pusillū prop
terea fieri pōt hec nō parētur magno animo placet magis
quinte animus pusillus qui nihil dat amicis oīa sibi impedit
emit hec. q. d. magni animi est donare non sibi emere. i. gau
rūz gauris pusillus homo es

COCTILE. In coctillum qui cum bellū se appel
lari gloriaretur putabat id nomē ad formā tm̄
et corporis dignitatez ptinere martialis docet
eum hominē esse bellū qui molles et effemiatos

mores habeat et cum describit quid sit bellus homo cocti-
lum ridendo designat. Digerit. componit F Lexos. calami
Ro. CAntica qui nili. ex omnibus cantilenis molissime erāt
et egiptie et gaditane ad saltationem et impudicos motus
puellarum. CAntica nili. i. egyptios cātus. SVsurat. leuiter
canit. VOlsa. depilata cathedras ad sellas feminaruz mere-
tricum. QVi refugit pallia vicini cubiti. propter elegantes
uestes. ut supra q̄ uentum spanius manum uenit priscus.
CVrre. per conuiuia. i. qui adest ubicunq; fiunt cōuiuia
HErpinus. nobilissimus equus fuit uictorius et maiorum
gloria unde natus erat sensus ergo poete est ille est bello
homo qui hyrpino referente premiuz discurret per totam
urbem et narrat unde equus duxerat originem Iuuenalis
corighisteritas et hirpini. PEtricosa. trica significat tenue
et molestum impedimentum cum ergo poeta uelit ostēde-
re bellum hominē eum esse qui sit occupatus leuioribus in-
rebus ait bellum hominem esse rem pertricosaz i. plenā leui-
oribus impedimentis

FRENAS. Laudat canium gaditanum cuius cō-
fabulationem ne ulixem quidem qui preteruec-
tus est sirenis ait potuisse effugere si adesset uli-
xes permulgata hystoria cum esset nauigaturus
iuxta sedes sirenum admouit ceras auribus sociorum ipse
apertis auribus iussit se uinciri ad malū nauis ne suauitate
cantus cogeretur exilire docuerat id circe ita surdis sotiis
ipso iuncto malo nauis non flexit cursum quis syrenes no-
to carmine ule sint quod cicero ex Homero trāstulit O de-
cus argolicum quin pupim flectis ulixe homeri longuz ex-
tat carmen in odissea. FAllax ulyxes. epitheton perpetuū
ulyxes ab homero dicitur. .i. ua-
rii et multiplici animi. Hllarem poenam. nam trahabantur
nauigantes suauitate carminis in scopulos et naufragium
faciebant. BLandas. mortes quia suauitate cantus in mor-

tem trahabantur. GAudium crudele. quia magno consta-
bat. NON miror. si ulixes relinquebat sirenes sed magis mi-
rarer si elinquisset canium gaditanum poetaꝝ ante canio
suō gades

QUOD SPIRAT. Ad diadumenū cuius oscula
mirum immodum olere dicit sed auaritiā car-
pit q̄ scilicet auare det. ait ergo cum bene oleāt
hec basia multo plus habitura suauitatis una fa-
cilitate scilicet diadumenus nomen est elegantioris iuuenis
cum hoc est fictum cuius effigiem policletus sicionius ex-
pressit molliore iuuenta eaq̄ uenit centum se stertiis. AV-
ra odor. nam odor est aer uapore percussus. CANet. cum
emittet flores. OVis. multi codices habent apis ut de thi-
mo intelligas cuius odor suauissimus est. AVis. de pheni-
ce potes intelligere que nidos construit ex cynamomo et
cassia placet ut legatur. OVisuam frutices uerno tempore
morsu gregis fracti suauem emittunt odoreꝝ. ARabs. mes-
sor messorem arabie felicitatis intelligit naz cassia inde mitteba-
tur. SVccinum. latine electrum dicitur gummi populorū
q̄d cuz candidū est prestācissimū habet odorem unde do-
mitius nero quodam carmine crines uxoris succinos dixit
quasi suauissime olentes succinū preterea est genus unguē-
ti odorati. EOo thure. i. sabeo et orientali. GLeba q̄ esti-
mo. odor terre cōmendatus. a Cyserone presertim in un-
guentis ut scribit ipse in suo oratore eo loco optimus est ut
antiqui dicebant ubi cornua arcus celestis uidebātur desi-
nere post imbrem Ply. autor. NArdo. crines nardo unge-
bantur. Sine inuidia. una et sola. FACilitas. plus odori darꝝ

FAR SCELVS. Ait grauius fuisse scelus anto-
tonii trium uiri qui iussit interfici ciceroneꝝ quā
fuerit photini qui pompeium iussus necauit

photinus id in gratiam ptolomei fecit hic ut suā animi libi
dinē et crudelitatem expleret photinus inter eos fuit qui
impulerunt ptolomeum ut pompeius necaret tamē achille
datum est negotium qui comitem assumpsit septimum is p
mus fuit percussor. PHariis. armis. i. egyptiis et sic egyptie
Vterq. photinus et antonius. Illud. duo capita habebas
roma altero coronato utebaris cum triumphabas. ALtero
facundo cum loquebaris Ingens utriusq. laus

CESSATIS. Applaudit hoc epigrammate pue
ris nauigantibus in naumachia inter ludos do
mitiani quasi ergo e medio feruore spectanti
um clamat e ripa naumachie. CESSatis. tardies
tis ad nauigandum. RESina. genus gūmi. VETERan⁹. signi
ficat hydropesin uir nec torpere graui pass⁹ sua regna ue
terno. Nihil nostis. i. nihil scitis ad quorum spectatorum
CEleusena. clamor nautic⁹ et hortatio. CEleusena tingit
lentos remos. i. ignoratis qui uos spectent nullamq. spec
tatorū rationem habetis. ETbon. equus solis. PRono. ieli
nato. EXarsit. in meridie. INTERiungit. i. recreatis quiete
nam peruenit ad meridiem. Tuta. quia nulla potestas exci
tabatur. Luditis. ocium. i. abutimini ocio. ARGonautas.
ambiguitas est uerbi nam argonautae possunt dici illi primi
qui argo in pontum deduxerunt et argonautae si cōponan
tur ab argos quod significat tardum et nautis significabit
nautos tardos.

DVC EST. Scriptur⁹ lasciuior abigit matronas
pudicas prestis bassaz q ignorati paulo añ mar
tiali tribadē eē lucrecia uidebat i hac pte q seqt
gymnasia numerat ea loca in qb⁹ uiri nudabant
STadiū. ubi ad cursuz et palestrā athlene nudantur. CXui
mur. depoim⁹ uestes. Terpsichore. musaz hāc noīauit qm
eidicate sunt choree et saltationes in quibus iam poeta
uersabitur. oblector. chorus nri

terplicore faucia madida. SChemate .i. fileira periphralis
est mētule egyptii primuz ceperunt colere pudenda quo
niam osyri in-ugrito sola uirilia defuerunt sz ne desiderare
tur ad honorem sepulture isis iussit ut pudenda circūferre
tur precedebat inquit herodotus. tibicem sequebant ma
trone canentes dyonisia hunc morem acceperunt matro
ne romane et mense augusto mentulam deferebant cum sa
crorum pompa in edem ueneris extra moenia et quis me
reticum esset illud solemne tñ nō licebat alicui preterq̃ ma
trone caste id sacrum tractare et deponere in sinu ueneris
SChemate .i. figura et obscura. Nunc legis. placet enim ob
scenitas ut supra in cosconium

IOECHVR. Ceuius repudiauērat uxore m
quā nuxit is qui paulo ante erat moechus quo
facto ipse quoq̃ habebat rem cū eadem mulie
re. Securus. nūquid oportz te ire in periculum
ut arrigas

PAFFEIA. Nolebat uideri nuda sz tamen futui
uolebat sicut martialis aut est insulsa aut es tur
pissima. PAnno. se. i. uenali sanguine rugre nam
panne dicuntur macule uenarum eminentium.
Sulcos uteri. i. rugas. PRominet. interdum. i. defluunt car
nes quod scribit celsus accidisse temporibus suis principi
femie qbz arefactis intra paucas horas expirauerit. Futua
es. i. insulsa es et non habes illum leporez meretricium et
propterea non uis lauari nam que insulsa sunt quo magis
lauantur eo fiunt insulsiore fatui cybi dicuntur qui carent
sale

IORMIS. In phoebum fellatores. Mutomatis .
id ē bene mētulatis. Muto. mentulam significat
ut apud Horatium mutoni querēti lucilius mu
toni lacrimas tuz leua absterlit amica. SStat.
quia non potes arrigere erat enim fellator

PSILOTRO. Psilotrū unguētū erat ad depilan-
duz corp⁹ ex uariis rebus fiebat mō ex thinni
sanguine felle et iecore modo ex sanguisugis
coctis in uase fictili et illiritis aceto modo ex a-
liis tamē ut scribit Plin. euellabantur pili post psilotruz adhi-
bebatur ne pulularent gargilianus mollis et cinedus faciē
et pilos qui succrescentes comis formā capilloz offendūt
unguēto decutiebat iocatur in hūc poeta ita ut euz osten-
dat esse mollez CALUA significat os capitis autor est Lili⁹
qui scribit caluam detracta carne et crinibus fuisse pocul⁹
barbaroz dieb⁹ festis hic pro toto ore accipitur. Dropax
unguentū ad pilos euellendos. Nunquid. i. an es an adeo
timidus ut nō audeas ferre nouaculā. VNgues. omnino te
oportet uti ferro. LVtuz uenetū. erat terra q̄ ex cipro ad-
uehebatur adhibito aceto et xl diebus sub terra ipacta re-
ducta que postea in solem optimū faciebat psilotruz. TRA-
ducere. uexare. Cūno. alludit ad mollē et cynedū. NVngd.
times tonsorez. q. d. tonsorez non times sed hoc agis ut diu-
tius sis mollis et prediceris

STARE. STare. est constare. STare. est erectū
esse iocat i. yhoimarti. mentula inquit q̄ stabat. i.
q̄ nō arrigebatur nunc stat magno hoc est con-
stat magno pretio. ERuca icitat uenerē prop-
terea ponebatur una cum lactuca que frigidissima est ut
alterius uis alterā tēparet. Bulbi. genus herbe capitate e⁹
cū m̃ta sint generū unū ē qd epimenidū dī optimi i. africa sa-
pori ut loc⁹ ille lūue. p̃ter sentētiā m̃toz expoatur et uete-
res afrorū epimeida bulbi incitant aut uenerē in distichis
cū sint tibi mortua mēbra nō aliter bulbis q̄ satur eē potea
SAlices. icitātes uenerē. Satureia eadē est q̄ timbra icitat
uenerē eadēz uī hz quā nasturcium. Puras buccas. pueroz
NON uiuit. suscitatur. NON stat. i. mentula que nō arrigitur
STare magno. i. multum constarem

QUECVS. In bethicum cunilingum quem poeta
ex genere cyborum quibus utebatur aperte of-
tendit esse cunilingum nam ea tantum edebat q̄
saporem haberet proximum liquori uulue. Li-
ba. panes dulciarii sacris primum inuenti. Quadra. pars et
quadra mensa. PLacente. panes cinericii quibus utebantur
antiqui loco mense. CApparin. semen notum. ALec. liqua-
men salsum Horatius quo fece primus et alec Plynus alec
imperfecta nec colata erat enim conditum. Rex caepit ta-
men ex inutili pisciculo minamq; confici. Pulpam. non mo-
do carnem sine ossibus sed etiam sine pingui. Petasone du-
bio. uel dubio cuius pars iam fetet et cariota est quod pla-
cet uel dubio. i. bono. Gerres. ex genere locustarum sunt pi-
sces uilissimi et salsi uide Ply. xxxii. naturalis historie. Melá-
dria. pars thinni propinqua caude uilissima est enim sine
pingui nam i thinnno ceruix et abdomé cōmendantur.

. hoc est comedas res fedidas et olentes nam
. significat putidum et.

PALINURUS. Palanurus gubernator classis troia-
ne submersus est minime somni oppressus hic
palinurus acipitur ob derivationem grecaz ná
. significat iterum. . merere

potatur poeta igitur in iterum mecientem. ERis palinur⁹
id est diceris palinurus

AENULLO. In apicium. ESse bone lingue. dici-
tur qui nulli detrahit contra male lingue dicit̃
qui lingua abutitur uel fellatōe uel lingendis c̃
Q̃ iāuis o apici nulli detrahas tamen rumor est
te esse male lingue hoc est te fellare et cūnum lingere

QUID. In bethicuz qui abscissus testibus et scis
q sacerdos cybeles cunnos lungebat de quo sup
ait poeta euz n debere sectari muliebriaga du
mulieres sectatur uidetur esse uir quod no per
mittut sacerdotales leges cybiles. O Bethice galleri. castra
te. ME dios uiros .i. debes fellare ne uir uidearis dum se
ctari feminas. SA mia testa .i. cultro non samia terra optia
erat cultris sacerdotum cybelis ante satis multa. CA stradu
caput est. qm lingua tanq metula sectaris mulieres. O Re
uir es. quia lingis cunnum et prestas officium uirile lingua

CONVIVA. zoili in zoilum mollez et plane effemi
natum huius pocula ebrietate ructus fellatoz
describit. Summemianas. i. inter meretrices q
sub menianis artificijs iuxta circum prostrabat
Iuuenalis et ad circū iussas prostrare puellas. Bibat. sobri
us cū sitit. TE sta curta. uase mutilato et fracto. LE de me
retrices. que spurca erat ut alibi. Quod spurce morieris lu
cerna lede. CO ntendo. affirmaueri. HO c. idest cenare iter
meretrices. GA lbanatus. indutus galbano ueste muliebri
LE sto. triclinii. OC cupato. quem totuz occupabat. EF ful
tus. sustentatus. SV ggerit. dentiscalpia fiebant aut ex len
tisco aut ex penna in distichis lenticoruz melius sit frōdea
cuspis defuerit dentem penna leuare potest dentifricium
aut dicebatur quicquid medicamīs adhibebatur fricādis et
terēdis dētibus in quo genere arabius lapis esse dicit. Pln
nas rubētes. i. pēnas phoemcopteri lētiscus frutex est sep
uirdis cuius Cicero meminit et plynius sentētiam Cicero
nis refert. VE ntulit. leuiter mouet. E Stuatī. sudātī. PR assi
no uiridi. i. flabello color prassinus significat uirdis.
• significat uiride infra prassinam togam dicit. i. uiridem
Myrrea uirga. inditium libidinis est enī ueneris trētatrix

utebantur hoc remedio atique ut Celsus meminit ut iube-
 rent puerum fricare humeros quem martialis tractatorem
 appellat et ancillā id facientē tractatricē nam tractare est
 frequēter tāgere. Eunuchus spado nouit quid uelit zoilus
 cum crepat digitis. nam uas urinarium crepitu digitorum
 poscebatur ita loquitur Matella in distichis. Cū poscor cre-
 pitu digitorū et uerna moratur. O quotiēs pellex culcitra
 facta mea est. **P**E dū turbā. turba pedū dicūtur pueri qm̄
 ad pedes dñorū discūbebāt ut itelligas superius distichō
 hoc pacto omnia cū pueris tradas absonia retro. Cur non
 mēsa tibi poitur a pedibus. i. cur nō paras mēsa? suis et nō
 nobis. **P**Artiē glādulas. glādula ps apri iuxta ceruicem ea
 dē dē gladiū ut est in legibus surruptuariis que glādia senci-
 picia uerma mēsis itercidunt. **P**Ropinat. dat. **N**Ectar opri-
 manū. i. uinū oprimanū qd̄ nectar uideēt **M**oriones. dice-
 bātur pueri qui simplicitate et securitate mētis seu stolidita-
 te risum dño mouebāt ducebantur autem ad mēsam diuitū
 inde **P**lynias euz amicū inuitat morionē nō habebis. **S**Axa
 lyguriā. i. uina nata in lyguria sterili. **F**Vmis massiliais. ui-
 na in massilia gallie artibus officinarū adulterabātur mō fu-
 mo mō aloe ut sapore mutaret et colorem de hoc uino alibi
 fumea massilie ponere uina potes. **C**osmiamis ampullis. i.
 unguēto preciosissimo cosmi. **C**Apillare. i. unguētū ad ca-
 pillos inuētū. **M**Oeche. pauperis quod solebat emi a moe-
 chis pauperibus. **M**urice. ampulla in specie muricis nā mu-
 ricū teste unguēta seruabāt **P**linius autor est. **P**Erditus. se-
 pultus. **S**Eptunce. s. uini. **N**utibus. propinamus inuicē rō-
 chis illo stertēte. **M**Alciones. dicūtur molles et eneruati
 omnino et luxu perditī quasi malatōes nam malatio apud
 grecos significat mollem **H**oratius inde malatinuz dixit me-
 cenatem. **V**indicare. id est liberare te a conuiuio et tedio
 huius mense quiatu irrumatores et aderis quia fellat
 Codex antiquus. ita habet uersum. Nec uindicare.

te rufe possumus fellat qđ placet sensus ē quē p̄posuimus

UT FACIAM. Iubebat cordus Martiali ut faceret breuiora epygrámata ipse ait se hec scribere longiore carmine cum paucis uerbis nō possit impetrare a diuitibus aliquid ergo si mihi feceris quod facit Chione. i. si dederis silebo naz ut alibi ait a Chione conducebatur ut futueret non potui breuius. s. dicere tibi ut des

QUID. Ad Tongilionem qui fellator erat et lingua fellatoris est moecha cura uarias admittat mentulas

QUIS Maritus abscidit nares moecho ait Martialis oportuisse abscindere mentulam qua peccauerat hac parte. i. naribus sed pecauit mentula Nihil. perdidit laceratis naribus appellat hūc deiphebū naribus laceratis alludēs ad illud deiphebū uidet lacerum crudeliter ora ora manusq; ambas zc.

NARRAT. Ad Chionem subligaria dicebantur uestes que coxas usq; ad umbilicum a genibus contegebant his utebantur Mimi in theatro Iuuenalis et subligar acci. chione hoc induta descendebat in balnea si id agit propter pudorē commodius eo posse tegere faciem. nam uultus pudoris sedes si tetus fuerit liberius agimus quasi ea una tantum pars pudorem sentiat In faciem alludit ad deformitatem mulieris que debebat tegi hic sensus placet

VNT. Gemini lingunt diuersa inguina quia alter fellat alter lingit cūnum. Magis ppter hoc

VLT GALLA. VVlt non uult. dare galla deformis erat uolebatq; futui a Martiale s; nihil dare uolebat Deformes autem futu torē pretō concilient necesse est. VVlt dar.

scilicet coitū et subagitari a me Galla. NON uult dare. s. pe
cuniā. NEc possūz dicere qd sibi galla uelit. hoc est qua de
causa faciat hoc. est enim deformis. q. uult. s. futui. non
uult. s. dare pecuniā idē est sensus quodā disticho alibi uis
futui gratis cum sis deformis anusq. Res perridicula est
uis dare nec dare uis

CVM. De puero quē uoluerūt castrare sacerdo
tes cybeles sed decepti loco castrarunt senem
Missitius iunxit iter dedit se comitem. GRege
semituro. i. sacerdotibus castratis nequitia mo
ribus lasciuioribus. STeriles. i. castrati. MEntitur. designat
locum in quo dormiebat. Pluteo spōdalecti uirgine hyphi
gera que eadem hyphianassa ut Lucretius et Homerus
scribunt Lucretius pluanasseo turparūt sanguine foede

UT PATIAR. Vxor mea o galle rogat ut patiar
moechū ad eam accedere ego si deprehende
ro moechū faciam spadonem quo. s. abutar nō
autem curuam duos oculos aut nares excin
dam ut alii faciunt. MOechum. s. te hodie Gallo supra sub
dola famose erat enī Gallus mollis et moechabatur. VNū.
id est castro et facio spadonem eum quem deprehendam

CVM. In uetustinam decrepita etate cupientem
futui tricenti consules. i. cuz agas trecentos an
nos. PEtus cicade. aridum et asperum ut Ci
cade. STola. uestis mulierūz rugosa. CAssibus.
id est retibus rauena in paludibus condita et illic multe ra
ne. GARriat. coaxent. CVlex. adriaticus ad littora adriae.
ORthopygium. clunem orthopygium. i. rectam clunem
Depygis apud horatium dicitur mulier sine clune. VIncat.
superet macie. SEriem Cynicum. nam Cynici et sordidi

et ob philosophie studiū macilēti. Sicut bustuarie. erant
 anus q̄ ad deploranda funera conducebātur euz in balnea
 intrabant extinguebatur lucerna uel ne uideretur eaz de
 formitas et balneorūz nōi detraberetur uel in contēptum
 quasi nō essent digne lucerna. BAneator. custos et magi
 ster balneorum. BVstuarias mechas. que olim meche fue
 rant nam ex genere ad uilia senescentes munera deueniūt
 CVM sit tibi bruma augusto mense. i. cum frigeas augusto
 EXhausti. annis non timēt pestilentiam deficiente calore
 quo pestilentia incenditur Sensus est et si laborares pesti
 lentia non posses calere nam regelere est cōtracta gelu
 dissoluere calore ut apud columellā regelere ortos et agrū
 post ducentas mortes maritorum. PRurire. quid si sarrire
 uelit saxū sarrire. i. apire ut plz Varroni eodez uerbo catul
 lus utitur Sensus est si forte uir aliquis constituerit aio sar
 rire saxum. i. futuere te saxeaz quis posset illum appellare
 maritum aut te uxorem cum philomelus cui paulo añ nup
 seras senex appellauerit te auiam Si sathire legis dicatur
 a sathis quod mentulaz significat. Vnde sathiri dicti p̄ni
 in libidinem Macrobio autore ut dicas quid si aliquis uelit
 sathire. i. arrigere ad saxum s̄z placz prior. EXigis. optas
 TVm cadauer. te mortuam scalpi non dixit futui cum nō
 sit āplius mulier. A Coride. triclinio lectus nuptiarū Aco
 ris nomen sacerdotis est curantis funera ut Corines ap̄
 Vergliū. VStores edificatores pyrarum dicebantur idez
 uerbuz apud Catullum Thede cum aqua preferebantur
 nouis nuptis unde thede pro nuptiis aliquando. FAX. q̄
 d. digna es rogo non nuptiis

NVNQVAM. In neuolum Cynedum. Curius gūstī
 mus te fuit dentatus. VTerqz cesar. i. Titus et Do
 mitianus. Rogo non. exspectato cum alii tantuz
 habeant famam et nomen post cineres sedeo in xiiii. gdu.

Oceanus erat pfectus sedentibus in theatro ut ordine
federent. TE sulcit. iubet te discedere. Mibi meis precibus
SEd pedicaris. ideo prior nam ita in pore loco collocaris.
ut podice excipias mentula. locatur uerbo. nam prior ad
dignitatem toto epigramate dictum est haecenus nunc ioco
refertur ad locum eius qui predicatur qui priori loco stat.
CEues moues nates. PRIor es priorem locum obtines.

LINGIS. In gargiliu qui uolebat uideri moechus
cum adhuc esset puer mollis et cum prilingus
per urbane minatur se eum irrumaturum si deprehē
derit. TAcabis. alludit ad illud quod dixerat
garris. et ad fellationem. nam qui irrumantur dicuntur fel
lere. et loqui non pot ore mentula irrumatoris obstructo.
TAcabis. idest irrumabo te. idem minatur priapus in ob
scuro carmine pedicaberis irrumaberisq.

NELEGAT. Lesa. idest carmine superiore Chri
on. POfest. nam dabat pecuniam ut subagita
retur ut supra fac mihi quod Chion hēserat il
lis frigida est et nigra. Pedicare potes TVo cu
lo. adeo tuus culus est macer et acutus tanquam mentula.

IRASCI. In cerdonem de quo supra conatus
est quod dederat munus gladiatoriu. ARs tua ro
uita est lesa a me quia non dixi in uitam tuam sed
in arte. Licuit iugulare. idest si potuisti exhibere
gladiatores iugulandos in theatro Iuuenalis. Et uerso pol
lice uulgi quemlibet occidunt populariter.

QUERSOREM. Deprimit honorem carminum suo
rum et superioris libri quem ait se misisse per maxi
mos ymbres ad Rufum amicum. quoniam huius omnes
uersus essent delendi infra pumice librum. Spon

gia muneribus conuenit illa meis. Naz carmina inducta so
let dicere digna esse aquis. ante. Vis puto cuz libro marce
natare tuo. Do: Cald. Ve: T lib. Martialis q̄rtuz Cōmentarij

CAESARIS ALMA DIES ET LVCE. Ad
viii. kalendas nouembres natus DOMITIANUS.
eum diem celebrat Marcialis hoc epigrammate
precaturq; ut diutissime in terris sit imperator

ALma dies caesaris odies natalis caesaris. IDa silua crete
TVlt produxit in lucem. IOuem dicteu. quia in creta est
educatus Iuppiter. DVplex Ida cretensis et phrigia. NV
merosior pilio euo. idest per fice plures annos etate. Nel
coris. Nlte hoc vultu. idest nite hac serenitate MVltus ano
sus et amplissimus in auro alban. aurum albanu appellat
auream coronā caesaris et apparatu quo utebatur i sacris
Minerue institutis ab ipso in alban quot annis. ubi dabat
ludos scenicos et oratoru et poetarum certamina Trāquil
lus auctor. TRitonida palladem que erat numen familiar
Domitiano ut ait Fabius. PLurima quercus. hoc dicit qm
singulis ānis etiā i quinquatruis minerue corona querna do
natur a Domitiano. quod Marcialis aperte ostēdit ad Col
linum. O cui tarpeias licuit contingere quercus. et de eadē
re ifra est epigramma. PLurima quercus. idest donet mul
tas coronas quernas. Hlc colat ingenti redeuntia secula.
ludi seculares centenis quibusq; annis instaurabantur. Do
mitianus eos celebrauit non supputata ratione temporis
a Claudio qui paucis ante annis eos celebrauerat. sed ab
augusto. Hlc colat secula. idest seculares ludos redeuntel
anno centesimo. LVstrum est spacium. v. annoz quo olym
pia solebant instaurari. cum autē centesimo anno redeant
seculares appellat poeta illius temporis ingens lustrum.
SACra terentos. sacra ad terentū campi Marci trigesimo
quoq; anno inouabantur alibi Martialis cum sexagenarij
diceret ait Bis mea Romano spectata est uita Terento.

Terentus Romuleus campi marcii. DEbita. quia hec debetur terris. IMproba nimia. pro TAnto deo Domitiano. nā deus et dominus uoluit appellari.

SPECTABAT. Domitianus edidit nouales pugnas quas spectauit inter maximos ibres. cādidis utebatur uestibus in spectaculis. id est lacernis albis q̄ in spectaculis fumebant. Solus Horacius nimus cum lacernam albam nō haberet alio habitus colore uenit in spectaculum. niue autem cadente uestis facta est alba in quo poeta et risum mouet et impatori assentatur cuius mores ait omnes oportere sequi. Spectabat nauales pugnas. PLebs ordo plebeius minor equester maximus senatorius. CVM sancto duce. cuz diuo caesare. CAndidus. id est candidis lacernis. Lacerne candidae in distichis Amphiteatrales nos commēdamur ad usus.

ASPICE. Ab eadem tempestate sumitur huius epygrammatis argumentum. laudaturq; cesar q̄ tantos ymbres negligere potuerit. nam ut scribit Suetonius per maximos ymbres spectauit pugna nauale. et ne hoc uideat factū ioue irato ait poeta se suspicari. Filium cesaris quem infantem amissit his niuibz lasciuire cum patre DEnsum uellus aquarū tacitarum. id est niuium Periphrasis. tamen quāuis cadat Nilx indulget Ioui obsequitur celo et nō discedat. AQuas concretas pigro frigore. id est niues. SIdus hyerborei solitus laxare. cum a puericia didicerit in expeditione preferim aduersus Batauos in Germania. LAxare ferendofatigare. SIdus hiperborei boote. Bootes idem dicitur. Artophytax filius fuit Calistus ut alii sentiunt. hic fuit Icarus qui sumpta uua a Bacco repletos utres imposuit in

plaustrum. et inde ut putatur Gynius dictus est. Bootes
idest ductor plaustrum siue ille siue is fuerit uetustas tradi
dit relatum fuisse in celum et esse iuxta ursam. Hlgborei.
Septentrionalis. Dissimulare. dissimulando negligere. HE
lice eadem dicta est cynosura et ursula minor ea fuit una ex
nutricibus iouis que sua pietate meruit celum. in septētri
one autem est immo ut nonnulli sentiunt hec et ursula maior
dicuntur septentriones. HElicen. idest niues helices sep
tentriones. PVeri cesaris. idest filii cesaris mortui quem
ex domitia susceptum adhuc infantem amisit meminit bu
ius Papius cum predicat deificationem Domitiano. Ibit in
amplexus natus frater paterq.

QUOD SICCE. In bassam male olentē. LAcune
sicce. nam siccata lacuna olet grauiter. NEbule
sulphurei uapores. ALbularum. albule erant
aque in agro tiburtino crude ut meminit Stra
bo et Ply. odore sulphureo supra. hic ubi sulphureis albu
la fumat aquis. Vetus aura piscine marine ex aquis mari
nis. BArdiacus euocati. Euocati erāt iuuenes ex equestri
ordine dilecti qui manente usu anulorum constituti sunt
ad custodiam cubiculi impatorii loco militum hi cum excu
bias prestabant bardiaci ueste utebantur lanificio grossio
re prope simili bardocucullo. hee uestes male olebāt quo
niam in his cubabant et inter sordida ministeria utebātur.
nam q Bardiacus puer sit nec mihi uidetur cōuenire. nec
unquā legi. EVocati excubantis lassi excubiis. Inquinata
bis murice. idest bis tincta male olet. SABatarii iudei dicti
tur qui sabbata colunt. Recutitaq sabbata palles horū ha
litus cum feteat semper ante cibum presertim grauissimi
est odoris. REi mesti curis agitati habent malū anhelituz
et odorem mala concoctione. MORiens extincta CERoma
unguentum erat ex luto et oleo. Ply. autor male olebat si

oleum fabinum quod plurimum habet a murce adhibitus
fuisse erat autem paleftritarum.

UIR BONVS. Consulit Fabiano ne ad urbes ac
cedat cum sit bonus uir. ut etiam sexto consulu
it. NEc leno Iuuenalis. Nemo me ministro fur
erit. COMMessator parasitus. Iuuenalis. Si po
tes illa pati que nec sarmentus iniquas. TRisti uoce affe
rente tristitiam. Precones erant in precio quod infra est.
Si durus puer ingenii uidetur preconē iubeas uel architectū
CORrumpere uxorem. id est non potes esse mechus. INa
nes fumos. id est uarios titulos et assentatorias appellati
ones. unde Alex. autore Sparciano fumo perire iussit qui
inani quadam ostentatione apud ipm magna gratia uideri
uolebat uulgato disticho. fumo iam perit. qui fumos uēdi
tabat. CLrca palatia. id est turbe palatine. CANus tybicen
fuit alibi poeta Coraulē appellauit. Canus choraules hic
temporibus Galbe floruit donatus supra cenam ab eo
non parua pecunia cum placuisset autor est Tranquillus.
et copiosus Plutarchus in Galba GLaphirus nomē cytha
redi et apud Iuuenalē. accipis uxorem de qua cytharedus
Echion aut Glaphirus fiat pater. nam cytharedi nūc erāt
in precio quod supra ait. ueniet cum cytharedus erit. VN
de uiuas. id est unde acquires et comparabis uictū. Hoc
nihil est nisi proderit esse te fidum. Sic istis uirtutib⁹. PHi
lomelus diues. ut philomelus qui diues factus cythara.
de quo supra plus habuit Didimus. plus philomelus h⁹.

CREDI. In Massilianum qui cum improbus esset
uolebat uideri castus et pudicus. TEnere fron
tis id est modeste. In domo stelle puto de argi
no intelligi puero stelle formosissimo qui ama
torios domini uersus canebat. nam quod nōnulli opinatur

dictum de Marciale nō placet. alibi poeta de formosis steli
le ministris scribit. et de Argino in primis.

P RIMA. Rogat eufeniū structorem mense Do
mitiani ut ex suis carminib⁹ ea que sūt iocosa
ostendat impatori tantum cum cenauerit que
sunt seuiora ante cenam. P Rima et altera hora
idest prima et secunda salutabant antiqui amicos poten
tes. T Ertia hora. agitabantur lites. V Arios labores. idest
uaria opera exerceat. O ctaua et nona exercebantur pale
trite. F Rangere toros extructos. accumbere decima post
mensas ut meos libellos ostendas imperatori. D Ape am
brosias. idest diuinas. L Axatur. idest relaxat animuz exhi
laratur. I Ngenti manu. idest diuina. I Ocos. idest meos li
bellos ostendere Domitiano. M Etire. idest caute eas. L
centi gressu. idest casto carmine et casto gressu. A D Ioue
idest Domitianum. M A tutinum. idest ante cenaz. quasi di
cat. ante cenaz o musa oportet sanctiore carmine accedas
post cenam. Locus est iocis lasciuioribus.

S O TAE. Sotes erat pater labulle eruditus clini
ce medicina. de qua supra est dictum. Labulla
tanquā altera hippia secuta est clytum relicto
coniuge. Sotes significat parcum. prodigā mu
lierem hac allusione uerbi ridet poeta.
idest prodiga es. nam ludit hīs dictionibus sote filia. id ē
a sota es.

Q U M. Puerum alloquitur ut ferat librum ad Fau
stinum amicum emendanduz. uade o puer P A
gina characteres. I Nstructus. afer quod ē ne
cessarium. S Pongia. punica quoniam ex affrica
prestantiores spongie mittebantur. uel punuca. idest leui
tatis punicee et officii.

QVM. L. Anthonius preses superioris germanie mouit bellum ciuile in Domitianum fiducia duarum legionum. Impator absens id cōfecit mira felicitate resolutio ponte. nam rheni inundatione copie barbarorū ad eum transire prohibite sūt. eodem die quo uictus est. Aquila tanquā nuntia uictorie Domitiani statuam amplexa est. SATurninū. Suetonius autor is tertium tribunus plebis ut glautiam ministrum pretorē haberet uexata iam diu re publica. Mumiū copetitorez curauit necandum in campo martio. deniq; senatus statuit ut turbulentus et sediciosus tribunus tollerēt e medio. datum igitur negotium est mario qui glauciam et Saturninū in capitolio obsestos dedit necandos populo ait poeta puduisse. L. Anthoniū meditari in urbe seditiones ut Saturninus fecit et propterea iuisse in germaniam ut illic arma moueret. M. item Anthonius mouerat olim ciuile bellum in augustum ait poeta hoc nomen attulisse animos. L. Anthonio. sub VRsa parrabasia. idest sub septentrione in germania. VAno nomīn. M. Anthonii. quia frustra mouit bellum ut tu. SATurninū. idest quāuis esses animo saturninus et moueres urbanas seditiones. TVlit arma augusto. PHarie coniugis. cleopatre. EXcideras animo. idest eras ne adeo oblitus. FReti actiaci. idest maris ad actium promuntoriū in quo superatus. M. Anthonius ab augusto. ILle. M. Anthonius collatus tibi erat cesar. adeo tu es inferior Anthonio.

IN VLLI. Thais meretrix nulli negabat. et qđ grauius erat fellabat. poeta ait si ista prodigalitas meretricia tibi nullum affert pudorem qđ omnibus das. saltem te pudeat qđ das fellationem turpe. gen⁹ libidinis. NEGare nihil. idest fellere. hoc enim significat apud Martialem. alibi qui nil negat hic attingit cina fellat preterea Nil mihi galla nega. alibi. At quenda;

mibi galle nil negabas Thaidem fuisse fellatricez ill'c dixit
nemo est thay senex ad irrumandum.

SILLIO. Rogat Sillium ut legat uersus suos.
PRemis infectaris. PERiuria. idest perfidiaz
punicam. LEues. fedifragos. MAGnis africa
nis. idest ducis triumphu Scipionis. SEuerita
te grauitate carminis heroyce in quo seuerus uersaris ut
seueritate supercilio censorio. ALEa. ludus. VAGus. liber
nam serui in saturnalibus omēa erant liberi et uagi. Hora.
age libertate decembri. FRitillus. ut alucolus. idem Por
phirio in Horacium putat. MADidos. perfusos tractum
ab ebris. REMissa. relaxata. CONTRacta. cum ducitur nul
tus in seueritatem. PASSerem. carmen scriptu de passere
amice catulli.

CLAVDIA. Laudat connubium claudie et auli
pudētis optatq; ut faustum sit MEo prudēti
amico meo. MACTe esto. cum alicuius factum
probamus utimur hoc uerbo mactē. Macta
hostia dicitur quando mola est supra infusa Cynnamapo
tes hoc intelligere de unguento quod ex Nardo Balami
no Amomo fiebat. MIScentur tam bene. idest tam bene cō
ueniunt. THesis fauis. inter cetera uina medicate erit uinu
quod melitites dicebatur a melle in musto imixto ab aliis
dictum est piperatū. nam et piper adhibebatur ab aliis cō
muni uerbo conditū Cato et plinio autore. THeseis fauis
idest melli attico. nam mel atticum reliqua omia gloria su
perat. MELius. aptius. VLmi dicuntur mariti uicium. LO
thos arbor precipua libye cuius floris suauitate homines
rerum omnium obliuisci dicuntur unde lothopagi populi
qui ea presertiz abundant ut homerus Strabo Ply. scribūt
Mletus. ad littera crescit non magis ob aquaz que propter
calorem. quoniā agri littorales ceteris regionibus sūt cali

diore. **C**Andida. cōcordia cui deo Vespasianus templū
erexit. candida sine perturbatione. **E**Qua. tam pari iugo
ideſt uiciſſim ament et pari ardore.

P**I**LL. Cecilianus petierat mutuo a Martiale
mille nūmos. Martialis negauerat rursus peti
it uafa. vi. militū. **C**Aufatus. cauſam afferens.
quinque milia. ideſt uafa. v. miliū que pluris ſūt.
RIVIGNVM. Gallus habebat rem cum nouer
ca uiuo patre quod et ſi poterat diſſimulare q̄
diu uixit pater tñ nunc patefecit. nam p̄re mor
tuo eam tenebat domi preter morē. quoniam
poſtea q̄ erat priuignus Gallus debuit diſcedere. ſed tūc
cum uelit domi manere tanquā nouerca et uxor patris ap
te diſciſcitur eam nunquā fuiſſe nouercam. **R**Vmor erat
ideſt aiebant eſſe priuignum uiuo genitore. quia ipſe erat
coniunx. **N**Vſquā. quia mortuus eſt. **A**Bſolui. hoc iudicio
nam cicero in cauſis ita. floruit ut appellatus fuerit rex iu
diciōrū autor. **Q**anus. hic regulus cauſidicus fuit. de quo
Ply. autor. **D**Eſinit. eſſe que adhuc nouerca quia habebas
rem ſemper cum illa.

F**A**CERE. In licifcam meretricē fellatricez eiuf
dem meretricis nomen apud Iunenale. Nomen
mentita licifce et ſimul in Paulum irrumatorez.
RVbeat ira. excandefcat et irata ſit mihi. **I**R
rumare uiſ ſolus. et ita oſtendit alteram eſſe fellatricez. et
alterum irrumatorem.

Q**V**A. **D**E morte pueri iugilati ſtillicido conge
lato conqueritur poeta q̄ et aqua ueluti et en
ſis iugulare didicerit. **V**Nda congelata ideſt ſti
ria. **S**Vbibat. ingrediebatur. **C**olumpnis ueſpa
nis. a uiſpano cōſule. **L**Apis lubricus. fluens. **M**Vero gla
cies tanquā mucro. **T**Abuit. cōcaluit in ſanguine uulneris
calidi.

HANC. Endromides erant uestes hirsute z longiore pilo quibus utebantur in Gimnasio z theatro ad munera barene exercenda. Iuuenalis Endromidas tirias et femineū Ceroma quis nescit. iam mittebantur ex Gallia industria testorum. qui illic prestantissimi habebantur seruato tamen pristino nomine. nam Eudromides dicebantur greca appellatōe quā uis Gallia eas mitteret. Martialis Endromidē mittit non expresso nomine ad quem quāuis nonnulli putent esse se quanicum quod potius est appellatiuū et iungitur cū textricis. SEquanice. idest Gallicane. barbara ueniēs ex Gallia. Gelido decembri. nā usus h⁹ uestiserat hyemali tēpore in Gymnasio CERoma. unguentū erat ut supra ex oleo et ceno quo utebantur iuuenes ad robur lacertorum eo se exercentes. nam non satis fuit petere arenam a Nilo in palaestra. unde petrobo liberto Neronis afferebantur nisi Ceromata excogitassent quibus ut ait Ply. iuuentus uires corporis exercendo animi uires perdebat. Iuuenalis de hoc genere Gymnasii intelligit ut puto cum ait Cum lasa graui ceciderunt brachia massa. sunt qui locus putent in quem sensum uidetur loqui. Ply. Athletas inquit suos et Cyromata ymaginibus exornant. sed superior sentētia placet. SEuteris lentū Ceroma. i. seu luctaris. nā inuicem terebantur palestra luctantes. TRigon genus pile paganice que eadem dicitur pila trigonalis. ARPastū genus ludi erat ut ait Suidas sunt qui putent esse genus uehiculi cuius cursum iuuenes ad exercitationem lacertis reprimebant. meminit huius Gymnasii Ply. in. vii. et Seneca in declamationibus de Arpasto in distichis Hec rapit ante uelox in puluere draucuso. sed puto esse pilā. FOLLIS. genus pile qua et iuuenes et senes pariter ludebant. Augustus cesar ea maxime delectabatur. infra folle decet iuuenes ludere folle senes. PLumea. ex pluma farciebatur. uelex

pilis. Athas. puer fuit. qui Vipsano consule a meridie ad
uesperum. LXXV. milia passuum cucurrit. magna omnium
admiratione meminit historie. Ply. omisso pueri nomine.
Atas autem nomen ueloci cursori conueniens. nam Ate do-
mino qui uix summis pedum uestigiis terram contingunt
iris celum et serenitas. Sindone cultus. Sindones erant
uestes candide ex lino quibus magi utebantur et erat sub-
tilissime. cum autem comparet Sindone Endromidi aperte
discitur Endromidem quoque ex lino fuisse sed grossiorem
supra quid syndone tigus olenti.

DICIT. Cherellia erat puella et dicebat se uetu-
lam. Gellia erat anus et dicebat se puppam. AL-
tera. Gellia que anus et uolebat uideri puella.
PVtidi et putibuli. dicuntur qui sibiipsis dis-
plicent. hoc. Ci. uno in loco. displicebam mihi alibi dixit era-
putibulus cum autem quisquam sibi ipsi displicet. contrahit
frontem et caret omni hilaritate. propterea ait poeta al-
teram mulierem cupientem uideri puellam adeo gestire.
ut sit ridicula et non puella. alteram cupientem uideri anam
non uideri solum anam sed putibulam.

DVILLOS. In Celium impius qui contemptis diis
magna audacia commissis sceleribus diues euase-
rat. DVm hoc negat. id est dum ita scelera exer-
cet. ac si nulli essent dii.

PRIMOS. Cleopatra uxor Martialis cum primo
thalamo fugisset in lacus. Martialis eam insecu-
tus osculatus est reliqua aquis prohibentibus
PLacada. quia non dum mansuefacta. Gemma
quia in gemma rose inspicuntur. potes etiam intelligere
de pictura qua ita Cleopatram latentem sub aquis expres-
sam fuisse dicit. ut ipse tanquam in ueram insluerit.

QVM. Lustricus brucianus grece eruditus iam cum calimacho elegiarum scriptore editis uersibus grecis certabat. Increpat musas Martialis q̄ dum cessat iam Lustricus Brucianus greco carmine superat. Calimachum hortatur. q̄ ut exeat et cum Brucianus latine scribere ceperit ipsum faciat illi secundū laude poematis. **DE**dit palmam de se idest cessit Bruciano Bruciani meminit **P**ly. in epistolis **LE**pore cecroipo laetur uersu greco. **LV**erit sales. idest iocos latinos.

REMVLA. Laudat loca quedam uenetie ubi se domicilium fexurum senectuti ait si quādo poterit uindicare se in libertatem. **AL**tinuz oppidum uenetie phaethonte ad padum. **EV**ga neos lucos. Amenitatem sylue laudat in qua dicit uersum le fuisse. Dryadem que nunquā nubere solet ductā fuisse in uxorem a fauno deo syluaruz. q̄ cum ait precipuam loci amenitatē ostendit antenorio in sylua patauina. **AD** lacus. nam. xxiii. lacus illic oli recensēbātur. **AQ**uilera. urbs extra uenetiam. **LE**deo timauo. q̄ ait Cillarum illic bibisse extra historiam est. nam Cillarus relictus est in laconia a castore quando nauigauit cū argonautis papius in Thetua furto pro lapsa propaga. Cillare cum Scitici diuersas ad hostia ponti. castor amicleas remo mutauit habenas. Sed cursum argonautarū ostendit cū quibus erat Castor naz argonauite duxerunt nauē per saum histruz. Nauportuni et ignoto quodam amne in Adriaticū iuxta Tergeste diligentiores auctores tradidere humeris delatā fuisse q̄ hec loca quāuis Cornelius nepos scribat istrum confluere ad hostiū padī mari interiecto quod uerius quā fluminis undis mitescit. elegāter igit̄ eū cursum designat quom ait Ala. equū pollucis qui una cū fratre inter argonautas erat illic bibisse. **SE**ptenas aquas ppter septe hostia Timani.

QUOD. in Postumum amicū qui factus diues
deseruerat Martialem et aut nihil aut parū da
bat eum tamen uellet coli assidue. QVOD non
uidi. idest q non salutauit te mane.

AEPE. Ad cesare. NEgat. laudandos esse libel
los. NON sola uoce. idest nō sola uoce laudasti
me s; dedisti etiā ius triū natoꝝ. fecisti etiā me
tribunum Pretorē. MAGis ut doleat. idest quē
admodū legisti libellos meos illo inuito tanto magis ut in
uidus doleret. ita da tanto magis ut rumpatur.

DONASTI. In Cloem meretricē que donabat
uestes Luperco nomie proprio. Luperco au
tem nomine cōmuni agebant ludos nudi. Ver
gilius nudosq; lupercos. ad quod alluderis mo
net Martialis ne tantum donet suo luperco naz si perrex
eris inquit donare ludus luperco te nudam reddet. TE
nero iuueni qui subagitat te. Hispanas Beticas. quia inde
optime lane afferebantur. GALEso. canusinam togam. IN
dos sardonicas. nam ex india mittebantur precipui ut Pl
scribit. SMaragdus. in precio olim fuit Nero pugnas gla
diatorū Smaragdo spectare solebat. cum autē. xii genera
Smaragdi sint. nobilissimi sunt Scytici. quia nullis maior ē
austeritas nec minus uicii. DOMinos. flauios. nam flauii
erant nūmi a flauis imperatoribus signati. hoc est Vesp
siano Tito et Domitiano. GLabraria. globrianes dicuntur
qui sunt sine pilis et glabrarias oues appellat Varro in re
agraria carentes lana. Cloe glabraria erat quia expilata
erat. Festus idem et Plinius.

OBSTAT. Ait poeta se quidē cupere scribere. qđ
etiam dixit superius. Edita ne breuibus sed nihil
aliud offendere gratiam carminū suorum quā co
piam. nā quo ratiō res est eo solet esse carior. sed tamen

se propterea nolle desistere. cum in hac cōpia unus possit
 esse remedium. ut scilicet lector quęcunq; libellū plegerit
 eum solum esse putet. scribit autē ad Aulum pudente ami-
 cissimum. TVrba. sua multitudo. NOstris libellis obstat.
 idest nocet gratie nostrorū carminū. OPus frequēs. idest
 frequentia epygrammata. RAra. iuuant et exemplo ostē-
 dit. hyemali tempore et ex egipto et postea ex agro Ro-
 mano. ROse in urbem mittebantur. erant p̄terea rose que
 dicebantur hyberne fictę brateis. idest foliis auri et argē-
 ti. alibi diximus sic raritate. COmmendat. gratiorē facit
 NON semper apta. idest clausa aliquando. NVmeratur. in-
 ter poetas. MARsus. Domitius cuius ille uersus extat in
 Orbiliū seuum uerberatorē puerorum. de quo etiam Lu-
 uenalis. Si quos orbilius ferula scuticę cecidit. hic
 scripsit bellum herculis in amacones quod amaconidem
 inscripsit. idem scripsit Homerus ut tradit plutarchus. Sic
 hoc pacto.

BAIANO. Ex historia nā in piscinis cesaris do-
 mitiani autore Plynio. pisces uocati ad nomen
 uenire solebant quo argumento docet idē au-
 tor pisces habere auditum sed precipuū Ma-
 gilem Salpam Cromin Lupum. a lacu Baiano. a piscina
 cesaris que erat Bais. NOcens dampnatus sacris quia fuit
 Domitiani dei. dominū Domitianū. MAGistri custodit. Li-
 bis impius. quia uiolauit sacros pisces. CALamo. cāna ha-
 mo. ROgator mendicus. AD lacos baianos iuxta piscinā
 Clbis simplicibus nō dolosis sine hamo. DEdicatos. ceta-
 ri Domitiano deo dicatos. nam deus dicebatur.

QVOD. Hippodamus rogabat Martialem ut ali-
 quid scriberet et de se eum deridet q̄ habeat
 nomen rebele musis et non conueniens carmi-
 nibus hisdem ferme uerbis utitur in carinum.
 cuius nomen dicit esse musis rebelle. Auersum fonte foro

rum a musis. DVra mater. rusticana. QVod. nōmen nullo
genere carminis dici posset. Placalliope. an propter filiu3
orpheum in quo lugendo pietatis nomen meruit. an q̄ me
lioribus numeris preest prior sententia placet. Belle con
cinne uenuste.

UT LATET. In electro nonnunquā uisebantur
formice. Culices lacerte. que recenti adheren
tes ab indurescenti claudebantur. quo argumē
to nonnulli utuntur ad ostendendū electrum.
aliquando fieri liquidum nunc laudatur a Mar
tiale apīs indulsa. GVtta. phaethondie. idest succino et
electro quod nascitur. ex lachrimis sororum phaetontis
necesse suo melle. TVlit precium mortis. laborū tantoꝝ
in melle faciendo.

ELENA. AD sosibianū. Sosibian⁹ uolebat uide
ri poeta multis libris compositis cū nullos ede
ret. dicebat autem se exspectare ut heredes
ederent ipso mortuo. at inquit poeta. postea
quando libros habes perfectus tempus est te legi. idest
morere ut libri emittantur et oportebat te iam mortuum
esse ut legereris. argute cum aliud dicere uideatur hoc sig
nificat.

HERONTIBVS. Damme in spectaculis Domitia
ni cum in syluis sint fugaces inter se concurren
tes ceciderunt quod ne mirum uideatur Mar
tialis ait factum numine Domitiani cui cum
thauri inter se pugnant et uiri prestant spectacula. ip
se quoq̄ suum prestare uoluerunt. inde ait alio epygram
mate. Bis dammis cesar parcere mitte canes scilicet
ut intelligant tibi non placere ut pugnent quasi dice
ret in tuam pugnauerunt gratiam. Molles olym

imbelles. CANes qui erant in theatro. VENator. qui uenerat in theatrum. Nihil restare uenabulo in quod seuiret. TAuri sic pugnant. idest sic ceciderunt in gratiam tuam. inter se pugnantes. Sic uiri. et sic ipse damne uoluerunt.

QUENTVM. Apher ut nichil daret Martiali quoties occurrebat ei numerabat debitores et futuros redditos. iam ait non potes euadere quod des aliquid. nam cum non dederis hactenus ob liberalitatem tuam nunc saltem debes dare in premium molestie qua me afficis quotidie enumerans tuos debitores. SOLidum. idest integre. TER ducena. LX. NVmeres aliquid. idest des et soluas.

ARGENTI. Carinus multa pocula habebat et uarie sculpta hisque gloriebatur. Argentum purum dicitur argentum illaboratum. et argentum purum quod ad nullos spurcus usus adhibetur. ut Pompeius scribit Carinus erat cunilingus cum ergo potaret his poculis non poterant uideri pura quia offensa erat. sed iocans Martialis ambiguitate uerbi ait eum non habere argentum purum quomodo Carinus intelligat. idest illaboratum Martialis fallit et intelligit eum non habere ea pocula pura quia cum sit cunilingus non possit nisi spurce illis uti. Graniana pocula ab auctoribus et magistris officiarum nomina sumebant. inde alia clodiana. alia furmana. alia graniana a Granio sculptore. Linuntur auro. hoc est illud genus poculorum de quo Plium iam figuras in poculis circuli auro. querimus AVrum calaicum subtile erat. et huic usui accomodatum. ANaglypta pocula excisa in asperitatem dicuntur. nam anaglypho significat sculpo. PVrum quia nullum purum habere potes cum sis cunilingus. nam omnia spurca reddis ore et usu fuisse. Carinum ante te in

didauit eo uersu cum non lingit carinus et tamen pallet.

CRIA. Postumus uetus Martialis amicus nam una uixerant. xxx. annis non factus diues nihil dabat. conqueritur poeta quod exacta iam etate alium dominum querere non possit. et postumus nihil mittat. TOTO stemate cum omnibus ymaginibus que in atrijs seruabantur. TER numeranda hoc propter duos senecas. dicit et unum lucanum. nam tres ex ea domo docti fuerunt. TER numeranda. idest trium uirorum laude illustrata. alibi. duos senecas unicuique lucanum facunda loquitur cordubri. REGNIS dominis. nam poeta regem dominum sepe numero appellat consul. non aliter te colebas quam fuisses consul. TERdenas brumas. idest. xxx. annos perdere adimere aliquid tibi. LARGUS opum affluens opibus. IMposuit mihi. idest decepit me. quia non dat et ita decepit cum sperauerim daturum. sed poeta fallit et intelligit. quod postumus factus erat diues cum nunquam esse deberet ita decepit me. uel imposuit tibi fortuna quod eum diuites fecisti. et diuitis non bene utitur. huiusmodi hominem fallacem et decepisse deos uel fortunam dicuntur. alibi in ius. O fallax atque inficiator eamus. quomodo de homine diuite et aua re uiuente loqueretur.

QUID sensus acutus est et apertus in malum recitatore et raucum. ACribus nostris ne audite male recitante. VELLERA pro uellera intelligit focale nam recitaturi ne clamore ob streperitum terrerent adhibebant auribus genus ligaminis quod focale appellatur. Fabius Qanus. focalia et ligamina aurium sola excusare potest ualitudo. hec ait cum de recitaturis scriberet hoc uerbo usus est Horacius in sermonibus et poeta in distichis. si recitatur dederam tibi forte libellum Hoc focale tuas asserat auriculas. nostris auribus ne quid de te audiamus. Focale

faucibus quibus heret dicitur.

NI QVIS. Ad Flaccum de electione pueri que
uelit in oris iuliacis egipto. NE quicquid blandit
as lasciuios. MOLles come. idest demissie.
TORTas crispas emula certantia. PEstum oppi
dum in Lucania ubi rose bis in anno proueniebant. Cete
ris sit uir. idest ceteris neget. Mihi uni puer. idest det mihi
Amaconicus puer Flacci talis erat fictum nomen uel pro
pter Hyppolitum filium Amaconis pulcherrimum uel ab
idest simul. et idest uiuo. idest puer uite
comes.

NON DIXI. Locatur in corucinum quem cum mol
lem ille dixisset iratus est quod eum appellasset Cyne
dum iurat martialis se eum non appellasse Cynedum
sed dixisse id quod parum est et quod ipse non
negabit. hoc est Curulingum. Pontie lagenam. pontia ue
nifica erat infra de dapibus ab ea missis. Has ego non mit
tam pontia sed nec edam. Lagenam non nunquam ueneficio
ministerium prestabat. Infra de eo qui necauerat uxorem
ueneno. Diceris hac celebs scus tamen esse lagenam. Vro per
lagenam pontie. idest per pontiaz ueneficam. nam per res
contrarias solemus aliquando iurare. Vro per calicem
metylli. idem iusiurandum ut de pontia. nam Metyllus uene
ficus. Srios tumores. In syria autore Luciano colebatur
dea cuius sacerdotes in sacrificiis inter se digladiabantur
quemadmodum coribantes in sacris magne deae. ipse sentit
fuisse iunone quam ita illic colebat extat eius oratio quam inscribit de
dea syria. Dea ite syria rome colebat ut meminit tranquillus
in nerone. uel per Srios tumores. id est per sacra isidis syrie quam rome
colebatur. nam per hec duo numina grauissime iurabat per Cy
bellem et isidem alibi non per mystica sacra dandienis.

Nec per iuliacae bouem iuuenae. idest Isidis. ubi ita coniūx
it cybelem et Isidem ut hoc loco TVmores dixit quoniam
epytheton syrorum alibi syros tumentes appellavit. et ali
bi agappe tumidus negotiator iuratus. Item per Isidem
apud Iuvenalem nā sistro ferire putabatur. hec unica sen
tentia mihi placet in qua scio multos delirasse. EVrores be
recinthios. idest cibeleros. nam in sacris deae sacerdotes fu
rebant.

HIC EST. Puto hoc epygramma factū in grati
am Titi Vespasiani. nam autore Tranquillo im
perante Tito inter tristitia que acciderūt hec sūt
conflagratio uestiui montis in campania et incendiū in ur
be triduo et totidem noctibus. Marcialis igitur deplorat
conflagrationē montis ut serviāt imperatoris affectui. Ve
seuius mons in campania emittebat incendia superioribus
temporibus ut Strabo scribit. et quid mirum videatur erat
uitibus consitus poeta appellavit uestivium a conflagratio
ne. nam uestiva dicuntur fauile sylvis. Sic ubi ui caeca tan
dem devictus ad astra. euomuit pastus per saecula uesti
us ignes. LAcus torcularia. SATyri comites. Bachi Sedes
ueneris quia illic templū ueneris et templū herculis erat.
qui interfece rat gigantes. CVncta omniū ornamenta hu
ius montis. MERsa tristi fauilla. nam fauile post incendi
um diu fuerant.

HEC TIBI. Parthenius cubicularius Domitia
ni filium habebat byrrum cuius natalem cele
brat quintum iam annum nati. Martialis
adhibet preces hoc epygrammate in gratiam
parthenii alibi poeta cum rogat parthenium. sic Bur
rus cito sentiat parentem. PALatinus prefectus cu
biculo Domitiani. ACerra uase thuris. acerra uas erat

ubi ponebatur thus. et ubi reponebantur reliquie sacrorū
NOuo lustro. idest primo. Signat. munerabantur secula
apud romanos a consulibus ut Marcello cōsule apā grecos
ab olympicis ludis qui quinto quoq; anno celebrabantur.
ut dicerent prima olympiade. secunda olympiade. Latini
dixerunt lustrū. poeta in gratiā Parthenū. quasi optet lō
giorem uitam puero incipit numerare annos. non a consu
libus qui singulis annis creabantur. sed ab Olympiade qui
non puer absoluebat quintū annum. et amplius est spatiū
Olympiadis quā consulis. RAtum. uocabulū sacerdotale ē
in sacris. nā rata dicebant que dii probabāt. VXor daphne
ita codex antiquus habet. SOror diana. CErtā uirginitate.
Flore iuuentutis. idest sic semp̄ sis iuuenis. BRonuo. Ba
cho. nam certabant pulchritudine comarum.

SATVRNALIA. Sabellum deridet et reliques
patronos quorū merces exigua erat Rome ni
si diuites essent. nam plebs fulgorē diuitiarum
in patrono sequebatur potius quā doctrinam
Iuuenalis. Idem quod uocis precium sicus pedassunculus
et uas pelamidū aut ueteres asrorū epimenida bulli. Aut
uini tyberi deuecti quinq; lagene. SATurnalia. idest dona
missa in saturnalibus ab amicis et clientibus munera mitte
bantur. BEatiorē ditiozem. SEModius dimidius modius.
TRes selibre una cū dimidia libra. LVcanica. dicitur quia
in Lucana primū inuenta a militibus uarro. Venter faliscū
quia in faliscis inuentus ut Varro. Sira lagene defrutiduo
genera erant uini cocti. quoniā mustuz eoquebatur ad ter
tiam ptem dicebatur Epsēma. a latinis Sappa. alio uerbo
syreum. quando excoquebat ad dimidiā partem dicebatur
defrutum. Martialis utriusq; fecit mentionē cum ait Lage
na Syra et syrei. et defruti hoc magis placet q̄ si dicas La
genam syraz. idest uitri quod in syria sit inuentū. Floue Li

bice. antiqui excogitarunt paruas arbores post autūnum
fimo contegere una cum ficis que in eis deprehense hye
me non potuerant peruenire ad maturitatē eas detectas
mitescēte celo remittebant in lucem et solem. ita ficus ma
tureſcebat ante alias illius anni. et he appellabantur ficus
hyberne ipso etiam tactu frigidissime. Ply. autor est prop
tereā appellauit poeta testam gelatam. Catho primus ap
pellauit hanc ficu africanam. unde ait martialis ficus libice
non enim alia ficus potuisset mitti in saturnalibus cū nulla
matureſceret. de Cotano ficu non potest hoc loco intelli
gi. Bulbi. hi bulbi dicebantur Epimenida ut Iuuenalis. et
ueteres afrorum Epimenida bulli. Piceno cado. e piceno
olim optime oliue mittebantur secundis mensis autor Pli.
Synthesis. uestis erat saturnalia et synthesis uas dicebat
uilioris materiei q̄ multa interpellarent quemadmodū dī
cimus uas et materiam uenatam. quia uene intercedant et
interpellent. Synthesis. autē dicta q̄ non pura sit materia
sed composita et immixa quēadmodum pura uasa cristal
lina dixere contrario uerbo a syntheta Ply. autor est. SA
guntus terram habebat aptam uasis ut samis. SEpptena
ria. capax septuncis. ROTE hispane. idest rote saguntine
MAppa. idest gausape. Gausape autē utebantur milites
in lectis poema uestes toga. Lati clauī cepit texi in modū
gausape inde in distichis est penula gausapina unde fit ut
intelligam hoc loco genus uestis potius quā figurāz lati
clauī in capite mantulis.

ENCAVTVS. Encaustice est gen⁹ picture q̄
adiumento ignis fiebat ut in cera et in ebore.
unde nomē accepit. nam encaustice significat
inuſtricē quia comburit phaeton hoc genere
picture nūc erat in tabella. ait poeta pictorem inique face
re. qui cum semel fuerit combustus. phaeton iterum eum
comburat. ENcaustice. idest ignitis strumētis eū pingē

do. Dipyron. bis combustum. et dipirume. preterea erat
instrumentum quo pictores utebantur. ut scribit plinius
ENcaustes. encaustice pictus.

NESCIS. Flaccus appellabat carmina Martialis
lusus et iocos ait se scribere mores hominū id
circo non possit appellari iocus. Ludit fabulose
scribit. SEui tereos. idest qui scribit tragedias
de tereo. VEsica. tumor quia tantū in uita quotidiana uer
santur. Sirma. erat genus uestis que in grauioribus poe
matis recitandis trahabatur ab histrionibus. Sirma prete
rea locus qui pausania autore Sirma antigonem dicebatur
Iuuenalis Sirma uel antigones. SEgunt ista. quoniam ad
uitam quotidianam ptinent.

QUID. Thais fellebat et appellabat eum senem.
quasi uellet innuere eum non posse futuere. in
quit Martialis nemo senex ad irrumandum id
circo potero prestare quod ius. hoc est pote
ro te fellatricem irrumare nam qui non arrigunt irrumare
possunt alibi in non arrigentem. SVMma pete. idest os.

QUAM TIBI. Cecilianus cuz pauper esset splen
dide uiuebat. adeo ut etiaz hexaphoro nonnū
quā ueheretur factus diues in tantam auariciā
reductus est ut hexaphoro amplius nō uebe
retur. sed iret pedes. Martialis hoc cauillando deridet et
optat ut pro tanta laude fragilitatis diu reddant hexapho
rum ceciliano hoc est in pristinam paupertatem relabatur.
cum ueheretur hexaphoro. INgenti hexaphoro. idest
sexta ceruice. ut ait Iuuenalis hexaphorum uehiculum qd
portabatur sex seruis. MERitis. et laudib9 yronice cauilla
tur in eum. ac si id faceret in laudē fragilitatis. SELLam. id
est hexaphorum. idest pristinam conditionem cum hexa
phoro gestaretur.

GESTARI. Edilus turpi questu lucrabatur. nā fuerat cynedus ut supra cū dicis propero fac si facis adeo ut nūc gestaretur lectica. Seruos appellabat mutatis nominibus capros martialis more suo in nominū mutationez iocatur ut supra si tibi Mistill⁹ coquus emiliane uocatur. simul morbū edili notat q̄ ex nimio pruritu factus erat ficosus. ait ergo in ediluz nisi desistat seruos appellare capros fore ut cum ipse ficos sit ob morbum paulo post sit caprificus cōposito nomine a capris et ficu. uel ita intellige capre meretrices dicuntur a fūtoze. Horatius. Sed nimis arcta premunt olye conuiua capre genus erat concubitus quo tres una serie catenati coibant. quod alibi martialis notauit. quo symplegmate zē. Edilus eodem utebatur. in quo iocatur poeta. q̄ quom edilus paulo ante cynedus ficosus nunc capreoruz idest meretricum concubitu utatur. iam caprificus cōposito nomine possit appellari. notans et pristinam libidinem edili. et nouam coitus muliebris affectionē. hac puto conuenire.

NVNC In eum qui sordibus tantū et nulla alia uirtute uolebat uideri phūs. Cynicus ait eum nō esse cynicum sed canem. hoc est animal brutum cum nihil habeat preter sorden. dixit aut eum canem ut in ratione nominis prestaret nam philosophi cynicia cyon quod canē significat dicti sunt. naz cani no ritu contempta hominū opinione sola nature necessitate contenti uidebantur sordidi. hi tamen suam sectam et doctrinā profitebantur. hunc ergo canez appellat quoniā nisi cynicum habet preter habitū quo etiam cynicos ipsos supat adeo ut canis uideat. idem. idest quod dixit in philosopho pallū uideo. philosophū non uideo. et Augus. cynicū obloquentē canez appellauit. PALLADOS. culte a Domitiano nostro quasi dicat sectatur mensas et cibos ut ca

nis. **T**Empli. noui nuper erecti a domitiano sub uōmine
flauie gentis. **P**Era saculus et baculus. est cynicorū. **D**ioge
nes autor huius secte pera in distichis. Ne mendica ferat
barbati prandia nudi. Dormiat et tetrico cum cane pera
rogat. **S**Tat. hirta est. **C**Adit. idest demittitur usq; ad pe
ctus. **A**Bolla. uestis erat tragica et grauiorū personarū.
hac purpurea cum eēt idut⁹ Ptolome⁹. et in theatro puer
tisset oculos spectatorū in se. **N**eronem offendit hic poni
tur pro ueste tantū. **C**Erea. in specie cere uel flaua ut mel
flauuz dicimus. **V**Xor grabbati. qua utitur pro lodice nul
la alia re tectus nisi ea ueste. **L**Atratos. latratu medicatos
ab eo more canis. **N**ON est cynicus. idest nō habet phiam
cynicam. sed est canis. idest brutum animal.

ACVI TARPEIAS. Ad collinū donatū in quin
quattris Mimerue corona querna ab impatore.
hunc cytharedū fuisse cōicio. nā cytharedi ui
ctores corona querna ab impatore donabant
Alibi poeta de impatore p que manus tātas plurima quer
cus eat. In quinquattris enī corone premiū dabat Iuuenal⁹
Cū farre et uino uestam Ianūq; rogabat. an capitolinā de
beret pollio quercū sperare et fidibus promittere. hunc
hortatur Martialis ad uerā uitā omisso splendoris palatini
ambitu cum ei omnino sit moriendū. **T**Arpeias quercus.
idest qui potuisti assequi quercū palatinā. **P**Rima frons.
uel prima frons dicat quere⁹ quia sit dicata Ioui. uel pma
data ab impatore. **V**Tatis totis diebus. idest totos dies
consume in uera uita. **P**Vta semp ad esse extremuz diem.
idest semp puta te moriturū. alibi ipse iubet mortis te me
minisse deus. **N**Vlli contigit. idest nullus unquā potuit.
EXorare. placare. Tres puellas Claton Lachetelin et
Atropon. **L**Anificas. lanificio dispensantes uitā humanā
obseruant nō ptereūt. **C**Rispo. sunt qui intelligunt de cris
po passieno Vitrico Neronis qui ditissimus fuit adeo ut

eius hereditate autore Tranquillo Nero sit ditatus. Potes
et intelligere de Vibio crispo de quo hec tacitus. Vibius
crispus potentia diutius ingenio inter claros magis q̄ iter
bonos. Thrasea. de peto thrasea supra et de eius in mor
te constantia. Attedius melior nitidus. erat lautissimus cu
ius meminit Papius in syluis. EXplicat. euoluit et exciso
filio fufum reponit. NEGat uitam. etiam si alie due uellent
concedere.

LVCI. Ad Luciu poetam hispanu qui numeris
cu Horatio contendebat que sibi proposuerat
supandum. poeta Lucio appellato recēset op
pida hispanie patrie. GRAiu. Graius FL. hispa
nie proximus Tide. Tide autē a tideo et olo condita. qui
cum grecis illic profectus est et nomen dedit LF. ut Gra
ius a grais diceretur. sed poeta deprauato nomine deus
est Granius Silius. et quos nunc Granius mutato nomine
Graium. oenece misere domus. ARpis. disertis. idest Ho
ratio Appulo Venusino generatus generatus est illic poe
ta qui natus est inter urbes grecas. CElebret. palestras.
LEdeas. idest laconicas a leda uxore Tindari que amini
dis habitabat. et hoc propter pollucē. et in laconia prefer
tim exercebatur. de quo extat Elegia Propertii. LAcede
monos libidinosē. propter helenā que inde fuit rapta uel
propter uenerē que illic colebatur Grato. ergo patriam
bibilim. CALibes et norici. populi sunt illustres ferri prestā
tia. Nori iuxta pannoniā calibes in ponto. SONantē. offici
nis multis. SALo. FL. cuius aquis ferrū tempatur. INquie
to. sonante. TVtelam. opp. celtiberie. Rlxamare. populi
celtiberie. CARDus oppidū. POTeron. locum. Suelos po
pulos optimos iaculatores. PETusie. oppidi cum lacu eius
dem nominis. VATiueffa. urbs cum fluuio eiusdem nominis
ILlicetū sanctū. i. siluam uenerandā. uel lerte opidū si plz
vñ port⁹ illece tan⁹. BVratonis mōtis. Blūtū. op. sterile.

QVNERA. In Galgilianū captatorem qui cum
tū senibus et uiduis donaret. a quibus speraret
hereditatem uolebat uideri liberalis. Martialis
negat hoc ait p̄ eum esse auarissimū quoniam plu
ra expectet q̄ donet. idem sensus est isocratis in eos qui
aliquid donant regibus. ait enī non donare sed auariū uen
dere quā qui se negotiatores p̄tofitentur passim mercem
uendentes. MVnificum. liberalem. Viduis et senibus. mo
nturū paulo post. Indulget. dat escā. CALLIDA. plena frau
dis. FERAS. stultas simplices largiri in malam p̄tem accipi
tur. illi dicuntur largiri qui aliqd donant ut maiora assequā
tur. sed proprie qui corrūpunt mulieribus unde largitio.
sed donare est hominis liberalis. DONA mihi. nā quod da
bis mihi plane donabis. quia nihil possum dare tibi.

CVM NOS. Ad Faustinū estiuantem tyburi. ex
Bais scribit. unde ait se profecturū cum Baie
non solum astri solari caleant. sed etiā aquarum
feruore. hyemandū ait igitur esse. Bais estiuā
dum Tyburi. COLONI argini. idest Catilli qui condidit Ty
bur. Horatius. Tibur argeo positum colono et alibi poeta
Argolice quod posuere manus. FERuent. calent quia sol
est in leone. LAsciui. puellis illuc confluentibus. FONTIB9
puniceis. lapidibus ex costis manantibus. IGne suo. feruo
re suarū aquarū. VIncitis. superatis estimatione.

SLENTIBVS. Electruz eo preciosius erat quo
liquidius inclusum aliquod animal habebat ut
Muscam apem culicem. nam illic perpetuo ui
uere uidebantur. Nunc laudat guttam succini.
qua erat inclusa uisera. et laudem sumit ab historia. nam
cleopatra ad mota aspide et mamille et brachio sibi mortē
consciuit. ait ergo poeta cleopatram se non debere nimirū
efferre magnificentia sepulchri quo una cum anthonio cō
dita est inchoato prius ab ipsa postea perfecto iussu Au

90
gusticum uipera. quae extincta est nobiliore tumultu spec-
tatur. GEMINA succina. idest gutta electri quae gemma ui-
debatur. OBstantem contra euntē. RANUS beladum. po-
pulorum in quas uerse sunt filie belii. idest solis. nā
SOL. FLentib⁹ manantibus. GELU. gumi electri. ROre pin-
guis. idest gumi uiscoso. PLaceas tibi. idest ne nimium te
eferas.

ARDEA. Poeta deflet Curaciū qui dum tyburi
estiuaret fugiens estus urbanos mortuus est
ait ergo nusquā posse uitari mortem et nō loca
uel differre uel accelerare fatum. sed ip̄am cer-
tam rerum sortem quā nemo uitare potest. confundantur
ergo loca cū sit nullum fati discrimen. ARdea opp. supra
laurentū distans a mari. LXX. stad. condita a Danae. SOL
nitio. estiuo. RVra pestana. lucanie. AGER. Baianus ut su-
pra. horrida basiani. sardania pestilens insula est quod flo-
rus indicat. cū ait Furius sardaniā pestilentē sortitus et
Silius. Serpentū tellus pura ac uiduata ueneno. sed tristis
celo et multa uiciata palude. Sensus est cum fati necessitas
aduenerit etiā si in locis amenis fueris non aliter moreris
quā si in locis pestilentibus esses. Posuit Tybur pro loco sa-
lubri. sardiniam pro pestilenti.

DONASSE. In Mancinū qui cum esset omnibus
molestus omnesq; eū odio haberent. narrabat
quotidie fortunatū aliquod sibi accidisse quasi
amicis narraret. at inquit Martialis noli o Man-
cine cruciari sodales qui te oderunt uerbis. uel saltem nar-
ra quod uellemus audire. hoc ē dicte aliquid potius ami-
sisse quā lucratum esse. Lichnici. lapides erant a lucernarū
splendore dicti. quē pre se ferebant contra lychnites di-
citur murmur quod lucernarū lumine sub terra fodiebāt.
Varro auctor et Ply. codex antiquus habet Lichnunq; re-
runctū. ego autē legendū puto PERunctū. hoc est nitidū

et maxime splendentem. nam. grece latine dicitur
 tur lucerna. unde et lapis ipse Lichinus dicitur. Lichnus au-
 tem siue lucerna quo magis uncta est eo plus flâme emit-
 tit. Ex ea igitur metaphorâ lichinum perunctum. idest splē-
 didum et flammâ lucerne peruncte emittentem in disti-
 chis. Non norat parcos uncta lucerna patres. GEMMAL-
 smaragdos. an dicit smaragdos ceruleos. an lapillos rubri-
 maris similes sunt undis et arenis. placet de smaragdis.
 POLLIONE citharedo. cantante nec placet intelligere p pol-
 lionem poetam excellentē qui claruit tēporibus Augusti.
 notus carmine Vergiliano. Pollio et ipse facit noua carmina
 Nam huius pollionis cytharedi. de quo hic loquitur. memi-
 nit Iuuenalis an capitolinam deberet pollio que cum spera-
 re et fidibus promirere. polio ergo hic cytharedus.

TIBVR. Ebur frigidissimo celo tiburtino miro
 candore seruabatur autor est Ply. Silius temp-
 q̃ nouum quod tyburis aura. pascit Ebur. De-
 ridet lycoridem que cum non faceret questus
 in urbe ob deformitatem migravit tybur ut candesceret
 eius profectiōem deridet cauillando.

QVM BAVLI. Vicus potius quā oppidum in
 littore campanie. non procul a bais Nero simu-
 lata reconciliatiōe cum matre eam reuocauit
 a Baulis Baias ad quinquatria simul celebrāda
 Inde eam remisit data naui sub simili et machinosâ que re-
 pente corrueret in mediis aquis. illa quidem corruit. s̃z ma-
 ter enatauit ad littus incolumis Lagerinus ut tacitus Lage-
 rinus ut Suetonius nuntiauit Neroni incolumen matrē quo
 nuncio est interfectus sumisso celeriter percussore qui ma-
 trem necaret eo spacio maris quod iacet inter Baias et
 Baulas. Iacet nuper celeria meusa. idest IVsse. quondam
 a Nerone.

NVLLI. Laudat hortos Tulli Martialis quos an
 teponit omnibus aliis AStris. celo estiuare pro
 spicere diligenter. ALbanos colles. idest Algi
 dum. nam algidus mons in albano precipui no
 minis. TVsculos. idest tusculum fidenne ante urbem con
 ditam. Fidenne stabant condita una cum collacia. Anténis
 lauino Silius protulit numero singulari. modo Roma mi
 natur quondam fidenna. R Vbre. oppidum non longe ab
 urbe. NEmus Anne perenne. Nemus aricinum. ubi Anna
 soror Didonis colebatur quod Silius docet. et Ovidius in
 fastis. PErenna a perpetuitate dicta sub quo nomine illic
 erat ipsa in fastis. Anne perenne latens. Anna penna uo
 cor. Cruore uirgineo quoniam cedebantur pueri illic fla
 gellis ex ritu Thoantheo quod placet uel cruore uirgineo
 idest sanguine hostiarum que mactantur Diane uirgini. SA
 laria. uia ducebat in Sabinos a sale dicta ut Ply. scribit. PA
 tet. cernitur illinc. ESsedo tacente. quia non audiebat cur
 rus strepitus. HElcyariorum. trabentium naues funibus.
 nam Elcyo grece latine traho. Miluius pons ad quem trabe
 bantur naues. ALcinous. pietate hospitalitatis laudatur
 suscepit Vlixem. Nausicaa filia a littore eum ducente quod
 multo carmine cecinit Homerus. MOLORchus. hercule hos
 pitio suspectus. SEtiam. nobilem uino non procul ab urbe.
 Istis. scilicet nostris prediis.

EGISTI. Linum deridet qui quauis semper ruri
 uixerit et nullos senserit urbanos labores. tam
 ex diuite erat factus pauper. ait ergo poeta.
 quauis o Line ruri uixeris ubi nullos sumpsisti
 labores. tamen fecisti rem difficilem. hoc est factus es pau
 per. nam facere rem difficilem est subire munus laboriosum
 res significat rem domesticam. Difficultas dicitur pauper
 tas. res ergo domestica dicitur difficilis quando est exigua
 FEcisti rem difficilem hoc est substantiam domesticam ad

Paupertatem redegisti cum altero sensu uideatur loqui.
fecisti rem difficilem. idest laboriosam. MVnicipalem. rusti
canam QVo. i. qua uita municipali. nil potest esse dulcius
idest nil iocundius mendose in recentiore. codice est uilius
pro dulcius. dulcius autem habet codex antiquus et ad
hoc uerbum argute refert poeta. FEcisti. rem difficilem.
RVbens. cadus. fictilis a colore. ARgolica greca. nam e
Delo et e Delphis mittebantur pulchri pueri infra appel
labit Delphicum cynedum. FLuit nauigat tibi. FEcisti rem
difficilem. idest redegisti substantiam in paupertatem. Ita
enim intelligit quauis dicere uideatur. in uita municipali
dulcissima. Fecisti rem grauem et laboriosam. et ex hac illu
sione risum mouet.

PRETOREM. Gaurus petierat a pretor ut da
ret sibi. C. Sestertia ut posset iusti cesus eque
comitari Domitianum negauit pretor quoniam
erat datur. C. milia Scorpo aurige de quo ifra
Martialis huic Caligula consulatuz destinauerat pter mul
ta munera et infra poeta conqueritur Scorpum accepisse
multa una hora ait poeta ingratum esse pretorez qui uult
dare equo Scordi. et non dat equiti domino Domitiano.
MAle diuitis. quia q male utit diuitis. AH pudet ingrate
INGrate. in amicos et eos quibus debet dare.

NIL. Amianus uiuo patre p luxum multa co
sumpserat quemadmodu supra phylorausus
idem enim firme est argumentu. na Amianus z
philomusus constitutam a patre pecuniam ac
cipiebat. tm autem assumpserat ut pater moriens nihil ha
buerit qd relinqueret pter trita ueste. ut recentes codices
habent ut antiquiores preter aridam uestem ut intelligas
cathedram que linteis et loris uinciebatur. placet magis
ut secutus fidem antiqui codicis aridam restem eius. idest
rudem qua gladiatores emeriti accipiebant ut intelligas

Amiani patrem gladiatorem emeritū fuisse incredibile ac
cidisse ait Martialis ut Amianus prodigus qui paulo ante
luxuriabatur et ut id licentius agere posset optabat patris
mortem nunc patrem uiuū optat. quia scilicet plus a uiuo
habebat quā a mortuo nunc acceperit. **VL**timus ceris. id
est testamento.

E**XIGIS.** Quintus postulabat a Martiale libellos.
TRiphon enim propriū bibliopole. **S**Anus. sana
mente. **F**atue. stulte ut ego donem.

Q**VM GRAVIS.** Laudat libertatez Vestini qui
dampnatus a Nerone tantū temporis postula
uit quantū satis esset ad distribuendas opes su
as amicis. hoc facto quāuis iuuenis moreretur
putauit se mori senem quasi maximū uite munus absoluisse
de supplicio Vestini et eius causa satis sit referre uerba ta
citi que hec sunt cum scriberet de Nerone. Operiebatur ut
Vestinus in crimen traheretur odium ex nimia sodalitate
dum hic ignauiam principis deridet ille ferociaz animi ue
retur recens causa q̄ statiliani Messalinam sibi matrimonio
iunxerat haud ignarus inter adulteros esse cesarem tum
narrat euz uocatum fuisse a militibus ad Tribunum accitū
statim medicum qui uenas soluerit cōuiuis qui cū Vestino
erant non nihil prouecta nocte emissis. hoc quod scribit
Martialis de opibus diuisis. Tacitus pretermisit nec memi
nit Tranquillus. **G**Rauis. idest moriturus. **S**Orores. par
cas. **VL**tima pensa. idest ultimum filum uite sue. **S**Tamina
pulli. idest nigra nam parce dicuntur trahere fila nigra in
felicibus. **D**Efunctis. sibi relicta cura de se. **V**Ota tā pia.
quia non rogabat uiuere pro se sed pro amicis quibus im
partiretur opes.

A**SPICIS.** Eodem argumento supra est epygram
ma de damnis que inter se concurrentes cecide
runt prebentes cesari spectaculuz. **F**ortia prelia

pugnas. **T**Entent. meditentur. **P**Arvis frontibus mitte.
CAnes. pugnant tua gratia o cesar. at si indicaueris eis ti
bi non placere ut pugnent desistent.

O **FELIX**. Laudat Nigrina que mortuo diues
facta omnes diuitias comunicauit cum uiro qua
uis dotem olim dedisset plus inquit Martialis
hoc esse quam quod egerunt Euandre et Alcestis
quarum utraq; incredibili in maritum amore se in rogum ie
cit audita coniugis morte. nam Nigrina uiuens amore suum
testificata est illarum utraq; moriens. **I**uat te. id est uis.
CEnius. diuitias que uenerunt a patre. **A**Rserit. esto quod ar
serit. **A**lcestis. filia regis Thessalie uxor admeti mater Eu
meli qui autore Homero. **XI**. nauibus ad Troiam nauigauit
cum datum esset oraculum admetum interiturum nisi aliquis
ex propinquis sponte obiret. ipsa se in rogum iiecit. **O**ui. Si
mea mors redimenda foret quod abhominor esset Adme
ti coniux quam sequereris erat Iuuenalis spectas subeun
tem fata mariti Alcestem. **E**Vadrie. martis filia ex Thebe
Asopi uxore. uxor capanei audita coniugis morte se in ro
gum iiecit ita apud Ouidium loquens. accipe me capanei
cineris miscebinus inquit. **P**ignore. monumento testifica
tione certe uite nam uiuens uoluisti testificari amore tuum
ut tibi non esset morte probandus. **A**Mor. id est uoluisti
hoc ut tibi non sit opus testificari amorem morte

M **ILLIA**. Ad amicum qui miserat sex millia cum
Martialis eum bissema rogauerit Inquit Martia
lis ut bissema habeat se uelle petere. **xxiiii**. millia
nam dat dimidium ita dat. **xii**. que petierat.

N **VNQVAM**. In Solu inuidum petit diuitias Mar
tialis ut earum inuidia se suspendat. nam inuidi pin
gebantur apud antiquos stringentes sibi guttur.

et suffocantes se ita liquor in euocatione Sillii describitur
apud inferos. CAusa qua est. interrogat se. NOui uoti.
quia opes petas. PEndentem suspensum. inuidia.

QONDITA. In Afrum senex et iuuenis munera
subeuntem in efficiis erga diuites ait poeta cū
sit turpe omnibus sectari id institutū uite. hoc
est anxie salutare uenerari colere palatinos. se
ni uero esse turpissimum hec officia qui anxie prestat diciū
ardellio. nam ardelliones dicuntur qui studiosius ad omnia
accurrunt nulla in re permanentes. LX. messis. idest cum
sis natus sexagesimum annū. Vlla cathedra. idest nullus
diues est quem mane non salutes. uel cathedra mulierum
diuitum. Horatius Inter discipularū iubeo plorare cathe
dras. ET nullus tribunis fas. idest nullus potest. SATuri
osq; meros. Codex antiquus habet Sigeriosq; meros. Sz
tranquillus scribit Saturium et non Sigerium. Saturio erat
decurio cubiculariorum Domiciani. Parthenius cubiculari
us. Silegis Sigereose mendetur dictio eadem apud tran
quillum ut pro Saturio scribat Sigereus. conueniant enim
necesse est tranquillus et Martialis quando de cubiculariis
uterq; loquitur. SONas. loqueris. ARdelione. cursore am
bitioso. ab ardeo. idest festino. ita poeta uerbum fecit.

HOSPES. Matho emit uillam Martialis ad quam se
pe accedebat. IMposui. decepi te. TVū rus. quia
eo tanquā tuo utebaris.

RECLAMAS. In Mathonem qui disertus uole
bat haberi. cum laborans febre declamaret ait
Martialis eum insanire. non esse enim locum in
febre declamatōibus nisi forte id ageret cā p
uocādi sudoris z nō ostendēde eloquētie Matho rñdit de
clamare in febre magnā rem esse. maior iquit Mattialis eet

si posset tacere cum dolor cogat eum clamare. QVom ex-
urat viscera febris. idest res magna a Matho tacere hoc e-
difficile filere quasi diceret uideris potius ingemiscere pro-
pter dolorem quā declamare. PHrenesis. Insania. HEmy-
triteus. idest laborans febre hemitriteo.

UOS. Rogat Rufum ut hos quoque libellos com-
mendet Venulero. rogatque ut legat. at si fuerit
difficile legere duos libellos. plicetur alterius
libri carta ut unus tamen uideatur liber et eo lecto
alter tradatur ita fiet ut non duo sed unus uideatur legi.
IMputet. ascribat et tribuat. AVre. non tetrica. idest non
gravi censura.

SECVRO. In Neuolum qui uel minima rerū feli-
citate ita efferebatur ut omnes contempneret.
idem si quid paulus male cessisset et propterea
esset anxius sumisse et humiliter donabat uene-
rabatur inuitabat. ait Martialis se optare cum aliter non ex-
erceat Neuolus uirtutem eum esse semper sollicitus. SECuro
cum nihil times. SOLlicito. cum aliquid times. NEC quisquā
liber. idest nullum putas liberū et notum pre arrogantiā
ita monet elatum alterius fortune.

NON EST. In Taidē fellatrice in quā etiam supra
est illud distichon. Quid me Thai senex subinde
dicis quod probet se futuisse thaidē sed irrumasse
IMmo fellat. ergo irrumatur thais et non futu-
ebatur.

NOS BIBIMVS. In Ponticum qui conuiuiis aliud
uinum dabat quā ipse biberet ait Martialis eum
uti mirino uase quod fuscis maculis est distinc-
tum et dare uasa uitrea conuiuiis ne si ipse quoque
uitro biberet diuersum uinum notaretur. NE. calix prospe-
cuis. idest nisi tu biberes uitro. PROdat. et indicet te non
bibere idem uinum.

NI QVIS AVRIBVS. Monet libellum ut paret
sibi patronū appollinarem ut supra est meus
Scacon. EAndidus. magis alienus ab inuidia.
TVuicas. cucullos. SAlariorū. puerorū uendē
tium salsamenta. ARande. plicande.

NVLLA. Miserat carmina Septitiano Martialis
in xenis. xenia autem erant munera que in sa
turnalibus amicis mittebantur ab hisde qui ac
ceperant remittebantur munera que apopho
reta dicebantur. Qui ergo xenium miserat apopho
retum expectabat. sed Martialis nihil in apophoretis a
septiano acceperat. Dissimulator. apud Martialem ille etiā
dicebatur qui postulante aliquid amicum simulabat se nō
intelligere ifra dissimulatas facies me puto caudicū. TE
iam fuere. idest iaz preterire saturnalia. que quinq; dieb;
durabant. SScrupulum est genus ponderis. quod apud
plynium sepe potes inuenire. argenti scrupula. naz mitte
bantur ligula argentea coelearia certo pondere. MAppe
et mittebantur in saturnalibus. MVria. genus liquaminis.
salsi et preciosissimi. ANtipolitani. Thinni. nam muria illic
erat optima quemadmodū clacome ne nobiles erant garo
et uas murie mittebatur in saturnalibus. infra ita loquitur
Antipolitani fateor sum filia Thinni. Antipolis iuxta urbē
erat in Ianiculo in hispania ad littus gallicum in asia de qua
puto intelligendum. COttana. paruas ficos syrie. Sirie au
tem parue erant. BREue uimen. brevis cista dissimulator
quia simulat te nō intelligere quid uelim. nā misi munus ut
munus acciperem. sed tu dissimulas. non mittam igitur
amplius cum sciaz te esse dissimulatorem.

OHE IAM. Alloquitur librum monetq; iam esse qui
descendū. obe uerbuz peculiare Horatii. Satur est
Horatius quom dicit obe. VSq; ad umbilicos. id

est ad finem. ut Porphyrio sentit. SCHEDA. tabula rudis q̄
papius superinducta cōficiebatur. plynus de papiro su
pina tabula scheda sup̄ inducitur. Papius ex hoc igit̄ ait
schedam excedis et quod excedebat schedam amputaba
tur. uult enim notare librū nimiū crescere. NON sit res per
acta tanq̄ non expleueris lectorē. sed Ea res perfecta.
prima PAGina. idest etiā pagina lectorē tedio expleuisti.
DEFicit lassus est. Do: *Cald. 7. li. Marti. 5. m. cōmentarij.*

HOC TIBI PALLADIE SEV COLLIBVS
Dīcat hic quintus liber Domitiano. ut eū cū fu
erit in secessu solutis curis perlegat. orat tantū
ut accipiat librū et ipse putabat lectūz esse me
rito mittitur hic Domitiano quoniam nihil est auribus p̄
cipis indignū. Sales lasciuī absunt. ALbe palladie. Albam
palladium appellat. quoniā Domitianus quinquatria Miner
ue illic instituerat instituto etiā collegio sacerdotū. VTeris
collibus albe. idest siue uersaris albe. TRIuiaz. idest arthe
misium templum Diane ad aritiam. quod ex monte albano
prospiciebatur. THetin. idest mare. nam et maris ex mon
te albano. idest prospectus. VERidice sorores. idest for
tune antiatine. i. siue el antii. ubi colebat fortuna sub duap̄
sororū imagine autot est Macrobius in Saturnalibus mem
nit Tranquillus earū templū opulentū fuisse scribit Phor
phirio RESponsa danda mortalibus. DIScunt uaz minora
numina a sup̄ioribus numinibus discere dicuntur respōsa
danda mortalibus. Vergilius. nam cetera Iuno me uetat.
SVburbani freti. nam Antiū conditū est medio saxo ablu
ente mari ut quasi in suburbio fretū esse uideatur. ENEe
nutrix. hoc est siue es caiete nam Caieta a nutrice Enee
nomen accepit ut nostris placuit scriptoribus q̄uis Strabo
caietā dictā putet qm̄ lacones curua oīa caieta dicūt Sinū
caietanū curuū appellarūt. Antium line portu erat aptūz
secessui et p̄ncipibus presertim concessum ad uocationē

reruz urbanarū ut Strabo. SEu filia solis .idest es circeis
nam circei a circe solis et perse filia dicti sunt .quāuis Dyo
dorus preter Homeri et appollonii sententiā cyrcē filiam
Eere et Echates fuisse tradat. Anxur .lingua uolscorum.
Terracina latine dicitur eadem trachinia .quāuis Linius ali
ter scribat superioris sententie .autore Ply. A Quis salutife
ris .ob paludem que ante terracinā erat a duobus flumini
bus .confectam non parua aquarū salubritate. CAndidus
Anxur .dicitur caudore saxorū. Horatius neutro genere
proferens impositū late saxi candentibus anxur. QVo
sospite .scilicet cesare. CRedimus Iouem esse gratū .nō im
memorē beneficiorū sibi collatorū .quoniaz olim cesar puer
capitolinū Iouem defendit una cum patruo Sabino ut ali
b. Prima suo gessit pro Ioue bella puer. Quod filius i ter
cio tetigit et preterea nuper cesar Ioui templi erexerat.
GAlia credulitate .quia Strabo tribuit gallis credulitatem
et creduli sunt preter ceteros .preterea stolidi .ut GAlia
legas .idest stolida.

MATRONE. Ad matronas honestas et pueros
scribit et dedicat hunc librū. NEquitie procati
ores .idest scurilitatis. SAles nudi .idest impu
dentes ioci. QVintus iocatur .idest quintus liber iocatur.
una cum domino .nam in hoc libro dominus uersatur. Ger
manicus Domitianus qui id sibi nomen assumpsit populis
germanice deuictis. PVella cecropia .de Domitia uxore
potes intelligere .sed placet intelligas de pallade quaz co
lebas .alii sentiūt de iulia filia Titi Vespasiani quam Domiti
anus ardentissime amauit. QRe non rubenti .sine rubore.

ACCOLA. Datis obsidibus Domitiano a dacia
Degis. Regulus inter eos cū Domitianū uidis
set .mea inquit fors qui sum obses melior .idest
quā fratris qui .idest liber in dacia qm mibi licz

prope intueri germanicū quez ille tam longe colit. Non
ripe. Tiberis qui a daci tibi missus. Letus. degis mea fore
quāuis sim obses. Degis propriū nomen obsidis.

PE RE RE. Mirtale ebria solebat mero admiscere
folia lauri ne uinū oleret. sed id ad ebrietatem
quo p̄ uitandā erat aptum. nam Theophrastus
autore laurus ebrietati aduersatur. iocatur po
eta in Myrtalem poema quā inquit non vult uideri bibisse
uinum quotiens uideris eam rubicundo ore dicas bibisse
laurum. DEcipiat nos. idest ut occultet odorem. P̄ Romi
tibus uerus. nam id existit in ebrio. LICEbit dicas. poteris
dicere. BIBEbit laurū. idem enī erit ac si diceret bibi uinum
et ebria est.

SEXTE. Mittit librū ad Sextum scribam et con
siliariū Domitiani. rogatq; ut eum colloquetur
leuiorez poetaz. nam libris de bello gesto cap
tolino a Domitiano olim cōueniūt grammatici
emata. Minerue palatine. qui musas et studia. palatina
erces. NAscētes. idest primas curas Domitiani. Inter ca
mina belli capitolini. idest inter opera scripta de bello cap
tolino gesto a Domitiano.

SI NON EST. Versus fallacius est mittit carmē
domitiano sed rogat partheniū cubiculariū ut
librum principi afferat. cum tempestiuum erit
neq; porrigat. sed legat uidente Domitiano.
qui cum sit studiosus librorū statim poscet libellum. fingit
se esse ante hostium. et accersere per musas parthenium
uel eas alloquatur et que secuntur sint mandata ac parthe
nium parthenius colebat musas idcirco. Vestrum sic. uer
ba Martialis obtestātis ad partheniū qui prefectus cubi
culi erat Domitiani autore tranquillo. FIniat absoluat tuas
uitā. INuidia fauente. idest inuidis etia; fauentibus.
nam ei qui honestum gratie locum retinet illi etiam qui

inuident. fauent ut sit sensus. sic semper retineas istū gra-
tie locum. BVerus natus parthenii et propriū uiri nomen
apud Tacitū. Iouis sereni. apto uerbo in metaphora usus
est. nam cū dixisset Iouis addidit sereni. nam serenus Iupi-
ter dicitur. Iniquas preces. quia multa petam. et iniusta p-
cer. Vmbilicus. ut porphirio interpretatur erat ornamen-
tum quod extremis p-
tibus librorū addebatur. uel ex osse
u-lex ligno. unde dicitur res puenit ad umbilicū. id est ad
finem. Cedro. nam libri autore Vetruius oleo cedrino tin-
cti non timent. nec tineas nec carie et emina in annalibus
scriptum reliquit libros Nume repertos a G. N. Terentio
sub ianiculo non fuisse consumptos. quoniam cedratī essent
alii codices pliniani habent Cerati.

QUALITER. Laudatur Domitianus q̄ multa
edificia incendio assumpta instaurauerit reno-
uatam esse urbem sub Domitiano factamq̄ niti-
diore ut phenix nitidior est cum renouatur nā
cōburit se phenix et ex cineribus alter phenix nascitur. ap-
te poeta renouatam urbē ab incendio comparauit phenici-
que ipsa arsit. autor est tranquillū huius instaurationis in
Domitiano. Manilius Togatus scribit uiuere annos pheni-
cem. CCCCCC. et LX. et consecratam esse soli in arabia
conuersionem magni anni fieri cum mor. tur. naz extrema
senecta comburit se surculis thuris et aliis ramis odoratis
EXuta. id est deposuit senectam. CARIEM sumpsit uultus
id est iuuentutē in nouationē. SVipresidit. Domitiani. VNa
uis. sola uis phenix et semper sola est. NOSTRE querele.
nōnulli codices habent note ut dicas. vulcane parce et no-
li iactare amplius querelā tuā omnibus q̄. s. Venus uxor
tua cōcubuerit cū marte autore generis romani si legis nō e-
id est noli āplius agitare nōas q̄relas. TVrba Martis. nam
hēmus genus a marte quē odisti. sed hēmus etiā a uenere
genus quam amas. CATenis lēmacis quib⁹ dephendisti.

uenerem cū Marte in adulterio. Homerus autor in primis
Met te patienter. quāuis sis claudus et deformis.

E DICTVM. Phasis libertus cum legitimū equi-
tis censum non haberet lacernis purpureis uo-
lebat uideri. eques et cum nuper Domitianus
iussisset seruati legem Othonis ne cui liceret
sedere in. xiiii. gradu. nisi equestrem censum haberet. hic
in theatro iactabundus laudabat legem quasi ipse esset
eques. sed lectius cui ordinis theatrialis cura erat de man-
data iussit eum surgere. PHasis. nomen proprium liberti
sumptum a phasi filio quemadmodū Tanais libertus me-
cenatis olim sumpsit a Tanai. DOMini. idest Domitiani.
Domitianus cum epistolam dictaret sic incepit dominus
deusq; noster ita iubet. unde institutū est ut ita appellare-
tur. PVrus. idest sine colluione plebis. COModius licet
sedere. idest reddita est dignitas equitibus. ILLas lacernas
nam solis lacernis poterat uideri eques. sed censum non
habebat.

I ANGVEBAM. Symmachus medicus cuius
alibi meminit multis discipulis comitibus accer-
sit ad Martialem febre laborantē. discipuli autē
illi erant iuniores manibus gelidis ait poetasi
bi allatam fuisse maiorem febrem tactu illorum adolescen-
tium quā prius haberet. captus enim est amore. NVacha-
beo. scilicet febrem ardore amoris.

E SSE QUID. Conqueritur poeta inuidiam ho-
minum fieri ut mortuis tantum poetis tribuat
nouis et hoc accidere ait quoniam eadem in-
dia perturbati homines uetera nouis semp an-
teponūt. eadem est sententia Quintiliani qui scribit iudiciū
de uiuis auctoribus liuore pturbari. et Ouidii. Pascitur in
uiuis liuor post facta quiescit. SVA tēpora. idest autores
suoꝝ tpm. Pompei umbrā. i. porticū pōpei. Domitiao?

porticum dicit prestantiorem esse Pompeiana nam q̄ Do
mitianus condiderit porticum nulla quidē extat historia
tradita uel a tranquillo uel a tacito sed ab Eusebio tantū
in temporibus quod uix potuerim reperire. Iulia templa
catulli. intelligit capitolium instauratum a Sylla et dedica
tum a Catullo quarto enim constructum est capitolium a
Tarquinio quod Horatius dedicauit euersum bellis ciuili
bus instaurauit Sylla dedicauit Catulus bellis uitellianis in
staurauit Vespasianus eo moriente incensum instaurauit
Domitianus ait ergo poeta preinuidia homines antepo
nere porticum Pompei porticibus Domitiani et capitolium
dedicatum a Catulo capitolio instaurato a domitiano. Sic.
propter inuidiam. Iulia templa. idest capitolium alibi de
filio reguli Iulia tecta placent idest tecta capitolina. VM
bram Pompei. idest porticum pompeii. S. Aluo marone.
cum posses legere maronem. MENando. quatuor menan
dri fuerunt. MENander athenien. autor ueteris comedie
Menander laudicens sopista Menander Bizantinus histo
ricus Menader filius Diopitis autor noue comoedie Stra
bo et insani in mulieres amoris hic suo tēpore non fuit ha
bitus in pretio nam ut scribit Quintilianus philemon pra
uis iuditiis sui temporis est prelatus. CORinna. nomē pu
elle fictū ab Ouidio nā due fuerūt Corinne utraq; Theba
na et carminibus lirici erudita a deo ut iunior cuz Pindaro
cōtendisse dicat huius tumulus in boetia erat ipsius effigie
uitta coronata in mōumentū supati Pindari autor pausa
nias inde Ouidius puelle sue nomen honestum indidit.

PARDONIS. laudat carmen stelle quo dicit eū
consecutum multas gēmas an intelligit molan
tillā amicā dedisse ei gēmas quā opusculo com
posito asteriden appellauit et in cuius gratia
defleuit colubā an intelligit ab aliis etiā habuisse a Domitia
no ut puto cuius uictoriam sarmaticam cecinerit ut mox

dicemus. Smaragdos. scilicet in fine abitis demum facias
collisionem uocalium. PLures in carmine. gēmas idest ue
nustatem et florem uerborum.

QUOD Mascion. NInus eodem argumento epi
grāma est de stella. sed qui nominet duos Mas
cionem et Ninum pdigiosa ostentatione uirū
borū nomina quod alibi nō reperi sed mihi fit
uerisimile euz intelligere de Athanato qui eius temporib⁹
floruit is quinquagenario plumbeo thorace indutus et co
turnis quingentorum pōdo calciatus p harenaz ingredie
batur et de fusio Saluo qui duo centenaria pondo pedib⁹
totidē manibus et humeris cōtra scalas ferebat hoc gen⁹
gestandi dedit Iuuenalis Corbuloni. DEcem puellas idē
gemmas decem puellarum alii sentiunt ptium decem puel
larum. quod placet.

CVM. In calistratum qui sibi solis diuitiis place
bat ait enim et si non diues est tamen se euz el
se qui non potest esse calistratus. sed quilibet e
uulgo potest esse q̄ est calistratus nam omnes
diuites esse possūt poete pauci. Non male notus quia uir
tute cognitus LEgor. frequens idest mea epigrammata
legunt multis. ET dicitur hic est. ut illud per su pulcrū est
digito monstrari et ditier hic est. TVa tecta centenīs co
lumnīs. idest habes superbas oues. OPes libertinas. an q̄
fuerit libertus an opes ingentes nam liberos imperatori
os supra ceteros mortales ditissimos esse scribit Pli. supā
seq̄ ciues ditissimos ut Narcissum Palantē et Calistū quod
placet unde tacitus ad Senecam ex Nerone pudet referre
libertinos qui diciores spectantur. OPes libertinas. idest
ingentes opes. GLeba syenes. Syenes opp. egipti quod
fertilis erat alibi poeta mitte tuas opes accipe Nile rosas
PARma. opp. Gallie Cisalpine. HOC q̄ tu. idest diues et
SVm. scilicet poeta.

ITECVM. uita apud Martialem ut supra dictum est accipitur pro eo tempore quo in uoluptate honesta uersamur neque quisque dicitur uiuere apud hunc poetam nisi qui relaxato animo molestioribus curis honeste uoluptati uacat. **S**Uperba stemmata. imagines. **G**ESTATIO. locus ubi antiqui gestabant. **V**irgo. aqua uirginis. **B**ONOS soles. id est bonos dies. **I**Mputantur id est ascribuntur tempori nostro quod datum erat ad uiuendum.

SEDERE. renouata lege theatri a Domitiano multi quibus temeritate sua promiscue sedebant in plebeiam turbam retrudebantur cum census equestrem non haberet nunc deridetur nanctis qui ex ordine equestri deiectus in ultimum ordinem et uix sedens extrema parte subsellii altero genu uidebatur stante cum altero sedere. tamen ad huc iactabundus dicebat se de sententia equitum sedere dimidius dimidia uero parte lectio magistro theatri ordinis iubente se stare. **I**N primo gradu. xiiii. **T**VM. ante legem promulgatam. **O**CCUPARE. capere ordines promiscue. **T**RANSTULIT castra. alludit ad equitem id est discessit cum solet sedere prius inter primos. **C**Aput cucullo. an quia eum pudebat et nolebat agnoscere an quia uelis theatralibus ipse non tegeretur ueste tegebatur. **I**Ndecens. sine dignitate. **E**T festare lectio. id est altera parte stare iussu lectii quasi hoc amare diceret in lectum cui ex dimidia parte satisfacere uolebat risus est poete.

SERIA. conqueritur Martialis quod cum multi delectentur eius carminibus nihil donent et dissimulent se intelligere quid petat his iocunditateque omittat alias artes presertim agenda causarum unde multum posset lucrari. **A**MICE mihi. antiqus codex habet. **N**ON mihi sed malo. quod placet ut dicat es causa damno meo. **S**ERIA id est res gruires. **Q**UANTI

Stet mihi. quanti mihi constet amor tuus meorum carmi
 num nā dum scio tibi omitto alias res. **ME**tretra sunt qui
 putent metretāp gener uasis et cadi accipi quo xbo usus
 est iuuenalis ut. s. metretā accipiat pro āphor uinaria uel
 potius pro uino supra septenaria sinthesis sagūti ē fuerit
 absurdū accipi metretā pro gener sordide pecūie ut illiria
 habebat numos quosdā peculiare quos appellabat uictor
 riatos afferebatq̄ romā glatia cōmertii. **TE**mpla falciferi
 tonanti. idest saturni nā saturnus numē reorum erat in eu
 ius templo suabat grariū romanorum propterea poeta
 cum de reis loquitur huius meminit hoc magis placet q̄
 si dicas defendere tēplatonātis idest publicū fiscū tueri
COnuiua libellus. idest uix adhibeor in cōuiuiis. **GR**atia
 sine p̄tio. **PA**gina. idest carmē quasi dicat si dare non pla
 ceret. **A**lexis. puer datus Virgilio a Mecenate munera
 erat Alexis que mecenas dederat Virgilio. **DI**ssimulas. si
 mulas te non intelligere quid uelim ut supra taz notus dis
 simulator eris. **FA**cies me cauidicū. i. coges me descende
 re ad causas agendas cum nihil des nihil enim dabis ut ui
 deo alibi nec legis nec laudas q̄ tibi fama perit.

CVM PRO AVOS. deridet Galliā q̄ iactans no
 bilitatē suam contennebat equitem negabatq̄
 se nupturaz nili lato clauo lato clauo ueste ute
 bantur et nobiliores et ditiores et qui ea ueste
 utebantur lati clau dicebantur **TR**anquillus de
 Nerōnē a laticlauo cuius uxorem attractauerat cesus idē
 tandem ut possim commiscere nupsit iudeo diuit. **CO**phi
 nus grece et cista eodem uerbo dicuntur id iudei in sup
 plectile habebant iuuenalis Cophinum frenūq̄ sup
 pellex iudeus ergo potest dici cistifer quia secum ferat
 in supplectile Cophinum et qui obsonia ferunt merce
 de cistiferi sunt uel aliud aliquid uendentes deridet igitur
 poeta Galliam q̄ nupsit Cistifero cuz putet se ditiss. mo

nuplisse Cistifer commune uerbum est et uideo fortasse
ditissimo et pauperi mercenario. Noster eques sordida co
ditio. id est dum nondum placet eques et eum contennis
tanq te inferiorem.

QUOD. ad quintianum cui ait se mittere in satur
nalibus non munera que mitti soleat sed usus
quonia ea munera que mittent a pauperibus
diuitibus sunt dolosa et plus petunt q afferant
se tamen debere uideri liberales nam cum pauper nisi do
nat est liberal quia nihil petit. VERNULAS. natos domi me
se decembri in saturnalibus. LIGULA erat genus gladii au
tore Gellio a similitudine lingue et pro instrumento accipi
potest quod ad similitudine lingue conflatum usui est ad
aromata et condimenta tractanda mittebat ligula in satur
nalibus ut in distichis apertum est. CEREUS. et tiam mit
tebatur in distichis hic tibi Nocturnos prestabit cereus
ignes. PRUNA damascena. in distichis pruna peregrine
carie rugosa senecte solent duri soluere ventrisonus Da
mascus nobilis urbs syrie prunis et mixis nobilis in satur
nalibus Domitiani sparsa pruna Papini quos Pia germinat
Damascus. ET charte. mittebantur ut in distichis seu leui
ter noto seu caro missa sodari omnis ista solet carta uocar
suos et paulo post. SENIBUS. rugosis. SCARUS. piscis op
timus solus ruminat ut Plinio placet recinore comendat
ut in uitellii patina comemorat Tranquillus scarorum iecinora.

SI QUA FIDES. instaurata urbe a Domitiano
et castigatis moribus poeta conqueritur unus
tantum uitium residere q diuites amici nihil
dent pauperibus. SI qua fides ueri. id est si ue
ritati credendum est. QVando licuit. id est quando potui
mus. TRIUMPHOS. in duplicem triumphum quem egit
Domitianus de daciis an pompas ludorum triumphos
appellauit. DEI palatini. quando magis meriti sunt de

patria q̄ tu Domitiane quoniam expulsis delatoribus uoluiſti unicuiq̄ eſſe uitam liberam. INgratas amicitias. i. ingratos amicos proſequi. i. afficit muneribus. EQues non alienus. eques non alienus a Martiale dicitur qui cēſu ſuo equeſtrem optinet dignitatem ad differentiaz equitis quom equo ſtipendium faciat eques eſt ſed alienus nam in militiam aliena mercede conducitur in diſtichis felix cui comes eſt non alienus eques illic plura dicemus. EQues non alienus. i. qui diuitiis eques eſt.

NATVRNALITIE. Idez carpit hōrtans Domitianum ut cuꝝ alii non dent det ipſe. Eſt luxuria. i. nimium eſſe putant ciues romani. REgel tumidi. i. domini ſuperbi. SELibre. ſelibra media libra erat quod pondus in muneribus ſaturnaliciis erat conſtitutum inde apud hunc poetam reperies duas ſelibras tres ſelibras. SCRupuluz. genus ponderis. FLamar ne toge. hoc. i. ſi miſeris togam flamare. x. ſcrupulorū flamaris rubre a calorū flame et rubre uestes eadeꝝ metaphora ardeꝝ dicunt nam uestes purpuree in ſaturnalibus mittebant alibi Cadmi municipes ferat lacernas crepet nūmeret nā dum numerant crepitum faciunt nummi quatenus ideſt quoniā. Eſto amicus. i. dona ita appellat amicū Martialis. DVltior. liberalitate.

QVINTVM. Apollodorum rethorem memorie infirme deridet de quo alibi extat epigramma qui ne amicos quideꝝ ſuo nomie ſalutabat ſed tandem ceperat recte ſalutare et appellare ait poeta hoc accidiffe eius labore q̄ ſcripſerat memorieq̄ mandauerat multos fuiſſe Apollodoros ſupra eſt dictum Apollodro gaudet imbrifer Nilus QVintum. iocus eſt in nominibus Quintum et decimum et Marcum et Craſſum ut oſteddat eum infirme prorsus memorie quom ne his quidem nominibus ſeruetur.

MANE DOMI. Conqueritur q̄ post longe uie
 labores n̄ inueniat paulū domi quē possit salu
 tare ante enī exierat q̄ uenerit Martialis inter
 cetera poeta uota optat multis in locis somnū
 alibi se reliquisse urbem cum ibi non posset dormire scribit
 matutine Cliēs urbis mihi causa relicte ait ergo se non pos
 se colere paulū neq̄ eum dominū h̄re nisi dormiat. Sint lō
 gius. adiurantis est. i. nisi nolui te uidere tue exquilie qua
 rum interuallū mihi est molestum sint etiam longius. EX
 quilie. in quibus h̄ites non conqueror longitudinē uie sed
 quia sub eo multa discrimina. Plla tiburtina. locus in urbe
 erat ex lapidibus tiburtinis solet poeta ab obscuris loci uel
 exiguis domū suā designar ut alibi longū est si uelis ad pi
 rum uenire. IOuem antiquū. an ueteri capitolini iouis ues
 tigia an de foro antiquo intelligit an antiquū Iouē dixit ut
 Papinius dixit ad drām Domitiani noui iouis placet p̄ma
 sententia ex autoritate Varronis est. VIncenda femina. i.
 oportet me supare Clivū suburrānū. NVm̄ sicca. non cō
 tamita luto. MVloz. uix possuz supare multitudinē mulo
 rum Iuuenalis stanti conuitia mandre codex antiquus ha
 bet muroz qd̄ non placet ut mandras murorū intelligas
 saxa passim iacētia quod in sequens x̄sus uidetur proba
 re. TRahi multo. eadez in commoda cōmemorat umbritis
 apud iuuenalem coruscat longe abies. LABores. post
 mille pericula superata. MAdentis. pluuia iuuenalis et m̄l
 to stillaret penula nymbo. Vix tanti pauluz. sensus est tot
 labores sum perpeffus cum perueni domum tuam ut etiā
 si te domū inuenirem id uix satis esset premii laboribus
 quasi dicat quanto grauius oportet esse q̄ post tot labo
 res te non inueniam. OFFiciosus. qui diligenter colit ami
 cum. TV non potes esse meus rex. idest nolo te dominū
 NIsi dormieris. nisi mane domi quiescas quasi dicat nolo
 dominum aliis seruire quod alibi dixit qui rex est regem

postume non habeat nam intelligo paulum egressum fuisse mane ut alios salutaret.

HERBARVM In Bassum qui reuocata lege de theatri equitum confessu a Domitiano ut ipse quoque eques uideretur sumpsit lacernas purpureas cum tamen non haberet censum equestrem. ait poeta equitem nullum existimari propter lacernas cum mille lacerne ualeant quadringenta. q. d. non uestes regii ad iustum equitem sed censum quadringentorum sester tiorum nam si uestibus dignitas equestris esset concedenda Cordus quem supra appellauit principem penulatorum eques esset cum tamen non habeat censum equestre ita utrumque substat.

HERBARVM. eodem ferme argumento dictum est supra in phaside illas purpureas et arrogantes iussit surgere lectis lacernas. Colores herbarum an uirides colores dicit uestibus enim uiridibus nonnulli utebantur quod testatur Papinius in glau tialiberto melioris cum de eius uestibus loquitur Nunc herbas imitare sinu an quod magis placet ad differentiam purpuree que tingitur sanguine muricis et coccine que cocco pomo fructu denique et aliarum uestium pretiosarum nam pretiosiores uestes aliis medicaminibus uiliores herbarum succis inficiebantur. IVra. xiiii. gradus si. Luere. erant abrogata que iura equestris ordinis. Renasci. reuocari in usum nam reuocauit legem Othonis Iuuenalis exeat inquit si pudor est et de puluino surgat equestri cuius res legi non sufficit. Oceanum. prefectum subselliorum et magistrorum ordinis equestris. C. Ertior eques. non plebe im mixta. D. Are uerba. decipere Oceanum. S. I. c. uestibus istis Cordus. quem supra dixit principem penulatorum.

HERMES. Hermetem gladiatorem laudat eruditum omnium genere armorum quem in omni parte certaminis beneuersantem ait solum esse omnia et tesum alludens ad Hermetem trismegistum quem greciter maximus dixerunt Lactantio auctor nam id significat trismegistus a varietate disciplinarum. MARTIA voluptas id est armorum voluptas omnibus armis. id est omni genere pugne MAGISTER. lanista magister gladiatorum. TVRBA. perturbatio SViludi. id est sue discipline et suorum gladiatorum. HELIUS. gladiator et victor aliorum. CADIT. vincit. ADuolans. gladiator Hermes. SVpposititius. id est qui solus sibiipsum succedit cum aliis fessis soleant succedere. LOCARIO. an locarii dicuntur illi qui locant foros ad spectandum ut dicat Hermetem diuitias esse locario cum multi confluant ad eum spectandum adducti loci a locariis an locarios eos dicit qui ad ludos instruendos instruunt aliqua locant solent. VEL iocario. diuitie qui diligere ab iis qui ludis delectantur ut sequitur de mulieribus quod magis placet. LVdie. dicuntur uxores gladiatorum et amice de hyppia Iuuenalis quid vidit propter quod ludia dici substituit. CVra. et labor ludiarum vel amatur a ludis hoc est a mulieribus que gladiatoribus delectabantur Iuuenalis ferrum est quod amant vel ludias accipit hoc loco psaltrias et id genus mulierem que in theatra procedunt. SVperbus hasta. et hasta pugnat Hermes. TRidente equo. id est fuscina nam gladiatores qui retiarii dicebantur utebantur fuscina tridente Neptumi aduersus gladiatorem galeatum et mirmillonem appellabant in cuius galea erat piscis id genus certaminis inuenit Primus Pitacus aduersus pbrionem. GALEa timedus. id est bonus mirmillo et optimus retiarius. TERunus. id est Hermes aliter Termegistus id est ter maximus alludit cum nomine Hermetis qui dicebatur Termegistos.

QVADRINGENTA. Eodem ferme argumen-
to supra est epigramma pretorem pauper. C.
sestertia Gaurus conqueritur enim de promul-
gata lege theatri ordine a Domitiano nō ul-
lus qui equites olim erant imminuto censu nunc ita excita-
ri de consessu equestri ut nemo sit qui cōmoueāt et tantū
donec quantū deest ad iustū cēsū cum tamē aurigis mī-
ta darent qđ supra etiā cōqueſt⁹ qđ nos das equiti uis da-
re p̄tor equo ait ergo neminē ita laudatū iri neq; fore car-
mine suo immortalē. Chereſtratus. pauper eques hi duo
uersus sunt amici monētis ut surgat cum non sit eques ue-
mēte lectio ut illud iuuenalis exeat inquit si pudor est qua-
dringenta non sunt. i. non habes censum equestrem. SVr-
ge. ex. xiiii. gradu sta. EVge curr. uoces amicoꝝ sunt per-
sequentū Chereſtratū consternatū. EQuis uerba Marti-
alis cōquerēt. R. Euocat. donatu cēsū eq̄stri. IO. uox blan-
dientis. QVem. i. quis est qui uelit celebrari carmine nostro
QV non uult adire latus. hoc est q nō uult oīo mori ut nō
celebretur carmine nō ob eius in aliquē liberalitatē. Nym-
bo. rubro uaso illo fundente crocū mixtū uino. SCorpus.
auriga de quo supra sos in quis scorpor talioq; daturū et
alibi cū kmo fableg; laſſe d scorpor fuerit et icitato et alibi
cū scorpor uno. xv. graues horas feruētis auri uictor af-
ferat saccos QVod ait nasum. uis hoc dictū esse per con-
temptum a poeta ut eum notauerit a corporis difformita-
te qm. s. Scorpor habuerit per gradē nasum is cū uellet
imaginē dicer dixerit tu das hec ut eius nasus eiusq; ima-
go splendeat ubiq; per urbē aurea placet magis intelligat
de hitu oris quo utebant naz oris indumentū fulgebat in
auriga Syllius de auriga Cimbrio rector radiabat frōte
peloro Camphasus. FRustra. ut supra dixit male diuitis
arce. q. d. dant diuicie ut his utamur ad liberalitatē sed tu
cū nō des frustra sunt date. Dissimulator. ē ut supra dcm

est qui cum ab eo aliquid petitur simulans se non intelligere non mouetur. QVe fama. i. qualis fama perit tibi uel tu legis hec et laudas mea carmina. SEd tibi hec fama perit. id est non das aliquid et hanc famam negligis. ALibi facies me puto causilicum quia scilicet nihil dabis.

QUOD ALFA. iratus est Cordus q̄ de eo supra dixit Alfa penulatorum si inquit poeta iratus es Corde potēs ulcisci nā appella me Beta penulatoꝝ. i. fm nā. B. est secūda littera solet uocari ex ordine litterarū et carminis nōnūq̄ ut supra si tibi Miltillus coquus Emiliana uocatur.

INGENIVM. In equitē paupem q̄ ex lege nup̄renata cum deiceret ex ordine equestri quoniā censu careret cōquerebat q̄ cuz esset eques ingenio moribus studio genere eiceretur Martialis respondet eum quidem esse equitem illis dotibus sed in reliquis hoc est in censu haberi plebeium q̄ cum ipse intelligat non debet tanti facere confesium equestrem ut sedeat illic et ueniente Oceano palleat timor ne detrudetur. CEtera. in cēsu es plebeius. Bis septena. i. xiiii. grad⁹ Non sunt tanti tibi. i. non tanti facienda a te.

UTBENE. In Mamercū maledicū cui cum nemo placeat et in omnes timebatur aliquis fortasse putauerit esse maledicum et malignum sed poeta ait eum cui nemo placeat miserum debere uideri et non malignum Mamercum enim proprium est osci Martem Mamercum appellant. CVrii. pii fuerē Nerue geti poeta tribuit cuiq̄ familie suā probitatem.

QUANDO. ex uulgari opiniōe autor Plinio putabāt eū qui edisset carnes leporinas septē

diebus formosorem fieri et uideri. Galla hoc dicebat
Martialis euz mitteret leporem ipsa deformis. NVnquam
Gellia edisti leporem adeo deformis es.

UARRO In saturnalibus mittit carmina Varro
ni ita enim codices habent que in gradiore car
mine uersantem rogat ut si relaxare animus cu
pit non legat potius aut catullum aut elegiacos
numeros quam uersus suos nisi forte malit nucibus ludere quam le
gere ineptum carmen. INFiciande. non respuende a. COTur
no sophocleo. i. a stillo tragico quoniam in eo stillo claruit sopho
cles. CALabra lyra. i. emiana alii Horatianam intelligit cum
Horatius ipse ait se dubios fines incoluisse et non plane dig
nosci an calaber sit an appulus. SCena. catulli faciendi. i. amena
et plena uoluptati lectio. FVmoso decébri. i. saturnalibus. SVb
mese. i. apte mittunt in saturnalibus horum age libertate decébri.

ASPICE. Spectaculum taurorum pugnantium
insidentibus pueris ei proximum uidetur quod
thessali equites in theatro auctor tranquillo do
mantes feros tauros quibus insidebant inde
que desilientes cornibus deducebant ad terram sed hic de
pueris epigramma est placidis iuuentis mansuetis. SVA
pondera. i. pueros insidentes. IN toto boue. i. per omne
partem bouis. HAREna. theatrum. TVtior. pueris magis fal
lere. uestigia puerorum. i. facilius laberentur per harenas
quam cum thauris insidunt. EST. securus. i. non est sollicitus
neque anxius de futura uictoria sed pecus.

QVADRANTEM. Crispus luxu omnia per
diderat moriens nihil reliquit uxori ait po
eta non esse mirandum si nihil dederit ux
ori quoniam omnia sibi id est suo uentri de
derat. SVpremis tabulis. id est testamento
Sibi. id est uentri suo dedit.

HANC amisit Herocionem puellam natam domi
ex seruis mortuā psequit hoc epigramate allo
quens Frontonē et Flacillā parentes suos qbus
umbrā puellae cōmendat nā illi iam erāt extinc
ti. **O**Ra prodiosa. i. cerberi tricipiti Herotion a suanitate a
moris nomen finxit Martialis nā heros eros significat
amorē. **F**Vit impletura. i. impleuisset frigora sexte Brume
idē sextū annū. **P**Atronos. Flacillā et Frōtonē qui ei sunt
ueteres patroni. **G**Arriat. pueriliter expmat. **O**Re blefo.
balbutiēti. **I**LLa. puella non fuit tibi grauis quia cum calca
bat te leuissima adhuc erat puella.

DVM SIBI. Enclidē grecū deridet q ut sederet
gradu. xiiii. mētiebat et diuitias et genus sed
dum cōtenderet cum lectio q nō excitabat e
xiiii. gradu defluxit repēte clauis ex sinu naz
omni carebat familia Enclides ipse sibi famulus erat et ia
nitor unde dephensum est ab oib⁹ eū mētiri. **P**Atrensib⁹.
patre Peloponēsi oppidū hic indidrat nomē a patria fun
dis. **C**orinthio suburbano. i. ex agro Corinthio in subur
bio. **L**Eda pulchra. i. dicebat se ducē gen⁹ a leda lacena
SVscitāti. eū surgerē cogenti. **N**Vnq̄ fuit negor. que eo tē
pōr indicauerat dominā careē familia cū diuitias iactabat.

PVELLA In Petum qui lugentem Martialem
mortem Herotionis accusabat monebatq; euz
debere esse forti animo suo exemplo qui quam
uis uxorem locupletem amisisset tamen non lu
gebat nihil iuquit poeta fortius est nostro peto cui quam
uis. cc. sestertia morte uxoris tigerint tamen innuit neq;
angitur propterea hoc Ironice dictum est et per Cauilluz
ostendit enim Martialis eum non lugere quia letetur poti
us uxori morte ob magnā hēditatē q̄ doleat. **P**Vella. hero
tione ceynis. **S**E nib⁹ iā moritur tūc. n. optie canūt l. seib⁹

ideſt canis propter candorem nam hoc epitheton eſt
 perpetuum apud hunc poetam. GALEſi. phalentinus ideſt
 Tarentinus. MARIS erithrei. rubri maris. ideſt margaritis qui
 Ruſſus erat in ſpetiē auri quo colore oues bethice habēt
 lanā. Nitella. erat mica pulueri auri inter harenas hoc ybo
 uſus eſt Solinus in collectaneis ut dicas puellā uiciſſe co
 lorē harene rheni crinibus que harena eſt aurifera ſi legis
 mitella exēplo Vergili graia ſdimita mitella. dices puellā
 ſuſaſſe dignitatē criniū germanorū qui et torti ſunt ut ſu
 pra crinibus in nodum torti uenere Sicābri et mitella aurea
 tegunt iuuenalis reticulūq; comis auratū ingētibus implē
 placet ut intelligas nodos rheni cincinnos et capillos cri
 pos germanorū et uitellā aureā micantē in harenis. ERag
 uit. redoluit atticarum cerarū. i. mel hymetum gleba ſucco
 rum ideſt electrica fragrat cuſ frangiū electrum. SCoir
 animal eſt magnitudine gliris pillo ſubruſo cauda totum
 corpus tegens unde ſuum nomen accepit nam

umbram ſignificat et caudam nam cauda
 umbram ſibi facit. ERit frequens. ideſt ita uilis erit ut ni
 te phenices eſſent. SED tamen uiuo. hic ſenſus placet ut
 intelligas petum amiſſa uxore locuplete ſimulaſſe luſtum
 cum tamen letaretur et uſum eſſe hoc uerbo apud Marti
 alem. q. accuſantē eum q. lugeret cum ipſe uiuat amiſſa ux
 ore. DVcentes. ſeſtertia et tamen uiuit alludit ad hoc uer
 bum uiuo quōd ſupra dixerat Petus ſimulans dolorem
 morte coniugis.

CALLIODORVS. Contendebat ſibi eſſe o
 portare locum in equeſtri ordine cuz habe
 ret quadringenta poeta ait hunc quidem
 habere quadringenta ſed habere et fratrē
 diuiſum igitur cenſum non ſatis eſſe duo
 bus egrib⁹ conſuluit p̄terea ut ſi egriſ locū uult retinē imi
 tē caſtorē et pollucē ut. ſ. alternis dieb⁹ ſedeat cum fratre

non posse enim ambos eodem tempore sedere tamq̃ equi
tes. Censum equestrem. idest quadringenta si calmerize
proverbium grecum tractū a fratribus diuidētibus bona
qui eo usq̃ minima queq̃ diuidi postulant ut ficoꝝ ptē di
uidi uelint non potest igitur inquit poeta qui fratres habz
uideri solus habere totū cēsum cū frater noto illoꝝ bo uti
soleat in diuidēdis bonis idest diuide ficos
alii codices habent ita idest equa portioe diui
de qd̃ placet. QVi dicit. ille frater qui dicit si camerize. i.
diuide ficos multo magis petet diuisionē quadringentoꝝ
Pollux. pugil castor domitor equoꝝ fuit hoc alter pūgni
alter equestri certamine pungnabat. Bis hoc repetitū ē ab
homero uno uersū et a nostris poetis uersū in latinam uo
cem ponit igit̃ hoc modo Martialis pollucē p̃ frē castorē
pro egte. MOlesto. s. tue dignitati. TV eras castor. i. tu
potuisses haberi eques. SI nō eēt pollux. hoc ē si non h̃res
fratrē. SOlecismū fac. unus enī sedet. solecism⁹ est q̃a di
cilationē nō pōt unus sedet in quo urbāiter iocat̃ LEde cas
torē. et pollucē q̃ inuicē succedūt ita facias tu callidore sed
at̃ alternis diebus hoc simplicius ē q̃ si accerbitatē dei imit̃
cueri ut itelligat poeta callidoꝝ oportet moriet̃ d̃scēder̃
ad iferos aut certe fr̃ez idē facer̃ si alter uter uult eē eq̃s ut
alter alteri succedat ut inuicē succedūt castor et pollux.

VPERMAS. captauerat hereditatem Carini
Martialis a quo ut scriberet̃ heres misit sepe nu
mero liba eo p̃stīm tpe quo conderet testamē
tum qd̃ tritius uno anno iaz fecerat nūc tūsi ui
debatur moriturus ut scilicet mitterent̃ itez munera Mar
tialis ait se nisi habere amplius quid mittat q̃ si uelit habe
re placentas cōdat semel testamentū et non totiens idest
moriã. PLacentas madidas. unctas. Hybleis thimis. idē
melle siculo. SIgnanti suppressas tabulas. idest testamen
tum. DEfeci. idest exhaustus sum q̃a non habeo amplius

quod mittam. Misere inopie mee. id est morere tandem
 Conchis. faba uiridis de qua in distichis. si spumet rubra
 conchis tibi pallida testa lautorum cienes sepe negare po-
 tes ita puto legendum apud iuuenalē cuius cōche tumes
 Irus notus. est carmine Homeri in Odissia hic olim Arne-
 us dicebatur poema dictus est Irus a garulitate mendicā
 di nam grece latine est loqui eum binominem
 appellauit Ouidius fortuna binominis Iri proceri quide-
 corporis sed ignaui hunc fuisse Homerus testatur plura
 in Ibi diximus Chroesus rex lidie ditissimus cuius diuiti-
 as cum alii multi exponunt tamen Herodotus in primis
 Comesses. id est comedisses totiens conchen uilis pretii
 cibum quotiens placentas et liba que pretiosa sunt.

SPADONE. in didimum spadonē hic cōtende-
 bat sibi locum deberi in equitum confesso diui-
 tias autē cōpauerat ducta uxore quā alii sub
 habitāt diuitē fuisse alibi testat poeta plus ha-
 buit Didimus plus philomenus habet spadonē itē si nō fo-
 ret spado Didimus et Coresus poeta ait se iam habere ex-
 ploratum Didimū nō posse sedere inter maritos an inter
 equites possit se uisurū per quod ostendit eum nimius ar-
 roganter poscere locū inter equites cum sedere non pos-
 sit inter maritos spado et Castratus. LOqueris theatrum
 supbo ore usurpas fimonē de teatro. GRadus ordinem
 sedendi. EDicta. ad hoc potissimū retulit quod edixit Do-
 mitianus ne quis in. xiiii. gradu sederet nisi equites. TRabe
 as. rugias uestes. Idus. dies festos nā idus festos iouis no-
 mine atq̃tas sanxit auctor est Macrobius in saturnalibus
 qd eē itellexit poeta cū supra dixit idib⁹ et rari supra est ti-
 bi toga klis. FABLE. idumēta erāt histriōnū q̃b⁹ uirilia tege-
 bāt hic p uestib⁹ thelib⁹ placz legal fablas. actōes scēicas

Census. redditus tanq̃ esses dignus eques. **F**luxo. spado an fluxo pro proprio nomine accepit an spadonem fluxum intelligit. eum qui mollis spado sit. **F**luxi. enim molles dicuntur a luxu uel a fluendo. **E** Viratior. effemina tior. **C**oncubino celeneo. idest athi phrigio puero. **Cy**bellis. **C**eleneo. Celene opp. Phrigie Papinius nosset et illustres Satyro pendente Celene. **G**allus. sacerdos castratus **E**Nthee matris. Cybeles que sacerdotes infurores uerteret nam in sacris sacerdotes Cybellis ululatu requirebāt athim quem olim Cybele amauerat Enthei autem dicunt deo pleni idest furentes. **P**apinius musam Entheā appellauit licet enthea nati exuperet pimplia sitim. **V**idebo. cogitabo an possis sedere inter equites nā inter maritos non potes quoniam es spado erat enim ordo maritorū in theatro ab Augusto olim constitutus quod tranquill. scribit unde et poeta ex hoc iocatur.

CALLIDVS. Notum argumentum ex his uerbis laudat munificentia et eas opes perpetuo seruari affirmat que amicis datur cum omnes alie diuitie in certis fortune casibus eripi possint. **D**ebitor. apud quez habueris pecunias et qui debet tibi. **E**Xtra fortunaz. extra casus fortune quesuit accumē ex his duobus ybis dar et habere nā qd das nō uidet habere et tamen habes ut ait poeta quod das amicis.

ENAIS. due meretrices hebāt dētes nigros altera cādidos alter. **S**ilechia ēpt. n. utebāt ut cādidos habere q̃ si dicat si letāia hret suos nigros hret etiā ipsa.

QUID FACTVM. In Dentonem qui cum Paulo ante solet et captare coenaz Martialis quamuis parua esset et frugi nunc a ditiorib⁹ impetrata coena Martialem aspernabat ait poeta quamuis Dento aspernetur meam coenam tamen non deposuit illud studiū mense captāde sed hoc ait ritu canis q

pinguiorez z unctiores culinas solent semper sequi. Sed
nec respicis me et fugis me sequentez CONclauibus. naz
conclauis coenatione significat ut Cicero docet coenationi
bus. Sic est. ut cogito. AD ossa. permanet in translatione
canis sperneris enim ab illis.

DICIS BASSA. Tribas erat et fututor ut poe
te uerbo utamur q̄ supra dixit esse uidebaris
fateor Lucretiam nobis at tu pro facinus bas
sa fututor eras cum sit puella inquit Martialis
quare dicit se puellam quia non est est enim fututor nam
quamuis uera dicere uideatur cum dicit se puellam dicit
id quod non est quia non puella est sed fututor et se uirū
agit sepe quom sit foemina.

BASIA. inuitum et recusantem Diadumenū of
culabatur et precibus non nunq̄ impetrabat of
culum dicit se hoc agere de industria nam ita
assequitur oscula et puer non amat Martialem
ut aliquid possit postulare tanq̄ ei amicus. CEdo. uincor
ate. NON timeas me. ut nō recuses oscula mea. NEc amet.
nec sis amicus et propterea exigas aliquid nam si amares
tanq̄ amicus semper aliquid exigeres.

NVNQVAM. Philo iurat se nunq̄ domi cenasse
quod uerum est quoniam non cenat quando
non est uocatus ab aliis quasi dicat non est
q̄ semper inuitetur ita ut nunq̄ possit domice
nare sed quoniam cena abstinet quando non est uocatus.

QUID NON. de eadem re supra est epigram
ma hos tibi phebe nouet illic puer nouerat
se dicaturum crines phebo cum primum
Aulus pudens ad p̄mipilare dignitate pue
niet nūc creat⁹ est p̄mipilar puer dānat⁹ uoti cōdit crinea

Aulo non phibente sed tamen dolente quid non cogit a
mor Vergilii mutatio. Sic cessit habenis. idest dedit currū
QVestus. conquestus de phoetonte. Hylas talis raptus
an retulit hoc ad id quod hercules monuerat ne iret aqua
tum sed cum ille peteret ob amorem cessit an intelligit cuz
raptus fuit ab hercule non pater Thiodomas in bellum ad
uersus Herculem qui eius boues necauerat Hyliam filius
sequentem sequentē monuit ut domi maneret ipso id pos
tulante pater cessit unde raptus est ab Hercule uictore
qui ea in pugna fuit uulnerat⁹ usus enā ope Deyanire ux
oris autores sunt sophodes in trathiniis et interpretes apo
lonii in argonanticis probus dixit tantum Hyla thiodamā
tis filium fuisse reliqua historia omissa et propertius hylā
thiodamanteū appellauit a patre. DEprensus Achilles.
Achilles latuit apud Licomedē ne accederet ad troiā no
ta historia nec eneda^t. BREuibus capillis. q^d scilicet sit pp
terea grādis. NAM. grandiores et exoleri breuiores habet
crines pro tanto munere quanto prosecutus est.

U IDISSEM. deridet Babienū qui Caluā duob⁹
in loci capillis fultā et optaz habat reliqua area
nuda et cum unū esset capud tria uiderent^r mo
net ut uitet porticū Philippi ubi pict⁹ est Her
cules nā si eū uider³ putabit Gerionem qui tricorpor dici
tur fuisse et eum necabat. CALue tui capitis. lōga area spa
tio. PANaria Domitiāus in saturnalib⁹ autore Trāglo equi
bus et senatoribus panaria distribuit absonia plebi sportel
lis Panariū auto^r Varrone locul⁹ dicitur in quo panis ser
uatur hāc historiā canēs papinius ait hipanaria cādida scq³
mappas subuectāt epulasq³ lautiores. PHilippi Marci.
Philippus qui t^pibus Augusti cōdidit edē Herculis quē
admoduz. L. carnificius edem diane huius edis meminit
etiā Ouidi⁹ in fastis extremi opis x³ibus et Trāglus in au
gusto. PERisti. nam te necabit putans Gerionem.

QUOENODOMI. Protinus statim petis me trans-
fugere ferro auget eam gulam. Sine te. te non
inuitato improbus insatiabilis. DEt yba tibi. in-
decipiat te dicens me non coenare domi cum
tamen coenem iocus est ex elocutione. DAre uerba. nam
quamuis uideatur significat suppeditare uerba significat
decipere idē supra cui nihil ipse dabas hic tibi yba dedit.

hIC QVI. in pontilani cuius mores agrestes
et in humanitatem accusat qui nunquā refalu-
tat infra dicit saepe salutaris nunq̄ prior ipse
salutas sic enimeris ceterum Pontiliane uile
LEua. sinistra. Libelli. libelli erant scripta que mittebatur
principi ad aliquid impetrandum et libelli erant scripta in-
ditiaria Eschines demosthenē ita incedentez cum eiusmo-
di libellis deridet ea oratione qua inscribitur de falsa lega-
tione. PREmit. obsidet undiq̄. GRaem uultuz. idest sup-
plitium. FEdicule. dicuntur tormenta a fide idest corda
qua uintiebantur qui erant in questione.

qUOUE. in postumum qui collota Martiali munera
apud omnes predicabat ait poeta se sileat non
ob ingratitudinem sed quia ista cōmemoratio
beneficii non potest cōmode a duob⁹ fieri ab
altero et beneficiorum gratiam tali ex probatione perire
Tenebo in memoria. IPie. idest postumus. Dixerat. mihi
te prestitisse hec beneficia. SI uis ut loquar. te dedisse mi-
hi beneficia. PEReunt. amittunt gratiam.

cOLCHIDA. in Bassum qui cum male scriberet
et malum faceret poema sumpserat tragicam
materiaz et scribebat fabulā Meder Thieste Ni-
obesuerse in saxuz Andromaches uxoris hec
toris consulit poeta ut summat potius deucalionis materi-
am uel phaethontis alludens ad incendium et per iocum
ostendens eius poemata digna esse aut aqua aut incendio

Colchida. fabulam Medee. Thyestem. fabulam Thyeste
Deucalion. tempore diluuii fuit et ponit eum prodiluuio
nam ineptum carmen sepe numero dicit atq; dignū alibi
non aliter mitti debuit iste liber alibi uis puto cū libro mar
ce natate tuo.

EXTEMPORALIS. In Apolodoro qui quocū
q; saluaret scribebat ob inbecillitatem memo
rie de quo supra quintū pro decimo nūc utrū
q; suo salutat nomine scripsit et edidit nunc
autē salutauit Calpurniū recto nomine mirat uim ingeni
Martialis irrisiōe mirandū inquit est Apolodorus factus
est extēporalis extemporales oratores respondebāt pīn
ac si essent mediati preceptū extat Quin. de oratiōe extē
porali paranda.

IC MIHI. in aquilam pictā ioue insidiēte quem
ipsa Hianti rostro respiciebat o regina id est o
Aquila que es regina uolucrum. Tōnantē. uer
bum aquile alibi eiusdem meminit.

QVI. Notat figurate tempora sua Martialis naz
cum bonis artibus nō sit locus cōsulit lupo ut
tradat filiū erudiendū aut citharædis aut cho
raulis at si uidet duri ingenii faciat eū aut pco
conē aut architectū. Nihil sit. illi. nisi hēat cōmūe rutiliū
illū intelligo qui tāte effiatiōis apud romanos fuit ut ei
opus edificiorū iusserit in senatu recitari Augustus archi
tectū architecti mētri edificiorū dicunt neq; ars cōtemnē
da est sed hoc ut puto inuidiose dixit poeta cū Domitiā
ad instaurandā edificiū plurimūz ipenderet et propterea
architecti in pretio essent poetis contemptis.

QVM VOCOR. Cinna cum uocabat a Martiale
dñs putabat id fieri dignitate sua et merito at
Martialis quotiēs aliq; uolebat ab aliquo impe
trare eum dominū et regem appellabat inqt

igitur non appello te dominum q̄ eo nomine sis dignus sed ut impetrem aliquid quod etiā facio in meo seruo cum uolo aliquid ab eo blandiendo impetrare placere tibi id est noli te efferē regē et dominū appellabāt aliqd captātes ita alibi ait se appellasse priscum sperans aliquid quom non nosset eum auarum.

CRAS. in postumum qui eam uitam quā supra scripsit Martialis differēbat eodē argumēto supra est epigrāma sera nimis uita est crastina uide hodie. Victuꝝ cras. i. discessus a curis et daturam operam honeste uoluptati. QVanti posset emi quod facile posset comparari abste.

QUOD NON. uasa fictilia ante argēti et aurisum in p̄tio erāt nec usq̄ quaq̄ repudiata sunt inuētis uasis aureis et argēteis nam patina fictilis p̄māsit mense unde tripatineā est dictum ut fenestella id autem erat una patina murenarū alteralupoz̄ tertia missonis piscis et uitellius. cc. sesteriis patinā parasse dicūt fomace extructa in cāpis regine et Cumane patine p̄statiores erant reliqs nūc Martialis misit stelle patinā fictilē et causam ostēdit quā neq̄ aux neq̄ argentū miserit quod etiam supra dixerat odi dolosa munera et malas artes. DO plus. ego inquit Martialis tibi plus distella q̄ fictile uas misit q̄ si missem aut argentum aut aurum nam si ea accepisses coactus esses ratione gratitudinis paria aut maiora mittere nunc cum patinam fictilem acceperis exigui pretii eris liber onere remittendi aliquid TVa causa. propter te. EXoneratus. liberatus onere remittendi.

ILLATRES. In Maledicum cuius nomen negat se carmine unq̄ indicaturum licet ille perpetua maledicentia eum laceſsat uult enim eum perire ignotum et miserum hoc

conuenit in Mamercum de quo supra est epigramma ut
bene loquatur sentiatq; Mamercus. Est mihi certum. idē
constitutum est mihi. GAnitibus. i. maledictis Lucretius
Ganitu uoc adulter Iuuenalis trahēs ybum de uoce uul
pis Appula gānitlicut in amplexu. PErnegare. nūq; cōce
dere. FVisse. de uixisse qā nisi distat a morte silētiū uitatur
Hānibal apud Siliū q̄tū etenim distāt a morte silētia uitā
I Gnotus. non notus carmine meo. QVi uelit. rodere tuā
pellē caninā. i. qui te ulciscāt maledictis. VNgues. p̄stat
in metaphor. SCabie. ab isto tuo pruritu uirgiorū z̄ rixat.
RISPVLVS. Marianū imprudētie accusat q̄ pu
tet quēdā iuuenē mollē et crispulū p̄curatorē
esse uxori euz sit adulter Crispulus. i. iste coma
tus. PRemit sellā. i. incūbit selle uxori nā mulie
res sella utebant Martialis inter femineas tota qui luce ca
tedras desidet Horatius discipulaz inter iubeo plorať ca
tedras Iuuenalis de muliere cōducit comites sellā cerui
cal amicas. CVrit. fluit. VIolata nullo pilo. i. expilata.
CErti. dicuntē fideles certi item q̄ supcilio ḡuitatē tuēt cer
ti p̄terea quos nulla ratio rei gerēde fallit ut certū sagitta
torē dicemus dirigentē sagittā in signū et ita accepit hoc
loco Martialis. CHius Aufidius. duo fuerūt Aufidii inter
alios alter aufidius Luscius qui ex decuria scribarū factus
est p̄tor alter fuit mechus notissimus de quo Iuuenalis no
tior Aufidio mechus notissimus celebrare solebas quod
taceo et de hoc eodem loquitur Martialis in hunc sensum
Aufidius Chius mechus notissimus non esset procurator
aptior hoc neq; maiore seueritate prese ferret q̄ prefe
rat iste tuus Crispulus o mariane ut per hoc ostēdat cris
pulus esse mechum ut Aufidius fuit. P̄Rocuratorem. gra
uitatem procuratoriam. A lapis latini. nam latinus pulsan
do panniculum risum mouebat ut supra quanto non ipse
Latinus uilia paniculi p̄cutit ora sono. SVcessuz. p̄aiculo

id est loco panniculi pulsatum iri a latino ut moueat risum
et sis morio. RES tuas agit. i. res mariti quia est mechus
tue uxoris risus est ex inuersa elocutione nam agere res
est negotia obire ut marianus accipiebat Crispulum age
res uxoris agere item res alterius est partes sustinere et
locum subire ut Martialis accipit moechum agere res mariti

RURE TVO. Consumpta suppellectile in hor
tis frequenti hospitio pponit hoc carmen ual
uis hortorum quo hospitem uenturum monet si ue
lit in hortis pernoctare afferat suppellectilem
quoniam ea quam olim habebat iam est attrita at si inquit ut
uolueris paremus hospitium comui sumptu ego emi hor
tos tu affer suppellectilem. Licet maneas. potes manere
IN nudo. solo. i. in humo sine suppellectile. Digitum quid
est quod dicit mea suppellex substulit digitum hospitibus
nonnulli signum libertatis somniant ut dicat mea suppellex
substulit digitum hospitibus. i. liberata est ab hospitibus quia
uindicatis in libertatem mos sit tollendi digiti at hoc non
placet illud potius sentio quod tractum est a ueteri aucto
re nam cum res uendebantur et alienabantur qui emebat
declarans se uictorem emptionis tollebat digitum sit ergo
sensus mea suppellex substulit digitum hospitibus. i. hos
pites totam meam suppellectilem absumpserunt tamquam su
am nam si dixeris hic liber substulit digitum Titio hoc est
facit ut Titius tolleret digitum pro se idem est ac si di
ceres hic liber est emptus Titio autores Cicero et Pom
peius. CVlcitra nec inanis. nam culcitre referebantur
tomento poeta ait sibi non modo esse plenam sed ne ua
cuam quidem. Fascia putris. hoc dicit propter lectum
qui ante fascia aut recte solebat sustentari ut Purpurio
eo loco ubi ait Horatius tenta cubilia et Cicero defert ad

coniectorem quidam somniasse se onum pondere et fal-
cia lecti sui cubicularis. Iacet. demissa est ad terram
Tamen. cum nulla sit supellex et habeo hortos communes
id est communi sumptu paremus hospitium instrue paruz
supellectilem.

QUID. deridet Poriticum cuius libros nonnun-
quam laudabat assentando cum tamen aliter
sentiret quod iocando declarat sentit iudicas
admiror assentator. **R**EGULUS. cuius Plinius
meminit in epistolis. Immo tibi. sic benefaciat cesar quia
non benefentio nam. Immo tibi. sunt uerba Martialis auer-
tentis adiurationem.

UEXTANTES. reuocat animum in uoluptate
et quasi nuper inspexisset in campa Martio
Pyramides uncat Calistum et Alcymuz pueros
suos Vinum et Argentes aquas infundere iu-
bet quasi daturus operam uoluptati Papinius dixit iun-
ge puer Cyathos et enumerare labora tamen iubet affe-
ri unguentum et rosas quia omnino instituerit adire ad re-
laxationem et uoluptatem cum per Mansolea sepulcra im-
peratorum qui nuper inspexit non modo cognouerit ip-
sos mortales extingui sed etiam ipsos imperatores qui uo-
lunt dii appellari supra est hortatus amicum in hunc sen-
sum sera uita nimis est crastina uiue hodie. **A**LCINIUS. pu-
er quem supra extinctum dixit et sepultuz in labicana uia
nunc nomine continet. **E**STIUAS nives. quibus calda refri-
gerabantur ut supra et Iuuenalis frigidior geticis petitur
decocta pruinis uinum collabatur. **N**IMIO amomo. ungue
to. **R**OSIS subtilibus. duo genera coronarum alie pacties
alie subtiles dicebantur subtiles corone fiebant ex foliis
primum rosarum demum inulescente luxu ex folio nar-
di has coronas nominauit Martialis in coena plena uolup-
tatis quoniam subtilibus coronis tantu utebantur ad sacra

saliorum et solennes cenas rosaria corona in tanto inditio
 voluptatis erat ut cum Fulvius argentarius secundo bello
 punico conspectus esset e pergula spectare in forum co
 ronatus rosacea coronam in carcerem sit ductus. MAuseolea
 tam vicina quia mausolea tantum in caria esse solebant auto
 re huius operis arthemisia uxore Mausoli nunc autem erat et
 am in campo martio nam Tranquillo autore Augustus al
 terum volumen rerum suarum voluit tabula oenea descri
 bi ante Mausoleum et Strabo de eodem in summo positum
 est cesari Augusti simulacrum et ere fabricatum sub agere ip
 so sunt eius loculi et cognatorum et necessariorum hoc igitur
 docebat deos posse perire quia illic erant dei .i. imperator
 cum familia sepultus. Vluere dare opera honeste volup
 tati tam. Vlcina que sunt in campo martio. DEOS id est im
 peratores qui dei volunt uideri.

ISTRA. Laudat spectaculum editum crocodil
 lorumque Domitianus crocodillos dedit in ba
 rea ut scribit poeta non dum comperi illud historia
 huius Augustum dedisse crocodillum in specta
 culo et autor est Strabo in ultimo crocodillos allatos roma
 in spectaculum prebuisse voluptatem tentiris hominibus
 qui tentiram insulam egipti incolunt feras in sectantibus
 ut calatur in egipto crocodillus ab omnibus soli tentirite
 et oderunt et persequuntur et in hoc spectaculo fides est
 habenda Marciali de Domitiano apte comperat deificati
 onem Herculis deificationi future domitiani quoniam ap
 pellabatur Hercules maior. Ceterum castigatum id est
 palestritam antea subactum. Libyce palestre. ante liby
 ci. Eryx. filius ueneris et Bute qui necabat hospites ca
 sus ab Hercule. Caccus. filius vulcani interfectus ab her
 cule. Nec rectas per caudam. QVota pars. quasi dicat
 minima pars est tuorum laborum interficere hec monstra in
 theatro tuo quod maiora monstra natus Domitianus mittas

160
feras conficiebat in albano sed hec puto referri ad specta-
culum et carpophoruz quē supra ita laudauit. TVa hasta.
carpophori. PVgna triplex. quia Gerion tricorpor et tri-
bus generibus telorum utebatur. Licet. idest suo arbitrio
commemoret antiquitas hydram cum maiores sint croco-
drilli. FERis niliacis. quid facit qua ex parte potest com-
parari hydra crocodillis.

EPE SALVTARIS. distichon est in eum de
quo supra dixit libellis p̄grauem gerit lenam
is est pontillanus qui nunq̄ resalutabat agrestē
autem hominem et in urbanuz hoc disticho elu-
dit uale est uerbum saluantis in discessu uale eternum pō-
tificale est uerbum quo in mortuos utebantur id Euander
in palantem usurpauit apud Virgilium ancipiti igitur uer-
bo iocatur poeta et quasi uideatur recusare se salutatum
amplius pontilianum ait tu eris uale eternum cum tamen
intelligat tu mihi eris mortuus nam ut diximus uale eter-
num dicebatur in mortuum sic hoc pacto cum nunq̄ salu-
tes. ERis uale eternum. i. apud me tanq̄ mortuus eris.

HIBERNOS. hirūdines ex nido domestico euo-
lantes unam illic reliquerunt reuerse primo ue-
re lacerarunt eam que remanserat hoc euz do-
mi Martialis acciderit edidit poeta epigrāma
et ait debuit quidem lacerari hirundo sed. tunc cum filium
ithim discerpit nam procne que hirundo est facta si cre-
dimus fabulis ithon filiam tereo patri in mensam apposu-
it ex fabula iocans epigramma conficit Attides hirundi-
nes a procne que atheniensis fuit. NEphas. scelus que re-
manserat. SVE uolucres. eiusdem generis aues hirundi-
nes profugam hirundinem. MAtē. procne.

RTHOA. plebeie et impudice mulieres flauos
crines gestabant pudice nigros luuenalis cum
mulierem introducit cupientem celare inditiū
pudicitie et nigrum flauo crinem absconden
te garello Martialis impudice lesbie misit comam germani
cā ob hoc inquit misi ut scires q̄to magis tui crines sint fla
ui. COMaz. crines. SCires. cognoscere. MAGis. flaua co
ma germanica ut ostendat impuditiciam uel certe dicit les
bie crines esse magis flauos germanicis ut ostēdat esse cō
mentitios quibus dum lesbia similitudinem germanicorū
emulatur et nimium affectat reddidit eos adeo flauos ut
iam palam esset esse commenticios et non ueros.

ANTONI. in gratiam Ciceronis exit epigramma
damnato Antonio cuius scelere Cicero fuerat
interfectus os et caput romanum non est ingt
Martialis q̄ speres silentiū tuis sceleribus anto
ni nam et si Ciceronem substulisti qui tua accusabat scelera
tamen omnes miserātes illius necesse incipient in te loqui
pro uno Cicerōe. OBiectare. nihil. i. q̄ nihil potes expba
re Potino egiptio qui Pompeium interemit tu enim es sce
lerior. ROMana ora. i. in cicerōe lingua romana und supra
dixit Hoc tibi roma caput cuz loquerer erat. TABula. pro
scriptione nam una cum Lepido et octauio multos p̄rip
sit et minus sceleri admisit q̄ in uno Cicerone quē intermit
CATilina. damnatus a Cicerone cons. cōiurationis hoc nō
admisisset Catilina quis hostis Ciceronis impius miles pō
pilius lenas picemis defensus in causa capiti p̄cussor cice
ronis. AVro in fando. auro scelerato et una vox ciceronis
tibi idest in tuam gratiam. Sllentia pretiosa. pretio compa
rata a te. LOqui. in te pro Cicerone Cicero in te inuectus
est editis Philipicis nunc omnes accusabunt.

NEVSVSVM. Syriſcus per multorum annorum
induſtriam centies ſeſtertia ab eo aquo fu
erat manuſſus cōpilauerat is uagus et erra
bundus inter fugitiuos caupones nauas ut iu
uenalis ait totā rem aſſumpſit nunquā diſcūbens una men
ſa adeo ut nūc ne uolēs quidē poſſet diſcūbere cum p̄tium
cene non h̄t magna inquit poeta luxuria eſt comēſſe cen
ties ſeſtertia ſed maior adhuc non diſcūbere cuius uerbi
ambiguitate ita ludit nam cum uideatur dicere maior eſt
luxuria non diſcūbere quia Syriſcus uagus totum centies
conſumpſerit nuſq̄ diſcūbens ipſe intelligit maior luxuria
eſt non accubare quod ita centies cōſumpſerit ut amplius
non poſſit accubare. Syriſc⁹. nomen ductū a Syro poete
per Syros ſuos intelligūt ut Vergiliuſ ſyriſcā ſeruā. QVā
to maior nec adhuc accubare. poteſ ſimpliciter intelligē
ut dicas magna eſt gula comēſſe centies ſed longe maior
q̄ nuſq̄ accubando aut diſcūbendo Syriſc⁹ cēties cōſump
ſerit. VAgus per Popinas ſellariolis. ſellaria dicūtur loca
domēſtica ad ſedendum tantum parata Pliniuſ ſellaria do
mus auree Neronis et quidem loca ad libidinem et ſegnitiē
Tranquilluſ in tiberio ſeceſſu uero caprenſi ſellariuſ exco
gitauit ſedem arcanarum libidinū. POpine ſellariolē. dicū
tur in quibus deſident homines ignaui ad libidinem et lux
um ſellariolis non placet ratione ſyllabe nam primam corri
pit in ſuſum datum a patrō. QVatuor. balnea que autem
balnea itelligit licz cōicerē fuiſſe ne romanagrilli titi Agrip
pe q̄to maior gula ē cōſūpſiſſe ita cēties ut nuſq̄ accubarz.
HVMIDA. uocat fauſtinū in agrum Trebulanū
in campania ubi tantam aeris temperiem eſſe
dicit ut ſi eam ſenſerit ſit exiſtimaturuſ Tibur
eſſe domicilium hibernum calidum cum tamen
frigidiffimuſ habeatur eſtate. LEone cleoneo. ideſt au
guſto menſe quo ſol eſt in leone. CLeoneo. cleone opiduſ

peloponensi in uia que ergo corinthum ducit pulcris moenibus inde homerus cleonas excellere moenibus canit ibi Hercules leonē interemit qui in celo esse fertur unde cleomeus dicitur idē dicit nemeus nā Nemea est iuxta cleonas in qua argiui nemea sacra pagebāt de quibus carmina extant pindari scribit Strabo meminit Higinius. TREbula. opp. in campania nō pcul a Bais. ALget. friget. CANcri mensibus. iulio. EXige. exple. MESses longas. i. longāet tatem. IAm. postq̄ senseris trebulanū celū. Hybernū tibur idest tu tam frigidam existimabis trebulam ut existimes tibur domicilium hybernum idest utendum hyeme.

q VIPOSVIT. in poetam ut puto qui in fabulā bachi nati dixit iouem esse matrem bachi quoniam in maturo tempore natū intra femora fouisset hunc Martialis deridet hic inquit qui res sibi lepidam uidetur dixisse appellando iouez matrē bachi iam poterit dicere semelem patrem.

n ONDONEM. in theodoruz cui ait se non mittere suos libellos ne ille suos inconditos et ineptos mittat. EXigenti. postulanti. NE dones tu mihi tuos. s. libellos ineptos alibi malum poetam indicat in domos incendio.

p OMPEIOS. in gratiam et laudem Pompeiorum quorum gloriam tantam fuisse scribit ut non potuerint uno loco cadere sed debuerint a tribus partibus orbis sepeliri. Gneus magni filius occubuit in hispania ad mundam parte europe sextus in asia ad miletum Gneus pater in egipto sepultus ad cassiū montem hic tamen non est in affrica sed poeta est abusus finibus orbis ut integro satisfaceret acumnii. ASia. Mile tum opp. asie tegit sextuz. EVropa. mūda hispanie opp.

tegit Gneum. F. SI tamen ulla tegit. quoniam pompeius dictus est esse in sepultus uel ex eo disticho marmoreo in tumulo Licinus iacet at. cato paruo pompeius nullo an argutius Martialis loquitur ut hoc referat ad immensam pompeii gloriam et dicat eum non tegi. i. eius famam non posse celari. Tanta ruina. trium pompeiorum.

QVE LEGIS. Iuliam legem in adulteros reuocauit Domitianus de qua alibi poeta Iulia lex populi ex quo faustine renata est quintus qui ante legem promulgatam erat adulter adultera duxit in uxorem ueritus supplitium legis legitima uxor dicitur que iure et ritu nuptiali nupsit et legitima a lege dicitur hoc uerbo cauillatur poeta aitq. alii appellant uxore legitimam que ritu nupsit et iure tu tuam potes legitimam appellare q. nupsit tibi c. legis iulie erat eniz tibi moecha.

PROFECIT. Mithridates rex ponti sanguine anatis pontice immixto quibusdam medicamentis remediis aduersus uenenum summebat auctore leneo pompeio quemadmodum scribit Gellius adeo ut cum nonnunquam sumeret uenenum inter epistolas nulla ex parte lederetur immo et eiusdem generis remedio nomen dedit ut appelletur mitridatium iocatur in cynnam poeta male cenantem quemadmodum inquit mitridates sumpto sanguine Anatis pontice que uenenis uestitur parauit sibi corpus tutum aduersus uenenum ita et tu tenui cena paras remedium aduersus famem nam assuefacis te esuritioni ita ut postea esuritio non possit tibi nocere. PROFECIT. affecutus est poto ueneno. CAUISTI. prouidisti.

NARRATUR. prouerbiis erat apud antiquos ut is qui loqui non posset diceret oleum ore gestare eodem quod usus est in Marulum uolente neminem audire sed

inuerso ut dixerit Marullum non gestare oleum ore sed auribus quia nunquam uellet alios audire sed semper loqui.

I TRISTI. ad toranium alterius eiusdem nominis
f magonem hoc est uenditorum puerorum fuisse et Plinius in. vii. naturalis historie scribit et tranquillus in octauio hunc inuitat ad tenuem cenam quam infra quoque describit ad sotios. Laboras. anxius es domicio nouum est uerbum aut poeta compositum ex domi et cena idem est cena domestica. ESurire. non uesci sed leuiter gustare. CAPPADOCE. lactuce erant quemadmodum alie purpuree crispe grece de his collimella cappadocaeque premit ferali mensa luperus. SI soles. i. si tibi mos est

.i. pregustare ante cenam. VILES. at uiliiores sunt que pierides dicuntur eandem cenam alibi describit et inchoat a latucis hoc uersu attulit et uarias quas habet ortus opes in quibus est lactura sedes et sectile porrum infra est epigramma. GRAUIS porri. grauis concoctionis ut scribit Dioscurides. CLBIUM. hoc erat genus cibi ex cibio pisce genere pulmenti salis cibium autem plinius scribit esse pelamidem concisam et ouis et ruta infra Martialis in hunc sensum secta coronabunt rutatos oua lacertos et maddum tinni de sale sumen erit. COLICULUS. siue cauliculus delicatissimus erat apicii luxuria per quem est fastidius Druso cesari uel ut alibi codices habent. BLANDITUS. quod placet Botellus genus condimenti quod ita conficit Apitius Botellum sic facies ex ouis uitellis coctis nucleis pinis concisis tum addit talia. PVLIS. ex farina alicui oleo et aliis rebus ut docet apitius in quanto erant autem pulles suis appellationibus distincte nam alie dicebant iuliae alie trectogale etc. PREMES. nam coronabant pulles Lucicae Botello in distichide Botello partibus hic niueis grata corona datur. Marcetes. prematur ut marcida uina apud patrum. i. prematur et marcida uina largitur

Piraque ferunt nomen firorum. idest pira sira ex eadem
syria zinzifa allata sunt a sexto Papirio Augusti tēporib⁹
Docta neapolis. studiis litterarū que illic erat autore sira
bone. VInum. bonum facies. Bibendo. hac sola re q tu bi
bes uinum bonū esse ostēdes q alio q nō est. NImio. uino
epotu uomitio reddebāt inde sequebat appetitus et aui
ditas cibi quod tetigit leuē alis in muliere de quo Sextari⁹
aliter ducitur ante cibū rabiā facturū orexin post hec
amnia. FEruens cicer. coctum lupini emebantur aqua te
pent et apri mense ut plinius. V Vltu tuo. nō cōparato in
gratiā alterius ut cogen apud uironem. Leget. ut Lyguri
n⁹. PRurientes. lasciuientes. CONDilius. et condiliū sig
nificat anulum condillus item in musici dicitur digitorum
curuatur usq ad dimidiū orbem de hoc intelligit uel par
ui cōdili. i. exigui foraminis. CLaudiā. amatā a te catullus
eiusdem secte coenabis inquit sed non sine candida puel
la nam epicurei omnes in uoluptatem coene adhibent pu
ellam ut Horatius et alii. TV cupis priorē. uis eam primū
omniūz adesse nam amas iocatur autem ex eo quod dixe
rat sequeris et subdit quasi opponens priorem.

UNDETIES. in zoilum eodem ferme epigram
mate quo supra alterum accusauit simulantem
febrem ut ostētaret Stragula hic autem eadē
ex cena surrexerat undeties et toties mutaue
rat sinthesim uestē saturnaliā hac excusatiōe ne cū suda
ret sudor remaneret et postea ledere ē uento at Martialis
inquit quare ego non sudo nimirū ga unam tantum sinthe
sim habeo. q. d. non habeo quā possim ostentare si placet
sententiam alterā accipe q zoilus bene coenaret et prop
terea sudaret Martialis autem tanq pauper contemptus
in extremo lecto accubans male cenabat sed placet ut
dixi prior sensus ut ostendat illud non fieri necessario sed
ut ostentet uestes.

ON TOTAM. Seuerolibrum suum emendan-
dum cōmendat quem rogat ut patiatuꝛ hanc
tempoꝛi iactuꝛá libro legēdo quē sperat fore
emēdatissimū nec unq̃ interituꝛ si adhibuerit
secundū alteꝛ censore donas ad scribas numeri. IMputet
facies me debitorē. EXigis. percēses et examinās. DVꝛ
est occurrit tacite obiectioni. q. d. Seuerus ego uolo relax-
are animū et nolo emendare nugas tuas. DŌmino. Marti
ali auctoꝛi. Sī siphus. pomilio fuit. M. antonii intra bibedalē
staturá sed hic de sī siphō illo itelligit qui apud inferos est
et saxum uoluit dicuntur enim poemata adire inferos et
interire cum non leguntur alibi de immortalitate carminis
pigra per hūc fugies interire flumina lethos. LAssi. fessi
quoniam uoluit saxum. LIma. instrumentum fabrile est
quo teritur ferrum hic pro censura. MŌmorderit. clama-
uerit apta metaphora nam et lima dicitur habere dentes
et propterea mordet.

SEMPER ERIS PAVPER. notat figurate te-
pora sua qbus adeo in pretio erant diuitie ut
ne patroni qui disertī conducerentur a clienti-
bus nisi fuissent diuites quod accusauit Iuue-
lis et munera orbis tantum diuitibus mittebantur.

VID PROMITTEBAS. In Gauꝛ feneratorē
qui ut uidereꝛ magnus et liberalis cum ꝑmisit
Martiali se datutuꝛ. cc. millia intelligēs in foen^o
mox Martialis ꝑciit duo millia sine foenore
ille non dedit poeta solet appellare eos qui sibi congeru-
nt diuitias nihil amicis impartientes pusillos quod supra dix-
it in quintum hec animus quinte pusillus emit ait ergo in
Gauꝛum cum ꝑmittas. cc. milia in foenus crede mihi non
magni animi es ut cupias uidri sed pusilli. NON poteras da-
re. S. sū foenoꝛ disꝑeas cōficiat in tuis diuitiis. PV(illuꝛ pu-
silli aī qā n̄ das aliqd amittit z n̄ es magni aī ut uolebas uidri.

INSEQVERIS. Eodem sensu epigrammatico
usus est in Diadumenū consequar hoc ut me
nec timeas nec ames Dindim⁹ erat spado. TV
um uelle. i. te petentē aliquid. Nolle. recusantē
osculari nam ex eo nihil petes.

AM TRISTIS. de Galla conqueritur que toti
saturnalibus cū amid munera mitti soleāt nihil
ipsi miserit minatur se idem missurū martiis ka
lendis. i. nihil cum saturnalia seminarū celebrā
tur. NVcibus relictis. pmittebant lusus in saturnalibus pu
eris nuces uiris alea quod utrunq; prohibebatur post sa
turnalia nam et pueri reuocabantur a magistris et aleato
res multabantur ab edilis. TRistis. mestus quia diutius lu
dere uellet. VDus. uino ingurgitās quoniam qui inter pocu
la uersantur udi dicuntur in quibus loci aleatores erant in
primis. PRoditus. cognitus quia auscultans edilis admo
uebat aurem proprius si uaceri essent aleatores. FRitillo.
alea Fritillus fumum alite olus idem significant. ARcana.
quia in locis reconditi et arcanis est. Popine. dicuntur uili
ores tabene. PARua et minora. ego intelligo de xenis et
apophoreti nam xenia intelligebantur non magni quideꝫ
pretii sed tamē maioris q̃ apophorta et apophoreta erāt
minora. VESTra saturnalia. saturnalia celebrabantur a uiris
v. diebus mense decēbri quo tpe dabāt cenas suis tāq̃ agē
tes gētiā opere toto anno prestitite autor est in saturnalibꝫ
Macrobius cōtra kalēdis martiis mulieres seruos cena ac
cipiebāt tāq̃ exhortātes eos ad insequētī anni operā mitte
bantur ergo munera uiris mēse decēbri mulieribus mense
Martio. autor est Tranquillus in Vespesiano nam Vespē
sianum scribit dedisse apophoreta et uiris in saturnalibus
et mulieribus kalendis martiis de eisdem kalendis Hora
tius martiis celebs quid agam kalendis. QVod dedisti.
idest nihil.

Domitij Calderini Veronensis in Libris M.
N. Martialis Sextum Commentarij

SEXTVS MITTITVR. sextum librum emittit
Martialis cuius initio imperatoris nomen ue
ueratur dum ait emendandum esse ut audiat
uenire in manus celaris ego hoc epigramma
credo ad amicum scribi quamuis alij dicant ipsum se allo
qui. TERFERIS. elimaueris. AVre diligenti. idest diligenti
censura. MAGnas. imperatorias.

VSVS ERAT. hoc epigrammate agit gratias
Domitiano quinter cetera instituta et reuocata
lege Iulia sustulerit adulteria et nouo instituto
prohibuerit spadones fieri. ERat lusus. habe
batur pro lusu. FALLere. connubia facere adulteria. EXe
cuisse mares. idest castrare et reddere spadones hoc vo
luit etiam in gratia Periander Corinthius scilicet ut mares
castrarentur sed uiduorum Choncarum nauis fuit reten
ta que illud edictum afferebat hoc prohibuisse Domitia
num Tranquillus est autor et Papinius in filius de earino
nondum pulchra ducis clementia coeperat ortu intactos
seruare mares nunc frangere saxo atque hominem mutare
nephas. Sine fraude. sine adulterio. SPado mechus. erat
spado ducebat uxorem non sibi sed alijs unde ipse erat
adulter sue uxoris ut de othone scriptum est eo disticho
cur otho mentito sit queritis exul honore uxoris moec
hus coeparat esse sue nam Nero cum ea rem habebat de
spadone conqueritur iuuenalis cum tener uxorem ducat
spado idest non sibi sed alijs uel quod magis placet spa
do erat moechus quoniam mulieres spadonibus oblecta
bantur Martialis cur tantum eunuchus habeat tua gellia
queris pannicie uult futui gellia non parere idem in pau
lini erant igitur spadones adulteri et ita in commentarijs
in iuvenalem scripsimus.

NASCERE DARDANIO. Domitianus Iuliam
 Titi fratris filiam amavit ardentissime quam
 tādē frequētib⁹ abortiuis coegit pīr nūc pturi
 ebat Martialis uoto quodā et precibus p̄ose
 quitur partum alloquitur puerum nasciturū
 hoc uersu. **P**romissum a fatiis nam Ascanio siue Iulo pro
 missumerat ad genus romanum te nasciturum. **D**Eum.
 quia domitianus dominus et deus appellabatur. **H**Abe
 nas rerum. idest imperium ipsa tibi sensus idest iulia tra
 het tibi fila aurea ex disciplina etruscorum quotiens aut o
 uis aut aries purpureo aureo ue colore aspergeretur por
 tendebat principi cum felicitate rerum omnium largitatē
 hoc scribit Macrobius ex ostentario Tusco et Vergilius
 indicauit eo uersu cum uellet portendere felicitatem prin
 cipi Augusto ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti
 murice iam Croceo mutabit uellera luto eandem felicitatē
 portendit Seneca Neroni aurea formoso descendunt pol
 lice fila Cum igitur Martialis uelit ostendere puerum hūc
 fore felicem ait arietini uelleris in aureum colorem muta
 ti ut fabula est de ariete phryxi Iuliam dispensaturam fi
 la seu deducturam hic puer potius mihi uidetur filius Iu
 lie et Domitiani q̄ Domicille siue Auguste nam illum susce
 pit in secundo consulatu (nondum imperator hic impera
 tori Domitiano nascitur. **T**ibi importentum tue fidelitatis
 uenture.

CENSOR. Eadem laude prosequitur impera
 torem qui reuocata lege Iulia substulerit adul
 teria et mares castrari prohibuerat qua etiam
 supra eum extulit epigrammate lusus erat nūc
 ait ex omnibus meritis in urbem romam collatis hoc esse
 prestantissimum q̄ induerit pudicitiam censura Domitia
 ni carmē est falletiū. **M**Aximus censor. Domitian⁹ incesta

uirginum uestalium puniuit multaq; correxit, autore Su-
et. unde iure maxim⁹ cēsor dicitur. NAscentia. que nunc
edificantur. ETrenata. que edificata et instaurata sunt
VRbes. tot adiectas imperio romano nam Domitianus
Cattos et Dacos populos germāie adiecit imperio roma-
no edificia Domitiani hec referuntur capitolium instaura-
tum forum transitoriū porticus duplex stadium quorū al-
terum ißsum alterum serapium dictū est templū flauie gē-
tis Mica aurea Minerua calchioeca cuius nūmis meminit
pausanias de templis Papinius et que tibi templa dicam⁹
ipse colas. QVod pudica. i. q. induit pudicitiam prohibitis
stupris et adulteriis.

RVSTICA. Apertum est argumentum et accu-
men ex uerbis apparet. SVM. mercatus emi
CEntum mutua. sestertia ideo ceciliane rogo
quia non sum redditurus.

OMOEDI. Libidine mulierum usq; eo pro-
gressus erat amor ut iam amarent mimos
et histriones hoc carpit iuuenalis lōgo car-
mine cuius initium ast alie quotiens aurea
recondita cessant tum sequitur hunc diligit
Helia pauper soluitur his magno comedi. Flbula. ex hoc
paule amor nimius in comedos ostenditur hoc est histrio-
nes comediarum nam amabat quatuor cum tamen in nul-
la scena possunt loqui plures tribus et si quartus histrio in-
troducitur is non loquitur sed tantum sub auscultat que
dicuntur hoc precepit Horatius nec quarta loqui perso-
na laboret is cum non loquatur greco uerbo appellatus
est Chophon Prosopon idest muta persona autor est Di-
omedes grammaticus uetustissimus poeta inquit cuz tres
comodi sint quatuor amat Paula non amat
mutam personam quasi
dicat omnes amat quotquot sunt.

IVLIA LEX. in Thelesinem que cum esset olim adultera metu legis iulie nuper reuocate a Domitiano aduersus adulteros nupsit sed tanta libidine alieni uiri tenebatur ut intra. xxx. dies decem maritos habuerit quod cum uenefitio fieri suspicetur poeta ait minus sceleris sibi committere uideri eam que aperte est moecha quam que totiens nubit. LVx. xxx. dies tricesimus. RENata. reuocata que olim promulgata a Iulio fuerat. POPulis. orbi. PVdicitia. est iussa intrare domos ex quo reuocata lex Iulia. QVe nubit. totiens adultera est lege nam lex phibet mutare uirum sed que toties mutat uirum non est uxor sed adultera nam adultera quoque uirum mutat. MInus offendor. minus displicet. MOecha si litio aperte adulterium profitente nam ueneficium non exercet.

PRETORES. sensus idem est qui supra cum sua tempora notans consuluit lupo ut iuberet filium fieri uel Citharcedum uel Choraulem et si uideretur duri ingenii preconem aut architectum nam he artes erant pecuniose laudat igitur senem qui repudiatis pretoribus cau idicis tribunisque poetis filiam in matrimonium collocauit preconem. EVlogo. Eulogionomen proprium preconis est sed tamen fictum nam Eulogus dicitur qui bene loquitur quod preconem conuenit. Dignum quid fatuo seuerere fecit. interrogatiue. FATuo. scilicet hominem quasi dicat prudenter fecit quod locauerit filiam preconem qui in maiori pretio est quam aut tribuni aut pretores.

PAVCA. petierat pecuniam ab ippatore quam non dederat iterum petere turpe uidebatur ex ingenio igitur ait se interrogasse Palladem quare Domitianus non dederit eam respondisse si non dedit non propterea eam negasse. q. d. paulo post datur. IOue ille dabit. Domitianus. VEL pudeat. i. pudeat me. quod et pauca

petierim a Ioue cum non dederit uel pudeat Iouem non
dedisse et rogare hec pauca ab impatore rogare enim uide-
tur illum cum ipse non det sed illum per se daturum dicat
Dilemata. iura sua nam Dacos in deditionem accepit
promisitque ut suo uterentur iure hoc Papini⁹ laudat qui nec
in extremos facilis seuit furores das cattis datisque fide. DA-
tis supplicibus. uenientibus in deditione. IT et redit uias
capitolinas. i. triumphos. O uirgo. o pallas. Conscia nostri
tonanti. consilium Domitiani nam pallas erat numen familiare
Domitiani ut Qui. uidebatur impator eius consilio uti. Si ne-
gat hoc uultu. tam benigno. q. d. hic uultus est danti et non
neganti. Posita gorgone. Egidem pallas non habebat in capito-
lio quod factum erat in assentione Domitiani cuius statua ha-
bat egidem propterea cum alibi interrogaretur pallas quare egidem
non haberet respondit cesar habet uel posita egidem quoniam
quomodo mitis designat deponit egidem ut apud Propertium et
Silium Silius de pallede compta ad iudicium pedis iam bellica
uirgo et giole deposita atque assuetum casside crinem inuoluit
putat esse negata que non sunt data. q. d. dabit paulo plura.

IN POMPEIANO. SVscitare. est aliquem sede-
tem excitare supra Martialis et sedeo qua te
suscitat Oceanus suscitare item est dormientem
experge facere Leuius ex. xiiii. gradu iussus
est ab ire ab Oceano profecto theatri illic enim sedere non
poterat cum census equestrem non haberet hic in thea-
tro sepe numero dormitabat cum ergo conqueratur se sus-
citari de sede. q. Martialis suscitare aliter accipiat in secun-
da significatione respondet non miror quod doleas te suscita-
ri in theatro nam illic sepe dormitas. SVscitat. experge
facit te Hic sensus magis placet ut dicat o Leuine tu dor-
mis in tumultu theatri Pompeiani et conqueris te suscita-
ri a solo Oceano quod uidetur uerisimile nam si tumultus

non potest te suscitare longe minus solus oceanus Cauti-
latur autē hoc uerbo nam leuinus intelligebat te suscitari.
excitari ex sede. Martialis respondet iocans quasi intellexe-
rit suscitari hoc est experge fieri

QUOD NON. In marcu3 qui mirabatur etate sua
nō existere par amicoꝝ q̄les et hoc obiciebat.
Martiali q̄ se. S. non amaret ostendit non sua
sed Marci culpa fieri cum ipse opibus fruatur
et nihil ei det. nam oportet omnia amicorum esse commu-
nia. NON sit pilades. et orestes. i. q̄ non sit unū par amico-
rū quales pilades et orestes. PELoris genus. conchilia.
nihil hñs intra se preter aquo-
sum quēdam liquorem horatius lucina peloris. Tlros ga-
dinea. i. purpura. Gallia pinguis. i. pingue sagum galicum
nam gallia saga mittebat grossioris uilli. SAbatus. indutus
sago. Hoc non sit uerbis. sed opibus comunicatis. A Ma.
comunicatis opibus. VT ameris. ut te pro opibus comuni-
catis prosequar amore

FVRAT. Fabulla emerat crines et iurabat eos
esse suos Martialis ait eam non peierare naz su-
pra dixit nam quod emas possis dicere iure tu-
um locus est in uerbo. SVos. fabulla iurabat cri-
nes esse suos. i. natiuos crines. Martialis inquit non peiera-
re suos ipse intelligens ab ea emptos

QUIS TE. Ardentissime amauit iuliam titi fratri
filiam Domitianus cuius statuaz eligdo marmo-
re candidissimo iussit fieri et ut ardorem amoris
fateretur in manu statue sculpi ceston. i. balteū
ueneris nam Iuno apud homerum cum uult Iouez cōsilia
re eum percutit balteo et quoscunq̄ percusserit eos uen9
uertit in amorem Iulie igitur amore incensus Domitianus

ei iubet inesse balteum quasi indicaret se eò esse percussum
 epigràma est in hanc statuam. O Iulia. filia titi celo istrumē
 lapicidarum. phidiaco. quale erat phidie quidaz effigendis
 aptior q̄ hominibus et ex ebore potissimum claruit miner
 ue simulacro athenis et statua louis olympiaci hūc appella
 uit atticum senem Pap. Pallade. artis non placet a paladio
 sculptore potius a pallade dea artificii naz solemus prestā
 tiora opera referre ad artificium palladis ita apud papi
 antepalladie talem germanice nobis effinxere manus. Lig
 dus. marmur in tauro repertum autore Plinio amplitudie
 qua lances et crateres non excederet prius tamen ex ara
 bia aduehebatur. CAndida ligdos. i. statua ex ligdo alibi
 totam nitere ligdem. Non tacita. loquenti. Decor uiuus.
 id est naturalis pulchritudo. MANus tua. o Iulia. NODo a
 cidalio. balteo uenereo. NON aspera. blanda. RApuit. Iulia
 tantum ardorem habet et incutit hic balteus. ut uideatur
 mihi sublatuſ e collo cupidinis hoc sensu in distichis. COL
 lo. neſte puer meros amores ceston de ueneris sinu calen
 tem. VT martis. si uenus uult conciliare martem et Iuno
 Iouem utatur isto balteo quo tu ipatorē icendisti Iulia Naz
 homerum apud in xviii. yliados introducunt Iuno petēs
 ceston a uenere quo uolebat uti ad conciliandum Iouez ad
 quod alludent. Mart. iam inquit Iuno non a uenere nec ue
 nus alunde q̄ a te balteum petat quo uris domitianum de
 um nostrum

UERSVS SCRIBERE. Laberius fuit scriptor
 minorū q̄ mortuus est decimo mēse post necē
 cesaris alter laberius de quo Martialis hec is di
 cebat se posse scribere optimus uersus s̄z nolle
 hoc ait poeta non esse uerisimile nemo enim est qui cuz scri
 bat scribere nolit ostentare suaz scribendo doctrinā naz tan
 ta est glorie cupidinis ut qui didicerit nullo pacto uelit la

tere. Disertos. eruditos uersuti. PVtabo uiruz. i. fortissimi
animi preter ceteros qui poterit se cohibere a scribendo
et qui potest scribere uersus et non scribat quasi dicat ne
mo est adeo uir qui abstinere possit nec tu posses si scires
scribere

RVM PHAE Laudat partem electi in quo erat
inclusa formica supra idem est frequens argu
mentum. E LECTrum. gutta et gumi ex popu
lo. F ERam tenuem. i. exilem formicam. VMbra
phaithontea. sub populi mō quas uerse sunt sorores phae
thontis. C ONtempta. que nullius pretulerat. M A nente ui
ta. dum uiueret

CINNAM. Cinnam deridet qui cum cinnartius
uocaretur cinnam mutilato nomine uolebat ap
pellari si antea inquit fuisses dictus Furius ea
dem nominis mutilatione dicereris fur. V I s uo
cari cinna. emulatione cinne prisca qui magnam obtinuit au
toritatem apud romanos.

SANCTA. Priscum patrem Salonini nuper mor
tui in hispania consolatur ait enim Saloninum
non esse plane mortuum sed uiuere ea parte qua
semper optauit hoc est immortalis uirtutis noie
et fama alterius Salonini metio in bucolico uergilii. Q V a
qui te. i. filius tuus.

NON DE VI. In Postumum causidicum ineptū
qui nihil ad propositam causam dicebat et nup
conductus a Martiale ut defenderet causas tri
um capellaz quas amiserat furto cepit canēsem
pugnam et bellum aduersum Mathridacem recitare at mar
tialis clamat dic tandem o causidice de meis capellis. Vi illa
ta. H A s abesse. subtractas esse. S O nas cannas. cladem ca

nensem belluz mithridaticum gestum a lucullo sylla et pom
peio contra mithridatem syllas bellum gestum inter syllaz
et marium MVtios .i. bellum portiene in quo mutuis et sce
uola manum amisit igni.

VTVA. In phoebum feneratorem quēadmodū
in gaurum supra conquestus est nam hic polli
citus est se daturum martiali quam uellet pecu
niam intelligens scilicet in fenus martialis nunc
poposcerat pecuniam sine fenore ille non dabat neq; aude
bat omnino negare qd op⁹ igt est diutius crucieris et habe
as me sollicituz tandez nega. EXigis ergo nihil. uerba phe
bi hortantis Martialem ut aliquid peteret

PERPETVAM Stella poeta amauit uiolantillā
quam longis precibus nunquam potuerat pla
care cruciatuq; est miser longo amore nunc ce
lebrantur nuptie tandem stelle et uiolātille poe
ta edit hoc epigramma uolens demonstrare incredibilem
stelle amorem in uiolantillam atq; hoc connubio non stellā
esse flectendum qua iam diu cupit sed potius flectendam
esse uiolantillam que hactenus dura fuerat et inexorabilis
carmen Papinii indicat de uiolantilla. Redeunt animo iam
dona precesq; et lacrime .uigilesq; uiri prope lumia que
stus preterea .iamq; cepit flectere corda libens .et iam si
bi dura uideri. Hlanthida. uiolantilla latine grece dicitur
ianthis ab. uiola et. flos hoc est uiola et flos
unde latine uiolantilla Papinius uiolantillā appellauit. Quo
stelle uiolantilleq; professus cantaretur hymen. eadem dcā
æstoris ficto nomine a stella nam stella ita eaz appellauit
a suo nomine stella enim grece dicitur aster genere mascu
lino inde deductum feminuz asteris hoc est amica asteros
id est stelle papinius asteris ante dapes nocte asteris aste

ris ortu. **L**eta uenus. et fauore ueneris celebratas nupti
as fuisse scribit Papinius. **P**lus dare non potui. id est dedi
quod mihi potissimum erat et ita apud Papinium grande
quidem rarumque uiris quos ipsa probauit prius uotum iu
uenis cupit. **D**omina. uiolantilla. Sed nequius. insultat amo
ri stelle cum uenus moueat ne reliquat Violantillam quam
nullo pacto erat relicturus. **N**e pecces. aliquid. i. aliquid se
queri. **F**rugi. continetur. **I**upiter. et mars inter deos erant ad
ulteri ut Iuuenalis adeo seruiunt Iupiter et mars. **L**oro
arcano. i. balteo quo inueiebatur amor qui balteus dicitur
etiam flagellum Horatius ad uenerem sublimi ferias cloem
flagello. **D**vos. i. uiolantillam etiam que hactenus fuit du
ra ut mutuo amore diligit stellam

QUOD NVBIS. proculina adulterum habuerat
cui nunc nupsit metu legis iulie de qua satis su
pra non nubis inquit poeta proculina se fatetur
se esse morabam quasi dicat fruebatur eodem ui
ro ante nuptias in eundem sensum supra est distichon. me
chus erat poteras tamen hoc tu paula negare etc. **N**on nu
bis. non accipis uirum quia antea habeas. **N**otare. punire
Fateris. te. scilicet cum hoc fuisse moecham

NIL. deridet carisiarium qui cum synthesis non habe
ret in saturnalibus qua ueste reliqui utebantur
togam gestabat toga autem in saturnalibus de
ponebatur et sumebantur synthesis de qua in
distichis. Cum toga per quinas audet requiescere lucas has
poteris cultus sumere iure tuo non gestabat togam Carisi
arius quod lasciuus esset sed quia non habebat synthesis prop
terea deridetur

QVI. deum hortorum rogat ut suos hortos
custodiat in ianiculo

STARE. Lesbiam impudicam esse supra ostendit cum dixit archthoa de gente comā. hec blanda quidem erat sed deformis idcirco ait eius faciē aduerarii blanditiis et eius cupiditati. Contra te. quoniam sua deformitate non sunt tuas blandities exaudiri

MARCELLINE. Marcellinum tyronem domitiani in germania monet nē in medios enses ruat sed dispensato calore iuuen. li ita pugnet ut patri iuuat et imperatori operam prestat. SOboles sincera. i. uera proles qui imitaris parentem animo et moribus. HORrida. ursa maior uel ad feritatem uel ad morem gentis germanie que horrida est. IVgo parasio. hoc dixit quoniam ursa parasia fuit. i. archas ea fuit. i. calisto. IVgo. regione septentrionali. CAuta prouida uirtus ferūz martem periculosum et multos absumentem hic marcellinus fuit hispanus cui tanq̃ ex eadem patria amanter consulit Martialis. TV potes esse miles. i. situ prudēter pugnaueris poteris opitulari patrie et fortiter diu agere pro impator

PERICLITATVR. Hoc argumentum ex multis superiobus notum est iocatur poeta in lingēte cunnum periclitatur capite. i. in periculo capitis est. ESse reum. id est trahi in iudicium. LIngit. iocus est nam cunnilingi capite agunt idcirco. hic capite periclitatur et ita suspensum auditorem circūz scripsit

UIS VICINE. Nepos ut ego sum possum argumentum colligere haecenus caruerat liberis et captatores certatiz ei mittebāt falernum et alia ei munera ut scriberentur hēdes nunc sustulit fiam et iam carens muneribus captatorum abstinebat falerno olim misso Martialis eum consolatur hortaturq̃ ut det operam uoluptati et bibat falernum satis enim futurum si

lie et pia et locuples erit q̄ si cupiat habere falernum nūq̄
 defuturum nam si filia nunc coepit potare mustum post ali
 quot annos idē erit optimū uinū et falernum q̄uis nō mit
 tant captatores deniq̄ aut non soli hi qui carent liberis de
 bent bibere falernum et dare operam uoluptati sed et illi
 qui habent filios possunt idem facere ut tu. NEpos. nomē
 proprium ut luuenas molam uersare nepotis. bis uicine. i.
 in duobus locis mihi uicine. F Icelias. ficelie locus erat in ur
 be apud Pompeium est fregelie quoniam homines urbis
 freget eum locum tenuerunt est tibi nata. i. habes filiaz. S I
 gnatur. ymagine uultus p̄ri ne suspitio sit adultern. T V ta
 men. annoso hoc dolebat nepos q̄ munerib⁹ captatorū ca
 rerz ut luuenalis tollere dulce cogitat herede cariturus
 turture magno. P Arce. abstineas annoso falerno quod mi
 serunt captatores q̄uis habeas filiam. R Elinquere potius
 cados plenos aere. q̄. s. uino idem alibi unguentum heredi
 nunquam nec uina relinquo. ille habeat nūmos hec tibi to
 ta dato. L Ocuples sit. i. habeat diuitias. C E cuba uindemia
 id est cecubum uinum nascebatur autez in populetis palus
 tribus sinus amyclani iuxta pontinas paludes perit in cu
 ria colonorū et angustia loci sed maxime fossa quam fecit
 nero nauigabilem a sinu baiano hostiam usq̄ hoc uinum te
 nuit principatum secundas partes falernum. S Olos orbos
 carentes liberis. P Atres. qui liberos habent ut tu. P Ossunt
 uiuere. dare operaz uoluptati et relaxare animū naz uiuēr
 ut sepe est dictum ita accipitur apud martialem

LIBERTVS. Attedius melior habuit puerum
 natum ex serua domi nomine Glanciam cuius
 ingenium longo carmine testatus est papinius
 dum illius mortez deflet quēadmodum hoc lo
 co martialis. L ibertus. nam statim manumisit eum attedius
 delectatus ingenio moribus. C E cidit. mortuus est. D E li

tie breues. quia xii. anno mortuus est. PATRONUS. diceba-
 tur quia manumiserat Patronus et libertus colaratus ut
 dominus et seruus. HVmatus. sepultus extra urbez sepul-
 tus erat in uia fláminia papinius plebs cuncta nephas et
 preuia flerunt agminia flammio que limite miluius ager.
 Transuehit. INNocens. pudor. i. qui pudorem pre se fere-
 bat non ex culpa. VElox. ingenio quia iam recitabat uersus
 homeri et menandri ut papius. DEcore felix. i. pulcherr-
 mus. Bissenis messibus. uix applicabat xii. annum papius
 Hercules annis equare labores id est xii. annos coeperat
 assurgens. QVi. fles sensus est uiator qui commoueri mi-
 seratione pueri opto nihil unq̃ in uita habeas flendum

NON. Epigráma in eundez. AVare cataste. cata-
 ste loca erant ubi uidebátur pueri a uerbo gre-
 co. q̃ est expono persius cappa-
 docas rigidas seruos uinxisse catasta. Tibullus.
 nota loquor regnumq̃ tenet quez sepe coegit Barbara gy-
 psatos ferre catasta pedes. hic autez glaucias non erat ep-
 tus ex grege seruorum sed domi natus q̃ indicauit etiam
 papinius non te barbarice uersabat turbo cataste. NON do-
 mus de plebe. non ex plebe nam populus alexandrius
 in sacerdotes et plebem diuidebatur. i. plebei erant serui alii
 liberi. Suetti in uespasiano. i. quidam e plebe De eadē re ta-
 citus Quidam e plebe alexandrina et iuuenalis quom uellz
 indicare. MVnera. manumissionis et suauitatem libertatis
 IMmodicis. his qui nimium sapiunt ante etatē. Rara sene-
 ctus. i. raro puenit ad senectutem ita papinius primū eiz
 glauciam nostrum cuius g̃tissimā ifantiam et qualē plerūq̃
 infelices. i. cito morituri sortiuntur apud te cōplexus ama-
 bam Qan⁹ facil. obseruatū est occider celerius festinatā na-
 tiuitatem. CVpias nō placuisse. hoc est eos quos ames nō
 cupias h̃re multa in se ppter q̃ placeāt quia cito cadēt que

amium omnibus placent crispinum esse seruilis conditōis
quom pars niliacae plebis

SESTERTIA. Intelligas petus promississe se do
naturū sex sestertia que si cito donasset martia
lis ut ait putaret se ei deberē nō pro sex sexter
tiis s; pro ducētis nūc autē cū sero dederit ami
sit gratiam muneris quia putabat martialis se nisi ei deberi.
PERdidisti. quia nullas habeo gratias qui cito dat bis dat
placet intelligas eū accepisse in foenus ducēta pro quibus
iam deberet sex sestertia si petus statim dedisset sed quom
post septe; .k. dederit amisit sex sestertia

QUAM DVBITARET. Otho quis per omnem
uitam molissime uixisset adeo ut muliebres mun
ditias sectaretur tamē cū ad hebraicum uictus
ess; a uitellio ausus est sibi consciscere mortē h
fortitudinē laudat et antepōit catoni hac rōe Cato interfe
cit se utice rebus iam afflictis et desperatis Otho cū habe
ret multas copias et quotidie augetur ex dalmacia z my
sia post bebricū pretereā milites ardētissimos ad dimicati
tionē adeo ut uictoria; potuerit sperare mori uoluit dam
nans bella ciuilia propterea ut scribit tacitus egregiam fa
maz morte est consecutus antepōnatur igitur mors otho
nis catoniane qm otho se interfecit ne bella ciuilia amplius
geretur se duce cato aut mortē sibi consciuit copiis destitu
tus et metu ne in manus hostiles ueiret et nō studio ponen
do; ciuiliū bello; lōga est oō othonis apud tacitū ad mili
tes in xviii. Enyo. furor belli ciuilis inter uitelliū et othonē
pauanias ex carmine homeri putat enio deā una cū pallid
preesse bellis et ea curare. DAnnauit martē ciuilez. i. dete
status est belluz ciuile. CErta forti manu. MAior. caesare
a quo uictus erat. DVm moritur. fuit maior othone. q. d.
non quia fuit laudabilior mors othonis q̄ qui uoluit depo
nere bella ciuilia morte sua q̄ mors catonis qui se interfecit

metu hostium

UXOREM. In caridemū est epigrāma siue distichon q̄ cū sciret uxore habere rez cū medico id permittebat poeta iocās in eum ait optare mortem sine febre nulla eīm causa est cur permittat uxorem a medico subagitari nisi fortasse quia nolit egrotare unquā amore medici et fide erga ipsum. VEl mori sine febre. i. expilari nam omnia dabuntur medico nam pauperes mortuos martialis sepe appellat uel uis mori sine febre id est nūquā uis egrotare p̄pterea conduxisti medicum hoc munere

NIL MISERABILIVS. Hoc uerbū miserabilius totum declarat epigrāma si fuerit intellectum miserabilem dicit sabellū hoc est dignū summa cōmiseratione non solum quia magnā iacturam fecerit iūriam fortune et incōmodis domesticis sed cū ante amarz et potiretur pueris nūc propter magnam calamitatem est ad mulieres detrusus. FVge. seruorū. TAM miser. lege per interrogationē ut dicat matho tam miser est q̄. s. tot amiserit respōdet martialis huic grauius quidā in esse q̄ scilicet cogatur futuere. ET futuit. uerbum martialis rōdētis. i. hoc additur calamitati q̄ cogit futuer mulieres.

ASIA. Diadumenum fuisse elegantis oris apud antiquos ut testatur plinius qui scribit hunc fuisse effectum a policleto leuiter iuuenē et eam effigie uenditā C. talentis inde martialis dedit nomē molli puero h̄ suauia alibi laudat. et nūc exigit iocās iactantū paucā optasse q̄ potuerit addere numerū. QVot iquis. cōche eiciū fluctibz. MONte cerropio. i. Imeto mōte attice. SONāt. applaudūt. SVbiti cesaris r̄pēte ingrediēt. ARguto. benecanēti lesbia hec noīe p̄po dicebat clodia s̄. sic ut nomē a catullo ut ticides poeta metallā dixit p̄ perilla unā

ouidii filia nomē sumpsit. NOlo quod dedit. quia numerūta
dedit notum est carmen catulli

CLEPSYDRAS. Loc⁹ ē fabii Qani.
q hunc morē confirmat his uerbis bibere autez
aut eē inter agēdum quod multis moris fuit et
est quibusdā procul absit a meo oratore cecilia
nus caudic⁹ inepte orans poposcerat a iudice vii. clepsy
dras. i. vii horas naz dicentibus in foro ex more athenien
sium prescriptū erat tēpus uerbū extat demosthenis ad
uersus eschinem ex quo hic mos apertus ē ita enim ait dic
eschines aligd aduersus hec si potes et ego tē meae aque
id est clepsydre tibi concedam cecilianus concessis vii. cle
psydris ad dicendum in media actōe ferueris potabat. Op
tat martialis ut potet aquā clepsydrarū hoc est ut tādez fi
niat nam clepsydra uas erat quod aqua fluēte horas desig
nabat ut nūc harena. ARbiter. iudex. CLepsydras. vii. i.
spaciū septē horaruz. SEMisupin⁹. fessus recubēs AQUā.
calidam qa calidā potabāt antiq Iuuenalis calide geluqz mi
nister an qz magis placet calidaz aquā intelligit qz diu manse
rat in uase ut iam teperet DE clepsidra. hoc est ex aqua
clepsidre ut tandem finias

REGULUS. Regulus caudicus suscepit filium
huius ingeniu et felicitatez optat Martialis. re
guli ingeniu inuisum fuit plinio laudatū a marti
ale. REGulus paruus. filius. PLena trioteride.
nondū finitis tribus ānis. AVditum prēm. orantem regu
lū patrē. Slnus maternos. i. gremiū matris. LAudes suas.
pertinere ad se. CLamor. clientum. C. Viri. erant iudices
ad quos que pertinerent scripsit cicero in oratore. IVlia te
sta. capitolium. ACris equi. sensus est horatii fortes cre
antur fortibus et bonis et sumpsit exempluz ab equo. CV
pit. plia. i. meditat. MOLli. frōte inermi nōdum cornuta ut
uer. et filli⁹. NAT⁹. andiat. agētes cās. ILLa duos. prēz et filiū

PATER. Ex Marulla adulteria uxoris cinne iocando commemorat nam cinna habebatur pater vii. liberorum cum nullū procreasset simul sordes adulteriorum accusat q̄ morionem pistorem seruos mulier sectetur. Non liberorum simul alludit eos esse seruos quia nati sunt ex seruis namq̄ non sunt liberi. GRabatis. lestulos. PRoddūt. indicant. SVis capitibus. ore. MAurus. niger. COgisantre. serui mauri nare. SIma depr̄sa. pannici serui dātis operam palestre nam palestrite in familia erant dāma erat pistor temporibus domitiani et erat lippus hoc est stillantibus oculis alibi sordidus dicitur a martiale. Cyneda fronte. id est impudica. NEfas. non est quia non est filius tuus Moriones dicebantur qui simplici stoliditate mentis et deformiore risum mouebāt dicti quoniam grece. dicuntur stulti in distichis nō mēdax. Rupor est nec fingitur arte dolosa. quisquis plus iusto nō sapit ille sapit Mōrionis mentionem fecit ply. in epistola cenabis in quis sino morione choraule tibicinis. CAipus. nomen fictum et vilico cōueniens nam fructus sunt. Hybridarum. hybride autore porphyryone in horatium dicuntur qui ex imparibus parentibus nascuntur ut canes ex uenatico et gregario et hybride qui ex apro et sue nascuntur ply. autor est poeta infra eodem uerbo usus ē dum iocaretur de sue nato ex apro et sue domestico hybride hi pueri dicuntur qui nati erant ex seruis hominibus et ciue muliere alii codices habent niobidarum ut referas ad numerum filiorum niobes sed placet prior scriptura

FEMINA. Vtramq̄ amauerat martialis lycoridem et glicerem alteram aspernabatur quia auus et alteraz amabat quia iuuenis

QVIRECITAT. Focale ligamentum aurium qd̄ oratores sumebāt laneū ne iter agēdū strepitu ptererēt dcm focale a faucibus iocādo illi ingt

Horatius qui sumpto focali recitant duo inter pugnancia
ostēdūt et q̄ nō possunt loqui cū habeāt colla reiūcta et q̄
nō possint tacere cum loquantur. FOcalis. meminit. Qan
et Horatius. NEgat se posse loqui. galigat tanq̄ sit raucus
et negat. SE posse tacere. quia loquitur

ETRVSCI. Laudat balnea claudii etrusci que e
tiā carmīe papi. celebrāt. Oppina⁹ qdā mali ērt
color ut ifra malierat color x/s scribe^r cepit
oppia⁹ hūc iocās hortat ut laud³ se claudii etru
sci theris atq̄ ita nactus occasionē eas. describit. Il. lotos.
nō lotus. Blandientur. erunt iocunde. F. Ontes aponi. iux
ta patavium et nunc extant. R. Vdes. rusticani sinuessa bal
nea hēbat autore strabone qbusdam morbis accōmodata
scribit tacitus narcissum libertū claudii eius celi tempore et
balneis morbo fuisse lauatum. Mollis. amena nam ille ager
amēnus est. P. Asser. locus ad oram inferi maris in campaia
luenalis dic passer cui tot montes tot appula seruas rura.
A. Nux. i. terracinēses aque. S. Vperbus. in saxo conditus
urbs olim capta est ex anxure monte uicino ut Liuius scri
bit. V. Ada phebi. an cumanum litus intelligit ubi erat tem
plum phoebi quoniam autore papinio auspiciis phoebi cu
nie fuerunt et templum illic phoebi erat quod cognoscas
ex carmine uergilii et syllii hoc placet an intelligit balnea
phoebi de quibus Iuuenalis. B. Aie. in littore cumano mul
ta habebāt balnea et in primis aquis possidias quas possi
dius libertus claudii caesaris aperuit. P. Rincipes. primum
locum tenentes inter balnea. V. Acat. iam. laxum et apertuz
est ibi in thermis claudii. T. Ardus. quam a thermis claudii.
O. Nyx. marmur coloris unguium unde nomen sumpsit
tamen hoc genus marmoris non fuisse in his thermis ca
nit papinius Mert onix longe queriturq̄ exclusus ophites

TAigeti. metalla. i. marmur laconicuz quod uiride est pa
papinius hic et aniclei caesum de monte licurgi quod iura
TAigetum. promotoriū laconie ut memit. Herodotus me
talla taz uene ferri q̄ lapidis. PHrix. i. populus phrix Mar
mur sinadicuz nam sinada urbs phrigie iuxta se habet pla
nitiez oleis confitaz et docimā uicuz unde lapides effodiū
tur quos incole appellant domicite alii dixerunt marmur
sinadicū colūne inde afferebantur uarietate siles alabastr
te ubi ergo reperies mamor phrigiū expone marmur sina
dicū hoc marmur pingebatur purpura inuento romanorū
Libys populus. et intelligit marmur nomadicū libye quod
flauum est. REcidit. altius effodit. VARIO decoī. quia phri
gium distinguebatur purpura nomadicuz erat flauū ophi
ces lapis maculis serpentum distinctis unde nomen acce
pit nam. significat serpentem unde ophitee.
VIRGO. uirgo aqua ērt q̄ in urbem inuehebatur ab oestui
lapidis diuerticulo ea quoniam declinabat herculeus ri
uum dicta est uirgo quasi fugiens herculez uirgo haustui
martia accommodata natatui Martia aqua item erat que olim
dicebatur aufeia eius fons picoma Martia dicta quoniam
primuz ab aneo marco rege poeta a Q. martio pretore de
muz a marco agrippa ductu instaurato inuenta est in urbē
Ritus. laconum mos erat laconuz ut uacarent lauarentq̄
aqua frigida quod et sergius in uergilio est suspicatus et
plutarchus in uita alcybiadis scribit sensus est oppiane si nō
uis lauari in thermis potes sudare arrido uapore hoc est
ubi non sunt aque sed tm̄ sudatur ARrido. nam color ille
ex uaporibus igneis fit qui arridi sunt et poeta potes te
immergere in aquam uirginem frigidam et in martiam nam
claudius duxerat riuum in balnea sua aque uirginis et mar
tie. QVe. uirgo tam nitida. Ligdon. uacuam sine aquis ni
tere. Ligdon. id ē marmur ligdinum sine aquis nitere quo
niam ligdus est marmur candoris eximii Martialis pro

uase et statua femino genere protulit. SVpinan. egligente

QVM TIBI. Laborauerat aduersa ualitudinē
Martialis sed cum iam conualesceret secesserat
in agrum Nomentanum scribit hoc ad castricū
qui erat baia indicatq; se iam uix posse ambula
re et tamen sibi satis esse putat q; possit esse piger id est q;
euaferit et possit exigua spatia per ambulare. CONFIRMAT.
confirmari dicuntur qui recuperantur ualitudinem conua
lescentes Cicero nondum satis suum cōfirmatus. CONFIR
MAT. in pristinam restituunt ualitudinem. OCia ruris .i. se
cessus agri nomentani. Nympha. aqua. CAna. a colore quia
sulphurea. AQUis sulphureis. id est aquis baiianis. NON o
nerosa suis iugeribus. id est que parum spaciū occupauit.
HOC. casa et ocium nomeutanium. SOles. id est dies baia
nus et secessus. QVondam. olim cum beneuolerem. LAu
datas ad nudas. id est ibam baias ubi sunt laudate aque nā
balnea baiana dicuntur a Martiale aque laudate ut alibi iter
laudatas ad styga missus aquas. FACiles recessus. quod fa
cile possum accedere exiguo uie spacio. SIllicet esse pigro. i.
si possum hoc parum spaciū ambulare

FESTIVE. In calliodorum qui iocis et scurilita
te uenabatur cenas os autem fetebat fellatione
si inquit martialis dixero unum de te non satis
festiue sed uere hoc est si dixero te fellatorem
nemo ad poculum te inuitabit nam fellatoris os male olet
PERmaduisse. multo sale id est multis facetiis. ARridere.
est. ridentem risu prosequi. DIcteria. dicuntur dicta urba
na grece dicuntur Apophthegmata. BElle. non festiue. ne
mo. PROpinabit tibi. id ē nemo iuitabit te ad poculū quom
sis tam fetido ore ob fellationem

AVSISTIS. Ligdus mollis concubinus duxerat
moecham due ergo moeche erant coniuncte de
ligdo supra ex concubino natus est tibi ligdo
poeta ridet q lex iulia hoc pacto seruetur nam
dum inquit prohibemus adulteria due adultere coniungit
NVpte lascus. hoc erat edictū legis iulie. NON est permi
sa. uobis nisi casta uenus. LECTORIA. moecha. TVrpior
uxor erit. nam ambo erunt adultere uel certe quod place
notat turpitudinem lectorie quoe spadonem olim habet
adulterum et nunc uirum turpi⁹ inquit est nubere spadoni
q̄ tantam adulteraz et moecham esse hinc illa indignatio lu
uenalis quom tener uxorem ducat spado ita enim et illum
et hunc locum sumus intermittati

UAPVLAT. Venetus auriga erat nō poterat p
uenire ad metam ante alios pigris equis q̄uia
uapularent. Turba spectatorū putabat eos
facere magnam rem qui ad metam uenirent an
te alios pōeta iocans ait quadrigā ueneti sibi uideri magnā
rem facere q̄ cum uerberetur assidue non currat de uene
to alibi sepe de p̄ssino. Conuiuia meus uenetoq̄ loquatur
VApulat. uerberatur. FACit magnā uirē. q̄. f. uapulādo ad
metam non ueniat

NYMPHA. Anteq̄ plane cōualuisset marialis bi
bit aquā ex fonte stelle uouitq̄ porcā uirginē
Diane ut alii sentiunt quod magis placet proser
pine ut macrobius ex sententia cornelii recitat
porca uictima erat proserpine uouit in quā porcā si aqua il
la furtim hausta eum nō lederet nūc p̄itus cōfirmatus p
soluit uotū et rogat fontem ut sine ullo nocēdi metu largas
aqua prebeat cuz iaz satisfecerit necata porca suo crimini
quod oli eger bibisset optat demū ut nūc bñ ualēs haureat
fontē quēadmodum olim eger biberat. DOMestica. intra
parietes. AB antris. antiquus codex hēt ab anna. Anna

toror didonis ad aritiam consecrata erat supra est dictuz
 et satis cecinit ouidius et silius. CONiuncx. nume. i. egeria
 que illic numen habebat fontem AB anna. i. ab aritia i qua
 colebatur diana. NONa de grege camenarum. illac eniz flu
 ebat an alludit ad nouem aquarum ductus q in urbem inue
 hebantur qui his nominibus dicebantur teste frontino Ap
 pia anio uetus martia. tepula Iulia uirgo augusta claudia
 anio nouus poeta ad tēpora usq dioclitiani x. et viii. aqua
 ductus creuerunt et apte poeta has nouem aquas nouem
 musis comparauit cum diceret hanc ingredi in domum poe
 te potes et accipere dictum quod magis placet propter
 egeriam que una inter nouem musas fuit quorundaz sen
 tentia autore plutarcho. MARcus. martialis exoluit se uoti
 id est persoluit uota. VIRgine porca i. intacta naz et steril
 uacca mactatur apud hominem proserpine. AQUam fur
 uam. i. clam bibit ex aqua tua. TV contenta meo crimine. i.
 cum iaz satisfeceriz tibi de meo crimine quia mactaui porcā
 SANA sitis. i. utinam ita sanus sitiam nunc ut olim eger sitie
 bam opat potum alibi egrotans setinum domine q uiues
 densq trientes qn ego uos medico nō prohibēte bibam.

QVOD. Pomponius mala carmina scribebat que
 cum uellet laudari cenam dabat amicis hoc car
 pit persius calidum scis ponere sumē idem tan
 git Horatius in arte poetica quod igitur laudē
 tur carmina pomponii dicit poeta carmina non esse erudita
 sed coenam quasi dicat laudantur carmina propter coenaz
 TVrba togata. i. romana uel leuiorum hominum turba qd
 placet nam poeta dicit sepe se esse inter togatus cuz est co
 mes alicui. CLamat grāde sophos. id est assentotarie lau
 dat greca est assentatio qui dicitur id est
 doctus est nam greci immodice laudabant quod Iuuenalis
 carpit laudare patus zc. supra audieri quoz grāde sophos

NON SVM. Epigrāma hoc affixit pōeta in her-
tis custodi priapo priapus nomen est urbis et
portus iuxta dardaniā urbem condiderunt
Milesii ut alii putantem illis deus eodem nom-
ne colitur ex sacris sumptis a corinthiis qui priapū orneus
colunt et eius sacra ornea uocant filius fuit patris liberi et
ueneris ut dyodorus ut Strabo nymphe huic cum ceteris
bachī comitibus sacra celebrabantur ad alebedum iuxta co-
lophonem unde ipse silenus et reliqui comites alebedi di-
cuntur Ver. huc alebede ueni huius numinis originem tra-
diderunt egyptii qui pudenda Osyridis coluerunt pro deo
quem dixerunt priapum is non modo inter urbes colitur
sed etiam ruri fructuum fures castigat alloquitur custos
priapus.

IAM SI .idest ficosus fies o fur inserta tibi co-
lumna mea cupressēa ficus enim genus morbi-
qui oritur ex frequentipredicatione ex quo io-
cans alludit ad arborem.

QUOD CONVIVARIS. In Lupercum iocatur
qui nunq̃ eum invitauerat nam inquit suz tibi ira-
tus et noui qua ratione te ulciscar. Quid facias
inquit lupercus ueniam et ita tuam auaritiā
ulciscar. CONuiuarius conuiuia facis. IRascor tibi. Lles. quis
me sepe uoces.

HOC IACET. pantagathum tonsorem laudat
qui nuper erat mortuus cuius manus facilitate
et leuitatem tantam fuisse scribit ut terra quis
cupiat ei esse leuissima non tamen possit esse le-
uior q̃ manus fuerit. PAntagathus. seruus erat. Rapti di-
cuntur qui moriuntur annis puerilibus. VAgos. inequales
Vlx ferro tangente. forcipe excoluisse expolire. GENas.
Hirsutas. i. barbatam faciem

LOTVS. HERMOCRATES. Medicus fuit q
plurimos imperitia necabat in hunc scribit poe
ta ait enim Andragoram una lotum fuisse in bal
neis et cenasse hilarem sed inuentum mane do
mi mortuum quare inquit hoc accidit. Nimirum uiderat in
somnia Hermocratem qui tante est perniciiei ut non modo
si medetur sed etiam si cernitur aliquo pacto interficiat

TANTOS. Sextilianus hec uerba sepe numero
usurpabat tantos et tantas hoc accidere ait qui
amet mutoniatos. TANTOS et tantas. draucos
ut diximus amabat hoc est pregrades iuuenes
qui hispidos et barbaros precidebant. TANTOS. i. pregrá
des pueros. TANTAS. i. mentulas hoc etiam supra notauit
poeta dormis cum pueris mutoniatis in phoebum

RECTI. PODICIS. Impudicum fuisse carinum
duobus epygrammatis supra ostendit quorum
utrumq; indicauit eum pudenda muliebria lin
gua sectari catamitum indicat hoc est puerum
meritorium tanta libidine ut nullum faciat finem prurigi
quis iam inutilis sit

QVM COLERES. Idez sensus est apud Iuue.
diligite nemo nunc nisi conscius. Thelesinus q
diu caste et pudice adolescentes amicos coluit
nihil est affecutus cum primū autē cepit curare
turpes pueros et illorū libidinis cōsciū esse factus ē diues
nil inquit. PVdica basia. Iuuenalis nil tibi debere putat nil
conferz unq; picipē qui te secreti fecit honesti. PVdica ba
et casta familiaritas. nihil pōt prestare sz si fuerit cōsciū ali
enoz scelerū euades diues. BASIA prima. castus cōgressus
amicorum quali dicat oportet inter turpes uersari

QUOD SEMPER. In coracinum cuius anhelum fetidum unguentorum odores emendabat poeta optat nil potius olere quam olere unguenta quasi indicaret eum unguenta sumere quia male oleat et in postumum idem est sensus postume non bene olet qui bene semper olet. NOS. me. Nlger. unctus. Nido superbe alitis. i. nido fenicis nam phenix moritura et ex cassia et thuris surculis nidum conficit quemadmodum antore Ply. scripsit manilius medosum alterutrum codice arbitror Ply. aut herodoti nam ply. ita scribit cinnamomum et cassias fabulosa narravit antiquitas princeps Herodotus auium nidis et presertim phenicis in quo situ liber pater sit educatus easque decuti in rupibus in uis frustra carnis allato aut plumbatis sagittis hec Ply. Herodotus eo loco ubi scribit de cinnamomo de phenice nullam mentionem fecit scribit tamen arabes hoc cogitasse ut coactum cinnamomum in nidum decutiant obiciunt asinorum aut bouum mortuorum corpora secta in frusta que aves nidis inferentes nidos ea mole dissipant atque ita cadentes surculi ab arabis colliguntur. DE plumbatis sagittis. nullum extat Herodoti testimonium quod Ply. scripsit cassia intra paludes in arabia colligitur aduersus duo uespertilionum genera pugna. Nicerociana. unguenta erant a magistro taberne Nicerote ut cosmiana a colmo Nicerotes autem unguentarius hyrus fuit. i. linis laberius meminit ut mox dicetur Plumbra dicuntur unguenta non tam a colore ut mihi quod placet quam a confectione ipsa nam in uasis plumbeis in umbra coquebantur autore ply. quoniam sol erat ei inimicus. FRagras. redoles. PLumbea decocta in uasis plumbeis

QUOD TIBI. In senem hispidum fellatorem hic ut alienus a libidine uideretur ostentabat setas et membra hispida at poeta inquit alia corporis parte eum posse esse turpem et libidinosum et

Leuius crimen futurum si depilato corpore suspicionem
prebuerit q̄ sit cynedus nam id quod agebat erat scelera
tius. CHaridemus. dicitur qui delectatur ferma populari
DARE uerba. decipere. CREde mihi. sequere consiliū me
um. MVlto dicere. loqui uaria. FAc putent te pedicari. nā
quod putant te fellatorem esse turpius est.

QUENTIRIS. In phoebum iam canū sed dissimu
lantem canitiem unguēto non erit inquit opus
tondere nam sola spongia poterit caput tuum
o phebe detergere. Pictis. unctis ut nigri ef
sent. RAdere. detergere spongia tergendis mensis utebā
tur antiqui quod distichon iudicabit. spongia item piscis
erat tribus generibus ut Plinius scribit herens lapidibus
ita ut nix auelli possit sed hic de spongia nō pisce itelligit.

QUERNERE. Ad aulum pudentem amicū mili
tantiem i germania huius supra bis meminit cū
de Encolpo puero loqueretur nunc significat
se conualuisse ex grauissimo morbo quo illo ab
sente laborauit. Sibi autem esse in uotis ut ille primipila
ris reuertatur sospes nam aulus pudens primipilum max
ime affectabat q̄ cēturionibus dabatur cum rem beneges
sissent dignitate equestri etiam si quadringenta sestertia
non possiderent. PLage. regionis. TRiones. parhasios.
septetrionem in germania abursa parhasia. SIdera pigra.
Boetes et ursa quia nunq̄ nobis occidunt. PIgra. nūquam
nobis occidentia. LAssa languētia. PLurimus pudens. ita
codex atiquus h̄z et ita ē legendū nō aut pudor PVdens.
i. nomē auli pudentis. PLurimus sepius errat in ore. s.
mihi hoc est sepe te languens nominabā. CLarus eques.
in equestre dignitatē ascitus. PVelli. stamina parce ducūt
infelicibus sensus est si non sum omnino inuisus diis et ife
lix. VOx. meū uotū. Surdi dicuntur dii quando non audi
unt uota.

EIDOLET. Bacharis significat nardum rusti-
cum auctor est Pliny. hic bachara nomen est pro-
prium. GAusapina penula. erat toga q̄ gesta-
batur sublato clauo ut alii scribunt erat tunica
lati clauī ea texebatur in modum gausape. miro cādore uil-
lorum gestabatur hyeme. Bachara multas gausapinas ha-
bebat et optabat perpetuam hyemē. his ostentandis mar-
tialis trita et lacarata tunica accusat bacharam q̄ si bene in-
duto frigus optet cum idem noceat poete habenti tritas
lacernas. FRigus hyemē et dies frigidus. SEXcentas. nō
sexcentas sed multas nam sexcentum nomen erat in prom-
ptu uolentibus significare magnum numerum Cicero. sex-
centa incommoda sum perpeffus in tuenda re. p. gausapi-
nas uestes. LVces obscuras. i. nubilos dies. Hibernos hy-
emales. si tepuere si incaluerunt sole nostre lacerne trite.
SCapulis humeris. quanto tu humanius faceres si feres
gausapinas media estate ut tu calore laborares quam op-
tare hyemē perpetuam. Distichon de penula gausapina.
Tam mihi candor inest uillorum gratia tanta ut me uel me-
dia sumere melle uelis hoc est tu optares ferre media mel-
se quis sim hiberna.

LAVDAT. Oderat inuidos poeta quod supra i-
dicauit in zoilum. Pendentem uolo zoilum uide-
re et alibi. Omnibus inuideas liuide nemo tibi z-
nunc ait sibi placere carmina sua nulla alia re ma-
gis quam q̄ eorum inuidia quidam cruciatur. MEa roma-
mibi amica et beniuola. RVbet. hi sunt affectus inuidētis
OScitāt ore hīscit. HOC uolo. hoc premiū. NOSTra placēt
ut hic rumpatur inuidia.

REM. Pompili dicuntur quidam thimi qui naui-
bus plenis uelis eūtibus a gubernaculis nusq̄
discedent. Pompilus nomen propriū ē hoc
loco qui carmē quidem scribebat sed tamē sine

ulla uenire aut lepore cum esset ingeniosum multi putabāt fore imortale. Poeta hoc negat quoniam non solum ingenium perpetuitatem donat sed quidam lepos et gratia quā aberat a carmine pompili Rem factam. uerbum a Martiale alibi etiam usurpatū nam dicit eū habere rē factam qui usque eo in negotio suo ē progressus ut putet se consecuturū reliquū sine controuersia supra et factam tibi rez statim putasti. Hi duo uersus dicuntur ex sententia uulgi. Vsiptorum. ptolemeus usipum deprauata dictōne pro usiptum ponit ad ystrū accole autē ystri fuerunt hostes de quibus scribit Tacitus domitiani daci. Catti sarmate posuit uerbos hoc loco qui inter eos hostes sunt. LEue incōstās quia sepe defecerunt. FLauorum a crinibus. Sic. ualeat ut pompilius legetur. FAME. imortalitati. Tlneas pascūt euz obiciunt chartas non legendas. Blatta nomen sumpsit a greco uerbo quod est noceo. COci soli. cum redimunt piper. CHartis libris. Genium. leporem et gratiam natiuas genius item rerum gerendarum deus ut scribit Pompeius

AMISIT. Oppinianus erat captator apud grecos poeta est qui de piscibus carmine elegantissime scripsit. quem imitatus est Ouidius apud latinos operis eodem argumento ut apud plinium legimus. Sillanus. factus est orbis amisso unico filio quem habebat inquit poeta argute filium mortuum nō esse cadauer sed patrē quia multi captatores ad ipsum tanquā aues aduolabant. Sillanus ditissimus. unicum. idest filium quem habebat qui mortuus est. Vulturis. Vultur cadauera sectatur preter ceteras aues ut illud ennii. Vulturis in syluis miserum mandebat hominez. CVius uulturis idest cuius captoris nam captatores per inde ac uultures sunt aduolantes ad cadauer.

SCIS TE CAPTARI. Marianus captatorem scripserat heredem hunc ingeniose carpit poeta. Captabantur qui blanditiis et muneribus alliciebantur ut aliud maius darent. TV scis quid velit captator nam cupit te cito mori. SV premis tabulis. testamento esse tuo loco. i. succedere tibi et piscatorem piscis amare potest quasi dicat qui decipitur non debet amare autorem fraudis. tua fata tuam mortem. DEs nihil. ut illud ploratur lachrymis amissa pecunia ueris irascuntur apud iuvenalem qui non sunt scripti bonis consumptis ducitur iratis plaudendum funus amicis.

QVM sis. In puerum mollem qui scripserat epigramma in Martialem hunc hexametris inlectatur. PErmittis tibi. tanta uteris licentia animi ut committas emendare meos libellos quos fama nouit qui ab oibus probati sunt nugas carmina mea felices que leguntur et laudem habent. RIGida gente fabiorum. Curio dentato marito qui ex aratro fuit creatus consul sed sis filius patris. TONsi ad speculum. i. cyne di nam ad speculum cyne di tondabantur ut Iuuenalis ille tenet speculum patrici gestamen othonis. MATris togate. i. meche famose nam moeche deprehense cogebantur toga idute pcedere in publicum et sponsam ut supra naz cinedi sunt sponse uirorum. TOTam aure. i. diligenter audire. Sillii perpetui imortalez fama consecuti. Dignantur. accipiunt. Silius de clamauit in foro ad mediam etatem. SVra. ad sura scribit Pli. hic doctissimus fuit dictus palphurius sura et coronatus est in certamine oratorum. coronati autem honesto loco i ludis sedebant cum autem hoc certamine quo fuerat uictor in circo esset. poeta ait sura habere honestum illic locus unde spectet certamina. Placet superior sensus potes etiam intelligere ex auentino monte eum spectasse certamina naz illic habitabat. pantices intestinorum partes sunt et quide

fordide festus ita scribit pantices sunt ventris fluxus. **DI**
ana in auentino colebatur cuius postibus cornua bouum af
figebantur cum aliis eius templis tantum ceruorum pēde
rent magni circi in quo coronam affecutus erat. **T**anto pō
dere rerum. i. in tantis negociis sed tibi plus mentis habes
quā alii ironia est. pectus fixerunt uulnerarunt doctrina
TRia carmina. que sequitur. Quid cum pācitibus scripta
fuerunt ab hoc puero que inserit martialis et deridet ut
persius Neronis carmen torua mimallonis impleunt oīa
bombis et Horacius carmen furii bibaculi furius hyberas
cana niue conspuat alpes et alibi mali scriptoris. Fortunaz
priami cantabo et nobile bellum multo altius multo erudi
tius est. **A**Vdes preterea. quom tale carmen scribas inue
rit urendo signauerit. Stigmata signa et note quas habue
rit carmen meum. **C**lennamuf. qui scit expolire cutem placz
magis ut accipias pro fullone. **V**Afra arte. fullonaria erit
ursus ueniet ad feritatem. Fatiges dentes. translationem
a cane sumpsit.

EXAMETRIS. **T**ucca reprehenderat superi
us epigramma q et longum esset et exametris
compositum alterum. s. ut constet hexametris
poeta ait sibi licere et hoc solere fieri in alteruz
s. q sit longum paciscitur eum tucca ut sola disticha legat
epygrammata autē longa tam liceat tuce transire quā sibi
scribere. **T**Vcce. nomen conuenit censori nam et octauius
in emendando carmine Vergiliano. **T**Vcca usus dicit autor
Eusebio solet fieri ut epigrammata sint hexametris. **C**onue
niat nobis hoc est hoc pactum sit inter nos.

HAME. Preconis geliani imprudentiam accusat q
puellam uendens ut eius pudicitiam et blandi
tias ostentaret ita institutam ut negaret face
retq uendibiliorē ter osculatus est. at qui pau
lo ante promiserat sexcenta noluit dare. uult. eniz innuere

gelianum fuisse foetido anhelitu uel cūnilingum uel fellato
rem nam in eius generis homines hoc ioci genere sepe u
titur ut in escam in quā sabidius sufflauerat fellator sed ne
mo potuit tangere merda fuit et ī postumum sepe. SVbu
ra. in subura erant impudice mulieres quod supra indica
uit. Tonstrix subure faucibus sedet primis. Licere dicūtur
res uenales quādo certatim premia offeruntur dū uendū
tur sub hasta et licitatores dicuntur qui eandem rem affec
tantes pollicentur precium. PVram. quia negabat negan
tem ita. n. docuerat. PRofecerit. i. sit affecutus. NEgauit.
noluit dare offensus osculo gelimi nā erat fetido anhelitu
ob fellationez.

CVR tantum eunuchi spadones dicti sunt auto
re Donato a greco quod significat custodien
dis lectis matronarum nā in eū usum emeban
tur imprudenter factū ostēdit poeta z accom
modatum esse consilio mulieruz uolentiū futui nec parere
ut nunc in gelliam locatur nam eunuchi procreare nō pōt
sunt et si rem habent. Tanta erat mulierum libido ut spado
nes quoq; adulteros haberent quod alibi conqueritur. At
prius o facinus et spado moechus erat.

HLETE. nefas. Castricus puerū amiserat baia
ubi erat ut supra. Dum tibi felices indulgant ca
strice bate. huius poeta mortē deflet. nayades
nymphæ aquaruz. LVcrinus iuxta baias. He
tis mare. EVtichus. nomen est pueri alibi nomen asinarii
qui primo mane occurrit augusto unde bonum accepit o
men nā eutychus significat fortunatum autor tranquillul
DVlce latus tuū. i. qui lateri semper herebat alexis alter a
lexis ut Vergilio Hylas raptus est in bithinia secutus cer
uam imissaz a iunone ut theocritus scribit ab omnibus nym
phis ut onasus in primo amzonicorū a nulla nympba rap
tus submersus est ut Apollonius canit ab una nympba eis

Bo

nomine lacus est quem lustrantes quot annis bithyni uia
uocant. HERMOFRODITUS. ueneris et mercurii quem salma
cis nimpha dilexit is utrūq; habebat sexum unde eius ge
neris homines hermoofroditi dicti sunt et alio uerbo ádro
gini qui olim ipotentis habebantur poëa in delicias rece
pti ut plinius. SOLlicitata allesta. uiri eubici.

NON MIROR. Bassa bassi filia aqua potabat cū
pater fuisset ebrius hoc miratur martialis nam
et cum diogenes ebrium in foro uidisset illius i
quit pater ebrius fuit simul inquit eam fuisse fel
latricem ita dixit alibi in lesbia qua parte opus est lesbia sū
mis aquam.

EXAGESIMA. Cotte uitā iocundissimā ad
miratur q; cū. lxii. annū expleuerit unq; egrota
uerit et hanc fuisse uerā uitam scribit non enī
multi anni onduunt aliquē diu uixisse sed uite iu
cunditas et carentia morborū. Messis acta. i. annus abso
lutus. CAleutis lectuli. in febre. ALcon. Alcontius alio y
bo dictus est horatius alcōtem dixit. Alcon maris expars
pro seruo horatii uerbum cum martiale conuenit. Plinii nō
conuenit qui scribit alcontium uulnēz medicum a Claudio
.c. sestertiis condemnatum exulem missum in gallia deīde
restitutum. DAsius. nomen medici hoc loco dasii etiam eu
iuldam meminit liuius in secūdo bello pūnico. Simmachus
medicus de quo supra cum uenit ad martialem egrotantez
comitatus. c. discipulis d. gitum ipudicum deridet et cōtē
nit nam ostendere medium dignum qui infamis dicitur op
probiū erat. Computētur. numerentur. SVMus infantes
.i. parum uiximus ac si essemus infantes quia febres et do
lores occuparunt uite tēpus. VIta non uiuere. hoc est nō
ē consumere ānos. VALere. ēē sanus et i uoluptatē agere
EDERE. Eum deridet qui theletusam ancillam
olim uendiderat sed eius poëa amore captus

eam redemit pulchre inquit factum nā que paulo ante di
uendita fuerat tanquā ancilla nunc redimitur pro domina
placet potius ut itelligas eam non fuisse itez emptā s; ma
gno iterdum precio conduci a domio priore. CRusmata
ad sonitus beticos. Crusmata dicūtur sonitus cimbalarum
et istrumentoz que digitis pulsantur nā .ē uer
bero et pulso. unde crusma modis gaditanis. nam puelle
gaditane peculiarē saltationez habebant. pelias frater Ne
lei fuit neptuniet thitee filius ex eadez matre et cretea na
ti sunt amthaon pheretus eson. pelias alter iasonis qui ad
decrepitam etatem uixit de quo intelligit ad rogos becto
reos. i. in medio moerore redimit dnām precio impetrat
tāquā a domina. REdeptores. dicūtur qui suscipiunt opa
conficienda. Redimere itē ē assequi precio ut hic.

NON Custos hortorum alloquitur ex agro hila
ri ceretani dispensatoris cū tantū dispensatorē
dicat. ego publicū intelligo et palatinū. CEr o
lim agilinam dixerunt. sunt qui dispensatorem
accipiant pro artifice qui custodem effinxit quod placet
parcite iugeribus nolite aliquid furari.

MEDIO. senē deridet qui non secus ungebat ci
nes et reliquū corpus colebat quā si iuuenis ut
aut iuuenile os idicaret cum nullos habere; de
tes dentiscalpio utebatur ridens hoc significat
esculano ne uidens dentiscalpiū deceptus putet eū detes
habere. imus in imo loco. segmenta dicuntur quisquilie re
rū sectaz. segmenta itē dicebantur colli ornamenta que se
natus romanus aurea permisit mulieribus in gratiā uolūtie
que coriolanū repressit iminentē patris. segmenta p̄terea
fasciole. Iuuenalis segmenta et longos hīus non nulli co
dices habent semitatus. i. distinctus et expolitus ut catul
lus oēs pusilli se z seītatiū moechi at segmentati fasciolis
obuoluti dicuntur et per translationē segmētati unguēto

obliti dicuntur. Caluam triphilem. i. caluā trium capillorum
fodit scalpit lentiscus erat arbor ex qua fiebant dentiscal
pia tonsis politis.

QUAMMI TTIS. Ad pontem ueneficam cuius
meminit iuuenalis tu ne duos una seuiſſima ui
pera coena tu ne duos. Hec mittebat Martiali
ſepe numero munera eſculenta. i. apta eſui di
cebatq; ſe mittere ſuas bucellas at poeta inquit has ego nō
mittam amicis nec edam quia puto in eſſe uenenū. B Vcel
la. genus cibi cōditie ſt ſed mihi auguſtus uidetur accepit
ſe bucellas pro exiguo fruſto panis his uerbis in balneo
demum poſt horam primā noctis duas bucellas māduca
ui et alibi poeta primitiuum protulit oret caninaſ canis im
probi buccas ut exponas tuas bucellas. i. quas tibi para
ueras nec mittam amicis nec edam quaſi dicat ego puto in
eſſe uenenum quod nec mihi uolo ſumere nec tradere aīcis

ILLE ſacri. domitianus duas expeditiones ſuſ
cepit in dacos populos germanie in priore ap
pius ſabinus conſularis oppreſſus eſt. Altera
commiſit cornelio fuſco qui erat prefectus co
hortium pretorii data ei belli ſumma. hic mortuus eſt eo i
bello inde inquit Iuuenalis fuſcum prebuiſſe uiscera lanian
da uulturibus dacis poeta epitaphium ei cōponit. Ille cuſ
tos. ille prefectus pretorii et qui cuſtodiebat laſus Domi
tiani. Martis togati. i. cohortium pretorii nam cohortes p
toriane nō uerſantur in caſtris ſed in urbe. CAſtra ſum
mi ducis. domitiani credita commiſſa o fortuna que iuidiſ
ti fuſco potes hoc fateri quīſ mortuus ſit uicit tamen quia
domuit dacos. dacus populus germanie nemoſ famulum
domitum et redactū i deditiōem.

QUAMMI SIS. Afrum carpit qui pauper iuuenis for
tis a ſex ſeruis geſtabatur quom tantum diui

tis sit senis et ibecilli hoc multo maiorem ait risum commo-
uere quā si nudus incederet per mediū forum esse onus
portari huēris. **C**Appadocia finitiua armenie unde serui
mittebantur ut e syria irus pauperrimus fuit **P**Arthenope
us unus ex septē ducibus qui ad thebas fuerūt profecti
iunior et omniū pulcherrimus longū de hoc extat papinii
carmen in thebaide pulchrior haut ulli triste ad discrimen
ituro frons fuit. **A**Rthemidorus pugil cum uinceret etate
florente traduceris subsanaris. **A**Tlas sensus poeta ē tan-
ta admiratione et risu spectari a frum quāta spectantur re-
noue in ludis ut atlas qui celū dicitur sustinere si gibo cor-
pore et curuo fuerit representatus ut si elephas per stadi-
um ni cederet insidente mauro hanc nouitatē spectaculi q̄
fuit nero in cuius ludis notissimus eques romanus isidē
elephanto per mediū catradonium cucurrit et apte spec-
tacula ab atlante et elephanto sumpsit cū in a frum scribat
et ex africa elephantes maurias sim. **C**Om-pare gibo. i. cū
pari gibi magnitudine. **N**igra belua. i. elephas ex aphorū
non nisi ditissimorū erat lectica et sex seruis gestata d hac
Iuuenalis et sexta ceruice feratur. **A**n alludit ad ludos Ne-
ronis in quibus fuerunt camelorum quadrigae et notissimus
eques ro. ut proposui elephanto est uectus ut per gibos
camelos intelligat qui gibū habent dorsum et q̄ sequitur d
equite romano non aliter atlas magnus ridetur cum gibo
camelo compare idoneo ad eum gestandū. **S**Andapila. fo-
retrum erat popolare pauperes nunquam gestabantur ni-
si mortui. **S**ensus ergo est non debes gestari nisi mortuus
fueris at si fueris mortuus debes gestari sandapila non ex
aphoro an placet ut mortuum accipiat pro paupere et ig-
nauo mortuus pauper et ignauus non debes gestari ex a-
phoro. i. lectica ditissimorum hominū alibi de lectica ig-
naui quom tua sit sandapila est.

POTOR. Claruerunt potu non nulli ut torquatus mediolan. qui tres uini cōgios uno spiritu potare dicebatur Plinio auctore. Ippus cui oculi stillabant. VAlebis. pibis oculus. Bibe uenenum quia perit.

TRISTIS. In lupum qui arrogantiam sibi plam debere arbitrabatur quam haberet monet martialis eum esse fortunatum et fortunā accusat eum ipsum ingratitude si senserit eum triste et hoc pacto auaritiā hominis et nimia atq; immodica appetētem animū accusat tristis moestus scierit te eē triste

ET NOVA. Rose oli mittebantur ex egypto hyemali tpe in grām autē domitiani iāz erat exco gitatuz ut in urbe quoq; hyeme puirerent uirebant etiam perpetua hieme in hispania ad car taginem nouam ex italicis milesie palmam ferebant sero provenientes antequam uere rose seruantur ex ramentis et seementis cornuum tinctis corone conferebantur imitantes ueros flores et he appellabantur biberne nunc poeta ab egypto ait desiderari in urbem frumentum non rosas que iam poterant mitti illuc ex urbe. MENphiticus. egyptius uisus est deridei hortos pharios egyptios. ambitiosa querens laudem nouitate florum. Noua dona. idest inusitata. nam noue rose hyeme erant noua dona. Flores florum. PESTANI ruris. idest rosacei. OMne iter. idest omnis pars urbis iussus. iam cedere. idest qui cogentur cedere. Hiemi romane. idest rosis romanis que hyeme sunt et proueniunt.

QUATVS De folio satis supra hoc ligneo usus
est Augustus quo pedes et brachia iactabat
idq; appellauit duretaz uerbo hispanico caride
nius erat fellator et cum inguina in folio lauarz
ita aquas iactabat ut uideretur uelle eas pollutas esse et i
mundas iis qui poëa se lauarent eodem loco ego iquit po
eta nollem caridemū sic lauare caput ut lauat inguina at si
lauat caput febius est ob fellationē sic tanto impetu. SVb
luis. iactas lauando in folio uase quod erat in balneis malo
laues inguina quia puriora sunt ore tuo urbane fellatores
indicant.

QUIDAM me iocatur cum ruffo cuius fata pau
lo post deflebit ait se interrogatū esse a quodā
an esset martialis. poeta et cum annuisset mira
tum cur habuisset tam malas lacernas respon
dit quia erat malus poeta at ne cogar inquit hoc sepius fa
teri mitte o ruffe bonas lacernas. LANiste. erant qui habe
bant familias gladiatorum. MAngones. qui habebant ser
uos uenales emptor mango inspectum me uelut emptor
tanquam uellet emere seruum aut lanista qui uellet emere
gladiatorem. Batauam aurez bataui insulam tenent in rhe
no hos domuit Domitianus prima etate cū poeta barbarū
uellet nominare batauum dixit qui et barbarus erat et hos
tis fuerat Domitiani aurez batauam. idest barbaram et ho
stilem inspectum diligenter inspiciebantur autem diligen
ter cum emerentur serui. inde illud legimus augustum mi
sisse amicos per urbem qui matressfamilias et adultas eta
te uirgines denudarent atq; perspicerent tanquam Tora
mo mangone uendēte ne hoc accadat hoc sepe mihi. idest
ne cogare dici malus poeta mitte bonas lacernas.

QUANTVM. Duos claudios etruscos patrem
et filiū tēporib⁹ Domitiani fuisse et papinius et
mar. testatur p̄r leui suspitōe ab ipator i exiliū

est missus quē filius est comitatus nūc r̄stitutus est. lauda-
turq; carmīe hoc ip̄atoris clemētia. Parentis etrusci patris
Etrusco filio sollicito de exilio qm̄ patrē comitatus ē et p̄
secutus singulari pietate. EVlmina missa. i. exilium. i. reuo-
casti ab exilio etruscum patrē. HOs mores. talem clemēti-
am. Ignibus iouis. i. fulminibus. Etruscus filius qui fuerat
prosecutus patre in exilium esse hoc utrūq; tui muneris
cōtigit filio esse comiti et patri esse reduci nec prohibuisti
filium esse comitem ut tuo munere pius fuisse uideatur et
reduxisti ab exilio patrem auditis precibus filii ut hoc ip̄-
sum etiam abs te acceperit. Meminit papinius in siluis.

OCTAPHORO. Sanus prudentem significat
et mentis constitute et sanus significat beneua-
lentem Philippus gestabatur Octophoro cuz
sanus esset poeta sanum esse negat hoc est pru-
dentem nam ancipiti uerbo iocatur. OCTophoro. lectica
gestata ab octo seruis si sanum credis. idest prudentem z
habere mentem cōstitutam potius placet exponas si cre-
dis sanum quasi dicat non est sanus sed mortuus ignauus
et pauper quod supra dixit non debes ferri mortu⁹

Odit⁹. Ruffus uix absoluto. xxv. i. āno cappado-
cia mortuus ē h⁹ iteritus deplorat poeta cuz ei
esset aicissim⁹ nec spero te amplius lectur⁹ quia
mortuus es. TELLus cappadocū. i. cappadocia
tibi a te orbatipuatire carissima emilia hanc emiliaz strauit
.M. Scaurus. Tota emilia. uia uicina occidit extincta est.
QVinta premia. alpei. v. lustrū. i. xxv. ānuz. alpheus flu-
uius iusta pisam et elidē i peloponessō ubi ludi olimpici sin-
gulis lustris celebrant. amici absentis thura nam amico-
rum cineribus thura dabantur puta hec carmina esse thu-
ra absentis amici. idest habe.

SETINVM. Estuabat siti poeta egrotans nul-
las ergo diuitias optat potius q̄ setinū et niues

setinū unū optimū et recentissimū erat ex setia missuz. Ni
ues dñe. appellat niues dñas ab affectu. ré. n. optatā blan
dioribus uerbis nuncupamus. Bibebantur niues quia his
refrigerabatur. Decocta et ide etiā uina expressa liquata
que bibebantur. INgratus. erga naturam. Mīda. rex phry
gum fuit ditissimus filius gordii. gordius autez ab agricul
tura ad īperium est euectus ab eius noīe iter p̄ brygiā mi
nore et maiorem erat gordie urbs in qua seruabat plau
strum quod oliz gordii fuerat. Illic gesta sunt que de nouo
dissoluto ab alexandro scribit Curtius. Mīda autem habu
it aureasini cū electus iudex marsiam phoebo pretulisset
de eo scripsit herodotus in primo et trogus in. xi. Her
mus. in principio misie ex monte didimene sacro fluit suo
que alueo accipit hilum et pactolum. FL. lidie que tande
in foaicuz mare erumpunt ut Strabo et Herodotus uehit
auri harenas ut pactolus unde croesi diuitie aucti sunt fil
lius. Nec qui profunditur auro atq; hillatis hermi flauescit
harenis. TAGus. notissima Strabonis et plinii et nostrorū
omnium auctoritate olim aureas harenas habebat in his
pania. Libare. est leuiter gustare. et libare dicunt qui alif
propinant. poeta optat totū setinū et oēs niues et dicit se
pmissuz ut qui ei ppinat hēat īgentes diuitias bibatq; ille
calidam et totā frigidam relinquat martiali. ET potet cali
dam. hic sensus magis placet ut detestetur ministrantem
sibi egrotanti aquam calidam et dicat is qui mihi libat ego
tanti aquam calidam possideat messes libicas et īgentes
diuitias et ipse istam aquam bibat quasi dicat ego uolo ca
rere potius īgentibus diuitiis et potare frigidam. Libet
propinet.

DI tantam facultatem beneficiendi in Domitiāo
esse oñdit ut nihil aliunde debeat petere quam
aut a se aut a diis se uero debere optare ut ab
ipso et diis et ita optat.

MANE. Sportula. c. quadrantum dabatur a diu-
tibus his q ipsos colebāt. Martialis solitus cole-
re cecilianū casu eū salutauit suo nomine cū ex-
more deberet dominū appellare propterea eo
uerbo amisit sportulaz. Libertas q ausus sim appellare te
uero nomine et non dominum. ABstulit. c. quadrantes. i.
sportulā que erat. c. quadrantū.

CVM peteret. In panartū ebrīū qui superior no-
cte lagenam āplius biberat et cū posceret pau-
lo post matellaz data est ei testa spoletana quā
exhauserat eaz totaz repleuit locio cum plus bi-
bisset quare etiam plus non minxit qa. s. nihil indiderat aq
idcirco minus minxit nam merū bibentibus minus lotii fit.
MAdidus. ebrīus matellam. i. scaphium. ARguto pollice
.i. digito resonanti crepitu enim digitorū polcebatur ma-
tella. Supra digiti crepantis signa mouit eunuchis et deli-
cate suscitator urine. Matella ita loquitur in distichis. Cuz
poscor crepitu digitorum et uerna moratur. O quotiens
pellex culcitra facta mea est. SPOletina. testa anteponeba-
tur spoletinū musto setino. Enophorum uas est uinariū
LAGenam cepisse. i. capacem fuisse quantum biberat naz
supra dixerat plus bibisse.

SANCIA In zoilū fellatorem in quem et supra
dixit nec iudicare te ruffe possumus fellat hūc
ait non oportere grauitē ferre promulgatam
legem aduersus adulteros quoniam ipse non
sectabatur mulieres sed fellabat. NON futuis. sed fellas.
SVmni ducis. Domitiani imperatoris.

CELATVS. Amianus hēbat paterā in qua scul-
ptori arte erat effectus serpens et ea bibebat ui-
nū uaticanū qd pessimū ē cū iquit spēs sit i pa-
ter et illic uinū uaticanū q ide bibit uenenū.

alludens ad uinum pessimū et serpentis effigiem bene expressam arte mironis Miro claruit argento effigendo. et sculpto.

MOECHVM. gellia cū unum tantum habet me-
chum dicebat se non esse nimium accusandū quā
unū tantū haberet. at Martialis iquit hoc tur-
pe est sed turpius quod est uxor duorum nam le-
pide describit moecham Moecha inquit ē complurium ui-
rorum uxor et que unum habet moechū uxor duorum ē

QUAM MALE. Thaidē male olentē et conantes
emendare fetorem unguentis deridet iocādo
aitque nulla ratione posse tegi quin insitum sibi fe-
torem exhalet et quāuis hēat unguenta non o-
let ea sed tandem olet. Thaida. i. natiūz thaidis fetorem.
fullones dicuntur qui pannos purgant utuntur autē urina
quam colligūt locatis amphoris in angulis ut turba illic ine-
rat. INde Titius. etate lucilii in oratione qua legem faniam
suasit ita describit ebrios. Ludunt alea studiose unguenta
delibuti scortis stipati. et paulo post dū eunt nulla est in
agniportu amphora quā non impleant. erat etiā usus lotii
purpura tingenda auari quia diu seruat lotium testa ap-
phora. REcens ircus. nam cum ircus ex amore reuertitur gra-
uius olet. Ora leonis. Leonis anhelitus fetidus est ut scribit
lucretius et ply. testatur. transiberina erat uilior pars ur-
bis ibi sepellebantur scurre z uilissima queque ministeria fi-
ebant. cutis pellis transiberina detracta cani. Pul-
lus galline abortiuo ouo. idest in ouo quod nondum pue-
nerat ad formatum foetum. GARum. faciebant ex intesti-
nis pisciū et ceteris abiiciendis maceratis dictum quoniam
e pisce oli fiebat quē greci garō appellāt poēa factū est e-
scōbris tāta estimatōe ut nullus liquor pter unguenta eēt
is maiore precio garum optimum mittebant hec loca.

Clazomene pompeii. Leptis garo corrupto nihil est feti-
dius. Vlrus fallaxi deſt hūc fetorem qui proueniebat ex
barathro. id eſt ex miro ſtomacho. CReta acida. id eſt luto
ueneto nam terra ex cipro afferebatur que mixto aceto
et occultata ſub terra et in ſolem tepentem educta me-
dicamentum conficiebat cuti expoliende et uellendis pilis
Plngui faba. id eſt lomento nam farina fabe dicitur lomen-
tum quod rugas extendit propterea dixit ſupra lomēto
rugas uteri quod condere tentas. Mille fraudeſ. id eſt per
mille falſas artes. SE. tutam nō exhalare grauē odorē.

PONVNTVR. In calpetianum pauperem qui
alienis uasis mercede conductis aureis coena-
bat quod poeta indicat putatis inquit calpetia-
num uasis aureis uti ubique quia alia non habe-
at at aliud eſt non habet ſua uafa cogitur uti alienis. S Ta-
bulum. mansionem in ſuburbio appellat. AGrum. uillā nō
habet ſuum utitur alienis quam mercede conducit inde ſē-
per utitur uasis aureis alibi in geſtante annulos dactilo-
thecam inquit non habet. *Do. Cald. in Libris Martialis*

1^m Cōmentarij

ACCIPE Belligere crudum thoraca egidē ſum-
pſit Domitianus hoc eſt munimentum pecto-
ris gorgoneo ore ſculptum quale geſtabat mi-
nerua. id appellatur lorica quādo eſt in pecto-
re hoīſ mortalis i pectore dee egīſ. Conſecrat
pectori imperitoris egidē hoc carmīe. Thoraca. i. munimē-
tū pectoris. DE e meduſee. i. minerue quia geſtet caput
meduſe uel quia interfecerit meduſa ut Hyginus ſcribit
Quo tumet ira hoc eſt quo pallas irata utitur et uergilius
appellauit. Egidem arma turbate palladis. gorgoneumq;
caput turbate palladis arma. et cum benigne alloquitur ali-
quem dicitur deponere egidē ſupra ſic breuiter pōita mō
gorgone pallas. OCcidum. ex loro enim erat dum uacat

uacua est pectore diuino sacro pectore tuo diuino.

IN VIA. Sarmate populo autore herodoto qui a meobide pallude incidentes ad septétrionē tēdūt. xx. dierum itineribus idem a grecis sarmate dicuntur ut ply. scribit tanta his inest barbaries ut ne nomen quidem pacis intelligant lentulus eos tumultuantes ad danubium repressit. Sagittis utitur laudat lorica cesaris martialis et camputat felicem q̄ diuino pectori sit adhesura simul rogat ut cito triumphali uesti imperatorem restituat. Nam Domitianus necessario suscepit expeditionem in sarmatas de quibus domitis noluit triumphare lauream tantum intulit ioui capitulino. IN uia impetrabilis. SArmaticis. i. sarmatarū hostiū. MAgis fida. i. certa. TErnore. lorica quia e terrore fiebat lorica. GErnico. Martis qui in geticis colitur. CVspidis etole. i. lācee. nā etola lanceas inuenerunt ut scribit ply. uel cuspidis etole. i. teli meleagri etoli quasi dicat ne meleager quidem qui aprum illum fabulis portentosum interemit hanc lorica penetrare posset quod placet. TExuit. lorice fiebant ex corio adeo autem duram lorica cesarianam scribit poeta ut ex ungulis aprorū nō ex pelle sit confecta hoc magis placet quam q̄ non nulli suspicantur de apro calido oīo SEcuram nihil timentem. SAcrum pectus. cesaris Domitiani idest comes o lorica. ILlesa. non penetrata. MErere assequere. PAlmate toge. idest uesti triumphali quod Seruius est suspicatus. hec ortum habuit a pictis uestibus q̄ apud Homerum sunt. palmata dicebatur quoniam pars palme idest uictorie in ea intexebatur ut ab helena pictis uestibus apud Homerum acu certamina inferuntur eadez dicebatur triumphalis. Ex plinio est historia.

QUod non. Idem dixit in theodorum supra. CVr.
idest que causa est quare non mitto tibi meos
libellos causa est ne mittas tuos qui inepti sunt

ESSET. Poete erant macilentij. Iuuenalis ut dig-
nus uenias habere et imagine macra. oppianus
cum morbo et natura ipsa esset pallidus puta-
uit se posse uideri poetam si scriberet uersus cum
pallorem poeticum iam haberet supra illo tus moriens op-
plane in hunc iocatur Martialis ostendens illi pallorem na-
tium inesse et eundem scribere malum carmen ad quod se
contulit hac una de causa quia scilicet pallet.

SI desiderium reuocat cesarem ex sarmatis po-
pulo romano ita iam poscente. REddere deum.
idest reddere te qui deus es. SI respicis deside-
rium. idest si uis satisfacere desiderio romani po-
puli. HOSi. sarmatis apud quos es. MVlta laurea ueniat.
idest multus triumphus alludit ad lauream quam sola de
sarmatis intulit ioui capitolino neglecto triumpho. TErre
tar. dum uincitur uultu tuo et fruitur et inde oblectatur.

EC QUID. Audito rumore venturum Cesarem
canit epigramma. EC quid. i. an conuersus
ad nos. AB oris hyboreis. a septentrione. CER-
tus autor abest. i. non apparet usque qui id nun-
ciauerit. CHarte uictrices. i. lauro circūdate nam litte-
re autore Plinio de triumpho lauro circūdebantur. PVbli-
ca gaudia. idest qui sunt publica gaudia. CVspide lauri. i.
gestante laurum. IO. uox est prosequentiis triumphum
SONas inuictus. idest diceris inuictus. VT maior fiducia
sit. idest ut cum maiore fiducia possimus utilem ueni-
tu nuncius triumphi sarmatici.

HIBERNA. Iterū populi gaudia et curam testa-
tur absente cesare ⁊ mox uenturo ait in specta-
culis aīis hominū meditātibus de cesare oculos
uulla frui uoluptate neq; inspicere quis uictor
sit. PEuce cum hister in pontum euoluatur sex mixtis flu-
minibus iuxta primum hostiū est insula peuce in quam oli-
synius rex aufugit autore Strabone in sequente Alexan-
dro. ARctos hiberna. i. septétrio. pEuce. insula ad histerū
ET hister calens. ponit omnia hec loca pro accolis. RHe-
nus improbus. quia ter defecit domitis accolis. FRactio
cornu ter. ter intelligo quoniam domitianus puer domiti-
batauos incolentes insulam rheni et bis dacos et catto e
iusdem germanie populos perfide sepius rebellantis. AB-
esse non potes nostris uotis. ob nostra uota nō potes ab-
eē ab urbe quia te animo prosequimur et amplectimur tā
quam presentem. parens orbis. quia domitianus fuit ap-
pellatus pater patrie. passerinus et tigris nomina sunt ab-
letarum. T V rba magni circi. i. spectatores magni circi in
eundem sensum infra erit epigramma.

NVNC. Iterum letatur uenturo cesare atq; sua
carmina non esse itēpestiua triumpho cū tri-
umpho soleant habere ludos et iocos. VICTor
expugnatis sarmatis. ORbe odrisio. a ptibus
septétrionalibus mense decembri nunciatum est redire ce-
sarem idcirco december faciebat uota certa et rata o decē-
ber felix qā attulisti nuntiū de cesare. poteras non cedere
iano. i. poteras esse prior dignitate si cesar rediret mense
tuo sicut iani mense. GAudia. de aduentu cesaris. FESTA.
conuicia supra expositum est consueuere iocos uestri quo-
que triūphi. FESTA conuicia ferre. i. festiue iocabitur in i-
peratorem. LVsus. iocos festiuos.

QVM. Caselius ingeniosus uolebat uideri. LX.
annum iam natum. at si est inquit ingeniosus.
nunc quando erit disertus. quando tandem dis-
cet. QVando disertus erit. id est quādo discet.
nam uolebat uideri doctus quom diceret se ingeniosum.

QOGIS. Vasa archetipa erant preciosissima ea
erant manu uetustoz artificū confecta. Res
archetipa dicitur que manu auctoris est facta
non ducta exemplo. sed stās aliis in exemplū
Aulus pudens petiit a Martiale ut manu sua emendata
carmina daret iocatur poeta. NVgas. uersus uiles. ARchi-
typas. emendatas a me.

EIC ME LEGAT. Dolet quendā maledicum scri-
psisse carmē sub suo nomīe plenū mordacitatis a q̄
ipse semp horruit. et in xpō idē cōquerit. Verna-
culorum dicta sordidum dentē. iurat suuz nō esse carmen
quod sub eius nomine circūfertur. SIt iurantis. DMinus
Domitianus. EA aure. benignitate auris. IVste quos odit.
id est merito odio habeo. DE nullo rubore. reprehensiōe
alicuius quia qui reprehenditur rubet ut Iuuenalis. rubet
auditor. SAnguine lycambeo. id est acerbitate iambica. nā
Archliochus in lycambem generū suum scripsit carmen.
quo illum cōpulit ad laqueuz. NEgant ferre radios p̄bebi
id est non potest aperte uti suo carmine. inde post dicentē
clanculariū. LVdimus. iocamur. INNocius. non detrahenti-
bus fame alicuius. GENius deus rerum gerendaz ut pom-
peius et fame deus ut supra uicturū geniū debet habere
liber. GRegem Castaliū. musas. INstar. que mihi loco nu-
minis est. CAndidus. simplex sine liuore.

QVM. Licoris migrauerat tybur iocans poeta
dixit eam illuc migrasse ut fieret candida quia
audiuerat ebur celo tyburtino ex uetustate re-
parari nō reuersa est et nigra. ut supra. Tybur

in herculeum migravit nigralycoris. ANTIQUI DENTIS. id est
uetusti. eboris quod fit ex dente elephanti. ex eiusdem bel
ue aliis ossibus fit. sed minore estimatione. autor Plinius.

OCCIDIT. Suspendit animu lectoris usque ad ex
itum epygrammatis. ait enim puellam sua ami
sisse lusus et delitias. et quoniam amica catulli
passerem delitias suas amiserat. et Violantilla
columbam quam stella defleuit. putauit auditor tale aliquid
amisse amicam Martialis at aliud est quod ultimis versibus
declarat. ORBA nequitias sui passeris. id est priuata passere
Hlantis. Violantilla amica stelle. CANTATA celebrata eo car
mine quod inscriptum est asteris. et item eo carmine quod
inscriptum est columba. LVX mea. amica mea non capitur
nugis. id est non delectatur leuioribus rebus. Nuge
sunt res nullius precii. et Cicero ad Atticum homines nul
lius precii dixit nugas. ut Metrodorus et relique nuge. IS
tis moribus. id est istis delitiis. et in mores humanos cicu
ratis bestiis. MOuent ad dolorem Sexquipedalis. Sexqui
indeclinabile significat unum et dimidiu additur cuius no
men adeo ut Tacitus sexquiplagam pro una plaga cum di
midia. dixerit Cicero in oratore suo pes qui adhibetur ad
numeros partitur in tria. ut necesse sit partem pedis aut
equalem esse alteri parti. aut altero tanto. aut sexquimaio
rem. SEXQUIPEDALE. dicitur unius pedis cum dimidia. ami
ca Martialis delitias suas sexquipedales coniciebat futuras
cum puer ad legitimam peruenisset etatem propterea do
luit sibi ereptum esse ante tempus. quod nonnulli garriunt
sexquipedalem formam hoc loco. id est perfectam nec con
uenit nec uerum est.

QUIS PVER. Domi stelle fons erat et elegatioris
ministri. proximo nemore colebatur hercules in
primis. nunc laudatur Arginus de eadem re infra

est epigramma. Fons. domine Regina loci quo gaudet hi-
antis. quis puer. id est qui assistit aquis Violantille cuius
edes celebrantur carmine Papinii. NAYADA. a qua hylas
raptus exiit ex aquis. THyrinthius. Hercules o quia be-
nefactum est quia non permittet raptum Argini. Licet mi-
nistres. id est potes ministrare nobis SEcurus. quia Her-
cules te defendet.

ERA DOMI. In Regulum qui uilissima mune-
ra donauerat quem hoc disticho redarguit cū
ostendit adeo uilia esse munera ut nullū sit pre-
cium. ERA domi nō sunt. id est non habeo pe-
cunias. VNquid emis. an emeret tu quasi diceret nō quia
adeo sunt uilia ut nemo faciat precium.

OVRIS BIBLIOTHECA. Reponit libros i bi-
bliotheca ut alii sentiūt sua. quod placet ad sani-
culum ut alii intelligant amici. alloquitur biblio-
thecam. Videt. uide uicinam urbez quod supra
dixit. unde totam licet estimare Romā. VNo nido. dicebā-
tur uidi librorum ubi reponebantur aut terni aut quaterni
Supra de primo dabit altero ue nido. LAscīue thalie. las-
cīuo carmini. NOTATA. id est autographus naz libri exseri-
pti manu auctoris dicuntur autographi. Ltura. castigatō
naz libri castigati manu auctoris erāt in maiori precio. PAR-
uo munere dedicata. id est consecrata paucis libris.

FRAGMENTVM Tabulam uetustate cōsump-
tam carmine celebrat contra imperitūz uulgus
a quo contempnebatur puto hanc tabulam ul-
additā fuisse libro Martialis. uel foribus dom⁹
ait autem hanc esse partem Argonaui. et esse sanctiores
quacūq; nauis integra. PRima carina. id est argo aut certe
quod placet emulatione Catulli. hoc edit carmen qui me

taphorice phaselum suū decantat. MARIS ignoti. mortali-
 bus argonauis ex eone arbore fuit cōfecta ut scripsit alex-
 ander Cornelius ea similis arbori ferenti. Viscum nec aqua
 nec igni potest corrumpi. Claneē. duo scopuli sunt cōtra
 Boeōrum Thraciū. Idem dicti sunt, Symplegades. quia
 uidentur concurrere simul et inuicem discedere pro aspec-
 tu nauigantiū per eas transiuerunt argonauē quod Ap-
 pollonius Flaccus Orpheus. et quicūq; argonautica scri-
 pserunt tradunt fauore tamen et ope Palladis et Iunonis.
 Lucanus ut Pelagea ratis peteret cum phasidos undas.
 Cyneas tellus emisit in equora. R. Vine cyaneē. i. symplega-
 des. Tristior ira. idest tempestas. Cesserit. idest uideatur
 consumpta uetustate. SALUA rate. idest integra rate.

NIL EST. In Sautrá qui alienas captabat cenas
 et reliquias omnes colligebat quod erat gulo
 si simul eas uenditabat quod erat auari et mise-
 ri. VOCATUS. inuitatus cenam rectam ad disse-
 rentiam sportularū. nam et si in sportulis dabatur cena ta-
 men non erat recta cena. recta enim erat que dabatur do-
 mi a diuite. Tranquillus sportulas ad rectas cenas redegit
 Glandulas apri. cum. LX. saporēs ex apro conficerētur
 glandula siue glandia erant inter ceteros parte gutturis
 tanti saporis ut lege sumptuaria fuerint prohibita. LVm
 bus. porci qui erat in medio si in tres partes diuidebatur.
 PEierare. falso iurare se non habuisse turdum ut ei detur.
 Cirros. carnes cirrine dicuntur quas pariūt rane informes
 et exiguas eiusdem similitudinis carnes ostreorum sunt et
 cyrri dicuntur. Cyrri preterea dicuntur nodi infra dicetur
 lorū cyrratum et Persius iuuenes cincinnati appellat cir-
 ratam turbam luidos cyrros. Plynus uidetur accipere pro
 minutoribus pedibus piscium nam cum de polipis scribe-
 ret duo inquit longissimi pedes sūt qui se uelut ancoris sta-
 bilit ceteri cyrri quibus uenantur. Luidos a colof. B. Ne

eis frustis supra dixit buccellas. Linit maculat. VVe olla
res. ut apud. L. Columellam et Varronē dicebantur. que
ollis seruabantur. Mala punica. eadem granata dicuntur.
sortita nomina quia apud penos maxime florent. et inde
ea accepit italia. VVLue ex cauate. exese et exesis carni
bus ita ut sola pellis remaneret. de Vulus hec Apitius. Vul
uale sic fiunt piper tritum et ciminū capita porrorum. BO
letus debilis. nam cito finitur. ul' fragilis. SPondillos. Spō
diliū est genus ferule ex syria spondili. Item ossa quedā
pestoris. Sunt qui humerorū intelligant. Plynius scribit
primum spondilū. Dorcadis reddere facile aditum poten
tiorum si gestati fuerit. TEpentissimi calido. ob cibos. ET
turturem truncū. idest carentem capite. Trunca cadauera
dicuntur sine capite. ANalecta. dicuntur reliquie eodem
uerbo utitur in distichis de scopis et otia. sed nobis nunc
analecta dabūt proprie autē reliquie que sunt sub mensa.
et colliguntur. nam analigome est colligor. potes accipere
analecta fuisse instrumenta ad colligendas reliquias ex pa
uimento. quibus scilicet pro scopis utebantur. nam ut scri
bit Plynius purgamenta cene euerri solent in pauimento
ueluti relictā. LONGa dextra. idest demissa manu qcquid
non comederunt canes. PReda esculenta. idest nec furta.
rerum esculentarū. AD pedes. ex mensa seruorū qui ad
pedes discubūt supra hoc aptū ē eo disticho. Oīa cū i tro
pueris obsonia tradas. Cur non mensa tibi ponitur a pedi
bus. VIno mixto. nam serui uinū bibebant mixtum aqua.

HEC EST. Natalem Lucani poete et certuz fu
isse et eo mortuo celebratum ul' papinii carmē
testatur qui fallatio uersu natalitia illius sacra
decantat. Lucani propriū diem frequētet. idē
ait duobus epigrāmatibus Martialis. polla Lucani uxore
diem celebrante. CONscia magni partus. idest partus Lu
cani. polla. POLLa. dedit Lucanū populis quasi diceret po

puli debent nature que produxit in beneficiū et gratiam
populorum. et idem Papinius de Beti. Lucanus potes im
putare terris. Polla. uxor Lucani laudata multo carmine
papinii. Lucanus conscius coniurationis in Nerone cuius
princeps fuit piso. multas insignesq; familias paterno ge
nere complexus ut scribit Tacitus. Socii preterea Rubri
Flavius. Sulpicius asper. plautus Lateranus interfectus
est deprehenso crimine cōiurauit autem in Nerone quo
nam princeps inuidens prohibebat poete carmina osten
tari populo. Inuisior sensus est nullus est interfectus a te
o nero cuius nece dignus sis maiori odio et magis inuisus
quā nece Lucani. Idem sensus forme est in Anthoniū. et
leuius tabula quā Cicerone nocet. Hoc non licuiss; tibi.
hoc saltem debuisti uereris; nunquā aliud scelus potuisti
horre uel debuit tibi adempta esse facultas istius facino
ris perpetrandi.

SATIS. Idem est argumentum. LVx memora
bilis. idest dies natalis memorandus. SACRIS
nataliciis. BETIS. FL. Hispanie. Lucanus Cor
dubensis hispanie betice. BETIS. meruit affecu
tus est ut numeraretur inter fontes castalios quoniam tu
lit poetam. DEdisset te terris. idest produxisset. Opbebe
nam numina quibus sacrificamus inuocamus. SECUNDA
plectra. idest secundā laudem canimus prima fuit Ver
lii. Papinius anteponebat Lucanum etiam Vergilio. Ipsa te la
tinis enei uenerabitur uenerabitur canentē. SENTIAT se co
li. maius non potuit precari coniugiam amanti maritū quam
ut eius officium ab illo sentiretur.

QVM IUVENALE. In Maledicis duo Iuena
les hisdem temporibus floruerūt. alter contol
cuius meminit Tacitus. alter poeta cuius satira
extat. Sunt qui suspicentur hoc dici de cosule.
sunt qui de poeta. ego de poeta. nam Iuuenalis ut ex anti

140
quorum monumentis in eius cōmentariis recitauimus. Sa-
tirā paucorū uersū nō absurde cōposita in paridē panto-
minū poetamq; eius semestribus militiolis tumentem ge-
nus scripture industrie excoluit. et tamē bene diu ne mo-
dico quidem auditorio quicquid cōmittere ausus est. Re-
citauit tantū Quintiliano aliisq; et Martiali. et quom Marti-
alis superius epygrāma edidisset quo est conquestus quē-
dam scribere uerūs maledicos sub suo nomine. suspicatus
est Iuuenalis id de se scribi a Martiale. quodā p̄sertim de-
latore ita affirmante. in quem nūc scribit et male lingue im-
precatur. Cōmittere me. idest ducere me in inimicitias
dicimur cōmitti quando cogimur inter nos dimicare et cō-
tendere. et cōmittuntur fere quando coguntur simul pug-
nare. Pylades. filius Strophili phocensis Orestes Agamē-
nonis filiū unice dilexit adeo ut ne insanū quidē desereret
Affuit insano iuuenis phoceus Oresti et Pylades fuit pan-
thominus temporibus Augusti. Perithous Ixionis filius
rex lapitarū et Theseus amicitia in Marathone inierunt
cum Thesei fama adductus Pyriphous emisisset Taurum
ut illius uires experiretur. Inde. iuncta ex ea amicitia dei
damia in uxorem ducta Pyriphous Theseum ad nuptias
duxit. hec Plutarchus aliter herodotus. Scylos fratres.
non palicos intelligit de quibus multa Macrobius non Da-
monem et phitiam qui non fuerūt fratres sed Amphino-
mum et Anapiam fratres Cataneos qui piissimi fuerunt in-
parentes adeo ut neptuni ira imminente excidio eos hu-
meris extulerūt. Syllus. et Catane generasse pios celeberrima
fratres. autor est Strabo et Plutarchus i oratione ad
Apolimū paufanias eorū meminit nomen non expressit.
Atridas. agamenonem et Menelaū. MAius. nomen quā
fuerit Amphinonii. et Anapie. QVod facis. idest iprecor
q; semper hereas inguinibus quod supra etiam dixit here-
as inguinibus potius tam noxia lingua.

DVLICIA. In eum qui cā dore carminis nulla au-
tem dicacitate aut urbanitate inserta uolebat
placere eandem ciborū et epygrammaton cō-
ditionem esse scribit poeta ut placere nequeāt
nisi addita mica salis aut aceti. Sensus est Qans. Acorincibis
palatum delectat. et eius generis scripta. CAndidioris.
sensus candidioris. CVte cerusata. idest pelle expolita ce-
rusa. Mlca granum salis. idest urbanitatis. NEc a marifel-
lis. idest mordacitatis fraudatus carens. MOrsu aceti. id ē
aliqua parte aceti. GElasinus. ruga contracta ex risu
dicitur pro ruga accipitur qualis in media fronte emi-
net. CVi abest. Gelasinus. idest que nō corrugatur aliqua
ex parte. MEllimella. poma mustea dicebantur a celerita-
te maturitatis. eadem mellimella dicuntur a sapore mellis.
MARisce. ficus mariscas nominat Cato. et repetit plynia
Cato ficus mariscas in loco cretoso aut aperto ferit. erant
autem dulcis saporis potius quā grati. MElimella. dulcia
epigrammata danda sunt infantibus. FAtuas carentes sa-
pore salis. CHia ficus. erat quam ex disciplina Cloacii no-
minat. Macrobius ea habet saporem acerbiusculum. prop-
terea delectat. Elcus chia. idest epygramma mordens.

APOLLINAREM. Scazon carmē Iambicū clau-
dicans de quo supra est dictum. uel alloquitur
ut se conferat ad Apollinarem si uult esse totus
aduersus malignos. O Scazon q̄ meuz carmen
iambicum. VAcabit. erit uacuus negociis. cuius carminis
ipse aliqua parte et emendatione sua et hec eius gratia scri-
bo ubi nominatur imbuant dent primā limam et honorem
FAuore noto. quo solet. FLagret. incensus sit.

MVSCE. Dexter amicus Martialis ei miserat
aprum integrum. Martialis diu apro inspecto
et cogitato sumptu future Culine eum remisit.
uult enim cibos qui minori precio condiantur.

Populator. glandis tusce. idest qui populabaris glandes
 tuscie. nam apri uescuntur glande. **S**ecunda fama. idest
 qui potes esse i admiratoe. **A**pro etholo. Calidonio. **D**ex
 ter. amicus meus. **I**nuidiosa. supra conditione meam. **F**e
 sta Culina. idest agens diem festum. **I**vgo. i. silua excisa
Sed coquus nunc penitet Martialem cum reminiscitur ex
 igere multum sumptus. **P**iperis. piper adhibebatur apro
 condiendo. **F**alerno mixto. **G**aro arcanu. **O**enogarum di
 citur. nam **O**enogarum erat garum mixto uino. **A**pitus
 spondillos ex simplici **O**enogaro fictos et alibi addes **O**e
 nogarum in **T**ubera et piper. **A**rchano autem garo. idest
 exiguo quia **F**alerni portio superabat garum. **u**i
 num. et garum significat. unde oenogaru. **A**d
 dominu **D**extruz. **N**oster ignis. idest nostra Culina non e
 capax tui **C**onturbator. **C**onturbatores apud Martiale
 dicuntur qui pecuniam in uarios sumptus exigunt. et qui
 diuersa requirunt ut alibi **C**onturbatorq. **M**acelli. **C**ontur
 batores igitur appellat aprum hoc est piper et oenoga
 ru et magnu sumptu exigent. **E**surio. uolo uiliores cibos
HIC **T**IBVRTINE. **F**uscum rogat ut sua car
 mina accipiat mense saturnalitio. et dicat quid
 sentiat. **C**erta aure. censoria aure. **D**VM medi
 us. **D**ecember. idest saturnalia. **N**emus cesum.
 sepe redire. idest germinare. **T**Va pallas. tua oliua. sensus
 est et ager tuus plus olei ferat qua solet **B**eticus. nam his
 pania betica oleo abundat. **I**talia obtinet palmam. **V**ena
 frana **L**iciani contendunt post **I**talia **H**istria et **B**etica. **T**ra
 petum dicitur mola torcularis. **signi**
 ficat uoluo. **L**Acus immodici. idest pleni. idest solia per
 que labuntur musta **F**ora quia fuscus erat caudiculus. **P**Lu
 rima palma. idest undecunq. afferatur palma et uictoria
 scire libet uerum. **S**ed tu quo sensus est cupio scire ueruz
 quid sentias de meo carmine. quod si hoc tibi uidetur diffi

cile quia uereris ne me offendas potes dicere mihi quod
tibi uis dici hoc est tu potes me laudare quemadmodum
tu uis laudari cum alicui ostendis carmina.

NESTILE. Missurus carmina Voconio uictori po
ete alloquitur Testilum illius puerum in quo laudando
Voconius erat occupatus rogat ut paulisper a po
ete latere discedat. dum sua illi carmina legit castiganda. DVI
ce tormentum. dulcis cura. Victoris. est cognomen poete.
sed menda librariorum scriptum erat. Victuri uersus autem
hoc eodem epygrammate indicat mendam. Carmina uictori
dum lego pauca meo. NOTior. nobilior carmine poete. Sic
precatus est optatus. SEpositis capillis tonsis. TVo. uictori po
ete tuo. MARsi. qui poeta captus melenis amore compo
sitos de ea uersus ostendebat Vergilio Melenis fusca epite
ton conueniens. nam significat fuscum. i. que
admodum. Marsus potuit ostendere Maroni cantanti Alexi
suos ita meos debeo posse ostendere Voconio quauis tui
amore ardem.

HAS CATIS. Argumentum est epygrammatis in
Geliam que inusitato genere concubitus ueneri
uidebatur oblectari cum Romanum hominem nullum
admitteret ut illud QV a ratione facis. non modo interroget
quare id faciat sed quo pacto id faciat. IV dei. recutiti di
cutur quoniam iudeis pueris cutis inguinis recidebatur postea
cum cutis succresceret dicebant recutiti quasi noua cute tecti
Horatius appellauit iudeus Apellas hoc est cute et pelle
carentes. hoc inditio Domitianus cum exigeret tributum e
iudeis senem inspicere iussit Alani inter sarmatas sunt
nam ut scribit Pli. primum omnium sunt scythae degeneres a ser
uis orti. trogoditi Alani Toxalani. aduersus alanos popo
lit opem Volgelus rex Parthorum a Vespasiano optauit
Domitianus mitti sed non impetrauit. TORus. concubitus
E Quo sarmatico. nam alani habent equos sarmaticos cum

sint inter Sarmatas. Sunt autem laboris patientissimi adeo
ut centena millia et. L. cōtinuo cursu conficiant aliquando
ut Plinius scribit.

RAVCE CORTIS. Ad Regulū cui miserat mu-
nera emptā in foro cū eadē Regulus ex agro
suo uberius haberet. Cors pars domus ubi al-
tilia seruabātur. AVes rauce cortis. id est aues
raucas cortiles. OVa matrū gallinarum. CHia ficus. melius
tamen seruabantur ficus liuie Pompeie quā chie. FLauas
medio uapore tempata tempato uapore aridas. FEtum
hedum rudem nouū iuuenem et ignorantem coitū. NON
pares frigoris. id est oliuas frigore rugosas. NON pa-
res. id est uictas. Olus canum. herbam canam. Dlligenter
id est o quā dissimulanter erras quia fingis te non intellige-
re hoc. Nisi me. id est nisi uictus meū. IN tota suburra. ubi
res uendūtur. QViegd umber. i. tuus uillicus umbriuris.

ATICE. Pōponius atticus p̄mus cognomen cum
doctrina reportauit ab athenis ut ait cicero quid
in eius familiā est propagatū. naz ex eo dicti sunt
attici. ad atticū nūc scribit Martialis t̄pis sui dantē operaz
phie. hoc tñ dāpnat in eo q̄ publica uitet gymnasia z poti-
us cū uult sudare currat quā aliud exercitationis genus ue-
lit peragere. hic sensus non placet quem nonnulli hacte-
nus secuti sunt. ego quid sentiam dicam in calce huius epi-
gramatis. ATice faciūde. id est docte gentis. nā ille p̄mus
cognomē ex athenis retulerat. Conticuisse. care ē eloquē-
tia i gentē domū. i. atticoz. TVrba cecropie minerue. i. tur-
ba studiosoz. omnis sapiens. i. omis ductus amat te. MA-
gister. gymnasii. COLit al̄s iuuenes. FRacta aure. i. clamo-
ribus. VNctor. i. alptes. Sordidus auarus. RApit opes.
spoliat iuuenes opibus. FOLLis. genus pile. Suetonius.
de Augusto ad pilam et Folliculum est reuersus. PAgani

capila. ICTis Ripitus. exercebant Tyrones in campo mar-
 tio incurfantes ad Paulū quod Saluſtius ſcribit in hiſtoriis
 et qui tradiderūt precepta de re militari eodez exercitatio-
 nis genere qui erant intraturi Thermas Iuuenalis. aut qui
 non uidit uulnera pali. Quē cauat affiduis ſudibus ſcutoz
 laceſſit. ICTus hebes. quia non reſiſtit nec ſentit ſtipes.
 LEnto ceromate. Ceroma erat genus unguenti ex ceno
 et oleo quo utebantur paleſtrite. VARI qui habent leuiter
 obtorta crura et uara ſunt brachia paleſtritatū cum aduer-
 ſarium amplectantur ut hic. ARapaſtū. genus pile. PVI
 uerulenta quia per terram iactabatur. CAlet amore ſido-
 nio. id eſt in porticu europę. hec duo loca patebant ad cur-
 ſum ut ſupra. AREa. Gymnaſii. quod dictū eſt ſupra dic-
 tum eſt ex cōmuni ſenſu. ego autem ita ſentio laudari atti-
 cum q̄ deuitet exercitationes pertinentes potius ad luxū
 quā ad rectam ualiditudinē ex relicto gymnaſio curſu ex-
 erceatur et dicas eos qui exercentur in gymnaſio eſſe pi-
 gros. ueram autē exercitationē eſſe curſum. CVM liceat
 currere. quemadmodū Atticus et ita legas. Ludere PER
 omnes uarios artes. quibus area ſeruit hoc eſt quē i Gym-
 naſio exercentur eſt PIGritia. PIGritie et deſidie. id eſt euz
 LICEat currere i. cū curſu poſſis exerceſ qd atticus faciet.

QUOD POSSIT. Carinus quē impudicū fuiſſe
 ſupra oſtendit. balnea extruxit que euz eſſent
 in omniū admiratione ait poeta non mirū eſſe
 ab homine peſſimo rem unā eſſe benefactā q̄
 Nero oīm peſſimus. Thermas pulcherrimas
 edificauit ſimul reſpondet calūniatoribus q̄ uultus ſe ante
 ponere Neronianas thermas edificiis Domitiani. Duorum
 inquit impudicorum edificiis conſero. Nero Thermas edi-
 ficauit. et Gymnaſiūq̄ que ut frequentarentur Senatores
 et equites oleo donauit. ad id neceſſario Tranquillus
 ORe rancido. inuido Perſius rancidulum. IAM balbabe.

nare locutus. DOMini. Domitiani. BALnei cynedi. Carini
impuri. FERs thermas neronianas. uerba calumpniatoris
arguentis poetam. TOT muneribus. id est tot edificiis.
domini Domitiani. PREFERo balneis cynedi. scilicet carini
hoc est duos impuros comparo. uerba sunt poete respon
dentis calumniatori.

INGVINA Lecama cum in balnea ueniret iube
bat sibi aitare seruuz obligatis pudendis subli
gagulo. Subligaculo autē utebantur cū alii tuz
histriones indumento a genibus ad umbilicu
non modo ut partes illas uelarent sed ut etiam inguina cō
primerent a libidine. nam frequenti contu rauelcebant.
hoc demonstrat infra Martialis. Licama autem hunc seruū
uolebat uti subligaculo in balneis cum alii nudi essent hac d
causa ut suspicatur Martialis ut postea secretius lauaretur
ab eodem seruo recenti ad opus. id est futueretur a seruo
qui in aliis lacus non fatigasset. SED meus sensus est qua
re mecum lauaris et cum seruo meo qui sumus sine subliga
culis inmo seruus ne prepaucium quidem tegit. non legas
bis sed altero loco. IVdeum pondus. id est inguina iudea.
id est circūcisa et aperta. ut iudeis est. FEMineos recessus
id est occultam lauationem. TVa aqua. id est tuo Rluo. id
est tuo spermate. Vergilius in obsceno carmine. Quā non
petieris ore fouebis aquam. id est sperma.

QVM PLVVIAS. STella miserat tegulas Mar
tiali ut tegeret uillam iam hyeme Martialis pos
cit quemadmodum tegit uillam ita tegat agri
colam. id est Martialem. id est mittit togam. Te
gule balneis accomodate māmte dicebantur relique tectis
domorum. Nimbos pluuias. Iouem. madidum. id est celuz
madidum. NON tegis agricolam. id est non das mihi togā
ut tegar.

NOSTI. Questor Domitiani in exercitu nouitate
quadam signi indicabat percussori cum uellet ali
quem interfici emungebat nasum. signum autē
ab aliis dari solet ut Theta inscriberetur. prop
terea Theta dicitur signum mortis. Persius. et potius est ui
cium mortis prefigere theta hunc questorez uolentē emū
gere nasuz. college prohibuerūt. iocatur poeta q̄ qui pau
lo ante imperabat necem aliis nūc non potuerit emungere
nares. MORTIFERUM signū necis. est theta. OPere preciaz.
iuuat. IVguli. necis. S Tiria. ut Palemon interpretatur est
gutta pendens que nondum cecidit. INuiso naso. quia cuz
tangebatur nasum erat indicium necis. NON licuit. quia tanquā
impaturus necem aliis prohibitus est emungere nares

SANTVS. Poliphemus et Sylla erāt serui seueri
ut n̄ modo aliis possent incutere terrorē. sed ipsi
inter se timerent. TANTUS. tam magnus. TA
lis. idest tam deformis. CLOPS. idest poliphe
mus. SCILLA. serua seueri. FERA. mōstra. i. ambos. VTERq̄
timor. idest alter alterū timebit.

DISCURSVS. In Celioz qui dum recusaret labo
rem salutandi cepit fingere podagram et ita
finxit ut paulo post ea ceperit laborare. Ridet
poeta tantam fuisse artem Celii ut non modo
fictam podagram sed ueram expresserit. Fingere pod
gram. se laborare podagra DISCURSUS. eodez uerbo utitur
Iuuenalis. Gaudia discursus. VAGUM mane. idest matuti
ni temporis labores quo tempore omnes uagebantur ad
salutandos diuites. AVE. salutationem. DESIT fingere ga
ueram habebat podogram. PLantas sanas. idest pedes
non laborantes. GRadu laborioso. quia ita incedit ut uide
atur dolere.

145
HIC IACET. Etruscus qui ab exilio lachrimis
filii fuerit restitutus ut supra dictum est nūc
moritur poeta epitaphiū cōponit quo laudat
pietatem filii superstitis ita amissum patris lu
gentis ut non nonagenariū senem sed patres iuuenē ante
tempus ereptum lugere uideretur. **ILLE** senex. etruscus
in aula angusta Domitiani. **P**Assus utrunq; deum. i. Clau
dium et Neronē. nam etruscus pater seruus fuit Claudii.
a quo eadē conditione traditus est Neroni. ut Papinius in
syluis apte docet Papi. Terribilem affatu passus uisq; ty
rannū inanemq; suis preterea. Nondūz stelligerum senior
dimissus in axem Claudius et longo transmittit habere ne
poti **N**on humili pectore. magno animo. **C**Oniugis uxo
ris. **A**Mbo. casus grecus est pro ambos ut illud Vergili. Si
duo preterea. **F**Raudata tellus. in uno. **F**Raudata. iuuenta
mortuus ante tempus. ter senas olympiadas. idest nona
gesimum annum.

COSMICOS. Cosmici dicuntur ornati Sembro
nius tucca cum esset ornat⁹ uolebat uideri tor
mosus dictitans se esse cosmicum. poeta ait nō
modo res bonas sed etiam malas posse ornari
hoc. est ipm quoq; esse malum quāuis cosmicus esset.

PRIMUM. Cinna nec dabat Martiali q; poterat
laudari nec negabat omnino. sed diu habebat
ipsum suspensum et sollicitum. **P**Rimum est ut
prestes. idest prima gratia est tui beneficii ut
prestes. **S**E d tu nec prestas. ideo non diligo te. **N**E cito
cinna negas. propterea odi te.

MVNERIBVS. Castricus et eruditissimus poe
ta et diues fuit Martialis. cum alii amicis mu
nera mitterent ipse munerum loco mittere so
lebat carmina. neutrum poterat efficere in

Casticum qui nec egebat muneribus nec carminibus paulo tamen ante dederat epigramma ad poetam nunc affert causam quare miserit ait enim et hoc accidisse ut alcinoo pomorū copia reliquos mortales superanti aliquis aliquādo miserit poma. MVneribus. sensus est horū versuū casticum non posse superari muneribus aut carminibus. Sic etiam eadem temeritate. IN utroq; sumus tenues. laboramus inopia munerū et carminū. Vnciq; parati facile cedimus. INde. cum non possumus mittere bona carmina Alcynous. Nausitoe filius celeberrimus carmine Homeri in Odyssea Coreyrā in qua erant populi pheaces insigni iustitia rexit tanta pomariorū copia et fertilitate ut autore Homero prematuris fructibus noui statim succederent. Papinius. Quid bifera Alcynoi laudem pomaria. Ouidius Pheacum felicibus obsita plantis rura petunt huius filia Nausicaa. nudum et naufragum ex littore Vlixem domus produxit. DEderim. ausus sum dare.

MAXIMVS ILLE. Maximus Cesonius singulari amicitia cum Anneo Seneca uinctus missus est a Nerone in exiliū. Ouidius eum secutus est non ueritus principis indignatione et contempta gratia qua apud illum ualebat idem amicus amissum tabella expressum habebat apud se cuius picture hoc additur carmen a Martiale. INuida. ueris liniamentis expressis hūc Cesonium. DAmpnare Neronem. ausus est sequi dampnatum et negligere Neronem apud quem gratia ualebas nā dāpnare est condēpnere. Dāpnar itē ē aliquid tanquā detestandū omittere. ut supra de Othone. Dāpnauit multo saturatū sanguine martē et ita hic accipitur. NON. tua Fata. i. nō tuā sortē felicē apud neronem. i. maluisti sequi malā sortē amiciq; tuā felicē. MAGnus comes. qui magnus eras apud Neronem. FReta Scille. i. equora scyula. Scilla.

Scopulus martis Siculi naufragiis et periculis insignis.
 MAXImus cesonius. proconsulatum africe gessit tempo-
 ribus Neronis. PREsens et uetura turba. idest presentes z
 posteri. NOMina uictura. idest fata immortalia meum car-
 men. LEGI. post mortem. QVod ille senece. nam Maxim⁹
 cesonius non dubitauit Senecaz dampnatū a Nerone pro-
 fiteri sibi esse amicum. Temporibus etiam Claudii dampna-
 tur est Seneca sz max ab exilio restitutus ut scribit tacit⁹.

FACVNDI. Serenus carus Statius Anneus ut
 Tacitus Senece amicissimi fuerūt eodem argu-
 mento est epigramma quo superius preponit
 amicitiam Ouidii maximo amorī piladi. in Ho-
 restez hoc carmen additur picture cesonii. Salutat frequē-
 ti pagina. idest ad quē tociens scripsit. Seneca AMicus.
 poterat quia plurimū ualebat apud Neronem. PROximus
 caro. amore in Senecam. AVt prior sereno. idest qui pari
 amore cum caro diligebat aut uehementiore quā prior Se-
 necam. DOMini Neronis. uetus erat antiqui. EXuli paren-
 tis. Pylades secutus est Horestem qui matre interfecta in
 exilium abiit furius agitatus. EXuli. Horesti. PARētis. de
 temestre matris cese a se. DVorū. Piladis et Ouidii. EX-
 ulem Neronis Pilades nihil timebat. At Ouidius Neronem
 debebat uereri. plus igitur est.

COMMENDARE. Priscū accusat qui pollicit⁹
 se missurū mun⁹ Martiali id differēbat cupiēs
 una mittere carmen. at poeta inquit sibi paupe-
 ri mittendum esse munus expositum. diuitib⁹
 pulchros uersus. EXerucias habes me anxii⁹
 expectantem munus. ORe meonio. Homeri ore. PLacet
 concinnatur. DE nostro. idest de nostro dampno. PExa
 munera. idest pulchra. an pexa dicit ut referat hoc ad
 uestem pexam idest referta et plena siue ullis illecebris.
 ut tractū sit a pexis uestibus biemalibus grandioris pili.

placet prior sententia.

DOCIOR VM. Licinum Suram conualuisse letatur de quo in aduersa ualitudine desperatum erat simul monet amicum ut cum eualerit periculum mortis reliquam uitam agat uoluptate et relaxatiōe animi nullo die pretermisso. **L**ingua prisca. imitata priscos. **A**Vos graues. idest instituta et doctrinam antiquorum. **Q**uanto munere. idest grato munere mortalibus. **G**ustata lethes aquas. hoc est gustato **F**l. infernali. nam anime ad superos redire in noua corpora ut cecinit poeta potant aquam lethei fluminis. **P**erdiderant metum. idest uota suscepta pro te non putabant se deberi et persolui quia non putabant euasurū. **T**ristitia secura. deposita cura te euasurū flebat. **P**actus lachrimis idest iustas lachrimas omnes emisit tanquā si mortuus esset. **R**egnator taciti auerni. idest pluto. **N**on tulit inuidiam idest non potuit proferre loquelas hominū lugentiorum. **C**olos raptos. idest pensa ipse restituit colos raptos parcis quas deposuerant sorores. **M**ors falsa. idest falso existimata de te. **F**rueris posteritate. i. ita uiuis nunc inter eos qui tibi sunt posteri quia habebaris mortuus. **V**ide da operam relaxationi animi. **V**elut rapto. nam qui uiuit rapto maiori studio et diligentia res raptas amplectitur. hoc est consume omnes dies. ac si eos raperes. **G**audia fugitiua. idest gaudia que cito labuntur ut supra. **S**ape fluent immo sic quoque lapsa sinu. **V**ita reuersa. iterum data tibi. idest nullum diem uoluptatis pretereas.

QVM MENSAS. Instituerant antiqui cenā quā appellabant ambulatoriā ministris circūferentibus uasa. Si pauperes inuitabuntur rarius ad eos accedunt. ministri ditioribus seruientes. hanc igitur cenam pauper Martialis dampnat pro mensis.

loco mensarū. GAbata. uasa concaua dicta quia sunt caua
te. LAnces. patine minus excauate. TRanscurrunt mini
stris circūferentibus. O Lauti. o diuites. HAbete. uobis
has epulas. OFFendimur. cena quia non uestimur.

FONS DOMINE. Volantilla magnificas habe
bat edes que a Papinio in epithalamo stelle de
scribuntur. Lecta dee sedes ueris nec sordet
ab astris. in his fons erat. Papini Perspicui ui
uunt in marmore fontes proximo nemore cōsecrato her
culi argumentum supra est expositum ait poeta apte hoc
factū ut Hercules sit. PRoximus. ne. s. multi niuei ministri
rapiantur a Nymphis. ut Hylas raptus fuit. REgina hiantis
domus conspicua. idest domus Violantille. LVceat. acci
piat lucem. CHoro Ganymedeo. ministris similibus Gani
medi. OBseruat. custodit. NOTos. quo nouit amores nym
pharum.

LARVA. Seuero misit et oua et poma. sed ne
uideretur gulosum amicū existimare. ait se mit
tere poma ut uestatur. OVA. ut raucam uocem
aperiat et ut faucibus mederetur. et ut uox fie
ret clarior. nam ulceratis faucibus oua medentur. autore
Plinio.

MERCARI. Urbicum monet ut si uelit audire
suos uersus neque eos emere eat ad Pompeium
auctum qui omnes memoria tenebat. MERca
ri. emere nostras nugas. idest nostros libellos
SEdet. habet Domitilium IN prima ede Mar
tis quod templum reliqua superat magnificentia. MARTis
ultoris. templum edificauit Augustus cesar. quod uoue
rat in bello Philippensi aduersus Brutum et cassium ulto
rem appellauit quoniam id bellum susceperat ad ulcif
cendam mortem Cesaris patris. IURE. madidus sordibus

Sunt qui legunt iure madens. id est iure peritus. sed non placet. Limatus habens limatam et attritam togam. IN uario usu toge. id est dū omnibus in rebus utitur eadez toga. NON lector meus. id est nō legit modo mea carmina. SED liber est. hic sic tenet memoria mea carmina ac si esset liber. ABsentibus. non inspectos. VT nulla littera. id est ne minima quidem sillaba pereat. DENiqz. si uellet poterat uideri scripsisse. id est posset uideri autor carminum adeo bene memoria tenet meos. uersus. SOLlicites. id est prouoces ad recitanda carmina. NON satis ante uacabit. id est nō uacuus erit omnino negociis. Iuuenalis. Si uacat et placide. Quinti. Marsus et pedo legendi. Si uacet. i. si ocii sit.

CRATVM. Celer magistratū habuerat in Celtiberia. idem post reditū in urbem ex Pompeio auctoꝝ audiebat carmina Martialis. monet porta Auctum se magnope uereri aures celeris quoniam niam non uideatur auditor sed iudex. CEltiberorū. naz et Martialis erat celtiber. SI tamen uiuat. id est probatur a celere. nam si offenderet nollet recitari. CEltas hiberorū. id ē celtiberos. nam celte cum tenuissent ripas hiberi sunt celtiberi nominati. CErtior. sanctior maior reuerentia. quia rexit celtiberos. IVdicis. alludit ad id quod fuerat iudex in hispania.

OMNIA. Vmbrum caufidicum deridet. cui quaecunqz munera a clientibus in Saturnalibus acceperat miserat Martiali. ea autem erant uilissima et nullius ferme precii eiusmodi numerus utilitatem. Iuuenalis Satyrice carmine insectatur uix octo serui potuerunt ferre munera Martiali facilius inquit poeta unus puer potuisset mihi ferre. V. libras argenti. QVinqz dies. quia Saturnalia durabāt quinqz diebus. TRiplices pugillares. de quibus dicemus in distichis. SPongia accessit comes. id est uenit comes. VImine picenarū. id est cum

Cistella oliuarum. SApe laetane. appellat uinum laetanum
sapam quia erat feculum habebatque plurimum fecis supra.
A caupone tibi fex laetana petatur de hoc uino ut puto
intellexit cum dixit. plurimus hispanas mittet mihi nauta
merretas. Iuuenalis dixit de uino misso. caufidicis. uinum
tyberi deuestum. COTTANA. cottanum ficus est ex Siria. Plin.
ita scribit. Siria in ficorum genere habet caricas et minores
eius generis que cottana uocant. Item pruna in Damasco
monte nata. CANIS prunis. idest rugosis et supra acuta se
nibus testa. cum damascenis. ex syria mittebantur serui id
circo Iuuenalis. Quo pruna et cottana uento. idest uenit ue
nalis seruus. Ficus lybica in hyemem producebatur artifi
cio mortalium frigidissima ipso etiam tactu supra. et ficut
libice gelata testa. Fuisse. nummorum. XXX. idest fuisse p
cii. XXX. nummorum.

SEMPER MANE. Nasidienus captabat olim
munera a Martiale blandiciis sed cum poeta iam
aspernaretur excogitauit nouum aucupii ge
nus. solebat enim dicere se uidisse sompnia ple
na terroris Martialis ad que placanda postulabat modo tunc
modo agnam modo porcum poeta respondet. Iam prior
vindemia. idest prius illud aucupium quo utebaris apud
me uenit ad fecem. idest defecit. SED et hec et etiam hoc
nouum aucupium defecit. SAGA. mulier maga. EXorat. pla
cat tuas noctes. idest tua sompnia horreda de me. CON
sumpsi dando tibi. MOLAS falsas. molam falsam. idest pecu
niam pro mola falsa ad sacra. DEcreuere. sunt imminuti.
CADit interficitur propter sompnia. A Ves cortis. i. aues
cortiles. DOemi tibi. idest in tuam perniciem et non in meam.
NULLI MUNERA. Chrestus acceptus mune
ribus ab amicis nihil remittebat. sed irrumatori
bus fellando satisfaciebat si inquit poeta ita sa
tisfacis omnibus satisfacies etiam meis muneri

bus que misi tibi sellando non me. sed seruū meum qui iu-
 deus est. Si nulli remittis. si nulli reddis. NEc mihi remitte-
 ris. patiar mihi non remitti. SEd si remittis. si satisfacis.
 LVpo galloq; sunt irrumatores. LIngas scilicet mentulaz
 PRoba. scilicet mentula mea. DE Solimis postis. idest a
 iudeis. idest serui mei qui uenit e iudea. i. ex egypto supra
 sed meus ut de me taceam. Lecania seruus iudeū nulla sub
 cute pondus habet. DAMpnatā modo mentulā tributis.
 mentula dampnata tributis dicitur quoniā cū Domitianus
 exigeret tributa iudeorū multi ne soluere cogerentur dis-
 simulabant originē negantis se esse iudeos. sed si differebā-
 tur inspiciebant an essent circūcisi. et ita deprehendebant
 inter sui inquit tranquillus adolescentulus cum senex non a-
 genarius inspiceretur a questoribus et frequenti concilio
 an esset circūsectus. nam circūsecti dampnabantur ad sol-
 uenda tributa. mentula igit daumaca tributis dicitur circū-
 cisa. idest iudea qm̄ eo iudicio dampnabatur ad tributa.

ASTRA. Laudat Rabiriū architectum qui edē
 flauie genti erexit eam enī edificari uoluit Do-
 mitianus Tranquillo teste. uel Domitiani domū
 struxit. de qua infra quod placet CEpisti. arte
 complexus es. DOMū parrhasiam. idest domū palatinā.
 hoc enī placet potiusquā edem flauiam. DOMus palatina.
 dicit parrasia ab euando arcade. Syllius aspice mōtis apex
 uocitata palacia Regi parrasia. Vergilius. Parrasio dcm̄
 panos de monte lycei non placet quod suspicatur nōnulli
 domū domitiani dici parrasiam quia in Germania sub pa-
 raside ursa multa gesserit. unde Germanicus ē dictus. spo-
 liorum illorū meminit Ply. in laudibus Traiani. Parrhasius
 item proprio nomie fuit pictor. PIsa. ciuitas in pelopon-
 nesso non procul ab elide que habuit Iouis olympici yma-
 ginem fictā a phidia. PARauit. cogitauit dar. MANus has
 Rabirii. A Nostro Tonante. idest domitiano. Phidias illic

simulacrum Iouis effinxit. quod quom est dicatum tonitruum
pater signum dedit sibi placere ut scribit pausanias.

QASTORE. Gabima mulier achillam iuuenem
pugilem donauit tantis opibus ut esset eques.
Castor fuit hippodamus. idest equorum domi-
tor. Pollux eius frater fuit pugil uersus home-
ri. hisdem uerbis bis repetitur Castorate hippodamum
hoc est castora domitorum equorum et
pollucem pugnis fortem hoc uersu iocatur poeta. **F**ecit
castora. idest equitem. idest equestri censu donauit. **D**e pol-
luce. idest pugile pugnis. iam erit. **H**ippoda-
mus. idest erit eques. alludens ad castorem hippodamus.

IAM SEX. Nullum esse ait qui non sit mollis si-
ue hispidus sit siue iunior Galla cum elegantio-
res et formosiores uellet decepta elegantia for-
me officium mariti non reperiabat at inquit poeta
non modo hoc in formosis continget tibi o galla sed si his-
pidum habueris talem reperies. nam omnes sunt cynedo-
luuenalis. Hispida membra quidem et dure etc. **D**um coma
idest dum sequeris formam. **I**mbellem nequeuntem coire.
Mollem maritum. idest effeminatum. **Q**uere aliquem loquentem
fabios. idest graues. **T**ristis turba. idest censoria. et grauis
turba. **E**st uero uiro. quia omnes sunt sponse tam hispidi quam
pulebri. et leues. **I**uuenalis. **Q**uis enim non ficus abundat
tristibus obscenis.

NON CENAT. Cecilius assiduus mensis et ce-
nis uolebat sibi opponi aprum quamuis alios non
inuitaret. poeta ait quamuis Cecilius alium non
inuitet tamen cum habet aprum habet conuiuaz
quod si dicat aper blande ei consumit cenam. et tamen amittit quantum
si haberet conuiuam. **B**ellum insidiosum. quia aper consumit
hoc placet potius ut de apro hominem intelligas infra poeta
meminit ut uelit decipi lectorem ut cum de bruto prior uer-

su deridens tenuem mensam Ceciliani. nam aper alienas
cenas sectabatur ut alibi ostendit.

QARPIAE. Cuz cesarē habeat dicit se Ioue nō
indigere neq; se debere petere aliquid ab eo.
nam quod ei necessariū est potest cesar suppe
ditare debet tantū rogare Iouem pro cesare ut
scilicet diu terris imperet. SVccensueris. i. irasceris mibi.
AVle tarpeie. capitolii. QVem credimus tonantē. idest eē
uerum deum. SALuo duce. dum seruas Domitianū incolu
mem DEbeo rogare cesarem pro me. quia ipse pōt mibi
suppeditare. que sunt necessaria. TE. pro cesare. idest de
beo ei optare incolumitatem a te.

ABSTVLERAT. Domitianū laudat q; instaura
tis edificiis uicos urbis reddiderit laxiores. et
expeditos qui paulo ante fuerunt occupatita
bernīs opificum. ut nunc tandem sit urbs que
paulo ante erat taberna. INstitor. rerū uiliū uenditor. NVI
lum limen. idest nullus institor seruabat limen suum. sed cō
fundebantur domus. Semita callis. NVlla pila. ad pilas. n.
res uendebantur. horatius. Nulla taberna meos habeat ul
pila libellos. LAgenis catenatis. uasis clausis. Iuuenalis.
postq; omīs ubiq; fixa catenate siluit compago taberne.
MEDio luto. occupata uia. NOuacula ceca. gladius tonso
rius non uisus. STringitur. nudatur. q. dicat. tonsorea
non tondent in media turba. Menas duxit primus
tonsorem e Secilia. SERuant sua limina. idest stant intra
suas calas. FVit magna taberna. erat tota una officina.

RECLVST. Amillus de hoc Iuuenalis quorū dis
cipulos inclinet amillus. Sine teste. ambiguum
est uerbum et cum uideatur dicere remotis ac
bitris id significat q; res ista magnis testib; age
tur. QVod facit. sine teste. idest paticus et fellator. idest
pedicabatur et fellabat quod utrūq; sine testibus fit. alte

rum natibus alterum ore.

PERPETUI NVNQVAM. Laus est Syllii poete. PERpetui sylli. semper uicturi. VOlumina idest scdm bellum punicu. LAtia toga. idest rebus gestis Romanor. Plerios recessus. putas ne solum Sylliū ni poetice uersatū. NON ante attigit. id est non ante proposuit sibi imitandū Maronem et contulit se ad carmen. Impleuit magni quā Ciceronis opus. quia fuit causidicus et declamauit. hos duos sibi proposuit imitandos Maronē carmine et Ciceronē in causis et utriusq; habuit predia. GRauis hasta. C. uirorū. C. uiri erant iudices apud quos quotidiane lites et ciuiles agebantur a causidicis supra de filio Reguli. Iam clamor. C. q̄ uiri. HASTA grauis. nā bona adiudicabant his quibus debebatur. quemadmodū et res que sub hasta uenduntur adiudicatur emptori. HVnc eloquentiā Syllii. PLurimus cliens. idest plurimi clientes defensi olim in foro. POSTquā. eo anno quo Nero interfectus est Syllius consulatū gerebat. collega at tico ut scribit Tacitus. EMeritos. accepta rude ex causis forensibus. PHebo carmini ingentē annum. quo est interfectus Nero. quia tanto tyranno liberatus est totus orbis. SAcra. consecratus in libertatem. A Sserto. idest uendicato in libertatē ex tātō tyrāno. CElebrat heliconā. i. carmen pro foro. idest pro causis. nāz bellū scdm punicum carmine scribebat. XVII. libros quos editis cōmentariis sumus interpretati.

QVI. Hic Cynnamus mibi ille uidetur in quem inuehitur Inuenalis. Patricios omnes opibus cum prouocet unus. Is enī munere mulieris ex tonsore factus erat eques nunc missum in syciliā in exiliū insectatur poeta ridens iterū fore tonsorem cum amissis opibus exilio nullū aliud presidiū ad uitā tuendam habeat. domine amice. E Theia. regna Sicula. CV3

fugeres tristia iura. i. graue et triste iudiciū ite. INutilis.
nulla arte honestiore peditus. QVies infelix. appellat
quietē infelicē. quia in exilio infelicitate erat futurus i ocio
MAGister ludi. gladiator. VEndere uocem. idest nō po
tesse hystrio in theatris seculis quia ignoras hystriōicā
QVod superest. quod solum habes.

HIS TRIBIS. Gargilianū imprudentie accusat qui
XX. annis litigauerat cum facile posset cedere
a tantis curis et leuius esset semel uinci quam.
XX. annis litigare. CONterit. consumit te. TRI
bus foris. nam tria fora litigandi erant ut supra dixit atq
erit in triplici par mihi nemo foro. CVIlicz uinci. idest qui
tantū imperiū in animū suū habet ut possit eo uti. et ce
dere quom uoluerit. non debet tam diu litigare sed cedere
qui aliter agit stultus est.

HEREDEM. Labienus captauerat ingentibus
muneribus hereditatem Fabii. Fabius autē ab
sumptis bonis moriens eum reliquit heredem
sed pauciora erant bona q̄ fuerit precii mune
rū. hunc poeta deridet. EX asse. idest in bonis uniuersi
patrimonii. PLUS meruisse. ait plus merere est aliquē dig
num esse maiore precio. plus itez merere est aliquē dignū
esse maiore supplicio ut dicat Labienus ait se plus meruis
se. cuz intelligit Labienus meruisse maiores opes. poeta in
telligit. Labienus merebat plus. idest dignus erat maiore
malo. quia per fraudem captabat hereditatez.

QUOD. Mulieres uirili concubitu uicissim ab
utebantur has dampnat Iuuenalis carmine Sa
tyrico lenonū ancillas posita laufeia corona p
uocat et paulo post. Ipsa Medulline frictum
crissantis adorat. Latino uerbo fricatrices possunt appel
lari Tribades
Martialis precor hunc nullus autor Porphyione excepto

quin uerba illa Horatii et mascula Sappho. Sappho inquit
 dea ē mascula uel q̄ dedit operaz poetice qd̄ est uiri z ma-
 ris. uel q̄ tribas fuit. Tribadem autē fuisse carmen indicat
 quod extat. Philenis meretrix fuit que ut ex ephitaphio
 grecis uersibus conscripto cognoscitur carmine Philocra-
 tis poete laceratus. negat enī ex tumulto se unquā ea com-
 misisse que scripserat philocrates rogatq̄ ne poete fides
 adhibeatur scripsit hec uaria genera cōcubitus notata eo.
 uersiculo Ouidii. Nec que concubitus nō tacuere suos. idē
 discitur in obsceno Vergili carmine. ubi figuras philenis
 tangit. Inde impudicam et famosam Tribadem appellat
 Marialis. SEuior. intempantior et magis inflāmata. TEN-
 tigne. pruritu libidinoso uorat. LIngendo et tribando.
 SVbligata. subducta ueste. LVdit arpasto. Arpastum ge-
 nus erat pile qui ludum ad uiros attinebat. ET flauescit
 aphe. hoc est ludit palestra. Palestrate enim aspergine ha-
 rene flauescabant luctaturi. Aphe grece latine significat
 tactum. aphe igitur idem tactu harene. Ouidius in hunc
 locum cum scribit luctaz Acheloi. aduersus Hercule. Inq̄
 uicem fulue tactu flauescit harene. FLauescit aphe. idest
 luctatur et palestras mulieris carpit Iuuenalis. Endromi-
 das tyrias et femineum ceroma quis nescit. GRAues drau-
 cos. Drauci ut supra est expositū erant grandiores adoles-
 centes agentes in hispidos. ut pathici domini qui patiebā-
 tur. IACTare pueros alterno brachio. in more erat Gym-
 nasi. et exercitationis supra uersus hoc indicauit. aut grā-
 dis linus omnibus lacertis septēq̄ pueros leuat uel octo.
 ROTat. iactat. FACili lacerto. idest robustis brachiis. qui
 legunt alteras non placent. quid autem sint balteres dice-
 in distichis. LVtulenta. uncta ceromate confecto ex luto
 DE Palestra putri. Putrem palestram propter unguenta
 quod placet uel propter malū olei odorem magistri uncti
 idest Alipste in sensum horū duorum uersuum. Iuuenalis

ita scribit. **C**allidus. et criste digitum impressit aliptes.
 ac summū domine femur exclamare coegit. **Q**uaz uomuit
 septem deunces. Vomitione utebantur mulieres ut in ma
 iorem esuritionē excitarentur. Iuuenalis tandem illā uenit
 rubicūdula totum oenophorū sitieris. et paulo post bibit
 et uomit. **C**olyphia. parieserant palestritarū membris cō
 firmandis quemadmodū gladiatores autore Ply. carica
 utebantur Colyphia. Iuuenalis. luctātur pauce comedūt
 colyphia pauce grece. latine membrū
 fortitudinez. **V**Orat lingendo et tribando. **D**imentē. pro
 uerbium est in insanos. **V**irile. ad uirū pertinere. hoc est q̄
 cum uirilia officia exerceas. cūnum etiaꝫ lingis. quasi id
 quoqꝫ sit uirile.

COMMENDARE. Ad instantiū Ruffuz scribit
 cuius infra meminit Betis oliuifera hūc rogat
 ne scocero suo qui est grauis supercilii lasciuos
 iocos legat. **C**ommendare. laudare. **S**eria gra
 uia **A**dmittit. probat et patiē. **C**Vrio et fabritio. etiam gra
 uissimis censoribus. curiū aspernatum aurum legimus **F**a
 britium censorem grauissimū. Iuuenalis Fabritiū notet ge
 lius liuius et plynus meminerunt.

HEC. Canius poeta Gaditanus habuerat **T**heo
 philam puellaz cuius et pudiciciam et carmen
 laudat poeta. **T**heophila hoc significat amica
 diis. **V**Oce attica. idest uoce greca. **H**ortus at
 ticus. idest academia fuit locus extra athenas in qua docu
 it philosophiaz. **P**lato dicta ab academo heroe. ut **L**aerc
 us **D**iogenes ex testimonio antiquorum scribit. **S**unt qui
 intelligant **H**ortum atticum. idest hortum epycuri. nā epy
 curus autore **P**lynio primus athenis hortos colere instituit
Papini⁹. **M**allet deserto senior **G**argetius horto. **S**Vaz di

cupulam. **P**ER has aureas. idest quodcunq; opus Theophi-
la tibi emendauerit. **V**laet. idest erit perpetuus. **T**Am nō
femineū sapit. idest tam est erudita et graui et exquisita
doctrina. **P**Arthenis an uiolatillam Neapolitanam dicit q̃
non placet. propriū nomen est mulieris docte cuius nul-
lum extat monumentū. **F**lingentē. antepositur theophila
Sappho quoniā non sit inferior doctrina et superet pud-
icia Sappho. filia fuit Euriguli et Leidis capta amore est
phaonis hac de causa ut putarunt quoniā centum capita
berba est habens duplicem radicem. alteram masculaz alte-
ram feminā. ea dum auellitur si mascula attigerit uiro. Ia-
uel innitus amatur a muliere. Euenit autē phaoni. **P**lynis
autor est. locus tamē est deprauatus. ita enī phaonem et
lesbium pro et phaonē lesbium. **C**astior. nam illa amauit
phaonem et tribas fuit.

IPSARVM. Amica mulieri accipitur in bonam
partem amica uiro in malam philenis. Tribas
appellabat mulierem amicam q̃ non poterat ac-
cipi nisi in malam partem cū ipsa esset tribas et
partibus uiri uteretur. **T**Ribas tribadum. idest que tribas
tribades. **R**ecte uocas amicam. quoniā uiri officio iuteris
in eam.

FICOSA. Ficus pro morbo accipitur et ficus p̃
fructu domi cuiusdam pauperis res mira acci-
derat ut cum omēs domestici haberent ficos
morbum solus ager careret ficis fructus. **D**is-
pensator. magister domus. **T**Vrpi ulcere. idest fico. **L**ocus
est ex ambiguitate uerborum.

IRATVS. Paulum rogat Causidicius ut magna
uoce carmina q̃ sub eius nomine offeruntur ple-
na maledictis testetur non esse Martialis hoc
sibi accidere supra conqueritur. Sic me frōte le

gat dominus faustine Serena et infra Vernaculorum dicta
 fordidum dentem. ATro ueneno. maledictis. PATronam
 uocem. idest tutricē. GRatus december. idest Saturnalia
 sint tibi fructuosa. nam cauidici a clientibus in saturnalijs
 donabatur triplices pugillares. VANi. nullius precii. GRa
 dis reus est cliens dures. SCyphos auorum. idest pocu
 la archetipa. que in precio habebantur. PAulus. latronum
 ludo delectabatur. CApit. oblectat. Nouum nomen pro
 prius. qui optime ludebat. MAndris sparsis. idest latroni
 bus. Vitreo latrone. nam uitrea erant in pingo. Ouidius.
 Siue latrocinii sub imagine calculus ibit. Fac pereat uitreo
 miles ab hoste tuus. Sic fauor arbiter corone unctae. idest
 turba uncta in Gymnasio fauens. DEt tibi palmam. idest
 uictoriam et premiū. DE nudo trigono. idest de trigona
 li pila qua nudi exercebantur. Sunt qui locum intelligant
 ut supra seu lentū ceroma terit lentūue trigona. quod est
 uanum. POLybi. nam polybus in Gymnasio summa erat ad
 miratione cū manu sinistra fortissime pila trigonali certar
 hanc fortitudinem sinistre negat Ply. in mulieribus cōtin
 gere. sinistre uero fortitudo in trigonali requirebatur. in
 distichis ita loquitur. Si me nobilibus scis expellere sini
 stris. sum tua si nescis. et alibi captabit sinistra dextra le
 uaqz trigonem.

EXQVILLIS. Ad maximū quem cū multis in
 locis domiciliū haberet nusq̃ poterat repire ut
 salutaret. COLle diane. auentino. naz illic erant
 templa diane auentine. VICus patritius. uici in
 urbe uaria habebāt nomina. ut patricius a patriciis. africanus
 quia pene captiui illic fuerunt custoditi. Cyprius quoniam
 Sabina lingua significat bonum. et sabini illic habitarunt a
 bono omine cypriū appellarunt. Idem dictus sceleratus
 ob factum Tullie. que carpentū duxit per ora patris in pa

trici uero florales ludi celebrabantur. spectat autem capitolium uetus. Capitolium uetus dicebatur quoniam illic erat sacellum lunonis et Minervae antiquus eade postea extracta in capitolio. de hoc loco supra intellexit. Qua uidet antiquum rustica flora Iouem. autor est uarro. Cilebes uidue propter Athim suum quo non potuit potiri uel uidue propter gallos sacerdotes castos. Nouem Iouem ad differentiam illius Sacelli quod dixit uetus.

QILENES. Carus et Norbana coniuges diez celebrabant quo matrimonio coniuncti sunt. Poeta rogat Mercurium cuius numini hec sacra dabantur. ut is dies redeat semper felix et letus utriusque coniugi. Inuocatur autem Mercurius ex egyptia disciplina. nam egyptii caduceum Mercurio dant in speciebus draconum maris et femine coniunctorum. ita et parte media sui cem alligentur modo quem uocant hercules. deinde uariis flexionibus totum caduceum ambient hoc ad geniturae hominum spectare putabant. cum ergo pro arcto uinculo Carus et Norbane sacra peragantur Inuocat Mercurius hac Caducei forma Cylene arcadie mons est solum natale Mercurii minister nuncius. Virga aurea. caduceum uiret uidetur uirere. FVrtilasciui. id est adulteri iudus materne. id est idus Maie. Maia mater fuit Mercurii. Maia item uxor uulcani. uxorem Maie tam non Maiam appellari a matre Mercurii mensis Maius est dictus quous Macrobius fabulosas antiquorum opiniones de hoc afferat eo mense Maie et Mercurio rem diuinam omnes Mercatores faciebant. Auus. athlas pater Maie. MOle parca. id est paruo pondere. naz dicitur sustinere celum. Hic. due inquit cause sunt quare debeas annuere quod et carus colit eloquentiam cuius tu es deus. et idem minister est Iouis nostri. id est Domitianus ut tu Iouis fidus ut tu fidus es tonanti. Antistes sacerdos litterarum.

UIS GRATIS. Vis dare. facere tui copiam. NEc
uis dare precium. q. d. si uis dare contum opus
est des precium. cum sis deformis anusq.

QUOD TE. Philomusus cum a multis inuitaret
elatus est superbia quasi amaretur ab omnibus
at inquit poeta eum non amari sed delectare
alios. Dicipiunt. certatim inuitant. DElectas. nā
Surre delectant non amantur.

EXIGIS. Pamphilus quem supra dixit ueneficu
fuisse mittebat munera sed ea non placebat ob
ueneni suspicionē ergo et imprudens erat qui
frustra mitteret munera et genio carebat. Ge
nio caret qui non placet supra uicturus genium debet ha
bere liber. caret item genio qui spernit uoluptates non ha
bebat igitur Genium Pamphilus uel quia non placebat. ul
quia meliora munera amittebat. CVM saxetani lacerti. La
certus genus piscis qui minimus est ad saxetum Betice.
ply. hec colla siue Parianus Surre Saxetanus a patria beti
ca cuz sequitur lacertorū numina nemo est qui non debeat
susplicari munera tua esse uenenata cū tu male cenas. CON
chis est fabatia uiridis ut infra dicitur et piscis cum est
legumen nisi multo oleo perfundatur nullius est saporis in
fra. Si spumet rubra conchis tibi uallida testa. Lactorū ce
nis sepe negare potes. Conchis muncta sine oleo. HAbes
nec cor. id est imprudens es. quia male cenas. et mittis bona
munera. prodis enī te quia nemo est qui non possit suspi
cari fraudem cū mittas meliora et deterioribus uescaris.
NEc Genium. fraudas enim te uoluptate.

NOTAVI. Iocus antiqua uina a cōsulibus nomē
sumebant. nuper poeta cuz consule cenauerat
qui mustum apposuerat. Vnum consulare. ui
detur dicere uetus sed nouum dicit.

QVATENVS. Marcellinus cuius supra meminisse
militabat in germania huic hortatur
poeta Faustinum ut mittat sua carmina cum preler
tim iam bella sileant. quod si uis inquit gratiora esse
carmina mea illi mitte puerum ingenuum. cum autem tibi mittam
carmina ut grata sint mittam pastorales puerum. nam Fau
stinus rure tyburtino ita delectabatur ut nihil illic nisi fru
ctuosum uellet quod supra indicauit Baiana nostri uilla
basse Faustini non ociosa ordinata myrretis. TRyones.
Odrisios. idest Septentrionem Odrise populi Tracie. MAN
gonis mitilenei non greci. idest delphici et mitilenei pueri
forma commendabantur. LAcon. puer Lacedemonius motus
erat apud Lacedemonios ut ephebi quo asperiores in bel
lum essent in ara diane uerberarentur. NON cesus. qui non
dum peruenit ad etatem qua sit cedendus. ISTro captiuo
idest Germania deuicta. Tlburtinas oues. nam solo rursus
fructu delectaris neque uis aliquid quod ad id non pertineat.

TRIGINTA. Lausus lecto Martialis libro ait se
triginta repperisse epygrammata non probanda
bonus significat non modo non paruum sed etiam
magnum. ait ergo poeta si totidem reperiretur
epygrammata bona in eius libro librum fore bonum. idest
magnum. BONus. idest magnus. uel liber bonus est si di
midia parte poterit bonus iudicari. placet hec sententia.
alibi sunt bona. Sunt quedam mediocria. Sunt mala plura.

MENOPILI. Menopilus cum iudeus esset ne ing
uina circumsecta deprehenderentur et propte
rea cogeretur ad tributum iudaicum quod impera
tor exigebat pregrandi fibula eas partes uela
bat. nuper autem cum in palestra luderet delabente subliga
culo se iudeum prodidit. Fibula. subligaculum. PENem. cau

dam dixerunt antiqui Inde pro mentula pompeius. CO
 medis. comediarū histrionibus. Nemo inquit Cicero sine
 subligaculo prodit in Scenam. PARcere sue uoci. idest ita
 uelle suam uocem seruare. subligaculo enim histriones
 utebantur. ut et pudenda uelarent et rem uenerā cōhibe
 rent. ne frequenti concubitu raucescerent. hoc indicat Lu
 uenalis. Si mulier gaudet cantu nullius fabula durat. Vocē
 uendentis pretoribus. hoc est si cātore delectatur tot ad
 hibet illecebras ut nulla fabula possit cantoris inguina rep
 mere. quin soluat etiam periculo uocis amittende. et alibi
 soluitur his magno comedi fabula. Sunt que chryfogonū
 cantare uetant. VERpus erat iudeus propterea nolebat
 inspicere ne cogeretur soluere tributum.

EUTRAPELVS. Eutrapeli uerbo greco lati
 ne dicuntur urbani et eutrapeli dicuntur etiam
 qui supra annorū rationē grandi corpore cres
 cant. citoq; moriuntur in quo uoce latina care
 mus. hic propriū est tonsoris nomen. SVbit. succrescit
 expugnat expilat. SVbit altera. quia diu occupatus erat
 in ornando adeo ut altera barba subiret.

QVM CECILIVS. Cecilius seruū imaginē Mar
 tialis habebat expressam pictura. quod et au
 tus fecerat ut infra. Non te celabis sublimi pec
 tore uates. Poeta gratias agit carmine eiusq;
 imaginem hoc uersu ait fore immortalē et
 diturniorē pictura. PEuce insula ad hōstium
 Danubii tacētem. istrum. idest congelatū. SPirat. uiuere
 uidetur hec loca Peucen et istrū. Hic uultus. in hoc libro.
 APelleum. opus pictura excellentissimi pictoris qualis
 fuit apelles opus apeleum intelligit de opere cuiuscunq;
 pictoris excellentissimi. Opera autem Apellis hec ce
 leberrima erant Venus exiens ex mari dicata in delubro

cesaris de quo locutus est Ovidius. Si ueneré chous non
quá pxiſſet apelles. Merſa ſub equoreis illa lateret aquis.
aliám inchoauit et ſupáſſet prioreſ. niſi mors interceptiſſet
píoxit preterea alexan. fulmen in téplo Dyane ephēſie.
apelles chous fuit uixit Olympiade centeſima duodecima
ut Plinius tradit.

QUOD NON. Hic uolebat uideri poeta q̄ tantú
ederet diſtica aut Thetraſtica. ſcribere librú.
ideſt facere multa epygrammata.

HAD NATALICIA. Sextus ignótus etiam homi
nes ad diem natalé ſuum celebrandú inuitabat
ut mitteret munera Martialis ſepius inuitatus
nihil miſerat. núc igitur nō inuitatus eſt iocás
accuſat Sexti avariciáz et fraudes. NATALICIAS. ideſt ad cō
uiuium natale. Quid factum. quid accidit. PReteritus. nō
inuitatus preteriti dicebantur illi ex competitoribus magiſ
tratu qui ferebant repulſaz. PIGNORA. confirmatiōes ami
cie. POSTULANTI. ita cupienti. Quidam codex antiquus ha
bet argenti poſtulati. et ita eſt legendum. nam argentum
poſtulatu ſeu puſtulatu dicitur puriſſimú hoc docet Trá
quillus in nerone ubi ſcribit imperatoré exegíſſe argentuz
poſtulatum et aurú obrigum. AVrum obrigum dicitur qđ
ſepius excoctum puriſſimú eſt. autor Ply. Martialis ibi et
puſtula felix de phiala. ná puſtula bratea eſt argenti poſ
tulati. NEc negociatur. quia non dat aliquid tua ſportula
ſed facit negociationē. et lucratur non eſt igitur ſportula.
ſed negociatio. PAſcis munera hoc eſt expectas munera
iuitas ad dapes. IAm dies. poſtq̄ uides me nihil mittere.
VApulet. uorator. i. Martialis nō inuitabis áplius ſz tanq̄
edacē repelles quia iam te noui. uel uapulet uocator. nam
uocator d̄r qui inuitat et uocatio inuitatio. hoc uerbo antiq̄

ulus catullus. Mei sodales conquerūt in triuio uocationes.

SI MEVS. Si inquit monstra a dominis amatur quare non licet mihi domino amare seruū La byrtam immo magis licet hoc ait poeta quoniam turpe uidebatur domino amare aut seruū aut ancillam. hoc etiam defendit Horatius in carminibus. Ne sit tibi amor ancille pudori. LAgopice. ancilla nomen dux it a clunibus leporis. id enī indicat greca compositio pōt et aspectu leporis. CAnius poeta. Gaditanus. CAtele exigue. nam publius delectabatur catella que Issa uocabatur. CErco pitheus. Simia caudata dicitur cōpositione etiam ipsa ex india mittitur capite nigro pilo asinino dissimili uoce aliis. Simia ita loquitur apud Martialem. si mihi cauda foret cercopitheci⁹ erā. Iuena. effigies sacri rutet aurea cercopitheci. IChemen animal ex egipto quod aduersus Iphi benam dimicaturū mergit se limo sepius et siccatur sole ubi sepius id fecit exit munitū in certamen Marius hisdem temporibus fuerūt Marius Celsus et Marius priscus ut Ply. et Tacitus meminerūt. Plea saluatrix. quia format uocem humanam. NEst it draconē. id est habet i deliciis draconē quod ne mirum sit Tyberius et Cesar autore Tranquillo Serpentem draconē in deliciis habuit quem manu sua ci babat. Lusinia tante est docilitatis ut Domitiani temporibus in aula impatoris esset Lusinia que uerba greca et latina effingebat. FACit tumultū. id est dolet et luget. QVi uidet. ego qui uideo hec monstra antedicta. iocus est erat enim deformis Labyrta.

RERTVR. Gloriae cū audierit liberos suos lecti tari Vinēe i gallia. Viēna aut op. gallie ad Rhodanū sitū erat cuius nomen extat h̄c menia sunt collapsa. EX ipso ore. id est in ipso ortu. Ortus autem Nili incertus est licet nonnulli scribant in extremis ethiopie esse montib⁹ supra. et qui prima bilat

deprehenſi flumina Nili. MEus tagus. ex hispania. Hybla
hymethus. hec loca apta melli. NONnihil. i. aliquid. BLan
de lingue. aſſentatorie. CRedam iam puro lauſe tibi. hoc
dictum eſt Ironice in Lauſum qui ut ſupra dixit carpebat
eius libros et ait cum Viennalegat meos libros nimiru cre
da tibi o lauſe reprehendenti. q. d. iam te contempno.

OFELIX. Corona ſutis ex roſa ſumebatur in
cenis ſolempnibus et Salioru cum nunc Apol
linaris cenam ſolutam celebret mittit ei coronam
roſaceam. FELix roſa. quia cingis tempora ap
pollinaris. OLim. diu multis annis. VENus cui dicata eſt.

IACTAT. Inequalis liber dicitur cuius pars pro
banda eſt pars laudanda. Inequalis itez qui ua
rietate reru eſt diſtinctus. quod probatur in
poemate niſi eni uarietas inſit non oblectat.

Mattho Martialis libru inequalem dicebat quom pore ſig
nificatione acciperet reſpondet ſuū librum laudari a Ma
thone quonia bonus liber non ſit niſi inequalis id e uarieta
te diſtinctus. Si uerum. ideſt q meus liber ſit inequalis.
Critici. dicuntur iudices qui aliena carpunt. Horatius. ut
Critici dicunt. idem dicti ſunt Homeromastici ex hiſtoria
quonia zoilus olim teſte Vetruiuo hoc ſibi nomen aſſump
ſit dam carperet Homeru. Vnde reliqui alienoru operum
cenſores ex illo dicti ſunt Homeromastici. a Cathone ap
pellantur uiligatores quonia tanqua uilicium obtenden
tes in roſa cenſura nihil pretermittut intactuz. feſtiue au
tem dixit Ply. Vitilgatores fuiſſe appellatos. quoniam de
uicio litigarent. ita urbane interpretatus eſt catho. cum
tamen a Viſtilicio uinculo dicantur. CALuinus et ymber.
ſcribebant equales. ideſt omnino malos ubi nulla eſt pars
bona. Seneca. L. in equalē oratorez appellat. ideſt partim
bonum.

DE NOSTRO. Nuces saturnalicie dicuntur quoniam in saturnalibus his pueri ludebant. eodem appellate sunt Iuglandes nuptas ad maritum comitantes ut nonnulli putarunt quoniam cadentes ex arbore tripudium faciant ut alii doctius scribunt quoniam nucleum et fetum multiplici cortice tueantur. quod fecunditati muliebri conuenit. mittebantur ergo nuces a Martiale Iuuenali. et causa affertur quare alia poma non mittat quam alia poma priapus donauit puellis.

SI QUID. Bacharam dissimulatorem accusat qui hortatus Martialem ut si quid opus esset peteret. postea cum illum audiret conquerentem dissimulabat se intelligere quare indigeret. SECUNDUS. CREDITOR. appellat. sollicitat me. RIGIDA. aspera uoce. NEScis. quid sit opus. i. dissimulas scire quid sit opus. CLARA lectio est. ut celsus que potest ab omnibus audiri. HOC opus. sensus est postquam non intelligis et dissimulas te scire quid sit opus. opus est ut sis mutus. et non loquaris ut nequeas dicere mihi quid sit opus. HOC opus est subito fias ut sidere mutus. Sidus genus morbi est quo improviso et subito lingua amittitur. Vnde Siderati dicitur auctore Ply. eo morbo laborantes infra. Sidere percussa est subito tibi. Soile lingua. Fias mutus subito sidere. id est morbo improviso.

NARNIA. Quintus habebat agrum Nomentanum confinem agro. Martialis habebat narniensem agrum in quo non uersabatur conquerens poeta Quintum ab eius uicinitate agellus nomentanus sibi erat in pretio Narnia opp. alias dicebatur Nequinum. ANNIS. i. nar. unde narnia. Vix. adeunda est. quae uix potest adiri. ABDUCER. distraher. LENTA. mora diu. PERDIS. auferis quam amandi eius recessum et uoluptatem quam ego capiebam propter Quintum uicinum. PARCE mihi. nam irata uidebatur esse Narnia cum non red

deret Quintū. PERpetuo ponte. quia habebat pontē quo
maxime gloriatur.

UNGVENTVM. Onix significat lapideꝝ coloris
unguium. Onix item significat ampullam mar
moream ut porphirio interpretatur. PAPilus
erat cūnilingus quod qui exercent falsuz habēt
anbelitum. ut supra dixit in beticuz. teqꝫ iuuant gerres z
pelle melandria cana. Halitu igitur Papili dicit unguentū
factam esse garum falsum. PARua onix. idest ampulla.

DRUMA EST. Linū monet ne se basiet hyema
li tempore cum semper sit mucidus. nā hic cuz
uillet ambiciosus uideri et amicus omibus nari
bus fluentibus. obnios omēs basiabat. NUali.
osculo mucido. LESus. percussus. RUdis. indocta. DUlei
or. ironia. GLAcies liuida. idest mucus. CILix. apud cylicef
et Sirios capelle et hirci uestiuntur uillo tonsili unde uestes
fiebant quas nunc cilicia appellamus. Cynips. FL. est iter
duas syrtis autore herodoto et ply. qꝫ ex tumulo labit quē
cariton appellauit illic sūt magni hirci. unde dicuntur hirci
ciniphi. Vergilius. nec minus interea. barbas incanagꝫ mē
ta Ciniphi tondent hirci. Cyraphæ etiam segetes dicū
tur a copia que illic est. Ouidius. Cymphæ segetes cicins
numerabit aristas. MARito cymphio. idest birco. GALlū
recentem an recentē gallum dicit quoniā hi quibus geni
talia aputantur primis diebus animam habent grauissime
olentē an quod nō displicet quoniā beticus gallus cuius su
pra meminit cūnis lūgendis ceteros anteibat. REcentem
qui nuper lingebat. IN mensem aprilē. quia tunc non eris
mucidus.

PONDITVS. Epytaphiū urbici infantis tres ur
bici fuerunt. Vrbicus Pompeius cuius meminit
Tacitus Vrbicus cuius Iuuenalis urbicus ifans
hoc epitaphiū. GENus. maiores. NOMin. ortū

TRieteris. est spaciū triū annorū. TEtrice dee. idest par
ce inexorabiles et seuerē. BLEsa lingua. que non omnino
intelligitur. SVperasse. idest diutius te uiuere. Nisi serior
Nestore. idest nisi peracta longiore etate quā etas Nesto
ris. In eundem ferme sensum est uersus de glauia. Qui
fles talia. nil fleas uiator.

NOSTI. Mittit librum Cesio Sabino Vmbro mo
netq; quanti facere deat manus cesii quia quan
uis uni uideatur mitti tamen ab omnibus legit
nā Cesium copiam omnibus faciet. VMbrie mō
tane que in montibus sita est. AVli pudentis amici. VEL.
etiam. P. R. oximū secundo loco. TVrni poete. Turnus et
memor fratres poete fuerūt quorum meminit Sydonius
frequens. AMatori. idest o quot erunt qui te amabunt.

OMNIA. Castor cū pauper esset magno precio
oīa emebat uaticinat fore Martialis ut etiā oīa
uēdat si uoluerit paratū uictū monastichon ē
IC PLACIDVM. Ante impatores Crispinus fu
erunt multi tēpibus imperatorū tres. Crispinus
prefectus pretorii Claudii. Crispinus filius Ne
ronis ex pompeia. Crispinus tēpibus Domitia
ni claruit gratia principis in hunc inuectus est Iuuenalis.
Crispinus tyrias humero reuocante lacernas et supra me
minit Martialis. nescit cui tyriam dederit Crispinus abolā
nunc Martialis suum libellum ei commendat. erat egyptius
LEctor candidus. alienus ab inuidia. nonnihil. idest aliqd
laudis prestat temporibus. PArrasia idest palatina. ERui
auri cesaris. idest nonnunquā audiuntur et leguntur audi
ente cesare. MEMphis. patria tua in egipto. MARso poc
ta. CATulle qui fuit temporibus cesaris augusti. MANDō.
commendo. CEtera. premiū dandū. q. d. quom hec dixē
ris. reliqua a Domitiano expecto.

Domitij Calderini Veronensis in Libris M. V.
Martialis Octauus Commentarij.

OMNES Quidem libelli mei. Octauus librum dicaturus Domitiano proficitur se omnes uerborum lasciuia declinaturus. Gratulatur enim imperatori qui nuper sarmatas deuicerat. tantam autem materiam sibi propositam esse ait ut ad poema ornandum nullo ferme ingenii labore opus fuerit ait tamen se multis laudibus alia inseruisse ne solum esset carmen et perpetuum de laudibus quod imperatoris aures fatigaret dñe Domitiane faniaz perpetuitate. fama enim carmini id est quod uita homini. SVpplicant tibi. id est dicati sunt propter hoc quia tibi dicati sunt. OCCasione fruitur pietatis. i. te sepius adorat cum tibi totus sit dicatus. MInus laborandum. id est minus oportet laborare Duo poema faciunt. Ingenium et et materia subinde frequenter omnis uersus epigramma fatigare numero et multitudine. SATiare. nos narrantes uirum supreme fortune ut ab augusto qui libellum epigrammaton edidit maior quia continet uictoriam de sarmatis allegata missa meminerit hec pars.

LAURIGEROS. Haecenus uenerem uidetur coluisse carminis licentiam et lasciuia uerborum nunc pro uenere palladem inuocat cuius numen colebatur a Domitiano et dea erat pudicitie. LAurigeros penates. i. triumphalem domum recenti uictoria de sarmatis. Sanctius maiori pudore. VENUS nuda est lasciuia et impudens uerborum licentia.

DASTORVM. reuertentes ex sarmatis Domitianum uictorem mense ianuario. ianus ut ait poeta doluit se non posse cernere pluribus oculis promisitque ei longissimam nestoris etate sed tamen non satis factum est desiderio populi optantis ut non modo annos nestoris uiuat Domitianus sed etiam

ipſius iani. lanus dicitur parens faſtorum quoniam initiuſ
prebebat anni. Faſti autem per ſingulos annos ſcribeban
tur. Hiſtri ſarmataꝝ qui ad hiſtrum habitant tot uultus ia
nus duos uultus ut non nulli ſcribunt quatuor habuit plu
res oculos. i. ut poſſet cernere Domitianũ. OMni lingua. i.
quaterna addas tuã etatẽ ga nõ ſatis putat populus roma
nus habere uitam neſtoris.

QVINQVE Satis. Introducit muſam eum hor
tantem ut ſcribat epigramata ne uideatur alia
cauſa quã honeſta ſcribere. LVdere. carmine
laſciuire ſit pudor carmine et finis nil plus add
re põt fama quã addidit tertiuſ cõſumitur. MEſſala orator
ſtematis domeſtici ſtudioſiſſimus magnificas habuit edes
que cum domo licinii craſſi certabant ſitu uetuſtate infra d
eodem. Marmora meſſale findit caprificus. MArmora lici
nii. i. edes marmoree licinii craſſi Perſius in licinii edes. hic
eſt ille qui cognomento dictus eſt diues primus omnium
romanorum poëta decoxit irriſione tamen occurrenti ſa
lutabatur diues. Qui in parthos iuit non fuit appellat⁹ di
ues primus ſed hic nona. i. una ex muſis. SOrdida. oblita
unguento. SOccum grandem uocẽ foccus genus calciamẽ
ti quo utebantur comici coturno tragici. TRagicos cotur
nos. altum genus ſcribendi paribus modis. i. uerſibus he
roicis rauca uoce magno biatu lucerna quia poemata quã
doque ſcribuntur ad lucernam licet eſto anguſta auena in
fimo carmine uincat. tubas multorum. ideſt magis hec le
gant quam heroica.

QVANTVS. Multa templa crexit Domitianus
diis adeo ut quantum debeat imperatori ſolue
re non poſſint ut altero epigrammate dixit. Im
peratore. igitur reuertente ait non modo popu
lum romanum letari qui fruitur uultu ceſaris ſed et ipſos

8
deos qui multa accipiunt ab imperatore aras latias roma
nas fulcipit facit gaudia q̄ tu sis reuersus. Faciunt sacra. i.
sacrificant leti tuo aduentu.

QVM macer poeta fuit ueronēsis cuius memi
nerunt Oui. et eusebius fuit item macer equeſ
tris ordiſ temporibus Domitiani qui muner
bus datis puellis iminuerat cenſum equeſtrem
adeo ut amplius equos eſſe non poſſet cum quatrिंगenta
non haberet qui autem priuabatur dignitate equeſtri de
ponebat anulum inſigne ordiſ equeſtris ait ergo martial
macrum donaſſe tot anulos puellis ut quem ipſe geſtabat
anulum equeſtrez coactus ſit deponere Iuuenaliſ Talibus
a dominis poſt cuncta nouiſſimus exit annulus. DEſiſti.
quia imminuiſti cenſum equeſtrem et depoſuiſti annulum

ARCHETIPIS. Euctus uafa habebat argētea
que uetuiſſima eſſe predicabat et cum diu in e
narrandiſ uaforum laudibuſ fuiſſet occupatuſ
apponebat in hiſdem preſentis anni uinum. d
ridet igitur poeta uetuiſſimiſ poculiſ bibentem nouum
uinum. Archetypa uafa dicuntur uetuiſſima et primi exē
pli cimbria uafa luto ſaguntino nam fiētilia uafa conficiebā
tur terra ſaguntina iuuenaliſ pugna ſaguntina feruet com
miſſa lagna. Martialiſ alibi. Hiſpane luteum rote toreuma
de terra ſaguntina teſtimonium extat plinii mucida uina. i.
uerbiſ ſuiſ facit mucida uina. FERret hec. accipiet hec po
cula nam apollo et neptunus edificarunt troiam pacti ala
omedonte pocula cum lapitiſ in pugna centaurorum no
biſſimum craterem fuiſſe legimus quo euritum theſeus i
teremit Oui. forte fuit iuxta ſigniſ extantibuſ aſper. anti
quuſ crater quam ualtum ualtior ipſe. Suſtulit egidel cra
terem item ilco dat Vergiliuſ eadem in pugna. Et magno

ileum lapitis cratere minantem Martialis dat rheto ut flacus in primo argonauticorum multoque infamis hiaco rhetus et paulo post crateres mensaque uolant debile iminutum fractum uasa argentea aliis supponebantur tanquam nidi Ply. de poculis. Ad sustentanda obsonia inter addidimus altera et interest quam plurimum lima perdiderit censentur in precio sunt longeuo nestore propter uetustatem ducta usque a nestore. Columna. i. fundum quo substat pocalum trita usu pollice manu nestoris eacidis achilles miceri propinari iussit patroclo ipse bibit tres ad achillem oratores uenerunt ulixes aiex plenix in quorum aduentu achilles ita loquitur patroclum maiorem iam craterem menetii filii appone et ex hilara fronte poculumque appone singulis naz amicissimi homines meas edes subuenerunt et bibit ipse merum. bibit enim achilles. Homerus innuit aiex pbenici et aiaci et bibit bithias notus carmine Vergiliano Tum bittie dedit increpitans. Astianacta unum nouum in calathis priami. i. in scyphis archetypis.

HOC est. Cinna uolebat disertus caudidicus uideri et cum tandem inciperet agere causas uix .x. horis absoluerat nouem uerba a iudicibus item petiit quatuor horas quod spatium cum uideatur datum ad dicendum poeta urbaniter ait cinnam impetrasse longum spatium horarum quo possit filere sed modo. i. cum nondum absoluisses. x. horis. Quatuor elephas. i. quatuor horas potes tacere quasi dicat melius fuerit tam diu filere quam agere causas uel certe potes filere quoniam non agis causas dicendo sed files adeo pauca dicis et urbane eum filere ait tam lente loquentem.

PRINCIPIVM. Ianuario mensi nihil maius iesse ait cum et initium anni sit et tunc fasces consulares summantur quam quod eo reuersus est Domitius a sarmatis uictor. Hoc maius quam con

95
tigit redcem incolumē et uictorem domitianum uelocib⁹
cito labentibus tuo uultu. tuis enim kalendis renouatū an
nite primum pia thura nam ianuario sacra peragebat ut
felix ānus esset. PVrpara felix. i. cons. qui fasces sumebāt
mense ianuario.

UOLVERE. Hylas factus lippus. i. oculis stil
lantibus uoluit soluere nouē partes credite pe
cunie quito mox amisso altero oculo uoluit da
re partem dimidiam consuluit martialis ut ate
quam alterum oculum amittat accipiat dimidium. naz euz
nuper morbo oculorum subtraheret tres uncias mox lui
cus tres. Verendum est ne totum neget amisso utroque o
culo. dodrantem. i. nouē uncias. LVscus. factus uult da
re dimidiam. SEx uncias. occasio lucri est breuis quia cito
peribit alter oculus. cecus amissis duobus oculis.

EMIT Bassus. x. millibus minuz emit lacernas
sed cum non esset soluturus poeta ait euz lucra
tum esse has uestes. lucri fecit. i. lucratus est.
ADEo bene emit. i. adeo uiliter emit interroga
tio est cui ita respondet. IMmo non soluit. qd maius est.

PERVEnisse. Redeuntē domitianum tanto ap
plausu populus in circo excepit ut sarmate un
de uenerat potuerint exaudire clamorem. qd
que magis est mirandum occupati oculi impa
tore inspiciendo non uiderunt equos qui in circo iam qua
ter cucurrerant. RHenus. fl. germanie urbem romamille
rhenus. i. accole theni. letitie noue te ueniente hystum ac
colas hystri nemo nullus spectator missos quater. septies
enim mittebantur equi a carceribus in circo sed cum domi
tianus uellet centum missus uno die perfici iussit ut quiqui
es tantum singuli mitterent in eūdem sensum supra ad op
metes omniuz tenes unus ut ipsa magni turba nesciat circi

utrū ne currat. passerinus an tigris. Longa gaudia. i. plau-
sus longi. nec te sic cesar. i. nunquam amauit tantum quan-
tum nunc quasi dicat ad cumulum amoris peruenisti et nul-
lus locus relictus est ut amari possis amplius ut uelit ipsa
etiam si roma uelit plus non potest amare.

UXOREM in eos qui locupletem uxorem ducunt
nam hi nubunt uxori. ut illud plauti dotem ac-
cepi libertatem uendidi locupletis uxoris inso-
lentia. satyra insectatur iuuenalis nolo nubere
uxori quia oportet me parere. Inferior nobilitate et opi-
bus pares in amore et concordia nisi mulier sit inferior no-
bilitate et opibus.

MORIO. Moriones dicebāt qui naturali quadā
stoliditate et deformitate oris oblectabant hi
adhibebātur cenis diuitum propterea plinius
cum inuitat amicum ad frugalem cenam. Cena
bis inquit sine morione. Morio nomine ipso significat stul-
tum martialis morionem emerat adductus nomine ut ipse
iocatur putans eum esse stultum sed cum haberet domi ui-
dissetq. eum non angere non cruciari non uexari aliquo furo-
re esse mente tranquilla simplicitate quadam nature poeta
iudicauit eum sapientem propterea repetit a gargiliano
precium datum quoniam uendiderit sapientem pro stulto
ita quoque de morione loquitur in distichis. Quisquis plus
iusto non sapit ille sapit nam ueram uitam putat esse i tran-
quillitate mentis et rerum contemptu. Sapit nam poeta mo-
re epicuri putat sapientiam summam eē quali est morio.

PALLIDA. Horti pensiles erant apud antiquos
qui rotis promouebantur in solem abolitoribus
rursus hibernis diebus specularibus tegeban-
tur ne uentus lederet. Plinius de cucumeribus

85
lbo

tiberii. Nullo non die contigit pensiles ortos non pmoueri
rotis abolitoribus in solem. prorsus hibernis diebus intra
specularium munimenta reuocantibus amicus Martiali pé
siles ortos ita texerat cum poeta haberet cellam aperta
uentis. ait ergo se melius futurum hospitem arboris quaz
talis amici quia tegetur saltem specularibus. SPecularia. la
pides speculares. ADMittunt diem sine fece. ná excludūt
uentos et brumam. NEmus tenerum. idest hortulos. NON
tota fenestra. sed partim aperta.

QVM Noua. Domitianus edomitis sarmatis no
luit triumphare sed lauream tantum retulit io
ui capitolino. Poeta ait tantam fuisse populi le
titiam ut hec laurea non sit minor triumpho et
laudandum esse animum imperatoris qui confidat se non
fore minori ueneratione apud suos hac laurea quam si tri
umphasset memorabit celebrabit. ET ditant latias tertia
dona tribus. Ita et codex antiquus habet et est legendum
Latine ferie dicebantur dies quibus fedus ictum est a lati
nis cum populo romano. hisdem diebus licebat populis
latinis petere carnem ex monte albano a romano populo
ex sacris ci. in oratione pro plancio hoc indicat dum pau
citatem hominum in quibusdam municipiis ostendit his x
bis quibus e municipiis uix qui carmen latinis petant inue
niuntur. Victoria sarmatica tertia erat de qua hic loquitur
bis iam domitis cattis et dacis. Tertia igitur dona. idest sa
crificia que tertia iam uictoria fiebant. Dltabant tribus la
tias. idest populos latinos quia iam tertio carnes dabatur
autores sunt Macrobius et Varro latine autē ferie i pōpa
triumphali indicebantur. TRIumphos secretos. lauream
appellat triumphum secretum quasi eam uoluerit impera
tor triumphum celare. TVe pacis. quam dedisti romanis
per domitis sarmatis. Pannonici. sarmatici. Nosse suos. per

spectos habere animos suorum et eos cognoscere credis
tibi de pietate sancta tuorum erga te.

PISTOR. Ciperus iunci genus est apud plynium
hic est proprium nomen. hic ex pistore factus
fuerat cauldicus lucrabaturque multum sed con-
uiuif liguritoribus nebulonibus multa dabat. fa-
cere panes et farinam dicitur pistor qui pinsit far et coquit panem
et farinam. Facere item panem et farinam dicitur qui liber-
litate siue prodigalitate sua aliis panem et farinam submi-
nistrat. cum igitur cyperus nunc multos pascit prodigali-
tate sua eque pistor uidetur ac olim erat cum panem et fa-
rinam pistor faciebat. huc spectat totum hoc epigramma
ut ostendat ciperum qui liberalis uolebat uideri multos ale-
do non agere id ex liberalitate ut scilicet det panem et fa-
rinam multis sed ueteri more et instituto pistoris. Pistor a
pinsendo farre dictus olimque tantam farinam faciebat pa-
nem ipsi quiritas et mulieres. Sententia est attei capitonis po-
stea receptum fuit ut idem et panem coqueret propterea
ait et facis panem et facis farinam nam utrumque ad pisto-
rem pertinebat. MVtuaris. accipis ab aliis ut ostendat pro-
digalitatem. A Pistore. ab instituto et opere pistoris non
discedis dum multos pascis.

EGI. locus est quod causa amissa plus sibi debeat ut
quam si uicisset nam laus fuisset loco partis ali-
cuius premii. PACTus duo millia. id est promi-
sisti mihi duo milia. ERubui. tuli illum pudore
propter te.

QUATVA CERI. Cerinum deridet qui dicebat se
posse edere epigrammata sed nolle ne Martia-
lis emulus uideretur poeta ita respondet ut os-
tendat se id non sentire quoniam nemo sit tam
amicus qui uelit cedere ingenio et nolit doctior uideri supra

in eundem sensum uersus scribere qui potest disertos. nō
scribat labori uirum putabo hec dicit deridendo. Vel me
cum est uel pari laude mecum maior. id est maiori laude. a
mici martialis sic pari respectu amicitie. FLacci calabri. i. o
rati. idem uergilius noluit scribere eo scribendi genere ut
cederet amico. Pindarus. Scope lindii filius poeta theba
nus lyricorum princeps ut scribit fabius tante estimatiōis
ut et macedonie regibus carus. et alexander thebis captif
edixerit pyndari domum ne comburite. id enim fuit alexā
dri uerbum licet nō nulli greci scribant ea uerba edibus pi
dari fuisse ascripta inuentus est mortuus cum cepisset dor
mire in gymnasio in gremio pueri dilecti cessit laude roma
ni coturni. id est tragedie romane. horatius. scriberis uario
uarium scribit Quintilianus cuius tragedia thiestes cūlibz
grecoz conferri posset. FREquens amicus. i. multi amici.

PAVPER. Amici. Monostichon. Cinna ita erat
pauper ut uellet uideri dissimulare diuitias at i
quit martialis ita est neque magnopere laborz
in hoc simulando oportet.

QVM uarrus. fl. est qui determinat italiam a nar
bonensi gallia hic nomen est proprium uiri is
 componebat ducentos uersus eodem die qua
 in re non erat sapiens est enim inanis cuiusdaz
ingenii tot uersus effundere tamen hoc iactabat ita ut uel
let laudari sed non recitabat in hoc erat sapiens. Sapiētia
enim erat querere laudem hac iactantia si poterat. s; tamē
nihil recitare quoniam recitando nullam potuisset assequi
laudem nulla nō luce. id est quotidie non sapiis non es do
ctus poeta sapiis quia nihil recitas.

PHOSPHORE. Venturo cesare noctu cōque
ritur diē sero redire quo die domitianus erat i
urbem ingressurus phosphorus lucifer stella
que diem precedit. Moraris retardas nra gau

dia aduentus cesaris. Lento igne tarda stella. ABducere
cellaron. ut celerius uenires ut satisfaceres populo roma
no. hic equus est stellificatus dicatus erat rome ad forum
in ede castoris. Papinius et pauet aspiciens ledens ab ede
propinqua cillarus. TItana. solem. TEnes moraris solem
cupientem uenire et satisfacere letitie populi. XAnthus.
q̃ flauus sit. eton quia uideatur ardere. EQui solis uolunt
frena. idest uolunt currum. MEMnonis alma parens. au
rora mater memnonis. VIGilat. iam diu cupiens exire. LV
ci nitide. ueniente domitiano. NON cedunt. idest non dant
locum. luna que nondum discessit e celo quia ipsa etiā uult
uidere cesarem. NON deerit dies populo. idest populus
uidebit te etiam media nocte

INUITAS. Hybrida dicitur ex imparibus parē
tibus natus ut porphirio interpretatus est ho
ratium canis natus ex uenatico et gregario hi
brida item autore plinio dicitur fetus apri et su
is domesticæ et hoc etiam conuiuium in homines dicitur eo
que usus est cicero in Marcuz antonium porcum suum do
mesticum. DAS uerba. si derides ut hoc scilicet ostendas.

ESSE. Verberauerat coquum qui male cenā pa
rauerat inquit Martialis si coquus non est uer
berandus quod cenam malefecerit inquit qua
causa erit uerberandus quasi dicat nulla alia de
causa debet uerberari. CEdo. uerbero.

Quid. Blāde rogat Domitianum ut mittat pe
cuniam nec debeat ferre animo iniquo. IMpro
ba in saturabilis per mitte equo animo sinas te
rogari a me. QVi rogat. qui supplicat.
UIDISTI. Oppianus mali erat coloris neque cō
ualefcere poterat supra esset castrice cum ma
li coloris uersus scribere cepit oppianus. Mar
tialis sepe egrotauerat sed cōualuerat ut supe

85
riore carmine ostendit iocatur igitur in oppianum qui per
petuo male habebat neque unquam conualescebat. MALE
idest male habentem uidebo te sepe scilicet male habentes
semper enim male habes.

NON TOT. Dederat spectaculo domitiano mul
tas tigres. tigrim primus ostendit augustus ro
me mansuefactam. Claudius quatuor. plures
nunc Domitianus poeta ait eum superasse ba
chum qui gemina tantum tigride dicitur triumphasse. Pl.
scribit elephantem duxisse bachi currum et pompeium ita
esse emulatum triumpho suo. Tigres autem fuisse indicat
syllius duobus in locis. Qualis odoratis descendens bachus
ab indis zē. Raptor. fetus enim tigridis rapitur ea absen
te totus reuerfa ad uacuum cubile cum id sensit raptoris fu
gientis uestigia persequitur ille passim relictis catulis mo
ratur feram referentem singulos ad cubile tandem cum ad
flumen aliquod uel ad litus peruenit naui est tutus gestat
que secum qui supersunt. ALbus. palens pre metu supra
uiuat et urbanis albus in officiis. IN equo byrcano. nam in
byrcania et india sunt tigres gangeticus. Indus a gange
flumio. Timuit tot. nam numerolus est parthus tigridis.
EOis armis. idest indis. NOuas insolitas. tigres noue e
rant nunc in spectaculis nam raro uise fuerant cum tamen
uarie fere ex genere pardorum et similes tigridi sepe spe
ctate fuerint naz scaurus edilis. c. et. l. ostendit pompeius
cccc. et. x. augustus. cccc. et. xx. DEltias spectaculi. tua
barena. i. tuum spectaculum. TRIumphos erithreos. i. in
dicum triumphos. Victoris. dei bachi nam tertius bachus
de indis triumphauit autore diodoro ageret indos capti
uos. idest cum triumpharet de indis.

Vnera. Gauz monz orbū et diuitem ut captatorē

conténat qui eū mittāt munera nō amāt s; optant mortem.
LOCupletū. tibi diuiti ait uidetur dicere morere si sapias si
cor habes et percipis.

HIC Toga. Parthenius prefectus cubiculi Do
mitiani togam candidam martiali misit quas po
eta laudat sed iocans ostendit sibi deesse lacer
nam quoniam lacerna sua trita non bene con
uenit tam pulchre toge alloquitur togam et rogat cuius la
ne preciosissime uelit existimari. AMici facundi. id est par
thenii qui doctus erat ut alibi iquit poeta nec musis uacat
aut suis uacaret. CVius gregis est. cuius uelleris. FAMA.
laus phalantiledei. id est laconici tarenti nam tarentini du
cunt originem a laconicis duce Phalanto herba appula. id
est pascua apulie. SATurat. irrorando alit galesus. fluius
labitur e calabris fluit prope tarentum canusine et tarenti
ne lane in precio habebantur. BETis tartesiacus. i. betis his
panus qui betis tartessus dicebatur ut Strabo aqua betica
lane fiunt fulue stabuli hiberi. id est pecudū hispanie mul
tifidum Timauum lane patauine in precio erant quod stra
bo scribit et in distichis ē non procul autem a patauio tima
uum esse error quidam recepit placet magis hoc quam ut
intelligas de lanis histrie aut tergestinis. Numerauit. allu
dit ad numerum hostiorum timauī qui octo habet. astrife
ptenas cillarus hausit aquas. NON decuit. non par fuit.
Lluere. ifici amicleo ueneno purpura laconica. de purpu
ra laconica. papi⁹. Quis purgura sepe ebalis et tiri mode
rator liuet abeni. et in carmibus Horatius nec purpuras la
conicas trahunt clientes. Sunt qui de cocco intelligant po
tius q̄ purpura quoniam in laconia nascatur sed placet de
purpura. Miletus. trib⁹ i locis ē caput ionie uide milesia uel

85
 lera dicta sunt a uergilio non a lane prestantia s; a colore
 lanas enim solitas fuisse illic tingi. hic uersus indicat et Ho
 ratius in epistolis testam mileti uitabit clamidem. Vincis.
 superas lilia candore. Ligustra. nondum delapsa que ceci
 derunt Vergilius. Alba ligustra cadunt ebur albet quia fri
 gore asseruatur illic frigiditate. SPartanus olor. idest olor
 ledeus. Paphite columbe dicat ueneri gemma. idest unio
 unionem soli romani appellarunt relique etiam gētes mar
 garitas. gemme in cōchis oriuntur que colliguntur ab u
 rinantibus et clariore sunt ex mari rubro. ERuta euulsa.
 emula ferme paria. PRimis niuib; .i. intactis. CANDidio
 ra suo parthenio. idest animo sui parthenii qui misit. BA
 bylonis. babilonii uarios picture colores autore ply. uesti
 bus acu intexebant. uestes autem picte apud homeꝝ sunt
 unde triumphales deducte sunt texta uestimenta picta
 distincta uariantur ornantur et pinguntur. Acu semiramis
 babylonia. Nam semiramis regina babylonis fuit. Eolus pa
 ter athamantis patris phryxi et helles ex nepte. unde pe
 cus eolium quare aries quo phryxus nepos eoli uectus
 est in pōtuz s; alii scribant arietem fuisse insigne nauis qua
 nauigauit phryxus alii pedagogū phryxi quem gambrus
 rex scytharū excoriari iussit accepto in munus phryxo ab
 eeta fabula obtinuit ut arietem brutum putemus cuius uel
 lus fuerit aureum. Non mirer me. hoc est non placeret ma
 gis mihi. AVro athamantheo. i. phryxi filii athamātis o q̃
 tos risus aliis mouebit nra lacerna trita tacite petit lacerna

Disticha. Fatetur se decipere lectorem qui scri
 bat disticha et ita teneat lectorem breuitate s;
 tamen tot scribat ut librum conficiat uel quod
 placet ostendit causam quare scripserat longū
 epigrāma nam cum libruꝝ absoluere uelimꝰ igit

quid refert disticha ne scribamus an longiora epigramma
ta nam quod me hortaris scribere disticha. uis ut placeat
breuitate sed nulla potest esse breuitas cum faciamus librum
SI liber est. si tendo ad iustum librum et si multa disticha
legere te oportet.

QVI NVNC. Ita puniebantur dampnati ut ante
est dictum a domitiano ut pereuntes uel trage
diam representarēt ut supra de laureolo et or
pheo uel aliqua ex historia dampnatus represe
tat uirtutem sceuole uera imitatione nam et ipse sibi manu
comburit imperatoris iussu poeta de hoc spectaculo edit
epigramma. BRuti maiorū et porſene nam brutus fuit po
porſenaz. TENEat. i. qui dānatus representet sceuolā frua
tur pena. i. fruatur laude pene regnet perſtet ipse damna
tus adest spectator sui. i. spectat laudem suam illa dextra
totis sacris. idest totis focis sacrorum nam sceuola ut liui
us combussit dextram ad aram sacroz in castris porſene.
QVod nisi. et hoc erat representandum ex historia muti
ut ille adduceretur ab igne cum pararet etiam sinistras co
burere supra sed tam seuapius miracula non tulit hostis z
raptum flammis iussit abire uirum. Nolenti recusanti. Seui
or maiore uirtute quam fuerat dextra sceuole. Laxos exti
ctos pene. Piget scire. idest nolo scire quid ante nam obſce
lus dampnatus erat et obſcelus laudem consecutus combu
rendo manum fortiter. Nosse manum dignam laude nihil
eniz ante dignuz laude fecit.

NESCIO. Dento ducta uxore petiit ius triuz li
beroruz uel quod aliud ipse genus libidinis sec
taretur uel quod mariti officium non posset pre
stare ut iocatur Martialis de iure triuz liberoruz

Supra dictum non belle fateris quia uideris fateri te secta-
ri aliud genus libidinis et non posse arrigere iura paterna
id est ius trium liberorum libellis supplicibus id est suppli-
cationibus longe ab hispania.

FERA per tacitum. Aretulle frater in exilio e-
rat in sardinia qui ut restitueretur soror sepe i-
peratorem rogauerat nuper ea sedēte et spar-
sis auibus in theatro nam id spectaculi genus
edidit Domitianus quod papinius in saturnalibus testatur
et olim ediderat nero columba in gremium decidit neque
inde uoluit euolare. Columbe autem fuerunt nuncie graui-
oribus rebus alligatis pedibus epistolis quod in obsidiōe
mutinensi accidisse antiquorum monumenta testantē emissa
Columba a decimo bruto obsesso in castra consulū eun-
dem morem ostendit iuuenalis tanq̃ precipiti uenisset epis-
tola penna. Ex hoc casu theatri nactus occasionem poeta
et Aretulle pietatem laudat rogantis Domitianum p̃ fra-
tre et poeta quoq̃ rogat dum ita scribit aues que sparge-
bātur in theatro missiles dicuntur casus luserat hoc ē hoc
uideretur sine numine accidisse. Inobseruata non retenta
poēa que manebat in sinu non retenta est factum numie
domitiani remissa fuga. i. facta potestate euolandi exulis
ubi frater exulat pie laboranti pro fratre flectere exora-
re uota sororis et aliorum.

PRETORITIA. paulus martiali amico misit phia-
lam in saturnalibus. phialam autem solere mit-
ti in saturnalibus ex disticho cognoscitur quan-
uis calaico rubeam generosa metallo glori-
arte magis quod meus iste labor. Phiala erat uas commu-
ne aque et uino elaboratum imprimis argentea aut aurea
iuuenalis. uirgo tenet phialas tibi non committitur aux. a

paulo nunc missa tam subtilis et exilis lame erat ut nullius
ferme p̄cū eēt i quo poeta pauli auariciaz deridet q̄ igēio
uidetur excogitasse quo pacto mitteret exiguū mun⁹ cuz
posset et minus mittere et nihil si uolebat. **C**ORONA pretori
tia. i. corona in ludis data naz corone fiebant ex bratteis
uel auri uel argenti in speciem florum que in ludis daban
tur primus crassus argento et auro folia imitatus in ludis
suis coronas dedit. Pretores autem preerant certaminib⁹
theatri. unde munera pretoritia que dantur in ludis thea
tri. Suetonius de nerone magistros certamini preposuit.
consulares sorte sede pretores. Iuuenalis de prefectis lu
dorum nullius fibula durat uocem uendentis pretoribus.
est igitur tam subtilis quam bathea corone pretoritie. **P**E
gma perunctū argento incrustare pegmata mos fuit apd
antiquos sed id fecit in magnum luxum. **C.** princeps pro
pterea tranquillus ut supra de pegmate in claudio perun
ctum incrustatum. **H**Ac nebula. i. hoc folio et lama subtilis
sima argenti. **P**ALLIDA unda. quia crocus spargebatur i the
atro uino dulci mixtus autor est plynius cum autē loque
retur Vergilius de uino dulci ex tinolo monte ait. Non ne
uides croceos ut mittat tinolus odores. india mittit ebur
CROCEOS odores. intelligit uinum dulce quod miscebatur
croco spargendum in theatro nam quod probus et alii ex
ponunt pro croco falsum est nam prestantissimum crocuz
est cilitia non autem ex tinolo mittebatur. De uino autem
et uinetis tinoli multa extant testimonia misceri uino cro
cum indicat etiam Horatius. Coritiog⁹ croco sparsum fie
tit. Suetonius sparso per uias identidem croco diluit
abluat cum in theatro funderetur. Lama grossior est et
ex ferro aut huiusmodi metallo brattea est plicabilior et
ex auro potissimum aut argento Vergilius leuiter crepi
tabat brattea uento. iuuenalis. Bratteolam de castore le
cti siue triclinia scrustabant argento quod caruilis eques

romanus primus instituit poëa lecti mulier oio operiebāt.
 ait poeta hampbialam esse bratteaz derafaz ex lecto pau
 li ungue mistri furacis nā a furantibus seruis non nūquaz
 deradebantur ungue. Tranquillus de calligula rome publi
 co epulo seruum obdetrectam lectis argenteam lamam
 carnifici tradi iussit. FVlcro lecto sponda sentire nam con
 cutitur agi agitari uapore leui afflatu uolitat ipellitur. Ca
 riota est species palmaruz autor est Ply. idē testatur Stra
 bo libro ultimo his uerbis. duplex est palma cariota et re
 liqua thebaica durior suauior gustatu dicta cariota a
 quod significat caput nam ex ea fiebant uina iniqua capiti
 mittebatur kalen. iani in distichis. aurea porrigitur iani ca
 riota kalen. erat autem aurata imitatione uanitatis greco
 rum qui quem fructum putarunt gratissimi saporis cē fe
 cerunt aureum in templo apollinis delphici rafanum aure
 um betam auream. Rapum plumbeuz pro uarietate metal
 li saporem fructus indicantes dicuntur etiam cariotides.
 Papinius pregrandes cariotides cadebant sputo tam sub
 tili aureo crasso asse paruo precio in distichis de cariota. s3
 tamen hoc munus pauperis esse solet. Colocasía herba est
 que in nilo nascitur foliis latissimis quam non nulli cyamon
 dixerunt ducitur dentibus tanquam lana et quidē subtilis
 in distichis niliacú ridebis olus. lana s3 sequaces improba
 cum morsu filia manuq3 trabes. Lenta colocasia nam flexi
 bilia sunt lilia non candida s3 purpurea magis plena grossi
 ora hac phiala. Bombix prius bombilis dicitur inde necida
 lus demū bombix araneorum mō texit tellas in assiria quas
 pamphile platis filia in coinsula et retorqueri et texi docu
 it unde uestes bobicine fiebant quibus mulieres romae
 pellucebant. CReta. i. terra silinusia siue chia que faciebat
 ad poliēdā cutē qua utebat fabulla. BVlla. erat ornamētuz
 pueri genii i spēz cordis remediis quibusdam inclusis ad
 uersus inuidiam. Bulla itē significat aquam tumescentē.

Varro in re rustica uita nostra bulla ē de hac intelligit mar-
tialis offense aque percussē grassior grossiore superficie q̄
phiala quam mihi misisti. VEsica tegmentum et mitellaz
capitis significat subtilissimam qua germanorum crines
conangebuntur bataua spuma. i. germanico sapone. Sapo
autem gallorum est inuentum ad crines colorandos cum
autē sit in precipuo usu germanis spuma germana dicta
est in distichis. Caustica Theutonicos accendit spuma ca-
pillor. Captiuus poteris cultior esse comis. SPuma bataua
.i. saponis qua illinuntur crines mutat nam colorat crines
pullus cionus ouo ledeo. i. ouo cicni naz pellis inest cuz a
lius ouis cicnorū qua pulli uestiuntur. Splenia flameola sub-
tilissima ut supra est dictū. Splenia tolle leges que ita capi-
ti cōponebantur ut dum a fronte ad utranque genam du-
cuntur relinquuntque uultus spacium apertum cornua lu-
ne effingant. FRonte lunata. i. ita cōposita ut uideatur cor-
nuata tanquā luna. COcleare mittebatur in saturnalibus i-
fra. Sum cocleis habilis sed nec minus habilis ouis. Num
quid scis potius cur cocleare uocer mittere nihil quod me-
lius fuisset quaz excogitare hoc ut pauca mitteres.

ARCHETIPVM. Archetipa uasa dicebantur
uetustissima et quoniam erant in precio. archeti-
pa etiam significabant preciosa. in furez siue ca-
tatore in hoc est distichon qui archetipa uasa
habebat nulla sua pecunia cōparata. Vas dici-
tur factuz sine te hoc est sine sumptu tuo et sine te factuz
dicitur hoc est nondum te nato hic iactabat se habere ar-
chetipa. Mios. i. uasa ab ipso mie sculptore facta. Martial
respondet eo magis esse archetipa intelligens eo esse maio-
ris precii quoniam sine eo facta sunt intelligens sine eius
sumptu cū ille posset intelligere Martiales dicere magis ar-
chetipa. i. uetustiora et sine eo facta. i. antequā natus ēēt

166
Mlos. artificis sculptoris quēadmodū archetipum. id est
mentoris in distichis mys seruus fuit pythagore mys pre
terea agragas betus eodem tempore claruerunt argento
calando. Mlos opera erant in ede liberi patris. rhodi syle
nus cupido.

QVM SITIS. Miratur coniuges pessimis mori
bus non conuenire cum ita oporteat eos eē cō
cordes quēadmodū et boni conueniunt conue
nire uobis. i. non esse concordēs.

LEGIA Pyramidum. Laudat edes domitiani
que edificate fuerunt a rabirio magis enim pla
cet quod supra dixit rabiriū struxisse edes do
mitiani quā edē iouis capitolini ride contemne
regia miracula pyramidum nam piramides sunt structe a
regibus. EOum opus. i. orientale. Labor mareoticus. id
est piramides egiptie. Quota pars est. i. minima pars domi
tiani credas credere posses. PARiter assurgere. i. super im
poni ossa. BREuior minor. i. cū mōtes a gigantibus fuerūt
super impositi ut raperent celum domo palatina apex sui
tas aule palatine. serenū qui in serenū consurgit et prius
summa loca primo sole illustrantur tante altitudinis hanc au
lam esse dicit poeta ut sol nascens prius eius apicem attin
gat q̄ montē circes filie sue nam circe solis filia fuit ut ceci
nit Vergilius ut diodorus eete et cochatēs hec cum regē
farmatarum cui nupserat ueneno substulisset expulsa a po
pularibus in italiā uēit quāuis qui paz recte homeri x̄ba in
terpretantur eam ignotam oceani insulam tenuisse putēt
circeum autem montem ita scribit ulixes apud Homerum
e specula iquit uidi insulā quam ingens pontus ambit. Sita
est ipsa terra. uidi autem in medio fumum. uergilius atque
hic enneas ingentem ex equore lucum prospicit.

Preterea in accessos ubi solis filia lucos seruat Appolloni
us et Theophrastus meminerunt arcano luine alius mor
talibus quia átequá sol aspiciatur ab aliis apex domus Do
mitiani illustratur.

QUOD Policharmus cum uellet liberalis uideri
reddidit tabellas Gaetano qui debitor erat ut
ille tabelle testabantur sed nunquá soluturus.
Martialis negat hoc fuisse liberalis animi dedis
se .x. millia que non erat habiturus quod si uult liberalis ui
deri credat duo milia et seruet tabellas .c. milium quas res
tituerat. R. Eddis tabellas. quibus debebat centum milia.
C. Rede. i. mutua duo milia quam donabis ná ille nunquá
restituere ita eris liberalis.

QUI PRESTAT. Melior duos habuit pueros
quorum alter blesus dictus est alter glaucias.
Blesum prius amisit quem pudice amabat de
de glauciaz que educabat ut leniret desideriu
blesi amissi. Blesus apud inferos his uersibus glauciaz ag
noscit ut est apud Papiniu. Mox ubi delicias et rari pign
amici sensit et amissi pueru solacia blesi etiam. Tollit humo
Attedius melior dié natalem blesi etiam mortui singulis an
nis celebrabat hoc laudatur a poeta. Q. Vi prestat sensus est
ille qui prestat uiuo amico aliquid agit id ut aliquid expec
tet at qui mortuo facit id pre amore tantu agit non ut cap
tet hereditate ab amico. Noini relicto. id est mortuo amico
Dolere parcius nisi ut consoletur dolorem amici. R. E fert
magna est differentia. Nomen blesi. id est memoriam blesi
Solénibus diebus nataliciis celebrandis pie turbe celebrá
tium natalem scribarum quia blesus erat de turba scribaru
huius Horatius. Facis blesianum quia nihil inde expectas
sed totum id possidetur a bleso et blesianum est.

bibatur. INSTANTIS. littera. i. numerus elementorum instans
 autor fuit muneris quia ille misit hanc phialam. SI theletu
 sa. quādo expectabāt amicas parti⁹ bibebāt quo ad ille ue
 niret supra de Ruffo dixit. DOMINE. theletule. TVo trien
 te. i. ego potabo quatuor ciathos. i. epotis quatuor ciatis
 SI dubium est. an sit uentura amica. V Trunq nomen. i. in
 stantem et Ruffum id est. xi. ciathos.

FORMOSAM. Cecus amabat puellā formosā
 formosa inquit est sed utrumq; res sit plus
 amat q̄ uidet an hoc alludit ad illum cecum Lu
 uenalis qui nūq̄ uise flagrabat amor puelle cu
 ius etiam meminit Plī. in epistolis sed placet hūc esse aliū
 quemadmodum supra est Cordus qui cecus amabat.

TONSOREM. tonsorem Ruffo miserat quem
 ille tā diu detinuit barba tondenda ut qui im
 berbis erat sit reuersus barbat⁹ huius tonsori
 molliem antepōnit puero Neronis qui duos
 habuit indelitis Sporum quem habitu iuste sponse duxit
 uxorem et Doriphorum cui ipse nupsit quem tranqllus ap
 pellat Doriphor⁹ tacit⁹ pythagorā his uerbis pitagore ex
 grege contaminatoꝝ nupsit et infra q̄lis pythagoras da
 bat Neroni suntq; qui legant. THalamus Neronis. ut tha
 lamus sit tonsori nomen sed non placet. Talem artez. ton
 dendi. BARbe dr̄sorum. i. Neronū. INgenas equandas. i.
 barbā equandā. BARbatus. i. reuersus et indicat detinu
 isse et menses et annum. CENSura speculi. i. speculo cēso
 re. EPapheresis. numerus crinium excogitatus a mollio
 ribus qui conficiebatur succisa uariis in locis coma cū alie
 num ab hac molliē ostendit scipionem Syllius ita canit
 Martia frons facileq; come nec pone retroq; cesaries
 breuior intelligens ut puto de hac epapherasi. LONGam.
 id est dum diu tondes.

AVDITVR. Domitianus conficiendis feris delectabatur quod testatur Tranquillus idem asumpserat sibi nomē Alcyde maioris cuius factum ut mutaretur nuper in harena. Istraui Leonē qđ olī Nero facere statuerat fere magnitudinē admirat z fortitudinē impatori laudat poeta. TAntus terror. i. tātus timor. IN arena ausonia. in theatro Domitiāi. PER. auia massila. i. per saltus massilie partis libie et leuitate equoz et feraroz multitudine nobilis. PAllidus. timēs. SIne mēte pecus. i. attonitum. IVra. i. superciliū. NOMas picta marmore. intelligit hunc leonem supasse omnes numidicos leones nomas enim grece latine numidia est. Picta marmore. ppter marmur quod ex numidia afferebatur id genus marmoris. M. lepidus collega. . catulli in consulatu primus rome ostendit. NOMas picta marmor. i. numidici leones eligeret hunc regem et darent coronam nam quod de figura marmorea rome aiunt nec conuenit nec uerum est supra tamē est locus marmoreis feris distinctus exornant picte quaplata nona fere sed non conuenit. LVnate. torte stetit inhorruit. IVba. iubati enim leones generasiores habebatur. QVam decuit. q̄ par fuit. DE magna morte. manu impetatoris. A iugis cybeles. idest nam currus cybeles uehitur leonibus quod uergilius cecinit et Lucretius hāc ueteres graium docti cecinere poete sedibus in curru biugos agitare leones. FRater. Titus qui relatus est in numerū deorum. VEL pater. idest uespasianus. AB astro. herculeoid est a leone interfecto ab Herculo qui in celo est astrum.

FORMOSISIMA. In Catullam que ob elegantiam forme a multis appetebatur habebatur uilissima optat poeta ut aut minus formosa fiat ne a tot appetatur aut magis pudica ne sit uilis.

84
TEMPORIBVS. Reddit rationem Flacco miranti quare in p̄stinā dignitatē roma restituta a domitiāo nō adsint quoq; antiquorū poetarū in genia q̄r. S. defunt mecenates qui dent munera. CE dat. uincatur magnificentia CVM suo duce. Domitiāo. TAnta tuba. quanta cecinit Vergilius. Tityrus. persona sumpta est a Theocrito a uergilio id aut̄ significat hircū magnum lingua libyca si probo credimus sed Straboni placet tityros fuisse bachī sacerdotes ut Silenos satiros bachas lenas thiades mimalones Nayades nymphas Tityrus aut̄ carmine hoc est uergilius. Misere cremone. alludit ad carmen xgilii mantua ue misere nimium uicina cremone. MEcenas. fuit ordinis equestris et a tuscis regibus ducebat originem ALEXis. fictum nomen ita enim non appellabatur sed dicebatur alexander sed ut carmini cōueniret nomē est mutatum et cum poeta lasciuum carmen scribit in hunc appellat se coridonem. DOMini. uergilii. MARMorea. cādida in spetiem marmoris. PInguis galatea. i. pingue carmē de galatea. ATtonito. amore alexis. TESTilis. nomen mulieris cuius et xgilii et theocritus meminit. EXcidit ex animo discessit arma uirunq; alludit ad carmen uergilii. QVi modo uix culicem. opere quod extat ubi culicis pastoris mortem deflet. R. Valiore. impolito carmine huius meminit Papius añ annos culici maroniani. VARros. qui temporibus cesaris habuit qui amaret. MARsus. amauit Melenem.

CONGIARIA. Congiarium ter dederat Domitiāus quod ne uideat fecisse ut aliēos populi animos conciliaret ea enim ferme de causa coniugari ū dari solebat poeta ait n̄ allici ad pplm amorē impatoris muneribus sed allici ad amorē munerum dignitate impatoris qui donat. NON propter premia. i. congiarium. TOTiens. ter uictor ducum qui omnes duces uincit ET uictor tui. ille se ipsum dicitur superare qui nihil agit

preter rationem et appetitum domat alibi. ARdua. res
hec est opibus non tradere mores an uictor sui ipsius Do
mitianus quia iam non habet cum quibus cōtendat sed se
cum certat et se quotidie superat uirtute quod z de crasso
scribit Cicero q quotiēs dixit alios superauit eo die se ipsuz.

PRESHABVI. Picens adeo senex erat ut cō
dito tumulto suo expuerit tres dētes ceciderūt
in sinu. NOuissima. fragmēta. i. ultimos dentes
Picens item apud Iuvenalem tum Picens ac
cipe dixit. LAXi oris. eneruati et languentis. Licet. conce
ditur. PREstitit officium. quia sepelliuit ipse suos dentes.

CVM TIBI. Arthemidorus nomen composituz
est significatqz Diane domuz quo nomine erat
superbus et elatus at poeta ait cum crassas ha
beat lacernas non modo Arthemidorum sed
Sagarim posse appellari a sagis hoc est uestibus uilioribus
quas gestabat.

ASPICIS. In Luscum furacem quez ad furta du
os oculos habere ait et iocatur dum singula ei
us furta commemorat. LAcuma. concavitas
oculi euulsi. Lippa. stillans et manans. NE cō
temne caput. quia habeat unuz oculū. AVtholyci. Autho
lycus filius Mercurii fur notissimus Eleonem oppidum
parnasi ut Homerus et Crates scribunt tenuit cum prox
imaloco furto infestaret Sectius scribit autholicum non
potuisse tenere eleonem in parnaso cum illic non sit Eleo
nē oppidum sed Neo. TAM piceata. quia capit quicquid at
tingit ut pix tunc cum est conuiuia ligula instrumentuz ar
gētēū est de qua in distichis. SVbducere. subfurari. FRau
dare uernam lucerna. id est non erubuit eripere lucernam
uerne soleas sensus est si non potest furari aliquid alienū
furatur Soleas puero suo quas commisit custodiendas

nam cenaturi deponebant soleas alibi deposui soleas af-
fertur protinus ingens. P. Verum. seruum iuum. ARte do-
losa. idest furto.

SVMMA. Claudiam tate magnitudinis esse ait
ut si uoluerit esse par Colosso Domitiani eam
oportet sic esse minorem sexqupede tam po-
tentose magnitudinis fuerunt apud antiquos
Gabara nouem pedum Pusia et Secundilla nouem pedum
cum dimidio. E. Quare. par esse. Colossi palatini. de sta-
tua equestri Domitiani que erat iuxta Palatium potes et
de colosso appollinis intelligere qui fuit erectus ab au-
gusto in parte pallatii. S. Exqupede. pede uno cum dimi-
dio de sexquihora sexquiplaga sexqupede alibi diximus.

IUETCARINVS. In carinum inuiduz qui uir-
tuti non inuidebat sed uel exiguis diuitis nunc
rumpebatur Martiale possidente nullum suuz
et suburbanum cum ille esset ditissimus impre-
catur poeta tante inuidie ut ipse possideat mulum et sub-
urbanum hoc est ad eandem deueniat conditionem Cari-
nus contrarium nomen est inuidenti nam Carinus signifi-
cat letum Luet. rumpitur inuidia inuidere liuetis est. VN-
de pendeat. idest unde se suspendat hic enim exitus est
inuidi. ET cedro perunctus. idest oleo cedrino nam ut
pretiosi libri et bona carmina seruabantur. R. Vs estiuum.
idest rus ad estiuandum. M. Vlis non ut ante conductis
sed meis et mulum conductum scribit Horatius in sermo-
nibus. Opto habeat. mulos et suburbano idest opto a-
mittat diuitias quas habet et sit nostre conditionis ac for-
tune cui inuidet idest sit pauper.

CRIBAT. Cōsules z duces i charta trāsuersa scri-
bebāt autor ē trāglō s̄ scriber hic i charta adysa ut

pirto accipitur pro eo quod est scribere in pagina et in tergo picens tam longa scribebat epigrammata ut et tergum impleret neque placebat poeta ait non esse mirandum si cum in charta aduersa scribat aduerso quoque deo faciat uersus designans locum Picenti. ADuerso deo. i. nulla gratia nam illi scribunt carmina deo aduerso qui non placent alibi carmina que scribis musis et appolline nullo.

AHESTYLO. Aulus is tantum uatibus blandiebatur quorum pueros amabat hoc prodit Martialis. THEstylon. puerum Voconii. DELitias uatum. qui sunt delitiae poetarum.

UTPOSCAS. mittebant munera amicis cum diem natalem celebrabant Clitus ut frequentiora munera colligeret nouies celebrabat diem suum natalem in anno poeta monet nisi destiterit tam multos natales celebrare se non putaturum eum esse semel natum hoc est non missurum uel semel munus NASceris. diem natalem celebras. NON natalitias. kalendas id est singulis mensibus celebras natalem exceptis tribus uel quatuor. TV nobis. uideris senex cum celebraueris totiens natalem. L icebit. quis. MOro caduco. prematuro ut supra. MAssam. metam. ALligati. coagulati. CRuda. in nupta. SIt pudor. pudeat te modus finis. NASci semel. unum tantum celebrare natales in anno. NON putabo te natum semel. id est ne ipso quidem die natali munus mittam.

HIC VBI. Domitianus autore Tranquillo post uictoriam sarmaticam cum multos arcus cum quodriges et insignibus triumphorum per regiones urbis exierisset maximum sibi poni uoluit hunc celebrat poeta carmine fuit etiam conditum templum fortune reductis quod reducem seruasset imperatorem fortuna uariis nominibus templa habebat nam erat edes fortune reduct

473
et ut Plutarchi uerba ex questionibus recitemus euepidis
atropce protogene uiscate breuis hec condita est serui
Tullo erat et templuz male fortune in exquilis. FELix are
a. locus paratus ad edificandum uel felix idest ampla uel
quia conditum postea illic templum. IVbar. radios. Arcus
ouans. triumphalis. STAT. erectus est. GEMini currus.
nam arcus habebant quadrigas uel propter duplicem tri
umphum quem hactenus reportauerat ex daciis. IPse au
reus. idest statua Domitiani aurea non enim passus est po
ni sibi statuam nisi auream et argenteaz ut Tranquillus tra
dit. SVfficit. par est immensis iugis. quadrigis. VRbem.
martis. dei bellorum. HOS aditus. idest triumphales id
est ut imperatores agant tales triumphales.

AVGUSTO. Syllius poeta tertiū consulatū ac
cepit a Domitiāo cōperat eum poeta consulez
tertiū cum Pompeio qui tres consulatus gessit
et decus Sylli anteponit reb⁹ omnib⁹ quas tri
bus illis consulatibus gessit pōpeius hac una ratioe quo
niam Domitianus dederat tertiū consulatū lōge maior se
natu et cesare qui dederunt tres consulatus pōpeio. AV
gusto. Domitiāo. Blissenos falsos. consulatū. Noto. consu
le. i. ad sillium qui bis fuerat. cons. SOnare. pulsare. NObi
li uirga. fores a magistratibus uirga licetorum pulsabantur
papius de conuentu ad stellam et multa pulsantur limina
uirga Liius in. vi. ab urbe forte accidit ut licetor sulphitii
cum is de foro domum se reciperet fores ut mos est uir
ga percuteret Plinius in. vii. naturalis historie scribit pom
peium consulem prohibuisse licetorem pulsare fores possi
domi ueneratione tanti uiri. PVrpura felix pompeii. idest
tertius consulatus. QVod optet. idest ut optet datum fu
isse consulatū a te. NVmerare cōsulatus. sic datos a Domi
tiāo Ian⁹ pacific⁹. i. ānus. QVoz pacific⁹ ter āpliauit. iūge
cū inferiorib⁹ ut rēferas ad cōsulat⁹ stelle pacific⁹ ad dīam

Pompeianorum qui in armis versati sunt. i. stella mauult
sic. i. sine bellis numerare suos consulatus frequētes hoc
idest sepe tales habere quorum nomina Ianus pacificus
ter ampliauit nam ter eos fuerat.

HORAS QVINQVE. Cecilianum intēpestiuū
conuiuā accusat qui inuitatus debebat ad nonā
horam uenire naz tunc cena parabat impat ex
tractus frangere nona thoros sed añ quintā
properauerat monet ut celerius etiā ueniat uel serius no
na ita enim non cenabit. PVer nuntiat. nam pueri nuntia
bant horam dominis. RAuce cere. i. libelli forenses. Distu
lerint uadimonia pegerint iuditia nam tertia hora in foro
uersabantur . . . FERas floralitias. fere ab edilibus
parate ad aliquem ludum lassabantur quarta hora usq; in
quintam ad iugum patritiū ubi florales ludi exercebantur
ul' ga mēse apli ptores ludos edebāt feri ad megalosia quo
tpe et florlia fiebāt uñ florlitie fere dicūt hoc est edite in
spectaculū eo mēse quo florlia agebāt hec una sententia
mibi placet. CALida. i. cocta utebāt in cōuiuio. ALget. i.
est sine igne NVdo foco. carēte lignis. SEro. uel post no
nam uel sero pcedēti diei nā ita quoq; non coenabis.

QVIS CORCIREI. Laudat rus entelli testū lapi
q; dibus specularib; qles hortos hūit Tiberius et su
pra cōmemoruit. CORcirei regis. alcynoi q; regna
uit in itula corcira. VIndemia. racemi uuax. GEMma pspi
cua. i. lapidibus specularib; NEC tamē latz. ē cernit. BOM
bicina. ex ueste bombicina mulieres bombicina. uiri choa
pellucebant. LAPidibus specularibus quibus uue seruabā
tur. STerilis hyems. alibi sterilis. IVBetur ferre autum
num idest fructus autumnales.

IRARIS. Vacerra significat stipitem ad
quem alligant equi Vacerra itē significat ue
cordem et insanum hic nomen pprium est

DANt. hoc epigrammate imperatori assentatur
 q̄ poetis faueat. DEum. te domitiane. REbus
 administratione iperū parua exilia deprimit e ī
 se. Libellos. querulos epithetum libellorum
 nam eiusmodi libelli aut paupertatem aut aliquid aliud con
 queruntur. NO n quercus te sola. an hoc dicit non quercus
 id est corona querna de ciuibz seruatis et amplificato im
 perio conuenit tibi an refert hoc ad carmen heroicū quo
 niam heroici poete corona querna cingebantur quod iup
 piter uaticinatur apud silium huic sua muse sacra ferent
 meliorq̄ lira cui subsistit hebrus cui uenit e rhodopo phebo
 miranda loquetur idem Qanus. testatur in .x. ut sit sensus
 carminis heroici. LAus. non te sed et corona ternuorū po
 etarū qualis sum hederacen tibi conuenit Qanus nos ta
 men sacralfarum colentes ferascesat si taciti pretermis
 uergiliano uersu testatur inter uictrices hederaz tibi serpe
 re lauros distinguatur potius hoc pacto. non quercus .i.
 non corona querna de seruatis ciuibz. nec laurea phebi .i.
 nec laurea maiorum poetarū sola decet te. Fiat nostra.
 ciuica .i. fiat corona de nobis ternuoribus poetis seruatis
 exhedera. nam ex hedera ut diximus coronabatur ternu
 ores poete propertius emnius hirsuta cingat sua dicta co
 rona mi folia exhedera porrige bacha tua

Fruitus. prout nomen libri.

NON TE CELABIS. stertimus quem alio no
 mine auitum appellat imaginem martialis in bi
 bliotheca collocauerat autorum olim imagines
 aut in ede camenarum aut in priuatis bibliotbe
 cis collocabantur. Lactius poeta maximum sibi statuam
 ponit in ede camenarum cum ipse breuissime esset stature
 et a studiosis tantum he imagines collocabantur ut quisq̄
 nomen autoris diligebat sed multi labentibus moribus ro
 manis cum nullam operam uirtuti prestarent non uerebant

autorum ymagines penes se habere inde exit illud satiri
cum. quanq̃ plena omnia gipso crisippi inuenias martialis
et agit gratias stertinio et edit carmen subscribendum sta
tue sue. Non te celabis. id est n̄ latebis ap̃d posteros et nō
indiges imagine. Non obscuris. id est nobilibus. Laude
nugarum. i. iocorum et tenuioris carminis

QVM IANVS. Flauie gentis templum condidit
domitianus huius meminerunt eusebius et trā
quillus et papinius et que tibi templa dicamus
ipse colas uaticinatur poeta templum hoc fore
perpetuum sed diuturnitatem ex his rebus colligit quibus
principi assentatur. LVce romana. id est imperio romano
et papinius stabit dum terra polusq̃ dum romana dies.
DVm ianus accommodabit hyemes. i. dum erit ianuarius.
DVm domitianus autumnos. nam october mensis dictus
domitianus q̃ eo natus sit appellatus etiam germanicus.
september a cognomento domitiani qui deuicerat germa
niam dedit autem nomen domitianus quoniam eo mense
susceperat imperium. DVm lux germanarum kalendarum
id est mensis septembris. RHeni famuli. i. germanorum
famulorum et germanie deuicte. Iulie nomen. iter deas re
tulit iuliam neptem quam perditę amauerat domitianus
eip̃ sacra instituit singulis annis. DVlce numen. dulce id ē
gratiam domitiani

PAVPER. Huius generis amicos reprehendit
Iuuenalis qui cum amice multa donent paup̃e
rem amicum negligunt optat talem amicum fie
ri sacerdotem cibelles nam uirilia ipsa tante ing
titudinis causam afferunt. CVm sis pauper amicitie. id est
pauper in amicum. SIligineis cunnis. ex siligine priapi fie
bant et inguina etiam muliebria siligineus priapus in disti

chis est his uersibus si uis esse satur nostrum potes esse pa-
 pum ipsa licet rodas inguina purus eris. **C**Vnnis siligineis.
 .i. cunnis factis ex siligine siligo prestatoris farine genus
 ē ex qua gratiores panes et faciliores ad concoctionem
 autore celso huius panis etiam meminit iuuenalis in uirro
 ne **P**inguescit. fit pinguis. **I**N censura nives. que uideban-
 tur incendere nives nam niuibz que erant in delitiis cola-
 bantur uinum incensura autem apta metaphora ab igne
 nam falernum rubens ardere uidetur et incendere nives p-
 quas colo niuario attenuatur. **P**Vlla uenena. i. uina nigra
CAdi torti. appellat eadum tortum amphoram habentem
 unum expressum torculari ad fecem **N**Ox est emptā. non
 tota quia non mansisti tota nocte cum amica. **N**On sua ru-
 ra s; aliena. **L**Apillis eritreis. i. uinonibus. **A**Dditus. i. annex-
 is annexus dicitur qui ere alieno alicui additus est addice-
 re autem est uerbum pretoris solenne cuz aliquēz condem-
 naret tamen ducitur a creditore. **S**Vbfulta. gestata octo-
 firis. i. seruis. i. octophorum. **P**Recide castra. **T**Vis cultris
 ut abscondantur cum tot mala inde eueniant

QVANTVM. Recensentur hoc epigramate edi-
 ficata opera a domitiano plura quam historia
 tradiderit uel eusebii uel tranquilli et ait poeta
 celum tantum dere domitiano ut non posset u-
 no die soluere. **C**onturbabit. totum celuz ut supra dictū
 est. **D**Ecidat. decertat computet te cum et summam faciat
AVctio. subastatio celi. **C**Apitolinis templis. hoc dicit qd
 templū ioui custodi erexit. **T**Arpeie frōdis. hoc dicit p-
 ter capitolium quod incensum instaurauit frondem autem
 tarpeiam retulit ad lauruz que in capitolio erat iuxta quer-
 cum unde corone certaminibus dabantur alibi tarpeias di-
 odoros ad coronas o cui tarpeias licuit configere quercus
MAtrona tonantis. Iuno pro germinis culminibus **P**Alla

da. domitianus templum paladis chalcioece erexit. TVas
res agit. nam pallas erat numen familiare domitiani. ALci
dem templum herculis. Plos laconas. i. castorem et pol
lucem qui mutua pietate alterni uiuunt in celo. TEMpla fla
uia. i. gentis flauie que condidisti tu ad forum latium erat
statua equestris domiciani iuxta templa flauie gentis. EX
pectes. et sustineas. i. differri patiaris

GVREOLIS. Escbillus cum ad gallam meretricē
ieret cogebatur dare denos aureolos alius aut
duos aut quatuor soluentibus nam fellabat gal
la irrumantem escbillum qui fellat loqui nō po
test ex hoc iocatur poeta ut alibi si te prendero gargilli ta
cebis. Si totidem addideris. id est duos. TAcet. tacet quia
tu irrumas ergo cū sit prostituti pudoris uēdit incōmodū
non pudorem afficitur autem in commodo dum fellat quia
loqui non potest. Quid ergo interrogantis. i. quare cum sit
prostituti pudoris exigit tantum. TAcet. respondet mart.
id est non pudorem tibi uendit tanti sed tacendi incōmodū
nam cogitur silere et ita festiue indicat escbillū irrumatorē

AIBI. Promulgata lege a domitiano ne spadōes
fierent infande libidinis diuerticulum inuentū
nā pueri intra septimū annū prostituebātur qđ
imperator edicto prohibuit hoc laudatur a po
eta. DOnitor. rheni. id est o germanice. PVdice. quia adul
teria prohibuisti. NOn est scelus parere. scelus uidebatur
esse parere filium aut prostituendum aut castrandum aut
certe parere ex adulterio. SEctus puer. spado factus.
LEno. qui conducebat infantes prostituendos a matribus
LVpanari. in lupanari erat libertas ut posset se unusquisq;
prostituere sed tu illic quoq; noluisti licere omnia. CVbi
culis. uxoribus quia erant ate te promiscua adulteria. LV
panari. i. noluisti esse in lupanari infantes prostitutos

Libyge

DICERE. REduci. reuerso in columi de libycis
GEntibus. e libya. NON uacat. occupatus ē id
est satis est me uenisse ter et quater. NON mis
auere. tanq̃ uiuus. VAle. ut mortuus.

QANQVAM. Idem argumentuz RApus ab u
bere id est intra septimum annum. IN uagitu.
hoc dicit in cōmiseratione pueri qui non sentie
bat coitu. SEXus nostri. uirilis prostituisse pu
blice mares immatura libidine. PENas infandas. cruciaban
tur enim libidine uirorum. AVsonius. pater domitianus.
EPhebis. pueris SAeua libido uirorum. qui uolebant habe
re eos in delitiis

NIL TIBI Bithynnichuz captatoruz deridet qui
quot annis fabio orbo et diuiti sena milia dona
bat moriens fabius nil reliquit bithinnin at M.
tibi sena milia reliquit quia scilicet non dabis am
plius que solebas dare uiuo. LEgavit. reliquit tibi testamē
to. ILle. fabius. DEdit. reliquit quia reliquit illa annua sena
milliaq̃ dabas

SENES. Cantarus et alienas sectabatur caenas
et omnes carpebat monet martialis ut assente
tur si uult gule seruire foris apud alium. LIBer.
liberi animi. SERuum. obsequi blandiri Paula
uolebat nubere prisco diuiti sapit inquit Martialis at priscus
eam meretricem renuit nec minus etiam ipse sapit. SApisti
cepisti consilium bonum

NOMEN. Earinus libertus fuit germanici qui po
cula imperatori miscebat spado paucis diebus
ante legem promulgatam de eunuchis dicitur
autem earinus quasi uernalis nam. grece
latine uer mediam sillabam ita corripit ut et tertiam et pri

ma3 adeo ut numeris carminis inferi non possit hoc conq
 ritur Martialis q3 cū uelit nominare earinuz non possit. NO
 mē. carinus natus a uere. QVo. uere naz uernalis pars cp
 tima est. Hyblam. flores hybleos sicilie nam uere et hyblam
 sicilie et hymetum attice aues populantur. SVperbe ali
 tis. id est pbenicis que ex furculis thuris et lignis odora
 tis conficit nidum. PVer. cibeles id est atbis. QVod. nomē
 PArrasia. id est palatino ab euandro parrasio ut sylvii et
 uergilii carmine alibi demonstrauius. CONTumax. aduer
 saria. uersus est Homeri cuius initio3.

uerba autē sunt apollinis in marte3 ubi
 ares in primo pede producit primaz et eadem dictio in se
 cunda corripit greci ergo abutuntur licentia. TAM diser
 tia. non licet nobis latinis eadem licentia uti

NOMEN. Idem argumentum. TENERi anni. id
 est ueris. BREue uer. id est flores uernales in
 hymeto. HARūdine. acidalia id ē ueneria. SVA
 acu. mensis. i. aprilis est dicatus ueneri quo uer
 floret. LAPillis erithreis. uionibus. GEMma beliadum. i.
 gemma succini. GRues. que V. litteram faciunt unde uer.

SIDARET. AV. Idem argumentuz oporimos
 significat autumnale. CHimerinos. hyemalem
 therinos. aestiuum
NVNC. Gulosum amicum esse non posse osten
 dit quippe per cybos se3ctetur non fidem ami
 citie. ERit noster. id est si cenem tam bene ue
 niet ad me.

INSCRIPSIT. Cloem meretricium nomen apd
 horatium in carminibus ostendit septem uiros
 necasse quod illa uolens ostendere pietatem su
 am prodidit scripsit enim celebrasse exequias
 septem uiro3 quo testimonio nihil est apertius eam sep
 tem uiros necasse. CElebrata. id est solēnia et iusta. QVid

simplicius. id est quid apertius ista confessione

QONSILIVM. Earinus misit comas detonsam
euz speculo et pixide gemata esculapio perga
meo quod ita testatur papinius in tertio libro
cum earinus petiisset ut capillos suos quos cu
gemata pixide et speculo ad pergameuz asdepium mitte
bat uersibus dedicare nero etia ita capillos suos dedicauit
QVi signat tempora. i. earinus deo pergameo. i. esculapio

LATONE. Ad esculapium de hisdem capillis.
LATone nepos. quia esculapius filius phebii fi
lii latone earinus pergameus erat ut papinius
ostendit. EXoras. precibus rogas. Nitidum or
bem. id est speculum. TVta. bene culta

EST MICHI. Domitianum rogat ut riuus produ
cat domum suam ex aqua martia que erat proxi
ma hoc est ut det pecuniam qua possit aquam
illam deriuare cum nulla re indigeat nisi aqua
ad domus amenitatem eo autez erit gratior quoniam data
a domitiano aut ex castalio monte uidebitur aut a ioue mis
sa. ANelia. instrumentuz est ad aquaz hauriendam nam an
tleo grece latine significat haurio. LABORatas. ex labore
haustas. FOueri. irrorari.

LAVDAS. Sabelligulaz accusat qui multis uersu
bus laudauerat balnea pontici non quia proba
ret sed ut inuitaretur ad cenaz ea assentatione

HAEC. Natus est domitianus in vi urbis regione
ad malum punicaz domum postea conuertit in
templuz flauie gentis huius edificii felicitas lau
datur a poeta alteraz domuz qua latebat apud

cornelium iuxta uelabrum bello uitelliano ioui custodi dica
uit patre imperante casu expresso in marmore autore taci
to mox eidem numini consecrauit seq in gremio colloca
uit. **DOMINI. domitiani. QVE.** patet in templum flauie gen
tis **REptantes serpentes. per humum. Hlc.** due insule nu
mina texerunt creta iouem infantem ubi natus est rhodos
neptunū quem infantem arhea matre cōmendatum the
leachines filii maris una cum caphirna oceani filia educa
runt. **Hlc.** in hoc templo rhodos aluit neptunum et creta
iouem celo ita hec domus aluit domitianum in utilitatem or
bis. **CVretes.** ex terra orti ut alii uolunt ab iudeis dattilis
nouem fuerunt qui iouem infantem delatum ad antrum sa
crum lacte et melle aluerunt domus uestigia ubi hec acta
sunt cum nemore cupresseo extare ferebantur in cretatem
poribus dyodori. **SEmiuii. phrygi** exitus huius epigra
matis satis ostendit martiales loqui de domo in qua latuit
in bello uitelliano malo tamen sentire de domo natali

Q **REDIS.** Diuitias se optare profitetur non ea
de causa qua reliqui optant ad corporis scilicet
uoluptatem sed potius ad munera et edificia
quod utrumq; magni uiri animo ingentem uo
luptatem affert. **RO**gare opes a diis. **VVlgus.** uulgares
homines et crassa turba id est plebei. **GLEba** setina. id est
ager setinus unde uina optima nascuntur conficiat consum
mat multos ligones. **AGer** tuscus. sonet obstrepet compe
de innumera id est multis ergastulis nam serui in ergastul
is debebant agros prefestim in etruria Iuuenalis certe in lu
canos aut tusca ergastula mittas. **VT** murusiaci. sed placet
magis mauri libycis. **MAuri** orbis. dicuntur mense citree
rotunde que ex atlante monte magis estimatione rome fie
bant tanto artificio ut dimidiatis orbibus coniunctis com
missura non appareret historia est plynii sed et strabo scri
bit menses nonnunq; ex uno ligno mauritanie confici rome

Libyci dentes dicuntur dentes elephantini qui citrias mē-
sas sustinebant idcirco illud in distichis querūt an possint
libycas substituisse trabes. LAmā aurea. folium aureū. NO-
stris toris. id est in nostris tricliniis nam lecti in triclinio in
crustabantur lammis aureis et argenteis ut supra de fulcro
quam reor esse tuo. Tereantur ulu ut scilicet habeam crista-
lina pocula nam cristallina in maximo erant precio adeo ut
trulla. C. et quinquaginta millibus sesterciorum empta fue-
rit a mēre familias et duo calices cristallini i. ditiis nerois fue-
runt quos mortuus fregit. CAnusmati. i. canusma lana in-
duti serui ditissimorum hominum et principum currum ges-
tabat tranquillus de nerone nunquam minus mille carrucis
fecisse iter tradidit soleis mularum argenteis canusmatis
mulionibus. ASsere. currus et lectice ligno prominenti cui
serui colla subiiciunt Ioue. ferit assere cato in re rustica as-
serculum dixit lignum non teres sed in latitudinem nomia-
bit extensū. Llnat. cōtaminet. LAcernas. i. habē lacernaz
MAfileum. massili populi libye idez massili dicti sunt cum
sint numide autore strabone equos habent quos uir gra nō
freno gubernat uergilius numidas in frenos idcirco appel-
lauit syllius hic passim exultant numide gens inscia freni q̄
inter geminas per ludum mobilis aures quadrupedem flec-
sit nō cedēs uirga lupatis edificare et donare magni aī est

ACVI. Carus centurio donatus est ab imperato-
re corona oleagina aurea eam enī coronā in al-
bano donabat domitianus infra cuius iulee ca-
piti nascantur oliue destinet etere⁹ cui sua ser-
ta pater olim ex olea dabatur his qui triumphuz procura-
rēt carus igitur tante corone reuerentia domitiani statuam
magno artificio effectaz ea coronauit. AVro uirgineo. id
est corona aurea palladia. DEcus palladiuz. i. corona quaz
donauit domitianus papinius de eadez corona palladio

tua me manus induit auro. COMas. illius imaginis. VLtero
discessit a me et iuit in comas domitiano nam hi duo uersus
sunt ex persona cari respondentis. Libare. cedere uel liue
re inuidere ut alii habent codices. Illa. olea. Pla. quercus
ioui dedicata. PRior. potius quam quercus uerba sunt M.
his duobus uersibus ultimis

QVIS. Idem argumentum in statuam domitiani
que apud carum erat. PHidias. ebore celando
omnes superauit ioue presertim olympio. nam
deos effinxit. nemo melius autore Plinio. Illa
pallas. dedit tibi hanc imaginem hoc est nullus potuisset da
re tibi effigiem tam ueris liniamentis expressam nisi pallas
que et artificii est dea et quotidie uersatur cum domitiano
idem uersus papinii ante palladie talem germanice nobis
effinxere manus. NON tribuit solam coronaz. naz et ex ole
a erat palladis arbore et in eius decem quinquatris fuerat co
ronatus propterea pallas eam coronam dedisse uidebatur
sed eam inquit non soluz tribuit dedit etiam ista imaginez

DANTEM. In afrum qui puerum suuz non patie
batur inspicere a conuiuiis. NOTas. designas lumi
ne toruo. i. toruo aspectu illis fuit filius hercu
lis sz hic miscebat pocula quod pulchriores mi
nistri apud antiquos prestant emulatione ganymedes qui
iouis pincerna dicitur. AVertam. ironice nimiruz. TAng.
gorgon. id est medusa que uertebat homines in saxa. PHi
neas. actus grecus hic ex comuni illa fabula dicitur ceca
tus ira numinuz quonia filios suazu harpalices occecasset
GRauior. hystoria habet phineum Ideam filiam dardani
scytharum regis adeo adamasse ut eius suazu filios ex cleo
patra supplicio destinauerit quo tempore hercules cuz ae
gonautis phineum obtruncauit et eius socios sed ut dixi
uulgata hystoria est cecum fuisse et harpyis que dapas se

dabāt filiorū bōree beneficio liberatam ordipodem cecuz
fuisse uulgata tradit historia sed dyodorus scribit cognito
scelere concubitus materni a filijs eum prohibitum egredi
domo

AVDE T. carmen nerue itarum laudat de quō
supra. PClla glaucina. i. uester uiles cosmo qui
habet uestes purpuras. COLono prestano. illi
qui p̄stū colit refertum rosis in lucania. MEL
la. corsica. in perfide et mauritania mel ueniatuz gignitur
in corsica uero uenenatum ob multitudinem herbarum que
illic sunt amare. APibus hybleis id est homini habenti mel
hybleyum quod p̄stantissimum est. LVpo. pisce preci
osissimo et optimi saporis qui capitur inter duos poutes
hoc est quod scribit quintillianus et in grandioribus coenis
uiliores non nunq̄ cybi delectant. NERO qui ad te scripsit
qui te alterum tibullum appellauit. OPus. lascium elegia
cum. TVas aures. id est tuum iudicium

QVMDE. Chrestuz quod nomen unctū et mol
lem significat accusat qui in cultu corporis mul
ebres delicias sectabatur et suoz t̄puz mores
quotidie notabat magnis uociferationibus s̄
cum catonianam et censoriaz linguam haberet merito file
bat scelun suum pudet enī catonianā fari talia scelera. erat
enī cynedus socraticus et faciem colebat ut pedicaretur
a draucis. MEntulam parem collo uulturino. naz eneruata
est et mollis breuibz pilis ut uultures nulla ferere plumas
in collo. CVlis prostitutis. i. cinedoruz Leuius. politius.
Volselle. instrumenta ad depilandum corpus autore uar
rone. SEnae. nam dolorē faciunt quom uellunt pilos. CO
leos. grece significat uaginā unde et colei testes. REfibu
lauit. i. maiore fibula cinxit crescēte pene. Rixaris. cū thea
tro. i. dānas theatrū et sc̄m. QVod faci nā suis prauco et

pedicaris. Lingua catoniana. id est quom tanquam alter ca
to de moribus loquaris non audes fateri turpitudinem tu
am nam tua lingua talia non loquitur

DVLCE. Epitaphium latini nummi cuius memi
nit trāquillus in domitiano is recitandis diei fa
bulis risum principi prouocabat. DEcus scene
nam in scena risum mouebat. PLAusus tuus. cui
applaudebas o spectator QVi potui fecisse. spectatorem
id est allicere in theatruz. SOLuere. ad risum a nostro thea
tro id ē mea uita nullos mores theatrales habuit obscenos
SCenicus minus arte. non uita et moribus. DOMino. domi
tiano. DEus. tanquam deus cognoscebat me exerceñtes
scerucam et tamen bene moratum. MImmi. dicuntur phoe
bi parasiti quia seruiunt poetis. VEl dicite me. i. esto dicat
me. PARasitum phoebi. nam in palatio colebatur apollo in
genti colloso Horatius scripta palatinus quecunq; recepit
apollo. latinus frequentabat palatium et parasitus habe
batur honesto nomine dicit se fuisse parasitum non palatii
sed apollinis alludens ad poetas quorum scripta mimi reci
tant. LAurigeri. epitheton phoebi et poetarum. FAMuluz
iouis. quia plus est seruisse ioui domitiano quam esse para
situs phoebi quasi dicat hanc artem exercui propter domi
num et non olia de causa

AECVLA. Epitaphium in philenim cuius ui
ta supra descripta est et nunc loquacitas recen
setur optat poeta ut leui terra tegatur ut canes
cadauer possint effodere. PER mensa. que es
mensa SEcula nestorea. i. tria secla quasi ccc. ānorū. RApiti
dicuntur qui ān tēpus moriuntur. TAM cito. ironice dem est
euboice humane sybilla cumana a uergilio dicit deiphobe
aliis noibus a uarrone a phebo impetrauit ut quot hānas
manu cōplecteretur tot ānos uiueret idcirco anni pulueris
euboici dicuntur anni sybille. QVe lingua. i. q̄ loquax lingua.

Cataste. loca seruorum uenaliuz quod
 est expono illic puerorum garritu ingens erat strepitus
 quem stultius uincebat garrulitate. Nec que turba sera
 pin. amat. id est turba que colit serapiti an intelligit eos
 qui colunt sacra Isedis qui representantes osyrim inuentu
 clamant louenalis exclamare libet populus quod clamat
 osyri inuento non placet sed potius placet ut intelligas stre
 pituz eoruz qui noctu dieq cymbus nauigant ad sacraz se
 rapidis que in egypto coluntur ea eniz fossa autore strabo
 ne plena semper est mulieribus et uiris impudenter canen
 tibus eundem strepituz exponit syllius ut strepit assidue
 pbrygiaz ad rulotica lothon Memphis amycleo passim las
 ciua canopo. Cirrita. caterua. i. caterua pueroruz persius
 ten. cirratorum centum distata fuisse cyrrati autem capill
 cirratis dicuntur. i. tortis. GRege strymonio. i. gruibus
 grues eniz obstrepunt. DEducere lunaz. i. excantare lunaz
 ROnbo tes. rombus istrumentum est incantatoriuz cuius
 figuram describit theocritus eo fila torquebantur proper
 tius et ouidius in amoribus meminerunt lucanus magicaz
 uertiginez appellat traxerunt torti magica uertigine filii iu
 uenalis una laboranti poterit succurrere lune

APADOCVM. Cappadocia pars minoris
 armenie ut placet appiano uel ipsa minor ar me
 nia ut ptholomeus inde maritu mortuu delatuz
 nigrina uxor sepelliuit eius pietas laudatur nam non secui
 de fleuit marituz euz humaret q cum audiuit mortuuz SE
 uis oris. i. seua regione cappadocie. Vlas. longas non sa
 tis. id est non esse longiores uias ut diutius possit contine
 re ossa mariti siou. VRnam sanctam. id est sepulturam

VM. Vibius crispus cuius meminit tranquillus
 in domitiano et tacitus comes imperatoris in
 expeditione sarmatica uouit anserem marti pro
 duce reduci nam anser dicatus est iunoni ut liui

us indicat in obsidione capitolina tanti meriti apud roma
 nos ex quo custodes capitolii excitauit clangore aduersus
 gallos ut anserum alimenta a censoribus singulis annis loca
 rentur nunc anserem argenteum dicauit ad pedes martia
 porrigentem octo numismata rostro inde sumpto argumē
 to poeta ait anserem ostendere non esse amplius opus fer
 ro in toto orbe ope domitiani cum pecuniarum det deene ma
 ctetur ferro. MARTI sed tamen ut dixi dicata est iunoni
 ARthois id est bello germanico pendere extare hec nu
 mismata. Licit marti pro tuo reditu cesar. OPUS ferro id
 est nullū esse opus ferro pace data a te et tuis armis

HANC. Palliolum. habitus ancillaris erat luena
 lis dorida nullo cultū palliolo ex sententia catonis
 hoc scribit qui ad prostitutas accedendum pu
 tabat omnis matronis et lautioribus Burdigalē
 nomen diuitis fictum a burdigalia oppido aquitanie inde
 sumpsit nomen quoniam burdigali dicuntur quasi bardigal
 lid est stulti galli uult enim non modo diuitem significare
 sed stultū gallus hoc loco sillabā in cōpositione mutauit

IUPPITER. In creta erant uestigia domus qua
 educatus est iuppiter infans testatur dyodorus
 erat preterea sepulcrum eiusdem numinis cum
 inscriptione ut scribit lactantius nuper inq̃ po
 eta cum iuppiter templa a domitiano erecta uidisset in capi
 tolio nam eodem flauio imperator erexerat dixit filius suis
 ab impatore plus tributus esse a domitiano p̃f̃i uespasiano
 q̃ sibi a suis qui tumulū in creta erexerāt. Dei busti. i. falsus
 tumulū in creta quia illic non est sepultus ita et appellat
 papinius in thebaide. AUGUSTI. auguste edificati sororem
 dianam ARCHAS. i. mercurius filius iouis et maie Plus.

quia obsequitur patri monumenta gnoscia id est cretensia.
 PAcrem cesaris. ex hoc ego sensum epigramatis ita intelli
 go iterum enim dicam ut laudentur templa flauia que do
 mitianus dicauerat patri fratri et suis ait igitur iuppiter pater
 dedisse domitianum patri suo uespasiano cui tantum tem
 plum consecrauit quas phebun dianaz Mercurium sibi qui
 tumulum tantum in creta sibi construxerant hec una senten
 tia mihi probatur

PARTIBVS. Philomusum captatorem coene
 et deridet et monet ne loquacitate sua qua coe
 nas solet captare ueniat sibi conuiuia. PAcorus.
 nomen regis parthorum cuius etiam meminit
 pluhareus in antonio arsates itez rex parthorum fuit que
 alii a scythiis oriundum alii a Baetrianis scribunt arfacide
 reges parthorum non autem persarum ut putauit seruius
 temporibus domitiani uolgesus parthis imperauit. PAco
 rus. igitur pro quocumque rege parthorum posuit. ARfacia
 parthica. MANus rhenanaz. id est cenomanos naz ceno
 manos et samitas simul deuient domitianus consuetudines
 ut papius scribit in epicedio etrusci. RESignas. aperis cat
 tis naz catti et daci coniurauerant aduersus domitianum id
 est ita narras ac si uidisses litteras scriptas a duce dacorum
 catts. LAurum uicttricem. id est uictoriam futuram. Syene
 in egipto subdita solsticio estiuo aqua penuria laborat pute
 os ppediculares habet nulla umbra lucanus nam quis can
 cro torrente syenez ibit. fusca a colore incolarum. PHario. io
 ue id est pluuia egyptia. QVota puppis. id est quot naues
 nam cartaginenses classe imminabant. romanis hoc autem
 quod ait si plinio credimus uidebat strabo ex lilibeo promon
 torio sicilie. OLiu iulee. id est corone olegine dande a cesare
 nam uictores in quinquatriis albanis oleagina corona auro
 expissa donabat ut mox ostendemus. DESTiet. aio pponat dat

UIDERAT. Earinus comam deposuerat ut su-
pra cū ganimedes ex celo hoc despexit popo-
scit a ioue ut et liceret sibi deponere crines quo-
niam esset barbatus q̄ autem facete id Iuppiter
negauerit poeta indicat. PHryx puer. i. ganimedes. POito
nunc crine. id est qui paulo ante deposuerat comam. AL-
terius iouis. domitiani. LATet. id est iam subest meis capil-
lis. VOCat uirum. dicit me esse egressum a pueritia. IPSa res
id est necessitas negat hoc. QVimisceat nectar. i. puer for-
mosus nam formosi tantū ad id eligebantur

AVM SIS. Gallam anum meretricem ornantem
faciem medicamentis deridet nam uolebat dar-
sexcenta quāuis ita ornata uiro quem posset alli-
cere ad se at inquit poeta quāuis illa sit condita
multis medicamentis et sit mentula lusca tamen eam inspicere
qualis sit. MEDIA subura. i. ex medicamētis que emūt in
subura. ABsentes. alienis medicamentis accersitis nigres-
cant. SERica. uestes sericas. TVa. facies. quam pretefers
et pulchritudo quam tibi paras non manet tecum cum dor-
mis uesper enim dormitura ea deponis ornamenta. INTER
tuos anos. adeo senex est cunnus. PRomittis. s. futuris
SVrda est. non arrigitur. ET licet sit lusca. nam unum tan-
tum habet oculum

NVMMA. Agathinum laudat qui parmaz in the-
atro ita iactabatur ut nusquā caderet sed mō-
crinibus exciperetur modo pede magis spectato-
rum omnium admiratione. LVdas summa pi-
cula. constructio greca est qui dant actm̄ his uerbis id est
ludas in summo discrimine et tentes difficillima queq̄. SE-
de. beret. PVlpita theatri. sint lubrica in qbus uestigia non
possint consistere Nlmo cortico. croco naz croco uno dul-
ci mixto spargebātur theatra uase quod appellant. Nym-
bum uela obtendebantur in theatro ad arcendum solem

et uentum lentulus spinther primus id ostendit ludis apol
linaribus Cesar item totum forum romanum texit marcel
lus forum augusti ubi lites exercebantur ne litigantes sole
aut uento offenderentur. uela dicuntur data uentis quan
do ducuntur recta in altum negantur uero uentis quando
iacent uela thentri negata erant uentis quando iacebant
idcirco uersus Martialis alibi et pompeiana uela negata no
ta id est uela iam inutilia theatri quoniam et si noua sunt
tamen negantur uentis dum ita operiunt. theatrum ut uen
tum non excipiant sed iacent excepta. VNda. uinum spar
sum cum croco. Artifici. agathino. VT peccare uelis. id
est erraret ut cadat parma tibi

PRIMA. Nono kalendas nouembris natus est
domitianus eodem die cesonia ruffi nata erat
ruffus igitur eundem diem natalem et uxoris
et domitiani celebrat. HEc lux. nono kalendas
nouembris. Cybele. rheia mater deorum. RVffii sanctoni
ci. gallici sanctones populo gallie debet quia nata fuit eo
dem die quo domitianus. Bls duabus de causis

QARPEIAS. Multi fuerunt diodorizonas orator
diodorus gramaticus diodorus qui historiā edidit
temporibus Tiberii diodorus cytharoeus te
poribus Vespasiani cuius arte princeps delec
tatus euz donauit et ingenti pecunia et multis conis aureis
euz romā inquit poeta nauigaret ex egipto philenis uxor
uouit si maritus incolumus rediret se passurus ut simplex
puella sibi liberet cunnus reuersus est sed naufragus o tar
dus maritus ait Martialis nam si puella mea tale uotus fe
cisset statim a littore ipso essem reuersus ostendit enim puel
la sua imunda foemera habere et indigere purgare lingua
tarpeius item fuit citharedus uespasiani autore traquillo.
PHaro. egipto. TRistibus procellus. tristi naufragio

PONTICE. Masturbari a uerbo græco tractū
est nam significat lenocinio concilia
re unde impudica tractare membra uirilia dic
tum est masturbari. Horatius. ut tres sequimur
albanus habuit geminas filias quarum altera nupsit Hora
tio romano altera curatio albano utraq; trigeminos pepe
rit horatios. s. trigeminos et curatios ut et historia dyoni
sui tradit et ply. in vii. fieri posse ratione nature affirmat

CAMPIS. Stella optabat summopere consolatu
a domitiano rogat poeta apollinem poetarum
numen ut domitiano suadebat hoc efficiat ut
Stella habeat consolatu uouet iuuenem cum auri
tis cornibus ex huius desiderio ita uenus uaticinatur apud
papinium de stella apud uiolantillam loquens iamq; parca
latius cuius prenoscere mentes fas mihi purpureos habitus
iuueniq; curule indulgebat ebur. CAMPIS murinis. christa
oppidum est iuxta theben cilitie templum apollinis smin
thei cuius meminit Eustachius ni primum iliados meminit
pretere a strabo ambigitq; an idem sit apollo cilleus et smin
theus illud autem constat smintheum dictum a muribus
ut consecratis uel illic abundantibus quos smintheasiappel
lant confirmat hoc Eustachius ex mure quem ait fuisse in
sculptum statue simulacri illius nec mirum a muribus appel
latum appollinem nam et hercules cenopios apud cereos
colitur quoniam conopas id est culices extinxerit hoc
cui pronopionem apollinem colunt quoniam culices quos
ipsi pompas uocant sustulerint smintheus igitur apollo lati
ne dicitur murinus a mure et campi murini dicuntur cam
pi apollirus smithei quod aut nonnulli legunt capis murinis a
mirina urbe eolie non conuenit naz eam illic fuisse urbem Ho
merus quidem strabo et ptholomeus scribunt s; illic cultu
appollinis non repperio pretere a mirina diceret campus

Mirineus non autem mirinus sillabam a primitiuo mutat a
mare murinus corripit quod dandum est poete in uerbo
quod recens pro smintheo deriuauit quamuis pli. ordeus
murinum dixerit a muribus. Sic murinus. ita scriptum est
in antiquissimis codicibus sed recentiores deprauati. SE
murinis. habent legatur igitur sic sis diues o appollo cam
pis murinis id est sic religiosissime colaris in campis smin
theis tibi diratis homerus smintheu preclare tenedi domi
nator apollo. SENibus cicrus. nam cynici senes dicati sunt
apollini autore cicerone in tusculanis questionibus quonia
uaticinantur sibi mortem cantu uatum autem deus est apol
lo et cum futura predicere putentur corui eadem de causa
apollinis numini sunt dicati. SORores. muse. DELphis. sa
cerdos tua que delphis est et delphis dicitur docte an pp
ter fortunam que fortuna etiam predicebant sub imagine
duarum sororum papinius et prenestine poterant migra
re sorores erant et sorores dodonee sed placet de fortunis
potius. PALacia colant. nam in parte palacii erat colossus
apollinis. DEbitor. uoti id ē reus uoti. CORnibus aureis.
i. fronte aurata nam autore plinio hostiarum cornua inau
rabantur unde illud uergilii aurata fronte pro auratis cor
nibus accipiendum est. MORaris. cessas rogare domitianū
ut det consulatum stelle

HIC. Vindex ciuis temporibus domitiani notus
carmine papinii habebat poculum quod tene
batur manu herculis ex ere id poculum apte
appellat papinius herculem epitrapegion naz
epitrapegia dicuntur uasa que sunt apta mensis Lisi
pus opus effinxerat fuerat autem prius hoc Alex
andri et de eo loquitur plutarchus cum ait non dum
epto herculis scypho postea peruenerat ad anibalem ter
cio ad Syllam Papinius pelleus habebat regnator letis
numen uenerabile mensis de anibale mox nasamoniaco

decus admirabile regi de sylla conuiuia sybille cenabat sem
 per sybille. i. sylle nam qui primus est dictus sylla dicebatur
 sybilla sed attrito nomine dictus est sylla ut docuit macro
 bius laudatur ergo hercules epitragius a martiale quoad
 moduz a papinio hic describit poculum. Porrecto leone.
 cum pelle leonis stata supra saxum. ERe exiguo. et ita pa
 pinus paruitatem admiratur. DExtra. quia in manu habe
 bat pateram. Non est recens fama. i. non est nuper sculp
 tus CEli nostri. i. artificii nostrorum temporum. Lisippi.
 papinius de eodez seseqz uidendum indulgit lisippe tibi. Al
 ranni pelli. i. alexandri. NVmen hoc. i. poculum in quo her
 culea erat sculptus. IAcen. prius iacuit in babilonia poeta
 delatus est in egiptuz nam ptholomeus egiptius urnaz ab
 stulit perdice qua reliquias alex. in macedoniam gestabat
 ut strabonis nostrorumqz monumentis accepimus colloca
 uit a liteola aurea quem coctas syrus subripuit. PVer. noue
 annorum. IVrauerat hunc. hoc falsuz est nam ita iurat apd
 syllium hanc mentez iuro nostri per numina Martis per ma
 nes regina tuos. uoluit autem per hoc ostendere Martialis
 possessum fuisse ab hannibale hic hercules. Sillam ponere.
 id est dictaturum et hoc falsuz est nam sylla dictaturum
 deposuit exterritus quadam umbra in somnis que cum uo
 cabat ut appianus scribit uel ut idez tulit sponte cuillo metu
 sed ingeniose poeta uoluit ostendere per hoc fuisse posses
 suz a sylla. VArre aule. modo alex. modo sille. PRiuatas do
 mos. i. priuatam domum uindictis sine imperio

ILCIEDEM. Idem argumentum. VIndict. ami
 ci. NEscis grece. i. nescis litteras grecas basis
 fundamentum cuiusqz rei. Lisippu. genitiuus
 grecus lisippu. PHidie putau. dicit poeta se
 putasse opus phidie ob excellentiam operis nam phidias
 simulacris deorum maiestatem addidit supra ceteros opi
 fices in eoqz obtinuit palmam ut pli. scribit.

PILES. Marcellinum populares suum euntem
in scythiam hoc epigrammate prosequitur. cau
casus mons est indie ea parte qua uergit in scy
thiam in eo prometheus iapeti et asie filius ad
saxum religatus penas formati homines dabat aquila uis
cera corrodeute liberatus autem est sagittis herculis quod
nunq̃ permisit iuppiter nisi ea conditione ut anulum ferre
um gestaret inditium uinculorum unde non nulli anulorum
originem ductaz uolunt scribit hoc aperte probus sub ob
scure ply. in uerbis Item anulus promethci indicium suppli
cii monet amicum Martialis inspecturaz saxa caucasi ad
que si poterit credere religatum prometheuz poterit etiaz
sibi persuaderz eumdez finxisse hominez hoiem primu q̃
si dicat utrumq̃ esse fabulosum de Marcellino supra. T Rio
nes. HyPerboreos. id est septentrionem et esto q̃ tuleris
id est pertuleris. Sydera pigra. id urfam minorem et maio
rem pigra que non occidunt. FAbulas. montis. id est fabu
losus caucasus. Videris imentis. dissuadet. Ne eat saxa cau
casea. conclamata. confusa clamoribus promethci. ille p
methceus. Et licet. poteris tam supra hominez est potuisse
perferre caucasum montem quaz finxisse hominem

GELLIVS. Gellium nihil donantem accusat qui
semper aliquid edificabat ut hac excusatione
petentes aliquid amicos reiicerent. LImina. la
pides qui substinent superiores partes hostii
unde sublimis quid libet etiam rem minimaz

DEMOCRITOS. Panicus quottidie de gravio
ribus philosophorū sectis disputabat cum es
set mollissimus et draucis seruiret ait poeta se
existimare eum esse doctissimuz philosophū et
stoicum et epicureum et academicum de quibus quottidie
loquebatur sed tamen cupere intelligere colere draucos
quod dogma sit democritus autor epicuree zenoni autor

Roice plato achademice. Implicitos. recondite doctrine
Hy Tagoree. unde manauit philosophia perpendet proluxa
est. Hircosis. hircosi homines uirilitate male olentes catul
lus ualle sub halarum trux habitare caper. Iuuenalis bispi
da membra quidem et illud et de uirtute locuti clunem agi
tant

HEREDEM. Gallicus dixerat martiali scripsisse
heredem in quartam partem bonorum quod et
putans et sperans poeta misit multa munera
demuz aprum ad quem multis a gallico inuita
tis ipse quoque fuit conuiua sed ne costa ei quidez data est
quid inquit sperem de tuo testamento gallice cum de meo
nihil dederis. QVis damnet. libenter sua uota id est quis
est qui nolit credere sua uota et id quod optat. FOuimus.
substituimus missis minoribus. APRum laurentez. ex agro
laurente urbs etolie. id est putaueris hunc esse aprum illoz
quez interfecit meleager. CALLIDA. astuta que uenatur con
uiuiz. HESi. adductus fui. QVadrante. i. quarta parte bo
norum tuorum. VNcia nulla. uenit ad nos refert quia dixit
quadrantem

HEC EST. Togam missam a parthenio parthe
nius significat qui habet uirginalem aspectum
iam tritam ita commiseratur ut aliam petat de
hac toga supra die toga facundi mihi gratum
manus amici. PARtheniana. missa est parthenio. FAcon
di. de quo alibi naz qs ab aonio largius amne bibit. AVtoris
parthenii. TRIBules paupes appellatur qui extra censum
sunt a sola tribu appellati contribules autem dicuntur eius
dem tribus Martialis niueam togam appellat tritam supra
Quisquis te niueam dicit habere togam partheniana id est
digna parthenio mea est digna me paupere

INGENIVM Gaurus Martialis ingenium lau-
dabat sed ita ut pusillum diceret et in breui car-
mine uersari poeta ait eum facere maius opus
qui scribit belluz troianum xx. libris sed maiorez
esse laudē suā qui faciat puerum bruti et lagonē uiuos quā
gauri qui facit gigantem luteum. PVer bruti parue admo-
dū stature fuit et fictilis fiebat in distichis gloria tā parui
non est obscura sigilli istius pueri brutus amator erat huius
meminit ply. scribit enī brutum huic puero amando cogno-
men dedisse et a syllaniōe cognomīe insano fictū fuisse ene-
um. LAgon et gauri. pane dulciario effingebātur sparge-
banturq; in theatro diebus saturnaliis a lagone fecit dimi-
nutiū papinius molles gaioli lagūculiq; parue stature pu-
eri hi sunt i historia lagonis pueri meminit ply. in statuariis
luciscus inquit lagona puerum subdole ac fucata uermilita-
tis hi autem eiusdem exiguitatis fuerunt. CAnopas duo-
rum pedum et palmi in delitiis iulie neptis augusti andro-
meda liberta iulie auguste lucius adolescens minor bipeda-
li mensura imensa uoce. SySiphus. pamilio marci antonii.
PVerum. bruti qui solet esse fictilis et lagona qui solet effin-
gi pane dulciario et fictili opere aut eneo ut apud pli. faci-
mus inquit res paruas uiuas tu res magnas luteas et pla-
ne mortuas

QUOD LVCANVS. Extinctus est qui supra silu-
canē tibi epitaphium est ANte mori. ante fra-
trez. MInor. natu castor senis mensibus castor
z pollux sibi inuicem succedebant in celo sensus
poete est tanta est pietas tua erga fratrem lucanē ut etiā
si posses redire ad superos ut frater tibi succederet ritu ca-
storis et pollucis nolles immo moneas castorem ut eadem
pietate in pollucem fratrem utatur sinatq; eum uiuere ipse
apud inferos permaneat. ALternus. uice sua.

SI. Q. Ouidius natus erat mense aprili martialis
mense martii. QVod. quaz rem ut amem tuū na
talem eque ac meum. LApillis persius. hūc ma
crine diem numera meliore lapillo

SI MIHI. PICENA. Munera cortis sunt galline
et alia altilia ea non ferme mittebantur nisi a rus
ticis mittuntur autem nunc a martiale caro
cognato suo qua in re ne subrusticus uideatur
causas affert quare mittat quia .s. non habeat alia mittit au
tez hec quoniam dies festus cognatos celebrat. naz cogna
ti quodam die conueniebant mittebantq; mutuo munera
eum diez charista appellantes a. quod significat

gratiam ad gratiā eiz et amorē seruādū id agebāt ouidiū au
tor ē in fastis frīgille aues. VOce fringuare martius in cas
sina quid fringuatis. VERNat. amenus ē et uer agit. ARGu
to. canoro. PICE. aui. nā pica sulatoria ē ut ī distichis et a
pud persiū SAEpe propinquus. i. sepe accipies tanquā pro
pinquus nam die etiā quo charistia nō agē mittā munera.

IVCE. Locatur in stellā et flaccū poetas quibus
die propinquorum statuerat mittere turdos
sed taz multi poscebant ut tutius putet non mit
tere duobus q̄ multos offendere. PROpinquo
ruz. affinium cuz charistia agūtur. DEMereri. est beneficio
conciliare Columella demerenda est uxor aliquo beneficio
rusticano. MERebor ueniam. i. a nemine accusabor

SPLENDOPHORVS. Spedophorum domitia
ni tyronem euntem in lybiam carmine prosequi
tur appellans cupidinem ut tela paret digna
tanto puero. ARMiger. tyro. REMitto tibi cli
peum. i. sino ut non des clipeum. TVtus. illelus uulneribz
PARthenopeus. filius meleagri et atlante formosissimus
qualis describitur a papinio in quarto thebaidos iturus ad
bellum thebanuz pulchrior haut ulli triste ad discriminē ituro

frons fuit in syluis qualis bellis iam casside missa partheno-
peus erat. LVbrici. dicunt vultus iuuenū uel a similitudine
locorū lubricorum uel quia multos i errorē impellant lubri-
cum etatis a quintiliano dicitur cū nondū quis ad etatem
peruenit adultam sed facile labi potest

HIL. Anse dicuntur ptes qb⁹ uasa capiunt uete r
corinthia dicit qm es corinthiū qd in maximo p
cio habebatur iaz pene obsoluerat et noua uasa
ex alio ere fiebant. NEc crus. cōpede crus serui
in ergastulis. LVbricū. attritū. DEcez compede. i. uineu-
lis. x. annorum. REcutita. noua cute. restituta. MVle rup-
te. iam deficientis. Recutiti etiaz dicuntur iudei circūsecti
persius recutitaz sabata palles. SALEbre. saxa eminentiora
et orationez incultaz salebras dixerunt autore festo. LAPil-
li. supra tritis litoris aridi lapillis. VInea tusca. in ergastulo
etrurie supra et sonet in munera compede tuscus ager
TRIBuli. et tremulo uix accipienda tribuli. MVliones. di-
cebantur essedarii nam primi muli fuerunt qui currū uehe-
rent idcirco apud suetonium mulionibus caunsimatis. i. es-
sedariis expone. DENs apri. nā dētes aprorum crebra eli-
matione atteruntur

NIMPHA. Cesium sabinus umber amicus erat. M.
supra nosti si bene cesium libelle montane dec⁹
umbrie sabinū hic domū fonte amoenissimo
excoluerat poeta mittit carmina emendanda al-
loquiturq³ fontes cesii sed tamen ex hoc dicit omnes pos-
se intelligere quanti faciat carmina sua cum ea mittat ad fō-
tem quasi mergenda. Plo munere. id est munere sue pieta-
tis. SAstina. oppidum umbrie lactis abundans. SOLlicitos
quitiment iudicium cesii. FVeris unda pegasis. i. ego puta-
bo te fontem pegaseum. NyMpharū. aquarū. Quid de-
beat fieri libris. ut imergantur nam ut saepe est dictum
quom carmen dūprimit aquis mergendum dicit quanti in

quit mea carmina facias que uunc mitto ex hoc pot cognosci quod ea dico nymphis. i. ags de quibus hoc epigramate est locutus

INSEPTIS. Mamurra temporibus cesaris floruit natus formis ut cornelius scribit et eques romanus hic laeueratus est carne catulli ueronensis in quem carmen extat hic marmurra alius deridetur a. M. quod gloriabundus obuierit omnia septa ubierant res uenales preciosissime singulorumque pretia poposcerit tanquam empturus sed tandem discedens emerit duos calices et ipse tulerit secum carens puero. IN septis. i. capite martio. ROMA aurea. i. diuites romani. VExat. opes expedit iactat pueros molles qui uenales erant. PRime case. i. taberne exposite et uiles. PROstituere. habet uenales cataste officine. MEa turba. i. pauperum SATur inspectis pueris opertos orbes. i. mentas citrias. POPoscit. a magistro. EBur. dentes eburneos quibus mense sustentabantur. PLingue. lubricum. TESTudo. animal notum Testudo item genus edificii Cicero galbam omnibus exclusis commentatum in quadam testudine cum seruus latis fuisse. OPERiebantur. autem lecti discubitori testa testudinis secta in lamas quod Caius aruilius pollio primus fenestella scribit temporibus tyberii trichinia testudinea uenisse in usum antea fuisse lignea et rotunda. EXaclinon. significat lectum discubitorium qui sex capiat ut trichium qui tres TESTudineum. dicitur a forma ut dixi testudinis nam antea erat rotunda postea quadrata demum testudinea simul testudineum a lamis teste testudinis quibus operiebatur. SVO croco. i. sue mense citree. CORinthium es. ut dictum est in magno erat precio sed postea promiscuum fuit ut quae corinthia non essent corinthia tamen dicerentur unde porticus rome a gneo octauio structa ad circum flaminium corinthia dicta est a capitulis columnarum aeneis quauis corinthia non essent polydetus in statuis usus est aere non corinthio sed delia

acō autor est ply. idcirco culpatur hic a mamurra. CONsu-
luit nares. an uasa erea essent corinthia. CVlpauit. quia erat
ex ere deliaco quo ille est usus ut scribit plinius. T Vrbata.
uiciata modico uitro. MyRina uasa. humor erat densatus
sub terra in speciē uitri maculosi et non nihil commendabat
odore autore ply. CAlathus. significat calicem uinariū uer-
gilius uina nouum fundaz calathis ariusia necta r et in disti-
cois calathi nos satyrus nos bach⁹ amat. VETeres. arche-
typos ET uirides. et ponderauit calices gemmatos calices
enim apud antiquos smaragdo inserta ornabantur de his in
distichis gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum. SCi-
thicis ignibus. i. smaragdis nam smaragdi scythici reliquos
superant cum habeant maiorem asperitatem et minus uitii
Vrīdes gemmas. i. smaragdos. AB aure niuea. de elēchis
et crotalis intelligit nam crotala grandiores margarite ex
conchis auribus mulierum addebantur ut sonitu delecta-
rent uergilius crispum sub crotalo docta mouere latus idē
plinius de margaritis. VETros. non uiciatos. SARDONICE.
usus est primus superior africanus. FECit precium. obtulit
precium. Hyaspides lapides tante magnitudinis ut plini-
testetur se uidisse hyaspidem xii. unciarum unde imago ne-
ronis thoracata sit expressa. LASSus. longa lustratione. IPse
tulit. quia carebat puero. supra nunq̃ nequior fuit clauis

HEV TV. Poetis rosacee corone mittebantur
ad mensam exhilarandam ita nunc mittitur co-
rona a Martiale cesio cui dicit fore gratiorem
si putauerit rosam illam natam esse in suo agro
non nētano erat enī aīcus cesius sabiunis putet te de nomē-
tano mzo. R Vris. campani ubierant pulchre
IN THARTESSIACIS. Platanum celebrat
carmen que dicitur plantata fuisse in agro cor-
dubensi a cesare de hac nihil in historia extat

quāuis legamus platanum fuisse in licia modo domicilii con-
 cauam et calicule in agro ueliterno et in creta sub qua fert
 iuppiter cum europa concubuisse et delphis que fata dici-
 tur manu agammenonis he sunt platani memorabiles de
 platano autem cesariana nihil extat preter hoc carmen.
 THartessiacis. hispanis betis tartessus dictus est ut strabo
 scribit. CORDuba. oppidum betice. AMat proximum. ha-
 bet. LANE betice. fulue sunt in speciem auri sine ullo medi-
 camento. METallo natiuo. id est natuūli et īsito color. BRat
 tea. lammia auri. Llnit. uidetur linere et inaurare. PECus
 hesperium. id est oues hispanas. STAT. surgit. DEXtera.
 felix. uictrix. AVtorem. plantatorem. Syrix. nymphe ar-
 cadie quam pan. persecutus est usq; ad ladonem flu. ubi
 illa ope aliarum nympharum conuersa est in calamos palu-
 stres unde pan. phistulam composuit. SERa phistula. id
 est syrix. Lleo. bacho celebrante conuiuia. MERO effuso.
 id est affuso uino nam platani autoribus plinio et Macro-
 bio uino aluntur adeo ut hartenius petierit a cicerone di-
 em actionis commutari quoniam ipse erat eo die iturus in
 tusculanū ad platanos suas uino irrigandas. EXternis. nō
 usitatis. Dicere nemorosa. quia sponte proueniebat. PER
 petuos honores. id est perpetuam uiriditatem non manus
 pompeii uicti sed cesaris uictoris.

QUINCTIS. Philenis quid ageret illi duo uersus
 docuerunt dii mentem tibi dent tuapm hileni.
 Cunnos lingere que putas uirile hec purpureis
 uestibus utebatur que male olebant apud anti-
 quos supra quod bis murice uellus inquinatum utebatur
 igitur iis philenis non propter colorem sed propter odo-
 rem cui lingendis cunnis erat assueta

ADCOENAM. locus est pboebuz pasci mentu
la quoniam eius causa inuitatur a cynedie qui ita
pascitur non potest habere purum os nam hic
mētula uidebatur pasci et mentulam deglutire

HERCVLIS. germanicus strauit uiam appiam
ea parte q̄ paludester cludebantur uel harene
ut scribit papinius et que nunc solidum diem te
rebat horarum uia facta uix duarum. carmen
est papinii. hercules autem traiecturus armenta geryonis
uiam septem stadiorum muniuit uix auerrium ad littus ger
manicus hercules maior appellabatur in hoc opere prefer
tim herculem appellat quoniam ita appiam quam papinius
domitianam nominat strauerat quemadmodum hercules
olim uiam herculeam ad auerrium. poeta nunc tantum
hic templi domitiani meminit in quo sub nomine herculis co
lebatur et alibi appia q̄ simili uenerandus in hercule cesar.
papinius solus longiore carmine strataz uiam prosequitur
erat autem hoc templum in hac uia ad octauum lapidem
DESCendere. quia colebatur sub nomine magni herculis
quem uult assentando uideri esse inferioris numinis quam
sit domitianus. REGna triuit. nam sacerdotes triuie aricine
reges dicebantur ut apud flaccum in argonautis imitis ari
cia regi et papinium in syluis et tranquillius regez nemoren
sem appellat illum sacerdotem in calligula longa extat apd
strabonem historia de seruis inter se pugnantibus de cosa
cerdotio ovidius in fastis meminit. REGna nemorosa quia
diana dicebatur illic nemorensis. HVnc maiores. id est do
mitianuz SECurus homo. id est nihil magni cogitans aut
optas. ILlic. i. herculi. minori quasi dicat magna hic petun
tur ab hercule minore parua.

LCIDE. id est argumentuz. AGnoscende. dig
ne ut agnoscaris hercules rome erat in foro bo

ario triumphalis ita dictus quoniam per dies triumphi habi-
tu triumphali induebatur erat item eius colossus in capito-
lio. ARGOLICO tyrāno. EURISTEO regi argolico euristeus hel-
leni filius fuit qui perseo successit in regnum mycenarum s-
argium tenuit occubuit ad maratōem in prelio aduersus fi-
lios herculis qui seruitutem patris ulciscabantur caput ei-
corinthei est sepultum relique partes corporis targeti au-
tor est strabo. LYCHAS qui pertulit tibi tunicam a deianira
sanguine nesci uenenatū SEcurus. sine ulla ui. OETEI rogi id
est rogi quo combustus es in oeta monte. POENA. mors gra-
uis quia uiuus combustus fuit. LYDIA. hercules omphale
paruit in cuius gratiam nesci dicitur styga nec aduisses
inferos ebe iunonis filia sine patre uxor data herculi post
deificationem ut scribit homerus ebe que fuit filia iunonis
et habuit odio te amasset te uideat te. ISTO ore. cesariano

A VXOR. Hic petebat ius trium natorum a domi-
tiano cum haberet pulcherrimas uxores idem
supra dictum est in dentonem nescio quid de
te non belle dento fateris. DEO aduerso. domi-
tiano nolente permittere

L ASCIUM. Eschilus erat irrumator quod supra
dixit aureolosate. cur accipit eschile denos nup-
martialis ait se popocissime irrumationē a puella
quod illa quidē pollicita est sed poeta reuult cū
paup sit nā fellatricibus maius dabat premiū monet eschi-
lū qui non dubitat id precii dare ut hanc accipiat etiā si uelit
NEquitia blādicias. POposci puerile. i. nates quiddā ipro-
bius. i. irrumationē. PVra fuit. eā non attingi ne cogerer ma-
ius dar. MALA cōditōe. i. magno p̄tio ut supra soluerat

QUID TIBI. Accusat uociferationē magistratri-
ualis qui mane pueros obtundebat uerberibus
et uoce qui cū interpellat ei somnuz paciscit ut
tantuz accipiat si uelit silere q̄tum lucratur pro

sua uociferatione. Virginibus. que erudiuntur hor. discipulo-
larum inter iubeo. plorare. cathedras. RVpere. silentia id
est cecinere. MEDio equo. statuas equestres ponebant sibi
ipsis cauidici in uestibulis suarum edium ut a clientibus con-
ducerentur et haberetur in precio nemo enim conducebatur
ad eas agendas ut conqueritur Iuuenalis nisi stēmata et
statuas haberet in uestibulis notat igitur mores suorum tem-
porum martialis aitque sceleratum magistrum ludi tanto murmu-
re obstrepere quanto resonat officina fabrorum cum statuas et
stres facit cauidico Iuuenalis emilio dabitur quod petit et
melius nos egimus quare huius enim stat currus eneus alti
quadriuges in uestibulis atque ipse feroci bellatore sedes cur-
uatū hastile minatur eminus et statua minatur prelia lusca.
EQuo medio. equestri statue. PARma. nomen propriū pugilis
pugiles autem et aurige habebant suas factōes ut memit tran-
quillus magnū ergo uictorē factiosi sequantur. PERuigila-
usque ad lucē. Vinceti parma. placet de agatino intelligas quod
sepe parma uincebat in theatro

DIXERAT. In cecilianū ē epigramma qui ut se bo-
nū uirū iactaret usurpabat cicerois uerbum o tpa
o mores cicero autem eo uerbo usus ē aduersus ca-
tilinā coniuratū in prias et cum arma ciuilia moue-
retur. M. in aſſetatoe domitiani ait cecilianū sibi suis moribus
displicere nō alienis. STRueret. moliretur. NEphas. excidi-
us prius cicero in catilinā o tpa o mores senatus hoc itelligit
cōsul uidet hic tñ uiuit. GENEter et socer. pōpeius et cesar.
CEde. i. sanguine ciuili. NVlla feritate. ducū ut fuit sub cesa-
re et pōpeio. SORDet tibi. i. uidentur sordida et displicent
TVMores. perdit

MASSILI. Leo et aries adeo conuenerat ut et ter-
roris aries et feritatis leo obliti eodem uescerē-
tur cybo leones mansuetus temporibus domi-
tiani fuisse et epigramma alibi docuit et papinii

carmen testatur maiore merito utrumque dignum ait poeta
 ut hic pro leone nemeo inter astra sit ille pro ariete phryxi
 Vlgi massylli. nam massilia habebat ingentem famam leo
 num. POSuere. id est mites facti sunt uenti ponunt quando
 cessant et fere ponunt cum mitescunt. CAuea. locus erat
 quo fere seruabantur. DApes socias. id est coniunctas. LI
 cet ipse uideas. id est tu ipse potes uidere. F Etu nemori.
 id est preda ferarum qua solent uesci leones. R Vdis agna.
 faciat. F Eram. i. leonem. T Error nemei. id est leo nemeus
 qui inter astra est quem autore hyginio illic collocauit anti
 quitas uel quod sit princeps ferarum uel quod primo certamine in
 terfectus sit ab hercule inermi. POrtitor belles. aries qui
 traiecit hellē auream pellem habuit ut hesiodus et pheren
 des scribunt unde in reliquos fabula manauit heratostene
 autē autore eā detraxit iason mox iter astra euolauit hanc
 nonnulli scribunt esse in orchomeno boecie oppido hermip
 pus autor est arietem inter astra illum esse qui libero patri
 per exusta libye ducenti exercitum fontem indicauit

LIBER. Ad liberum pugilem cuius supra memi
 nit is miserat res aptas prandio in cista nihil au
 tem uini cum tamen eius nomine munus dignū
 sit uinum. COrona amyclea. id est laconica hoc
 propter pollucem qui amycleus fuit et inter pugiles tenuit
 principatum quod uersus homeri ostēdit et pugna illa be
 bricia cantata ab appollonio et flacco inter nostros. GRaia
 uerba quia ducebant originem ab amyclis patria pollucis
 TEsto uimine. id est cista an oliuas dicit ut supra oliuarum
 breue uimen picenarum quicquid uis accipe missum in cis
 ta tuo nomine quia tu appellaris liber ad liberum bachum
 alludit. DOna. id est uinum quod dignum est bacho.

QUENTIBVS. In cerdonem suturem qui factus erat diues morte patroni adeo ut munus gladiatorum ediderit quod supra indignatus poeta conquestus est. PElles antiquas. id est uetera coria. VEtus solum. an solum intelligit terram in corio que dum sit madida resoluitur in speciem luti. PVtre. resolubile. ardenti quia ardere uidetur. PRuris. lasciuus. LEcturulus. id est contemptum est usus hoc diminutiuo. LEues. uel ut sit epithetum calamorum uel ut nihil habeant emolumentum.

EFFigiem. Camomi uigesimum annum natum pater amiserat mos autem erat ut cariorum pignorum defunctorum imagines domi seruaretur pater autem camonii noluit effigiem eius etatis qua mortuus est sed fecit infantem causam affert poeta quia scilicet si uideret xx. annorum adolescentem pictum nihil loquentem recordaretur mortuum quod acerbum esset sed si uidet infantem non exprimentem uerba non miratur id enim est infantis non loqui. TAntum. solum. PRima figura. id est prime etatis figura. FLorentes uultus. uiginti annorum. MVta. nihil loquentia

NON Silice. tuccaz deridet qui balneum aquarum frigidarum hoc est calaz ad quas aque frigide deriuabantur ex ligno construxerat thermas autem aquarum calidarum hoc est ubi erant calefaciende aque ex marmore sine lignis poeta ait oportere ut balneum subiiciatur thermis ad aquas calefaciendas thermas habebant locum aquarum frigidarum quod carmen papinii ostendit in balneis etrusci et poeta supra ritus si placeat tibi laconum contentus potes arrido uapore cruda uirgine martiagq. mergi. STRage nemorum. id est strue lignorum. Plnea. compage id est coniunctis tabulis pineis. CARistos. opp. euboice insule inde marmora caristia papi

us undosa caristos. SInas. uicus phrigie unde marmur si
nadicum mittebatur. NOmas. numidia africe provincie
id est marmur numidicum supra marmore picta nomas.
EVrotas. flumen laconie ut scribit callimachus fontes a
git ex monte menalio confuditur alpheo rursusq; discedit
ripe eius tauro monte obumbrantur in laconia autem mar
mur uiride effoditur quod cunctis est bilarius et eurotam
papinius posuit pro marmore laconico uix locus eurote ri
pis. ERonte. uirenti nam illud est uiride marmur

HEC. In laudem eiusdem camoni. PRima forma.
infantia. CR euerat. erat adultus. SVas. genas
in quibus pululabat. PVrpura. lanugo illa pur
purea. INuidit una soror. ut supra de tribus una
negat id est lachesis. FERinatis. pensis immaturis. NON
alloquatur. id est quod ex pictura non appareat euz mor
tuus. anno. xx. Certe charte mee. hoc indicabunt et meuz
carmen testabitur

QUOD OPTIMUM. Carmen trimetrum iambicuz
subdito dimetro deridet priscum qui longo car
mine descripserat quod nam esset bonum con
uiuium idem fecerat olim uarro in menippeis qd
opus inquit est tam longo carmine ego uno uerbo dicam
illud est optimum conuiuium in quod non admittitur cho
raules hoc est ubi assit sobrietas et quieta mensa. CHorau
les. citharoedus

VNERA. Venefica uenefico nupserat. POST.
funera vii. uicorum interfectorum ueneno. VVlt seq
uiros. quos necauit na et ipsa interficeretur a te
qui ueneficus es

ADERAT. Laudat domitiani familia cuius mori
bus tota ciuitas amica sit cum antea iperatorie
familie supbia soleret odisse hoc autem fecit ait mo
ribus principis q; talis est. TVrbamior e. i. domuz

palatina. palatinū supeliū. TVorū. tue familie ut sit. CVix
cura domus. i. ita diligūt ciues tuā familiā ut pluriū faciāt tu
os famulos q̄ suos. REuerētia nostri. i. tātū uerētur nos ci
ues tua familia nemo h3 suos mores sed tuos o cesar

DVXERAT. Gell⁹ olī pauprimus uxore duxe
rat locupletē et anū ita eā pascit et aliis utit̄ ad
coitū iocus ē nā cū uideatur dicere gelium pas
cere uxore et futuere intelligit eū ex dote com
parasse familiam cynedorū quā pascit et futui

LEctor. Carmina Martialis a lectoribus lauda
bātur sed a quodā poeta uitupabātur poetam
cōpat coquo nā hic carmīa ut ille dapes parat
lectorē et auditorē cōiuiis nā hi carmībus fru
untur ut cōiue dapibus ex hac metaphora existit acumē
poete et ait se optare fercula sue caene placere potius cō
iuiis q̄ cocis. LECTOR. quicumq̄ legit et audit nostros libel
los. EXactos. politos

DIXERAT. locatur in cinnam cui astrologus pre
dixerat mortē intra paucos mēses hic nequid
heredi relinq̄ret oīa absumpserat falsa fuit astro
logi fides uiuebatq̄ paup cinna at poeta ait as
trogum non mentitū esse naz periit cum oīa absumpserit
quibus uitam sustentabat. LVxiosus. deditus luxui TVū
bis decies. i. uicies sextercia. TABUIT. consumptum fuit.
HOC est perire. nam pauperes mortuos sol3 appellare. M.

INTER. Germanicus harenā histrionibus inter
dixit concessit tantū artē ut domi exercerēt au
tor est trāquillus agit gratias principi martialis
q̄ noluerit offendi aures spectatorū obscenis
histrionum dictis. Vicit clara munera. i. superauit specta
cula imperatorū dignitate. SPectāt. i. relati sunt inter spec
tatores nā histriones iam spectabant alios ludos in thea
tro non ipsi artē suam illic excercebant

DVM TVA. Norbanū sibi amicū alloquitur cui re-
citata olim diuersis temporibus epigramata cū
aduersus .L. antonium militet pro domitiano
in germania nunc in libellū redacta mittit. SAn-
cta fides. i. tu fidelissimus. SAcrilegos furores. i. contra L.
antonium. RHeti. et uindelici populi sunt coniuncti noricis
ARtos. i. homines colentes germaniā. ORis uindelicis. in
septentrione. ESse raptū. interisse naz egrotauerat Mar-
tialis. NEc nescio. quia nouerat me bis iuucta. TRIeteride
id est iam sex annis

LANGVIDA. Paulū dissimulatōre accusat q quo-
tiens uolebat inuitare simulabat se languere ut
amici non uenirent cuz autē inuitabatur accede-
bat propere. nescio quo fato sit inquit ut mea
cena paulo languenti det pedes quibus acceleret. ABstin-
suis cōiuiis. quia eos non admittit sportula mea. i. mea coe-
na DEdit tibi pedes. ut scilicet uenires

DESTINATA. Consolatio est syllii italici lugen-
tis filii mortuū ab exemplo q non modo mor-
taliū hominū sed deorum etiam filii mortui sit
potens. ORe ausonio. i. facundus. NON semel.
nō uno tantum genere nā declamauit et carmina cecidit.
LInon. et lius meus est mortuus. TV quoq habes uuln-
. i. hēs luctū amissi filii orphei. IVPpiter tarpeius. tonans
iuppiter palatinus domitianus quorum utriusq filii iouis
sarpedon et domitiani infans in secundo consulatu mortui
sunt. NE fas. tantū scelus. EXonerare possis. i. merito de-
bes exonerare. i. leuare deos accusatione. OBnoxia. parē-
tia subdita fatis nam fata imutabilia dicuntur

SEPTEM. Luperūz item accusat supponentes
falsas testamenti tabulas et rogantem martiale
ebriūz ut testamentum signet at inquit poeta
nunc non signat meros annulus testamentum

sed lagenam ut ostendat se potu et ebrietate occupatus dy-
odorus uocatur quem iussi esse liberum his tabulis. **B**lesus
balbutiens. Signat lagenam quia ebrius sum et sum occupa-
tus in uini lagenis signandis ita eludit prauum hominem et
scelus suorum temporum notat

QVM. Amicorum muneribus conciliauerat Martiale
ruffus a quo cum iam coleretur nihil mittebat
monet posse fieri ut fugiat more belue que non
pascitur in cauea. **P**ostquam cepisti me. id est
postquam cepisti me ut te colere

LEGE. Hoc distichon est ex medio conuiuio iu-
bente stella ut Martialis carmen componeret dis-
cumbens tu hoc inquit poeta iubet stella nimis
dura conditione et ut absoluat distichon nam ad-
dapes properabat licet inquit etiam uersus malos facere ut
intelligas Martiale hactenus progressus aliquodiu substitisse
demum properantes ad epulas effutisse reliqua. scilicet uer-
sus scribere nempe malos.

HIC INGRAFFI laccus in cypro erat quod supra
dixit cum te flacce mihi redderet cythareia cy-
pros hunc amicum monet et per uoluptatem epi-
cuream quam sequitur rogat declinet estus cypri-
os nam egrotationem et mortem afferunt saepe. **O**bserues
diligenter uites. **C**repantes menses. id est mense augusto
Iuba leonis. id est quando sol est in leone. **G**ramine flori-
do. id est in herba floribus distincta. **G**laciem. ex niuibus et
glacie aqua congelabatur uinum coronis sutilibus rosaceis. **P**aphus
duplex in cypro nam est paphus et palepaphus. id est antiquus paphus
utque sacra ueneri erat inde modo paphia modo palephia dicitur
Alende martie. ueneri seruiebant quoniam colebantur a

mulieribus colebantur autem quoniam tunc primum Iuno
nis edes coepit coli. PLurima quadra. placent in quadra
seccabantur in sacrificiis cultro quem sece pistaz appellabāt
hoc libum quo in sacrificiis utebantur setium appellabant
autore festo.

AD COENAM. Hoc apertum est argumentum
sed dictuz est in illud conuiuuz quo domitians
post uictoriam sarmaticaz totaz romaz accepit.
INuitator cesarri. qui inuitaret numen domitiani
VE MALA. Condylum ingemiscntem diu
Qturno seruicio cōsolatur dū ostendit plura esse
commoda quam serui domini non tamen hoc di
cit ex animo sed ut derideat gaium condyli pa
tronū cuius et uicia et in cōmoda refert. **L**Ecticula. paruuz
lectū significat qua uel in bello uel pauperes domi iace
bant liuius de scipione scipio lecticula in aciez dillatus con
fluxit securos non perturbatos. **P**Hoebus. funerator. **T**Or
tores. dicebantur qui plectebant seruos domi quādo pec
cabant in dominum. **Q**Vod. sensus est hec commodā uidē
tur esse in domino tuo quod uomit mane et lingit cunnum
sed tu nō malles illa commodā quāz tria illa superiora incō
moda hoc est salutationem aes alienuz podagraz idest chi
ragram esse tuus. **C**Aius ter. id est habere illa tria incommo
dā que habet caius tuus

ADDERE QUID. Potus est solutus in uenera
tionem domitiani in cuius nominis lras pari nu
mero cyathos potat eundem potum supra cele
brauit neuia sex cyathis. **I**Mmortale. quod nō
corrumpitur. **R**Osa. subtilis. id est corona ex rosis quotiens
bibebant aptabant coronam capiti ut sit ut equemus lras
illius **Q**Vi. posuit nobile opus hoc est templum sacre gen
tis flauie **G**ERmanicus. a germania deuicta hoc nomen
equatur numero poculorum. **O**Pus. i. edem flauiam id est

domitianus. ORbe odrysis. id ē a septentriōe id est germa-
nicus in quo nomine sunt. x. lfe

ANTONICA. Absinthium et fantonicum dice-
batur a fantone oppido gallie et ponticus a pō-
to uinum fiebat quod appellabant absinthitem
ab asinthio in mixto libra in quadraginta sexta
riis musti hoc cuz aliis medicamentis aptum erat tum po-
tabatur ab eo qui esset uictor inferiis latinarū qbus quadri-
ge in capitolio certabant hypocrates. medicus tanquam
bene consulens Martiali miserat absinthez et poposcerat
tantūdeꝝ nulli mitteret nullūꝝ erat uinūꝝ melle conditūꝝ
hoc deridet. Hippocrates. medicina primus claruit secuti
sunt dyodes praxagoras. chrysippus. hic alter est. OS ho-
minis. uerbūꝝ ciceronis. i. o hoīem ignauū et imprudentem.
IVrga fantonica. i. absinthio fantonico. IAZ stupidus. hoc
est ex vii. homeri in iliade ubi arma permutantur a glauco
qui dat aurea cuz dyomede qui dedit aenia taz stupidus tā-
stolidus non fuisti o glauce homer⁹. hoc glauco saturni⁹
mentez abstulit Iuppiter qui cuz diomede tytide arma per-
mutauit aurea eneis. CHryse a. aurea diomedi donati. FLe-
borū. malos humores emēdat et insaniaz hominis oliz pota-
batur ad aciez ingenii perpurgandaz idcirco carneades re-
sponsurus libris zenonis eleborū candidū sumpsit sumeba-
tur autem tutissime in anticira insula oui. i. bibe dixisseꝝ pur-
gantes pectora succos quicquid et in magna nascitur anti-
cyra horatius tribus anticiris caput insanabile inquit igitur
Martialis si quis poposcerit munus dulce pro amaro dabo
sitamen uult potare cum eleboro. q. dicat nemo nisi stultus
et indigena eleboro posceret nullūꝝ pro absinthite

OLPHICVS. Athenagoras cuius etiam supra
meminit me tristem fecit anthenagoras fuerat
chirurgus ducta uxore coepit lingere cunnūꝝ
in hoc aperto nomine iocatur poeta cum alibi

mutare soleat noia ut supra non dicaz licet usqz mē rogetis
quis sit postumus in meis libellis et supra in nomine auiti
idem fecit ut autem ex mutatione litterarum risum moue
ret simul et derideat athenagoram non appellat eum chi
rurgum sed alpbicum quasi medicum utilinginum nam

grece latine significat utiliginem unde alphe
us flu. dictus est q̄ eius aqua utiligines sanat mutato igitur
primo elemento alpbicus inquit fuit athenagoras sed
ducta uxore factus olpbicus olphacit cunnum. Nomen
athenagore. nomen utrum credis illum esse athenagoram
et me appellasse uero nomine ille est nec fictum est nomen
quia nescio quid significet athenagoras ut potuerim hoc
fingere. Non ego pecco. quia aperte eum nomino et qui
alpbicum et olpbicum nouis nomibus dixi sed uester gre
cus quia olphacit nam peccare est errare ut ipse de se intel
ligit peccare item sceleratum aliquid cōmittere ut dicit in a
thenagoram cunilingus.

CLINICVS. Clinici dicebantur medici qui egro
tantibus medebantur ad differentiam eorum
qui in gymnasiis beneuolentes curabant Hero
des clinicus et fur subripuerat uas egro quem
curabat cum esset deprehensus ne uideretur furari sed cō
sulere morbo illius dixit stulte quare bibis. TRulla. diminu
tiū est a trua uase quo aq̄ lauatrina in colinam inferebatur
fiebat ex ere corinthio magno precio et argento corinthe
am fuisse testatur plinius argenteam cicero in uerrem tru
leum uas eiusdem forme sz maius. TRulla. uas ad bibēduz

RUMPIT. MOstramur. digito. ut illud persi
pulchrum est digito mōstrari et dicef hic est.
V Tergz cesar. titus et domitianus. SVb urbe.
in Ianiculo. q̄ CONuiuia frequens. q̄ sepe inui
tor. R. Vmpatur. ut illud uergili rumpatur ut ilia codri

gerionis gerionem autem fuisse tres filios chrysi scribit di
 odorius in anne tusco in tyberi. alcides minor. i. hercules
 thebaeus. afferuit ex bello uitelliano. **D**omitianus puer u
 na cum sabino patruo fugit in capitolium unde uitelliani eie
 cti sunt sed pigna conferta uitelliani uictores irruerunt
 in capitolium alios trucidarunt. atticum et sabinum in um
 culis duxerunt sabinum mortuum ad gemonias traxerunt
Domitianus dilapsus fuga latuit apud **C**ornelium ad uela
 brum habitu sacerdotis isiaci hystoriam supra memorau
 mus. Iuppiter apud syllium. **N**eu te terruerunt tarpei cul
 minis ignes. **S**acrilegas inter flammis seruabere terris. **A**
 seruit. liberavit eiectionis uitellianis. **M**alis regnis. i. a uitelli
 anis. **S**olus. hoc dicit in gratiam **D**omitiani qui creatus ip
 ator iactabat se dedisse imperium patri et fratri et illos i
 bi reddidisse. **I**uas habenas. i. imperium romanum. **T**er
 tius post patrem et fratrem in suo orbe imperio. **C**ornua
 ystri perfidi. i. germaniam. **T**er nam bis superauit **D**acos z
 catts semel sarmatas. **S**epe uolgesus parthorum rex pe
 tit ipse a uespasiano contra alanos simul rogauit ut unus
 ex liberis uespasiani mitteretur. **D**omitianus contendit ut
 mitteretur ipse studio et cupiditate triumphu parthici sed
 id recusatum est ne reliqui orientis reges idem peterent.
 recusatum autem hoc fuit sepe quia hoc sepe contendit mu
 neribus **D**omitianus sepe recusato. i. cum sepe recusatum
 esset. huius elocutionis frequens usus est apud **C**urtium
 et syllius eam usurpauit retulit nomen quia dictus germa
 nicus. **Q**uia ferro. quia germaniam uicit. astra suis quia de
 dit tepla flauie genti. **I**dera celo. quia suos retulit iter sy
 dera et patrem fratrem filium et uxorem. **S**erta ioui. quia
 lauream coronam intulit ioui capitolino ex uictoria sarma
 tica. autor est tranquillus. **N**umen herculis non sufficit ta
 tis actis. **C**omodet ora patris tarpeio. i. sumat **D**omitia
 nus imaginem iouis cuius unius nume tantis gestis par est.

QUADRINGENTORUM. Idem argumentum tabellat
scriptas quibus apparet me debere tibi. FOTI
us da centum. ut te putem liberalem.

QUE noua. Laudatur asili et pieri geminorum for
ma ut magis similes sint quæ castor et pollux et
formosiores helena quæ si eos pares uidisset cum
rapuit helena et fuissent tales castor et pollux
eos helena dimissa rapuissent. NOua leda. alia soror. Tleda
ris. i. forma helene. Therapneis amyclis. castori et pollu
cinam therapne opp. laconice amicle pria castoris et pollu
cis. DONa promissa. i. dona ueneris. i. helenam.

ENIAM uideor serap coronide longus. De
cimū librū editū ad iudiciū et emendationē pre
cipiti ardore emissum reuocauit suspensumque
habuit lectorem diutius dum et carmen iame
ditum emendat et nouum inserit cum eūdem librum iterum
sit editurus initio liber ipse expectantem lectorem monet
ne suspicetur nimis longus fore quod diu in manibus fuerit quod
si id existimat et noua castigatione creuisse arbitratur. mo
net ut pauca legat ita enim fiet ut breuis uideatur coronis
hemistichium homeri huius uerbi usum dedit nam ita scri
psit de eo qui arcum perfecerat auream autem coronā ad
didit. i. extremitatem in usum autem receptus est ut coro
nis diceretur quicquid additur in fine. poeta igitur appel
lat coronidem id quod addidit noua emendatione mali quia
sunt interpretati qui coronidem pro fine totius operis in
tellexerunt nam hoc uerbum retulit non ad omnes insequē
tes libros sed ad id quod huic decimo addiderat. ita autē
fuisse castigatum librum. insequens epigramma indicat ho
merus rostratas naues coronidas appellat nam rostra na
uibz addita dicuntur uidentur et appendice. eustachius
hoc uerbo usus est in primis iliados sera coronide sera ap
pendice ero libellus uidebor tibi libellus. FAC me breuē. i.

*Finis libri noni. Sed tunc finis
hominis.*

legito pauca quam cupis ipse. id est quantum vis tu ipse.

FESTINATA. Idem est ferme argumentum s3 po
eta loquitur indicans se decimum librum emen
dasse hoc accidit quoniam sub mortem domiti
ani hunc libellum absoluerat. Nerue successoris
temporibus non edidit traiano euecto ad imperium emit
tit. FESTINATA. properata elapsum quod exciderat nota q
olim legisti in prima editione utriq3 primo carmini qd non
indiguit emendatione et qd nuper emendaui pigra ceno
sa fugies flumina lethes. **N**le uitat flumina lethes qui cele
bratur et nō fama mandatur obliuioni nam signifi
cat obliuionem et aque lethee obliuionem ducere dicuntur
contra qui in nulla permanet memoria hominū dicitur ad
infernōs descendere supra idem dixit eodem sensu. **N**ec las
si marmora sisyphi uidebit de libro non interituro eris sup
stes uites meliore parte tui fama ingenii. marmora massa
le et lenior et iunior stemtis domesticis studiosissimi fue
runt adeo ut alienas imagies atris suis miseri passi nō sint
apte igitur poeta messala pro quocunq3 qui imagines auo
rum ostentat. hic dicebatur messala coruinus de quo puto
scripsisse luenaem de statuis loquentem. namq3 mino
rem coruini. marmora autem caprifico findebantur. Ioue
nalis de monumentis marmoreis. **A**d que discutienda ua
lent sterilis mala robora fici. i. caprifici mulio auriga crīpi
ponit crispum pro quocunque diuite siue a uibio crispo. d
quo tacitus siue a crispo uitrice. neronis d quo tacitus. nec
presunt secula non uetustate pereunt poemata nam secu
lis non cedunt.

QUERNACVLOrum. In euz poetam est epigrā
ma qui martialis nomen mētitus carmina emit
tebat plena maledictis et pene satyrico genere

de quo supra est conquestus. Quid prodest cupiant cum
quidam nostra uideri si qua lycambeo sanguine tela madet
uipereumque uomunt nostro sub nomine uirus. multis autem
argumentis probare nititur se non esse tam fedi carminis
autorem. poeta clancularius dicitur qui tenebris delectatur
neque audet suum nomen profiteri a clanculo in eundem sen-
sum supra dixit. Qui phibi radios ferre diemque negant.
VERna. nam uerne intemperanter iocantur et inepte inde
fit ut non damnem priorem nostram sententiam. Non es
crede mihi quid ergo uerna es ut simpliciter uernam illic
intelligas. i. seruum. DEntem sordidum. i. impuram repre-
hensionem nam qui carpunt geminum dentem agitare di-
cuntur ut illud. et geminum fregit in illis. PRObra fedas
contumelias. Lingue circulatoris. circulatores dicuntur qui
uerborum copia questum facientes proximi sunt scuris.
i. magna uerborum licentia uti solent quod supra dixit hoc
quod transiberinus ambulator hoc est circulator. PROxe
neta. negociator. VATiniorum uasorum uitreorum naz u
tinus beneuentanus calices uitreos faciebat in distichis.
uilia tutoris calices monumenta uatini. Accipe is fuit dis-
tortus corporis sutrine alumni ediditque munus gladiatoris
um beneuenti autore tacito. NOLit empti. i. nolit emisse. ra-
mento sulphurato. i. lignis sulphuratis nam sulphurat ali-
qua uitreis fractis permutabuntur. PSitacus. bonus poe-
ta. psitacus supra omnes alites humanas uoces reddit ut
pli. scribit celebratur carmine ovidii et papinii humane so-
lers imitator psitace lingue. COTurnix. indocilis est apte-
igitur se psitacum appellat quasi salutatorem et bene sermo
cinantem et poetam clancularium coturnicem indocilem ad
uoces humanas. Canus choraules fuit hoc est tiberen hic
mire placuit galbe a quo donatus est multis nummis ex
uata pecunia cum eum supra cenam delectasset huius me-
minit etiam plutarchus et Tranquillus. ascaules significat

eum qui tibia ex utre utitur que quidem uiliorum est perso-
narum et plebis. Tranquillus utricularius dixit in Nerone
uerbum ex greco latinum faciens uouerat se peracta uic-
torialudis et hydraulem et choraulem et utricularium. Sé-
sus est putas ne me uelle uideri autorez istius carminis qđ
tantum differt a nostris numeris quantum cedit ascaules
cano egregio tybicini. **N**igra fama. i. male parta. **V**mor
gemmeus. fama clara non obscura uehit in estimatione et
laudem alba penna felici penna et pura hoc est qui sua pu-
ritate laudantur nullius fama dilacerante quod supra dixit
Gaudet honoratus multo sed nomine lector. **N**otus esse
assequi famam tam praeue tanto aliene fame detrimento et
hominum odio. **Q**uoniam stare gratis. silentium possit hoc est
cum istud odium maledici carminis et detrimentum aliene
fame silendo possim uitare.

Quilegis. Mamurra Martialis carmen asperna-
batur quod in rebus quotidianis uersaret quod
nihil dignum haberet poetico ingenio et fabu-
loso poeta hanc non esse causam ait cur mamur-
ra carmen non legat sed id accidere quoniam nolit morum
reprehensionem legere que in epigrammate est conscius
sue turpitudinis nam quicquid carpitur putaret in se dictum
Oedipoden. i. fabulam oedipode et tragoediam scriptam
Thyesten. tragediam thieste autore Fabio Quintiliano.
Varrus magna laude scripsit filius pelopis et Hyppoda-
mie cui atreus frater tantalum filium epulandum apposu-
it. **C**aligantez. rettulit ad historiam fabulosam nam caliga-
tam lucem scribunt poete ea coena supra. Fugerit an phe-
bus mensas cenamque thieste. **C**olchidas. i. tragediam. id
est tragoediam medee quam etiam ouidius composuit. **H**i-
las. raptus a nymphis et ab hercule. egloga extat theocri-
ti que inscribitur argonautica. **P**arthenopeus. i. historia de
parthenopeo filio meleagri et atalante qui unus fuit ex du-

cibus thebanis. AT his. puer cibelis. ENdimion. primus
cursum lune deprehendit unde est dictus amicus lune qd
scribit plinius eundem dormientem luna amplexu dicitur fo
uisse. Ci. endimion si fabulas audire uolumus nescio quid i
lamo obdormiuit qui est mons carie non dum opinor ex p
rectus unde autore interprete apollonii lamius somnus
dicitur longissimus a somno endimionis qui in lamio obdor
miuit puer exutus pennis icarus filius dedali. Hermaphro
ditus filius ueneris et mercurii fuit. AQuas amatrices. id
est salmacem. salmacem fontem in caria scribit strabo falso
calumniatum qd eius aqua molles homines redderet uetru
uius huius fabule reddit rationem aitq loci amenitate id
existimatum fuisse plura sunt apud illum uerba ludibria lu
sus fabularum. Misere charte. que serunt fabulis. Centau
ros fabulosos filios ixionis et nubis. GORGONAS. hesperi
des ut licophron scribit erant medusa euriale styo. Gorgo
nes gorgon euio pepbreto sed nomina hec confunduntur
et per gorgonam medusam accipimus harpile filie pluto
nis ut Flaccus canit tiphonis sed Orpheus tiphonem ip
sum plutonem appellat carmine eo nomine inscripto ho
nem sapit. idest uitam hominis et ea continet que ad ho
nem spectant. NEC te scire. sensus est non legis carmine me
um nec i eo tuos agnosceas mores. qd si fabulosa te delectat
lege opusculum callimachi in ibim nam illic repperies fabu
lose multa dicta simul reprehensionem morum sed nec illa
leges quoniam et si fabulosis oblectaris tamen ea omino r
formidas si qua reprehensio coniuncta est illa ergo legis
quia hec fugis non quia illis delectaris. Callimachus gra
maticus callimachus item poeta scripsit in apollonium rho
dium discipulum suum quem ibim appellauit carmen p ob
secrum quod ouidius apud nos inscriptione et genere car
minis imitatus est multa a callimacho dicuntur in ibim fa
bulosa ut ab ouidio dum illius mores insectatur illud opus

liber de moribus

culum appellat martialis et ea nam morem signi-
ficat et totum illius opusculum in moribus uersatur. **L**Egas
ethea callimachi. sed nec illud leges quia illud etiam est in
moribus ita codex antiquus habet. Sunt qui legant nec te
scire iuuat ethea callimachi. i. tu non uis legere librum cal-
limachi de moribus quod non placet nam callimachus nul-
lam obtinuit precipuam laudem aliquo opere edito de mo-
ribus ut cum poeta uellet notare eius operis autorem hoc
est de moribus callimachum dixerit potius quam aristote-
lem sed ut dixi intelligendum est de opere callimachi in ibin.

OVIS quis. In eundem poetam in quem supra uer-
naculorum dicta licet non nulli imprudenter
putauerint hoc scriptum esse in eum qui in Mar-
tialem scripserat hic enim non inuectus est in
martialem sed in alios sub martialis nomine cui poeta extre-
ma supplicia imprecatur. **S**Tola. i. matronarum nam matro-
ne stola utebantur autores sunt Marcellus et Porphyrio.
Quidius. ec quid ab hac omnes rigida submouimus arte.
Qual stola contingi sumptaque uitta uetat. **V**ersu impio. sa-
tirico per pontes ubi sunt mendici et id cliuos collium roga-
totes mendicos. raucos assidua uoce mendica. **B**uccas
frusta supradictum est. **C**aninas. dandas canibus. **I**mp-
bi. hoc dicit quoniam panes magno discrimine apponeba-
tur alii ostrearum artholagani. **S**peurici alii furnacei aquatici
seu partici. caninas igitur buccas. i. dandas seu obiciendas
canibus quemadmodum apud Varronem datur pauperi-
bus. **S**olide. nam mucida frusta farine dura sunt. **I**uena-
lis que genuinum agitent non admittentia morsus. **L**ogus
december. i. longa hiems male indutus. **F**ornix. pauperes
obstructo fornice aliquod domicilium sibi componebant.
extendat faciat longum quando non defendit. **I**n spoda
orcimana. id est sandapila orcimana significat thecam ex li-
gnis rudibus et impositis periphrasis est sandapile

significat septum unde lectus orcuuanus. Sandapila dicitur ex uiminibus litem canum uolentium discerpere cadauer. AVes noxias. i. sectantes cadauera ut uultures coruos et miluos. pannus uestis ita enim in paupere dicitur unde pannosus. Sisyphi inquieti non quiescentis. ovidius aut petis aut urges rediturum sisyphi saxum eoli filius fuit qui isthimum deloponessi latrocinis infestauit unde isthimus sisyphius dictus a filio quam que sisyphio fundauit nomen ab isthino. GARulsenis. i. tantali qui protulit secreta iouis mortalibus. ovidius querit aquas in aquis et poma fugacia captat. Tantalus hoc illi garula lingua dedit. iouis filius fuit ex plote tenuitque paphlagonia imperio. DElasset. exerceat omnia supplicia ficta a poetis

FELICES. Traianus de daciis et scithis triumphauit uicto rege decibale. daciam provinciam fecit eius ex germania reditus optat poeta urna fors ducem traianum. VRna. hoc dicit in laudem

traiani qui que ab aliis imperatoribus olim arbitrio constuebantur ad urnam et sortes redegit ita laudatur a plinio Sors et urna fisco iudicem assignat licet reicere licet exclamare. HVnc nolo timidus est. intelligit igitur poeta sorte datum esse militibus ut sequerentur traianum non coacti imperio nunc latia mulieribus euntibus ad spectaculum traiani uenientis. DVlces inque. interuenientis. nam extra portam expectabantur ueteri instituto apparandi triumphi.

DIMPHarum. Traianus in germania per rhenum nauigauit. Plin. de traiano rhenus et danubius tantum illud decoris nostri uehere gaudebant hunc nomine tybris rogat poeta ut restituat imperatorem. Bibunt. liquefactas accipiunt. Contumeliosi quia calcat. AVreus. propter auream harenam. REcepti cornibus. alterum cornu habebant transhenani. alterum erat in imperio romanorum. VTraq; ripa. utroque cornu. i.

sic asserto et uindictato in potestatem utroque cornu serui
as romanis quod cuperes

UNDENIS. Locatur in famam sibi communes cū
scurris. ego inquit sum notus omnibus sed cur
inuideatis mihi cum caballis urbanitate sua me
notior sit. **M**ulto sale. multis facetiis nō tamē
proteruo quia abest a maledictis. **T**estius andremon ca
ballus. dictis et urbanitate magnam famam est affecutus.
Et preterea andremon in fabula maritus dryopes puelle
cōpse a phoebo. q. d. g. scurilius iocat notior est notans tē
pora sua.

QUAM tu. In paulum commiserans pauperum cō
ditionem q̄ iam nobiliores ita omne captatiōis
genus occupauerint ut pauperibus locus non
sit. **I**ntras annuz fascibus. idest qui geris consu
latum de plebe nume. Numa fuit pauper inter reges. i. su
mus pauperes et ignobiles dominuz et regez hec duo uer
ba sunt pauperum blandientium diuitibus. **P**ugnās. faciēs
iter. **I**n gemmas manus. hoc datur assentatori ut a facie ia
ctet manus. Iuuenalis nocte dieq̄ potest alienum summe
re uultum. a facie iactare manus laudare paratus. si bene
ructant si rectum minxit amicus. esse clienti seruire uestra
purpura. idest uos nobiliores. **N**ostros togatos. i. nos pau
peres iam togatis non est opus quia purpurati eadem of
ficia prestant. Dimisit. ab officiis exclusit.

NIL Aliud. In calliodorum qui uix exiguo mune
re dato se pyrithoo aut piladi parem predi
cabat quorum alter cum theseo alter cum ho
reste iter paria amicorū nūat at poeta negat
munerib⁹ quēq̄ posse uideri uerum aicum nan

ueri amicis communia omnia esse oportet. **M**Atellam. i. sca
phium uas urinarum porcos pirithoi. antiqui hereos habe
bant porcos ut ulixes apud homerū ut multū ad summū
uerbū **M**artia. plura negat q̄a nō uult reliq̄ esse communia.

EMilie gentes. **D**omitium profecturum in emi
liam et uercellas hoc epigrammate dimittit iui
tus quod cum ei sit amicus sed tamen p̄mittit
hoc cum cupiat eum recreari ex urbanis labo
ribus una saltem estate simul ostendit hunc multis esse ca
rissimum. **G**eetes emilie. ubi bononia **V**ercellas apollineas
Vercellis apollinē cultum fuisse non dum legi licet tamen
sentire cultum illie fuisse uel ex hoc loco **M**artialis. **S**unt q̄
sentiant uercellas dici apollineas propter aurum quod ef
fodiebatur quod placet nam eustachio autore aurum dica
tum est apollini argentum lune fuisse autē fossū illic aurū
testatur pli. padi phaethontera in quez phaeton cecidit p̄
usta attrita iugo urbano seruitute urbana tanti est tantum
ualet apud me quam formosus quam placebis. **C**um pe
regrinus eris. i. cū ueneris. albis amicis qui in urbe manse
runt pallida turba amicorum roma amici romani niliaco o
re egyptii fusci sunt.

Dicit. **M**annium una educatum a primis annis
alloquitur cuius gratiam se in patriam redire fa
tetur quod libenter facit cum non modo in pa
tria causa mannii esse uellet sed in scithia si op̄
eēt simplicibus annis. i. puerilibus. **P**Retextata amicitia. i.
puerili nam pueri ante. xiiii. utebantur pretexta. **O**ra au
riferas. i. hispaniam. **E**ndentia tecta. i. bilbilim que in edi
to ē. **M**Apalia. case getulorū que calamis teguntur. **P**Eni
siccū. quia penicarent aquis. **C**Asas scithicas. que in plu
stris sunt ut strabo. **R**oma erit. idest uidebitur nobis ubi
cūq̄ fuerimus propter mutuum amorem.

De iudicio
QVM. Cathedralitii homines dicuntur moles.
Supra inter femineas tota qui luce cathedras
delidet tales ministros habebat tucca et multa
preterea ad luxum sed captus amore meche
quotidie suspirabat. Scis inquit poeta quare male habes o
tucca quia est tibi bene nam ditissimus es ad lumina noc
turna. idest tu nocturnus. Fastose superbe. et spernentis
te madet lachrymis tuis rheda currulerat quo extra urbē
utebantur. sequebatur inquit asconius uxor clodii cuz rhe
da. Libis equis. hoc est equus massileus erat enim in deli
tis equus massyleus in longo puluere dum egrederis ex
urbe. TRiclinia strata. paratam cenationem tuo unguento
uel croci uel unguento quo uteris in cena. Baias nolanas. i.
uillā tuā amenissimā. TRientes setini. i. ciathi uini setini. ue
nus i meliore pluma que dormit i pluma olorina et tu in ea
dē dormis.

Q Edere ad crispum. TE nō cedere. i. amore. i. n
uiceris i amore erga me non exeret nō posset
ctinere cuz tua ruliacus. i. cū beas rura fertilissima

NOtate. aper diuitē uxore ludo simulato sagitta
necauit uidetur fortasse uobis id commississe p
erroreꝝ quia nesciret ludere immo sciuit ludere
nam factus est diues morte uxoris. DOtate locupleti. Do
tatus ut marcellus scribit cuius uis rei copia dī affluens.

SI Dona. Caium deridet qui solis promissis uole
bat uideri amicus et liberalis. Si inqt. pmittere
est donare ego promittā tibi multo pluꝝ q̃ tu
mibi que accipies quo mō tu das mibi astures fodiūt auz
in gallatia syllius. astur auarus uisceribus lacer telluri mer
gitur imis et redit infelix effosso cōcolor auro. alga eritrea
idest in fundo maris erithrei. naz plinio autore margarite

ab indis urinantibus in fundo mares rubri colliguntur avis
unica. id est phoenix aeno agnoreo. id est uase purpure.

AT VRnalia. Sternebatur uia appia a domitia
no ut supra dictum est cui operi prefectus e
rat Macer ad hunc poeta in saturnalibus sole
bat carmen mittere nunc eo occupato alloqui
tur musam quasi recusantez illuc accedere. **R**ustra cupis
quia non impetrabis hoc a me quia oino mittazte. **R**ibu
to. i. carmine quod soleo mittere in saturnalibus solennes
quos soleo mittere singulis annis nugas uersus. **O**btinui
se. siluisse. mensorum. mensores dicuntur qui de spaciis in
nerum scripserunt et ratione uiarum in quo fuerunt diog
netus et betonis iolius itez uirgilius non nulla de uis apud
nos tradidit horu libros legebat nunc Macer ut appie mu
mende ratione perciperet. uacat dat operam. **A**ppia quid
facies quasi dicat negligetur appia.

HEC Nimum studium colendorum diuitu car
pit nam usq; eo processit pauperum assentatio
ut etiam si nihil miserint diuites tamen eos co
lant in quo genere Marium auaru accusat qui
multos togatos habebat cum nihil his mitteret et q; graui
us est Marius cum sit pauper nec possit dare colitur i quo
non modo homine deridet sed etiam togatos eum sequen
tes. **P**ondet. pro comitibus. **S**terilem nihil reddente. Fa
tue toge. id est fatui togati qui steriles amicos colunt non
modo diuites sed etiam pauperes.

HEC Doctum. plinium secundum hoc epigram
mate laudat. cuius rei plinius ipse in epistolis
meminit mittit autem librum legendum et mo
net ut eius domum querat in exquilis parum
seueru uersante in iocis. **R**eus est labor. i. tibi tm pagē
dum ē iter subire ut puēias i exqlias lubricum theatri erat

enim orpheu' prope theatrum uel igitur ex stillicidiis theatri uel ex unguento theatri lubricus et udus erat. **M**iratis. sonum orphei autem regis aquilam hec est illa imago i quam supra e' epigramma. Dic mihi quem portes uolueru regina tonantem. **P**Edonis. ille est pedo cuius meminit Iu uenalis. Sic pedo conturbat Matho deficit. Pedonis poe te meminit ouidius sydereusq; pedo. sed hic alter est. **C**E lata pinna minore. quam illa gamynedem substulit ioui ia nuam plinii non tuo tempore. id est intempestiua et ante calices dat. **T**Otos dies minerue tetrice. id est litteris seue ris. **C**. uirorum. erat enim patronus apud centum uiros q erant iudices ut ipse in epistolis scribit. **T**Va hora. retulit ad illud quod supra non tuo tempore. **R**Osa. nam rosacea corona in luxu erat. **T**Vnc. eo tempore sparsio lyeo.

SCRIBERE. Sextum deridet qui obscuritate poe matum doctus uolebat uideri et probati. ait enim se malle scribere carmina que et grammaticis placeant et sine grammaticis probentur hoc est intelligantur a lectoribus quaz que doctissio iudice et interprete indigeant fuisse non nullos scribit. **Q**uintilianus autore liuio qui discipulos iuberent orationez obscurare quod damnat clarioris et modestus iurisconsulti fuerunt doctissimi qui eaz legu interpretatone uersentur hos duos noiauit cu uellet acutissimos interpretes noiare. **C**inna Cornelius cinna cuius no nulla carmina extant p obscurare scripsit sic ista obscuritate sine gramaticis. i. sine iterp'te

QVR. Spleniato. Philenu deformem cuius multu mentule coparauit supra eo epigramate no basio te phileni ruffa es monet quare spleniis utatur et labris cerussatis ne scilicet eaz basiet meto. **S**plemato. i. mento tecto spleniis. **C**Erussa. i. ungueto

IAM Numerat. Antonius primus hecibus tolo
sanus cuius meminit Tranquillus in uitellio et
supra poeta marcus amat nostras. **M**arcus pal
ladie non inficianda tolosse gloria. epicurus se
cutus relaxationi animi indulgebat in quo a poeta eiusde
secte laudatur iam hoc die natali nam celebrabatur natal
primus cognomen est nam dicebatur antonius primus au
tore Suetonio. placido euo placida uita quoniam decies olim
piadas. i. lxxv. annos respicit dies. preteritos qui acta ui
ta delectantur nulla dies ingrata. i. nullus dies displicet.
Cuius non meminisse uelit. id est cuius recordatione non
delectetur posse frui priore uita. id est posse capere uolu
ptatem uite preterite.

NATALEM. Celebrat natalem suum et cum. lxxii. an
num expleuerit ut alii codices habent. xviii. an
nos ut alii. xxvii. adhuc optat. kalendis martii
natus. lux formosior pulchrior. et puellae etiam
quibus solent mitti munera hoc die ab amicis mihi natalem
celebranti mittunt munera. **M**artius autem kalendis mune
ra mitti solebant feminis. ut supra ex tranquillo recitauimus.
L. liba. i. l. sacrificium. **B**is annis. i. bis nouenos ut alii codi
ces habent ter nouenos. **N**ondum piger nimis senectus. i.
nondum decrepita. Pactis tribus aureis uite. **S**ilegis su
pra ter nouenos conuenit fortasse quod non nulli ex uol
go dicunt de numero aureo qui in nouenum numerum di
uiditur ut dicat tribus aureis hoc est. xxvii. annis perfec
tis **S**ilegis bis nouenos quod placet tribus aut eis intelli
ge. i. tribus partibus uite aureis que sunt inuenta uiriliter
et senectus. he enim tres sunt auree et bis solis uidemur
uiuere. cum nec infantia nec etas decrepita ullam uiuendi uo
luptatem habeant. hoc inquam placet quam optima etas aurea dicta

est deterior argentea. pessima ferrea uel aureis a numero
elementorum nominis. nam sex sunt ita ter fient. xviii. ita
solet a nominum litteris numerum ducere. Post hac qui
da codex antiquus habet post hoc nec morá nec dié roga
bo. alii ita hñt post hoc horá ego nec dié rogabo q̄ placet

IN MATutina. Repetitum est spectaculum mu
tii idem supplicium magna animi constantia sub
iuit non nulli mirabantur. poeta inquit cum forti
orem uideri potuisse si non peccasset. ABdera.
urbs thracie condita ab abdera diomedis sorore eadem in
staurata a glazomenis uenientibus ex asia et dicta glazo
mene. patria fuit democriti. Matutina harena matutino té
pore. PLebis abderitane. an dicit insanus es. nam cicero i
natura deorum insaniam abderitanis insitam affirmat an di
xit plebis abderitane pro thracia hoc est tu es crudelissi
mus quales sunt thraces ut conueniat cum illo horatii qua
le mollire posset impia thracum pectora. est plus dicere. i.
plus laudis est. T Vnica molesta. i. satellitibus et apparito
ribus molestus uel tunica molesta presente q̄ tunica qua
deceptus est Mutius in scriba in spectaculo representa
batur. Non facio. ut ostendat laudem animi esse et nō cor
poris. an retulit hoc ad innocentiam quod placet nam qui
mutium representabat scelere damnatus fuerat. cuius laus
fuisset maior si non commisisset aliquid cur damnetur.

MAre. uarum centurionem in egipto extinctum
hoc epigrammate deflet et celebrat uite latia. i.
centurionatu nam centuriones uitam latiam ge
stabant. Plinius centurionum in manu uitis. Lu
canus de sceua centurione latiam longo gerit ordine uite
Silius nam uitis honore perfunctus latie subito stimula
rat agrestis. Iuena. post hec nodosaz frunebat uerti crui
tem. et lege sancitū ē supplicium militi qui castigare se uo
lenti centurioni uitam tenuisset. Paretomas egiptias a cen

tum uiris quia centurio preerat centum uiris frustra pro
missa quia oēs sperabamus te rediturū. thura pinguia nāz ua
porē pingue emittūt nile fallax qui non reddidisti uaz nū
quid potes hoc negare. ut non demus carmen uicturum.

NATALI. Diodori supra facta est mentio et ē
dita historia is enim uespasiani temporibus ci
tharædus imperatoris gratia floruit. nunc ce
lebrat natales alter ut sentio dyodorus magno
quidem conuiuio et mensa adeo ut et senatus discumberet
et equester ordo tamē ita ab omnibus uel negligebatur uel
habebatur odio ut nemo ei munus mitteret cum aliis diez
natalem celebrantibus dona ab amicis mitti solerent festi
ue igitur poeta in hunc iocatur. Accubat. discumbit cōui
ua nam promulgata lege Othonis a Domitiano ad minore
numerum redacti sunt equites cum pauci essent qui cēsoz
haberent equestrem quando ita loquuntur tñ muli in disti
chis ante frequens sed nunc rarus nos donat amicus. Ne
mo natum semel putat. i. nemo mittit tibi munus ut supra.
Natum nec semel te putabo. idest non mittam tibi ullu mu
nus in tuo natali.

FORUM. epigramma est in laudem traiani
qui templum iano dederit addito quarto foro
edes iani olim a numa condita fuit. Domitianus
forum quod transitorium appellauit iuxta ex
truxit hoc uerbo greco a tranquillo et methodium appel
latur. addito autem quarto foro a traiano transitorii fori u
sus cessauit. que ianum primum nam kalendis ianuarii pub
lica sacra celebrabantur iano cum sit anni principium per
uius uel quod referat ad forum transitorium quod dixi
mus conditum a Domitiano uel peruius hians frequent
bus rimis. Laxus tot fora. i. quatuor fora bifrontē ianum

amet tua carmina mei et eusebius in temporibus. Non ci
uis. sirie non libertine conditionis. i. non seruus nam e siria
serui ueniebant uenales. Ut uel parthie. notat libertos sui
temporis qui e libertina conditione fiebant equites. Catal
tis capadocis. e capadocia mittebantur serui. DE plebe re
mi. romanus et natus rome. CV cullo ueste. ueneti coloris
Meuius item ut scribunt qui tradiderunt de personis bora
tians tante fuit gule ut ingens patrimonium absumpserit
kalendisq. ian. damnauerit in capitolio se optare quadrin
genta milia eris alieni causam querenti respondit quoniam
octingenta haberet sed hic pro poeta accipitur.

NEQUIUS. In carum medicum qui in peritia mul
tos necauerat nuper autem mortuus est febre
dolet poeta eum esse extinctum tam cito cum
fuisset diu cruciandus. quod poterat fieri si sal
tem fuisset quartana. Fecit. nefas q. eum extixerit tam cito.

IBIS. Aemilius macer poeta fuit ueronensis qui
augusti temporibus in asia mortuus est ut euse
bius scribit eodem noie macer teporibus domiti
ani rexit hispaniam nunc in dalmatiam mitteba
tur quem abeuntem poeta in hispaniam rediturus hoc epi
grammate prosequitur alibi de administrata hispania non
ignorat onus qui scit succedere macro. Salone. opp. dalma
tarum et emporium ad littus. dalmate autem. i. oppida ha
buisse dicuntur ex quibus priamonem niniam sinotium et
non nulla preterea augustus deleuit autores sunt strabo
et appianus. Ltoreas saloneas. i. in dalmatiam. P. Otestas
hoc est ois magistratus quo fungeris. Pauperior laus hoc e
ex tuis magistratibus redis paupior. Terre aurifere. i. dalma
tie feret aurum vn metallum dalmaticum aurum dr papiu robor
dalmatico lucet satiata metallo. Slnu uacuo. i. nihil furatus

aut populatū. **V**Do gaudio. lachrymosa letitia. **P**Et emus
celtas. et hiberos. i. ibimus bylbili celtiberie. **M**inor catul
lo. alludit ad macrū **V**eronensem. qui catullo populari suo
fauebat. **S**ic sim tibi. i. sic ego cedam uni catullo tuo iudicio

A**D** **L**apidem. Fabula uulgari uanitatē otacilii
pauperis contendētis cum torquato diuite re
rum omnium magnificentiā deridet uaticināq;
fore ut ita rumpatur **O**tacilius uolens equari
torquato quemadmodum rana dirupta est cum uocem bo
uis uellet emittere. **C**ucumam. appellat cucumam fornacu
lam exiguam uix cucumam uas excedentem. **D**aphnōna.
id est nemus laurorum ut platanona supra dixit nemus pla
tanorum multa autem erant laureta in urbe ut scribit plini
us omnium nobilissimum in auentino et celeberrimum i uia
flaminia ad octauum lapidem in uilla cesarum que ad galli
nas dicebatur ex quo laureto triumphantes cenabantur
et ramum manu gestabant.

P**L****O****R****A****T**. In herotem eodem argumentō quo
supra scripsit in mamurram cupientem ornatissimam
suppellectilē emere cum pecunia care
ret supra. in septis mamurra diu multumq;
uagatus et sub eodem nomine alios item notat idem cupien
tes. Myrre maculose. maculis distincte. nam mirra humor
cōdensatus qui ducebatur in uasa maculis distincta et ma
gni pretii unde myrrina pocula. **C**itrum. mensam citriam.
Iota septa. quicquid uenditur in septis. alibi. in septis ma
murra diu multumq;
uagatus.

Q**U****M**. Phileis nomen lene est apud propertium
hic meretricis in quam iocatur recenti facto nā
cum duo pariter ad eam uenissent et uter prior
futueret disceptarent promisit se daturā utri
que pariter et dedit. nam utraque parte est oc
cupata ego potius intelligo iocum esse in uerbo institit.

nam substulit significat in altuꝝ tulit substulit item subripu
it alter igitur subripuit tunicaz alter potitus est coitu et ita
utriqꝫ dedit alteri coitum et alteri tunicam. **S**ustulit pedē
id est eam compressit alibi de ea que futueretur tolluntur
qꝫ pedes o medicina grauis.

QUID. Gallum rogat ne exigat a se operam
togatam hoc est ne uelit se comitem cum ea in
re magnam faciat iacturam otii et **G**allus nul
lam capiat utilitatē. **C**Ruces ingenuas. ad dif
ferentiam crucis seruorum nam cum ingenui simus uide
mur tolli in crucem quemadmodum crux est supplitiū ser
ui ita hic labor est crux nobilium. **V**anos. nullam afferen
tes utilitatem. **N**ocent. quia facio otii iacturam.

RAROS. eodem argumento supra scribit in se
nem qui ad motis temporibus capillis medio
caluitio gerio uidebatur hoc est habere tria ca
pita nunc notat **M**arinum eadem accusatione
qui cum omnia fecerit tamen caluitio proditur. **A**Inc et hīc
utroqꝫ latere capitis. **R**Edeunt. ex caluitio. **R**Edduntur.
sibi in locum suum. **C**yris. i. nodis grandibus. **A**lmyrotē
Almyrotēs significat marinum iocatur igitur aitqꝫ capillis
redeuntibus ad tempora almyrotem hoc est marinum ui
deri sedere inter duos comatos. **C**Aluitium. compareat
marino seui tempora comata splendoro et Theoforo
pueris comatis et elegantibus quorum utriusqꝫ meminit
Martialis. **C**Aluo comato. id est sene qui uelit uideri coma
tus quom caluus sit.

LADON. **L**adon fluui⁹ est in arcadia ut alii scribūt
in thessalia pater daphnes ut cecinit **P**apini⁹
ut alii filiam pene scribant hic nauta est qui pa
ratis hortis iuxta Tyberim nauim mersam ap
posuit aduersus inundationes fluuii unde opem tulit suo
fundo ea nauim mersa que anteqꝫ mergeretur nihil faciebat

lucti in hoc iocatur poeta. **C**ARINE tyberine. que uelatu
ram faciebat in tiberi. **V**AGUS. inundans. **E**MERITAM. que
iaz cessabat in ripa. **V**ADIS. idest inundationi fluminis. **A**VXIL
lium. quia uigera seruauit.

IN **E**MO. Laurus pila optime lusit dum iuuenis
esset factus senex pauper uidebatur. **P**RIMA
pila. lacerata ueste prime pile dicebantur effi
gies laneae que in compitis suspendebantur ut
supra dictum est prime dicte ut placet quoniam in princi
pio et capitibus uiarum pendebant his addebantur uestes
lacerate. **C**ALUIT. incensus fuit. **P**ILLE. lusorie. **P**RIMA pila.
hoc est uidetur illa prima effigies lanea que appendebat
in compitis adeo laceratas habet uestes.

IN **I**RARIS. afer ob deformitatem uxoris noc
tem ducebat insomnes quod cum ob aliam cau
sam uideretur facere poeta indicat ueram rati
onem. **C**VM qua. quasi diceret cum deformi.

OCTOBRES. natalé restitui patroni celebrat
hoc carmine ad hunc scribit Plinius in episto
lis cum autem diem natalem celebranti munera
mittere soleant optat Martialis ut amplissima mu
nera mittantur restituto non parua et exigui pretii qualia
in saturnaliis ei afferebantur a clientibus tanquam patrono
nam clientes munera patronis afferebant ut Macrobius
tradit. **P**LA. studiosa sacrorum. **K**ALENDAS octobres. que
sunt dies natalis restituti caufidicis. **F**A. uete linguis. **I**. si le
te ut Macrobius interpretatur in uergilio. **C**EREI. mitteba
tur in saturnaliis non satis explorata causa monumentis
antiquorum alii enim scribunt missos fuisse ut satisfaceret ora
culo quod iusserat dari saturno
autem significat lumen et uirum et alii huius instituti ori
ginem referunt ad publicum tribunum plebis qui cum patroni

grauiora munera exigent a clientibus iussit ut cerei tantum mitterentur ditioribus. **A**Ridi. i. pauperi triplices tabelle que habent tria folia. **I**ocos decēbris. saturnalia nūc kalendis natalibus restituti. **A**Grippa. dicitur quicunq; im pedes nascitur quod mali ominis est ut **N**onius Plinius Solinus scribunt hoc nomine fuit rex qui tenuit iudeaz palestynam ut ex historia Iosephi percipi licet. **T**ymidus negotiator. hoc est epitheton syrorum nam syri timidi dicuntur inde ueni in hanc opinionem quod supradixit uiro per syrios tibi tumores ita esse intelligendum hoc est iuro per sacra isidis syrie nam sanctissimū erat iusiurandū per isidē ut supra nec per **A**liace bouem iuence et per sistrū isidis ille iurat apud iuuenalem. **C**enatoria. dicebātur uestes qui bus intercenandum utebantur propterea ita loquuntur in distichis nec fora sunt nobis nec sunt uadimonia nota hoc opus est pictis accubuisse thoris. **R**eus pugnorum. i. e. brius qui aliquem nocturno tempore pulsauerat nam ebrii olim rome occurrentibus pugnos inferebant ut illud iuuenalis aut dic aut accipe calcem. **I**nfamata. accusata adulterii. **E**nex. alter euctus.

OMNES. In cottem furem qui cum alii alia officia diuitibus prestarent ipse loculos tantum uolebat gestare et tales sed ut furaretur aliquid ualde inquit poeta officiosus est cotta qui loculos tantum pretorum uelit gestare. **O**fficiosus. ironia quia ipsi tantum tibi seruis non alteri officium prestant et alludit ad officia ipsa id est magistratus quorum fiscum gerebat.

INO LABOR. laudat effigiem Iunonis sculptam a polycleto quamuis hanc imaginem non reperiam inter polycleti antiqui opera cuius duo pueri talis ludentes nudi quia astragali fontes dicebant in Titi imperatoris ede erant et Hercules

anteum suspendens a tellure et alia preterea opera sed de
altero polyclete loquitur. DEas. minervam et uenerem.

QUID. VELLIS. expilas laceffis prouocas. CIne
res ita appellat cunnum. MAtter. heccuba. LE
oni. mortuo a fetore oris qui similis est cunno
uel quod placet prouerbum est cum uolumus
aliquem excitare qui moueri non potest.

MARI. discessurus in hispaniam commendat rus
et domum Mario amico. A'Tma. oppidum la
tiiuxta pontinas paludes eiusdem nominis
in boetia. TONantis. Iouis habebat in hortis a
ram Iouis et Syluanicui pinus est dedicata et fructus cy
beli. DOMinam uirginez. idest dianam. MArtem principē.
quoniā kalendis martis sum natus. NEnius flore. omnes
nymphæ fugiant priapum.

PRIOR. Flauius Clemens patruelis fuit Do
mitiani hic alter Clemens est coniunx a Atefti
ne Sabine cui carmina mittit. R. Fgio. helicaonis
dicitur regio patauina inepte igitur hunc locū
deprauarunt et imprudenter scripserunt heliconis p he
licaonis quod ne facerent potuerunt admoneri disticho
ubilane patauine ita loquitur nos helicaonia de regione
sumus quare dicta sit helicaonia illic dicemus. Si tu prior.
ante me nam ego cogito illuc euganei populi sunt dicta
nobilitate nam nobilioribus Herculis focus dixerūt genus
quasi Plinius autor. Picta arua. idest uineta pa
tauina. SVta. tecta. CHarta noua. nonduz edita. NEc for
dida mento. idest nondum barbata ut in distichis expo
nemus et supra diximus.

NON. mittit amico poma non nata in agro suo
nomentano sed nata in suburra hoc est emp
ta nam et supra dixit quicquid alteri ager dat
sibi nasci in media suburra. SFRpens. massilus

id est hesperidum qui seruabat poma aurea hesperidum
Alcynous. rex pheacuz habuit pulcherrimū agrū. **E**er
minat. producit mihi fructus mala plumbea nullius pretii
alludit ad aurea mala.

INFANTEM. ludens ostendit gallam esse fella
tricem quod supra dixit non fellat tanti galla
quid ergo tacet natum enim infantem et mari
tus negauit esse suum et adulter ait poeta cum
maritus et adulter negent filiū natū suū esse aperte negāt
se fuisse. q. d. irrumarunt te fellantem. **V**tuisse. sed irru
masse.

SEPE. laudat otium patrie sue ubi poterit ui
uere paruo pretio quo rome non potest stul
tum igitur est colere. diuites cum locus possit
tibi suppeditare id quod ipsi non dant **A**uitus
mirabatur quare uellet reuerti in patriā cum fuerit rome
xxxiii. **S**itia. hispanie est Ptolomeus scribit iuxta alauona
Beatum. me uideri diuitem luxuriantur possunt afferre
luxum. **P**ascitur. ager ut supra pascimus iugera **P**ascitur
substetatur. **M**aligno. quia emuntur ligna. **C**onturbator.
ut dixit conturbator aper qui multa requirunt et sollicitu
dinem et curam. **Q**uatuor. autumnus. i. quatuor annis.

QUAM. Iocusest in infelicitatem suam q. scriptus
heres a moriēte cuius funus curabatur causaz
cōualecēdi dederit nā ille liberat⁹ est a morbo
Papyrus adhibebatur rogo mortuorum ut ar
deret facilius quod docuerunt egyptii qui papyro ad ignē
utuntur ut scribunt Plinius et **S**trabo odores item sparge
bantur ut mirra et cassia et alia **P**apius sed quid ego exe
quias et prodigia flammis dona loquar moestoz ardētia
funerali luxu quid ciliis flores quid munera graminis in
di. **P**olinctores. dicebantur qui curabant funus ut **M**oni
us ex Varronis et Plauti testimonio docet et **C**assius in

annalibus pollincere dixit procurare funus Numa inquit
constituit ut pisces quisquamosi non essent ni pollinceret
patrimonia ad conuetus publicos et collegia facilius eme
rentur. POLYNCTORE. uespilione uespillo tamen dicitur qui
effert cadauer.

ADDAT. publius egre ferebat ministros pulch
ros inspicere Martiale conuiuia qua de re supra
conquestus est in affrum hi inquit ministri non
conueniunt tuis moribus nam si uolueris eos
adesse necesse est inspiciantur. Vetus citru. i. mensam citri
am. PRESTA. fac adesse. Hircosi. male olentis. DOLOR. quo
afficeris dum spectantur ministri.

ROMANA. In imaginem socratis cuius gra
uitatem si os romanum esset non grecum simi
lez esse dicit seueritati qua Iulius ruffus in saty
ra scribenda uti laus est igitur Iulii ruffi qui tan
quam alter Socrates uitia carpat cuius meminit Plinius in epis
tolis. ROMANA. i. si romanus fuisset socrates.

QUID. noto argumento conqueritur quendam
poetam inserere carmina sua uersibus ineptis
quos componebat de quo supra est conquestus infidentinu sed tamen eum non magis pos
se esse bonum poetam ait quam posset currere si alterum pede
lignum haberet alterum lade uelocissimi cursoris. Quid
tibi est. quid habes. Litigante. quia meum carmen non con
uenit tuis uersibus LADA. cursor alexandri qui pedentibus
uestigiis uix harenam signabat huius meminit Solinus et
Catullus ueroneus.

HELYSIO. laudat Capitolinum scurram quem
galbe anteponebat qui cesarianis temporibus flo
ruit notus carmine Iuuenalis si potes illa pati
que nec sarmentis iniquas cesaris ad mensas

nec uilis galba tulisset. **¶** Vo cesare. augusto quod placet
quis nonnulli de tiberio sentiant..

Q **VA.** Iocus est in philenum et **Q**aditanum quo
rum alter adulterio uxoris habebat filios al
ter alieno carmine sibi uendicato uolebat uide
ri poeta. **S**it factus pater. i. habeat filios.

¶ **VNICEPS.** Reuersurus in patriam alloquitur
populares suos et querit an post. xxxiii. quos
in urbe consumpserat uelint se in urbem accipe
re et an humanitatem didicerint qua cum care
rent ipse romam uenit. **¶** **V**nicipes. populares. **L** **E**ta. lata
g. littera. **¶** **T**Enui. x. santi in lyrico carmine. **¶** **V**frica. i. dum
agitis uitam rusticanam.

I **STR** **Q.** dat libellum **¶** **A**ui amico eunti in pa
triam et mandata ut ueteres sodales salutet et
sibi agrum paret ad otium. **¶** **T**Aracanis. Taraco
nobile oppidum sine portu et nobile uino. **¶** **Q**ui
to effedo. idest quinta mansione. **¶** **T**um parentem. idest
me qui te edidi. **I**Am timidus. similis locus est apud Ioue
nalem umbritii dum a mulione uocaretur. **¶** **L**axauit. appa
ruit emissis multis nauibus. **¶** **N**on moratur unus. idest om
nes adsunt preter te uel non moratur unus idest unius ex
pectatio non solet retinere nauim quin discedat.

Q **VO. QVO.** **L**iber otiose tendis. exiturum. xi.
librum alloquitur quasi properantem in pala
tia quo uiuo **¶** **D**omitiano solebat mitti prefec
to cubiculi parthenio qui poete carmina impe
ratori reddebat eumque monet ut potius ad turbam otio
sam se conferat occupato parthenio supplicum libellis
¶ **O**tiöse. otii indigente. **¶** **S**indone. non quotidiana sed fes
ta. **¶** **I**n reuolutis. non lectus non enim legeris. **¶** **L**ibellos.

VAcatur. impartitur otium parthenius enim doctus erat
ut supra nam quis ab atonio largius amne bibit. MANus
minores. idest satis sit tibi si legeris a minoribus partheni
o. PORTicus. quirini habebat enim iuxta porticum quirini
quod supra dixit uicinosq; tibi sancte quirine lares eo lo
co conueniebant homines negotiorum componendoruz
causa et non nunq; agebantur illic sponsalia ut Iuuenalis in
dicat officium cras primo sole mihi peragendum in ualle
quirini tamen sequitur nubit amicus. POMpeius. porticus
pompeiana porticus europe et porticus argonautarum
in campo martio supra hinc. si recessit porticum terit tem
pli an spatia carpit lentus argonautarum an delicate sole
rursus europe puella. AGenoris. porticus europe. DO
minus pme carine. idest Iason. LEuis. alludit ad argo que
dicta est a celeritate. SPonsio. sponsonem appellat depo
sitionem pignorum uter esset futurus uictor an incitatus
an scorpius nam hi duo aurige omnium sermone celebra
bantur sunt qui hoc ad sponsalia referant sed non placet.

CRISTE. dimittit omnem frontis seueritatem
cantaturus carmen saturnalitium ueteri licen
tia principe Nerua. DIuini. Catonis Roici. O
filia. idest o censura. O fastus. personati idest
o uos qui erigitis supercilium et frontem tanq; personam
et laruam seueram sumitis quom alia frons leuis et mollis
subsit.

RECTORES. Santra poeta fuit qui grauitate
censoria carmen scripsit duris numeris lepore
nullo complexus philosophoz dogmata quo
rum etiam imagines coluit. EDiscite. mandate
memorie. Nihil mihi uobiscum. est nolo uos lectores.

NON. auaritiam suorum temporuz notat ait eniz
se posse scribere grande carmen si fata dedis
sent alterum mecenatem quemadmodum nerua

alterum augustum concesserunt. **P**ympleis. dicitur musa
nam pyeria olympus lebetrum pympla loca thratie sunt
quorum incole migrarunt in parnassum et hisdem nomini
bus loca dicarunt autor est strabo eadem dicitur pymplea
Papinius licet enthea uates exuperet pymplea sitim. **V**R
bana otia. idest homines urbani in otio. **T**eritur. usu. et lec
tione consumitur. **E**ticis pruinis. nam illic in expeditio
ne erat traianus britannia albiu dicebatur ab albis mon
tibus hoc nomen sibi usurpauit cum relique insule uicine
britannie dicerentur ut **P**lynius tradit forme triangularis
ex dimensione **D**iodori domitorem non senserunt nec bac
hum nec **H**erculem neqz illum ante cesarem. **N**escit ista.
quia nihil pecunie mittunt. **A**ugustum. idest neruam alte
rum augustum.

ACRA. optat felicitatem Nerue et perpetu
um imperium una cum senatu primum rogat
uestem cuius sacra ex troya allata fuerunt ab
enea unde ignis uestalis dicitur troicus a **P**ap.
Syllius et uos uirginea lucentes semper in ara laomedon
tee troyana altaria flame. **H**eros troye. i. eneas. **A**Vro e
terno. idest eterna auri imagine. **S**oror. o luno filia o **M**i
nerua. **T**ota. quia ex solo capite eius nata est. **T**ertia no
mina fastis purpureis. uel quia tribus annis regnauerit
quod non placet uel ad tria nomina Iani alludit qui Ianus
Patultius et clusius dicebatur ut **o**uidius emit magis pla
cet distinguas ut de consulatibus nerue intelligas qui ter
tium iam agebat consulatum quemadmodum domitianus
xvii. consulatum gessit.

ANTA. Neruam antiquis nominibus morum
sanctimonia antepōit. **C**esar. nerua. **S**ed nu
ma pauper erat. propterea minus in eo miran
dum est qz coluerit rectum. **N**on trader. idest

magne continentie est inter diuitias. **CR**esos. diuites. **NV**
 mā. i. esse cōditionis Nume et animi. **IN**gentia nomina. i. q
 sunt in magna admiratiōe. **V**Acuare. i. educer umbras ab
 elyſiis camillus qui urbem defendit a gallis ab exilio reuo
 catus quo fuerat missus deprehensis duabus portis eneī
 ut scribit Plutarchus eius domi ex preda ueiētana nostri
 exilium illud ascribunt prede mole diuise is secūsus romu
 lus est appellatus q̄ ut ille condiderit ita hic seruauerit ur
 bem. **F**Abritius. missus aurum a pyrro repudiavit in mor
 tali animi continētia. **B**Rutus. qui reges eiecit. **G**Audebit
 patietur te esse impatorē qđ non passus est sub tarquinio
 Sylla cruentus. nam in bello supra centū milia hominū de
 leuit autore Appiano nonaginta senatores. xv. consules e
 questris dignitati duo millia et sexcentos dictaturam de
 posuit sponte que in eo erat imperium Cornelio isaurico
 et claudio Pulchro cōs. secessitq; Pateolos ad otīū. **C**Ras
 sus. qui iuit in parthos ut cōueniat cum cesare et Pompeio
CAto. perpetuus hostis cesaris Cato uticēsis ut cesar scri
 bit incōmentariis. **E**Rit cesarianus. i. cesaris nostri studio
 sus ut Iulium cesarem odio habuit.

U **NCTIS.** Saturnalitium potum exercet Lusus
 lasciuū carmē. **O** roma pileata. nam serui in sa
 turnalibus pillea sumebant libertatem agētes
 quinque diebus. **P**illeata. libera. **V**ersu. nō labo
 rioso s̄ facili et lasciuo. **D**leb⁹ unctis. rtulit ad cōmēstatio
 nes et ebrietatem eorum dierum **S**Enis falciferi. Saturni
 qui habet falcem. **F**Ritillus. ludus alec. **R**Egnatur. quia
 impune exercetur. **F**Ritillus. alueus finum idem signifi
 cant ut Porphyrio interpretatur. **C**Vre pallentes. quibus
 homines pallent. **M**Orosa. difficili. **N**olumus. cogitare an
 sit bene dictum. **D**imidios. quia qui nolebant iocari non

poscebant plenos trientes sed dimidios ut diutius essent
in iocis. Pythagoras. maritus fuit Neronis nam ei ex gre
ge contaminatorum nupsit Nero ut tacitus scripsit iusto
ritu nuptiarum celebrato eundem tranquillus appellat
Doyphorum Policenis Sicionis doriphorum ere expres
sit uiriliter puerum doriphoi autem dicebantur qui has
tas gestabant. XV. poete. idest multa poemata cum cal
uero mero. CATulliana. multa quot poposcit catullus da
mibi basia mille deinde. C. deinde ini altera da secunda cē
tum. DONabo passerem. idest scribam carmen in laudem
tuam quale scripsit Catullus quod passer inscribitur in a
mice consolationem que passerem amiserat tanto est mai
or passere catulli q̄to etiam opus stelle de columba uiolan
tille amice quod columba inscribitur.

NAM CERTE. In paulam moecham de qua su
pra comeditres sunt sed amat tua paula lupce
quatuor hec temporibus Domitiani maritū fal
lebat excusatiōe spetiosa quotiēs ad adulterū
se cōferebat nā modo dicebat se uelle ire in albanū iussu ce
saris qui illic quinquatria celebrabat mō circeios nūc mor
tuo Domitiano et sublata omni excusatiōe simpliciter uiro
fatebat se uelle ire ad adulterū. STupido. hebeti imprudē
ti. IAm strophā talis abit. Strophā significat dolosaz excu
sationē supra nihil stropharū est iaz salariū dandū est pli
hic ego aliquā strophā inueniā. ABit. sublata est. Licet ti
bi esse penelope. i. dotes seruare pudicitia. SCabies. pru
ritus tue libidinis ingenium uetus idest inueterata natu
ra ergo tuo ingenio es moecha et non iussu imperatoris
ingeniosa que solebat uti strophā. Hictericam. Hicteri
cus morbus est quem Celsus. arcuatum
uocat siue regium regium autem ut ipse interpretatur

quoniam luxurioso cubiculi apparatu et regie magnificen-
tie aspectu curatur. **L**Acu sinuessano. sinuessana balnea
quibus narcissus libertus claudii morbo leuatus est ut scri-
bit tacitus multis morbis medebantur ut autor est strabo.

I **A**Ssa. odorem basiorum pueri odoramentis
omnibus anteposit balsamum iudee peculiare est
omniumque unguentorum odorem superat o-
pobalsamum succus balsami eximie suauitatis
qui tam tenui gutta colligitur ut alex. illic res gerente toto
die uix conca impleatur. **O**pobalsama. unguenta suauissi-
ma. **E**Xterni. nam mitilenei pueri et ex toto oriente peti-
ti in pretio erant et ipsa unguenta fuerunt externa exoti-
caque dicebantur ut e iulii cesaris et licinii crassi edicto appa-
ret qui unguenta exotica uendi prohibuerunt. **L**Axa. uel
attritu nam unguenta attritu frangant quod placet uel las-
sa prolabantia nam opobalsama labuntur. **R**ocus ad cori-
cum omnia superat sicut Cilicum tertium centuripinum sici-
lie quartum phlegreum. **C**apsa hyberna. que hyeme asse-
ruantur. **P**rela. loculi erant quibus compresse uestes con-
tinebantur supra eodem uerbo usus est in numeris pelli-
cent prela lacernis. **S**erica. uestes sericee nam sericeis u-
tebantur mulieres que nascebantur in arboribus serum.
Regelata. concalescata nam fragrant supra quam nec pes-
tis regelare et collumella eodem utitur uerbo. **O**pes sica-
mas. id est mella hyblea. **A**Labastrea pixides unguentarie
alabastrites genus marmoris perlucidi ut plinius scribit a-
labastrum ampulla unguentarie quemadmodum onix dures
marmur et onix a pulia marmorea. **C**omis diuitibus unguenta-
tis. **M**nia misce. que odorem emittunt non solum singula
superat odor basiorum sed etiam omnia simul si propter
basia uis scire nomen. **A**luminium. alludit ad illud quoniam

non tantum uis scire ut basia carpas sed etiaꝫ ut abutaris.

CLARVS. Memor et Turnus poete fuerunt
et fratres quoru[m] meminit sydonius alter scrip
sit tragoediam uel quod magis placet heroicuz
carmen alter Satyram laudantur ergo imagi
nes utriusq[ue] pictæ in eadem tabella. APellea arte. excellen
tissimi pictoris. FRonde Iouis. corona querna qua coro
nabantur poete heroici. ROManico turni. idest tragoedie
quod non placet uel famam romani coturni idest carminis
heroici quod carmen surgit in magnificentiam tragicam
unde Iliades homeri tragoedia dicta est ut Eustatius scri
bit ob magnitudinem et cedes. FRater erat. laudatur pie
tas Turni qui uoluit scribere satyram et abstinere carmine
heroico cu[m] posset eo esse clar[us] ne. s. fratri memori emulus
uideretur qui carmen heroicum scribebat ut legas per in
terrogationez et respondeas frater erat idest ne Emulus
uideretur fratri.

MOLLE. Sardanapalum non sine felle deridet
qui ex gemmatis et aureis poculis scaphium
urinarium conflauerat amice dignus inquit est
qui bibat gemmis in scaphio geminato naz. po
tabit lotium. TEPidi nili. idest uasa cristallina que ex egip
to afferebantur infra cum tibi Niliacus portet cristalla ca
taplus. TOrcimata. uasa. SEcura. manu quia non timebis
ne frangantur. LABris maiorum. idest usu. ANTiquus ho
nor. fictilium uasorum. Dignus es. potare illo uase quia
potabis lotium.

MVS. In obscuros natales zoili seruilis conditio
nis olim ius trium natorum petebat cum ipsius
parentes essent ignoti.

QUISQVIS. epitaphium est paridis Pautomi
mi qui in aula Domitiani graciosus erat eius a
more captam Domitiam uxorem Domitianus

repudiavit eiusque discipulum quoniam per similis magistro videbatur necavit. **T**eris flammīnia. id est quisquis ambulat per flammīniam viam. **N**oci. nili id est egiptii. **D**E cūs. dum vixit. **D**olor. mortuus.

HEREDES. In breuem colonum male colentem agrum monet heredes ne eum mortuum sepellant quoniam cum terra sepulto sit optanda levis ipsi grauis est quippe cuius cultus omnino aspernatus est. **G**rauis. molesta non potest ferre terram.

VNT. Cātaturus saturnaliū carmen p̄fite se cecinisse que possint legi a pudicis sed post hac lusus licentia saturnalia monet tamen appollinarem censorem ne putet eosdem mores in esse poete qui videbuntur in carminibus cum fateatur nullos inesse mores carmini suo. **V**nt mibi charte. id est iam edidi carmina. **C**osmiano. unguento. **L**vdit. cum pueris illam parentem matrem mentulam. **S**aturnalitos. datos saturnalibus.

QVI **G**rauis. eodem argumento monet lectorem grauem ut nunc discedat. **Q**uolibet. quocūque vis. **T**oge urbane leuioribus personis nam togati sequebantur diuites. **L**apsatio. lampascus olim Pitbiosa dicebatur nō peul a priapo oppido cuius regionē consuetudine aduastiā appellauit et eodem nomine **H**omerus in eo tractu erant uites magna fertilitate qua de causa illic colebantur a comitibus bachi sacra et priapus item **H**orneus suum illic cultum habebat unde uersus lapsatius dicitur qualr priapus colitur dicimus et **L**ampascenum **T**artessiaca. hispana. nam hispana lasciuiā sonorum. et tympanis reliquas

ancellebat supra edere lasciuos ad betica crismata gestus
Licet. sis patauina. licet sis pudica quales fuerunt pataui
ne quarum pudorem testatur Plinius in epistola cum scri
bit de muliere pudica eam patauinis quoque mulieribus fru
galitatis exemplum esse posse. LVcretia. pudica puella.

DON. dicit se edisse carmina non modo que le
genda sint noctu sed etiam die supra Tunc ad
mitte iocos gressu metire licenti ad matutinum
nostra talia bouem.

DONASTI. Locatur cum lupo amico qui exigu
um prediu donauerat a quo mallet acceperisse
prandium. MAius in fenestra. nam plebs ur
bana in fenestris hortulos habebat quod Pl.
his uerbis testatur iam quoque in fenestris suis plebs urba
na imaginem hortorum quotidiana oculis rura prebebant
COSTI. quod nascitur in india nam costum radix est eximii
odoris foditurque in petale insula gangetis piper crudum
acre uel piper crudum. i. pendens de ipsa arbore et nodu
torrefactum primum appellatur longum alterum album
tertium nigrum. ERuca. qua caules eduntur. CVlex. qui
alitur salicetis. TAlpa. fodit hortos et facit cuniculu. ESt
tota. collocatur et consumitur in nido. COclea. genus me
sure exigue que tota uix opobalsamo implebatur ut scri
bit Plinius indicans esse mensuram. NVce picata. alludit
ad uas picatum nam Cato docuit esse uasa picanda.

CESARIS AVGVSTI. totum est idem epigra
ma sed duo tantum primi uersus et duo ultimi
sunt Martialis sex inferti Octauii Augusti Au
gust⁹ libellu epigramato edidit q balnei tepor
meditabat ex eo hoc recitat epigrama a martiale ut ondat
lasciuia carnis ipatori quoque augusto placuisse i epigrama
te p⁹ pma similitate cu atonio cu utriusque milites posceret ut

necessitudine aliqua coniungeretur actum est ut **Augu-**
 tus duceret **Claudiam** filiam **Fuluie** uxori **anthonii** quam
 susceperat ex **P. doctio** priore uiro eam intactam reliquit
 orta similitudine inter ipsum et **Fuluia** socruz similitatis cau-
 sa non exponitur a **Tráquillo** docet **augustus** hoc epigrá-
 mate ait enim **Fuluia** socrum poposcisse ab eo coitum in
 ultionem **antonii** coniugis qui **mimmam** **cytheridem** ama-
 bat sed se id recusasse quoniam anus erat. **Latina** nuda. et
 aperta. **Glaphyram**. i. **mimmam** **Cytheridē** nam **glaphy-**
rus nomen est **Citharoedi** apud **Iuvenales** de quo **Citho-**
erodus **echion** aut **Glaphyrus** fiat pater z apud **Martiale**
 plaudere nec cano plaudere nec **Glaphyro** apte igitur
mimma **Cytheridem** appellat **Glaphyram** quam **antonius**
 perdit amasse **Plutarchus** et **Ply.** testantur et **Ci.** adeo ut
 iunctis currui leonibus eam per **italiam** circumtulit fecit
 demum diuortium nihilq; ut **Ci.** scribit egit honestius inui-
 ta **antonius** q̄ q̄ cū fecit **mima** diuortiu. **FVluia.** socro mea
Signa canant .i. pugnemus. **Ab**soluis. uersus **Martialis**
 uerba sunt in uersus **augusti**.

QUERIS. Notanter mulieres a **Iuvenale** q̄ lite-
 rarum censura usq; eo processerint ut etiā doc-
 tissimos rhetoras in contentionez uocarent ut
Iuuenalis celso dictare parate **galla** eo genere
 ea quam poeta deridet ait enim se eam nolle ducere uxo-
 rem quoniam eius mentula faciat sepe solecismum quem
 ipsa diserta castigaret hoc est non legitime semper coit
 alludit ad litteras et ad coitum illegitimum.

LYDIA. **lassi** homines **fessi** dicuntur **laxe** item **ref-**
 dicuntur **attrite** in **lydiam** est epigramma cu-
 ius laxitatem et deridet et detestatur ea of-
 fensus proximo coitu. **Quitis** **abeni.** alii re-
 ferunt ad militez armatū quod non placet alii quod sentio
 ad instrū illud quo uas i igne sustētaē nā eques nō modo

apud antiquos sessorem sed et equum significabat cuius
 uice fungi uideb Tripos cū sustineat abeni lydia. i. femorly
 die. **T**Rochus. significat rotam in cuius similitudinē factū
 ferrum nunc admittit pilas ligneas de ea rota loquit. **C**E
 ler quia celeritate uertitur ut in disticho iste Trochus pu
 eris at mihi tantus erit. **P**Etaurus. dicebatur qui corpus
 emittebat per circulos idem petaurista appellatur a petā
 mē q̄ significat uolo autor est z Marcellus firmus in astro
 nomico. **P**Etairo transmissē. i. dum petaurus transmittit
 corpus. **C**Rassa aqua. cenosa. **N**Otho pompeiano. non di
 cas que amplius non sunt utilia theatro Pompeiano quod
 uelis tegebatur nam uela dicuntur negata uentis quando
 non surgentia in altum eos excipiunt sed iacent quēadmo
 dum regentia theatroz eodem epitheto usus est supra et
 rapiant celeres uela negata nothi. **A**Rmilla. sinistrarum or
 namentum. **D**Elphitico. quales delphi mittunt. **L**Euconi
 cum. genus lane quo culitre farciebantur. **B**Racha. erat
 genus uestis quā britanda utebantur autor est Diodorus
ONocrotallus. auis simillima cygno a quo nō distinguere
 nisi eis faucibus inesset alterius uentris similitudo quicqd
 enim cōmedit in fauces congerit diuq̄ continet cū tamē
 sint mire capacitatis ut autor est plinius.

MOLLIA. conqueritur q̄ quidam non modo pe
 dicet puerum sed etiam eius inguina tractet
 inter opus quibus sollicitandis efficit ut cito
 pueri uiri fiant. **G**Alesi. pueri. **D**Vro ore. bar
 bato mento. **P**Recipitat. ante tempus. **I**Nde. ex hoc. **P**Lā
 cet. quia non audiet prodire in lucem. **V**Na puellis. anteri
 or iuris posterior. **T**Va parte. posteriore tibi concessa.

NVBERE. Syllam puocantē poetā ad nupcias
 aspernatur quoniam non speret se habitū uxō
 rē que possit pferre mores suos quos exponit

NVlla non lege. omni conditione. **I**nstaret. prouocaret ut
se acciperem in uxorem. **M**ibi. non alteri. **S**ilue erit tuus.
idest eunuchus et spado.

D**M**. Noto argumento rogat labullum ne ope
ram togatam a se exigat cum magnam fa
ciat ocii et carminis iacturam et poema amit
tat sequens cenaz. **N**Asci. idest componi a me
PErsequor. dum sequor te. **P**Resto accommo
do. **D**Amnum. q carmina non scribam. **P**oeta carpit. no
tat mores poetarum qui aliena carmina carpunt quibus
quoniam bona inuident placet magis ut carpit exponas
frequenter capit et suffuratur. **S**ic. hoc pacto dum profe
quor te et capto cenam.

O**M**IHI. Telephorum puerum nil preter amplex
um permittentem alloquitur inter barchia. **O**
blanda cura o amor. **V**Da falerno. idest basia
sine cura.

I**L**A. Vaticinatur **L**inum cum fuerit salacissi
mus fututor fore cunilingum quoniam desit
arrigere. **S**Agax. luxuriosa. **C**Aue lingua. quia
erit cunilingus et te lingua miseret femoribus.

F**E**RREVS. **V**laccum ancillam et paruo prosta
tem pretio amantem deridet fieri enim non
posse putat ut que paruum exigit pretium sit
iocunda coitus. **O**Rat pro coitu. **G**Arum liqua
men. ex garo pisce. **C**lbium. significat concisaz pelamides
ut **P**li. de genere **T**hymi. **B**Otrione. botrion liquaminis ge
nus salis inde botellus genus farciminis. **G**Audens. tanq
putet rem magnam. **P**Erfricuit. dicuntur perfricuisse fro
tem qui deposuer pudorem **P**li. in prohemio naturalis his
torie perfricui fronte et nihil perfecti. **F**Oliatuz. dicebat ung
uentu qd ite dicebat nardinu et erat magni pccii. **D**E tusco
uico. na in uico tusco uestiu bobicinaz textur comedabat.

LANGVIDA. Philis nutrix fuit Dómitiani ea
dem anus lena sub quo nomine nunc deride
tur mulier que deformis et anus inguina poe
te sollicitabat cū excitari non possent docet quo
pacto possit arrigere. IVgulator tuo pollice. quia cadit mē
tula. Vix. x. horis. adeo cadit mens.

OS. in zoilum Fellatorem quem supra sepe no
minauit hoc nomine ut supra nec te uindicare
possumus fellat hic conquerebatur os caufidi
corum et poetarum male olere cum referret
hoc ut puto ad maledicta respōdet poeta peius olere fel
latori notans hominis turpitudinem quasi male olere aliter
ipse accepisset.

IN VASIS. Locatur ambiguitate uerbi precido
nam et incidere significat et frangere podices
alterum tractum est a cedo alterum a preciso
intestino medicus innuit freneticus inuasit Hi
lam sica et eum precidit cum uideatur dicere uulnerauit in
telligit pedicauit propterea subdit medicus non freneti
cus sed sanus qui tam bonum cepit consilium. Sica. gladi
us est latronis unde sicarii dicti sunt sica item numeratur
inter ferramenta chirurgica.

ATREVS Ceciliuz deridet qui amicos accipie
bat uarietate cyborū qui omnes cōfecti erant
ex cucurbita et cum uarias epulas uideatur
apposuisse solam dedit cucurbitam. CEcilius.
atreus tamq̃ alter atreus qui tantalum thieste fratri qui
filium epulandum apposuit atreus laniator cucurbitarum
E Des. gustabis gustare est leui cibo lenire stomachum in
tra facietatem. CEna. idest prima et secunda cena. E
Pidipnidas. dapes epidipnides. dicuntur que post di
pnon idest cenam opponuntur. Hinc ex hac cucurbita

FArreas. ex farre nam placent farree in maiore erant
 ptio. **M**ultiplices tabellas. nam tabelle dicuntur duplices
 et triplices a numero foliorum et tabelle mittebantur in sa-
 turnalibus. **C**ariotides. et cariothe dicuntur fructus he in au-
 rate mittebantur amicis Papinius et latente palma pgrandē
 cariotides cadebant. **N**otas theatris. quia in theatris spar-
 guntur. **M**inutal. piscem marinū significat quē ita condit
 apitius ut addat liquamen oleum unum coctum et reliq
 minutal item genus cibi confecti ex uariis leguminibus
Varium. ex uariis rebus cōfectū. **H**int. ex cucurbita. **B**O-
 tellus. genus farciminis ut Festus scribit. **M**Ene. pisces
 sunt qui colorem mutant ut Pli. tradit nam hyeme cādide
 sunt estate nigriores eorum maria strumis medet. **L**ibres.
 pondus libre trahentes ut bilibres dicimus duarū librarū
Capilliana. ruta a capilamentis herbarū et foliorū. **C**A-
 batas. hec supra discuntur gabate id est lances concaue.

HEC TOGA. In nestōrem eodem argumento
 quo supra dixit quēdā uelle uideri pauperem
 et esse is enī cū nihil haberet uolebat dici pau-
 per quali sponte id genus uite delegisset ac in-
 quit pōeta eū non posse pauperem appellari cum nihil ha-
 bet et hoc pacto nouā hominis ostētatiōz eludit. **T**Eges.
 est pauperis domicilium. **P**alude bibula. ex herba paluf-
 tri. **A**ffectas. refertur ad quandam ostentationem. **V**A-
 no. non profuturo. **N**on. est paupertas. sed mendicitas.

PRAEPVS. laudatur uictoria Prassini aurige
 qui cum tempoibus Neronis uinceret multos
 habebat fautores non deerant tamen qui dice-
 rent eum reportare uictoriam quoniam mul-
 ti fauerent ob Neronem a quo diligebatur nūc
 mortuo Nerone uicit ut tota uictoria ipsi debeat. **C**Ef-
 fuisse Neroni id est fauisse prassino ob Neronem.

paulo ante quia nullum ius in suos libertos habebat et poterat accusari. **D**ignus es. ciuis romanus paulo ante non retinebat totam dignitatem amisso iure in libertos propterea non erat integer parte sublata nunc autem factus est totus et integer restituito iure in libertum ciuem romanum appellat clientem imperatoris. restituiti inquit poeta ius suum patrono ut maior sit laus tua o traiane quod habeas clientem ciuem tuum romanum integrum quem seruas. minor enim laus tua esset si eum amissa dignitate seruares. **T**otum integra dignitate **V**t liceat. modo detur occasio. Potes probare esse uera. idest potes ostendere.

O **M**NES Sul. Sulpitiae carmen et pudorem laudat cuius meminit etiam sidonius. haec uxor caleni carmen scripserat pure et simpliciter. Sulpitiam. carmen sulpitiae quae scribit de amore coniugum. **P**Randia. thyeste qui apposuit natum fratri epulandum. **N**ec credit i. non credit fuisse ueram fabulam de scylla cum sulpitia adeo casta et pudica sit ut hoc non potuerit existimare contigisse femine. **B**iblis amauit caunum fratrem filia mileti et cianes conuersa tandem in fontem sui nominis cum defleret amores suos repudiatos. **L**usus. inter coniuges. **N**equiores. studiosiores lusum et iocorum inter coniuges egeria nymphea cuius congressum numa pompilius uolebat uideri numinis alicuius monitu tradere leges romanis eadem a nonnullis dicta est una ex nouem musis ad qua uisus est alludere supra. siue nume coniunx triuie te misit ab anna. siue camenarum de grege nona uenis et hoc potes addere. **A**n tro. nam egeria antrum habebat in nemore aricino ut liuius. **E**sset doctior. quam fueris. **P**haon amaret. ostendit pulchrionem sulpitiam sappho et potuisset conciliare te phaoni. **F**rustra amaret. quia phaon nihil a sulpitia haberet.

IMproba. Numam tenentem uina mala deridet.
massilienses enim colorem et etatem uini modo
fumo modo aloë adulterabant autore plinio su
pra est expositum et dicetur in d. stichis. **FV**
maria. loca ubi condiebantur uina fumo. improba adultera
tia uinum. **AC**cipit etatem. i. uidetur uetus. **M**iseris aicis.
quibus mitis. **NE**c facili. precio sed magno et difficili. **SE**
tia. uinum setinum.

OVris. Ad maternum cuius meminit supra et pli
nius in epistolis iam affectus tedio rerum ur
banarum et secessurus in patriam. rogat amicu
an uelit aliquid mandari simul comparat ameni
tatem hiberie cum italie sterilitate. **I**Vris. in perfecta est o
ratio sed intelligas sum discessurus. **O**Re ueridico. non me
tiente. **AC**i. pisces sunt qui grece dicuntur belone hi pari
unt confractio uentre multitudine partus exigui prece
mittere tanquam contempnendum. **S**Va saxa. hispanie. Mi
nus tribus libris. rome in maximo erat pretio si peruenie
bat ad duas libras ut plinius post cuius tempora eundem
piscem maioris ponderis fuisse autor est macrobius. **P**Elo
ris genus conche. Fatuam. sine sapore. **S**Vmma mensa. **U**d
est lautissima mensa. **O**streis baianis. nam illa res dicitur alteri liuere
inuidetia. **O**streis baianis. nam illa res dicitur alteri liuere
que est peior altera. **p**apinius. rupesque mittet quis pur
pura sepe ebalis. et tyrii moderator liuet aem. **O**Lidam ma
le olentem quando fugit. **P**Reda. uulpes. **H**Vmida linea. re
tia. impedient iplicabunt. **S**Vperbus. tanquam aliquid ma
gnum cepisset. **M**artes. genus uulpis cui fortasse accomo
dari potest quod aristoteles scribit cinadon. **A**d mare. ad
laurentum. **A**B urbano. macello. i. ex urbe. **C**allaicum. dis
cedo inquit si quid mandas in hispaniam.

EMolles. In gratiam sulphitæ hoc scriptum ē duz
calenum coniugem felicem uocat q. xv. annis

cum tali uixerit uxore et nullum diem periisse ait quo ue-
ram uitam non egerit. **O** Molles. o iucundos. Iugalis. ma-
trimoniales. **N**otata. signata tanquam felix. **C**aris. lapillis
margaritis. **L**itoris indici. i. maris rubri. o **Q**ue prelia. loci
propertii. **Q**uam multa apposita narramus uerba lucerna
quantaq; sublato lumine rixa fuit. **N**imbus nicerotianis. id
est unguento nicerotis. **N**icerotes autem pinguentarius
sirus fuit laberius. et quecunq; sirus nicerotes solet et qe
quid croci cassieq; cinamig; udus cesaree spirat delicatus
arabs hoc totum uobis nunc ad scenam afferro. **V**ixisti ue-
ram uitam. egisti. nam tantum uiuunt qui ueram agunt ui-
tam. **C**omputatur. ascribitur tibi taquam prestita a te. **S**o-
los munera dies. mariti. i. solum uixisti eo tempore quo fu-
isti maritus.

Consule. In lesbiam anum quam dicit non esse
natam aliquo consule ut alii computabant suos
annos sed temporibus nume uel potius fuit fi-
cta a prometheo luto hoc. idest zeno prome-
thei qui finxit hominem ex luto tu fuisti prima mulier qua
finxit adeo anus es.

Semper. **P**roculeia maritum dimiserat facto di-
uortio nullam aliam ob causam ut uaticinatur
poeta nisi q; factus erat pretor et ludis mega-
lensibus multa erant impendenda que uxore
opportuisset subpeditare. simul igitur et paupertatem pre-
toris notat quie sola uxore pendebat et nouum proculeie
consilium. **V**eterem. quem diu habuisti. **H**abere res suas.
uerba sunt ex ritu diuortii ut apud iurisconsultos nam con-
iuges dissidentes alter alteri dicebant res tibi habeto tuas
res tibi agito tuas **E**rat pretor. et cum sit pretor nolueris
eum. **P**urpurea megalensis. dicitur qua pretores in megalē-
sibus uti solent. nam megalenses ludi a pretoribus celebra-
bantur in honorem magne matris mense aprili quos ludos

curant purpura induti pene triumphali Iuuenalis. iter ma
galesiace spectacula mappe. Ideum. sole mne colūt similiq
trumpbo predo caballorū pretor sedet purpura. SACRū
populare. megalensia appellat sacra popularia hoc ē gra
tissima poplo nam his populus ro. maxime delectabatur
quod iuuenalis notauit. Nam si deficeret inoestam attoni
tamq uideres. hanc urbem. TVlisset. abtumpisset. SEd ē
lucrum. ne istam pecuniam amittas in marito pretore.

QVINTE. Q. Ouidiū in britaniam proficiscentē
monet ut aliquando uelit se ad ocium cōferre
et uiuere presertim cuz satis sit q olim maximū
cesonium exulem secutus est non ueritus nero
nis indignationem. Ouidi. ouidius quidez est apud plutar
chum sed eundem esse non arbitror huius supra me minit
CALidonia. sylua britannie quo arma romana processerūt
PATrem. oceanum qui ambit terram uel unde reliqua ma
ria deriuantur mediterranea. REddere. restituaris inter a
micitias. idest uelis frui amicitiiis.

SI Quid. Malū interpretem sui carminis accusat
qui ita legat ut si quid esset in his q felle carerē
et reprehenderet tanquam pingue et crassum
obscena autē laudaret. R Odere. costam. idest
uis maledicum carmen. translatio ab apro. APRilauentis
qualem mittit laurentum. BIBas uaticana. idest queras ma
los poetas. NOSTra lagena. i. nostrū carnē perstat enim i
metaphora.

OMNIA. Ita matho laudabat carmen ut diceret
belle scriptum esse frigide laudans huius lino
rem cum notet poeta. ac ait o matho tu uis di
cere omnia belle. i. uitupera aliquando si piget
laudare. sunt qui referant hoc ad studiū mathonis qui co
nabatur orationē semper belle componere in quo martialis
eum deridet placet prior sententia.

UTIAM. Per munera uite beate se ipsam alloqui-
tur et ex sententia epicuri hec scribit. **P**arta.
quesita. **N**on ingratus. non nimium fertilis. **T**o-
ga rara i. rarum officium erga diuites. seque-
bantur enim togati diuites. **V**ires ingenue. non portento-
se. salubre quia non aduexetur aduersa ualitudine. **P**Ares
amicos. ut non habeas superiores. **F**acilis. nō quesitus ma-
gno labore. **B**Reues tenebras. id est sit tibi somnus suauis.
ut nox uideatur breuis. **S**Vmmum diem. id est mortem

NUciat. Inuitat amicos in balnea et coenaz pol-
licetur frugalem sed ingenuo stomacho. illis ro-
me colebatur iuxta campum martium. Iouena-
lis atiquo que proxima surgit ouili. huius sacer-
dotes habitu lineo cum sistris sacra celebrabant represen-
tantes in dagationem filii que olim amissum ut herodotus
et lactantius scribunt et anxie persequit et fleuit timens ne
quid ei accideret qđ patri euenerat osyridi. hora octaua
hec sacra erat absoluta. **S**Va turba. sacerdotū. Iuuēce pba-
rie. ilidi. **P**lladat. sistrata. **R**Edit. ab indagatiōe. Immodico
nerone. i. imodice estuantibus neronianis thermis. **S**eptē
signa. alludit ad cenationem nam non nulle cenationes lex
capiebant alie septē alie octo de stipadio in distichis. acci-
pe lunata scriptū testudie. signa octo capit ueniat quisquis
aius erit. **A**Dde lupuz. gerit septimus. **S**Edēs. sebilis que
eadē dī lacōica. **S**Edile porri. ad dīam capitati. **R**Veta-
trix. codex antiquus hz stupatrix mentam greci mintam o-
lim dixerunt gratissimi est saporis ut scribit ply. in rusticis
preserti dapibus in hac uersa est puella amata a plutōe. si
rustatrix legis dicitur qa facit ructare. si stupatrix qđ pla-
cet ex codice antiquo alludit ad nomen diminutuum men-
tula. **H**erba salax. ego puto de eruca intelligi que facit hōi-
nes salaces. **C**olumella excitet ut ueneri tardos eruca mari-
tos. **Q**ua secta. erat genus condimēti ex ouis et liquamine

salo. supra diuisis cibum latebit ovis. Cibiuz significat pe
 lamidem conciam. R Vta ab urendo dicitur eius maipu
 los uicē liq̄minis salis et olei nō nunquā prestat. lacertos igi
 tur pisces dicit rutatos. i. ruta conditos et mustum rutatu
 legimus datum a cornelio cetego populo romano in con
 sulatu. sumē thynni piscis nā sumē thinni in precio erat cau
 da minime quia caret pingui. ONix. accipitur pro salino a
 pud horatium. quanuis sit ampulla marmorea ut porphi
 rio interpretatur. VNa. cenula quia totus absometur. rap
 tus semilaceratus a lupo. Structores. ut apud iuuenalem
 dicebantur qui mensas et cibaria curabant at non nunquā
 scindebant. offella significat panem medicatum. a uarrone
 autem numeratur inter carnes conditas. faba quibusdam
 herbis condita fabrilis dicebatur. Columella. Queq̄ fabis
 habilis fabrilia miscet. PROtlotomi dicuntur primi caules q̄
 succiduntur ut uerbū ipsum indicat nam significat
 primum et incido columella et iam protloto
 mos tempus decerpere caules. PĒrna. petaso superstes
 cenis tribus. i. que reliq̄ fuit sine fece protlopū dicitur ui
 num quod primū defluit sponte nec expmit. Bis plena. io
 catur dicit se datuz unū ex lagena q̄ fuit plena bis frōtino
 consule ut nouum indicet unum imitatio est horatii uina
 bibes iterum tauro diffusa. NON timenda mane. hoc est cu
 ius te non peniteat mane sequenti ut ebrios penitet liber
 tatis loquendi. PRassino et ueneto. de duobus aurigis ca
 rissimis imperatori. Quenquam reuz. hoc est si quid dictū
 fuerit inter pocula neminem accusabimus.

Q VM Potes. Cotta aureo uase uina pessima pro
 pinabat cum ipse opinianum et falet num bibe
 ret ait nihil imprudentius factum nam quis acci
 peret uina plumbea in uase aureo ut Martialis
 ait per plumbeuz uinum pessimum intelligit. plumbeum au
 tem dixit ut in metaphora permaneret. nam uas aureū di

significat obliuio inde uerbum est apud aristophanem qui
gulosum appellat matteolichum. id est mattea sectantem.
Tranquillus genere feminino protulit in callicula. matteas
inquit uenenatas multis misit. SOLa mattea. i. sola uncta le
ctore guloso perstat in metaphora. Qui sine pene. nō nul
licodices habent pane penem antiqui caudam dixerunt.
hoc est eum uolo qui non modo delicatior es partes appo
siti animalis commedat. sed et qui caudam non nunquam sū
mat. quasi dicat uolo lectorem qui totum opus legat et ad
penem hoc est ad caudam perueniat. hec placet. alii codi
ces habent pane ut hoc sit dictum in gulosum et Martiali
uelit lectorem qui non tantum mattei sed et pane una uel
catur quem gulosiores aspernantur.

RVRA. In mundam pedagogum triuialem q cū
supra duos rusticanos discipulos non haberet
petiit ius a cesare triuorum discipulorum adductus
eorum exemplo qui iura trium natorum pete
bant hunc deridet poeta.

HIC. Epithaphium est herotionis puelle quam
supra et cōmendauit parentibus mortuis. VM
bra festinata. morte immatura. Hlema sexta. id
est sextus annus. Regnator. dominus. NOSTRI
agilli. ubi sepeliūmus puellam. IVsta annua. id est exequi
as solennes. EXiguus umbris. puerilibus. Sic solus hic tu
malus sit flebilis. id est sic nullus tuorum moriatur. alibi q
fles talia nil fleas uiator.

AVDI magi. In ludi magistrum cuius uociferati
onibus offende batur. supra. Quid tibi nobiscū
ludi scelerate magister hūc rogat ne pulset pu
eros estiuo presertim tempore. Chorus mese
delicate. i. chorus pulchrorū mistorū. CALculator q docet

numeros et arithmetica. **NOTarii**. dicebantur qui excipiebant uerba aliena quorum meminuit **Plutarchus** in **Catone** horum manus uelocitas erat in precio in distichis. currant uerbalicet manus est uelocior illis. **Albe** luces. et candescētes dies **Flammeo** leone. mense iulio. **Pellis** scyte. i. lorū factum in scuticam ipsa enim scutica a scytos quod est coriū dicitur. **Marsias** celenas. qui uapulauit ab **apolline**. **Celenus**. a celenis urbe phrygie eius patria **papinius** **Nosset** et illustres satyro pendente celenas.

ARMORA. **Matrōe** nomen in quam hoc erit epitaphium nō extat huius pudicitiam laudat que. x. filius superstes unum nouit maritum. **Saxis** mausoli. id est mausoleo quod **arthenusia** cōiugi suo erexit. **Plramidum**. que **egyptus** regibus eriguntur. **Blas** rhomano. **terento**. id est. ix. expleui annum nam xxx. quoque anno sacra celebrabātur in campo martio ad locum quem **terenton** appellabant alibi hic colat **albano** et que **romuleus** sacra **terentus** habet. **ET** nihil. perdidit gratiam totam bene collocauit uitam. **Clauserunt**. filii enim parentis mortui lumina claudebant. **VNa** mentula. id est uni marito seruiui

ONTigeris. **Polla** uxor **lucani** superstes marito interfecto a **nerone** monetur a **martiale** ne accuset epigrammata lasciuia cum eius maritus lasciuum aliquādo carmen composuerit quod inserit. **REGina** diues. **NOstri** **heliconis**. i. carminis latini.

QVM **TE**. In carmenonem mollem et effeminatum qui **Martialem** appellabat fratrem cum nulla ex parte esset ei similis ego inquit appellabo te sororem notans mollitiē et turpitudinē hoīs **MVnicipem**. ciuem **corinthium** an uultu similes sumus ut propterea me appelles fratrem. **Dropace**. uiguetō ad expilādo.

pilos. Os blesum. molle et blandiens. Debilis. fracta et ef-
feminata. D Orcas. est genus capree uelocissime ut plinius
scribit. Sororem. nam tu femina es ego sum uir.

Q Vis. In theopompum cuius amore captus. VNe
to igne. i. nidore. Q Vis. nam qui propinabant
erant pulchriores. Iste exitus. s. culine.

P IR Rhe. In politiam eodem ferme argumento
quo supra scripsit in uetustillam cuius pruritus
nulla etate potuerat extinguere eius autem decre-
pitam etate festiue et fabulosam designat hec
tandem mortua sepulta est cum coniuge melantione. Pir-
rhe. filie due prothogenia et melanthia. Nouerca nestoris
nullam nouercam nestoris legimus. clorem tantum matrem
sed hoc ex poete irrisione dicitur. Cornicibus. superstes
que superabit etate omnes cornices que diutissime uiuunt

Q VM Tibi. Impudicam leliar. accusat que uocu-
lis grecorum utebatur uiro blandiens. idem car-
pitur a iuuenale modo sub lo-
dice relictis. uteris in turba hec uerba meretri-
cia esse ostendit nam imitantur laudem corinthiam que ita
solebat loqui sed tamen lelia nunquam poterit uideri lais
cum sit deformis quamuis illius uerbis utatur. EPheos. ci-
uitas ionie eadem finitima dicta patria iponactis poete par-
raii et apellis pictorum et alex. oratoris. RHodos. insula
pamphili maris. Mitilene. ciuitas inter metimnam et mali-
am est duos portus habens prius pitaci alcei poete lyrici an-
thimenide fratris et saphus. Nunquam lita. idest que nunquam
habuit sibi fucatum colorem. E Truscis. mulieribus que co-
lorantur. ARicina. regio. Sunt qui referant ad duos uicos
in urbe. i. ad uicum tuscum et regionem aricinam que loca

erant in urbe quod non placet. **H**ersilia. uxor fuit romuli ra-
pta una cum aliis sabinis que ut Iuba scribit sexcente. lxxx
tres fuerunt. alii scribunt hersiliam uenisse in sortem hosti-
lio. **C**um sis ciuis hersilie. et egerie. i. que fuerunt pudicis-
sime. **N**unquam. quasi dicat quid opus est condias et faci-
as gratum opus satis blanda es dum crassas si quidem for-
mosa es. **T**otam. corinthon. i. totam linguam corinthoru.
Non omnino eris lais. quia tu deformis es et illa pulchr fuit

Custodes. **A**lmo effeminatus uxorem habebat
que spadonibus delectabatur. sed timens mol-
litiem uiri ne scilicet ipse subagitaretur a spado-
nibus adhibeat ei custodes. **H**oc inquit poeta
facit quia duxit uirum uxorem. et cum uideatur dicere nu-
pserat uiro suo tanq[uam] uxori cum adhibeat ei custodes ipse i-
telligit duxit uir uxorem. i. cinedum. **D**as custodes. quia
times ne subagitetur. **N**on accipis. ipsa quia ipsa subagita-
batur a spadonibus quod supra dixit. Irupilius non erat
cynedus.

QUOD. **A**pud ponticum conqueritur de occu-
pationibus urbanis qui mirabatur quare uir u-
num liberum toto anno composuisset. **E**go su-
reus. tibi i. ego accusor. **a**te. **E**xeat mihi. cōpo-
natur a me. **M**ibi. nil agendo et scribendo. **G**ratulor mul-
tis. aut magistratū adeptis aut aucta suppellectile. **L**uci-
feraz. dianam non nulli intelligunt dianaz auentinaz que u-
na cū lucifero in auentino colebatur. et eadē lucina diceba-
tur quasi afferens lucem parientibus cui dee matrone sup-
cilia psecrabāt ubi uetustissimis lucus erat. vñ plinio placet
datū eē nomē dee ut supra. **L**ucina a lūco dicatur. alii pala-
tinam intelligunt que noctiluca dicebatur quoniam eius tē-
plum ut uarro noctu in palacio lucebat. **C**horee reducez.
placz ut itelligas comites multos reducentes uironē et di-
uitē hoc magis placz q[uam] itelligas choreas p saltatoribus

POeta. ut linurius et alii sepe oportet audire carmina.
 Impune. sine damno. Petuntur balnea. ut consequar sportula. Centum quadrantes. nam ea sportula dabat i balneis

Quisquis. Laudat pietatem rabirii qui condidit
 parentes senes eodem tumulo et eos quauis
 ultima etate extincti essent. non secus deflebat
 quam si iuuenes amisisset. Condidit. sepeliuit
 Clausit. absoluit perfecit. Bis sex lustra. i. sexagesimum
 annum. Bina funera. duo corpora. Improbius. insatiabilis.

HRVstra. Damnatis temporibus Domitiani ser
 uit Traiano sub quo assentationi et blanditiis
 nullum locum esse affirmat neque esse amplius
 opus appellare eum dominum et deum sed i
 peratorem frustra quia non utor amplius uobis. A Tritis
 labris diuturna assentatione in Domitiano. Dominum z de
 um. ut dixerat supra. Edictum domini dei que nostri. Par
 thos. parthi regem suum superstitiose uenerabantur ado
 rabantque et osculis pedum et seruilibus supplicationibus
 immo et eum adituri terram ore tangebant ut autor est xe
 nophon idcirco supra liberum dixit poeta qui tanquam de
 us a suis suspiciebantur. Picti. dicuntur reges parthorum
 quoniam pictis uestibus utebantur autore plinio ut et aga
 thirsi thraces dicuntur picti a uergilio quia quo ditiores
 erant ut scribit mela eo luxuriosius se se tingebant. sed pic
 ti parthi quia uestibus pictis utuntur eosdem poeta appel
 lat pileatos uel quia mitris utuntur uel qd placet a simili
 tudine seruorum qui testantur libertatem cum pileum su
 munt ut ostendat eos esse conditionis seruilis et libertine.
 ad parthos quasi dicat locus est uobis apud parthos non
 apud traianu. PRioribus. quibus uti solebas i Domitiano.

SITTERA. A. M. Antonio missam togam lau-
dat que eo ipsi fuit gratior quoniam et ille ap-
pellabatur marcus et uidetur bene iudicasse d-
eo naz pulchrum est laudari a laudato uiro et
donari. **E**nsor. qui laudabat paupertatez. Mecenas. qui
ut seneca scribit luxuriosas uestes habuit in quo male au-
diuit. **V**ictimam litat. placat deos quasi dicat non quicun-
que cedit uictimam placat deos.

IAM Parce. Indignatus est q scorpis auriga
nuper una hora lucratus sit. xv. saccos auri cu-
ipse non habeat in sportula supra centum qua-
drantes tota die. quare damnatis opibus iam
optat somnuz. **G**ratulatori lasso. i. mihi qui sum lassus. **T**O-
gatulos. qui precedunt. **E**ntum. plumbeos inuidiose di-
xit plumbeos. **V**ictor. ex certamine circi. **A** Vri feruentis
nam uidetur ardere. **N**llus. spicifer fertilis annone. **V**ua.
nam setia est inter pōtinas paludes optimumqz fert unū.

Mllia. locus est in galliam que annis in contemp-
tū uenerat cum olim magno proflaret precio.
eadem cum gratis inuitet **M**artialem negligit.
Non eat. tunc cum iuuenis erat. **N**imis magni
non admodum indigna uidebatur eo pretio. **S**Umma. c.
denariorum. **I**Vnixit nos. habuit nos in officio et seruitute
SPortula arida. exigua.

HOC Fortuna. Notat tempora sua amare quod
muliones ditissimi fiant. poete eluriant. posuit
autem incitatum pro quocūque auriga huius
meminit. **T**Ranquillus in calligula nam equo dedit marmo-
ream imaginem presepe eburneum. purpure tegmenta
monile et gemmis domuz familiā suppellectilem aurige cui
etiam consulatum destinauerat. ponit item meuiū pro quo
cūque poeta meui autē memit uergilius q bauiū non odit

Vergilio. **C**edentes. bonosq; glandibus opes. **C**allas.
id est glandes deiectas. **N**emus triste. cuius casu pierat fi-
lius. **O**bre. rapine filii. **D**ampnavit rogis ligna. id est rogis
dedicavit. **L**igna noxia. e quibus cecidit amynthas. **A**nnu-
merare. id est reddere numerum.

IVIDA Cecilianu avaru accusat qui poete epi-
grammata dixerat non esse uiuida. hoc eni fieri
dicit **M**artialis eius causa qui nihil donat. nam
uita carminis ex argumento ducitur referatur
hoc quod magis placet q; paru uiuidu esset quia de **A**myn-
tha mortuo est scriptu ex hoc iocans poeta dicit non
mirandu esse si non est uiuidu cu de mortuo sit compositu
et eius culpa hoc accidisse qui ad argumentu proposuerit
Lemmata mortua. id est argumenta de mortuo. **T**hymum
flores significat gratissimu apibus. quod circa solstitia nas-
citur. cu larga florescit protendit mellis prouentu ex atti-
ca translatus est adeoq; promiscue nascitur ut in **N**arbonē
si agro lapidoso maxima copia proueniat. autor est **P**lyni.
Thymu tn atticuz principatu tenuit et eternuz epitheton
inde sortitum est **V**ergilius cecropiuzq; **T**hymu in insula
corcira in amaritudinem pungit. unde corlica mella eundē
seruant saporem.

DEPRENSVM. Imprudentia uxoris accusat q
ipm deprehenderat du pedicaret obiurgasq;
se pueri partes posse prestare affirmabat. **P**O-
sito arcu. nam ipse arcu gestabat bylas faretra
ut **A**pollonius longo carmine scribit. **M**Egara. **C**reontis
filia fuit **H**erculis uxor **M**egaram dici non **M**egera carme
Homeriū testatur in maniu euocatione **H**omerus. et **M**e-
garam **C**reontis magnanimi filia quam habuit **a**mphitryo-
nis filius roboris indomiti. **V**gitua. du conuersa est ilau-
rum. **E**balius puer hyacinthus. **L**acedemonius quem di-
lectum disco phebuz interemit per imprudentia. uersu au

tem est in florem sui nominis in eundem florem Ajax cōuer-
sus est cū iudicio armorum supatus sibi mortē consciuit.
inde idem flos dicitur flos ebalus ab Aiace. Columella.
Et male dampnati mesta de sanguine surgūt. eacis flores
BRiseis. patronimicum est proprio nomie dicebatur Hip-
podamia ut scribit Eustachius dilecta est ab Achille. LE-
uis amicus. patroclus. nam achilles patroclum amauit qui
e patria opuntia iussus est exulare cū affinem eanthem p-
imprudentiā necasset. unde eantiū Sacellum et fons eanti-
us in syluis erat Idem necessitudine coniunctus cū achille
ut colligit Eustachius cū quo est educatus. post exilium
Promiserat autē menetio patri proculi achilles se post ex-
peditionē troianam eum domūz reducturū. DARE mascu-
la. idest noli existimare tibi aliquid masculum esse.

ORBVS ES. Imprudentiā orborum omnium et
diuitum accusat qui captatores putant sibi esse
amicos. NATUS consule bruto. idest es decrepite etatis.
NOuus nuper factus amicus. nam is captator est. et spe
obuenture hereditatis tibi blanditur.

INTRASTI. In cantarū irrumatorem quem eo
uicio laborare ex coniectura ostendit naz siue
mulierē adiret siue puerū non patiebatur. uel
minimā rirā hiare adeo ut uelox foramina acu-
facta obstruenda curaret. nemo inquit poeta qui uel pedi-
cat uel legitimū init coitum mulieris tam anxio pudore af-
ficitur sed irrumator. CELLE. fornicis meretricis nominibus
inhabitantū inscribebat. Iuuenalis. Titulū mentita licisce.
VELO. quo circūdantur Centones. TEREbrantur. perforā-
tur lasciuia lasciuenti et passim pungente. SOLliciti. anxii.
QVI pedicat aut futuit. sed qui irrumat.

NAM NISI. Memiū monet ut cum arriger non
possit fiat irrumator nam supra dixit nemo est
Galla senex ad irrumandū. VERpi dicuntur lu-

dei circūcūsi eodem habitu est mentula panucea. a pano fit
panuceus. a. um. diminutiū panicula. autor est pompeius
uel a pano quod placet uena eminentiore cuius diminutiū
est panicula naz et mulierū mamme et membra senilia iuue
nili humore exhausta panucea fiunt hoc est uenosa supra
Aut tibi pannose dependent pectore mamme. **L**Accessis.
insequeris. **S**Umma petas. idest os. et fias irrumator. alibi
Nemo est **T**hai senex ad irrumandū.

OMNIA Blateram deridet qui cū omnē mulie
rū turbam deuitaret et ligeret cūnos causa in
quit est ne cogatur futuere. **V**Mbra pompeia
na. idest porticu pompeii. alibi. **S**ic ueterem in
grati pompeii querimus umbrā. **L**imina machinos. idest
porticu europe filie Machi. alibi. **A**ut ubi sidonio Taurus
amore calet. **L**Acedemonium dicitur ceroma quoniā pale
strā lacedemonii inuenerūt et eo ceromate se ungebant.
VIRgine. idest aquis gelidis uirginis. nam **M**artia aqua ut
Plynius scribit natatu uirgotectu prestabat.

FILLIVS. Syllius poeta predium. **V**ergiliū in
Neapolitano habuit ut scribit **P**ly. in epistola.
habuit item uillam **C**iceronis littoralem que oc
currebat a **L**ucrio **B**aias uenientibus ibi **T**ul
lius olim instaurauit monumentū et locum appellauit aca
demiā academie atheniensis emulatione eo mortuo pro
rupunt illic fontes calidi qui oculis medebātur possedit
eundem locū uetus antistius fontes celebrati sunt carmine
Liberti **C**iceronis cuius hi duo sunt postremi. ut quoniā to
tum legitur sine fine per orbem **S**int oculis plures que me
deantur aque. utrunq; autē predium uoluit habere **S**yllius
quoniā et **C**iceronem olim fuerat imitatus in causis agēdis
et postea in carmine punico. **V**ergiliū. hoc igitur in laude
Sylli dicitur. **C**elebrat. nam coluit diligentissime tumulus
Vergilii ut ait **P**ly. **T**umulus ad **V**ergiliū. **L**Ares. ad **T**ulū

refertur.

NVLLA EST. Philiz multa quotidie ab eo pot-
centem monet ut cū ei quecunq; petiit donaue-
rit et ipsa det fellationē. NVlla est hora. idēst
nulla hora labitur R. Elicto actrico. res relicte
consumpte dicuntur imitatione grecorum qui apolebmena
dicunt. L. Aps. de Crotalio siue de elenco quod placet.
PO. sunt. dicuntur posse. L. Veri fieri. uili precio emi. Siccū
diapasma nam constat ex siccis odoribus ut Plyn. tradit.
PRofertur. ante oculos fertur meos ut enīam. CAriosa.
multorū annorum. EXpiret. purget sompnos dē te aduer-
sos. INdixit. cenam te uelle cenare tecū. apud Ciceronem
est eadem significatione condicere cenam. condicere autē
est prisca lingua denuntiare. Nil mihi galla nega. idēst pa-
tere te irrumari. nam nil negare apud poetam id significat
ut ante exposuimus. Id autē perfacere hoc loco dixit. Nā
aliud uidetur dicere cum tamen hoc dicat.

IAM PROPE. Laudatur Syllius q; emerit pre-
dium Vergilianū cum autē tibi non minus uen-
dicauerit Vergilium quē carmine expressit
imitando. DEsertos cineres. quoniā tumulus
erat in agro. TVlit accepit et affecutus est.

SANTA. Infabulosa est historia Titius Iouis et
Helare filius dictus filius terre quoniā mater
natum infante specu occultauit ex qua cū adul-
tus prodierit fabulam dedit q; ex terre uisceri-
bus natus esset eam secutus Vergilius terre omnipotētis
alumnū dixit. unde specus elaricia dicitur. non procul pa-
tria epei qui ligneum equū struxit. hic alter est Titius quē
masturbatorem fuisse ostendit poeta elocutione. ait enim
lauari hunc suis thermis que quāuis grandes sint anguste
lauant mentulam Ticii eodem elocutionis genere supra est

ulus secretusque tua cune lauaris aqua. **E**T columnā. etiaꝫ in
priapo dicunt poete. **L**Auatur āguste. quia masturbatur.

A**ENABIS BELLE.** Inuitat Iulium cereaēl his
ferine apposis ferculis q̄ supra promisit ami
cis. nunciat octauiam pharie sua turba iuen
ce. et hoc amplius q̄ nihil recitaturū proimitti

sed auditurum bellū. **G**iganteū quod amicus cōscripserat.

Bellum festiue cū relaxatione animi. **C**onditio melior. si
non habebis meliorem cenā. **O**ctauam. nā ea hora lauaba

tur **M**artialis. **S**tephani. meminit tranquillū in **D**omitia

no is balnea struxit. **P**orrum. duo genera habet sectile et
capitatū sectile dicitur fila habere que **P**lynius appellat in

cluras et in distichis fila porri. **E**disti quoties oscula clau

sa dato. **N**ero omnibus estatis mensibus porro uescebatur

uocis. gracia. Mella equestris ordinis cū a **T**iberio p̄ncipe

dampnatus accerseretur succum porri ad triū denariūz

argenteorū pondus hausit quo expirauit. Si supra id pō

das sumatur dicitur non esse noxiū. **O**rdila. idest fetul

thygni. **L**acertus genus piscis. **R**ute. ut supra rutatos di

xit lacertos. **M**assica. potes ad massā lactis referre. hoc

est caseum nam caseus fumo uelabrensi cōmendabatur ex

uelabro regione urbis. unde caseus uelabrensis i distichis

est potest referri quod magis placet ad uinū. igne enī et

fumo condire uina docuit **M**assilia **G**allie. **O**liue picene. ci

bis accōmodate. in gustu nāz dabatur quicquid ante ciba

riorū lances propter gustum dabatur. quod supra uerbo

greco dixit propinū gustare. **A**ues cortiles. id ē gallinas

Et terno. immortali. **P**roxima. uicina laude.

A**LAUDIA.** Claudiam brittānam utraq̃ lingua
eruditam laudat simul et ipsi et mariti optat fe

licitatem. **P**ectora. mores. **C**erulei dicuntur **I**n

sulani unde et ipsa circe uitrea dicta est q̄ cole

ret **C**irceios **I**nsulaz **V**itree iuga perfida **C**irces **P**apinius

NVrus. ex filiis. TRIBus natis. priuilegio triū natorū ius
etiā quatuor natorū dabatur mulieribus trium uiris. optat
autem poeta nō ut tantū tris natos habeat sed ut tot ha
beat liberos ut trium liberorū priuilegio suo iure utatur. nā
qui aut nullum filium aut duos tantū haberet nō utebatur
iure trium filiorū. de quo satis multa ante dicta sunt.

UVNGVENTA. In z oilum furez quem et furti
accusat cum nuper odoramenta ad funus para
ta subripuerit et seruū fugitiuum esse indicat.
quod bis iam testatus est superiore carmine.
TVrpi infami et furaci. LECTo stigio. idest capulo naz ca
pulus lectus stygius est. A Pedibus. nam olim cū seruus
esses fugisti et fuisti in compedibus.

HORTATVR. Lupus nouā artem captandi di
dicerat et blandiens hortabatur Vrbicum orbū
et diuitem ut quereretur liberos cū tñ id minime
uellet Poeta in hūc iocatur hortaturq; Vrbicū
ut moriatur tanq̃ suscepisset liberos hoc est nihil relinquat
Lupo. nam si morietur tanq̃ pater uidetur usus consilio lu
pi. Fleri patrem. te querere uxorez ex qua filios suscipias
QVod minus. quoniā ipse uellet esse heres. VIderi uelle
quod nolis. id quod in dampnum tuum sit. VT facias. ut
accipias uxorem sic ita condito testamento

QVOD NIMIVM. In Cheremonē qui mortem
laudabat i quo uolebat uideri sectari sapientiā
Stoicorum qui mortem contemnūt et de con
temnenda morte precipiunt. cū id ageret des
peratione et ex rei domestice difficultate nulla inquit laus
est Cheremoni si in ista miseria mortem optat maior laus
fortitudinis fuerit ei qui inopiam magno animo ferre pōt.

SToice. qui stoicus vis uideri. **T**egetes. habebat paupe-
res. **V**di. sine culatra et nullo apparatu. **M**agnus homo
yronicè loquitur. **A**ge dum esto hortantis est. **R**oseo. iu-
uenili. **P**rodere nihil. idest semper animū relaxare. **E**st fa-
cile. nullius laudis est. **I**n rebus angustis. idest in inopia.
Qui miser. idest qui inopiam non moleste fert.

Miraris docto. Inuitat seuerum ad cenam misso
carmine. **S**euerus et doctus erat ut uersu nō in-
digeret et diues ut non desideraret alienam
cenam. duabus inquit de causis potes mirari o
Seuere. et q̄ mitto tibi carmina docto. et q̄ te uoces ad ce-
nam. diuitem at dii cum ambrosia facientur accipiunt etia
uinum nostrū. q̄ si cenam et carmina que habes non amas
et accipis quid poterimus dare. q̄ d si tantū ea daremus
quibus indiges nihil possemus dare cum omnia habeas.

Quam me. **I**n **T**helesphorū qui in media palestra
cum incitatu poetam uideret grandem stipez
poscebat conqueritur hoc fieri q̄ si tonsor imi-
nente nouacula libertatem et diuitias rogaret.
Martialis promitteret. sed tonsus nō modo nil daret. s̄ et i-
am uerberaret. Idem non faciet telesphoro s̄ ne quid pos-
cat ei os obstruet quia eum irrumabit. **P**ermittunt in me.
quia magnam licentiā habent. **H**eca. repositoriū nouacu-
le. **N**il faciam. non uerberabo te. **L**otalana. pectinis scili-
cet ne aliquid possis postulare dicet.
idest irrumationē. **C**vpide avaritie. idest tibi cupido et
auaro. eo uerbo greco usus est **A**ristophanes. uel dicet.
idest bene uale et dimittet sine p̄mio.
quod te avarum cruciabit. **M**entula lotalana. idest cū per-
acto opere absterfa fuerit mentula. **L**ucili. **M**utoni lachri-
mas a leua absterfit amica.

DE Nos carinus. Dactiloticha significat repositorium complurium gemmarum. primus Scaurus priuignus Sylle id rome ostendit pompeius Mitridatico triumpho attulit quod Varro prelatum scribit fuisse dactiloteche scauri. Cesar eius generis sex dicauit in ede ueneris genitricis. Dactilotheca nomen ductum est ab anulis reponendis tamen ut dixi complurium gemmarum est repositorium que pro arbitrio domini in anulis concludi poterant. Carinus sex anulos habebat conductos quos die noctumq gestabat. id cum alii luxui et magnificentie ascriberent poeta ait eum id agere quonia plures non habebat nec dactilothecarum uidetur significare eum non habere repositorium anulorum cum intelligat non habere plures gemmas sed eas conductas ex aliena dactilotheca ut illud Iuuenalis conductas paulus agebat Sardonicas.

LIT Phlogis. Vtrumq nomen fictum est Phlogis ab ardore nam Phlox significat flammam. Chione frigus a quod niue significat
ALuta languente. id est mentula non finat non possit excitare. PELIAM. Iasonis patrem. CRITON. medici nomen est masculi et mentulam habentis. HIGEA. filia Esculapii medica. Eustachius quidem in homero et Diodorus et nostri duos tantum filios Esculapio dedere. machaonem et Podalirium. At interpres Lycophronis usus testimonio Apollodori et Plynii in pictura hydeam eglen panem Calasum Esculapii filias esse testantur quas Socratem pinxisse cum patre Esculapio Ply. affirmat. hygea autem nomen conuenit medice. hygia enim grece latine significat rectam ualitudinem opponit autem Critonem et hygeam ut ostendit illam indigere uiro masculino non femina. MARMOREAM. eum

non moueretur.

LINGua. In Naneius lingentē femur cuius supra meminit urbane autē ait eis linguam dum nup muliebri inguini hereret mēstrui pro fluuio ob torpuisse adeo ut post hac non sit futura utilis ueterilibidini. MEchus. ore dum fellat. MARitus lingua. dum heret femori mulieris summemianis meretricis. NV dum uel inopem. uel remotis arbitris quod placet. PER tubos. tubi dicuntur canne plumbee quibus aqua deducitur TVbos. appellat inguina muliebria. CONscia. quasi rez ueram sciret. MORbus indecens. sanguis menstrualis. purus dicitur non contaminatus aliqua labe ad corpus refertur PVrus. item cū de animo dicitur est non cōtaminatus ullo uicio. hic uerborum ambiguitate utitur poeta. NON mirandū. nam ut scribit Ply. taz malefici humoris est ut iacte segetes eo marcescant apes imoriantur aspectu mulieris eo laborantis. speculum hebetetur. PVrus non potest esse contaminatus. scilicet eo mēstruo. NEC impurus. quoniā id sceleris non poterit amplius committere.

LESbia. Agerē gratis aliquis dicitur qui opere precium non exigit. gratis item agit qui nichil soluit hac ancipiti uerborū significatione Lesbiam poeta deridet que iurabat se nunquā gratis fuisse fututam intelligens se non fecisse copiam sui nisi magno precio poeta ex altera uerbi significatione ait uex esse quod Lesbia dicit. nunq̄ enī fuit fututa gratis. quoniā oportuit eam soluere preciū his quos uolebat futuros.

PECTAS nos. Philomusum mutoniatos pueros
in balneis spectantem et interrogantē magna
cura quare eos **M**artialis habeat puros cinedū
esse ostendit. **P**edicant curiosos. festiue euz cy
nedum esse ostendit cū sit tam curiosus immutoniatis inspi
ciendis. Curiosus enī dicit qui magna cura aliquid pergrit.

NESCIO. **F**austus cū haberet cōmertium cū ado
lescentibus nolletq id palaz fieri dabat lrās ad
puellas. ut cum his cōmune aliquid habere ui
deretur. eum urbaniter redarguit. poeta inqui
ens nescio quid scribas puellis. sed rē illaz scio. quā puelle
nō scribūt tibi hoc ē turpitudinē tuā iter pueros. **H**oc scio
i. cōmertiu tuū ipse enim abutebatur pueris et pueri co.

EXCENTI. **I**ustinus solitus **M**artiale inuitare ad
diem natalem eum nunc preterierat. **D. C.** in
uitatis promittens daturum cenam in sequenti
die. cum poeta munus mittere soleret ueterim
stituto natalem celebranti. et ipse preteritus a iustino mu
nus differt in diem crastinum. mittant inquit sexcenti inui
tati m inera tibi hodie. cras ego mittam quouia cras me in
uitasti. iustinus crastinam cenam promittebat insequentis
diei. Poeta crastinum munus pollicetur quod nunq est fu
turus. ut supra. dic mihi cras istud postume qn uenit cū ui
deat polliceri crastinū munus. id est insequentis diei. **A**d
officiū lucis. ad celebrandum diez natalē. **P**ostea. i. cenā
sequentis diei. **S**excentis hodie. id est. **D. C.** mittāt hodie
munus quos inuitasti.

NELATORES. **V**acerra cōquerebatur q num
mos nō haberet poeta tpa sua notans miratur
quare pecuniā non habeat cum tā malas exer
ceat artes. quibus solis pecunia querebat. **C**Alūniator. fal
sas accusationes reperis. **L**Aniste dicebantur qui emebāt
pueros nutriendos ad **G**ladiaturam. **M**angones ad

uendendum dicta manu et ago hoc est expoliendis pueris ut maiore ueniant. inde Mangonizare tractu est quod significat expolire ad fallendu emptore agrosq mangonizatos legimus et mangonizata balnea. apud Plinium. et Varronem.

PARVA ROGAS. Mathonem agendis causis nihil iam lucrantem et ne minima quidem stipendium consequente a diuitibus deridet simul monet. ut pudorem sue repulse leniat magnarum rerum petitione. nam minimis ignominie fuerit si magnis tulerit repulsam de Mathone Iuuenalis Sic pedo conturbat. Matho deficit. id est pauper fit.

EMPHITHEATRILES. Epitaphius Lydie canis que discerpta fuerat ab apro in uenatione theatri. NVtrita. loquitur canis. MAGistros qui presunt theatris. ERigone. mortui premiarum repperit cane dulce cui Imera erat nomen hec dolore obitus paterni sibi mortem conscruit. Imera item domine mortue spiritum parentauit ut alii scribunt coniecit se in puteum quem Anigrum appellant. hoc est sine humore. nemo enim post canis fabularum eius aquis usus est numinum miseratione eius effigies in celum relata est. CEPhalum. canis datus est custos europa a Ioue quem laborante procris sanauit. inde canem meruit dono. ex creta igitur Cephalus coniux procris mortua uxore duxit Thebas. Ibi erat fera insuperabilis canibus ut Ouidius cecinit. ut autem ex testimonio Istii scribit hyginus erat uulpes insuperabilis canibus Cephalus. Lelapa. ita enim appellabat canis. emisit in uulpe cum autem et numine Iouis canis esset insuperabilis et Themidis uulpes utrumque in marmur conuertit Iuppiter ut alii scripserunt canis in celum est relatus. CANis Dulichio. id est itacensi cani Vlyxis. Canesulyxis apud eum meum subuleum redeunte dominum post. XX. annos agno

uit. ut scribit **H**omerus qui eosdē blandientes thelemacho
introducitur ille appellabatur **A**rgus hunc in fimo repperit
Vlyxes reuersus plenū pediculis longū extat homeri car
men in **O**disea mortuus est extrema etate affectus. **E**ri
mante. quem interemit Hercules. **C**alidon. quem **M**elea
ger. tertius aperis lydia ubi perit **A**this filius. cressi ut scri
bit herodotus.

QUENDERE. Tuccaz accusat qui teneros eme
bat pueros eosdem exoletos uendebat. **D**omi
nos. pueros olim amatos a te ut domina amica
dicimus. **R**Vdes pueriles. **L**Vxuria. in eadez
significatione est supra non amo iam dices hec quoq; lux
uria est. nam luxuria appellat non modo nimium reruz ap
petitum. et luxū sed etiam immodicum contemptum eaz
rerum quibus uti debes.

ICTHERICAM. Locus est in **L**edā fallentem
maritū noua arte ait enim se esse **I**cthericam.
neq; ulla arte posse sanari nisi futuatur. **T**Anti.
id est se tanti facere salutem. **T**olluntur. in ue
nerem ut supra. **S**ubstulit illa pedes substulit hic tunicam.

ORAVCI. In natam blādo et exiguo uerbo ap
pellantem mentulam exoleti sui pipinam. naz
pipere est minorū pullorum uocem emittere.
unde pipillo frequentatiuū quod passeri dedit
catullus. ad solam dominam usq; pipillabat. poeta ait tāte
magnitudinis esse ut si priapus conferatur. possit **G**allus
videri. hoc est castratus. nonnulli codices habent bipennē
hoc est duplicem pennem. sed placet prior sententia. licet
syllaba mutata sit.

QUENTVR VM. Conqueritur se decipi sepe nūc
ro alygdo puero cui precatur ut pileo tegat
mentulā. **V**Mbella indumentū capitis erat quo
Solis radii arcebantur. huius erat distribon.

obscena metaphora abusus est. nam per dominā Luscaz et
si aliud uidetur intelligere mentulā significat. TEgas. um-
bella. idest tegas natibus mentulam uel ore tanq̃ umbella
nam erat fellator ut alibi. at quondam mihi lygde nil nega-
bas. idest fellabas.

IVRANDVM. MEDICO riuali. idest qui eundez
amat quem ipse. GALLUS. iocus est in Gallo et
greco et significat sacerdotem Cybelis.

PHECATECTVS. Eodem argumento supra
scripsit in Lecamam. Inguina succinctus tibi ni-
gra seruus aluta. Stat quotiens calidis tota fo-
ueris aquis. Naz et hec Celia lauabatur inter ui-
ros nudos inguinibus soluz seruū uidebat sibi astare fibu-
latur quod cum alia de causa facere uideretur poeta indi-
cat eum ita egisse ut seruū ad coitum recentē haberet. naz
fibule non modo uelandis inguinibus. sed etiam coer cen-
do impetu libidinis utebatur. AENA. nigra nam ex aluta
nigra erat fibula ut supra. Nigra seruus aluta. ut quid faci-
as. nā Citharedus et Coraules et comedis ad uocē seruā
dam fibula utiture quoniam nimio coitu raucescit. NE ui-
dearis inuidere. uolentibus scilicet uti magno penz serui
tui. R. Emitte. concede ut non utatur fibula.

SOLVERE. SOLuere. que mutuaueras BVcco
dispensator. NON mea. sed Bucconis.

IN OMNIBVS. In uacerram qui ut cenam cap-
taret omnes inibat cenationes et in proximo lo-
co simulabat se demittere aluū ut aliqua perma-
nendi causa esse uideretur et parata cena inuita-
retur a domino. CONclauē. locus ad cenanduz ut est apd
Ciceronem. CEnaturit. cupit cenare.

QUTERE. Consulit amico ducturo uxore qui
hactenus nullū cum feminis habuerat cōmer-
cium. ut ante nuptias discat muliebrē palestrā
a perita meretrice quoniam a spōsa uirgine et ru-
di ea discere non poterit huc spectat epigramma ut deride-
at eum qui cogitat de ducenda uxore. **F**lamea. indumēta
capitis quibus in nuptiis matrone utebantur ad uelandū
pudorem. **L**ucanus flamea sollicitū preuelatura pudorem.
Tondebit. faciet tonsos tuos cynedos. ne tibi placeant.
Peregrina. i. si nescieris uti cūno ut sit tibi ignota. **S**vb
urrae meretrici. nam in suburra erant meretrices ut ante
Faciet te uirum. docebit officiū uirile.

AD PRIMVM. Petus malos miserat mullos po-
ete quem ad primū lapidez inuitauerat ut oix
decima hora eo peruenerit cū pigricia accusa-
retur a peto ait illius culpam esse. qui tam pi-
gros mullos rhedarios miserit qualibus scilicet Petus ipe
utebatur ita eum deridet.

LITVS. locatur cū Flacco qui petierat ut uillam
Baianā uersibus laudaret. ait enī se malle indul-
gere **G**enio q̄ uersibus Baianis pluri enī se fa-
cit q̄ Baias quas **F**laccus uerbis magnificis
aureuz litus appellabat. **B**aias. tociens inculcatū est in cō-
temptū Flacci. **V**trūq̄. indulgere **B**ais et mibi. **P**etur.
ut faciaz hoc. **Q**uid. o quantū. **M**artialis et **B**aie. id est ut
ego mibi indulgeaz. et tamen **B**aias laudem. et in ea uersu
u. n. cura uoluptatem capiam.

QVM SENE. **E**gles uicem dolet que et spado
ni nupserat et adulterū senem habebat ut neu-
ter uiri officium prestare posset optat misera
alterum spadonem fieri uirum. alterum senem

fieri iuuenem. Sicca. carens officio uiri operi uenereō.
ANus. propter etatem. VTerq; labor. uterq; laborās. CI
therea. uenus que geniali thoro prees.

SINVESSANIS. Philostratus multa apud
grecos scripsit sed hic cum in balneis Sinuessi
nis esset tantum uini potauit ut ebrius factus
Scalarū lapsu pene extinctus sit quo facto pe
riit elpenor. elpenor enī Ulixis socius cuius cadauere ma
nes euocati sunt ab Ulixē ebrius factus apud Circem lap
susq; e scalis periit hoc mortis genus notat Ouidius ī Ibin
ipse apud Homerū in carmine infernali ulixi narrat. NOc
te iubente idest nocturno tempore ita iam exigente.

NEMO HABITAT. Solibianus nouo genere
captationis utebantur nam orbis et diuitibus
partem domus sue gratis habitandāz dabat
quod cum ex liberalitate uellet uideri facere
pōeta indicat eū auarissime agere quippe qui eo muncī he
reditatem petat longe maioris pēcū q̄ sit iusta pensio. PLu
ris locat. quoniā ita hereditatem captas.

QVINONDVM. In anthiochiton foris imperiti
am a quo cū nuper tonderetur crebris incisuris
notatus est. BRachia. tōdebantur qui inter se
lacerantur in sacris Cybelis. ENthea deo ple
na. ALcon. medicus uulnerarius. ENthorecellas. intestīa
DEolat. aptat ossa. PENTheus. ad matrem agavez. a qua
lamatus fuit. ORpheus lamatus a ciconibus. MENadas.
mulieres furentes. naz est furere. QValia. qua
les incisure. Picta fronte. i. rugosa. HABet cor. i. ē sapiēs.

SIDERE. Sydus est genus morbi ut supra est dic
tum quo lingue usus amitti solet supra hoc opus
est subito fiat ut Sydere mutus. unde Syderati.

quibus urina pulli asinini nardo admixto per coniunctio-
nem medetur. zolus fellator erat quod frequēti carmine
indicauit nūc amissa lingua cogetur futuere. **L**ingere. fel-
lere est apud hunc poetam. supra. **L**ingas non mihi. nam
proba et puella est. **V**m lingis. idest dū fellas uel cū uiz
lingis. quod placet. nam supra idem est epygrammatis ar-
gumentū in eum. qui dum cūnum lingeret. linguaz amittit
adeo ut preterea nec purus esse nec ipurus posset. **E**r-
te nunc. postq̃ lingendi usum amissisti.

QUENIAT. In Parthenopeum qui tussis simulabat
ut conditis cibis uesceretur quod supra in aliū
scripsit. **V**cleos. conditos. **V**lces. mellitos.
Non sinit pueros esse truces. idest quo pueri
lugentes placantur. **E**st gula. idest propter gulā id agis.

DIVES ERAS. Caridemus cum olim diues es-
set pedicabat nunc factus pauper ut amissa bo-
na instauraret anus sectabatur. hoc enī genus
lucris propositū erat bene mentulatis quod car-
pit Iuuenalis. Vetule uessica beate. nā illud ī uniuersū dici-
tur et non de una.

QUANTIS IAM. Carisianū aridet qui cū pedica-
re nōlebat uideri pedicari s̃z festiue crimē suū
perdidit per imprudentiā nam cū multis iā di-
ebus diceret se non pedicasse et causam quere-
rent sodales dixit se habere uentrē solutum. quod ipsum
impedimento erat cinedo non pediconi.

IN TACTAS. Ad Pollem que mittebat recētes
rosas et in tactas poeta optat ut rosas uexa-
tas potius mittat eius delicias redolentes an-
sim̃ alludit festiue ad eunuchos pulcherrimos
quos polla habebat. ut supra dictum est.

EDES. In aprū paup̄ez et alienā sectatē cenā
q̄ casam humilē et nigrā emit iuxta hortos Ma
ronis pulcherrimos ut illic sepe cenaret. d̄ hoc
non tanq̄ de puero ut nonnulli putarunt. sed
de paupere et alienā mensam sectate illud distichon sc̄m
videri potest. Non cenat sine apro noster. **T**ite cecilianus.
quo uersu euz uideatur dicere Cecilianū omnibus mensis
habere aproz animal. deceptum lectorē in sequenti uersu
frustratur et ait bellum conuiuā. Cecilianus habet quo in
telligit aprum paup̄erē illi esse conuiuā. **B**ellum autē yro
nice hoc est illepidum. **C**enabit belle in hortis Maronis.
IGNOTOS. Respondet Fabullo ignotos homi
nes inuitanti quare ad cenā non eat. etiā ip̄e in
uitatus quoniā scilicet cū inter ignotos cenarē
uideretur solus cenare festiue se soluz appella
uit inter ignotos.

ALVS. Soteria hoc est uota ob gaiū Iuliū pro
culum qui cōualuerat celebrat soluto potu pos
cens tyathorū numerū parem litteris nominuz
amici signat. id est facit hanc lucem felicē. **D**E
sperasse. q̄ desperauerim. Minus gaudio. ego tāto magis
gaudeo salute amici quo plus desperavi et timui. **H**ypne.
bypnos grece latine significat somnū. cōuenit ergo nomē
puero ministranti. **B**achum somni ducem et autōrē. **B**es
sem. uas octo mensurarū.

VILE. In solum qui ex seruo ad equestres an
nulos peruenerat ut supra exposuimus. **H**as
cū gemina compede dedicat catenas. **S**aturne
tibi zoilus annulos priores. hic tanti ponde
ris annulum hunc gestabat ut aptius. **O**Lim. potuerit esse
catena eius pedibus. q̄ nunc annulus digito nonnulli. auto
re Plynio. auri pondus in annulis ostētabant alii leues bra
teas inferebant gemmarū precium ostētantes eaz. brate

am appellauit aurum estiuū Iuuenalis tangens hoc anulorum genus. Ventilet estiuū digitis sudantibus aurū. Nec sufferre queat maioris pondera gemme. PERdere occultatur quia non est in tanto precio gemma cum additur nimū auri. TVis cruribus. pro compede erat enim seruus fugitiuus.

LVNARVM In Carideniū pedagogem suum. et libertum a quo obiurgatur cū iaz sit uir. ME aruz cunaz monitor. qui me infantez monuisti uel mouitor quia mouisti cunas mihi infanti. placet prior scriptura. SVdaria. uerbum catulli pannos lineos qui excipiunt cadentem barbam a tonsore. SEd tibi non creui. id est nondum putas me satis adoleuisse. Cato nem. qui utatur censura Catonis.

FORMOSAM. Lupercū captum amore Glytere irrumatorē esse ostendit et glyterem fellatricem urbano ioco dū ait Lupercuz nuper dixisse se iam mense toto non fuisse amicam quia dentes doleret nam si dentes et os egrū impedimento erat quo minus illa coiret satis aptū est indicium esse irrumatorē.

NVLLQ. Venditū mulionē super. XX. milibus numū conqueritur et quasi miranti magnitudinē precii iustam tā grauis uenditionis cām uellet afferre subdit euz fuisse surdū. ob hoc cū minoris debuerit uendi ipse idem cōmemorat quasi fuerit iusta cā tam grandis precii. SVrdus. erat eludit auctum.

ANDVLET. Lygdū formosum pastores suum per casum monet recentē ne uelit conscendere arbores capitis piculo ad glandes decutiēdas nam Aminthas pastor dū Sagmandis subus incumbit ex arbore glandifera quā conscendit cecidit eiusq̃ pater sylue ligna succidi iussit ad rogum filii. AMynthas. nomen pastorale est sumptū a Theotrico et usurpatum a

lingua romana compositum

QUERTIA. Prisco terentio cuius gratia ad carmen reuersus est libellum commendat legendū quē unius hore spacio perlegi posse ait. que quidē hora si minus erit plena uoluptatis certe non tota perdetur ut ostendat carmen suum non usq; quaq; cōtemnendum esse. **D**Onare ocia. impartiri tempus. **M**olossi populi epiro sunt nobiles oraculo iouis dodonei qđ apud ipsos est inde et uenationibus canes apti mittebantur ut a sparta peloponnessi spartani et a melita melitei qui erant in delitiis ut scribit Calimachus preter spartanos et molossos tertium genus addit uarro in re rustica pastoralis. **Q**uiescit. ab indagine uenatorum. Hora. quam cōsumis in legendo libello. **E**stiuam horam. dicimus datam relaxationi animi et plenaz uoluptatis. Perit tibi. male collocatur quia aliquam capies uoluptatem.

QUO MODO. Librum alloquitur quem ut olim ex urbe mittere solebat ita nunc ad urbem mittit Pyrgi. urbs in tyreno litore unde ad. xxx. stadia frequentissimum fuit ceretanorum emporium meminit uergilius et pyrgi ueteres intempesteq; grauisce. de hoc oppido intelligo potius quaz aut de turribus ligneis aut de turri capitonis que in hispania est in media petra quāuis pyrgos significat turrim. pyrgos autem mittebantur carmina ut inde mitterentur ad urbes proximo portu uel emporio. **M**odo cum. essem in urbe.

AD POPULOS. Idem argumentum commendat librum hispanū stelle poete nuper superioribus annis. **T**etrici. quoniam eius aquis ferrum temperatur uel tetricos accolat. **H**ospes. externus fratres libellos. **D**omus renui. roma. **N**oui templi nouus templū. palatinus appellat quod redditum dicit esse musis fauore Nerue imperatoris qui poetas amplectebatur et

apte nam poetarum scripta in ede phœbi palatini erant et
recitabantur eadem dicta edes musarum in palatio ut Ho-
ratijs scribit. Reddita fauore nerue. Prima subura. prima
parte suburre. Mei consulis. Stelle nam consulatum adeptus
erat pro quo supra phœbum sic rogat. campis diues apol-
lo sic murinis. Sititor aque ianthæ. hoc est qui diu optauit
ianthidem coniugem in cuius edibus fontem fuisse et pa-
pinii carmine testati sumus et Martialis ipse indicauit simul
alludit ad fontem parnassi nam ianthæ populi tracie par-
nassum incoluerunt unde fons ianthæus parnassius dici po-
test. Vbi apud uiolatillam torrente uitreo. id est aquis ui-
treis. Siccis sine lachrimis desiderio mei. Titulum nomen
auctoris.

QUOD Flacco. Prisco gratias agit quod tanquam al-
ter mecenas eum ad poeticam reuocauerit. Lo-
quax. celebris fama. Charta anus. carmina fu-
tura antiqua apud posteros. Dicit. narrabit et
testabitur. Attauis regibus. alludit ad carmen horatii Me-
cenas attauis edite regibus. Vergilius et Varrus incogni-
tum horatium mecenate conciliauerunt quod ipse testatur
optimus olim Vergilius uarijs post hunc dixere quid es-
sem ingemite desidijs. i. ocij litterarij. contra illiberalis desidia
est ignauia.

LONGIOR. Decimum quod supra dixit et un-
decimum emendauit quamuis iam essent emissi
multaque detraxit. rogat cesarem ut utrumque in
breuitatem noua emendatione redactum legat.
relinquatque legendum integrum his quibus ipse opibus su-
is et liberalitate ocium dedit sed cum doctus sit fortasse e-
tiam detracta epigrammata leget. Longior. qui erat ual-
de longus. Artatus. noua emendatione uacui carentes ne-
gocijs. Hec. redacta in breuitatem.

CONTigit. Cōgratulari poetis et uirtuti q̄ pri
cipem doctum et uirtute premitum roma habe
at simul assentando ait populos romanorū so
cios optare ut roma semper habeat tales ducē
et neruam quia semper uiuere non potest diutissime. **C**ON
tigit. diuinitus datus est. **A**ule aufonie. imperio romano.
Rui elicone. libere uacare musis. **C**auta. prudens et sapi
ens et non temeraria. Iam redeunt. in secula nostra. Metus
hoc dicit in domitianum quem metuebant olim. **T**Ve. que
tibi parent. **M**atte animi. laus nerue quem optimum fore
uaticinatur principem cum ei data sit potestas beneficien
di qua oī quāuis careret. tamē multis prodesse nō dubita
bat etiam sub nerone crudeli principe. **M**atte. magis aucte
et felix. **Q**uem. qualē animū. **Q**uos. quales mores. **H**ilaris
alioquin stoice frontis esset. **C**ensus. exercere liberalitatē
nā q̄ liberalitatē exercent dicūtur extendere diuitias qm̄ ut
supra dixit quas dederis solas semper habebis opes. **B**re
ues. cito interituros. **Q**ue dei. i. dare potes que dei rogati
uix dare possunt. **P**rincede duro. nerone in cuius aula uer
sabaris. **E**Se bonus. exercere liberalitatem.

Noto. caluam triphilem appellauit supra. i. triū
capillorum hanc urbaniter ligene inesse scribit
ligia uero nomen fuit unius ex sirenibus hic a
lia est trima trium annorum.

Errarum dea. Traianum laudat cui tam longā
uitam fore ait et tantum inesse roboris iuueni
lis et lacertorum ut roma plane confidere pos
sit omnes populos aspectu tanti ducis perter
ritos uenturos sponte inditionem. **S**ecundum. proximum
in laude quasi dicat es extra omnem comparisonem. **C**ō
putaret. animo colligeret. **M**ilitem. robur militis. **P**arthorū
procerea hi omnes sunt populi qui sepius hostes erāt po

pulo romano parthilingua scythica dicuntur exules ut
trogus nam ex orientali scythia migrantes uenerunt in as
syriaz ibiqz locatis domiciliis parthi dicti sunt nobiles mor
te crassi et pugna adeo tuti ut maxios exercitus romanos
sepe uel eluserint uel deleuerint. Seres. claudio imperante
opera liberti annii amicitiam cū populo romano iniuerunt
magnitudinem humanam non excedunt rutilis comis ce
ruleis oculis nullum cum externis commercium lingue ha
bentes arbores lanigeras hñt vñ uestes romanis mulieri
bus texebantur quibus pellucebant ferri item et pellium p
stantia abundant. supra centum annos uiuere dicunt que
admodum ethiopes macrobii seres lingua illa significat sil
lius nobiles. sauromate a grecis dicuntur a nostris sarma
the autore plinio eethe ystriū flumen accolentes finitimi
sunt Dacis quorum sermone utuntur. sed notiores ipsi fu
erunt grecis quoniam in utranque ripā euagabantur. Pos
sum ostendere cesarem. id est habeo quem admiremini. et
possitis uenerari. hic rimas mihi satis est ad totum orbem
in officio continendum.

PALma. Traianus. de dacis et scythis triumphauit
uit autore Eusebio yberos preterea. Sauromatas. Arabas. in fidem accepit agit gratias poeta q
eius triumphis et uictoris ita sedata sit hispania ut in quietissima uiuat pace nam palmam accipio
pro uictoria quanuis suspicari liceat proprium nomen eē
prefecti prouintie quod placet intelligas. PEregrina. his
pana. IVgo placido. imperii tui. Tuos mores. placidos do
cuiſti uiuere moribus tuis.

HABet. Africam diuitis auaritiam carpit qui cup
multa haberet plura seruilibus officiis aucupa

currus. cōuinni meminit lucanus. et docilis rector mōstra
ti belga. CONuinni iuuante. quoniam ego ero adiutor. Ve
ctor niger. sessor maurus. E. Quilibyci. equi massylei. SVc
cinctus. uelox contra distinctus piger. Manni. equi pu
silli dicuntur quos uulgo burdos uocabant hi sine rectore
currum regebant Horatius. Si per obliquum similis sagitte
terrui mannos. idest mannulos mannorum meminit Pom
peius. T. Imerem tertiam autem. idest non timerem ne ipse
ad alium uerba nostra deferret. Sic. mutui sermonis liber
tate.

AVMROGO te. Telesinum feneratorem accu
sat qui pecuniam non eius fidei sed pignorib⁹
credat. HABes. dicis habete. CARus. dela
tor tempore Domitiani ut in commentariis. In
uenalis testimonio epistole plinii demonstrauius. ADsit
defendat causam tuam. EXilii. si fueris damnatus. AGel
lus eat. ueniat tecum agellus nam huic credidisti pecuniaz
non mihi.

LATRONibus. Latrones dicuntur qui latus
custodiunt unde idem et custodes sunt qui as
sistunt regi et qui obsident itinera senia cuz nol
let uideri fellatrix predicabat se a latronibus
fuisse fututam poeta negat eos futuisse et irrumasse i que
sensuz supra dixit. Hi puto non dubie se futuisse negāt. Ne
gant qui irrumāt.

NOto ego. Cinnam conquerentē q̄ Martialis ali
ud potaret uinū q̄ ipse reprimit hoc disticho n̄
dabatur ei bonū uinū qm̄ nimū potabat biber̄
idē est bibere idēz uinū bibere idem ē tantū dē
potare quod Martialis intelligens fatetur se idē non pota
re intelligens tantū dē quibus uerbis notat ebrietatē cinne
Deuntes. uala. xi. undarū ad mensurā.

Exaginta. Senatorem accusat qui plurima diu-
tum limina adibat ut salutar et simul obiurgabat
poetam q̄ desidiosus esset cuz ipse senator obi-
ret officia in diuites et Martialis eques idez nō
faceret respondet poeta et causaz docet cur idez munus n̄
subeat quia S. ille ex salutationibus suis aut consulatum as-
sequebatur aut magistratus. poeta ex his laboribus uix
cenulam. Des. idest consulatum. NOua nomina matutinuꝝ
idest iter matutinum. VAgus. non constructo calceo. A
que crasse. sudoris. Gelidam. refrigerato sudore. Non ego
malo. non debeo magis uelle. IDem faciamus. idest eodē
labores. NON habeamus idem scilicet pretium.

Hermogenes. Tigelius hermogenes citharoe-
dus fuit suauitate cantus iulio cesari primum
placuit tum cleopatre hic nomen fictum est in
fure appositum nā hermogenes dicitur natus
ex mercurio. antolycus autem mercurii filius furacissimus
fuit ē igit̄ hermogenes alter antolycus sed is mappas sub-
ripiebat in quarum furtis recensendis poeta risuz mouet.
Bebius massa. spoliata prouintie accusatus est temporibus
domitiani quam accusationem peregit Ply. ut ipse multis i
locis epistolarum testatur. Bebū itē meīnit tacitus quez a
frice prouintie procuratores fuisse scribit Massaz senetio bi-
thinice prouintie aduocatus oppugnauit uehementer qd̄
non nulli scribunt de massa numulario non dū comperi cū
delatorem reum uellet nominare. Iuuenalis inquit. Quem
massa timet quem munere palpat carus. Trahit. subripit.
Halitus spiritus ceruorum autore lucretio et plinio serpen-
tes etiam e cubiculo renitentes extrahit. Iris que fit ex mi-
xtura nubium et percussione radiorum solis ut scribit plini-
us aquas ad se trahit. Lucretius. Tum color in nigris ex-
istit nubibus arcu et cetera. **M**lrinus gladiator erat

ut supra cum peteret pars hec mirinum. Is uolebat missio-
nem impetrare amicisq; parauerat conuiuium. Leso. debili-
tato nam debilitati gladiatores uulneribus missionez impe-
trabant Iuuenalis Sergiolus iam raderetur guttur. coeperat.
et requiem secto sperare lacerto. CR etatâ. candidâ nâ pto-
res ex ludis suis mappâ mittebât i eû hoc ē emittebât i eû
qui i circo aurigaret trāglus de nerōe aurigâte. Aliquo in-
quit libertoriam mittēte mappam unde magistratus solēt
exponere igitur. Mitteret. i. emittere uellet auriganti in cir-
co hermozenes subiens clam subripuit. Distringere. nuda-
re et spoliare. Pedes. mensarum nam ad pedes sedebant f-
ui. Vela. quibus theatruz tegitur. SVbstringere. colligere
CAlui linigeri. sacerdotes isiaci dicebantur quod et rasi ef-
sent et lineo uterentur habitu nam tertio quoq; die tonde-
bantur ne pilorum sordibus inter sacrificandum piaculum
committerent ut Herodotus. Lineum fuisse habitum illoz
testatur tacitus qui ubi tranquillus dixit de domitiano ma-
ne isiaci celatus habitu inter sacrificulos uane superstitiōis
scribit solertia liberti lineo amittu turbe sacricolaruz immix-
tus Ouidius. Nunc dea lini gera colitur celeberrima turba
fiebat potissimum egyptiorum sacerdotum uestes ex la-
nugine que ex frutice gossipio nascebatur ad superiorem
partem egypti alii xilon dixerunt unde uestes xiline appel-
labantur. Sistrata isidis sacerdotes baculo quem sistruz ap-
pellabant utebātur et supra poeta dixit et pilata subit itq;
reditq; cohors

PICcus. Aper cum pauper esset parcam habe-
bat mensam uolebatq; uideri id agere instituto
et moribus suis poeta deridet aitq; sibi non ui-
deri laudandum aprum quod sobrius sit quoni-
am ea lacus sit i seruo hoc ait secutus sectâ suâ

epicuream in qua nō sobriū esse s; indulgere geio laus erat
non amicus quia uolo amicum qui indulgente genio laus e
rat. Non amicus. quia uolo amicum qui indulgeat genio.

HOC. Nemos. Marcella cuius supra meminit irri
guos hortos ei donauerat quos hoc epigram
mate celebrat. Textilis umbra dicitur. que ex te
xtis et insertis inuicem ramis fit. Supini. iacen
tis et herentis. Puctile. quod aliunde deriuatur. Vestum
opp. Lucanie ubi rose uernant bis singulis annis ut trife
re dicuntur insane. Olus. de caule intelligit cuius perpetua
uiriditate hyems etiam uernat et coliculi apitii industria pru
ina ad condimenta parabantur supra. Argentem modo qui
reliquit ortum. Nec alget. nec ullum signum frigoris pbet
Turris. peristerium siue columbarium. Candida. nam cal
ce ex precepto columelle tectoria obstruebantur colūba
ria ne feles et meles possent itrepere. Similes aues. colū
bas candidas. Regna agellum nausica filia fuit alcinoi regis
pheacum que naufragum ulixem ad regiam paternam ex
litore produxit longum extat homeri carmen. horti autem
et pomaria alcinoi inclita sunt monumentis et grecorū et
latinorū bisera erant ut scribit homerus et papinius. Quid
bisera alcinoi referam pomaria regis. MALo meos. potius
uolo quos dedit Marcella quam tuos

IVLiarum. Vacerram deridet qui kalendis iu
liis rus migrabat ut diues uideretur et alicuius
estimationis nam kalendis iuliis ut ex tranquil
lo in tiberii uita percipilicet Senatores migrabant rus nec
ante licebat secedere nisi auaro et ignobili poeta recenset
uacerre totā suppellectilē eūti rus et eius qdē iopiā deridz
qui solēni die migrabat. Pro bīa. propensioe duorū anorū

PROpinqua: qui eadem studia amas que ego. **L**ESbia ami
ca tibulli te posset amare adeo eleganter scribis zephiri fa
uor ingenii. **D**ARE uela. scribere graue carmen tractum
a nauigantibus. **H**ABes fratris. et in hoc fratris officium
demonstras quoniam non uis certare quom posses.

HEDINA. pellicea ueste utebantur olim quam
scorteam uocabant ut dicetur in distichis phe
bus nuper caput texerat indumento corii qui
dam iocans dixit eum habere caput calciatum
quod urbaniter et uere dictum poeta laudat. **U**da tem
pora. nam hic carens pilis pellem hedi apposuerat ut ita
caluam tegeret et ostentaret pilos.

UENDUNT. Gallus et **L**upercus mali poete in
fani habebantur tam malorum carminum emp
tores inueniebant iam sanos et prudentes es
se dicit qui sciant uendere mala carmina.

DIFFICILIS. In uarium amicum cuius moribus
modo alienabatur modo allitiebatur. **T**ECUM.
ppter acerbitatē. **S**ine te. propter iucunditatē.

BOLETOS ex stomacho. scribit epigramma in
captatorē qui coenam dabat ut scriberetur he
res quam cenam et si lauta uidetur acerbissimā
sibi esse scribit poeta neq; tangi a se sed malle
inuitari ad tenuem cenam quam possit reddere. **S**i tanq̃ ui
lia si lege et non sic ut mendosi habent codices tanq̃ uilia id
est tanq̃ paruifaciens ea. **M**Ea uota. idest me capi is cibis
VOLO. gustabo. **V**ALE. non cenabo tecum. **P**ROTINUS im
mo nihil. idest cum primum fuerimus cenati nihil erit naz
gule uoluptas statim finitur pretereā ea tote conuertetur
in emissionem uentris que a cane lambetur aut in lotium
uersa fundetur in testam proximam uie quodq; grauius

est hoc unum in cena lautissima manet ut sulphureo colore
 re simus et podagrosi. SPongia. et ad mensas tergendas
 utebantur et ad uasa demissione uentris polluta ea diceba
 tur spōgia dānata dānata enī instrumentū dicimus turpib⁹
 ministeriis dicata. INFelix spongia. dicata tam uili misteria
 SCiat. sentiat abstergendo. DAMnate uirge. naz spongia
 uirge alligabatur. NEc quicunq; canis. i. quid erit mihi ce
 na quam paulo post instercus emissam canis lambet ut
 recunde se ex ea cena nihil habiturum significat dum uult
 ostendere se paruifacere. TEste. uis p̄xime erant in quas
 pretereuntes merebant Ticius in oratione qua legē famā
 suā sit dum eunt nulla est in angiporto amphora quam nō
 impleant quippe qui uesicam plenam uini habent. PEdes
 carnifices. podagrosi. ALbana. epulum in albano institue
 rat Domitianus. i. non tanti facerem epulum albanū ut uel
 lem pati hec. NEc capitolini. intelligit de. vii. uiris epuloni
 bus qui in capitolio epulabant. DAPes pōtificū. lautiores
 et luxuriose erāt he dicebant adipales ut alii scribūt aditia
 les Festus et Plin. autores uide Macrobiū de coena metel
 li pōtifici q̄ lauta fuit. IPse deus. uel iuppiter uel ip̄ator. IM
 putet. si laudat et magnificiat. VAppa. significat fecē ui
 ni ut probo placet ut alii scribūt uilius uinū est. PErfida. i.
 uenenata. MAGister structor cenarū. SVperbā. felicia et
 magnifica. CAPIant denuntiant et delectēt. SVbitas. ad
 imparatos cibos.

CRINITE. Linus pedagogus libert⁹ postumil
 le tante erat apud Patronā grātie ut ei commit
 terentur gemme concubini totum penu poeta
 nunc geminos poscit cū uideatur uelle petere
 pueros gēinos petit uniones accumen poete ex eo est q̄
 ad exitum usq; epigrāmat̄is habet lectorē suspens⁹ qua
 si petiturus sit concubinos quō tandē petat uniones. TVr
 be crinite. puerorū crinitorū. NVlli. non omnibus. PAref.

laus est unionibus. **N**on pueros. s. peto ut putabas. **S**ed uniones et ita risum mouet.

D**A**PHNONas. diuitis avaritiam deridet quilo cum amenum parauerat arboribus porticibus balneis riuulis aquarum nusq̃ aperta cenatiōe amicis locum igitur pulchrum habebat ad non habitandū cum nec dormiret illic nec cenaret **D**aphnones loca lauro consita dicuntur latine laureta. **S**olus habes. su peras alios lauretis. **V**el solus habes. quia hec nam com munitas cum amicis quos coena non accipis ut supra om nia solus habes Iuuenalis gentis uitio nunq̃ partitur amicū solus habet platani ad umbram tantum serebantur. **C**ypa rissos. cupresso. cyparissus cupressum significat nam in de litiis erat cupressus que uariis animalium figuris formaba tur. **N**on unius. i. balnea non priuata sed magnitudie ppe publica. **S**tat. erecta est centenis colūnis sublietata. **O**n yx. lapis onichites qui in pauimentis et thermis erat pre tius onix pauimentum ex onichite lapide. **H**yppodro mos. spatium est quo equi cursus exercetur hippos gre ce latine significat equum dromos cursum hic accipit locū spatiosum quo currens equus posset euagari. **U**ngula fu gax. i. ungula celeris. **E**qui sonat. ubiq̃ resonat ubiq̃ to to domicilio. **S**ed nusq̃ locus cenantibus. i. nusq̃ est cenatō et nec locus ubi dormias cū ergo non habeas hec non ha bes ubi habites erat enim in hospitali et amicos non acci piebat mensa.

T**A**M sepe. notat uersutiam hominū suorum in ter quos uir bonus semper decipitur **F**abulins igitur ea de causa sepe decipiebatur. **T**yro est. idest semper imperitus tanq̃ miles nouus in ter ueteranos.

TEMPORA. Ruffus in tumulo celebratur cu
ius uxor rapta fuerat sed ea deserto raptore
redierat ad maritum hoc totum epigramma non
tam comemorat mortē Ruffi q̄ raptū sempnie
REis. clientibus nō minus q̄ poeta. Tyndaris. helena. AD
tuos raptus. i. dum audit te raptā rediisse ad uirum absol
uit. i. liberat odio. LOca leta. i. elisi campi. NON aliena. nō
alieno animo. Iste amor Ruffi. quo arsit inte placet q̄ po
tius fuerit rapta a Ruffo q̄ q̄ fuerit coniunx. DOMinam.
proserpinam.

NVMMI. In paternum auarum iocatur qui nihil
amicis dabat afferens causam per iocum q̄ ipse
esset filius rapacitatis tu inquit poeta nūq̄ fuist
ti filiū uitii sed pater peritissim⁹. CVius rarus. i.
magnificus. LVci scythici. i. templi martis nam uellus au
reum. lx. stadiis a regia colchorum ut scribit Dyodorus in
templo Martis custodiebat a dracōe uigili quē Medea ue
neficiis in grātiā Iasonis necauit unū quodq̄ tēplum suū
habebat lucū unde lucum pro templo accipimus. SCythi
cum. autem propter martem qui thrax et scythia est et il
lis scythe sunt unde alibi geticum legimus martē. ECqd
queris. i. cur non queri. ILludas quibus. i. quos fallas.

CRINE. fieri nō potest ut Aspasius scribit ut qui
onino deformis est bonus sit ex hoc poeta in
zoilum scribit quem ex oris dformitate malū
esse suspicatur. LVmine lusus. luscus. s. REM
magnam facis. nam tante deformitate homines non solēt
esse boni mirum igitur est si es bonus.

GRATIS. in Eglē meretricē que cum gratis fel
laret basia postea uendebat humane inquit po
eta facit q̄ magno pretio uendit basia ne sepi
us basietur cum sit fellatrix. fellatricis enim os
culū impurissimū est. HOc. basiatores. BENE

*vendat + magno p̄no it̄ Vnde folū
sequens & Inuenies X*

maior autumnus. id est nec est maior uindemia nec plures
fructus. **Q**Ursus effedo. id est spatium currendo id est tu
habes gestationem nam gestatio erat locus ubi gestaban
tur ob ualitudinē uel de hippodromo ut supra dixit pul
uereunq; fugax hippodromon ungula plaudit. **S**omnus.
in profundo id est altus somnus. **N**ec dies admissus. id est
non tibi est lux nisi quando uolueris aperire. **M**olestias.
urbis quas ne in cubiculo quiesles licuit euitare.

ANCILLARiorum. ancillariolus dicitur et qui
ancillas sectatur et qui ancillare officium pres
tat uxor obiurgans alaudentem maritum q' ancil
lare officium subiret uel q' ancillas sectaretur
appellabat eum ancillariolum ipsa rem habebat cum lecti
carnis nam et ancillariolus et lecticariolus nomina sunt ser
uilia. **A** laude. alludit ad nomen cum utrunq; sit seruale. **A**
lauda. hic proprium nomen alibi est auis nomen que no
men dedit legioni legionis a laude meminit Suetonius et
Ci. in antonium et ad atticum et Plinius.

QUANTum. **B**asia saepe dicitur status est basiatores
idem facit nunc cum amicus reuersus a basiato
rib; dissuauietur. **V**icinia. tribules. **O**sculo hic
coso. fetido. **D**Efioculus. cui deest oculus dici
tur ita habet codex antiquus alii codices habent dexiocu
lus hoc est qui dextrum tantum habet oculum placet pri
or scriptura lippus utroq; oculo stillate. **R**ecēs. qui nup
fuit in opere non tanti hoc est non debeo tanti facere re
ditum ut hec uelis pati.

PARTIS. natalem in agro celebrat quem in ur
be solebat colere lautius causam affert quare
non sit in urbe hoc die quia scilicet uelit esse eo

die liber q̄ in urbe non dabatur. Alumne martie. kalende
martie. ROseam. phebeam et solarem. DEi syderei. i. hu
ius diuine machine idest cōelum. Vlrides aras. ad cespi
tes in cultos et uirides. CVltus meis kalendis. idest die me
arum calendaz. Vluere. relaxare animuz ut sepe ē dictū.

N AT Ali. eodem argumento deridet eum qui ce
lebre natalem suum lautis et laboriosis mensis
et sponte tantum laboris suscipiat in accipien
dis amicis q̄tum nollet ferre si dominus impe
raret. PAllere. anxios esse. SAbello. amico inuitato saccus
niuarius dicebatur pannus lineus quo niues attenuabatur
unde refrigerabantur uina ita loquitur in distichis. attenu
are niues norunt et lintea nostra frigidior collo non salit
unda tuo. attenuabatur item vinum ut purum esset et fri
gidum de eo hic intelligit. LIquidum. purum. SVrgere to
ta coena. idest usq̄ ad finem cene marmorea erant pau
menta in coenationibus.

T U ERSVS. ligura ut alicuius p̄tīi uideretur sole
bat iactare se uereri ne Martialis aliquid in se
scriberet cui poeta respondet risu et contemp
tu. Vluidum. q̄ sit immortale. Dignus hoc me
tu scilicet ut scribam in te. PApilionibus. proverbium est a
pud phalaridem elephas indus culices negligit. SI laboras
legi. si cupis fieri perpetuus. RVdi carbone. uaticinatur
illius carmen cito interiturum nam que carbone aut creta
designantur cito euanescent. FRons hec. notat eum esse
seruile conditionis. NOtanda. idest non es dignus ut de
te scribam.

A NTIQVI. saturnum inuocat ad saturnale epu
lum quod parabatur luxuriosissime ob reditu

X uendat. i. magno pretio. **L**ibram. **C**osmiani. i. foliati ung
uenti. **Q**uater binos. a noua moneta. i. octo flauios. **B**ali
a. non muta. i. non sine lingua inserta. **F**acit hoc humane.
nam si daret gratis multi basiarent et oris fetore offende
derentur. **L**ingere. i. fellare alibi lingas non mihi.

E **G**ROTAS. in polycarum qui ut munera ab
amicis exigeret sepius simulabat se egrotare
nam conualescentes dona ab amicis poscebant
que diis uouerant pro salute ea dicebantur so
teria nam significat seruare unde soteria do
na data amico seruato et reduci Pap. carmen quod pro ru
tili gallici salute cecinit soteria appellauit hoc qd diximus
argumento. **N**ocet. nobis quia mittimus soteria. **E** Grotas
semel. i. morere et absoluer uitam una egrotatione hoc autem
dixit ambigue cum dicere uideatur apto ut in unam tantum
egrotationem incidas nec sepius egrotas intelligit moriari.

C **V**R. strepitus urbanos et dormientibus et me
dicantibus aliquid molestos fuisse Iuuenalis testa
tur ex umbrati persona eodem argumento **M**ar
tialis hoc scribit afferens causam quare secedat
in nomentanum suum nam pridium illic habuisse ipse sepe su
pra testatus est. **C**ur pejam. i. accedam. **S**lecci. aridiet la
borantis inopia aquarum. **M**agistri. ludi nam uicinos ha
bebat magistros ut alibi indicat. **E**rarii. dicuntur milites
facientes stipendium erarii item qui esculunt ut hic. **M**arcu
li. malleoli. **N**ummularius. trapezita latine nummularios
trapezita grece. **O**tiosus. quia in otio est. **M**assa. neronia
na neronianum argentum intelligit purissimum ut arbitror
nam ut **T**ranquillus scribit in Nerone exegit in genti fasti
dio et acerbitate nummum asperum argentum. **P**ostulatum.
nam argentum postulatum quod alii codices habent pu
sulatum erat purissimum et pusilla siue pustula erat bratea

argenti purissimi ut supra legimus felix pusilla siue postu-
 la de phiala id argentum purissimum in sequentia uer-
 ba tranquilli demonstrant qui scribit Neronem exigisse pre-
 ter argentum pusulatum aurum obrizon quod est purissi-
 mum saepius excoctum in similem igni colore. Hispanie
 aurum ex hispania allatum rude in urbe conflabatur cude-
 baturque malleis ad ramenta excutienda in hispania tantum
 in balneis que appellabant chrisoplysia lauabatur. Mallea
 tor percussor. PAludis. bibere rameti aurei quod ex tago
 hispanie mittebatur. TVrba entheata. bellone cybelis in tu-
 rorem acce. i. coribantes qui non cessant a clamore dum
 sacra faciunt. TRunco fassiato i. tabella nam naufragi sole-
 bant mendicare alligata collo tabella naufraga. ROgare.
 mendicare. IVdei. nemus egerie incolentes mendicabant
 INSTitor. negotiator. MERci sulphurate. i. lignorum sulphu-
 ratorum. Lippus. ob opus sulphureum damna id est quia
 posset numerare quantum somnus amittit de suo. ROM-
 bus. carmie magico luna de celo trahi dicebatur ut despu-
 maret herbas paratas ad incantationem lucanus phebeque
 serena non aliter diris uerborum obsessa uenenis palluit
 preterea donec suppositas proprias despumet in herbas
 eo tempore ut mulieres laboranti lune succurreret era uer-
 berabant sic enim incantationem impediri posse putabant
 Iuuenalis de loquaci muliere una laboranti possit succur-
 rere lune rombus instrumentum magicum erat quo deduc-
 ta litia rem magicam adiuuabant ut supra ex theocriti de-
 scriptione et poetarum nostrorum uerbis recitauimus. COL-
 eo magico. propter Medeam que magicam exercuit. OVot
 manus urbis id est mulierum romanarum. PETilianis regnis.
 uel de petilia lucanorum Metropoli quia illic agrum habuit
 petilium phliocetes a Meliboea profugus edificauit sam-
 nites muniuerunt. IN regnis petilianis. in agro pitiliaco uel
 de domo pecilii intelligit que in summo ianiculo erat. NEC

maior autum. i. nec maior hinc ma-
 ior folia duo pudentia s. f. m. c.
 inuenies.

prisci terentii cuius supra meminit. **P**Rioris mundi. id est
prioris seculi. **R**Ex. saturne. **S**Ub quo pigra quies. idem
carmen est apud **Q**uidiū regale nimis terribile. **D**igna. quia
non committebantur scelera. **C**issa. euiscerata usque ad in-
feros aratione et effossionibus. **E**Rat diues. producebat
omnia. **P**Risci. nomen proprium. **R**Eddis. restituis. **P**Ac-
fici. qui pacem coluit. **S**imilis pompa. id est apparatus ob-
soniorum macello scilicet romano. **L**Vxurietur. late exposi-
ta sit. **T**ibi. in tuum honorem. **P**Retium. ut maiora merita
referantur. **I**lli. prisco sic obsecrans est.

UNCTO corduba. in cordubensem poetam qui
poete carmina recitabat quod dolet cum sua re-
citet et nihil id se scribat quod Martialis pro suo
velit ostentare in quo par pari referre possit nam
erat malus poeta rogatur cordubam illius patriam ut eum
moneat ne recitet. **V**Enafrum. campanie regio oleo nobi-
lissima tenet enim in eo principatum proximum est **L**itia-
num non procul tertio loco bethicorum hispanie cum quo de
palma certat istrum blandiens poeta cordubae eius oleum
et uenafrano et istro anteposit. **V**Ncto. ferente oleas
Testa istra. id est testa olei istri. **G**Alesi. albi fl. **T**arentini
qui reddit oues candida lana. **N**ON mendax. quia lane be-
tice non tingebantur. **V**luc. natio. **N**OSTRO. hispano. **F**E-
re. scilicet equo animo mutuos honores id est uersus et ego
pro meis recitarem. **S**Ecurus. quia non timet ut recitetur
carmina sua cum non scribat.

UINCENTEM. coci olim conducebantur ex ma-
cello inualescere. autem luxuria inter seruos ha-
bebantur nuper cinna puerum emptum pule-
herrimum cocum fecit in quo poeta iocatur a-
it enim eum hoc fecisse quia sit gulosus et cum uideatur

intelligere de cibis conditis intelligit euz tales pueros amare. **G** Vlosus. homo est hoc est uult elegantes pueros solus.

M A Tutine. excludit clietem qui mane accesserat et somnum interpellabat nam et ipse ait ex urbe hac una de causa exierat ut dormiret interpellatum fuisse somnum in urbe ipse dixit ambitiosa que delectantur isto honore litibus amaris. i. molestis et proprium epitheton est litis. **N** Egauit. non promisit mihi etiam hic ut in urbe faciebam.

F O R M O S A. in ebrietatem mulieris que pluries faciebat uinum quod ullum genus pretii eiusque amphoram petiit a poeta cum prius ipse esset anxius an libram unguenti an lanas beticas pro coitu daret. **L** A r g a m omnibus modis. liberalem omni genere concubitus. **V** T r u m ne cosmi taberne unguentarie ut cosmus. **D** E m o n e t a. cesaris idest Domitiani. i. flauios. **A** M p h o r a m. uini non propter utilitatem pretii hoc deridet potius quam propter genus premii quod ebria poposcerat.

B I S Q V I N Q V A G E N I S. Anienus domum centum millibus emerat quam minore etiam pretio uolebat uendere sed ut emptorem falleret ingenti ornauerat apparatu in hunc poeta iocatur. **B** R e u i o r e. pretio idest minore. **C** O r r u m p i s. allitendo eum. **V** A f r a. callida ambitiosa luxurians apparata. **D** i u i t i i s. magnificentia apparatus. **G** E m a n t e s. argēto quia incrustabantur argento quod uulgo primus instituit uel quia erant pauonini ut in distichis dicemus citrum arbor in atlante monte mauritane unde citree mense maxime luxurie apud romanos ut supra dictum est. **R** A r a p o n d e r a. id est ingentia ligua et pretiosa. **D** E l p h i c a. potest accipi pro nomine ancille que ex delphis uenerit ut alibi legimus

delphicum puerum ut intelligas delphicaz ancillam expo-
fuisse uenientibus argentum et aurum nam et apud Home-
rum ancille penu custodiunt parantq; mensam hospiti ue-
nienti quod cum multis in locis poeta ostendat eurycli-
am presertim celebrat custodientem penu Vlixia placet
magis intelligas de cortina que epulantibus et templo del-
phico communis est tripodes enim siue cortine cuz Apol-
lini in primis grate sint delphice sunt appellate ut Plinius
scribit. Non esse minoris non posse uendi uilius. Instruc-
tam. apparatus tantis diuitiis.

IDUS MERCVR. Idus octobres natalem Ver-
gilius celebrat natus enim est poeta Pompeio
et crasso consulibus ut scribit eusebius Idibus
octobris celebratione numinum idus maias fa-
cre sunt propter mercurium cui eo die sacrificant merca-
tores ut scribit Macrobius nam tunc natus dicitur et idus
augusti propter dianam que colebatur in auentino ubi e-
rat eius templum. REastis mercurium. idest idibus mai-
is natus est Mercurius. REdit. celebratur. CONsecrauit
nascens idus diem natalem uergili.

PIC TANQVAM. Paulum auarum carpit qui
nihil dabat ueteribus amicis sed eos inter sua
bona connumerabat tanq; archetypa que domi-
no nihil sumptus afferunt sed plurimum laudis.

INTEA. in aprum qui quam diu pauper fuit so-
lebat eos carpere qui in thermis potabant fac-
tus diues luxuriosius ipse bibebat nuper supe-
riori tempore uanus parui pretii ut supra et
uani triplices lintea quibus abstergeret se lotus. SEderet.
custodiens uestem in apodytorio qui lotus erat ubi pone-
bant uestes loturi. ENtherocellici. dicunt q; entherocellas
curat hic morbus est cum intestina defluunt. VNctor. medicus

Nvdorum. eorum qui se lauabant. **S**tillam. i guttam eua
se quod guttum appellabant et eo in balneis utebantur lu
uenalis et pleno componit linthea gutto. **V**enere. propter
hereditatem. **S**obrius. quin prius potauerint. **D**iatheca.
dicuntur tabule testamentarie uerbum est grecum quo illi
in ea significatione utuntur. **D**iatheca. bona relictata testa
mento. **Q**uinq; comati. quinq; pueri relictati testamento.

Non. qui nil negat dicitur fellare' ut ipse ex
ponet infra nunc in lygidum scribit quem diffi
ciliorem supra conquestus est nam se fellerat
poetam sepe expectantem hunc tamen olim
fuisse fellatorez indicat uerecunde ut miretur quare nunc
sit tam difficilis id circo superiorem locum in gallam nil mi
hi galla nega ita interpretor ut poscat fellationem. **N**il ne
gabas. idest dabis mihi fellationem.

MGERA. panicum caulidicum deridet qui re
lictato foro agellum emerat ad busta gallica lo
cus erat ad cloacam maximam ubi coaceruata
fuerunt ossa gallorum qui urbem possederant
idem dicebatur ad doliola quoniā in nonnullis doliolis gal
lorum cineres inesse putarētur putabant tamen alii quedā
mistica nume **P**ompilii illic cōdita esse. **B**Vsta. p̄terea erāt
in exquiliis quoniam illic sepeliebantur cadauera quod pri
mus **M**oecenas prohibuit ob aeris salubritatem autores
sunt **V**arro **P**lutarchus et **p**orphyrīo. **P**Rope. busta in ex
quiliis uel ad cloacam maximam. **M**Ale. compacte ruenti
VRbanas lites. forum romanum ubi agebas causas. **P**AR
ua. q̄a paruus erat agellus qui uersabant in otio utebātur tu
nica **P**Ragmatici. dicebantur qui suppeditabāt iura causidi
cis autor **Q**uintilian⁹. **V**Endere quoniā mittebāt tibi cliētes

dictum nam qui a debitore poscit iusiurandum mallet eūz
soluere aduersus se igitur carmē uidetur malle Bithincius
cum poscat iusiurandum a Martiale.

CONAVIT. nil negare est promittere omnia nil
item negare apud poetam est fellare supra nil
mibi galla nega preterea at quondam mibily
gde nil negabas ex hac elocutiōis ambiguitatē
iocatur in ancillam nam quāuis plura ab eo accepiſſet plu
ra tamen poscebat notans imprudentiam eorum qui nil ne
gant eiusmodi enim homines ut Augustus dicere solebat
uitam male instituerūt. QVi nil negat fellat q. d. adeo tur
pe est nil negare ut idem etiam fellare significet.

TELAVdet. nouam calistrati uersutiam notat
qui ne quempiam laudaret omnis laudabat is
enim non uidetur laudare quineminez uitupe
rat. Dignos eos. qui digni sunt laude. AB eo
cui nemo. est malus. idest qui neminez uituperat. q. d. nul
la est laus laudari ab eo qui omnes laudat.

BRVME. iocatur in auartiam umbri qui olim cū
pauper esset in saturnalibus poete munus mit
tere solebat aliculam nunc factus diues mittit
alicam alicula maioris est pretii quam alica sed
ex nomine iocatur poeta nam alicula diminutiuum esse
uidetur minus alica cum tamen maioris sit pretii alicula ali
te gen⁹ alterum dicebatur secundariuz tertium afferema
quod grande erat et uilius.

EFFVGERE. In Menogenem qui coenam ex
thermis captabat neq. antea disſtebat minima
queq. officia prestare q. inuitaretur. TRigonē:
genus pile. DEXtra et leua. naz in pila trigōali

exercenda robur manus sinistre commendabatur id circo
supra dixit nec claudet polii magis sinistras et in distichis
ita loquitur si me nobilibus sis expellere sinistris sum tua
mendose in multis codicibus. **F**Enestris pro sinistris ipu
tet. ad scribat laborem suum in exercendis pilis. **P**Lenum.
lana lintea quibus utebantur in balneis supra lintea ferret
apro. **S**Inus. infantis sepe sordidus. **D**Ente. pectine. **A**C
hilleas. quales habuit achilles ut scribit **N**omerus pulcher
rimas. **T**Ropin. bibebant post balnea ut ad uomitionem in
citarentur quod in mulieribus notavit Iuuenalis id uinum
apte appellat tropin nam inuersionem significat qua sto
machum agitat. **D**E fece uini. massiliani quod fumosum
erat. **V**eni. coenatum mecum.

D**ERISOR.** in Fabianum qui alienas hernias so
lebat deridere sed cum sua paulo ante inspexis
set siluit. **S**Ubito. repete preter opinionem. **O**M
nes colei. timebant. s. ne deriderent. **H**ydrocel
le morbus erat ex genere enterocellaruz ut scribit **C**elsus
cuz intestina defluunt colligunturq. **D**VO catulli. catullus
uirilium mensuram hyperbolice solet dicere catullus men
tulam habet instar. xxx. uigera prati.

N**OLVERAM.** Polytimus tonsus factus est
cum cogitaret de ducenda uxore ut supra est
dictum poeta dicit noluisse ut tonderetur ne
rebatur enim ne deformis uideretur sed iam
letatur hoc permisisse cum totus sit eburneus et uideatur
formosior pelops dicitur humerum eburneum habuisse
acerere quem imprudens comederat id circo alludit ad
fabulam. **T**otum ebur. totum candorem tuum.

P**EDICONIBYS.** in Fabullu cunnilingu qui anima
pediconu male olere dicebat. **O**Lere. s. male.

PTysana. iumentum est grecorum conficitur ex ordeo ho-
rat ptyfanarium orize. EMis. quia non mittuntur amplius
nec áger supeditat. AGricola. nam agrum emisisti et colis

HEREDEN. Catullus heredem scripserat poe-
tam urbane eius mortem optat cum ait se non
credere hoc nisi legerit id enim legendum erat
post mortem. Nisi legero. nisi fueris mortuus.

QVM tibi. erat nonnulli calices qui audaces dice-
bátur insertis gemmis ex lapide obsidiano. VÍ-
treo naz usq; eo processerunt officine uitri ut
pocula formaret et pari prope artificio et to-
reumate quo argentea erant tamen exigui pretii nam et la-
pilli obsidiani inserti erant ex specie uitri ex qua dicauit au-
gustus quatuor elefantos distichon de his calicibus ex-
tat non sumus audacis plebeia toreumata uitri. nostra ne-
q; ardenti gēma feritur aqua poeta hec pocula mittit flac-
co addito epigrammate. Circo flaminio. ubi fiebát calices
CATaplus. nangatio. Niliacus. naz ex egipto cristalla af-
ferebantur. TALia munera. scilicet tam uilia. SOLlicitant. al-
litiunt ad furtum aquis nimium calidis ut in distichis. nos-
tra neq; ardenti gemma feritur aqua. SEcuro. non obser-
uante nam in manibus conuiuarum posita pocula pretio-
sa custodiebantur a ministris Iuuenalis custos affixus ibi-
dem qui numeret gemmas. unguet obseruet acutos non
timuer. s. si frangatur preterea inquit si male olenti uoles
propinare poteris faciles hos frangere post propinatio-
nem et leuis erit iactura.

FESTINat. politimus cogitabat de ducenda ux-
ore quod cuz ageret ex avaritia ut haberet do-
tem iactabat id a se fieri quoniam affectus es-
set tedio puerorum neq; aliquem reperiret qui
sibi placeret poeta ostendens eum querere dotē ait se eos
malle pueros quam dotem. INuitus. uerba politimi. Hytm

nus. nomen pueri. PAscas pingues tractum a suis qui
pinguescunt glandibus. NAsci puella uel q̄ mollis uel quia
negat. **H**Orum. uerba Martialis respondentis politimo.

AMPHORA. agricola coenam captabat et quā
uis summa esset annone caritas et uini tamen
aliena mensa ebrius semper erat et repleto sto
macho. **R**udi. dicuntur qui nimium edunt q̄d
decoquere non possunt. **E**Brius. aliena mensa nam capta
tor est.

EVLIS. Ethon nomen equi solis est ab etho
q̄ significat ardeo ethon item nomen propriū
hic uiri qui pedendi uitio ita laborabat ut nup̄
in templo capitolino nō potuerit eo abstinere
sed affectus hoc supplicio ut triduo cenauerit domi. didi
cit comprimere nates ne eadem pena iterum afficeretur
nam aliena mensa uictitabat. **V**Sq̄ in sumos ungues. mos
erat precantium ut coelum respicientes resupini summus
pedum digitis insisterēt. **O**ffensus. affectus iniuria. **C**Li
entem. sequentem diuites. **D**omicenio. ut tribus noctib⁹
domi cenaret. **P**atroclus. temporibus Neronis ad consula
tum usq̄ ex infimo genere puectus iuxta capitolium in am
bulationem struxit cum latrinis quas Martialis appellat se
des patroclinas a conditore. **C**Auerit sibi. prouiderit sibi
crepando pedendo unde uentris crepitum dixerunt anti
qui et edictum Claudii extat ne quis comprimeret crepi
tum in senatu cum deprehendisset senatorem ea de causa
extinctum.

INte. in bithynnicum qui conquerebatur q̄
poeta in se carmen emisisset et iusiurandum ex
igebat a Martiale negante mos in foro est ut
qui iurare nō uult soluat ex hoc urbane poeta
dicit se scripturum in bithynnicum uult enim satisfacere po
tius q̄ iurare. **M**alo satisfacere. malo scribere inte argute

GRIGINTA. uaticinatur hunc fore cunnilingu
et fellatorem cum mentula uti non possit et ha
beat pueros et puellas. SVrgit. arrigit. QVid
facies. quasi dices linges.

BIS COTTA. soleas ad conuiuium gestabant quas
deponebant cenaturi ne pauimenta contaminaret
seruabantque a seruis. Cotta pauperimus iacta
bat se his amisisse soleas et propterea se incede

re pedibus nudis deridet hominis inopia et iactantiam nam ibat
exaltatus ob inopiam non quod soleas amisset aut surreptus
iri timeret. TVrbam. facit comitatus. SAXax. ironice. FA
cere damnum est pati damnum. EXcalciati dicuntur. qui
deposuerunt calceos idem uerbum uenit in iocum aduersus ser
uum lactatium qui dum omni tempore et loco furaretur subrep
tamque numulario pecuniam indidisset calceis coactus est
calcios deponere ubi repta pecunia in eum dictum est nu
mularius te excalciauit hoc est pecuniam abstulit nam cal
cios significat es unde deduxit uerbum excalciare aufer
re es et pecuniam.

TONGILIANUS. habet nasum qui indicat acriter
habet item nasum qui nares habet Tongilianus
censor acerrimus in extremam deuenit inopi
am in hunc poeta iocatur. Nil preter nasum. hic
accipit habere nasum simpliciter nam erat pauper in superi
ore uero per censuram et mordacitatem. HABet nasum. id est censuram
Nil preter nasum. nam est pauper et ex hac ambiguitate iocatur.

QUOD LANA. Focale id quo supra est dictum re
citaturi oratores sumebant ut iter strepitum audi
rent nihil ita enimerat compositum ut aures tege
ret dimissus a uertice carinus calu ut caluitum de for
mitate tegeret id uerat focale urbane aut poeta eum non tueri au
res sed capillos. NON aures. id est non supersisti focale propter clamorem
sed propter caluicium. SED capillos. nam propter caluitum id supersisti.

PROSENE. **M**aro captator laborante aduersa
ualitudine amico sene et diuite votum suscepit
pro illius salute ut. **S**. scriberetur heres hac amo
ris significatione scriptus heres et post votū
medici spōdentibus illius salutē contraria vota faciebat ut. **S**.
moreretur ne si conualesceret et promissam uictimam per
solueret et hereditatē amitteret. **H**emitriteos. genus febr
tertiāe ut scribit celsus. **N**E soluat votū. ga uellz eū mori.

COMVNIS. **M**agula uiro nupserat qui exoletus
habebat quo et ipse et uxor utebatur sed cum
uir esset ueneficus ac puero contentus uxore
negligeret timebat uxor ne ueneno extingue
retur propterea eodem ministro mense non utebatur hoc
poeta indicat. **T**imes lagenam. idest ueneficium nam lage
na ministra est ueneficii supra diceris hac celebs factus
quatuor esse lagena.

SAEPEROGARE. **P**risquez deridet qui saepe roga
bat puales mores induceret si esset diues id enī
nemo potest predicere nisi illud unum diuitem
diuitis moribus usurum. **Q**ualis sim futurus.
quales mores sim habiturus.

QUAMOECHUS. **F**abulle uersutiā ita cōmemorat ut
mariti simplicitatē accuset nā hec ut moechū basiarz
puerz morioez suis osculis madidū ei rmittebat idē
faciebat moech⁹ marit⁹ **S**tupid⁹ hoc nō aiaduerte
bat. **Q**uanto ē maior morio. q̄ stolidior est marit⁹ qui hoc
non animiaduertit.

SCRIBEBAMUS. **E**pos carmen trimetrum signifi
cat iambicum cui dimetruz succedit perfecta
clausula **H**oratius pede ter percusso forte epos
acer ut nemo uariis dicit eo qui utuntur epici
poete sunt appellati accusat tuccā qui omne genus carmīs
attingebat in quo uersaretur **M**artialis. **C**essi tibi. scilicet

scribenti nam destiti. Syrma. uestem tragicam significat ita
locus Iuuenalis syrma uel antigones. i. tragoedia antigo
nes quam scripsit Actius poeta nec placet eorum sententia
qui syrma tractum orationis exponunt ualerius quid hic cum
tragicis uersibus et syrma facis syrma a syro quod est trago di
citur. i. et tu tragediam cepisti scribere. Flla lyre. carmen
lyricum. Ambitiose. nimium cupido laudis. Noua. quia pau
lo ante accepimus Lucilius primus satyrarum scriptor tan
ta fuit laude et estimatioe ut non modo eius carminis poe
tis sed etiam aliis anteponeretur Fabio teste hunc carpit
Horatius nimium ambitiose quem ait Lutulentum fluere
ludere dicuntur poete cum uersantur leuiori carmine. PE
titur. i. inuaditur a te ut superes uel sis par fame mee.

MVSEL. Museus laude lyre prope. par Orpheo
alter hic scripserat mollissimos libros qui non si
ne pruritu legi poterant horum lasciuia signi
ficat poeta instantio Ruffo. Sibaritici libri. mol
lissimi fuerunt compositi temporibus Ouidii dicti uel a Siba
ri poeta uel a sibili urbe que in gentile uisum aucta se suis
delictis perdidit deleta enim est a crotoniati intra .lxx. di
es horum meminit Ouidius nec qui composuit nuper siba
ritica fugit nec que concubitus non tacuere suos quo uersu
elephantidem meretricem notat que genera concubitus
carmine est complexa supra nec molles elephatidos libel
li et in priapeia lalage. uouet tabellam pictam exemplo
horum librorum. Patissimos. mollissimos.

CVM tibi uxorem accusat que conquerebat
poetam habere quosdam cynedos qui ut ipse
ostendit plus uxori prestabant quam marito faci
at. Sollicitos thoros. non afficit te ulla cura
Sola. quia non accedo ad alias ficus chia saporem salis
habet ficus marisca nullius est saporis autor est Varro
inde uxorem dicit esse mariscam in cinedis chian que

placet: ut supra hec mihi que nouit pungere chia sapit.

UXOR cum bassum accusat qui ex dote uxoris multos emerat comatos in quibus officium uxori non prestabat cum tamen mentulam uenderit uxori pro dote eum igitur in ius uocat aut certe monet ut eam seruet uxori emptrici.

BITIS instantium **R**uffum euntem in hispaniam prouintiam et succedentem **M**acro, qui eam administrabat ut supra indicauit ibi litorea **M**acer salonas, hoc prosequitur epigrammate bellum alloquitur rogatque ut letis auspitiis uenientem magistratum suscipiat. **C**ORONA oliuifera, hoc propter ubertatem olearum dicit. **A**VREA, coloris auri quia lane betice coloris sunt ruffi. **B**RONIUS, bachus copia uini. **P**ALLAS, propter copiam olearum rector idest dominus. **C**VI, in cuius gratia. **I**TER, nauigerum navigationem. **O**RAS nostras, hispaniam. **V**T, ea felicitate. **O**NUS, difficultatem difficultas est succedere ei qui se bona gesserit.

Finis libri epigrammatum

M. V. Martialis epigrammatum

liber diuinus

qui Xenia instituit

PETOGA CORDILIS ne penula desit. **O**Liuus in saturnalibus duo munerum genera mittebantur, xenia primum et hi quibus data erant mittebant Apophoreta xenia autem dicuntur munera hospitalia idest amicorum, nam xenos significat hospitem apophoreta dicuntur ab apophorin idest referre hec uespasianum et alios imperatores dedisse legimus nam ipsi donati a populo xeniiis remittebant munera hi duo libri continebunt singulis distichis utrumque muneris genus priore sunt xenia posteriore leguntur apophoretaque autem non nulli putarunt apophoreta inscribi etiam lemmata falsi sunt nam lemma non solum distichis

sed cuiuscunque epygrammatis breuiter prescriptum argumē-
tum dici potest licet **C**icero phie preceptis seruiens. **L**em-
ma aliter sit interpretatus hoc est comprehensionē. **L**em-
ma preterea est genus argumentationis stoice quod in ze-
none scribit **P**hyogenes. primo epygrammate lusurus carmi-
ne poeta in saturnalibus ait se malle uti hoc genere ludi.
q̄ aut nucibus aut alea. nam nuges pueris in saturnalibus
promittebantur. alea uiris. **C**ordilla. est genus piscis ex
Thimno ut supra est declaratum. **C**ucullis. papitraceis sal-
samenta uendebantur. **P**apyrus. Papyrus ostēdit p̄mus
alexander in egipto condita alexandria. nam antea palma-
rum foliis. postea quibusdā arborū libris tum publica mo-
numenta in plumbeis priuata in lynteis scribebātur. **N**asciē
autē papyrus in egipto non excedens altitudinē duorum
cubitorū ut **P**ly. scribit. eius flore dñi coronabātur. inde eti-
am charte fiebant uariis nominibus. **P**erdite. dando rebus
uenalibus. **P**enula. uestis seruorū. ponit togam et penulā
pro cucullis. **B**latte. uermes una cum tineis corroderes
papyros. **M**etuat famē. id est ut blatta possit pasci. **E** Bria-
brum. id est dies hiemalis saturnaltius. quo uino indulge-
tur. **N**on mea. puer nucibus. uiri alea ludebant. in alea hec
erant. **T**alus. **T**essara. alueolus. senio. canis. uenus. **T**essara
erat talus quatuor laterū. talus sex ut infra dicitur. talus
autem dictus a talo pedis. nam talus in pede autore aristo-
tile in secundo de animalibus tres habet partes. exteriorē
quam antiqui **C**hias dixerūt. Interiorē quam **C**hoas. **S**upe-
riorem quam antennas. inde seculum eruditius talum dola-
uit i sex latera. et imitatione pristinoꝝ nominū uno quoq̄
in latere sua nomina dederunt punctis. In quibus canis af-
ferebat iacturam. erat enī unius puncti. ut polux scribit.
Senio et uenus uictoriam et lucrum. **P**ersius **Q**uid dexter
senio ferat scire erat in uoto. **D**ampnosa canicula quantuz
raderet. **A**ugustus preterea ita scribit. **T**alis iactatis ut

quisque canem aut senionem miserat in singulos talos singulos
denarios conferebat in medium quos tollebat universos
qui uenirent iecerat. nam uenus in talo Colias dicebatur
opposita cani. ut scribit polux. colias uenus dicitur auctor
Strabone a promontis attice in quo colium. Idem punctus
dicebatur Coris. et canis alio uerbo dicebatur Chius. Iux
ta uenirent coliadem in attica erat templum pannos. quo per
Aristo. spolia delata sunt oraculo ita predicto. Coliades
mulieres remos timebunt. MEa tessera. meus ludus minor
NON depugnat talo. qui habet sex latera et numero superat
tessaram. E Bur. quia tali fiebant ex ebor. Fortillus. Alueo
et fimus dicitur tabula qua alea exercetur Porphyrio putat
etiam dici fritillum a sonitu ut puto quo alea mouetur. Se
neca in Claudium. Iam quotiens missurus erat resonante fri
tillo. Vtraque subducto fugiebat tessera talo. Antiqui pre
terea appellauerunt pulchram fritillam qua natalium sacra cele
brabantur. Ista alea carminis. NEC facit dampnum. id est
non patitur dampnum.

Xenia.

NASUTUS. Lectorem monet ne sua carmina reprehendat quoniam ipse satis ea deriserit epigrammate superiore. NASUTUS. nasuti dicuntur qui grauiore censura subsanant aliena. et Horatius a persio dicitur suspendere populum naso hoc est deridere. PLURA. quam ego dixerim. Licet. esset tibi tantus nasus. id est tanta censura. LATIUM. mimus Domitiani. qui alios deridet. EST opus carne. dicit eos habere carnes qui possunt derideri. HABE uirus. morde et exerce maledicentiam. QUI se miratur. qui sibi placet. HOC nimium. nihil. non tamen hoc est omnino nihil. CANDIDUS aure. id est sine inuidia ad legendam epigrammata. FRONTE non matutina. id est exhibita

rata. nam matulina frons tristior est. contra post cenam.
exhilarata.

Omnis. Xeniorum eodem uerbo usus est Plinius
ad Cornelium scribens Xenia inquit dedi. Xe
nia autem sunt munera que amicis mittuntur.
GR acili libello. paruo. TVrba Xeniorum. idest
disticha. DVobus alludit. ad disticha que duorum carminu
sunt. TRiphon. bibliopola. Titulos. lemmata. Non facit ad
stomachum. idest non placet et simul alludit ad esculenta
que sunt in distichis.

Thus.

Serus. Saturnalia carmina sunt addita muneribus
que amicis mittebantur. duo autem erant ge
nera ut supra est dictum. alia enim dicebantur
Xenia. alia apophoreta. hec Xenia sunt in quibus
initium habet thus cum sacris dicatum sit id colligitur in
arabia in Sabota monte excelso. regione Saba. Saba uero
mysterium significat ut greci interpretatur. Mimeum dicitur
a Mineis populis. per quos primum uebitur Carphiatum
Dactiacum masculum a Vergilio a rotunditate gutte cuz
in thure femininum non reperiatur. olim in maxima penuria
postea in abundantiam excessit armis alexandri. qui sube
git arabiam. SERus alloquitur amicum. GERmanicus. Tra
ianum potes intelligere. qui germaniam subegit. ut scribit
Eusebius. sed magis placet de Domitiano intelligas hoc
distichon domitiani temporibus inter Saturnalia compo
situm esse. Plathura que mitto. ita alibi ait deos cito her
culi celum dedisse. sed sero daturus domitiano. idem sepe
optat.

Piper.

Erea ficedula. Ficedula a fico cuius cibo delec
tatur dicitur pinguescit etiam uuis. inter aues

optimi saporis a celfo numeratur. Saporis fatui est. condi-
tur autem synapi aut pipere. Piper addere. cibariis primus
gloriatur se inuenisse Cathius apud Horatium. primus et
inuenio piper album cum sale nigro incretum puris circū
posuisse catillis. piper quod album dicitur in precio est.
LVcet. pre pinguedine. CErea pinguis. CVM datur. cuz
tibi obuenit forte.

Alica.

BOS Alica. Alica ab alendo dicitur ut pompeius
scribit inuenta est a romanis. nam tunsa fiebat
triplici genere ut supra est dictum. minimo Se-
cundario. Apheremate etate pompei magni
non reperiatur utilis tamen habita est et saluberrime si
ue potanda daretur in modum ptisane siue aqua mulla. in
tanto precio erat ut Varro scribat morbum regium dictū
esse q̄ mulla preciosissimo remedio curabatur. licet aliter
supra sit dictum ex sententia cornelii. MVlsum. uinū mul-
sum quo elota alica utaris eme. MVlsum. nam omnino indi-
ges si uolueris uti alica. **Diues.** nam mullum diuitis est.

Conchis.

Ispumet. F. conchis. Conchis Fabatie uirides
dicebantur. condite liquamine Coriandro cimi-
no porro conciso et oleo. quod nisi plurimū in-
esset nullus erat conchis sapor idcirco supra di-
xit in male cenantem. et bene si cenas conchis inuncta tibi
ē hec igitur si fuerit bene uncta poteris bene cenare sine
mensa diuitum. SPumet. multo oleo. R. Vbra testa. fictili
uase rubro. P. Otes negare. subtrahere te. MENSis lautorū
nam domi conche bene cenabis. Iuuenalis cuius conche
tumes.

Far.

Ambue Far. Far diu in precio fuit quod in usum
mense docuit Numa. id autem cum sit salubre si

igne torreatur primus persuasit romanis id non esse purū
nisi torreatur. In sacris igitur bis erat tostum et patiebatur
ignem quoniā et olim fuerat igne purgatus et tunc inure
batur autores sunt Ply. et Dyonisius. inde farina dicitur.
CCC. annis e frumento factū est Clusiuuz ut ply. Varro
et Columella scribunt candore et magnitudine reliquū su
peravit pulte diu romani uictitarunt ut docet Ennius. cuz
scribit in obsidione offam infantibus fuisse erreptam. puls
ex farre clusino dulcem relinquit uasis saporez. docet igit
uinum eiusmodi uase posse dulcescere. in quo puls farrea
cocta fuerit. Imbuere. est primū saporez dare. Plebeias
quibus utuntur pauperes. Vlciā. mustum. id est uinum
eque dulce ac est mustum. Satur. quom inde ederis pul
tem. Acuis. exhaustis pulte.

Lens.

Hocce Lēs. Lens in egipto peruenit duplici ge
nere altero rotundiore et nigro. altero sue figu
re putauit antiquitas equi animi fieri homines
qui lente uterentur. unde lenti dicti sunt homi
nes qui non mouentur ullo affectu. Elusia. egiptia. Vi
lior alica. id est minoris precii q̄ alia nam iam de ea dixerat
C. Arior faba. scilicet uiridi conche. de qua paulo ante.

Simila.

Nec poteris simila. Simila ex tritico fiebat minu
tiz cōciso h⁹ panis in maxio erat precio. Condi
mentis itez plurimis seruiebat ut scribit apitius
Non nūerare poterit ga est minutiz ocisa. Plstor
res. qui faciebant farinā et panem coquebant. Plstori. qui
inde panem faciet. COquo. qui plurima inde parabit cyba
ria.

Ordeum.

Vlio Ordeum. Ordeum olim panem dedit qui
damnatus est postea destinātū fuit reficiēdis

quadrupedibus. demum excogitatum facere ptisanam ex eo que ualidissima erat et saluberrima. ut hipocrates uno uolumine testatus est. COpo uini uenditor dicitur et potus. monet igitur amicum se mittere ordeuz quod nō dandum sit quadrupedibus cū nuper inuentū sit facere ex eo pthisanam. MVlis tacituris. quos uelit tacere. nam iniunt pingues ordeo. CAuponi. qui ex eo faciat pthisanā. NON det mulis. quia scilicet sublatus sit usus ordei dādi quadrupedibus ut scribit Ply. NON tibi. ut scilicet facias ex eo panem. quod item dampnatū est autore plynio. COponi. ut scilicet ex eo faciat pthisanam. nullus enim maior ex ordeo fructus percipi potest. q̄ ut inde fiat pthisana quod postremo est inuentum. autore plynio. Varro tamē canes pane ordeaceo alendos scribit

Frumentum triticeum.

Percentum Frumentum Triticeum. frumentuz Triticeum quod summa ubertate proueniebat agri sepius sati sterilescunt. mittit ergo copiaz frumenti libyci ne frequenti satione agruz suburbanum sterilem reddat qui comparatus est ad uoluptatem. MOriatur. sterilescat frequenti satione.

Bete

Ut sapiant Bete. Bete distinguntur in duo genera ab aliis in nigram et candidam. ab aliis in uernam et autūnales. leuissime sunt omniū herbarum hortensium. Sed cōdiuntur Acrimonia sinapi ut plynius docet ut Martialis uino et pipere ita condite dicuntur prandia fabrorum ab aliis dicuntur dapes rusticane. FATue. saporis salis expertes. PRandia. ientacula fabrorum. Columella. que fabis habilis fabrilia miscet de faba fabrorum loquens.

Lactuce.

Laudere Lactuce. Lactuce post cenam olim

sumebantur ut horatius docet. nunc prima mensa. dicuntur
a lacte quo myconium unum inter eas genus abundat. Solum
olim cognitum. in tria distinguitur genera. Purpureas. cris-
pas. Cappadocas. Claudere. finire. Inchoat. idest summe
prima mensa.

Ligna acapna.

I Vicina Ligna Acapna. Ligna acapna dicuntur
que ardent sine fumo. a enim sine capnos signifi-
cat fumum ea quo modo fiant docet Cato in re-
rustica. consperguntur enim amurea. et expo-
nuntur ad solem ut eum inbibant liquorē. nomen illam
habebat poeta loca vicina erant palustria et saliceta. unde
Plutarchus scribit Cæsarem statuisse siccare nomentanas.
et pontinas paludes. monet igitur ut si ad loca nomen-
to vicina velit accedere ferat secum ligna acapna. quoniam
illic sunt uiridia et palustria. Nomento. quod erat ad. X.
lapidem. De alibi multa diximus.

Rapum.

Hec tibi Rapum. Rapum et rapa dicitur simpli-
ci antiquitatis cibus gratissimus adeo ut legati
afferentes aurum curio quo eorum corrumpere
cogitabant hominem reppererint rapa volentem
Graeci rapam plumbeam in templo Delphici apollinis dicant
eius fatuitatem indicantes. sed ut Plinius scribit non erat
rome ubi curius rapis contentus aurum contempsit. in tan-
tam excreverunt magnitudinem ut. XL. librarum aliquando
fuerint conspecte nunc palmam obtinent. Romulus. p
Romulum simplicem antiquitatem intelligit Rome que ut
proposuimus rapis utebatur. Fuit propterea alter pollio Ro-
mulus qui supra centesimum vixit annus multis potu et olei
unguento. Gaudentia. frigore quia in usu sunt brumali tem-
pore. Esse. comedere. quia non novit alium cibum quam rapam
vult ostendere fuisse in precio seculo Romuli. adeo ut me

liorem in celo nō optet eibum.

Fascis colliculi.

U E tibi Nitrum. Salis genus est qđ circa Acatin et Memphim egipti provenit eo egiptii utuntur ad ea que nolūt inueterascere. Cucumeres eo servantur recentes et brassice ea aqua cōspersa quia et plynius de caule ita scribit. Nitrum etiam in coquēdo viriditatem custodit. Caulis multis a Catone laudibus celebratur singulisq; remediis adhibetur eo dum imperite uteretur uxorem necavit. Brassica autem dicitur quasi pascica vel a pascendo ut Festo placet quoniam pascatur. hoc est preciditur ex tyro. Brassica interior pars caulis. PAlentes quia dum inueterascunt palefcunt. Fiat viridis. renovetur.

Porri sectiui.

I La porri Sectiui. Sectiuo porro usus ē Nero quōtidie siue alio cibo estiuo tempore ad uocē seruandam acrius est q̄ capitatus Tarenti optime provenit. Sectiuū dictum quoniam ī multas incisuras secatur. Idem sectile dicitur Iuuenalis. Quis tecū sectile porroz. Oscula clusa nolito aperire os ob fetorē.

Porri Capitati.

Q Uid sit porroz capitatus Hostie et Aritie optime provenit. Columella. Et mater aritia porri. capitatum fiebat supposita tegula aut silice aut alio translatus in caput exeresceret mitius est sectiuo. NE moralis a nemore uicino. PRecipuos. peculiares. Virides comas id est folia uiridia.

Napi.

N OS napi. Napi in tria distinguntur genera. alii enim sunt Amiternini ubi principatum obtinēt narsini demum nostrates prestantiores sunt rapis. Amiternū patria Salustii non procul ab

aquila. Pllas. rapas a rotunditate. idest quom rapas habue
ris poteris rapis abstinere.

Asparagus.

Mollis Asparagus. Asparagus ab asperitate dici
tur uel potius q Asparagus externa lingua sig
nificat uirgultum olim tm reperiatur incultus
passim postea luxuria mortalium cepit eos cole
re et educare adeo ut Rauenna trium librarū asparagum
aliquando produxisse dicatur. nunc mittuntur asparagi in
culti non hortenses et altiles. plynus de asparagis. Nullū
gratius iis solum q Rauennatiū Hortorū indicauimus cor
rudam. hunc intelligimus siluestrem asparagum. quez gre
ci orminū aut myacanthū uocant aliisue nominibus. **M**OI
lis. molli cultu. Spina. idest asparagus. nam ut ply. scribit
asparagus in totum spina est. **E** Quorea. quia ad mare est
Incultis sponte sua natis quos nunc mitto. q. d. rauēna ubi
altiles spectantur asparagi. non habet meliores q hi sunt
inculti quos mitto.

Ficus Chia.

Ficia Ficus Chia. Ficus Chia gratissima poetē ē.
ut sepe dixit ita a macrobio nominatur. **P**Vngit
palatum. grato sapore et uini ueteris et salis.
Aridis ficis uti autore Catone excogitātū est.
loco salis et casei. sed hic de sapore Chie intelligit. **B**Acho
seni. idest ueteri uino. **P**Ortat secum merum et salem. quia
habet saporem salis et meri.

Poma Cidonia.

Itibi poma cidonia. Poma Cidonia ex creta af
ferebantur. ubi proueniūt tanta ubertate ut in
curuatis ramis prohibeāt parentez crescere. ea
melle seruari docet Columella et cato. fiūt eniz
prope melimella que mellitū saporē habēt sua sponte. et
dicūtur mustea a celeritate mitescendi et maturitatis.

Nuces pinee.

POmnia nuces pinee. Noces pinee in tarétinas arpi
nas pitbias distinguunt ipse dicat cybeli ob copias
q̄ in ida ē ei sacra s̄ arbor ī tutela syluani poma lo
quunt. **N**ostra ruina. ne nos ruentes cadam⁹ in caput tuū.

Sorba.

SOrba Sorba noto extant nomie in quatuor diuidū
tur genera. arida aluū sistunt. recentia stomacho
prolunt docet Cato ea condiri melle. **D**Vrantia q̄
sistimus et siccamus. **V**Entres molles. idest fluxos. **P**Ve
ro. cuius uenter sepe mollis est et laxus.

Vas Cariotarum.

RVrea cariota. Cariotarū petalium foliū significat
arboris. hic accipitur pro ramusculo palme. Cari
ota fructus est palme inter cetera genera cybo z
succo uberrimus. inde uina fiebant noxia capiti. ex quo no
men datum est fructui. nam Cara significat caput unde ca
riota. eadem cariotis dicta est a Papinio Et latente palma
pregrandes cariotides cadebant et a Martiale supra z no
te cariotides theatris. autores sunt Ply. et Strabo in ultio
tegebatur autē leni brattea auri kalendis ianuariis. mitte
baturq; a pauperibus supra. hoc linitur sputo iani cariota
kalendis. Quā fert cū paruo sordidus affe cliens in omen
future suauitatis insequentis anni ut Ouidius ex iano in fa
stis. Quid uult palma sibi rugosaq; carica dixi. sed tamen
quis aurata sit solet mitti a paupere qui auro caret. potes
accipere petalio pro brattea illa subtilissima. qua tegebāt
cariota. **T**Amen hoc munus. quis auratum sit.

Vas Cottanorum.

HAec Vas cottanorū. Syria quosdam fructus
habet peculiare inter quos sunt Cottana de
genere ficorum. sed minora sunt horum memi
nit Iuuenalis. Quo pruna et cottana uento hec

mittebantur coronata menta ut recētia seruarentur. **C**on
dita menta torta. idest corona mēte. Si forent maiora. nā
sunt minora ficis ut scribit Plynus.

Vas damascenorum.

Pruna uas Damascenorum. Damascena pruna
erant pecularia Syrie que uetustate fiunt ru
gosa citantq; uentre; mittebantur in Saturnali
bus ut indicat Papinius. Que ramis pia germi
nat Damascus Damascena dicta a Damasco urbe et mōte
in quo nascuntur supra etiam ea rugosa dixit. **C**Ane uetu
state. **P**Eregrine seneeste. quia ex Syria mittuntur.

Caseus Lunensis.

CAseus. Caseus Lunensis. Barbare gentes diu
caseum ignorarunt et silacte uictitabant. **R**o
ma hoc bonum Italie ostendit inter cetera case
orum genera mittebantur a luna urbe iter etru
riam et Liguriam nobili portu et marmore candidissimo.
hic magnitudine admirandus erat nam singule masse ad
millena pondo nonnunquā premebantur autor Ply. apte
igitur erant ad puerorum turbam numerosam alendaz. **M**il
le prandia. multas ientationes. **L**Vna. oppidum Etrurie.

Caseus Vestinus.

Vestinus. Caseus Vestinus in pre
cio erat testimonio Plynii et Apitii. adeo ut ui
cem carniū posset prestare. **H**Ec massa. hic
caseus. **D**E grege Vestino. i. ex ouib; uestinis.

Caseus Fumosus.

Non. Caseus fumosus. Caseo caprino sua est gra
cia et laus ut Ply. scribit recēti maxie condit̃ p̃ser
tim fumo qualis in urbe conficiebat̃ cūctis p̃ferē
dus. **V**elabz. et maius et minus ut uarro scribit i urbe erat
ubi ganeate epule pabant̃ cū ergo uelit significare caseuz
urbanū appellat eū uelabrēsez qa in eo urbis loco cōdiebat̃

fumo nō quia fum⁹ uelabrēsis aptior esset ad condiendū
alio quocūq; fumo. ¶ **Q**ui bibit fumū uelabrense. i. qui fit
ī urbe nā ut **P**ly. scribit. caseus qui ī urbe fiebat referebat
ceteris.

Casei Trebulani.

Trebula. Casei Trebulani. Trebula oppidū erat
in agro Reatino ut **V**arro scribit in originibus.
erat preterea iuxta Crustumī Colonia Roma
norum eodez nomine. Crustumini autem Casei
laudatissimi erant presertim ex campo **C**edicie autore **P**ly.
Trebule siue igne parent siue aqua calida. **G**enera duplex
id est duo usus siue igne siue aqua parantur. habemus gra
tum saporem **C**olumella.

Bulbi.

Dum **B**ulbi. Bulbi sunt minores **A**scalonie multis
generib⁹ **C**ato **M**egaricos laudat inter eos est
Epimenidum ut **T**heophrastus scribit quod lau
datissimū peruenit in lybia legitimis nuptiis ap
ponuntur sponis. ut **V**arro et **A**piti⁹ scribūt cum nucleis
pineis aut cū eruce succo et pipere ad usum ueneris. **M**em
bra mortua. ita ut nō possis arrigere. id est illo medicamine
q. d. iis tñ profunt bulbi qui in usuz libidinis pñt recreari.
iis uero quibus mēbra mortua sunt et cōiunx anus nihil
afferunt pter saturitatē quom pruritū excitare nequeant.

Lucanice.

Ilia **L**ucanice. Lucanica dicta ē a **L**ucania pro
uincia in qua milites id farcinus gen⁹ inuenerūt
has fieri docet **A**piti⁹ **P**ipere. **C**imino. **S**atu
reia concisis carnibus. **B**otellus eiusdē generis
est unde pulles coronate mensis apponebantur. **S**upra. et
pultem niueam premens **B**otellus. pulles autē fiebat ua
no et nomine et condimentorū genere ut **I**uliane pterea.
cū iure oenogari cocti. **G**Rata corona. appōita z cōdita.

Cistella oliuarum.

HAec oliue picene. Oliue picene mensis seruabatur in cibum. nam his tota ducebatur cena sup̄tis ab initio ad finem Trapetum torcular oliuariū a Trapo quod est uerto. SVbducta. ablata. quia non torquebatur. INchoat. sumitur in principio.

Mala citria.

UT Mala Citria. Mala citria eadē Mala medica dicuntur. que Oppius antique auctatis Macrobius Ply. eadem esse demonstrant que a Vergilio in Georgicis describuntur. Media fert tristes succos. hec interiecta uestibus tineas arcent. unde uestis citrosa dicta est his seruata. ut Nenius appellat. Quid uelit Festus non intelligo qui scribit uestem citrosam dictam a similitudine citri. duo in terris Pomaria cōmendabantur Alcinoi et Hesperidum. Iuuenalis. Qualia perpetuus Pheacū autūnus habebat. Credere q̄ possis subrepta sororib9 a fr̄is. DRacōis massili. i. a dracōe Massilie i horti hesperidū

Colostrum.

Ubripuit Colostrum. Colostrū significat Lac. quod exprimitur ex uberib9 armentorū ante q̄ nati pulli os admouē possint. cogiturq; in speciem pumicis si aqua non adhibetur. Aristoteles. Trophalida appellat. HEdis nondū stantibus. i. nō erigētibus se ad ubera. Ply. est autē colostrū p̄ma a partu spongiosa dēfitas lactis. Stomacho accommodatissimū caprinum quoniā fronde magis q̄ herba uescuntur.

Hedus.

Lasciuū hedus. Hirci mactantē bacho euz uites le dant. PEcus lasciuū. i. hedus ut illud lasciuia capilla. DAT penas. mactat. DEo. bacho. quia corrodit uites ostendit eū fore mutile mensis postea q̄ cepit corrodere uites. nam quādiu fugit Lac mensis est aptus.

Oua.
Andida Oua. Fractis ouis adhibebatur Garū
Scombrorum. Scombros autem aptos ad Ga
rum mittunt Mauritania. Betica. carteia et īsu
la herculis in hispania dicta Scombria a multi
tudine Scombrorū qui illic capiuntur ad Garum. Liquor
hesperius. idest liquamen Scombrorū. qui capiuntur ī his
pania falsamento supra oua condita legimus. Diuisis cibū
latebit ouis. Vnde cādidā ouorū uitellos croceos a color.

Porcellus lacteus.
Acte. Porcellus lacteus dicitur qui nondū ali
ud cibi genus attigit q̄ lac. hic habebatur gra
tissimi saporis. Qnat. idest apponat mibi. naz
porcellum lacteuz pluri facio q̄ aprum. Dat
diues de sue etolo. idest ipse diues sibi habeat ingentem
aprum. quātus fuit etolus interfectus a Meleagro. modo
ego edam porcellum lacteum. q. d. hunc pluri facio.

Tubures et apirina.
On Tubures. Tubures et apirina Sextus Papinis
nouissimis augusti t̄pibz attulit in Italiā zinziba
ex syria. Tubures ex africa que utraqz sunt simili
ora bacis q̄ pomis et malis. Tubures erant in precio dupli
ci genere cādidō z serico. Apirimon ab a sine pirimon. id ē
nucleus genus mali granati est qd nucleo lignoso caret mi
tiorisqz est saporis. hoc quoqz ex africa translātū est nam
illic circa cartaginē benignissime nascit̄. Ply. autor. nūc hi
fruct⁹ serebant poeta habebat uillā in Nōmtano qd supra
dixit. Arboribus Nomentanis. idest uille mee Nōmētane
Non de libycis. unde scilicet olim petenda erant.

Idem.
Ecta Idem. TVbures uerne. domi nati. Quid
tibi cum libycis. quid queris libycos cum habe
as domesticos. idest natos in agro Romano.

Sumen.

ESSE Sumen. Sumen ex papillis porce lactantis fit quo plus lactis continebat eo plus commendabatur. PVtes. putare possis. NONdum. scilicet esse sumen sed papillam. LArgo ubere nam ex ubere fiebat. PApilla. nam uidebatur papilla lacte tumens.

Pulli gallinacei.

I Libyce. Pulli Gallinacei. Aues libyæ dicuntur galline numidice de quibus satis supra est dictum PHasidos aues. idest phasiani. AVes cortis. pullos gallinaceos. ACeiperes. i. tibi mittem. AVes cortis. gallinas quas solas habeo.

Persica precoqua.

ILLa Precoqua persica. Precoqua persica dicitur que estate maturescunt cum cetera mitescant post autumnum. id genus excogitatum est. XXX annis ante imperium Vespasiani tanta estimatio ne ut singula singulis denariis uenirent. Plynius autor hoc fiebat noua insitione. Vllia. idest parui precii. RAmis maternis. idest nostre matris in quibus eramus antequam insita essemus. ADOptiuis. in quibus insita sumus. CAra. idest magni precii.

Panes picentini.

PICentina Panes picentini. Picentes panes excogitato laudantur quæ conficiebantur ex alicuius materia macerata. nouem diebus ea subigebatur uua passa. torrebaturque in forno imposita ollis quo ad frangerentur hi ob duritiem frangi non poterant. nisi lacte mulsoue moliti ut docet plyn. CERes picentina. i. panes picentini. CREscit. tumescit. Nlueo nectare. idest lacte quo autore plynio moliebantur. aliter enim frangi non poterant.

Boleti.

Argentum Boleti. Boleti in maximo erant precio nobiles ueneficio Claudii. Boletos. quia unusquisque uult uesci potius quam mittere amico.

Tubera.

Rumpimus Tubera. Tubera in laetis mensis fuisse Iuuenalis carmen testatur. Radetur Tuber. si uer tunc erit magnitudine librari nonnunquam uisa sunt. africana prestant ut scribit Pliny. inde Iuuenalis illud. Tibi habe frumentum Attilius inquit o lybia disjunge boves dum tubera mittas Imbres autumnales eodem autore et crebra presertim tonitrua ea generant. In idem Iuuenalis et faciant optatas tonitrua cenas. Maiores sunt tenerrima uerno tempore. Iuuenalis. Si uer tunc erit id in annalibus est de Tubere laercio licinio pretori mordenti tuber denarium deprensus dentes primos inflexisse minoris tamen precii sunt ut poete placet quam boleti. Rumpimus terram. quia terra rumpitur ubi nascuntur.

Corona turdorum.

Esta corona turdorum. In Coronam pendentes turdi mittuntur qui inter aues primum obtinent saporem. iudice poeta nobiles sunt loquacitate turdi Agrippine. qui sermonem humilium effingebat hyeme in Germania apparent corone sutiles in solemnibus conuiuiis dabantur primum ex rosis postea Plinio teste date sunt ex foliis Nardi. Nardo diuite. id est precioso. Textra rosis. id est sutilis corona. Vei Nardo diuite. id est luxuriosa. nam ex foliis nardi data est.

Anates.

Nota Anates. Anates a nando dicte sunt ut placet Ciceroni. harum pectus tantum et ceruicis gule dabatur reliqua inutilia. Sapit ceruice. id est et ceruix grata est. Redde coco sunt enim uilia.

Turtures.

QUoniam Turtures. Turtures condiuntur ab Apitio qui saginatis animalibus non est contentus. poeta tanti facit ut nihil ante gustandum uelit cum ponetur turtur. Lactuce coclee excitando sto macho pregustabantur supra. Non deerunt tibi si soles propiuin. idest pregustare. VAlebis lactuca. idest non gustabo te. PERdere nolo famem. idest nolo consumere esuritione hanc rebus uilioribus cum habeam Turturam et rem delicatam.

Petaso.

MUsteus Petaso. Saliendum petasonez monet Cato in re rustica id uerbum apud alios autores rarius precipue commendatur. cum MUsteus idest reces. quo uerbo Plynus in hac significatione sepe usus est et Apitius condit Petasonem ex musteis cum bilibri ordei. et caricis. PROpera. cito ede. Slt mihi nihil. idest non apponatur uetulus Petaso.

Perna.

Eretana perna. Pernam antiqui dixerunt in suam partem cruribus propinquiorem. nam suam ita diuidebant in pernam. petasonem. et lardum. Ply. pro cruribus accepit naz castranduz suem prioribus pernis suspendi iubet ex gallia a populis Menapiis et ex Etruria a ceretanis optime perne mittebantur. Menapii. Gallie populi utranque rhene ripas incolentes per paludes et nemora his finitimi sunt Sicambri. LAuti. de dicationis mense homines. MASSa ceretana. perna ceretana. VEL de Menapis. idest de Menapia.

Vulua.

NE fortasse. Vulua sumem ex papillis porcarum fit. ex hisdem abscinditur pars quam uuluam appellabant que presertim commendabatur si porca nondum peperisset. unde uuluam sterilem dixit Apitius

que nondum fetu patuisset et eam uariis condimentorum generibus aptam gule. nunc mittitur uulua ex porca q̄ peperit. **V**ulua de uirgine porca. idest sterili. **C**Apit. delectat me.

Liber hic addere alteram distichi illius sententiam. **Q**uom sint crura tibi similet que cornua lune. In ritio poteris phebe lauare pedes. Imbritium canale est in tectis quo aqua effluit ut festus scribit. Iocans igitur poeta ait quom phoebeus habeat uara et obtorta in exteriorē partem crura ita ut pedes coniungantur. quod in eiusmodi hominibus uidemus eum posse lotio pedes abluere cōmode. appellat autem imbritium effluentem urinam. tanq̄ ex canali. **A**libi In medios merere uerpa pedes. ita leges. **I**mbritio poteris zc.

Colocasias.

Collocasias. **C**olocasiam non nulli cyamū dixerūt. peculiaris est egipti. unde eam in italia serere didicerunt. **C**aulē habet arenosum cū coctus est fila. item stamen lane imitantia cum comeditur. supra tenui colocasia filo ait quis in precio sit colocasia. tamen ob hoc esse paruifacienda. q̄ duz editur filis molestā est. **O**lus luliac ū. idest colocasiaz peculiarez Egipto. **L**Anas. tenuissima fila. **I**mproba. nimia.

Iecur Anserinum.

Aspice. **I**ecur anserinum. **I**ecur anserū in magnā amplitudinez crescit presertim si fartilia anseri obiciuntur. idem cum ita creuit exemptū ē uentre anseris lacte mulsoe augetur. habebaturq̄ olim inter lautissima cibaria incertum. **S**cripio ne **M**etellus uir consularis an. **M**. sefeius eadem etate eques **R**omanus id docuerit. **T**umeat. tumidum sit. **V**B. q. d. in tā angusto uentre crescere adeo non potuit sed lacte mulsoe ut dixi exemptum tumescit.

Glires.

NOta Glires. Glires inter saginata animalia et dapes ganentas habebantur adeo ut. Q. Scaurus et Marcus legem sumptuariam ferentes prohibuerunt ne glires apponerentur hyberne sompno pinguescunt his. Fulvius Lupinus uinaria in doliis excogitauit ad Saginam hyeme iuuenescunt. QVO scilicet tempore hyberno.

Cuniculi.

AVdet. Cuniculi uerbum hispanum est ex genere leporum habentur tanta multitudine in insulis balearicas olim populabantur ut incole opem petierint ab Augusto aduersus Cuniculos horum fetus laurices dicuntur qui ablati uberibus non purgatis interaneis inter lautas dapes apponebatur. ab his Cuniculi uie subterraneae dicti sunt. nam milites terram ita fodere. inde didicerunt ut Cathoni placet de re militari.

Antris. effossis uis subterraneis. Hostibus. qui urbem obsessam uis subterraneis inde ingredi didicerunt.

Atagene.

INter Atagene. Auis inter raras epulas olim s; postea Gallia et Hispania his uesci didicerant. in Ionia presertim optimi est saporis. testis est Plinius et Horatius. Non afra auis nō attagen ionicus uocem. quidem habet sed en; capitur obmutescit. ALitum. auium.

Galline altiles.

NAScitur. Galline altiles. Saginare gallinas deliaci primi inuenerunt id quo modo fiat Columella et uarro docent tante olim gule ut Gaius Fannius ueteri interdicto prohibuerit aliquid

uolucraz apponi mensis preter unā gallinam. que nō esset
altilis. Si altiles aut appōebant ars culinārū erat ut ab uno
pede lacerate tota repositoria occuparent. Inde exit illud
latyricum. Quo gestu lepores ul' quo gallina secetur. elige
bantur ad saginam quarū cutis in ceruice fertilibus capien
dis apta uidebatur. **U**lci farina. id est elota mulso lacte ue
adhibito et farina milii. **T**enebris. in tenebris breui tegeti
cula ut docet Columella. recondite et luminibus clusis alti
les fiunt. Ingeniosa. que sciuerit hec excogitare.

Cappones

Neminus. Cappones interdictis gallinis lege
censoria inuentum est diuerticulū legi. nā cepe
runt gallos saginare adhibito lacte et cōuulsis
testibus tamen castrabantur apud antiquos
lumbis adustis candente ferro aut imis cruribus mox illi
to uulnere creta. **G**allus gallinaceus exhausto inguine.
id est sanguine i coitu. **O**lmisit testes. castratus est. **N**unc
mibi erit. id est nunc mibi uidetur gallus. id est castratus.
gallum inquit nunc appellabo non intelligens de aue. sed
castratum. ut galli sacerdotes cybeles. **D**em sterili castra
to. nam cybeles sacerdotes castrati erant.

Perdices.

Onitur. Perdices inter esternas aues habetur
et lautissimas tanti precii ut in pauperis mensas
non uenirent. **R**arissima preciosissima. **I**n Lau
torum scilicet mensis.

Columbini.

LEVIO. Columbe dicte sunt ueneri eiq' mac
tantur. Propertius. Sed cape torquate uenus
o regina columbe. **O**b meritū ante tuos guttu
ra secta focos. **V**ergilius. maternas agnouit

aves mōnet amicum cui mittit colūbinos ut si sacerdos fue-
rit ueneris his abſtineat debet enim dee mātare non ueſci
tanti oliz precii colūbe erant ut largius eques romanus qua-
drigētis denariis uendiderit ante bellum pompeianum.
GNIDIE dee. ueneris cui ſacra eſt gnidos nam debes eas
mātare et non ueſci uel certe non uiolare cum ſint dee ſa-
cre cuius es ſacerdos quod placet

Palumbi.

ANGVINA. Palumbi et palumbes dicuntur a co-
lumbis differunt nam columbi assignatas in altis
edificiis aut turibus cellas frequentāt conueni-
untq̃ greſtiores euagantur torquati dicuntur
a ſigno torquis quod collo preferunt propertius torquate
uenus o regina columbe ſalicitatem retardant. **S**Alarū. for-
tis in libidinem

Galbula.

OALBVLA. **G**albula raro uiſit in italia nam cuz
fetum eduxit euolat a colore dicta eſt galbula
uiridibus adhuc uiuis capitur uiſco et retibus ca-
lamis uiſcatis. **R**Vdis imatura

Catte.

PANNONICAS. **C**atta auis eſt pannonie pecu-
liaris caro alibi in italia q̃ in umbria capitur auloſ
pudēs poete amiciffimus ut ſupra ſepius ē lēm
in umbria municipiū habebat et agruz cū cattas
caperet illic nō niſi ditiorib⁹ mittebat quos colerz. **V**Mbria
ubi precipua eſt catta. **D**Omino. diuiti quē colit nā dominū
dicimus quē colimus mennoſi codices hñt. **D**Omine. ſz an-
tiqui. **D**Omino. quod placet

Pauones.

IRRARIS. **P**auō in trimatu explicat caudā quā oñ
tat aduerſo ſole ut irradietur hanc auē inter epulas
poſuit primus hortēſius in cena adipali ſacerdotii

*Phenice
ptery.*
sui mendose scriptū est apud plynium a dialitiū cēna sacer
dotii cum scribi oporteat adipali cēna sacerdotii quā a diali
tii dixerunt mendose legētes hanc dictionē eadem uerba
sunt apud uarronem in re rustica. EXplicat. pandit GEm
matas imitantes gemmas. SEuo. eaz laniaturo coquo. q. d.
cum pauo edat taz pulchra spectacula non deberet laniari
PHoenicopterus. arubentibus halis nomen accepit nam
phoenix purpureum significat et p̄terea alie inter medio
res aues recensentur a celio sed quo maior est eo est gra
tior Iuuenalis et phenicopterus iungens huius linguam p̄
mus apitius nepotum gurgēs altissimus ut pli. scribit opti
mi esse saporis docuit unde uitellius in patinam illam deliti
arum luxu nobilem habere uoluit linguam phenicopteri.
DA tibi. dicor phenicopterus uocor a colore. Quid si
quasi dicat q̄to magis expectaretur lingua si accederet ser
mo et sciret exprimere uerba. quom aliarū inquit auium lin
gue propter garulitatē tantū expectantur ut lusciniē zc.
ego non expector nisi propter saporē

.Phasiani.

ARGOA. PHasianus. ex ponto primum alate
sunt he aues argute igitur ab argonautis se ex
pōte allatas fuisse aiūt illic tamen auriculas sub
rigunt inter plumas quod alibi nō faciunt a pha
si fluuiio colchorum phasiani sunt dci columella docet eos
saginari a niariis in insulis italie adiacētibus. ARgoa. carina
ab argonautis qui primi in pōto fuerunt Nil nisi phasis. i. in
ponto tantum erā. PHasis ponti. flu. de quo alibi.

.Numidice.

ANSERE. Galline numidice africe etiam dicun
tur et meleagrides ut plinio placet columella di
stinguit crista quam africe ut ipse scribit habent
rubram meleagrides ceruleaz in genere gallina
rum sunt conspersis plumis uariis notis de his papinius.

quas udo numide legunt sub austro. Vltine peregrinari
aiunt sunt recepte in mensas propter ingratum succū. an
igitur martialis anserem prius in mēsis fuisse. **S**Vas aues.
gallinas numidicas quia nondum erant date mensis eius tē
poribus.

.Anseres

HEC ANSERES. Anser ob excitatas excubias
capitolinas tantum fauoris meruit ut publice
anserēs alerentur censoribus locantibus cibaria
singulis annis solemniter pretere a pompa singulis
annis inter edem iuuentutis et sumani canes uiui affixi cru
ci sambuceae circumferebantur anserē puluino insidente
nam canes qui in capitolio erant superati sunt uigilia anse
rum hoc a paucissimis traditur plutarchus in libello de for
tuna romanorum et plinius autores iuniores anseres gan
ce dicuntur. **S**Eruduit. clangore suo quia excitauit excubias
DEus. domitianus placet enim potius de hoc quam de tra
iano nam ille instaurauit quasi dicat si fuissent tam minuta
capitolia quam que instaurauit domitianus non irrepsisset
hostis qui olim ab anserē est proditus

.Grues.

QVRBABIS. Grues. et grues in saturnalibus pa
pinii cadunt papinius in saturnalibus casureq
uagis grues rapinis nobiles carmīe homeri de
earum pugna aduersus pygmeos in mensas re
cepte sunt no tñ tanta gula quanta ueniebant temporibus
uespāsiani nam cornelius nepos scribit diui augusti tem
porib⁹ magis placuisse ciconias q̄gues s; grues manserūt
inter primas aues quibus dixi temporibus ciconiis omni
no repudatis cum uolant. y. litteram faciunt agmīne dispo
sito aues palamedis dicuntur quoniam ut philostratus i eo
libello scribit qui heroica inscribitur gloriantī palamedi se
tres litteram comperisse quibus carebant greci ph. chi. thi.

ulixes repente obiecit eam laudez esse gruu3 que .y. litterā faciunt iussitq3 eas suspici nam preteruolabant. V Ersus. ordines unā auem. y. i. tam composite uolat ut si una sit amissa turbetur ordo

.Rusticule.

RUSTICA. Rusticule male interpretantur qui rusticam gallinaz hoc loco accipiunt cuius mentionem factam a columella non negaueriz eam enim scribit in seruitute non parere et alendā cybo ad saturitatem sed inter gallinas est hic autem de aue que sit e genere prodicum intelligendum est qualis est rusticula quaz priuatus habere incesum scribit plinius eiusdem prope est saporis cuius est perdix sed minus grata quoniam ut ipsa conqueritur minore emitur precio et horatius pauonē hac una de causa mensis gratum scribit q3 multo ueneat auro. Quid refertur. quid utilitatis affert. Si est idem sapor. cuz perdice quasi dicat non propterea ego expector. CArior. uenditur maiore pretio. Sic maiore precio empta

.Cygni.

CYGNIA. Cygnilatine olores ob plumaz unde lecti struebantur in pretio erant morituri flebilē emittunt cantum ut credidit antiquitas id ē alius esse aliquando nonnulli deprehenderūt mutua carnē uescuntur. Ipse sui. hac de causa dicatus est apollini quia predicit sua futura cantu. Lingua defecta. id est uitali motu pene tu destituta

.Porphyriones.

PORPHYRIONES. prelonga habent crura rubentia et rostra preter aliarum auium naturā morsu bibunt linguntq3 cibum sepe aqua et pede perinde ac manu ori admovent inter gigantes ut apud licophronis interpretem antiquissimum reperio duo principatum tenuerūt porphirio et alcioneus praf

finus item auriga cuius tranquillus i nerone meminit prassi
nus purpurio dicebatur laus ē porphyriōnis auis q̄ et gi
gantis et nobilissimi agitatoris apellationem habebat. PRas
sini. aurige.

• Mulli.

PIRAT. Mulli uini | mullus piscis a colore mol
liorum calciamentorum nomē accepit ut scribit
fenestella cum expirat uersicolori squamarū
mutatione nitescit olim non reperiēbatur ferme
supra duas libras. asinius celer temporibus claudii mullum
octo milibus numū emit ne fabulosum uideatur quod scri
bit Iuuenalis mullū sex milibus emit nunc mittitur uiuus in
aqua marina ad amicum inde poeta scribit. IN equore adue
cto. aqua marina que una cum pisce aduecta est. MA ma
re uiuū. id est restitue eū mari uiuo. FORTIS ad fugiendum

• Murene.

QVE MURENE. Murena in tantis deliciis olim
fuit ut et nomen licimorum familie dederit uar
rone teste et mortua in piscina defleta sit a cras
sō pullato habueritq̄ in aures baulis ab antonia
drusi in sicilia obtinet principatum ubi pre pinguedine in sū
mū pelagus errumpit et sole torrefacta nequit se curuar
ut manu capiatur ut uarro scribit in libro qui scribitur gal
lus tunc dicuntur grece plote latine flute a fluitando nam
per summū equor flōitant. PROfundo. mari siculo prope
regiū EXustam. quā est sole torrefacta.

• Rombi.

ROMBI. Rombus est instrumentum magicum
de quo supra rombus piscis noto ad etatez no
stram nomine rauenne reliquos alibi superat
magnitudo. NOuam. non nūquam exigit pati
nam quod satyricē in domitianum scriptū legimus ad hoc
alludens poeta scribit. PAtella. mensarium uas est diminuti

uum a patina. est item uas dicatur sacris ligneum resinatum
in quam accipitur significationem apud liuium cum scribit ni-
hil relictum patribus preter patellam sacrorum causa

.Ostrea.

EBRIA Ostrea. Sergius orata primus deprehe-
dit optimum esse saporem ostreis lucrinis quod ob
rem excogitatum est ut aliunde aduecta in lu-
crino compascerentur sapore dignoscebatur an
essent nata circeis an aduecta ex britania que nouissima ita-
lica superarunt designata a iuuenale rutupino uel edita fun-
do lucrina condiuntur ab apitio pipere et liquamine. EBria
compasta alibi ostrea tu summis stagno saturata lucrino.
LVerino baiano. ad baias. NObile garum. conditur ab api-
tio pipere et liquamine qui etiam docuit eadem ut mullos ne-
cari in garo sociorum quia fierent melioris saporis. Stio ga-
rum. i. uellet garum condiri. LVxuriosa. in maiores delicias

.Sylle.

SERCULEVS. Sylle piscicoli sunt minturnen-
ses qui gregatim degunt loca ubi capiuntur. ci-
cero in oratione pro lege agraria fileta appel-
lat quod quis nonnulli codices saliceta habeant. Lyr-
fluvius ortus in apenino preterlabitur manturnas. MIn-
ta. uxor olim fauni littoris minturnensis dea est. MAxima
turba. quia gregatim natamus.

.Scarus.

HIC. Scarus olim principatus tenuit inter pisces
solus ruminat ut scribit plinius herbis uescitur
non aliis piscibus nomine latino caret in mari
carpathio frequens est ignotus olim italie sed
eliptius ut plinius et macrobius scribunt multos aliunde
aduectos disseminauit inter hostiam et campanie oras edi-
cto ut si intra v. annos caperentur remitterentur icolumen-
ex piscinis non est aptus nec si aliunde quam ex mari capitur

gratus est iecinora lautissime gule sunt quibus non caruit
patina illa uitelli cuius meminit tranquillus. **O**besus. piguit
Vlceribus. iecinore. **E**tera. in ceteris partibus. **V**lle sa
pit. utilis est saporis.

Coracinus.

CORACINUS. Principatum in egipto optinz inter
piscis quemadmoduz zens siue faber gadibus
salpa circa ebosum. **S**almo in aquitania peculia
res autem egipti pisces sunt a labete coracini si
luri ut plynus et strabo scribunt alexandria urbs condita
est ab alexandro in egipto dynocrate architecto ut uetru
uius scribit alexander peleus dicitur a pella macedonie ur
be dicitur igitur ab eo in egipto condita alexandria pellea.
MAcellum. locus obsoniorum. **P**Ellee. i. alexandrine. **N**Vlla
gloria. i. nullius cybilaus. **E**St por. potior gule pelee id est
alexandrine

Echinus.

ISTE. Echinus spinas habet quibus utitur p
pellibus uoluitur in orbem cum mouetur incita
tus naues dicitur retinere si heserit quod a ply
nio recitatum lucanus carmine inseruit sillaba
prima producta usus cum alibi corripitur in mediis echi
nus aquis miseni oriuntur grati saporis horatius ostrea cir
ceis miseni oriuntur echini. **A**Cuta testudine. i. spinosa ut
in castaneis est

Murices.

MURICES. Inter conchilia numerantur unde
purpura tingitur que in mediis eorum faucibus
latet eorum teste unguentis gestandis destina
te sunt unde supra legimus muricem unguenti
ESca sumus. capimur in cybum etiam

Gobii.

IN VENETIS. Gobius et gobio dicitur Iane

nalis euz sit tibi gobio tantuz hic piscis captus i regione pō
ti ex glacie ut theo. non ostēdit motuz vitales nisi calore pa
tine rome exigui erat pretii in stagnis uenetis et frequētis
simus capitur et lautissimis mensis oliz adhibebatur illic mu
tilatuz seruat nomē. Licet sit lauta. hoc est ueneti lautis
me adhibent mensis.

Lupus.

QANEVS. Lupus est piscis a uoracitate lupina
dictus ut uarroni placet celebris est presertim
qui capitur inter duos pontes in tyberinaz qui
tantuz degūt in flumine nullius habentur sapo
ris necesse est siquidem cōmendari culinīs a marinis aquis
enante in fluuiatiles quales sunt qui in liburnis ad hostia ti
maui aluntur nam et marinas conbibūt aquas et proximō
timaui flumine abluuntur lanei dicuntur a candore carniū
recte interpretatus est porphirio licet ambigens hoc dixē
rit piscem inter duos pontes apud horatiū accipi pro lu
po. ORA. timaui euganei in populis euganeis ex hoc foro
iulientes suum garum faciunt.

Aurata.

NON Aurata a colore dicta unde sergius orata
dictus familie dedit nomē ea maxime appetitur
a gulosis que conchis educata fuerit in lucrino
tales cōmendabat mullos apitius qui et conchis
et limo uescantur

Accipenses.

AD PALATINA Accipensis. accipēs squāmas
ad os uersas habet et contra aquā natādo meat
in precio oli maxio fuit ut ex parasito apud plau
tuz in baccaria pēpīt cuius hec sunt uerba Qui
mibi in mari accipēs ser latuit cuius ego latus in latebras de
clam meis dētibus idē docet cicero in libello de fato apud
quē dicitur scipioni numātino accipenserē esse paucorum

hōiuz idē distichōn poete idicat q̄obrē miror ply. scribere
qui eodē t̄pē uixit accipēserē tūc nō fuisse in precio simul
diligētia desidero in macrobio qui scribit opus plynianū cō
fectū eē t̄pibus traianicū et multo ante cōpositū fuerit z
dicatū tito uespasiano. PALATINAS. īperatorias. ACCIPĒSEM
id est accipēserēz dicitur et accipēsis. MVnera. rara. qua
lis est accipenser. ORnent dapes. ābrocias. quasi dicat de
beatur lautis et diuinis mensis.

Lepus.

INTER AVES. Lepus et tēporibus augusti
turdos fuisse saginatos cornelius scribit et eta
te sua in leporē idēz fieri autor est uarro in ter
tio de re rustica. iudice poeta et turdi inter auēs
et lepores inter quadrupedes est primus et sapit melius

Aper.

QVI APER. mittitur ex quo ut supra octogin
ta sapes apitius excogitauit. rutilius primus
integrū apposuit mēsis tam luxuriosa imitatōe
ut et terni aliquādo postea ponerentur fuit au
tem illius rulli rutili in quēz cicero scripsit pro lege agraria
magnitudo in hoc animali in pretio erat a qua nunc cōmen
datur. CVspide etola. meleagri. Dlomedeis. i. etolis quia
etolus erat diomedes. i. hic aper etolo illi prope par est.

Damme.

DAMME. Dame non māsuescūt quod plynius
scribit sed iure fere dici non possunt quēadmo
dum hirundines nec siuelstres sunt nec plane
familiares cōquerūtur nunc sibi arma deesse ad
uērsus canes cū cornibus careant et ualidis dentibus. COr
nua aduersus canes. MBelles. sine armis. Nisi preda capi
mur. nec reluctari possumus

Errix.

ERRIX. De istrice necē est intelligas qui ex gener

erimacei i india p̄fertiz et ap̄brica h̄ntur cūte spinis contec-
ta cū itēdit cutē spine emittūt e prop̄quo cū pugnat ady-
sus canes ut ualidi⁹ iaculeē sub p̄mā lucē he capiūtur. Orix
aūt iter capreas numerūt q̄s nōn̄li solos dixerūt cōtr̄rio
pilo uestitas ad caput uerso. MAtutinarū. q̄ mae capiūtur
quia sepe mortuis canibus capitur. MOrte canum. nam ca-
nes iaculatione spinarum necantur.

.Cervus.

SIC. Cerv⁹ in p̄cio c̄rt uł hac una de cā q̄ carnes
tutū p̄stāt a febribus si mane edātur affirmat ply.
p̄cipē feminā usq̄ diu sine febribus uixisse qd̄ ue-
rū maxie putāt si ex uulnere perierit cervus. et al̄ lōgissima
ē cū nō nulli cerui cōmemorētur torquibus obducta carne
cōtectis q̄ aleādri fuisse dicūtur cerua p̄terā fertorii fatidi-
ca nobilitatē huic fer̄ dedit seorsū celebrā ē cerua cāpana
a sillio atigores nō fuerūt ceruo cyparissi et altero syluie uer-
gilane cyparissus puer a phebo amat⁹ ceruā hūit quaz e q̄s
regebat ouidi⁹ nūc eques itergo r̄sidēs huc let⁹ et illuc mol-
lia purpuris frenabas ora capistris cervus hic cōmēdatur
atiquitate cyparissus uersus i arbore sui noīs dolor q̄ eū iter
emerit p̄ ip̄rudētiā. DOrmitus. māsuefactus. T Vo capistro
ut illud ouidii mollia purpuris frenabas ora capistris

.Lalisio.

QVM. Lalisio onager cū puus ē d̄r lalisio cuius sa-
pore tūc ap̄brica gloriāt nā illic onagri habētur in
p̄brigia quoq̄ et laconia circa mōtes frigidos ut
Arabō scribit lalisio igit̄ uerbū punicū est ut ex plinio disci-
m⁹ QVā diu sola m̄re. i. solo m̄ris lacte pascitur d̄r lalisio
quod isidorus quidam addit lalisionem pasci in locis semoti
uix sola matre presente nec aristoteles tradidit nec plinius
sed ip̄se confinxit. SEd breue. nam cito adolescit et in ona-
grum trāsit ut fer̄ oēs belue grandiores. SOLa m̄re. solo la-
cte matris pascitur.

.Capree.

QUENDENTEM. Capree in uaria diffiguntur genera naz sunt pigargi strepsicerotes ibices soli. Capree q̄ extremas rupes summa leuitate adeunt canes sub rupib⁹ collocati casurā expectāt ut excipiant sz ipsa summa agilitate p̄ rupes omnes euadunt falluntq; canes DE summa rupe. i. ex rupe fragosa. DERipit canes. qui eam seclantur.

.Dorcae.

RELITIVM. Dorcaes. apli. dicunt he nō trāseunt mōtes syris uicinas i deliciis potius habēde q̄ mēsis imprudēter igitur faciūt qui eas mittūt nobilioribus ut edāt nā mittēde sunt ut dēt filiis i delicias. IACTatis togis. nobilioribus. IACTati togis. potes et sic itelligere ut dicat uile eē munus et quod mitti soleat uilioribus p̄sonis q̄les sunt ministri togati. IACTati togis. hoc est fessis et fatigatis togatis. TVrba. scilicet diuitum.

.Onager.

ONAGER. Qua prouicia sit supra ē de m̄ hoc distichon ē tāq; media uenatōe offerēte se onagro uenatōi dū uenator idagaret elephātes a laboriosa igit uenatōe elephātorū reuocat uenatorē ad onagrū qui se optulit ut ostēdat maiorē eiusmodi uenatōe uoluptatem in eē cū sine ullo piculo peragat. DENTis erithrei. elephāti qui idic⁹ dē sunt enī et indici elephanti autore plinio. SIN⁹. retia quibus non indigemus ad onagrū is enim facilius et maiori uoluptate capitur Iuuenalis impleuitq; sinus. i. retia.

.Oleum uenefranum.

OLEU VEnafranū. i. cāpaia nobilissimū duab⁹ de causis q̄ et opti eēt sapor et odorē unguēti hret scēda palma eēt oleo liciano ex p̄xiō agro de terciā palma p̄tēdebat hīstria et betica nobilitas ex carmīe lūne. et idicāt ipe uenafrano piscem perfundit oliuo. BAcce oliua sudauit.

emissit p sudorē nō aut ad fecē exp̄sistis. S Vmis. unguētū
id est olfacis unguentum. ¶ Let. ut plinius scribit unguen
to adhibetur unde id unguentum olet

¶ Garum sotiorum.

REXPIRANTIS. Garū sotioꝝ garū ērt liquamē
salsum qđ oli ex garo pisce fiebat unde nomē ac
cepit didicit luxus e scōbris piscibus facere tāta
estimatōe ut singulis milibus nīmū uix singuli
cōgii emerētur nō tñ oēs scōbri ad hoc erāt apti sꝫ qui ex
hispaia mittebāt ab isula herculis q̄ scōbria appellabāt aut
a clāzomeis alie palmā obtinuerūt aut a pōpeis italie aut a
lepti aphrice forouiliēses x̄o ex lupo pisce garū cōficiebāt
prestātissimū cognomen garuꝝ socioꝝ garo mēdose ē apđ
ply. ubi de multi aut eos necari i socioꝝ garo nam ea res co
gnomē iuēt. deprauatū ē. ¶ Pro sotioꝝ isectorū. quē erro
rē indicat trigelimo p̄mo libro ubi garo sotioꝝ apte nominat
EXpirantis. uiuentis. ¶ F Ecosuz. nā q̄ multā hēbat fecē cō
mēdabāt et garū nihil aliud ē q̄ fex liquore dēso. ¶ F Ecosum
ita hꝫ codex atiquꝫ. ¶ Si fastorū. legis hoc refert ad epulas
lautiores uel ad cerimonias in quibus garo utebant̄ autore
plinio confectōe piscibus squamma carentibus

¶ Amphora murie.

ANTIPOLITANA. Amphora murie liquamīa t̄les
hēbāt gradꝫ garū p̄mū e scōbri alterū muria e thī
nis terciū e minutoribꝫ piscibꝫ alec q̄ nihil uidebāt
q̄ fex colata atipolis opp. tribꝫ i loc ut s̄ i asia i p̄mis ubi ca
piebāt thini unde muria atipolitana e dalmatia itē mittebāt
et ex turia mittit̄ atipolitana nūc hoc disticho. Si eēz scōbri
.i. si eēz garū ex scōbro qđ p̄ciosissimū ē. ¶ Non tibi missa forē
sed sum missa quia non sum tam preciosa sum enim muria
ex thinnō non garum ex scombro

¶ Mel atticum.

HOC TIBI. Mel atticum toto orbe celeberrimū

est magnis laudibus ut ply. tradit presertim ad hymeticum
mōtē unde marmora etiā effodiūtur que himetia dicuntur
ut strabo scribit. POPulatrix. que populatur flores. HCE
nectar. i. mel quod est pinde ac si esset nectar. Hymeti the
sei. i. hymeti attici a theseo rege. A Syluis pallados. i. a syl
uis atticis naz athene sūt palladis.

.Fauisiculi.

QVM. Fauisiculi hybleū mel tam note glorie fuit
ut eius causa hybla ab hyblone rege dicta auto
re tuchidide pristinum seruauerit nomē cum a
megarensibus esset secundo cōdita et megara
dici deberet bibla. MONs. et oppidū CEcropios. dices eū
dem saporez biblei mellis et attici quasi dicat bibleū non est
inferius attico. Licet dicas. poteris iure appellare

.Passum.

INOSIA. Passum uinū post grecuz cilicium et
aphricum probatur fit ex uua quam greci sticā
nos apianam dicim⁹ ex scirpula preterea diuti⁹
adustis sole uuis aut feruenti oleo donec paulo
amplius dimidiu n̄ super sit tunc leniter expmunt inde
fit passuz dulce tū addita aqua uinaceis fit secundarium. hu
ius uini memīt plauti⁹ in pseudulo passuz mirrinā dulce qdē
sz mīoris pretii ut uarro morbū regiū dictū putet q̄ eo rme
dio curet autor uarroē z pli. supr nos alicā m̄lū poterit ti
bi mittere diues ait igit̄ hoc disticho passuz a paupe hēri lo
co mulsi. SOLz eē mullū paupis. i. loco mulsi apud paupes

.Picatum.

HEC De uitifera. uinū picatū hoc est picis odo
re excogitatū ē a uienensibus autore ply. tū eo
dē teste uites q̄ eius odoris uuas hēbāt in italia
spōte nasci ceperūt mittit̄ ergo nūc uinū pica
nō medicatū auienēsisbus sz natū ī solo romano id eīz erat
ḡtiua. Ipse romul⁹ misit mibi. i. natū ē ī agro romano.

Mulsū.

ATTICA. Mulsū uinum de quo paulo ante dictum est magno impendio fiebat attico melle teporatum huius confecturum docet collumella et plinius. Misce. propinari a ganymede in celo supra ambrosias ornent munera rara dapes

Albanum.

HOC ALBANUM cum bona uina bonas ferme uasculi habere non soleant uinum albanum habebat uasculi predulces id oriebatur in uicinis collibus albe que ab iullo enee filio condita est. Multis uidentia. quia sunt uue predulces. Quae sibi placet. gloriatur. Monte iuleo. albano ab iullo enee conditore. Celsis cesareis. nam domitianus cesar secessu albano oblectabatur

Surrentinum.

SURRENTINA. Surrentinum uinum a patria nomen accepit ubi oritur in capania olim in precio fuit ob salubritatem sed tiberius cesar dicere solebat medicos hoc iactare ut ei auctoritatem afferrent alioqui esse generosum acetum caligula idem appellabat nobile uappam eodem ex loco afferebatur terra unde nobiles calices fictiles fiebant. Picta. maculis distincta. Hec uinum surrentina. Vos calices. populares nam surrentinos etiam habebis calices.

Falernum.

FALERNVM. Phalerum in secunda palma fuit in agro oriebatur qui a ponte capano incipit nomen sortitum a falerno agricola qui primus eas uites coluisse dicitur si fabulosi syllii carminibus credimus in his collibus nascebatur mediis faustianis sumis gauranum centum phaleri aphoris triumphalis cenas cesar ornauit eiusdem uini meminit anaxipolis comicus eadem massica dicebantur sinuata iuxta phalernum. Consu

le. nam consulum nomina amphoris addebantur horatius
o nata mecum consule manlio. NVllus erat antequam consules
essent diffusus fuit ostendit uetustatem
.Setinum.

PENDVLA. Setinum diuus augustus primus
postea reliqui principes illius iudicium secuti
primo loco statuerunt nomen a setia urbe non
procul a uelutris celebre est testimoniis plynii
strabonis syllii sylius ipsius mensis seposita lyei setia. PEn
dula in colle sita. P Ampineos. uitiferos. V Etulos cados. ui
num uetus

.Fundanum.

FEC. Fundanum uinum a fundis oppido campa
nie ubi nascebatur comendatur hoc disticho a
uetustate et a precipua celi temperie que fuit
L. opimio consule sexcentesimo et tricesimo q̄
to anno ab urbe condita ea dicta est coctura qua omnia ui
na eius anni solis opera precipuum habuerunt sapores nata
q̄ sunt magna copia ut in ducentesimo annu fuerint ser
uata de ueneruntq̄ in speciebus mellis unde uinum oppimanum
supra legimus et expositum est. cicero anicianum uinum eade
uetustate celebrat ab anicio consu. OPimi. co nsulis opimii.
MVlsum. uinum opimanum appellat quoniam in speciebus mel
lis erat laus uini est q̄ eo anno quo esset expressum esset iam
mulsum hoc est mulsum uideretur

.Trifolinum.

NON SVM. Trifolinum an triphilinum sit legen
dum non satis habeo copertum triphiliam urbem fuisse
multis in locis docet strabo sed in italia tripholi
num agrum legimus non triphilinum iuuenalis
ter tripholinus ager fecundis uitis implet hoc uinum iter
plebeia numerabatur. DE primo lyeo. de primo uino. SEp
tia uitis. i. septio loco nam septem generum uini iam numeruit poeta

•Cecubum.

CECUBA Cecubū uinuz principatū uendicauit
nascebatur in cāpania in locis palustribus sed i
terit negligentia colonorum et fossa presertim
neroīs quā icohauerat nauigabile a baiano lacu
hōstia usq. **A**Myce. urbs laconie patria castoris et pollucif
eiusdē nominis iuxta teracinā. que sunt delete a serpētibus
ut hystorie credimus quīs ex uersu lucilii ob silentiū peris
se appareat. naz ait mihi loqui necesse. ē nā scio amielas ta
cendo pūisse. **C**Oquūtur. sole pueniūt ad maturitatem

•Signinum.

SIGNINUM. Signinū a signia patria cuius memit
Strabo iter medicamēta numeratur nā fluxū al
uū sistit. **M**Orantia. sistētia. **N**E niniū sistāt. ne
niniū morent ita habet codex antiquus. **S**it si
tis parca. id est parce bibas et sitias

•Mamertinum.

AMPHORA. Mamertinuz messana urbs sicilie
a grecis cōdita ut meminerūt thucidides et Stra
bo habitata oliz a mamertinis plis cāpanie ut
polibius refert uinuz optimū ferebat quod euz
italicis et prestatissimis ut Strabo ait certaret naz de siculo
intelligo omnino neq. aliqua est mihi suspicio de campano
messanense dictuz est mamertinum a mamertinis qui tenu
erunt messanam immo massanense non dicimus sed mamer
tinū ut Strabo tradit. **Q**Uod uis. i. pōt et cecubuz et phaler
nū dici. ut supra et quicquid uoluit testa uocatur anus

•Taraconense.

TARRACO. Taraconense taraco opp. hispanie
nobile emporio et portu conditū a phocensibus
uinū mittebat nobilissimum sed lusitania maiore
copia cum in taraconensi sit maior elegantia sylli
us in tertio. phocaice dant emporie dat taraco pubem

uitifero et latiotiū cessura lyeo. TVlcis cadis. uino tusco
•Nomentanum.

NOMENTA. Nomentanum uinum a nomēto pa-
tria ad x. lapidem ubi ager olim erat sterilis sed
rura colorum optima uina cepit ferre ibi pale-
mon grammaticus habuit et martialis ut ipse
dixit et quintus martialis amicus qui uina diligentius illic
colebat et habebat meliora unde in eum dixit in .iii. centenis
q̄ emis pueros et sepe ducenis quod sub rege numā condi-
ta uina bibis. MEum bacchus. ex agro nomentano mitto
tibi uinuz. Bibes cōmodiora. quia ipse potest dare meliora
•Spoletinum.

DE SPOLETINIS. spoletinuz sola uetustate cō-
ditur ut antiquissimuz possit optimo musto fa-
lerno comparari. CAriosa. antiquissima
•Pelignum.

PARSICA. Peligni pessimuz mittebant uinuz ut
supra indicauit non hec pelignis agitur uinde
miaprelis. TVus libertus. cui pei9 uinū dādū ē
•Acetum.

AMPHORA. Acetum in egypto ex uino marea-
tico et ex uilioribus uinis fiebat maiore pretio
quāz ipsuz uinuz esset uilis significat contēnen-
dus et parui pretii. NON sit uilis. non contemna-
tur ate. Vlior. i. minoris pretii
•Massilianum.

DVM. Massilianuz uinū a massilia urbe gallie cōdi-
tuz fumo ut supra aut cocta fumis musta massi-
lianis preterea improba massilie quicquid fuma-
ria cogunt docuerunt massilienses medicari ui-
nis non soluz fumo sed aloē ut ply. tradit. EXpugnet. gre-
gatim pascit. CVM multos. habeas clientes potes dicere
massiliēse.

C. Ceretanum.

CERETANA. Nepos agru ceretanum habuit ut supra meminit ubi uinum colendo optimum seruabat quo paucis cum amicis exhilarabatur cum tribus allulit ad tridiniu quod a triplici ordine dictum est

. Tarentinum.

NOBILIS. Tarentinum uinum. **A**VLON. iuxta tarentum opus acbiuorum nobile uino et layista rentinis. **H**ABEAS preciosas lanas. q. d. sola uina mihi placent loquit ex sententia et secta epicuri

. Vnguentum.

UNGVNT VM. mittit cuius luxur multis uerbis carpit plinius nam heredi non relinquitur cum omnis alia suppellex preciosa ad heredem perueniat est enim comparatum ad luxum et presentem uoluptatem ex secta epicurea igitur **M**artialis hortatur amicu ad unguentuz et uinum ut supra et dixit et potius plenos ere relinque cados. **H**EC scilicet uina

. Corone rosee.

DAT. Corone rosee in solenibus cenis sumebantur sz cu n eent hyeme rametis argeteis effingebantur demu diligeti satoe in cesaris gratiaz excogitate hyeme proueniebant unde illud superamitte tuas messes accipe nile rosa. **F**ESTINATAS. ante legitimuz tepus. **V**ERIS. da uere proueniebat. **N**UNC scia tua est na mensis october domitianus deus e autore traquillo referatur igitur hoc ad nomen mensis quod placet naz dicebatur domitianus. **F**ACTA tua. id est tuo mense prouenit o domitiane.

. Ultimus.

SINT HESIBUS. ultimus est qui inscribit apophoreta ut superioris inicio dictu est traquilus hoc

uerbum usurpauit pro muneribus que ab imperatore ciui-
bus remittebantur ait enī caligulam agitatori cithio in apo-
phoretis uicies sextercium contulisse et uespasianum dedisse
se apophoreta uiris in saturnalibus mulieribus kalēdis. **MA**tti-
is addit hunc euz nihil aliud habeat agendum. **S**Intbesibus.
describit dies saturnales quibus senatores et equites syn-
thesibus utebantur depositis togis aliis diebus uti synthe-
si luxuriosum habebatur. unde illud notatur in neronem q̄
synthesinam uestem indutus discalciatus aliquando in pu-
blicum prodierit sumebantur preterea pilea a seruis in liber-
tatis inditium que illis diebus mittebatur in monumen-
tis tamen celsi. ē seruos pileatos uenales fuisse in toga que
a dmodum in bello coronati uendebantur ut cato docet et
uersus aristophanus in plutone. **N**Ec timet spectare edile
nec timet edilem uenientem cum ludit. **C**Vm uideat uer-
na. i. cum uideat omnia uernantia prope dies saturnales
quibus omnia uernabant. **G**elidos lacus. describit in urbe
et si hyēs erat nō plz legas. **V**Erna. i. seruū ē nā nlls ē sen-
sus nisi ita exponas q̄ uerna nō timet ludere quom uideat
gelidos lacus. i. quom uideat esse decembrem mensem et
saturnalia quo tpe ludus aleę mittebatur. **A**Lternas so-
rotes. mutua munera nostruz iouem conueniunt clementie
nostris imperatoris. **E**Dilem. edilibus preficiebantur aleę p-
hibende in saturnalibus. **A**Pine. nam res leuiorez solebant
mitti in apophoretis apine ab apino fructu fragilis corti-
cis. **T**Rice. impedimenta dicuntur unde extricari expedi-
re quasi triciet ut placet marcello hoc est capilli quibus galli-
narum incessus ipeditur cicero hoc uerbo usus ē tricas scili-
cet domesticas loquens de uxore. **Q**Vid agaz potius. quā
seribam tale carmen pro caelo unde oliz te. deiecit. **T**Roia.
bellum troianum. **M**icena. id est classem miceneam. **N**Vci-
bus. pueri nucibus ludebant in saturnalibus

•Apophoreta.

LEMMATA. Vt supra bis est expositum inscriptiones dicuntur que argumenta continent quales sunt in distichis explosus est error eorum qui putarunt hunc librum lemmata inscribi cum id non magis huic libro quam superiori conveniat supra pro argumento accepit. Si malueris. s. legere. solas inscriptiones quod pigeat legere disticha.

•Pugillares citrei.

LECTA. Pugillares tabellae sunt in quibus scribere licet has ex ligno formavit homeri carmen in causa bellerophontis quando ad litiorum regem missus est ut ante epistolas pugillares fuisse demonstrarentur hi mittebantur in saturnaliis quia cultus humani elegantioris auctor habitus est saturnus primus luxus citreos cepit componere cum ex citro ligno sole mense magna estimatione dolari solerent ut supra est recitatum quod a dentibus elephantinis sustinebantur mendosa dictio in plerisque codicibus inualuit nam cum. Onus. scribi oporteat fide etiam veteris scripture. Opus. est in versum. Intenu es tabellas. pugillares. Nobile onus. quia mense fuisset et sustentate a dente elephantino. Dentis libyci. i. dentis elephantini quo mense citree sustinebantur

•Quincuplices.

QUDE. Quincuplices tabellae dicebantur a numero quinque foliorum cum alii pugillares leuiores rebus essent dicati his triumphus decretus nuntiabatur imperatori vel consuli hunc morem distichon demonstrat. Cera quincuplici. tabellis quincuplicibus. Calet cede iuueniorum. i. tepescit celsis iuuenis in hecatonibem.

Pugillares eburnei.

L¹ANGVIDA. Pugillares eburnei dabantur senioribus et lippis ut apertior his esset visus ad scribendum. **N**igra littera. nigrum atramentum. **L**Anguida. debilia. **T**ristes cere. i. obscure tabelle cerate quibus alii solent uti.

Triplex.

DⁿVNC. triplices a tribus foliis quintuplices a quinque. **H**ic rebus amatorum et lenioribus serviebant.

Pugillares membrani.

ESSE. pugillares membrani membrana charta inuenta est ppgami in asia ut Varro tradit et repetitum est a Plinio unde ppgamena dicta est tanta crassitie pugillares inde fiebant ut non secus quam ex tabella scripta deleri possent. **P**Vta has ceras. i. tabellas cerasas ga eundem usum prestabit. **M**ouare. iterum scriberetur.

Vitelliani.

DⁿNON VITELLIANI. vitelliane charte viris amicis scribentibus serviebant ut triplices mulieribus ad viros. **N**on. quid cupiant.

Charte epistolares.

EV. cum varia essent chartarum genera autore pliniano que dicebat augusta auctoritate retinebat in epistolis hec nunc mittit. **I**sta charta. augusta. **S**Vos. alludit ad inscriptionem ut Cicero in titulo suo. **L**Euiter noto. parum noto.

Loculi eburnei.

H^bOS. loculi eburnei loculi minores capsule dicebantur in quibus servabatur pecunie. unde **T**ragillus scribit galbam ex parvis loculis cano tibicini dedisse pecuniam hic erat eburnei aureolis servandis destinabantur. **F**lauta moneta. aurea. **L**ignei uiles. id est loculi lignei uiles.

•Loculilignei.

SI Quid loculilignei cum uilem monetam seruarent. parum diligēter exhauriebant heribatq; fundo se penumero denarius ex hoc loquētes loculilignei iocantur. **E**Cce. fundo tractum a uino cuius fex est in fundo. **E**Rit munus. habebis hoc munus. **L**Ocellus erit. s. munus si nihil est pecunie.

QUOD minimos. uitelliani sunt loculi ex corio uitelliano cōfecti cum autem id genus charte soleat mitti amice ut supra dixit nondum legitur zc. et locus ex uitelliāis sit inanis iocatur tu inquit putas hāc chartā mitti amice cū sit uitelliana sed falleris nā est locus inanis ad pecuniā suādam accommodatus et quō uelit ostendere inanem esse subdit. **R**Ogat. nūmos. quia nullus scilicet intus habet

•Charte maiores.

NON charte maiores sunt loculi chartei grādiore qui puelle mittuntur inanes ut supra sunt uitelliani. **C**Hartas. charteos loculos uacuos.

•Tali eburnei.

QUOD si steterit. tali eburnei quo numero sint initio superioris libri dictū est sunt plurius anguloz q̄ tessare q̄ quatuor tñ ptes hnt & ipsi sex gloriāntur igit nūc q̄ nūq̄ eodē pūcto cōsistant nā modo binos pferūt numeros mō ternos uicissimq; alternant **V**ltō eodē .i. eodē numero punctoz nā quotiēs ferme iaciunt tali punctū mutāt. **M**agna munera. quom eodem munere tantam uidebis uarietatem.

•Tessare.

NON sim. tessara et si pauciores bz ptes tñ non minore habz ludū cum grādiore saepe pecunia tessari cōmittat q̄ talis ex hoc tessar putant se non esse inferiores talis quā numero anguloz

superentur. **P**Ar numero. i. non habeam tot puncta nam
ut apud grecos scribit pollux astragalus quem ego puto
tessaram esse quattuor tantu hz latera nam uno latere duo
puncta altero qnqz desunt cybos aut. i. talus habz sex late
ra. **M**Aior alea. i. maior pecunia committat ludo meo q talis.
Turricula.

QUE sit turricula. instrumentu erat quo concussu
tali mittebant ne lusoris fraude compositi opta
to puncto consistere. **H**oratus xbo greco usus
est talos mittere in pyrgu na pyrgu turiz signi
ficat hec igit glatur q dolose manu fraudes comiscat. **F**A
cere uota. i. optare et suscipe uota. manus ergo cu iacit ta
los p turricula nihil aliud pot facere q uota. i. pot optare
bonu punctu certu prestare minime. **P**Er me. turriculam.

Tabula lusoria.

TIC mi. **T**Abula lusoria. alueum puto itelligi na
et in annalibus illud est popeiu e tertio trium
pho alueu lusoriu reportasse e gemis cu tessaris
latu pedes tris longu quattuor eade tabula et tas
sari et calculi fuisse i calculis aut ut ifra dicit alii dicebat
militis alii hostes. **H**ic numeru. i. hec tabula fuit tessar calculi.

Nuces.

NEA. nucis pmittebantur pueris in saturnali
bus si pretere aludebant uapulabat a magistro
supra. iam tristis nucibus puer relictis clamo
re reuocatur a magistro. **P**Arua alea. paruus
ludus. **E**T non damnosa. que scilicet ferat aliquid damni
Nates. uerberatas a magistris.

Theca libraria.

SORTITVS. theca libraria theca repositorium
cuiuscunq rei dicitur libraria siue calamaria que
comes libroru hac donauit sin calamis. **E**Am sor
titu. cu ea tibi sorte data sit. **L**Euior a. calamus.

• Calculi.

INSidiosorum. calculi idem latrones dicebantur qui uitrei erant duas in partes diuisi cum alii milites alii hostes dicerentur ouisue latrocinii sub imagine calculi ibit fac pereat uitreo miles ab hoste tuus supra sic uincas nouiūq; publiūq; mandris et uitreo latrōe clusos. SI ludis bella si delectari ludo latro num. ISTE. calculus gēmeus uitreus. ERit miles et hostis quia inde habebis tuos milites et reliquos hostes.

• Graphiarium.

DEC. graphiarium a grapho dicitur q; significat scribo latini stilum dixerūt unde extat foedus porfene cum romanis ne alicui uti liceret ferro preterq; ad agriculturā quo stili et cōphēbant nām ut additum est annalibus non sati tutū hēbatur scribere stilo is si longior fuerit telū hētur et dicit graphiū quali cesar utebat et usus est in uulnē casce d graphio .i. stilo ad scribendū Suetōius in claudio graphiū et libellos quos tenebat in māu. STillus. aut tot⁹ ferreus est. PVer. pueri stillo utebant ad scribendū. DENTiscalpium. instrumentum quo dentes scalpebantur. id ex lentisco fiebat frutice celebrato monumētis xgilii Pli. et Cicerōis aut certe ex penna rubra supra stat exoletus subgeritq; ructāti pinas rubentes cuspidēsq; lentisci contra dentrifitiū dicebat quicqd rmediū dētib⁹ tergēdis. aptū erat. LEnt. cū instrumentum ex lentisco. LEuare. expurgari. MELius. q pen na. FRondea. cuspidis lentisci.

• Auriscalpium.

ITLbi. auriscalpium scalpendis auribus instrumentū olim in pretio cum prurientem aurem scalpere summe sit uoluptatis antiqui uerminari dixerunt protorqueri a uermibus qui facile se torquent autor est Marcellus arma instrumenta. Libidi

•Culter.

I delecta. culter uenatorius duplici telo aduer
sus grandes feras utebantur altero longiore quā
uenabulū dictum est breuiore altero ut uena
bulo mole fere occupato hoc uulneratum cō
ficerent precipue forme fuisse uerba **T**raquilli demonstrat
qui scribit lyxam ex illirico deprehensū fuisse in cubiculo
Augusti cinctum cultro uenatorio. **C**ominus. prope ge
mes proprium est uenatoris cum p̄mit ferā telo. **L**ongo
nostro uel uenabuli uel fere quod placet nam apri os a
cutum rostrum uidetur.

•Paracos.

MILITIE. parachon officii genus est sumptō
nomine a uehicularum que preit **V**arro hic omnia
erant idem sacerdos p̄ter parachos parachos
item significat principem populi qualis est **T**ri
bunus parachos telum est ut hoc loco quod nomen cum
commune sit quod significat **T**ribunum poeta ex his facit
distichon et ait parachon telū quod mittitur esset omen
futuri tribunatus cum parachos caput populi significet
qui parazonium scripserunt decepti sua interpretatione
a ueteri scriptura discesserunt et a sensu poete. **H**oc para
chon omen grati honoris. i. tribunatus. **A**rima. digna cin
gere latus tribunitium cum parachon significet caput po
puli. sunt qui tueantur multis etiam contumeliis suum er
rorem contemnantque legendum esse parazonium quod sit
ensis dicaturque a para quod est ab et zoni cingulum quia
scilicet a cingulo pendeat o impudentiam si errorem suū
intelligunt et defendunt o ignorantia et stultitia si nō per
cipiunt proferte **M**artialis codicem antiquum quem habe
tis quod lemma est parazon inquit uel parazoniū o uanos
homines non pudet affirmare parazonium extare usquā

quod nunquam legistis nisi a uobis deprauatum. nullus
codex nulla pagina tam mendosa est que parazonium ha
beat Atqui parazon dictio est imperfecta ut Imp. pro
imperatore opt. max. pro optimo maximo. ne arguti uo
bis sunt oculi et ad modum curiosi qui ex parazon parazo
nium legatis ingenium uero nullū quāta parazon scribi pu
tetis ut opt. ut max. ut imp. notas antiquas peruertitis
boni uiri Martialis uerba dissipatis inuertitis confunditis
proh dei immortalis fidem. quis unquam persuaderi po
terit parazon pro parazonium scriptum esse nisi Idem te
merarius insanus amens sit. an alie inscriptiōes apud hūc
poetam usquam sunt mutilate nimirum hec una dictio im
perfecta esse debuit quis preterea obsecro uos parazoni
um unquam uel apud grecos uel apud latinos scripsit.

Paracon legendum esse contendimus nam ne uobis
quidem inficiantibus immutata littera parazon in antiq̃s
extat codicibus paracon autem caput populi esse Varro
scribit quemadmodum et parici questores dicebantur qui
solebant creari causa rerum capitalium querendarum. et
siue paricos siue paracos legas et Nonius et Festus id
uerbum interpretari conati sunt Nonius aliter ex Varro
nis testimonio ait enim paracon esse etiam populi caput
quam Festus qui paricon legit scribitque esse rei capitalis
questorem. Nam quom uterque eam dictionem pro magis
tratu apud antiquos legeret originis ratione inuestigata
Nonius paracon legendum putauit a parocho id est uehi
culis id quom affirmaret ex Varronis uerbis docuit para
con esse populi caput Festus ut proposui parricon legit
a parricidio nam rei capitali preerat parricus quid multa
paracos uox antiqua est et magistratum significat uel
questorem ut Pompeio placuit uel caput populi id est tri
bunum ut ex uarrone discimus ad quod alludens disticho
poeta mittit eodem nomine ensem aitque quom paracos

dicatur omen esse futuri tribunatus illud tantum istos
offendit q̄ tribunus militum non sit populi caput. iocus
est poete dementissimi homines et non ad milites sed
tribunum argute alludit qui populi caput est sed iam
ualeant isti cum suo parazonio. quod merito tanquam
filium amant ipsi enim id crearunt ipsi fecerunt neq̄ ul
quam preterea reperitur. nos paracon legamus ex fi
de ueteris scripture et Varronis auctoritate.

•Pugio.

PUGIO. telum excavatum ferro tempera
to aquis salonis fluvii hispanie in usu erat
nomen a pugno sumpsit cui subest dum in
fert vulnus. **S**ALO. hispanie fluvius. **S**TRIDENTEM. nam
ferrum candens stridet mersum aquis. **B**REVIS orbita.
appellavit breuem orbitam signa viarum qualia in fer
ro sunt bene temperato.

•Falx.

FALX. falx agricole putatoria se ex telis
militaribus conflata ait cum pace a Domi
tiano comparata armis opus non sit. **C**ER
ta pax. firma. **P**LACIDOS. imbelles. **A**NTE.
cum essem telum militare nondum pace comparata.

•Securicula.

SECURICULA. securim in bello penthesilea
prima inuenit qua parua ciues romani ute
bantur in atie bellis igitur ciuilibus multis
ciuibus prodeuntibus in atiem et securicu

lam gestantibus singulis facta est summa penuria hu
ius teli adeo. cccc. milibus mimuz uenisse dicatur. AVc
tio. tristis subastatio bonorum ciuium et proscripto
rum a cesare cuius tempus describit. HEC. securicula
quasi dicat omnia tunc fuerunt ferro uiliora.

•Ferramenta tonzoria.

TONDendis. ferramenta tonzoria in saturnia
libus dabantur que Augustus cesar etiam
hisdem diebus dedit nam tranquillo auto
re dedit forpices et eius generis res in his
alia erant refecandis unguibus alia tondendis capillis
et instrumentum refecandis unguibus tonforum esset
demonstrat Oratius qui otiosum apud tonsorem rese
care ungues scribit. Illa. nouacula. VTilis genis. scili
cet tondendis.

•Scrinium.

CONstructus. scrinium unguenta seruaban
tur scrinio et res pretiosiores ex lussu persi
co Alexander id inuenit uicto dario nunc
admissurum libros monet ut prius compin
gatur ne tinea aditus sit. Tinea. uermes corrodes
chartas. Blattas. uermes. Constructos. compactos
et scrinium darii Alexander libris Homeri seruandis
destinavit ut scribit plinius.

•Fasces calamorum.

DATFASCES CALAMORVM. calami
apti chartis ex egypto mittebantur cum
haberent cognationem quandam cum Pa

pyro gradii excreta prestantiores sunt ut ait Plinius q̄
uis hoc non nulli tribuant Guido insule dicte ueneri
nascebantur item ad eundem usum in Asia ad aneti
cum lacum ex calamis autem qui chartis non seruiunt
domorum tecta in septentrione conficiunt durantq̄
altissima ut Plinius tradit gloriantes igitur calami egip
tii quasi soli chartis apti sint aiunt reliquas harundines
debere parare tecta. TECTa texantur. conficiantur
REliqua palude. reliquis harundinibus palustribus
quasi dicant nos tantum chartis sumus habiles.

.Lucerna cubicularis.

DVLGIS Lucerna cubicularis candelabrum
p̄ in usu fuit q̄ lucerna ut Varro scribit dic
ta hec a luce quod placet ex eodem autore
uel alychnos q̄ lucernam significat cubi
cularia dicebatur que una tantum flama cubiculo serui
bat eum que plures haberet flamas. destinata esset
conuiujs illustrandis. Licet facias quicquid uis. relax
a animum in quamuis uoluptatem et tuo arbitrio sis
in cubiculo illud propertii quam multa apposita narra
mus uerba lucerna.

.Candela.

ANCILLAM. candela pauperiores uteban
tur ut Festus scribit quod et Iouenalis ostē
dit cuius dispenso et tempero filum dicitur
ancilla lucerne q̄ cum lucerna hereat immo
bilis ipsa circūgestat in omnes angulos. SOrs. nā sorte
dabantur hec munera. Vlgil. que ardet. EXigit. expel
lit uult enim ostendere ne paruum munus mittere uide

atur. quamuis candela sit pauperis tamen eam presta
re eundem usum quem cereorum et lucernarum lumi
na. data inquit est candela tibi que uigil id est quom ar
debit totas tenebras expellat quasi dicat nihilo plus a
lia lumina prestant. audio temerarios quosdam commē
tariorum nostrorum calumniatores hoc loco a nobis
dissentire et uernaculam quandam uocem sectantes nō
candelam sed cicindelaz deleta ueteri scriptura prolem
mate proponere aiunt enim cicindelam lampadem esse
que ex unro partim aqua partiz oleo impletur atq; ita
uulgo nominatur sumpto nomine a lampyridib⁹ que ci
cindele dicuntur autore Plynio id me ignorasse predi
cant quod me fateri non pudeat cum ipsi idem male a
uulgo didicerint pyralem pyralem nitedulam noctilu
cam cicindelam uolucrem esse iam pridez legi apud Ply
nium et grammaticos nostros sed cicindelā ipsi iactent
pro lampade magnifaciant et istud suū inuentū ament
me certe riualem non habebunt qui eiusmodi uoces ni
s antiquorum uel auctoritate uel usu confirmantur fa
cile uulgo utendas relinquo dicite obsecro qui docti
haberi uultis et eo nomine plurimum gloriamini ubi ci
cindelam pro lampade legistis Plynius. id lampadis
genus lychnum pensilem appellat is autem que scripto
ris est diligentia et cura si aut uitrea aut enea fuisset ci
cindela aut certe lampas aliquo in loco appellasset que
ista est temeritas que impudentia que stultitia ut cum
in omnibus codicibus reperiatis candelam pro lemma
te scriptam cicindelam inculcetis et si diis placet et of
tentetis nimium amatis uernaculam linguam et plebei
am nam ut multa alia omittam in polybio quem totum
aut peruertistis aut certe reddidistis barbarum pro
conferere manus uenire ad manus non puduit se
pissime transferre. et pro sotiis annibalis sequaces

annibalis scribere cur ni mirum quia ita uulgo loquimur
o homines plebeios uulgares et plane contemnēdos sed
de polybio alia est lucubratio qua infantiam uestram et pu
erilem sermonem facile uel refellimus uel certe in commu
nem utilitatez emendauimus uidete ne quom parum festi
pom uerba percipitis nouum uobis concinnetis uerbum
festus enī cācindela inqt genus est muscaz qđ noctu lucz
vz a cādeo uñ et cādelabr putantē appellata apite oculos
q plautinis uobis sūt duriores adhibite aures festo qđ cla
manti non dixi cācindelā esse candelabrū sed cācindelā
muscam a cādeo idest mico et ardeo deriuari qđ noctu
lucet unde etiam candelabra a cādeo dicta putantur qđ
candeant et luceant. candelā in quam scribendum est nam
hec in saturnaliis mittebatur inter munera autem satur
nalitia que apud Martialem sunt nullum est cādele distic
hon preter hoc codices et antiqui et recentes ita habent
uidete quid inter meam et uestram interpretationem in
terest ego latinum uerbum nos uulgar e sequimini ego an
tiquam scripturam uos nullam nisi a uobis deprauatam ui
gil aut cādelā expellit totas tenebras non qđ tota nocte ar
deat qđ calūniator noster deridet s̄ quia cum nihil est idest
ardet quocūqđ illata fuerit expellit totas tenebras et locū
illustrat ut nō minori usus uideat qđ cereus aut lucerna qđ ni
hilo plus pstant et ex eo et laudat qđ sit ancilla lucerne pre
tiose. S. et uncte quoniam ut proposui ea immobili heren
te ipsa circumgestatur in omnes angulos domus nam lu
cerna nec solet nec facile potest circumferri pudex refelle
re puerilem Iuuenalis interpretationem aiunt enim quod
apud Iuuenalem est cuius dispenso et tépero filum quod
ut ostenderemus candelam pauperis esse nos paulo ante
usurpauimus ita accipiendum ut intelligas iuuenem e fe
nestra pretereuntes aspicere quo testas in eos iaculetur
est ne hoc interpretari poetas an peruertere cicindelam

quod nusquam extat pro lampade uidetis locum apud
luenalem apertum expositum facilem non intelligitis id
enim dictum est de iuvene qui occurrentes pulsabat pau
peres non autem est fenestra despitiebat sed nimium in
lector istam uestram que sua leuitate ab omnibus facile
est explosa de cereo uero quod diximus candelabro et
lucerna suis distichis explicatum est.

•Lucerna polymyxos.

ILLVSTREM. lucerna polymyxos
significat lucerne angulum. lucer
na polymyxos dicitur que habet multos an
gulos et totidem flamas autores Suidas
qui id confirmat epigrammate et polux
qui quom scribit de naribus myxam ait nares appellari a
sophocle unde et dimyxa lucerna potest uideri dicta ita
et polimyxa dicitur. i. habens multos angulos cum elych
niis et flammis. calumniator quasi polymychon et non po
lymyxon legerimus hoc loco clamat et obiurgat. atqui et
apud Suidam et apud Pollucem hec iam diu legimus sed
olim quoniam scriptum reperiēbā polymychon ex ea quo
q̃ scriptura sententiam alteram dixi quom uero emenda
rentur commentarii hanc tantum probaui ut scilicet poly
myxos legatur itaq̃ in hoc sine aduersario litigat sed illud
preterire non possum quod scribit obelisco lychnon mili
tarem esse lampadem ita est ut ait quod pollux scribit tes
timonio theopompi et aristotelis in quarto de re. publ.
et plynius notans suorum temporum luxum in tribunis
militum qui candelabra corinthie magno emebant. nec pu
det inquit tribunos militum salariis ea emere quod ipse nō
intelligēs. SALINIS. scripsit p salariis q̃a ut ipse interpretat̃ ex
candelabri tribuni salina cōstabāt qd perridiculū est sentire

nam polibus sinistra in hoc ludo palmam obtinebat alibi
captabit tepidum dextra lena trigonem imputet accep
tas ut tibi saepe pilas mendose igitur scriptum est fenestri
cum et antiqui codices sinistri habeant et ita sit legendum. SVM
tua. potes lauder. RVstice. idocste. REdde. pilā dpone.

F. Follis.

QUAEPRocul. Follis mīla laxior erat que pueros
et senes exercebat spiritu tumefacta qui nec
paganice nec trigonali pares habebant vires
hac exercitatione usus est augustus teste trá
quillo ite. PRocul. faceffite. Mltis etas. imbecillis.

F. Harpastum.

NEC harpasto. exercebantur tirōes in palestra
in quo gymnasio opus erat uelocitate dum ar
pastum e terra raptum certati adolescētes tol
lerent curuato dorso sese erigentes nam pale
strita qui pectus retroflectit peritissimus olim habebat in
fra de palestrita non amo qui uincat sed qui succūbere nō
uit et didicit melius tin anacino palim. i. retroflectiōe quā
aduersarium exceptum suspendit mox deiecit in terraz fa
cilius ea arte hūic industrie harpastū assuefaciebat q̄ drau
ci hoc exercere supra ondit arpasto quoq̄ subligata lū
dit et flauescit aphe grauesq̄ draucos alternos facili rotat
lacerto anteus palestre certamine claruit. DRaucus antei
id est palestrites studiosus antei. QVI facit grandia colla.
nam hac exercitatione producebat collum cuius longitudi
ne in palestra opus est luuenalis longis. cervicibus equat
Herculis anteu procul a tellure tenētis. VAno labore. mol
li et delicato harpasti labor nā labores gymnasii uauos sō
lz appellat nā mollior hominū sūt mox qd pēūt stulto zc.

F. Halteres.

QUID ALteris. questio est aristotelis in quin
to problematum quare halteribus se utentes

agilius saliant sunt enim halteres pondera quibus pariter
manibus comprehensis exercemus corpora uel ambulan-
tes uel saltantes his utimur ut Agilius saliamus Aristoteles
saltans ponderibus susceptis innititur et qui currit manus
obquatiens se sustentat cur ille plus pluit hñs halteres q̃ nō
tenēs hic uelotius currit man⁹ obquatiēs q̃ non obquatiēs
mollitiē h⁹ gymnasiū carpit halteres ab halo qđ ē salio. PE-
reunt. cōficiūt. Stulto altere. i. uano alteri labore. MELIUS
exercet. meliorem prestat exercitationem.

Galericulum.

NELVET. **G**allericulum. capiti erat indumē-
tū quo crines operiebant hoc capiti adoptauit
otho ut scribit Trāgillus ppter raritatē capilloꝝ
in usu et erat palestritis ne crines ceromate cō-
taminarent quid sit ceroma supra exposuimus. PELLE. gal-
lericulo expelle. LVET. contamineat apto uerbo usus est
nam ceroma ex luto et oleo erat.

Strigiles.

PERGAMUS. strigiles stringerē est raderē ut ait
Marcellus und strigiles instrumēta erant qbus
sudantes in thermis radebantur uncti oleo Trā-
quillus scribit augustum lesisse cutem nimio strī-
gilis usu et ita exponendum est apud Iuvenalem et sonat
unctis strigilibus nam parabantur ad balnea et pleno cō-
ponit lintea gutto nam et lintea in usum balneōrum uenie-
bant supra lintea ferret apro Pythagoras laudatur q̃ quē-
dam se distringentem ita expresserit dicatum ab agrippa
ante thermas ut Tyberius impator id signū in cubiculū trās-
tulit qđ statim restituit efflagitante populo ton apoxio-
menon i. se distringentē strigiles grece stengites dicūt et
que e corpore eraduntur strigmenta quorum multitudi-
nem miratus est strabo factam ab argonautis populonie

pergamus ex asia hoc instrumentum misit. **H**As. **S**trigiles. **D**istingere rade te lintea quibus utebatur in balneis hoc est tute potes strigilibus ita purgare ut fullo non purget lintea saepe quia non contaminabunt si te prius strigilibus erasum lintheis absterges.

.Guttus corneus.

GEst aut. guttus corneus guttus siue guttum uas erat qd guttatū aquā emittebat hoc utebatur in sacris ligneo ut placet Varroni unde curius negauit se ex preda habere quicq̃ preter guttum faginum ad sacra erat item corneus aptus ad balnea ex cornu rinoceroti uñ et rinoceros dicebat et ita intelligendū est apud Iuuenalē cū rinocerote lauari ut de hoc uase sit locutus nūc mittit guttū ex cornu iuueni sed tāta arte laboratus ut ex rinocerotis uideatur. **I**Vuencus. sum ex cornu iuueni.

.Rinoceros.

N**V**PER. repetit spectaculum rhinocerotis qui taurum non secus ac pilā iactauit ut in spectaculis legimus. **A**REna ausonia. theatro Domitiani. **H**ic. i. hic guttus est confectus ex cornu illius rinocerotis qui taurum ut pilam iactauit ita nam laudat a nobilitate materie.

.Crepitaculum.

S**I**QVIS. crepitaculū instrumentū erat quod nō mē sumpsit a frequēti crepitu in delitiis puero rum ad fletum se dandū qd et Quir. ita docuit ne sonum reddant pene pueriliū crepitaculoꝝ. **V**ERNula. puer. **G**ARRula sistra. crepitacula ad se dandū fletum que sistra uidentur.

.Flagellum.

P**R**OFicias. flagellum flagello utebantur aurige agitadis equis mēda est in hoc disticho recens

tiorum codicum nam in antiquis purpureo legitur et non puluero et est ita legendum prasinum agitatore fuisse celeberrimum temporibus Nerōis celeritate equorum supra ex poete carmine et Trāglli testimonio recitauimus eundem appellatum purpuriorum distichon superiori libri docet et nomen prasini purpuriorum habet appellat gregem purpureum equos purpuriorum qui uelocitate prestant non poterit inquit tibi flagellum hoc o auriga si certaueris cum equis purpureis quia omnino superbum non placet intelligas de equo spadice cuius coloris hominem tu commendat xgilus. **C**E des. yberes. **C**urrit tibi certa te cum uel dicat si habueris equum ex grege equorum prasini non indigebis flagello nam si eum assidue yberes nihilo plus curret quam sponte. q. d. tam sponte currit quam celsus.

Dentifritium.

QUID. dentifritium frequens xbum est apud Plin. dicitur poliedris dentibus rme diu assignat. id enim appellat dentifritium dicit non carere omnino dentibus et puelle qui habeat nigriores dentes. **Q**uid mecum est tibi. dentifritium ipsum alloquitur animum habentem dentes emptos et ait quod usus potero tibi o anus prestare quam habes dentes emptos alibi oeglem dixit emptis dentibus uti. **P**Vella. que. s. suos habet dentes. **E**Mptos dentes. quales tu o anus habes.

Myrobalanum.

QUOD. Myrobalanum nomen arboris est feret glandes apta unguenti in trogloditi thebaide et arabia ut plin. scribit unum nomen accepit myros. n. significat unguentum et ualios glandem hanc compositionem docet distichon poetice iocatur et Plin. affirmat cortices tamen ab unguentariis premebantur nuclei a medicis. **Q**Uod nec xg. nec **H**omerus. i. myrobalanum. **E**X unguento. i. myro. **E**T balano. nam nec **H**omerus dixit unguentum quod est latinum nec xg. balanum quod est grecum neuter igitur dixit unguentum balanum sed solus **M**artialis dicebatur autem myro balanum.

Aphronitrum.

RUSTICVS. Aphronitru cōponitur ab aphros q̄
significat spumaz et nitrū naz erat spuma nitri que
colligebatur in alia in specubus quos colligas ap
pellabant mittebatur etiaz ex egypto in uasis picati ne liq̄
ceret. **V**sticus. indoctus. **S**puma nitri. i. ita latine uocor
quoniā lras grecas ignoras. **G**recus es aphronitru. ita
codex atiquus h̄z ut dicat. **G**recus es. interrogātis. i. si
scis grecas lras. **A**phronitru. i. dicor aphronitru quasi di
cat apud grecum dicor aphronitrum

Opobalsamum.

BALSA. Balsamū in sola iudea nascit̄ ut theopha
stus ply. trogus scribūt in duobus tantū hortis re
gis arboris cortex ulneratur unde succi manātis
gutta colligitur i cornua lanis abstergetibus hoc dr̄ opobal
samū si se oleo crassiori durefcit et in rubrū exit colore miri
odoris huius prestātiā laudat distichon q̄ uiris cōuenit ait
cū unguēta assyria ut amoniū et alia sua mollitie cōueniant
in ilieribz mēda est i recētioribus codicibus in ueteribus
minime nam euz scribi oporteat. **N**ini. niuersus est. **C**osmi.
euz nō p̄cipit̄ ninuz hoc loco poni pro unguēto assirio nā
balsamū iudeus est. **D**elicias nini. unguēta assyria nā ninus
rex fuit assyrioruz. **V**os nuz. uobis. n. cōueit̄. **L**Omētuz. e
facina fabe emēdandis rugis uteri aptuz erat quo mulieres
utebantur ne i balneis spectate ludibrio essent supra lomē
to rugas uteri quod cōdere tentas. **S**cisso. rugoso

Laterna cornea.

LVX. Laterna cornea a latēdo est dcā laterna nam
lūmē occultat hec cornea duz pellucet uidetur aurā
inde est distichon. **A**vrea. habens colorem aure
um. **C**luis. flamis. dum lumen est inclusum. **L**Veerna. q̄
in laterna collocatur

•Laterna ex uessica

QORNEA. Laterna uessica. SVM fuscior. i. min⁹ lumis
h⁹eo. q. d. nō. NON putat uessicā. quideor cornea.
•Tibie.

EBRIA. Tibie monaulos d^r unica tibia quaz mercurius
iuenit autore ply. gemis uti docuit marfias
idez duas potes sumer et aliquādo unicaz q^z disti
chōn poeta docz. Tibicina. mulier geias nos duas gemiarū
aūt tibiārū certamen propositum est quarta decima olimpi
ade ut scribit paufanias

•Mamillare.

GAVRINO. Mamillare cōpescēdis papillis indumē
tū erat inuentū ex hoc iocatur in mulierem māmō
faz. TAurino tergo. alludit ad carnem uergiliū simul
notat magnitudinem mamillarum

•Muscaria.

LAMBERE. Muscaria pauonina flabella exigēdis
muscis inuēta muscaria dicūt ea ex cauda pauois
fiebat ut eti propti⁹ canit argū aūt i pauonē cōuer
suz fabula est uulgatū. EXimie alitis. i. pauonis

•Copta rhodia.

PECCANTIS. Copta rhodia panis durissimus qui
erhodo mittebatur copton itē insula est in egipto
sacra isidi. COptam panem durissimum que per an
tiphrasim dicta est nam copto significat incidio

•Priapus filigineus.

PRI VIS. Priapus filigineus utraq^z inguina ex filigie
fiebant apud antiquos aptissima esui ut illud supra
ipsa filigineis piguescit adultera cūnis nunc mittit
priapus filigineus. TV eris purus. non fellabis quia hec in
guina sunt filiginea non uera inguina

•Porcus.

ISTE. Porcus in domesticis tantum suis dicitur

unde uerbu deduxit columella porculator pro custode su
um ut a suis colēdis subulcū dixerūt nō mittit in saturna
libus factus pinguis in sylua inter apros naz cū ita fiebant
altiles porci gratioꝝ erāt sapor et maiori estimatōe. **B**ona
saturnalia. lautam mensam saturnaliciam

Muscarium bubulum.

SORDIDA. Muscarium bubulū cauda bouis in spe
ciem muscarii pauonini excutiēdo pulueri delega
ta erat quēadmonum pauois cauda abigēdis mus
cis. **C**Auda leuis. bubula. **T**enui uerbere. pulsatione.
Botulus.

BOTVLVS. initio hiemis cōficiebātur farcimīa iter
que et botulus struebāt gratus qdē oībus mēsis sꝫ
celebratus pꝑue in saturnalibus dum ex eo coro
na fieret pultis. diminutiuo usus et pultē niueā premēs bo
tellus et festus pōpeus. botulū scribit eē farcimīs genus
saturnalia ad quartum decimum kalēdas ianuarias uno tā
tū die rudis atqꝫas celebrauit mox. in tridū sunt produc
ta. intercalatis diebus a cesare qbus ānus pꝑiciebāt accedē
teꝫ edicto augusti qui triduo ea obseruari iussit. sumebant
igitur iitiū a xvi. kalēdas ianuarias desinebantqꝫ i. xiiii. sed
cū sigillaria et alia munera mittēda eēnt iteriecta i vii. creue
rūt dies ex quo numero v. tantū festi habebant. **M**edio tē
pore brume. i. medius saturnalibus. **V**enerat. quia ante fac
tus est initio hiemis.

Psitacus.

PSITACVS. Psitacus grece dicitur psitace auis in
dica effingēdi sermoīs humani industria celebris
ipatores salutat ut pli. tradit inde exit distichon.

Cesar aue. nā ut dixi ipatores salutat et hoc in assentatōm
ipator dicitur.

Corvus.

CORVE. Corvus sermōe expmēdo nulli cedit nobi
litatus oliz funere publico quattuor seruis feretriū

subeuntibus sepultus ad secundum lapidem in flâminia hic
erat qui cesarem augustum magna oïum admiratõe saluta
bat ore concipere hanc aue putat uulgus inserto maris ro
stro quod libidinis genus cuz fellationi simillimum sit coru9
dictus est fellator ex hoc iocatur poeta quo pacto fella
tio possit uideri in coruo esse cum nulla inseratur mentula
sed rostrum. SALutator. epitheton corui ex historia nam
olim autore plinio et macrobio augustum salutauit aue inq
ens imperator aue triumphator

.Luscinia.

FLET. Luscinia notissima est fabula prognem in hi
rundinez conuersaz esse et philomelam sororez cui
tereus linguam absciderat in lusciniâ. probus ta
men in cômētariis bucolicoruz secutus quorûdam grecorû
fidem scriptum reliquit. philomelam in hirûdinē prognem
in lusciniâ fuisse conuersam thucidides aliter huius auis
musicam compluribus uersibus laudat plinius affirmans eis
studiû tantû esse ut plerumq; ad extremum spiritum cer
tet mutuo cātu solaq; nec die nec nocte uocem intermittat
auguriû dedit suauitati carmīs stesichori poete in cuius in
fantis ore cecinit. TEREOS incesti. qui commisit stuprû cum
philomela. Luscinias cesareis iuuenes habuerunt greco et
latino sermone dociles p̄terea meditâtes in diem et assidua
noua loquētes longiore etiam contextu

.Pica.

PICA. Pica loquacitate sermōis cōtēdit cum sup̄iori
bus nec cederet nisi memoria falleretur quâuis me
ditetur assidue tradita uerba adeo uicta difficulta
tē uerbi exprimendi plerûq; interijt prestantiam sermonis
laudat distichon. NEGabis. aue quia putabis esse hominē

.Cauca eborea.

CAUEA. Eboreas uirge argenteæ ebori inserte ca
ueâ faciebât qualē describit papinius. at tibi quâta

domus rutila testudine fulgēs cōnexusq; ebori uirgarū ar
gēteus ordo. nūc mittitur exigua quæ uix passerulus cape
re posset. Ille in cauea eborea

.Nartbecium.

NARTHECIVM. Genus ferule ē leuissime unde baculi senibus dabantur excogitatis etiam remediis ex eadem arbore a medicis que quidem uenenta habebatur sed mixtura emēdabat ueneficū. nātheciū igitur uirga medica est ebur dicitur uel a candore uel quoniam scipiones eburnei fiebant magno pretio ut scribit Liuius in quorum locum succedit nāthecium. **H**Abebis munera que cuperet pactius esse sua. laudat prestantiam muneris cum dicat pactium desiderare tale munus. nam pactius orbis erat tēporibus M. cui munera mittebantur multa iuuenalis gallica et pactius orbi q. d. ne ipse qdem pactius cui multa mittūtur munera tā preclarū munus habet

Flagra.

AVDITE Flagra. flagris serui cedebantur sed in saturnalibus his quinque diebus qui festi habebantur doctianus seruis ius omne remittebat loquitur nunc dominus depositis flagris. **S**ed tantum ludite. abstinete scelerare. Signata. clausa quinque diebus. i. in saturnalibus quibus uobis data est libertas.

• Ferula.

FERULE. Ferula puerorū magistri utebantur ad manus cedēdas columella nec mitis manibus ferulas. nobilitatem ferula accepit a furto promethei qui ignem de celo ferula detulisse dicitur. hanc fabulam prius cecinit hesiodus in carmine rusticano. historiam tradiderūt alii q. s. primus prometheus docuerit ignē optime ferula feruari egiptia ad id aptissima habebatur utrūq; igitur usum ferule distichon ostendit. PVeris. quia cedūt ferulis. GRate magistris. quia his retinēt pueros in offitō

Ligna clara. nobilia. FVrto prometheo. nam ferula surrep-
tum ignem seruant.

.Pera.

S Emen. Pera philosophi cynici pera et scipione ute-
batur cum igitur nunc pera mittatur rogat ne detur cy-
nico designans in quem usque frequenter accipitur
NVdi barbati. i. philosophi cynici qui habebat longam bar-
bam. CAne tetrico. i. cum cinico

.Scopae.

A NPRETIO. Scope dominus que uenerunt purga-
menta ex pavimento cicero hic mihi quasi dissipa-
re uidetur sunt enim ipsa uerricula que ex uirgis ul-
meis aridis fiebant precepto catonis ad tergendam uasa. ex
palma arbore ad mensarum reliquias uerrendas palme igitur
pretio scope olim erant in estimatione inualecente au-
tem luxu ut ipse aiunt poterunt haberi pretio quia precio-
sissimas reliquias ciborum uerrant. analecta reliquie dicun-
tur ut in superiobus libris expositum est. PALMA. ex qua. s.
scope olim fiebant ex tamarice etiam fiebat ut scribit pli-
nius tamarix inquit scopis tantum nascitur. TEstatur. ar-
gumento est scopas fuisse in pretio. SED analecta. id est
reliquie ciborum quas nunc uerrunt. DAbunt pretium. id
est afferent estimationem scopis ita suorum temporum luxum no-
tat et apte opponunt priore uersu. IN pretio. et sequenti. SED
pre. iu. ita codices atque habent alii habent. OCia. sed mendosa
scriptura. quere in superiobus libris eo loco. analecta quic-
quid et canes reliquerunt ibi aliam sententiam diximus de ana-
lectis quod. i. instrumenta quedam essent ad reliquias colligen-
das placet tamen sentire. analecta reliquias esse qui otia le-
gendum putant. aiunt hoc disticho pavementorum luxum
a poeta notari quod scilicet quom pavementa subtegulanea erant
et barbarica dicebantur scopis euerri poterant. postea inue-
nit luxuria alia pavementorum generis elaborata arte pictu

rae. quae euerri non poterant. sed ex iis manu purgamen-
ta coligebantur. unde et asarota dicta sunt. ab. a. particula
priuatiua. et saroo uerro. De his locutus est lucilius poeta
ante pauimenta atque emblamatea uermiculata. et papinius
superantque nouas asarota figuras. Faciunt mihi difficilem
errorum multitudine confutationem. nam unde initium su-
mum non satis statuere possum. **A**plinio hec de pauimen-
tis uerba accipiunt inuersa illa quidem. et plane confusa
partim ignorantia. partim uerbis additis. quae plinius non
scripsit. Sed quod ad disceptationem nostram pertinet.
in eo maxime occupati sunt. ut ostendant asarota non soli-
ta esse uerri scopis. sed purgari. reliquiis manu collectis.
propterea inquit otia erant scopis. quod asarota non uerre-
bant. **Q**uanitatem. et uecordiam uestram. Si scope iam ces-
sant. nec ullum prestant usum cur mittuntur ab amico. nul-
lum enim apud hunc poetam munus mittitur. cuius usum
et commodum non ostendat. praesertim si id exiguum fue-
rit ut sculptorium quod sequitur. **D**efendet manus hec sca-
pulas. Solet enim poeta quom parua mittuntur munera.
ut ferule. scope. sculptorium. manuale. et reliqua id genus.
ea aliqua usus commendatione extollere. **A**ccipite quam
arguta sit. et Martiale digna sententia. istorum interpreta-
tione. Nam si eos audiemus. ita erit exponendum. **M**itti-
mus nunc scopas. quae olim in praetio fuerunt adeo ut ex
palma arbore fierent. **N**unc uero cessant et nullum prestant
usum. **C**ur ergo mittuntur boni uiri. **A**n ut inter tabulas. et
signa collocentur. discite tandem aliquando melius et lo-
qui et sentire. pudeatque illud addere. asarota non solita esse
uerri. quom asarota dicta sint. quod diligenter uerrantur. **U**t
apud papinium docuimus eo loco. gaudet humus superat
quod nouis asarota figuris quom publice sylvas profiteremur
Non enim asarota ab **A**. particula priuatiua dicuntur. Sed
ab **A**. particula intentiua et quae auget. quod apud grecos

plerumque fit. et sarco uero. nam diligentissime uerreban-
tur Iuuenalis. Verre pauimentum et nitidas ostende colu-
nas. Plinius de asarotis. Celeberrimus fuit in hoc zenodo-
rus qui pergami strauit quem uocant asaroton. et qui red-
dens rationem quare asarotos dicatur. subdit quoniam pur-
gamenta coene in pauimento quoque euerri solent. ueluti re-
lieta. ¶ Est ne obscura plinii interpretatio cur dicantur a-
sarota. quoniam. scilicet bene uerrantur ut ipse scribit. Sed
iam uos quoque ut arbitror pudet stultitiae uestrae. ¶ Quid
uero ineptius quam dicere coene purgamenta manu solita
esse colligi quod instituit quod potuit cernere. ut serui tanquam
canes triclinia lustrarent purgamenta manu colligentes.
sordidi. et contaminati. ubi hoc uel legistis. uel uidistis un-
quam. ¶ Codices preterea ferme omnes. Sed pretium
habent. non. OCia. et ita est legendum. Nam laudantur
scopae et quod olim fuerint in pretio. ait poeta argumento
esse. quod ex palma arbore nobilissima fiebant. nunc aestimati-
onem accipient a delicatissimis cyborum reliquis quas uer-
rent. et ita ut propolui temporum luxus notatur. ¶
De luciliano uersu nihil laboro. quamuis eum quoque male ac-
cipiant. plinius enim non ut de asarotis lucilium locutum
ostendat hunc uersum refert. sed ut pauimenta ante cimbric-
um bellum frequentata fuisse demonstret. uerba hec sunt
plinii. frequentata uero pauimenta ante cimbricum magna
gratia animorum indicio est ille lucilianus uersus. ante pa-
uimenta. atque emblemata uermiculata quem uersum cicero
quoque. quod isti ignorabant. in suo oratore antequam pli-
nius inseruit. ¶ Sed iam satis explosimus eorum leuitatem
et ignorantiam

¶ Scalptorium

DEFENDET. Scalptorium instrumentum erat

eburneum in speciem manus confectum quo pruritus scapularum terrebatur cum manus eo protendi non possit
§ Capulas pruritu scapularum. **§** I quid sordidius. id est pediculus

•Manuale.

DE TOGA Manuale. tabule erant ex abiete quibus libri seruabantur ne usu attriti fierent pilosi aut sordidi. **H**ec abies. hec abiegena tabula. **B**arbato. id est pilosus ut supra que duro

nondum inhorruit mento

•Lectus pauoninus.

LECTUS PAVONIS. Tabule citree erant in magno precio undatim imitantes oculos pauonum autor est plinius unde mense ex his confecte pauonine dicebantur et tricliniorum lecti discubitorum pauonini his tabulis operiti. lectos autem acere arbore aut citro fuisse opertos scribit plinius mittetur igitur nunc lectus pauoninus ex fabula pauonis. **N**omina dat sponde. id est lectus accepit nomen a pauone nam dicitur pauoninus nam ex tabula citrea pauonina constat

•Ephippium.

TRAGVLA. Ephippiu sella i equo dicitur na epi significat in ippos equum. ueredi equi velocissimi in usum uenatorum supra parcius utaris moneo rapiente ueredo hic ephippio indiget cum sepe excutiat sessorem nudus. **§** Tragula. id est ephippium in quicquid sternitur stragula sunt. **S**olet surgere peccus. id est excuti sessor. **E** Quo nudo. non habente ephippium ut supra dixit de ueredo huic datum esse frangere sepius sessorem quam leporem alia scriptura habet. **F**leus. ut dicat. **F**leus solet surgere. qd sessor sine ephippio flectus fiat podice attrito dorso equi

Stipadium.

ACCIPE. Stipadia stipadium locus erat aptus cenationi ut epistola plinii docet nunc mittitur tricliniū testudineum in spēm stipadii ubi octo poterant discumbere de tricliniis testudineis satis supra est expositum. S C R I P T U M . d i s t i n c t u m e t p i c t u m . S I g n a . o c t o d i s c u m b e n t e s s u p r a s e p t e m s i g n a c a p i t s e x s i m i u s . A D d e . i d e s t u o c a l u p u m . L V n a t a t e s t u d i n e . i n s p e c i e m l u n e . V E n i a t a d o c t a u u m u s q u e

Gustatorium.

HEMINEAM. Gustatorium mensa erat ubi gustabant testa e testudinibus lectis e quibus et lecti et triclinia operiebantur quod inuentum est temporibus neronis. quedam erant testudines terrestres in desertis libye inuente que i operibus chersine dicebatur hoc est terrestres nā chersos significat terram alebantur rore neque eodem in loco aliud aliquod animal nascebatur. Erant preterea testudines aquatice ex quarum maribus teste in tegendis lectis aut tricliniis palmam tenebant. loquitur gustatorium ex persona testudinis affirmans se non constare ex terrestribus testudinibus que uiliiores sunt sed ex marinis et ex maribus nam sunt prestantiores. F E M i n e a m c h e r s o n . t e s t u d i n e m f e m i n a m . P R e d a m a s c u l a . s u m u s . m a r e s c a p t e i n m a r i . n o n c h e r s i n a e

Mensa citrea.

ACCIPE. Mensa citrea. atlas mauritanie mons citrum arborem producit unde mense citree fiebant tanta taxatione ut harum sumptū femine uiris exprobrarent cum ipsis margaritarum luxus exprobratur. uendite sunt magno p̄cio ex hereditate asinii pollonis et multorum in his laus erat ut media commissura non appareret sustinebanturq; pedibus elephantinis Illuas felices. mensas preciosas et atlante. Minor dabit.

quasi dicat hec dona superant aurea

Mensa acerna.

NON. Mensa acerna mensa ex acere arborem confecta proximam citree dignitatem obtinebat et cum citreum desideraretur succedebant tabule acerne. mensa igitur acerna loquens ait se non minus lautis epulis onerari quam citrea soleat. NON sum crispe. id est non sum citrea crispis uenis pretiosa nam citree que in uena erant crispe magne erant taxatōis et tigrine dicebantur autor plinius. Ellia. non sum nata. Silue maure. id est citri atlantici. nam atlas mauritanie est mons

Dentes eburnei.

GRANDIA. Dentes eborei inualefcente luxu excogitatum est pedes elephantinos mēsis citreis supponere quod supra repetito carmine poeta sepe ostēdit et ita exposuimus locū illū in iacta būdo qui in septis uolebat oīa coemere. q̄ poposcerit ebur alte expositum. i. dētes elephantinos plinius hunc luxum detestatur in xii. naturalis historie nōdū inquit natū erat ius ex eodē ebore et deorū simulacra spectarēt et pedes mensarū nūc igitur pedes eburnei ex dētibus elephantorū confecti habēt hoc distichon. PORTant. substinēt. TAuro rū quia tauri iactantur in theatro ab elephantis. TRabes libicas. i. mēsas citreas.

Quincupedal.

QVNCTA. Quincupedal a mēsurā quīq; pedum nomen habet hoc utebantur ad parietes edificato dimetiēdos tāto artificio ut etiā si redēptor hoc est qui susceperat parietem edificandū male exedificasset hoc instrumēto deprehēderetur. ILEX. pti ca ex ilice. PVncta notis. i. distincta signis mēsurarū. CLAUSA. acuta cuspide. cōpāsa clausa munita. PROdere. deprehēdere. NOTIS. mēsurā. EVrta. si minus edificauit

Pocula archetypa.

NON. Pocula archetypa nota sunt uel huius pōe
te carmine nam sepe hoc uerbo usus est et nos
didicimus ea esse pocula archetypa que antiquis
simorum opificum manibus elaborata fereban
tur unde alia ad exemplum effingerentur. Mentor autem
nobilis monumentis antiquorum summam laudem adeptus
est argenteis poculis elaborandis non est. Gloria no
stri caeli. id est non est gloria artificii nostrorum temporum
nam caelum sculptoris instrumentum est. quasi dicat.
hec pocula non sunt elaborata ad alienum exemplum. sed
ipsa mentoris artificio elaborata. aliis exemplo stant. sunt
enim archetypa. et hec forma primum in iis a mentore edi
ta est.

Calices audaces.

NON SVNT. Calices audaces. calices audaces
uitrei erāt exigui pretii ad circū maximū expositi
suis officinis de his supra extat carmen. auda
ces dicti quia uasa cristallina falsa specie imitari en
tur nunc negāt se appellandos esse audaces cum plebei sint
et uitrei et gemmas non habeant que aquis calidis solent ui
tari in aliis poculis supra et nimium calidis non uiciantur
aquis. Vlti. cum sumus uitrei. plebeia toreumata. uasa tor
nata plebeia. F. Eritur aqua ardenti. id est uiciatur aqua cali
da ut alia pocula.

Phyala.

QUANTVIS. Phyla aurea celata. cum aliis uasis ce
lature fiant gemmis aut crustatione aliqua inser
ta phiale celabatur ex sua tantum materia erant
auree adeo duarum unciarum phiala a pithea
sculpta incredibili estimatione uenit. erant autem in emble
mate ulixes et diomedes palladium subripientes. nunc phi
ala se anteposit aliis uasis hac una laude quia nihil habeat in
sertum aut alienum sed totum emblemata ex eius consistet materia.

MAGIS glorijs arte. i. maiorem habeam gloriam ex emblemate. Iste labor emblema est meus ex me

Calices uatinii.

CALICES uatinii. Vatinius beneuentanus calices conficiebat prominentibus nasus modo singulis binis modo quaternis Iuuenalis et beneuentani tutoris nomen habentem siccabis calicem nasorum quatuor. uilia quidem erant uasa sed uatinii opificio commendabantur ex hoc extat distichon. SVtoris magistri. NASus. illa prudentia et ars uatinii alludit ad nasus naz uatinius futrine alumnus distorti corporis erat temporibus neronis ut ex historia cornelii taciti propagatus est quauis uilia hec sint tamē a perito opifice confecta sunt. LONGIOR nasus. calicis erat enim nausutius uatinius et peritus

.Lances chrysendete.

GRANDIA. Lances chrysendete patine erant latiores auree quibus pisces in primis gestabantur sed preciosiores quales erant muli. NE uiolane affice ignominia. VT minimum. ad minimum.

.Vasa aretina.

ARETINA. Vasa aretina uasa fictilia ex terra aretina fiebant magna laude ut. Plinius tradit rudis antiquitas fictilibus utebatur quod Numa instituisse et docuisse dicitur agathocles sicilie rex cum ex humili conditione in regiam peruenisset dignitate prioris fortune non oblitus fictilibus perpetuo usus est nunc ait poeta porse nam usum esse aretina duo designans et temporibus porse hec in usu fuisse magna estimatione et aretinos illi paruisse. erat enim rex clasinorum in eturia. TVscis. aretina.

Bascauda.

BARBARA. Bascauda uas erat peregrinum nam britannia hoc dedit seruato patrie nomine iuuenalis. Addas et bascaudas et mille esca lia. Escalia. id est escis apta picti dicuntur britanni quoniam glasti ea est herba similis plantagini succo tangebantur ut horribiliores in bello essent nam eo nigrescebant in speciem ethiopum eorumque uxores eodem medicamento utebantur in quibusdam sacris plutoniis. BARBARA. uasa peregrina. Pictis. glausto. SVam. quia dicit me romam nam

Panaca.

PANON. Panaca menda est apud ptolomeum pro panacis populis retie panari scriptus est inde mittebantur uasa uinaria de nomine patrie panaca dicta. rheti autem populi in italia usque supra ueronam et comum extenduntur habentque uina iudicio uergilii salerno tantum cedentia. Strabonis sententia certantia cum omnibus grata augusto ut scribit tranquillus rheti a rheto duce. Si non est ignota. id est si aliquando fuisti uerone. Picti uina rhetica. panaca. MEa testa. me panaco uale.

Boletaria.

BOLETARIA. Vasa condiendis boletis comparata ex forma sed tamen destinabantur coliculis qui inter cibaria ganeata numerantur sententia Apitii qui id docuit temporibus Tiberii. conque runtur quod cum nomen habeant a boletis coliculis seruant. Pototomis coliculis. i. teneris et qui primum succiduntur. Nomen tam nobile. quia dicor boletaria. nam boleti nobilissimi erant alibi boletos mittere difficile

.Calices surentini.

ECCISE. Calices surentini surenti in campania eque estimatione terra erat ex qua uasa confecta cum aretinis certabant sed prestabant leuitate nam leuigabantur. Non uili. non ignobili. LEue. politum rota.

.Colum niuarium.

RETINOS. Colum niuarium nives seruate in penu uina refrigerabant hoc pacto nam cola hoc est sacci niuibz implebantur per quas effusa uina colabantur gratissimo frigore hoc est quod supra dixit uina transmissa sacco sollicito cola aut lautioribus seruiebant hebantque maioris precii nam expolituiminibus aut certe pano crassior constabant eadem uis exprimendis erant apta uergilius tu spisso numine qualos colaque prelorum fumosis deripe tectis. conficiebantur item sacci ad eundem usum lintei sed minore pretio cola autem dicta sunt a colando nam inde uina colabantur. Plinius. hi nives. illi glaciem potant penasque mortuum in uoluptatem uertunt. seruatur algor estibus. exco gitaturque ut alienis mensibus nix algeat. FRange trientes setinos cola uina setina. hoc est prestantissimum. Non inferiora. nostra niue id est per nostram niuem. Lina. hoc est uinum uilius potes colare per saccos linteos

.Saccus niuarius.

ATTENVARE. Saccus niuarius ait se non inferiore esse colo quando niuibz suis colatum uinum non sit minus recens quam manet ex colo uinario. Nostra lintee. pani lintei. T Vo colo. scilicet uinario. S Alit. exit

Vrceoli ministratorii

RIGIDA. Vrceoli ministratorii dicebantur quibus frigida et aqua calida ministrabatur mense cum u traque uicissim miscebatur monent potaturum ne ni

morosam temptationem et mixturam disquirat. **L** Videre. la
sciuire. **S**it morosa. difficilis et que nulla mensura contenta
sit.

.Vrceus fictilis.

HIC TIBI DONATVR. Vrceus fictilis hoc loco
commendatur ab opificio quo uel seuerissimuz con
uiuam ad sitim aque gelide que luxuriantibus tan
tū datur allicere possz. **R**onto in historia est corneli taci
ti de quo nō loquitur hoc loco est item in epistola plinii se
cundi laudatus ab arte dicendi. **R**ōto. tercius stoicus cu
ius meminit poeta quoniam recensiorum tēporū erat. **P**An
sa ansa. lata ansa et discreta ut pansī boues habētes cornua
in diuersum tendentia. **S**toicus. quāuis stoicus esset.

.Calathi.

NOS SATYRUS calathi. calathi baccanalibus celebrā
dis dicati erant calices uinarii uergilius uina nouū
fundā calathis aruisia nectar. **B**achus. cuius sacra pagimus.
Tygris. ebria. que uino delectatur.

.Calices saguntini.

DVE CALICES saguntini. Saguntum terraz mitebāt
uasis fictilibus aptam unde lagena saguntina a iu
uenale dicitur saguntinis calicibus conferta pugna
nunc comendantur q̄ cum alia pocula tractentur et custo
diantur magna sollicitudine in his nulla cura opus sit sunt
enim uasa uilia et si franguntur aut nullam aut certe paruaz
asserunt iacturam alibi ficta saguntino cymbia malo luto
alibi septenaria synthesis sagunti papinius unam mittere
synthesin. quid horres alborū calicum atq̄ cacaborum

.Calices gemmati.

GEMMATVM. Calices gemmati calicibus insere
bantur gemme smaragdi in primis qui scythici di
cuntur quoniam illinc aduecti ceteris prestant au

tor est ply. eo usq; procedente luxu ut multi gemmas digi-
tis detractas poculis infererent Iuuenalis ná viro ut multi
gemmas ad pocula transfert a digitis. IGnibus scythicis. i.
smaragdis scythicis per lucidis. AVrum. i. poculum aureu
Ampulla potoria.

HAC Llet. Ampulla potoria unguentis tantum
dicata erat sed in bibendi usum ulurpata potorie
cognomen sibi adoptavit ex hoc iocatur poeta ait
q; aliquem posse uti ampulla siquidem vult potare unguen-
ta. Foliata. unguenta que nardina dicebantur. Colmi.
unguentarii. Si sitis foliata. i. si unguentum foliatum optas
bibere.. Cristallina.

CRISTALLINA. Ex gelu concreta preciosissima
uasa erant hec mittebat oriés indica ceteris prella-
bant nascebantur preterea in asia ad alabandam et
oroliaz xenocrates autor est. uas cristallinum sextariorum
quatuor ex india fuisse allatum mittuntur nunc monete po-
eta quo pacto seruari possint ne frangantur ut. s. seruus
qui ea tractabit nec nimium negligat nec nimium sit sollicitus
nam et non curati temere excidunt et a timente substineri
nō possunt labantibus manibus. PEccant. sinūt excidere

Nymbus.

PIOVE. Nymbus vitreus uas erat cuius in primo
meminimus vitreum quo spargebatur in theatris
crocum uino dulci mixtum supra et cilices nimbis
hic maduere suis nomen datum est a nimbo celesti cuius
instar odoramenta illa fundebat. Nymbus celestis hic nim-
bus hoc uas. Vlna. mixta. s. croco

Patina cumana.

HAc. patina cumana de patina cumana hoc scribi
existimo nam cum patinarum luxuriam multis y-
libus redarguisset plinius addidit regiu et cumas
hiis nobilitari hoc est reginas et cumanas esse in pretio esse

autem hec fictilis. **C**asta. uirginitate nobilis. **M**unicipem
e municipio suo cumano.

.Calices uitrei.

A**S**PICIS. Calices uitrei ex egipto aduehebantur elaborati magno opificio preuntesq; sepe in medio opere dum opifex plus industrie adhibet ut faciat ornatiores. **I**ngenium nili. calices ingeniose factos ab egiptiis. **P**lura. ex artificio. **P**erdidit opus id est fregit

Mirina

Calidum mirina. uasa mirina constabant ex quodam humore sub terra concreto in uarias maculas parthia et carmania presertim hec uasa suppeditabat mirina item genus uini erat conditi mirre odore ut plautus in persa fabula docet et in pseudulo dum dulcia uina recenset hec ait. ecquid habeant roga mirinam passum de frutum mella. nunc de uasis loquitur. a quorum colore iocans ait posse his fieri calidum uinum nam eorum macule ex purpura et lactis colore ignescunt. odor etiam in his commendatur autore plinio. **M**irra. uas mirrinum eodem uerbo utitur papinius in earino mirrisq; graues id est uasa mirina. **E**st melior. quia odor in mirrinis commendatur

Lagena niuaria

S**P**OLETINA. **L**agena niuaria. aq; ex niuibus expressa magni habebatur pretii apte igitur monet lagena niuaria ne aut spoletino aut peligno uino hoc aque genus misceretur sed tantum phalerno et aliis quorum pretio conuenit loquitur autem de aqua decocta que niuibus refrigeratur qualis est apud luenaletem frigidior geticis petiatur decocta pruinis et plinius seruatur aliorum estibus excogitataq; ut aliis mensibus algeat nix decoquunt alias quas mox et illas hyemat. **C**ellis maris. pelignis. **Q**uotibi. id est in quem usum erit tibi. **S**poletina. pessima. s. uina bibis

in quē igitur usum potis aquam niveam que prestatissimo
tantū uino solet infundi. NObile frigus. aque decocte. i.
aqua hec non est in tuuz usum si aut peliginū. aut spoletinū
bibis que pessima sunt uina. sed bonis adhibenda est

NON. Eadē lagena. EST cōmēta. iueit. i. excogitauit
AQuam decoctā. DE. niue. refrigeratam ex niue
ASSILLE. Idē argumētū. VNdīs nivalibus. aqua
refrigerata ex niue PLuris cōstet. q̄ tale uinum. q.
dicat isto uino est hec aqua pretior

.Matella fictilis.

QUAM. Matella fictilis uas urinarium quod a domio
poscebat p̄cussu digitorū s̄ digiti crepantis signa
nouit eunuch⁹ et delicate suscitator urine. PELlex
ab uxore dicit meretrix uiri. CVlcitr pellex. fit matelle cū
in eius locum perfunditur. MEa pellex. perfusa est loco
meo quom ego deberem

Ligula.

QUIS. Ligula argētea ligula istrumētū argēteū trac
tādis aromatis aptū quod in sacnalibus mittebat
ē itē uiculi genus quo calcei alligabantur ut festus
scribit et pollux apud grecos ligula uero gladi⁹ erat a simi
litudine ligue dcūa autore gellio cū aut et illd istrumētū ar
gēteū ligue sp̄z hrēt ligula dicebat a grāmaticis cōtēdenti
b⁹ primitui rōez seruādas esse et cū a ligua ligula diceret lin
gulam esse accipiēdū s̄z ciuili quadā usurpatōe lingula dice
bat. INdoctis grāmaticis. uolētibus analogiā seruare. q. d.
in usu est ligula in rōe de qua sunt solliciti grāmatici ligula
s̄z idoc̄te faciūt q̄ ligulā usui aduersantes me appellant.

.Cocleare.

QUAM. Coclearia a coclearum similitudine dcā sunt
nūc̄ interrogat q̄re dicāt coclearia cū nō minus aliis
cybis seruiāt q̄ cocleis s̄z appellata sunt a sp̄ecocle
arū nō ab alicui⁹ cybi usu oua aut et coclee mēsarum initio

apponebantur supra et coleas tibi habere perdere nolo famē
Annuli.

HNT. Anuli in usu equitum erant equites aut ante
leges othonis a domitiano renouatam complures
erant multis infra censum equestrem dignitate oc
cupantibus sed post legem illam rari facti sunt nam pauci
poterant se equites ostentare nam et a consensu in xiiii. thea
tri arcebantur et nusquam pro egestibus habebantur qui infra
censum erant supra rarus nunc adhibetur eques. equites di
cebantur qui faciebant stipendium equo hic erant alieni nam
in militiam conducebant aliena stipe. ad quorum differenti
am qui censu et dignitate erant equites dicebantur equites
non alieni sed sua tantum dignitate et censu equites ita locus
ille exponatur supra aut quem prosequitur non alienus e
ques. i. eque diuitis et censu non conductus militia cui alieni di
cebantur ex historia itaque renouate legis a domitiano annu
li mittuntur hoc disticho. Ante. scilicet quam renouata esset
othonis lex. Requena. id est multi qui se dicebant equites
ut posset domino. i. cesari placere iustus eques. Vnc. i.
post renouatam legem. Rarus. id est paucior nunc pauci sunt
qui habeant censum equestrem et annulos mittere possint
tanquam egestes. Felix ille. potest uideri cui eques. Non
alienus comes est. nam egestes comites erant imperatorum ut su
pra ac si diceret adeo pauci nunc sunt egestes ut plane felix
sit qui habet equitem comitem magne nunc dignitatis

Dactylothea.

DEPE. Dactylothea dactylothea nomen in his la
tinum significat aut plures gemas eodem reposito
rio collocatas et repositorium ipsum id scilicet aurum
syllie priuignus primus inuenit pompeius dacty
lotheam mithridaticam in capitolio dicauit. nunc loquitur
et usum sui laudat. Elabatur. effluit. Grauis. ponderosus
Mea fide. mea custodia quia seruabo gemmam. i. anulum.

nibus tantis morosa prurigne. difficili et nimium eleganti
nam morosi dicuntur qui nimiam querunt elegantiam a mo-
ribus quos peculiare et ab aliis separatos habere uidentur.

Acus aurea.

AENNA. acus aurea acus piscis genus acus item
crinalis componendis crinibus inuenta est quales
proptius celebrat amomo uncti crines in glo-
bum colligebant antequam uitta tegerent nullum enim
seruabant ordinem et decor omnis amittebant si passis et uaga-
tibus super induceretur uitta praestitum cum uncti essent capil-
lorum igitur globus acu sustinebat hec mittit. **T**ENNA. uer-
bo greco usus est nam grece latine uittam
significat fiat globum. **M**ADIDOS. amomo.

Pecten.

QUID pecten. iocatur in caluum qui pectine non
indiget cum non habeat capillos fiebat ex buxo
ut nunc. **B**VXUS multifida. dente periphra-
sis pectinis.

Sapo.

AVSTICA. sapo inuentus est a gallis capillis ru-
tilandis ex seuo et cinere cinis autem faginus
et seuum caprinum in hoc tenent palmam ger-
mani eodem utebantur liquido et denso sed ui-
ri potius quam femine ut autor est Plinius ea dicuntur habere
uim causticam que siccitate adurunt ut cinis nam

grece latine significat ignitum hoc uerbo multi in
loco usus est Plinius. mituli inquit in cineribus uim causticam habent
sapo igitur nihil aliud est quam spuma caustica in quo poeta ser-
uata metaphora dixit accendit. **C**APTIVE come. germani
ce dictae sunt in Domitiani gratiam qui germaniam domuit
erat supra hisdem uerbis usus est. **S**PUMA caustica. sapo
ACCENDIT. rutilat. **C**OMIS captiuis. germanis capillis si
sapone uti uolueris.

.Sapo.

CI martiacum oppidum germanie ut Ptolomeus scribit quauis latinus codex medose sit scriptus iuxta sunt artauum et Nueffium Sapo canis usui est ut rutilentur crines caluis non necessarius ex hoc constat distichon. MVtare. rutilatiōe. QVo tibi calua. i. in quem usum erit tibi o calua mulier quasi dicat nullum nam caluis non necessari⁹. QVo tibi. illud interpositum est. Si iam tibi legis. nec antiquā seruas scripturā nec ullus est sensus alibi eadem elocutiōe usus est quo tibi decocte nobile frigus aque. ACcipe pilas mattiacas. i. Saponem factum in spetiem pilarū ut nunc apud tonsores cerimus. QVo tibi calua. id est quem usum potest tibi o calua prestare nullum.

.Umbella.

ACCipe. umbella exigū erat tentoriū quo singuli tegi poterant unde diminutiū accipit ab umbra usui erat cum flāte uēto spectacula edebantur in theatro nam uela superiora omnib⁹ cōmunia agitata solez admittebāt. TVa uela. umbella tua.

.Causa.

INPOMpeiano. causa uerbum externum est quod nusq̃ pretereā legi nisi apud Valeriū maximum significat autem tentorium quo spectās populus solebat uti cum agitata uela uentis ei negarentur. TECTus. causa. NEgare uela. ppter ea utar causa qua tectus spectabo.

.Venabulum.

EXCIpiant. uenabulum telum uenatoriū quod piseus primus inuenit ut plinio placet longiorē habebat cuspidem excipiebātq̃ quamuis feram modo forti dextera consisteret. EXci-pient. uulnere. Flrma. fortis.

nos ex hoc plinii loco in commentariis iuuenalis diximus
tribunum illis uersibus designari a poeta quem coccina le
na zc. multum preterea flammaram et aenea lampas q
autem contendit mychon pro secessu et angulo non posse
accipi longe fallitur sed de grecis litteris quas uix primis
rudimenti didicit nō est a nobis cuz eo disputandū nā quā
uis parum grece sciamus tamen si audiret quom in acade
mia romana docem⁹ ubi litteras quoq; grecas publica mer
cede profitemur fortasse ita proficeret ut aliquando gre
ca in latinam uocem conuertere t quod non dum potuit.
nā in eo aliena usus est ope f. hec in alia sunt lucubratione
nostra quam edere tot exemplis nolimus neq; enim nos
constantie nostre poenitet quamuis lacestitos hec ut pro
posui conuiuiis illustrandis erat destinata. Tot myxas. i.
tot angulus in speciem narium. VNa lucerna. q. dicat usq;
compluriū lucernaz presto et tñ lucerna tantū appellor.
Cereus.

HIC. cereus mittebatur dicioibus ut scribit fef
tus nam illi soli his utebatur cur aut mittant in
saturnalibus in superioribus libris fuit expositū
quia. S. publicius Tribunus plebis cum diuites
per occasionem saturnaliorum graviora exigent a pau
perioribus munera edexit ne quid mitteretur preter cere
os lucerna maioris erat luxus quod Pli. uel ex eo ostēdit
quom ait loliam paulinam tot gemmis processisse ut ad lu
cernarum lumen spectaretur cereus secunduz tenebat lo
cum quam estimationez hoc disticho poeta ostēdit. SVb
ducta lucerna. q. d. quom careas lucerna cereo uteris.

.Candelabrum ligneum.

ESSE candelabrum ligneum. candelabrum a cá
delis ibi ardentibus nomē accepit ut plynio et
Varrōi placet nā funes in eo fixi accēdebatur
ligneum fuisse hic indicat locus et credimus cum Cicero

lychno ligneolo delectaretur ut ipse scribit et **C**ecilius in meretrice ita ait memini hic uidisse candelabrum ligneuz ardentem. **V**ides lignum. me esse lignum. **M**agna lucerna. nam pariter ardebit candelabrum.

Candelabrum corinthium.

C**A**NDElabruz corinthiū. ex ere ceperūt fieri candelabra in qbus aeginetici homines supfici em optime elaborabāt tarētini scapos nullū tñ erat corinthiū quāuis corinthia dicerent ut **P**li. tradit sed ex pximis corintho achaie urbib⁹ mittebant cū **M**umius corintho deleta era corinthia in pxima oppida dispserit non igit corinthiū itelligas corinthi laboratū sed ex aere corinthio qđ ppinquis loci datū ē lucerna candelabro successit ut pposui maiore luxu quod etiā hic locus asfirmat et **V**arro scribit his uerbis candelabru a cādela ex hoc eniz funiculi ardentes figebantur lucerna post inuenta que dicta a luce zē. **N**omina cādele. dicta sumus a cādelis. **V**Ncta. oleo. **P**Arcos patres. q. d. quom maiores nostri parci essent uncta lucerna nō utebāt sed id postea est iuentū ppterea sumpsim⁹ nomē a cādela que est hōis paupis et frugi non autēz lucerna que nūc usurpatur.

Pila paganica.

P**H**EC que. pila pagāica a pagis dicta est ubi primum est inuenta hec nec tam mollis erat quaz follis nec tam dura quam pila rusticana enim erat et ad rusticorum uoluptatem inuēta. **T**Verget. plena est. **P**Lumea difficili. asperiore. **A**Rcta. stricta et dura medium tenet inter follem et pilam.

Pila trigonalis.

P**I**LA trigonalis. in gymnasio hec pila erat in qua iactanda sinistrarum industria et fortitudo commendabatur supra palmam detribide trigone nudo nec laudat polybi magis sinistras

Toga.

Romanos. Toga uersus est Vergilianus sed ut pu-
to aliter acceptus a poeta q̄ scripserit Vergilius.
nam ille intelligit pergentē togatam romanū po-
pulum. cum toga olim romanorū tantum nesci' esset nulla
inter eos discretione. postea in usum uenit tantū eorū qui
diuites sequebantur. unde togati se penumero dicti sunt.
a poeta ante ambulones. gentem igitur togatā ipse intel-
ligit comites togatos ut dicat Domitianū qui patrem celo
consecrauit facere. ut romani sint domini rerum et habeāt
togatos. **M**agno patri. idest Vespasiano. **A**stra. idest ce-
lum. **G**entem togatam. idest comites togatos. uel **A**рма
dedit magno patri. quoniam Domitianus adhuc puer ca-
pitoliū defendit cū sabino patruo. tacitus et Suetonius
autores. **D**edit arma. suppeditauit presidium. **M**agno pa-
tri. i. Ioui.

Idem.

Idez est argumentū quo indicatur usus toge que
sumebatur ab his qui diuites salutabant et eorum
comites errabant per urbem. **M**ulta sportula ue-
niet. idest dabitur tibi. **S**i facile est tibi. idest si facile potes
mane surgere. **A**libi de salutatione. discursus uarios uagūq̄
mane. Iuuenal. **S**ollicitus ne tota salutatrixq̄ turba pege-
rit orbem.

Endromis.

Pauperis. **E**ndromus uestis villosa que in Gym-
nasiis sumebatur ab his qui se exercebant i pa-
lestra mittebatur e Gallo quīs nomen esset **L**a-
cedemonium supra. Que lacedemoniū barbarā
nomen habet. Iuuenalis **E**udromidas tyrias et semine um-
ceroma exigui erat precii licet a diuitibus tantū usurpare-
tur. nam soli diuites in Gymnasiis exerceri solebant. **P**a-
uperis est munus. pauperes mittunt. **N**on est usus paupe-
ris. nā soli diuites in Gymnasio exercent. unde alibi Gym-
nasilabores modo uanos. modo stultos appellat.

¶ Canusine Fusce.

DEc tibi. Canusine Fusce. Lane Canusine nullo medicamento suo tñ uellere rutile erant quas erithras appellabant. imitabantur igitur colore mulsi sed cū erant fusce speciem mulsi mixti p se ferebant. nūc mittūtur fusce que hac una re possunt cōmendari. q̄ diu eundē retinebūt colorem nec cito uidebuntur attrice. Similima mulso turbato. idest mixto et cōfuso ita enī subruffum uidebatur. Non fiet anus. i. nō uidebitur attrica.

¶ Bardocucullus.

DAllia. Bardocucullus uestis gallica erat cuius supra meminit hec cū et ulis esset et noua quadam forma consuta uidebat penula cercopeticoꝝ. Cercopiteci autē simie caudate sūt. S. Antones. populi Galie. Penula uestis.

¶ Canusine ruffe.

ROma. Canusine ruffe suō ut diximus uellere rubebant sed ex his fusce tñ placebant romanis. ruffe autē gallis. pueris et militibus. FVscis togis. canu sinis fuscis.

¶ Penula Scortea.

INgrediare. Penula scortea pellibus consuta dicebatur. nam Scorta apud antiquos pelles significabant unde impudice mulieres nomen duxerunt. Vetus est edictum edictum ne quid scortum hoc est ex pellibus templis inferatur. Nephās enim erat aliquid morticinium adesse ut scribit Varro. hec autē arcendis pluuiis sumebantur. AD subitas. idest si subito et repente plueret NVq̄ desit. quin tecum afferas.

¶ Lacerne Coccinee.

LAcerne Coccinee. De cocco satis in superioribus libris dictum est cuius color notus ē nūc cū mitantur Lacerne coccinee iocatur poeta amicum monens ut si aut prassine aut uenete factionis est. nam prassina et uenetus agitantes suas habebāt factiones quē ad

modum alii aurige habent. autores sunt Festus et Tran-
lus. non induatur ueste coccinea. hoc autē ait iocans ex co-
lore nam prassinus agitatoris nomen quibus proprium sit tū
in latinum conuersum significat uiridem et uenetus color
subobscurus erat. Qui igitur induit coccineas a prassino z
a ueneto discedit. NE fias transfuga. ne relinquo factiones.
HAC sorte. munere uestis. amplius enī nec ueneti nec
prassini. quorum neutrius colorem habebis.

Pileus.

I possem Pileum libertatis incipit in Saturnalibus
in quibus cū lacerne etiam sumerentur causam af-
fert paup quare eas nō miserit cū pileo. MVnera
capiti pileū.

Lacerne Betice.

Quoniam est. Lacerne Betice Lana Betica autore Ply-
rutila erat ut canusina lacerne ex ea cōfecte. nūc
gloriatur q̄ nullo medicamento sint colorate. sed
sua tantum natura in quo preferri uolunt tyriis que aeno
purpure tinguntur. Lana mendax. tincta. Sic placeant.
i. esto q̄ placeāt et sint grate tyrie suo medicamine. Quis.
quia ita eram colorata ut nūc suz in oue. Inxit nā in oue
ita nata sum.

Fascia pectoralis.

Fascia. Fascia pectoralis cōpescendis papillis da-
batur ne nimis tumescentes deforme pectus red-
derent. NOSTra manus. i. ut papille stent intra gra-
tam mensurā. i. ut manibus cōprehendi possint nā ita sūt
gratiōres.

Lacerne albe.

Amphiteatrales. Lacerne albe prodibant ī specta-
culū īperatores comite senatu et equestri ordine
gestantibus om̄ibus lacernas albas nōnunq̄. supra
Sancto cū duce cādidus sederet hunc usuz disticho pfi-
tē lacerne albe. VSus āphiteatrales. usus spectaculorū.

Cenatoria.

Ec. Vestis cenatoria que intra domū sumebat ad

mensam suū profitetur usum. numero tamen multitudinis
et genere neutro supra dixit cenatoria. mittat aduocato.
et hoc loco. Nec fora. hoc dicit propter uestes que foren-
sis dicebatur a foro ut cicero scribit ubi tantū gestabatur
cenatoria uolunt preferri forensibus quia ipa sunt ad quie-
tem et ocium. Nobis fora. ut uesti forensi. Hoc opus est
hoc agim⁹ nos. Plectis thoris. pauoninis et cultis tricliniis.

Focale.

Recitaturus. Focale capitis tegmentū erat ad au-
res promissum puo recitaturi oratores utebantur
ut inter strepitus obaudirent actioni intenti a fau-
cibus dictū Fabius Qanus hoc delicatis tantū oratoribus
et ualitudinariis pmittit ut eo disticho expositū est. Quid
recitaturus circūdas uellera collo. conueniūt nostris auri-
bus ista magis. ex hoc distichi existit argumentū. ut ostē-
dat focale non cōuenire oratoribus sed audientibus ne ob-
tundantur. Inanem et delicatum nimis usum focalis desig-
nans. ASserat. uindictet a strepitu. Libellum. meum.

Lena.

Tempora. Lena uestis hyemalis apud grecos chle-
na dicta uillos grandiores habebat. et super indu-
ebatur palliis sola igitur nō poterat frigus arcere
sed pallia superinducta crassitudine uillorū calefaciebat.
LEma. idest uestes lene. MEi uilli. pallia uestra q̄ subsunt.

Mantile.

Nobilius Mantile. Mappa uilior erat quā abusione
uergiliana alicuius uideatur auctoritatis qui man-
tilia pro mappis dixit Tonsisq̄ ferūt mantilia uilis
Mappe autem uillose citreis mensis ob nobilitatē erant de-
legate. Mantile nullū mense gen⁹ repudiabat. erat enī uile
Llntea. panni ex lino quicunq̄ sint lintea itez peculiari sig-
nificatiōe in usu Tharmarū erant corporibus abstergendis
ea dicebant lintea territoria q̄ sordel terrent e corpibus

nunc linthea uillosa mappa significat que uillorum subtilitate erant in precio. **O**rbibus in nostris. hoc est in mensis rotundis. quas tegimus quod dixit propter mensas citreas que rotunde erant et orbis libyci appellate sunt a Martiale. **C**irculus. panis erat mixta farina. caseo et aqua que qui incondite faciebant lixule et semilixule dicebantur. hic autem accipit circulum pro omnis generis rotunditate ex quo uis ligno cum mantile dicat circulum etiam sibi satis esse quem tegat adeo a citreis orbibus abest.

Liburnica.

Ingere **L**iburnicaz. Liburnice lane similiores erat pilis quam uelleribus inutiles pexis uestibus textorum tamen arte commendate. **V**nde toge texte tinxte ruffo colore parum eum retinebant inficientes super indotam lacernam. accusatur igitur ille qui liburnicis superinduat albas lacernas nam ruffo colore inficiuntur. **I**ngere superindue re. **C**allaicas. rutilas uel ab auro callaico quod rutilum est. uel a lanis callaiciis que rutilae sunt.

Vdones cilicei.

On nos **V**dones **C**ilicei. Cilicia dicuntur indumenta ex caprinis pilis contexta a Cilicibus qui ea primi instituerunt. **V**dones uerbo peregrino calciamenta sunt nunc mittuntur indicantque ex quo genere lane consistunt. **M**aritiolentis yrei. **P**lanta. pes. **S**inu cinyphio. pilis hircinis. nam hirci cinyphii sunt dicti a cinee africe fluuii. ad quem fuit magna copia.

Synthesis.

Quoniam **S**ynthesis uestis Saturnalia nota superioribus libris in luxum sumpta nonnunquam a Nerone quamuis Saturnalia non agerentur cum tamen induatur saturnalibus deposita toga. **S**ynthesis item uas fictile supra septenaria **S**ynthesis Sagunti. et Papinius unam mittere **S**ynthesis quid horres Alborum calicem atque cacaborum. **T**uo iure sine reprehensione. **P**er quinque luces. idest in **S**atur

nalibus que durabant quinque diebus.

Tunice Patauine.

Tellera. Tunice Patauine contexte multa lana in tanta mōplebantur crassitudine ut perinde ac tabule secari posse uiderentur. Strabo copiam uestiū et pannorū missam fuisse a patauinis Romā testatur. **TR**ilices. dñr triplici litio texte. **S**vmāt dū textūtur. **M**Vlta uel lera multā lanā.

Spongia.

Hec. Spongia greca dictio est. unde integram seruauimus appellationem per fusa aqua mensarū colorem instaurabat terendo. **S**orte. muneris. **T**Vmet inflatur aqua. eadem immundis nalis tergendis erat in usu **S**upra. Dammate sponge uirge.

Penula gausapina.

Es michi. penula Gausapina. penule seruorum uestes et paupiorum ex lana appula optime texebantur. panni Gausapini uilosi dicuntur. nam Gausape stramentū erat militare grossioribus pilis. penule igitur gausapine quibus hyemalis essent estate tamen poterāt delectare quā supra diximus mēse uel augusto sumere gausapinas **I**S candor. i. talis candor etrā **M**edia Messa. quibus sim hyemalis.

Ceruical.

Hinge. Ceruical ex plumis refertum sustentande ceruici iacentium paratum erat. eratque in uso tantum delicatorum hominū idcirco conducunt apud Iuuenalem Ceruical amice clamante **P**ly. usque eo processisse delitias ut ne ceruices quidem uirorū sine pennis sustineri possint. inde monet eum cui mittitur ceruical ut tingat caput. **N**ardo tanquā luxuriosus et delicatū hominē. **F**olio nardi ex quo foliatū unguentū fiebat. **P**Luma. ceruical. **T**enet. seruat.

Cubicularia.

Tragula Cubicularia gausapina. Cubicularia stragula erant cubiculi. gausapina. id est uillosa. ut su

pra exposuimus iocantur in eum qui habet uxorem anum.
ei enim nihil possunt calore suo prodesse cum proxima uxore
congeletur. **T**ragula uillosa cubicularia. Tapetis purpu
reis. instar tapetorum. **C**ongelat uxor. q. d. et si uillosa
sumus nihil prosumus tibi ad calorem.

Lodices.

Vdo Lodices. Lodibus totus lecti apparatus
congebatur. erant autem gemine in opertorium
coeuntes huc usque ex se docent. **N**os Lodices
Toro nudo. id est lecto non operto nobis. **T**ra
gula essent nuda nisi nos essemus que ea tegimus.

Amictorium.

Ammosam. Amictorium indumentum erat pecto
ris dormienti ne temere iactatus nocturno frigo
re offenderetur. erat autem ex lino mulieribusque
maxime in usu. rogat nunc amictorium ut tradatur potius pu
elle. quam mamosa. **L**ina. id est ego linteum. **N**lueo pectore. scilicet
puelle.

Cubicularia polimita.

Ec tibi cubicularia polymita. Polimyta dicebantur
multis litiis contexta. que Alexandrini primi inue
nerunt. autor est Plinius in. **VIII.** naturalis historie
tanta autem arte texebantur. ut maiore ferme industria sin
gula in his distinguerentur. quam Babilonia acu possent. nam
Babilonii acu uestes intexere ceperunt. quis homerus hoc
texture genus tribuat helene. quam introducit in texente
uaria certamina Troia ruente **M**artialis memphiticarum tellu
rem dixit cum alii hoc de Alexandria scribant sed tamen alex
andria in egipto est. ut Memphiticam exponas. id est. **E**gipti
am. **V**icta est. superata est. **N**lliaco. egiptio.

Zona.

Zonga. zona puelle datur monens se tam diu fore
utilem. ad cingendum quo ad uenter non intinue
rit. placet hoc referas ad puellam potius exponas.

dulci pondere. id est fetu quā ad omēs exponēns dulci pō-
dere. hoc est gule uoluptate que ciborum suauitate capta
pondus immittit uentri.

Gausape Quadratum.

QOdices. Gausape Quadratus. Gausape stramē-
tus erat ut diximus militare grossioris uilli qua-
dratum dictū a forma. ut ego arbitror. nam et
Fenestella scribit triclinia se puero Quadrata z
compacta aut acere operta ac cedro cepisse. erat aut hoc
Gausape pauperiorū cum lodices stragulis in eundē usuz
lautioribus seruirent. ELicaonia. id est patauina. nam Lica-
onia finitima Pamphiliē socios dedit antenori qui patau-
um condidit dicta olim Elicaonia ab Elicaone rege sed po-
stea Licaoniā Strabo Ply. et ptolemeus dixerunt. Supra.
Si prior Euganeas clemens Elicaonis oras. Terra catulli.
Verona.

Semicinctum.

Et Semicinctum. Compositionē declarat quid
sit. naz mediū cingebat hominē tunica demissuz
VTruncp. togam et semicinctum.

Lane amethystine.

Lane Amethystine. Color in laniis Amethystinis
dictus est a colore lapidis amethysti. Amethis-
tus aut a particula priuatiua et Methistis quid
significat ebrius dicitur ex ratōne nominis iocā-
tur. cum enim sint ebriate purpura laconica. querunt qua-
re Amethystine dicātur. quasi non ebrie sed ut diximus ap-
pellationem sortite sunt a lapide non a nominis deriuatiōe
Tincte purpura tyria. Tyrie Ametiste dicebātur et ita pu-
to oportere scribilemma lane tyriamethystine. Lana sobria
id est Amethystina.

Lane albe.

Ulleribus. Lane albe candore certabant Plynio et Varrone ita distinguuntibus ut Apulicaz omibus anteferrēt. secundā palmar darent lane que greci pecoris in italia dicebatur. Tertiā Milesie. Martialis hoc disticho alium seruat palme ordinē. Parma opp. Gallie cy salpine. Tertia ouis. tertia palma lanarū. Altinū. non procul a Taruisio erat nobile oppidum.

Lane Tyrie.

Uos. Lane tyrie. Purpura tyriis ceteris anteferebatur quāuis Laconia suum etiā locum uendicaret. Gloriantur igitur Lane tyrie se in Laconia quod ubi purpura est habitas fuisse preciosi muneris quod argute dicunt dū aiunt se a paride donatas fuisse Helene. et Purpuram lede. hoc est purpurā Laconicam fuisse deteriorē. Pastor. paris. Amice. helene. Posterior. nobis.

Lane Polentine.

Non Lane polentine. Polentina. oppidum ad alpes quod et potentia dicebatur nigris lanis ferax. nigrisq ferax potentia uilli. In Hispania esse potentiam scribūt Plyn. et Strabo. unde et Lane mittuntur et Calices fictiles quemadmodū ex eadez prouincia saguntini et Astei. duplici igitur munere laudatur nūc potentia lanis. scilicet et calicibus. P Villo uellere. lana nigra. Idem.

Lana. Idez indicat lana polentina se uestibus seruilibus aptā esse his presertim seruis qui deformes sunt. Tristia. fusca. Tonsis ministris. de formibus. Mensa. officium mense.

Tomentum Leuconicum.

Oppresse tomentū Leuconicum. Tomentum farcimen erat culcitrarū ex quauis re. Tomentum autē Leuconicū erat farcimen ex pilis et Lana

pāno detōnfa a leuconia regione. tomentū a temno quōd
est incido. nam quicquid in farcimen conciditur. tomentū
est. Carduci Gallie populi in tomentis culcitrarū ex suo li
no palmam obtinebant. Varro sagum aut tomentū in culci
tra solitū inculcari scribit. Fascia ut autor est porphirio lec
ti sustinebantur. et cicero de fert ad coniectore quidā som
niasse se ouum pendere ex Fascia lecti sui cubicularis. cum
igitur lectus erat plenus pluma ob tenuitatē facile oppri
mebat ad fasciam usq. tomentū igitur leuconicū meliores
pōt prestare usum qū ita lectū implet ut fascia nō sentiat.
RASA. i. deton'a. SAGIS leuconicis. ex Sagis detonfa.

Tomentum Circense.

Tomentum. Tomentum Circense erat e stramine
grossiore quod legebatur in palude Circensi. nam
Circei olim paludem habebāt. antiquitas in lectis
stramento utebatur. autores sunt Varro et Plynius. sed iua
lescente luxu ad tomentū leuconicū peruentū est cum tm
pauperes stramento uterentur. CONCISA. nam harūdines
palustres ad farcimē concidūtur unde et ipse tomentū sūt
Ply. de harundinibus. Aut enī pro pluma strata caupona
rum replet. aut ubi limosiore callo induruit zc. PRO leuco
nico. non enim potest leuconicum emere.

Pluma.

PASSUS. Pluma Cigni tantis deliciis lectum implet
ut non alia uti dicatur Venus hec mollissima est p
sertim que super eminentibus pennis subest. IN
terior lana. idest interior pluma Cigni que lana uidetur.
PLuma amicleta. idest pluma Cigni amiclei. nam Cigni as
siduo epitheto amiclei dicūtur. Papinius. amicleos ad fre
na citauit olores.

Fenum.

Fraudata. Fenum et feno pro tomento utebantur
pauperiores qui hac una re letari possunt qd nul

la ambitionis cura torquentur. ex hōc fenū se anteponit
plume quando quietē prebet sine ulla cura. TV meat. tibi
impleatur a te. FR audata pluma. exclusa pluma. PALLIDA.
que facit homīes pallidos. DV ros toros. i. feno repletos.
Tintinabulum.

R Edde. Tintinabulū instrumentū erat quo e Gym
nasio lauaturi reuocabātur ad thermas paulo post
claudendas. monetur igitur is qui in Gymnasio ē
ut si lauari uult sonante tintinabulo pperet. naz paulo post
non erit lauandi locus clausis thermis oportebitq; lauari
aqua frigida si quidem lauari uolet. R Edde pilam. id est d
pone pilam. supra si nescis rustice redde pilam. ES tintina
bulum. sola. Vlrgine. solis aquis uirginis. Si quidem pgis
ludere.

Discus.

S Plendida. Discus ludus quo pueri grece ī Gym
nasio exercebantur numerarus inter quinque ex
citationes. iactabatur autem massa plumbea a
lute iuncta in qua referenda et periculū erat.
et apparebat ars ut Pindari intepres docet hoc generi lu
di lacinthus a phebo est necatus. DISCI. Spartani. laconici
VOLitant. iactantur. SEMel nocens. satis sit q; semel inter
fecerit lacinthus Spartanum.

Cithara.

R Eddidit. Cithara inuenta ab Orpheo Eurudi
cem uxorem ab inferis impetrauit. sed data le
ge ne respiceret sequentē amoris impatiens re
spiciendo eū amisit. Sibi ipsi non fidebat sibi.

Idem.

D E pompeiano. Idem in pompeiano theatro or
pheus recitatus est representatis Syluis et fe
ris que sono allicerentur supra extat de hoc
Epigramma.

plectrum.

Feruida Plectrum instrumentū quo fides ple-
cuntur hoc est percuciuntur. Ponsula ut alii Co-
dices habent. Pulsula Cithare fides est que ex
imo acutiore sonū reddit. hec facile frangit si
percutitur digito cū et digitus ipse teratur utrumque incomodū
uitatur si adhibetur plectrū. Garrula. resonantia. Calefa-
cta. percussione. Si uis legere. Pustula. intellige pustulaz
nasci in digito si fidem pulsas sine plectro. Calūniator pul-
sulam nusquam reperiri contendit. accipe bone uir alteram sen-
tentia si prior non placet. nam ea de causa utrumque diximus
ut si minus altera placeret. probares alteram. pulsulaz legi
posse et dictiois ratio et antiqui codicis scriptura suadet
nam pulsula illa in imo fides dicitur. quoniam maxime pulsa
tur propter ceteras. Ita codices antiqui habent et quom Mar-
tialis alia finxerit uerba. hoc quoque potuit deriuare. sed id
non laboro magnopere. nam quom utrumque dixerim sententia
alteram et ego non ignorauit. et tu probare debuisti.

Trochus.

Trochus. Ferrus rotundus est instar rote quod
terre infixum pilas ligneas admittit. uertiturque
quod dum tangitur cantus ferrus significat quo ro-
te uinciuntur. autor est Fabius Qanus. trochus
itaque pueris potest esse ludus. gradioribus cantus ad usus
rote uinciende. nam in cantu uertitur. alii cantus. idest Ar-
monia dixerunt quod placet. Rota est trochus. idest dan-
dus. Cantus. alludit ad illud ferrus rote uinciende. Annu-
lus. trochus. Garrulus. resonans. Vaga. flectit. Traba.
obuia hominum.

Signum uictorie.

Hoc illi signum uictorie. Signa fictilia in Saturna
libris mittebantur ueteri instituto siue ut in monu-
mentis est Epicardi autore Macrobio quoniam
Hercules ex parte sublitio hominum simulacra pro numero
sociorum amissorum deiecit ut nudi in patriam ueherentur. si

ue q̄ pelasgi eadez simulacra instituerint pro hominibus
qui olim saturno mactabantur redigentes crudele sacrum
ad mitiorē ritum cū reliqua munera dentur sorte signū in
quit uictorie germanico extra sortē dandū est cū tociens
populo romano uictoriā peperit hoc signū uictorie. DE
cies pro numero līarum Germanici. idest decem cyathos
in hilaritatem. satis supra.

Brutu pedion.

OLoria. Lemma brutu pedion. idest bruti pūsis.
nam brutus ille qui in philippicis occubuit pue
rum amando ei cognomen dedit quē appollo
dorus cognomine insanus. Eneum fecit ut scri
bit Ply. nunc idem est fictilis. Sīgilli. statue. OBscura. in
cognita.

Sauronytius Corinthius.

ADte. Sauronytius. Sauros grece latine signifi
cat lacertam. Nytto significat uulnero. Sauro
nytius igit erat puer ere expressus obseruās la
certā obrepentē ut uulneraret. Corinthi⁹. i. ex
aere corinthio fabricatus. CVpit. perire uē uelle mori.

Iacinthus.

Lectit. Iacinthus puer pictus moribundus ex
uulnere discit.

Hermaphroditus. Marmoreus

Asculus Hermaphroditus marmoreus. Fōntem
in salmacidis. VTrunq. feminā et uirū. PATris. Mer
curii. MATris. ueneris.

Danae picta.

QVR. Danae picta corrupta auro a Ioue. SI leda
que erat pulchrior. DEdit gratis. sine precio.
cur accepit Danae pretiū a te. q. d. nō debuit.

Persona Germani.

CVM. Persona germani signū erat germani cap

tiui fictile bataui populi. qui incolunt Rhenuz domiti a
Domitiano. **L**Vsus. lasciu ingenii figuli. qui ludens me ita
effinxit. **P**Ater. **D**omitianus. **T**imet. naz Bataui hostes fu
erant Domitiani.

Hercules Corinthius.

ELidit. **H**ercules corinthius. idest ex ere corinthio
expressus in cunis necat angues ex historia fabu
losa inde poeta ludit disticho. **R**Espect. non auer
tit uultum. **H**idra. que ab adulto fuit domita. **I**Am. quom
uideret id a puero fieri.

Hercules fictilis.

QUoniam **H**ercules fictilis. **T**urianus a fregellis accitus
a **T**arquinio **R**ege iouis effigiem fictile fecit in ca
pitolio et **H**erculem fictilem qui perpetuo cogno
mine dictus est **H**ercules fictilis. hoc igitur signu **H**ercu
lis quod nunc mittitur euz fictile sit hoc gloriatur q. hercu
les habeat suu cognomen. quod dicatur in urbe **H**ercules
fictilis. **S**igillum. paruū signū. **M**Eū nomē appellari ficti
lem.

Minerva argentea.

Dile mibi. **P**alladis **C**lipeus quem egide appellabāt
imaginibus Domitiani additus est. **I**nde pallades
ymagines sine egide formabantur. hoc autē erat
familiaritatis inditium cum numime quod impator p̄cipue
coluit. mittitur nunc ymago **M**inerve argentea. **C**Esar ha
bet. **R**espondet pallas. datam autē egidem Domitiano su
pra indicauit **M**artialis. accipe **B**elligere crudū toraca **M**i
nerue.

Europe picta.

QUoniam **H**anc Iuppiter thaurus traiecit in **C**retā
argute inquit poeta tunc oportuisse Iouez mu
tari in tauruz cū Io. quaz amabat uersa est in bo
uez fefellisset enī custodez et iniisset bouez.

¶ Leander marmoreus.

Quamabat nota fabula in freto sextiaco cum adhero
puellam nataret mersus est que mors ob eaz cau
sam ei fuit acerba quam ante optatum puelle amplex
um moreretur. **AV**dax. qui se comisit aquis natatu.

¶ Sigillum Gibberi fictile.

Ebrius. Sigillum Gibberi fictile in Saturnalibus da
batur Gibberi. hoc est gibbosi signum. nam Clepsi
pus fullo gibere et toto aspectu fedus a Gegania
fabricatus est ex aere unde defluxit mos. ut talis hominis
forma in saturnalibus fingeretur Prometheus primus fuit
qui fictile signum fecit. **H**ec monstra. hominem gibbosum
LVsit. lasciuiuit. **L**Vto. signo fictili in saturnalibus mittendo.

¶ Homeri uatrachomyomachia.

Replere. Homeri uatrachomyomachia ex tribus
verbis compositum. uatrachos significat ranam. Myos muris
Machi pugna. opus est homeri ita inscriptum de murum
et ranarum pugna contendunt tamen multi autore Plutar
cho hoc opusculum ab homero non fuisse scriptum. sed Pa
pinus et alii nostri ita crediderunt. Mittabantur autem libri
in saturnalibus quoniam et saturnus cultus humani autor ha
bitus est. et eius temporibus hercules primus in italia litteras
docuit. unde herculis numen cum musis colebatur. autori
bus Plutarcho et Macrobio. **R**Anas. pugnam ranarum.
MEonio. homerico. **S**olvere frontem. exhilarare.

¶ Ilias homeri et Odyssea.

Ilias. Quadraginta. VIII. libros edidit homerus.
quorum. XXIII. excidium Troianum complectun
tur reliqui errores Vlixis illi ilias inscribuntur hi Odyssea
ab ulixe mittuntur una compacti. **V**Lixea inimicos etc. id
est Odyssee liber. **M**Vltiplici pelle. id est multa charta per
gamena. nam. in XLVIII. libros surgit.

¶ Vergilii Culex.

Accipe Vergilii Culex. Culex Vergilianum opus quo culicis fatum defletur nichil magis admirandum habet q̄ q̄ a poeta puero editus sit ubi magnitudinem illam nōnunq̄ assurgendo designat quā in Eneide impleuit. huius meminit papinius. ante annos culicis maroniani. Vnde Lucanus cum iuuenis Orpheū expleuisset ait qd ad culicē Vergilii. CVlicē. opus culicis maroniani. POSitis nucibus. idest iocis et ludis Saturnaliis. q. d. leuiores in saturnalibus sunt legenda. Arma uirum. idest eneida.

Vergilius in Membranis.

Vam breuis Vergilius. In Membrana tria opera Vergilii eodez uolumine compacta prima pagina poete personā proferūt. naz Titirus primo uerbo carminis Bucolici Vergiliū designat. membrana uolumen Maronem immensē. tria opera Vergilii.

Menandru Thais

Hec Pri. Menandru Thais comedie autor apd grecos iuuenū amores et fraudes meretricias singulari ingenii laude expressit. celebrat autē Thaidēz nobilissimum scortum cui omēs meretricias ueneres cōcedit. Vnde thais Menandrea dicta est a Propertio glitera alterū scortum q̄ cū poemate non celebretur tanta carminis prestantia quāta thais perscripta est nullū illecebray nomen est adeptum quibus maxime ualebat. Thais igitur GLycere antepositur carmine Menandri nec Glycere scz fuit amica. Vere Thais amica fuit ob illecebras uisā ē uere amica. meretricis laus est si persuaserit se amari. Hec THais Menandri. idest thais in comedia Menandri. LVit. de cepit. quia illic erant amores Iuuenum deceptorum.

Cicero in membranis.

In thia. Cicero in membranis allusio est ad chartas membranas que a membris dicuntur. nā qui scriptus fuerit in mēbranis uē in mēbris esse. Clcerone

qui in membris ē. CV3 cicerōne. nā in his mēbris uiuit.
Monobiblos propercii.

MOnobyblos propercii. propercii carmen ita inscribitur qui ardentissime amauit hostiaz ficto nomie appellatā cinthiā nōnulloꝝ iudicio p̄mal t3 ptes in carmine elegiaco autore Qano. naz amoris affectui prefertim qui ardētiores sunt melius expressit nemo. Accepit famā carmine propercii. NEc minus dedit. nā poeta eo carmine clauit.

T. Liuius in membranis.

LELlius. Liuius in membranis Titi Liuii magnitudo exprimitur qui orsus historias a condita urbe in centum et. XXXVII. libros excreuit descendens ad Augusti tempora. Pellibus exiguis. membranis. Crispus Salustius.

Hic Salustius. Cum Thucidide certat autore Qano. maiore laude futurus si uerbis Catonis Censorini ex originibus abstinuisset. nā inde magnā uerboꝝ copiaz deduxit. disticho prodente furtū et uerba antiqui multū furate catonis. Crispe Iugurtine conditor historie. breuitas in eo laudatur a Fabio. Laceratus est a Leneo pōpeio pompeii magni liberto. quoniā scripsisset pompeium. oris probi animi inuerecundi primam in historia laudē obtinet. CORDA doctorū. idest ut docti homines iudicant.

Ouidius.

HEC Massa uolumen.

Tibullus.

AVSit. Tibullus. Nemesis nōmen est dee que caret nomine latino hec colebatur aduersus superbos i capitolio male accipiūt qui pro fortuna interpretant est item puella amata a Ioue ut biginius scribit. altera a Tybullo qui palmam amauit sub nomie Delie delectatus paupertate ut initio scribit. Me mea paupertas uite tra

ducat inerti. Sed inde est distichon q̄ ipse poeta scribit
de amica. Illa regat cunctos. illi sunt omnia cure. At uiuet
in tota me nihil esse domo. at quod alludens **M**artialis ait.
Quem iuuat. cui optatū fuit. Nil esse in tota domo. qui ita
scribit. At iuuat in tota me nihil esse domo.

Lucanus.

Vnt. **Lucanus** historicis potius q̄ poetis imitadus
ut **Fabius** scribit dum grauitatem **C**iuilis historie
sequitur historico q̄ potte propior iudicio tamen
ferme omniū in poetarum ordinem est redactus.

Catullus.

Qantum. **Catullus** uarietate carminis et antiquorū
uerborum simplicitate laudem insignē meruit. **C**lo
diam amauit quam **Lesbiam** appellat **S**irmionē **P**e
runfulam lacus **Benaci** habet patriam in agro **Veronensi**.
sed **Verona** eum sibi uendicat ciuez quē **Mantue** opponit
ostentanti **Vergilium**. **D**ebet. ob nominis laudem.

Calde aque et frigide uersu.

Ec. **Calde aque et frigide uersu carmine descrip**
te aque frigide et calde mittuntur sed inquit poe
ta bi uersus melius natarent aquas suas q̄ emitti d
beant sui carminis laudem extenuans. Que fuerint. id est
que aquarū nomina describūt. Dicunt. fatētur. **M**elius na
tabit. mergenda est hec carta. alibi. Vis puto cū libro mar
ce natate tuo.

Mule Pomilie.

His **Mule Pomilie.** **R**x mulo et equa autore **P**ly. nas
citur Inus Mulus exiguus quē alii **G**inum dicunt
sunt preterea inter mulas que pomilie dicunt hoc
est nane. nam Pomiliones nani sunt. ALtius. q̄ sis in mula.

Catelle gallicane.

Elitias. **Catella gallicana** in delitiis ut **Melitea** et
Isica. PRima. id est breuis non sufficit

Asturco.

Hic bre. Asturco in Galetia et asturia prouintia hispanie equi nascuntur parui qui crura alerna molli ter explicant glomerado dicunturq; asturcones ab asturia prouintia. Inde eundem incessus arte docere preceptum est. de his carmen extat Syllii cuius de asturibus populis loquitur. his paruus sonipes nec Marti notus. at idem aut in concusso glomerat uestigia dorso. aut molli pacata celer trahit effeda collo. Equus astar. qui uenit ex asturia ad numerum in ordinem. A Vriferis gentibus. id est hispanis.

¶ Canis Vertagus.

Non canis Vertagus. Canes Vertagi qui sponte in uenatione exiunt leporibus insidiatur. quos morsu comprehensos domum referunt uerbum est peregrinum quod alii a uertendo et agendo uertagum inepte deducunt.

¶ Palestrita.

Non. Palestrita in gymnasio uincebat maxime si cedens reducto pectore aduersarium reflecteret hec exercitatio dicebatur Clinopali. hoc est inclinata palestra. nam Clinos significat inclino pali palestre. unde Domitianus concubitum appellabat clinopale tanquam palestre exercitationem. anaclinopale significat reflexionem in palestritam. anaclinos palen. id est reflexionem palestre in quo logo collo opus erat. ut supra gradia qui uano colla labore facit et Iuuenalis longis ceruicibus equat herculis. antequam perculat tellure tenetis. Nonuit succubere. id est qui scit retroflectere pectus tanquam oneri suspensi aduersarii succubat. Inde enim aduersarium pendente inclinato latere deiecit. Qui uicat. id est qui tantum simpliciter ac sine arte superat aduersarium. quod dicitur plus dilectat in palestra ars quam robur tantum.

¶ Simius.

Allidus Simius. Simeam genere tantum feminino proferre putauit Porphyrio in Horatium. Simium quod ab Horatio scriptum tanquam inusitatum notauit eodem genere hic profertur a Martiale hac laude adhibi

ta q̄ hastas immittas declinare sciat. Id mutianus cum de
Simiarū ingenio scriberet non tradidit neq̄ eum secutus
Plynus. Illud tantum affirmant eas latrunculis e cera fic
tis nōnunq̄ luisse nucesq̄ distinguere visu. **L**udere. pro
pulsare. **R**am Cercopithecus. idest Simea caudata.

Puella Gaditana.

NAm. Puella Gaditana a Gadibus lasciuia salta
tione erudite puellae mittebantur uenereos mo
tus saltando edentes nunc mittitur puella Ga
ditana. **I**psū Hippolitū exemplū pudicitie
Fecerit masturbatorē. cogeret masturbari allectū illece
bris suis.

Cymbala.

IRa. Cymbala instrumenta sacerdotū Cybelis
quibus sacra numinis agentes sono lugebant
athim puerum quo Cybele olim potiri non po
tuerat. **C**Eleneos. phrygios **C**elene patria
athis Phrygia et Maris.

Puer.

It pumice leuis. nam expoliebant pumicibus.
qui molles uolebant uideri. Plinius. Sed hi pu
mices qui sunt in usu corporū leuigandorū fe
minis iam quidem et uiris atq̄ ut ait Catullus
liberis.

Cestos.

Oilo. Cestos significat balteū ueneris quo Martis
adulteria repmebant. cū deus eo cedebat. d hoc
plura dicta sunt in ymagine Iulie in superioribus
libris. quicunq̄ habebat hoc balteū poterat quē uellet ad
amorem incitare. **M**Eros amores. idest ceston calente. **D**E
finu ueneris. qui nuper a uenere acceptus. Horatius flagel
lū dixit uenerē alloquens. Sublimi ferias cloem flagello.

Idem.

Vme. Idem sume Citheriacos. **A**Matores Iouem
hoc ē ex uersu Homeri qui scribit Iouē cerbendū

balteo a iunone et compulsus ad amorem fuisse cum alie
nis tamen amoribus antea esset deditus.

Notarius.

QU^Rrant. Notarius notarii dicebantur q aliquo
orante yba singula excipiebant notis designa
ta horu uelocitas in p̄cio erat autor est plutar
chus in uita catonis uticensis. **Q**U^Rrant. uelocia sint. Suum
opus. extulit uerba. **D**extra. notarii. Peregit opus scripsit

Concha.

LEVIS concha. Papyracee charte leuigabantur
autore plinio dēte cōcauo qd puto scribēdum
dēte conchaue. Inde illud apud ciceronē res a
getur temperato calamo et dētata charta expoliebāturq
ut splēderet et ut facilius esset cursus calamo. **C**ortex ma
reotica. i. papyrū egiptia nā mareothis isula est egipti. **I**n
offensa uia. i. leuigata ut calamus offendere non possit et
usquam herere.

Morio.

NON. **M**orio. hoc distichum supra recitauimus.
Morio dictus erat. xx. millibus emi. redde mi
hi nūmos gargiliane. sapit. nā moriōes dicūtur
qui mētis simplicitate quadā et deformitate oris delectāt
nihil scurrile suo excogitātes igeio hi cū aliis stulti uidean
tur sapiētes iudicātur a **M**artiale. ppetua. n. fruūtur gete
nullis anxii citris qualē uitā delegit epicurus et **M**ar. eū se
cutus. **S**upor. ebetudo hoc ē nō simulāt se stupidos sed
ita nati sunt. **N**ec fingitur. ut a scurris. **N**on sapit. non an
xius est et is grauitatē quandam sustinet. **S**apit. iudican
dus est sapiens ut morio.

Caput ueruecinum

OLLIA. Caput arietinū et cor bubulū in satur
nalibus mittebātur ueteri istituto. **M**ariti pbry
xei. qualis pbryxū et hellē traiecit arietis. **M**e
ruit. hoc aries ex quo sepe habuisti tunicā. Iuuenalis notā

hūc morem capitis. s. ueruecīni mittē di. et elixi ueruecis la
bra comedit.

Pomilio.

PISOLVM. Pomilio latine grece nanus dicitur
inter portenta olim erat sed in delicias luxu tē
porū est receptus autore plinio. CAPUT. nam
nanus habet magnum caput. HECTORA. fortē
et magnū ut hector fuit. ASTYANACTA. i. puū. ut fuit astya
nax filius hectoris q puer de turri deiectus est apte quō
hectorem patrem nominasset subdit astyanactem filium.

Parma.

HEC PARMA. Magna indigebat arte in ludo
theatrali in quo agatinus precipuam obtinuit
laudem. est autē breuior clipeus. scutum autē
lōgius totum contegit hominē. que igitur par
ma est grādiōri homini eadē est scutū pomilioni quē totū
tegit. hoc dicitur in laudē agatini quem supra laudauit vic
torem in ludo parme. VINCI. ab agatino. Tibi. magno. scu
tum. POMILIONIS. parui scilicet.

Pueri comoedi.

NON. pueri comoedi. qui in agendis comoediis
placebant corporis elegantia et arte uerbo at
tico dicebantur disexapothī hoc ē iocundissimī
et maxie optandi cōtra qui nō placebant dice
bantur missumeni hoc est odio digni egregia nūc comoedo
rum puerorum turba mittitur. MISSUMENOS. id est dignus
odio. DISEXAPOTHOS. iocundissimus et qui placebit.

Fibula.

DIC MIHI. Fibula istrionis indumētum ab umbi
lico ad genua nō tam ad pudenda uelāda quā
ad uenerēū coitum reprimendum quo istrio
nes raucescebant. unde fiebat ut mulieres ī rez
negatam prone magno precio coitum ab istrione condu
cerent ut in superioribus libris copiosius est expositū. In

uenalis soluitur his magno comedi fibula. **V**tuant. cōdu
cti a mulieribus. **C**arius. maiore pretio. uerba sunt fibule
respondentis.

Accipiter.

P**R**EDO **A**ccipiter. **P**Redo uolucrum. s. olim li
ber. nunc quoq; capit aues sed domino. **M**eret
dolet q; domino non sibi capiat aues.

Calami aucupatorii.

N**O**N **C**alami aucupatorii uiscatis calamis aues
arboribus insidentes ueteri aucupio capiebantur
dum auceps in digitos surgens eos subice
ret **auium** pedibus hoc supra est expositum et
confirmatum carmine filii simul cantu mulcebantur ne ite
rea euolarent filius. ut qui uiscata populatur harundine
lucos. **D**um nemoris celsi procera cacumina sensim. subtra
cta certat zē. **S**ublimē calamo sequitur crescente uolucrum
Calamis. uiscatis. **R**escit. subicitur.

Obsonator.

H**I**C **O**bsonator dicitur qui emit obsonia. quo y
bo usus est **T**ranquillus huius est pares conui
uarum numero epulas parare pretio quo domi
nus iusserit. **Q**Votus. quo numero. **N**Ec addi
deris uerbum. nec moneas quid sit emendum.

Cor bubulum.

P**A**Vper. **C**or bubulum puto de crumena legen
dum esse in formam cordis nam et bullam legi
mus formam cordis habuisse autore Macrobio
que non nūquam ex loro fiebat. mittitur nunc
causidico q; poetice nō nūq; dabat opam causis omissis rep
benfor carmis. **M**artia. supra carpe causidicus fertur mea
carmia. datur igitur ei cor bubulum angustissima crumena
cum male scribens carmia nullam cōsequatur pecuniaz uel
si placet intellige de corde bouis. **C**Or quod habes. idest
accipe cor bouis quia imprudens es et alter bos.

N

Coquus.

ON. Coquus. ars coquinaria non satis est. DE
bet habere. scire gulam domini

Craticula.

E

ARum craticula diminutiuū a crate que ferrea
est offellam cōdiri e carnibus docet. uarro hec
potest coqui craticula cum aper et grandiores
fere torreantur ueru. Fumet. dum torretur. cu
spide. ueru.

Pistor dulciarius.

Q

ILle. Pistor dulciarius ad differentiam pistoris
dicitur qui panem tantum conficit hic enim mel
adhibet et crustula uariis figuris format ars a
deo laudatur ut dicat Martialis apes mel solum
cōficere propter hunc unum. Ista manus. pistoris. PAR
ca apis. quia melle abstinet. Laborat huic. idest propter
hunc uirum mel conficit.

Ientacula

M

ILLE. Ientacula cibi ganeati dicuntur qui a pu
eris emebantur summo mane a pistore quali i
gitur noctem saturnalitiam egisset euagatus p
munera singulis distichis monet diem aduenta
re impositurus ultimam manum a duabus autē rebus lucis
aduentantis signum accipit et a pueris ementibus ientacu
la et a gallis canētibus q autore plinio genitā natura sunt
ad excitandos mortales in opera et somnum rumpendū.

Domitii calderini ueronensis commentarii in. M. ualerium
Martialem quos rome edidit quom ibi publice conductus
profiteretur.

Adde hoc in tertio libro in fine interpretationis eius epi
grammatis cui est initium. Circulata diu mensis. nā quom

i margie eēt preterierūt librarii. Antiquus codex ut dixi
ita h3. circumlata diu mensis scribita secundis. sed qui ma
le emēdarunt iuerterunt pro. **S**criblita. uel. **S**Orptita. uel
INtrita. scribentes. his commentariis aliorum ineptias dis
simulauit quod licuit ubique. Nam neque tam damno liben
ter aliena quam mea omnibus probare studeo cuius consi
lii adhuc me non poenituit quanuis laceffitum scriblita le
gendum existio. Nam scriblita qđ ex antiquis codicibus fa
cile apparet est placente genus. quod docet Cato his uer
bis in re rustica. Scriblitam sic facito in balteo tractes case
um. Ad eundem modum facito uti placentam sine melle.
coquit op. Itaq; leges. circūlata diu mēsis scriblita secundis
Palladius oliuifer beniuolentia mecum coniunctissimus
cuius uirtus eximia. aduersa p̄cipue fortuna enitescit mo
nuit hec quoq; preterita fuisse a librariis. que i margie scri
pseramus. Adde igitur in primo eo uersu augusti laudes
fuerant. uel certe de exercitatione clāssium augusti in lueri
no lacu intelligit ubi tota hieme copias ad bellum siculum
autore tranquillo exercuit. et in. xii. ubi intium epigramma
tis. cur sepe sicci. neroniana mensa uel certe quod placet in
telligit mensam claudii foeneratoris alludens ad uetus co
gnomen nam claudii nerones dicebantur. **M**ensa neronia
na. i. mensa claudii de qua ante est locutus. oppignerauit
inquit annulum modo ad mentam claudii.

Domitii calderini ueronensis defensio cum re criminatione
in calūniatorem commētariorū in martialē quos nōdū edi
derat ad coreliū p̄ris āplissimi cardinalis neapolitāi nepotē
Domitius Corelio salutem.

NON potuimus assequi. id qđ uel tu optabas co
reli. uel studiis nostris maxime consentaneum
erat. ut martialis interpretationem sine ulla ani
morum contentione absolueremus. Nam q par

tim nuper coeperat inuidere. partim odio habet iā diu. nul-
lum detrahendi et insectandi finem facit. quod quam diu
intra parietes ab eo actum est. apud te. Theodorum nico-
laum. presulem modrusiensium uiros plane bonos et doc-
tos. equissimo animo iniuriam tuli. aut certe dissimulaui. spe-
rabam enim magnopere fore aliquando. ut cum sue estia-
tionis. ac dignitatis rationem haberet. tum ueteris obser-
uantie mee. nam et si fidem in eum. beniuolentiam. pietatē
nunquam ipsi uni. quod uideam. probare potui. tamen of-
ficio meo plurimum delectabar. cuius fructum uel ex eo
capiebam maximum. quod sapientissimorum uirorum con-
siliis. nicens in primis uoluntati. in cuius eram familia. me
satisfacere intelligebam. fuissem profecto illo etiam amisso i
eadem instituti ratione. a qua maledictis. iurgis iniuriis gra-
uissimis. me nunquam depellere potuit. nisi paulo ante epi-
stola quadam. agitatum iam pridem animum penitus exul-
cerasset. ita enim me laceffit. ita uocat in ius. ita accusat. ut si-
lentium pro confessione sit futurus. quod sane grauissimū
esset. in hominem presertim innocentem et qui optimā cau-
sam habet. qua in re non magis me offendit. quam cauilla-
toria quadam uersutia. parum quidem illa digna libero ho-
mine. sed teste fortasse uel infirmitatis. uel facti iniquissimi
non enim scripsit ad me. non passus est suo nomine episto-
lam reddi. sed quendam subornauit. qui ostenderet. menti-
tus se aliunde accepisse. si iure dissentit. cur apud nos hoc
non profitetur ingenue. et docet. si iniuria oppugnat. cur
audet scribere. conqueri. uociferari. declamare quottidie.
quasi uero nihil ad eum magis pertineat. quam q̄ martialē
proitemur. quom multa pro hominis instituto et officio
proposita sint. in quibus maiore cum laude uersari. et pos-
sit et debeat. Equidem uel seuerissimi censoris reprehensi-
onem nō aspernor. modo iusta sit. z ab animi equitate pro-
ficiscatur. huc enim industria. labores. uigilie nostre omēs

310

spectant ut tuis aliorumq; auribus dignum aliquid affera-
mus. quod posteris etiam speremus utile futurum. Id siue
maluolorum obiurgatione. siue mea opera fiat. non labo-
ro uehementer. Satis prestare uidebor. si mea causa que a
multis incognita habentur. et disputata fuerint. et littera-
rum monumentis commendata. quod si nunc aliquid do-
ceret. agerem illi gratias. et nos omnis maxime debere ar-
bitrarer. sed quicquid proponit. et iactat nostrum est. nos
dictauimus in nostris est commentariis. preter contume-
lias. quas ex suo ingenio addidit. Nos illic utranque sentiam
complexi. alteram probauimus. In eo uero mecum precla-
re agit. quod non modo perpetuo epistole argumento. sz
singulis ferme syllabis eum animum pre se fert. ut nemo nō
intelligat cur hec meditetur. et tanta cura tantaq; sollicitu-
dine corruptis auditoribus scripta nostra perquirat. Vti
nam is esset. quiescere debebat. Nam et ego aliquando hec
cū eo communicasse. et ipse multis in locis melius sentiret. Re-
mitto illi contumelias. et maledicta. quibus me intemperā-
ter onerauit. tam autem immerito audio. quam ille inhone-
ste iactat. Tribuo hoc persone quam sustinet. nihil scribā
quod ipsius animum merito offendat. causa tantum posita
Veniam ad altercationem. ex qua uiri docti aperte diuidi-
cābunt. an ego aliquid inepte meis auditoribus dictauerim
an ipse scriptis nostris admonitus. quedam ex Strabone.
ex quo fonte. sententiam nostram hausimus. Inuidiose ad
modum repetat. et pronuntiet. susceptam autem olim sen-
tentiam. ex qua deturbari non uult parum tueatur. singu-
lis epistole partibus non respondebo. quod semper existi-
maui infirmi ingenii et perturbati. omnino alienum a ueri-
tatis cognitione. Illud in primis preterire non possum quā-
uis in quem scriptum sit. ignorem. iactat enim se quendam
nebulonem nouo astu eluisse. in quo uereor ne ipse accusā

duſ ſit. Nam fieri negat quod cur fieret paulo ante interro-
gauerat. eorum enim que proponebantur rationem illū do-
cere oportuit. Theophrastus quoq; ſe ſe demōſtraſſe ſcri-
bit. cur ita non nulle in india arbores naſcantur. ex militum
alexandri uerbis. q; ſi aliter eaſdem naſci audiuerit. alias itē
cauſas allaturum pollicetur. Quod initio me communem a-
micum appellat. facile patior. modo uterq; intelligat ſe nō
eſſe erga me in officio. Quod gloriabundū. ego neq; hoc
iaſtaui uſquam. neq; hominem nominavi. extant commen-
tarii uerborum noſtrorum teſtes ſempiterni. de myrina qd
refutaui ſcriptum. libet enim omnem diſceptationē ad ue-
ritatem conferre. id erat in non nullis codicibus qui ab ipſi-
us recognitione defluxerant. quam re me ab eo diſſentire
plane profiteor. quod ut uel iniquis iudicibus probet. ra-
tiones noſtras proponemus. tum refellemus. que de myri-
na exponuntur. **E**pigrammatis initium eſt apud. M. ua-
lerium Martialem. **C**ampis diues apollo ſic murinis
Ita codices uetuiſſimi habent. quod aperte fatetur. quid
emendaſti igitur inquiet. Semurinis. quod in aliis codici-
bus mendose ſcriptum fuerat. Sic murinis. iuſſi ſcribere. nō
ne hoc eſt emendare. ſi dixi locum hunc apud poetam in
uerſum me. correxiſſe nō ſum mentitus. quis angitur. quid
ingemiſcit. Vt campis murinis legerem potius quam miri-
nis. hec impulerunt. poetam opteſtatum eſſe apollinē ſen-
tio. per numen quod omnium nobiliſſimum eſſet. quis enī
apollinem rogauerit. tortorem qui in urbe colebatur. omiſ-
ſo palatino. quis didymeum erethibiū. potius quam chryſ-
ſeum uel delphicum. Celeberrimum autem ſmintheum fu-
iſſe apollinem et homeri carmine et antiquitatis religione.
qua multis in locis eo numine colebatur. uel unus ſtrabo
cuius uerba referemus. ſatis demonſtabit. quo loco multa
ſtomachum facere poſſent. niſi totum in preſenti quidem

causa. cum non nullis eius in me officiis tum mee in eum
obseruantie plane condonassem. nam se multa de smin
theo apolline addidisse ait. que fortasse magna ex parte i
gnorauerim cum tamen ex eodem loco ea accipiat. unde
nos pauca quedam. que ad carminis interpretationez satis
fore uiderentur auditoribus recitauimus.

In urbe chrysa est apollinis sminthei delubrum. et signu
quod nominis ueritatem seruat. Nam mus quidaz pedi sta
tue subiacet. hanc statuam scopas paruis fecit. historia siue
fabula que de muribus narratur. huic loco congruit. Nam
teucris e creta profectis de quibus primo calinus elegia
rum poeta tradidit. post multi sunt secuti. datum erat ora
culum ibi eos sedem posituros ubi terrigene adorirentur
id circa amaxicum dicunt contigisse. maximamque agresti
um murum multitudinem noctu exortam. quicquid armo
rum et utensilium inuenissent corrosisse. teucros ibi mansis
se atque idam ab ida que in creta est appellasse. heraclitus
ponticus autor est murea circa templum abnudare et sa
cros existimari. Simulacrum uero ita instructum esse ut
murem pedibus premat et paulo post sed multis in locis
sminthei nomen. Nam iuxta amaxicum duo loca sunt que
sminthia uocantur preter eum qui est iuxta templum. Item
alia larisseo agro proxima. In pariano etiam agro locus est
sminthius appellatus. Item apud rhodum et lyndum et a
lia plurima loca. nunc templum sminthium uocant.

Haec illa sunt que ip
se iactat se addidisse. piget eius uerba referre ne bis eade
repetamus. non sentis quam ridiculum sit hominem ex u
no strabonis loco uariam recensere historiam. ut uel plura
addere uideatur quam nos accepimus. uel inanem quan
dam eruditionem ostendet. Curio puer meus. que hoc

anno e galia duxi. hunc locum totum transcripisset. si ius-
sisset. sed cum pauca illa retulisset in commentarios nos-
tros. nolui fabulosam historiam pluribus prosequi. hunc
locum. scilicet ignorabam. quem non modo apud Strabo-
nem legeram. Sed hisdem uerbis apud Eustachium in pri-
mum iliados cuius testimonio in commentariis usus sum.

Hec ius-

si abs te ad titum eius auditorem scribi ut preceptoris ostē-
deret. Sic enim fore sperabam ut in opinione sua erro-
ris plena. et prorsus pueri tenaciter confirmaretur.
Lrās istas nec unquā uidi nec missas fuisse arbitror. qd enī
me noua assensione confirmaret. cuius sententiam audito-
res iam exceperant. quid se mihi prestaret autorez. qui ho-
merum. Strabonem. eustachium duces haberem prestan-
tissimos. Quorum autoritati ipse nec accedere debet. nec
detrahere potest. Vide ne uoluerit uideri hoc commento
non ignorasse. quod olim nequaquam perceperat. An in-
quit Domitius chryssam non procul a thebe patria andro-
maches portum habere ubi sit sminthei apollinis delubru-
et hoc Strabo his uerbis testatur. Chryssa oppidum e-
rat ad mare portum habens cui proxima thebe imminet.
hic fuit apollinis sminthei delubrum. Thebem patriam
andromachesi fuisse ex carmine homeri inseruimus

Grammaticos quosdam secutus a necatis muribus dic-
tum iactauerat.

In autoribus nominum splendorem sequi non soleo. Sed
quod probabile uideatur Fabii. Quintili. precepto. numina
colebantur. qd aduersus infesta opem ferrent. Aegyptii
byn aduersus serpentes. boetii apollinem pronopionem
aduersus culices lyndii. obseda

tam colebant pestilentiam. Idem salubritatis autor habitus
est. q̄ terre humorem radiis tollat unde noxia creantur a
nimalia. Volui igitur in grammatico historiam nature accō
modatam sequi quoniam heracliti et suide ex quo duo ver
ba grece inculcauit. aliorumq̄ qui alia de causa smitheo ap
pellationem datam sentiunt. Fabula mihi non probatur.

¶ Quid minus simile veri
est quam poetam elegantissimum. et cuius in primis lingue
facilitas laudatur. nouo atque in solenti uerbo uti uoluisse
et per smitheum murinum dicere. Quis unquam murinū
apollinem legit. aut murina loca. aut murinos campos cum
smintheo apolline et smintheis locis. et smintheis campis.
omnia sint plena

Nibil poetam deteruit quo minus a mare murinus dedu
ceret. qui non modo non uitat uerba noua. sed cum alia fin
git. tum ardelionem domicoenium nusquam preterea iue
ta carmini inseruit. plurimum profecto inter meaz et accu
satoris sententiam interest murinum nouum et insolēs uer
bum putat. ego et festiue factum a poeta. Pro smitheo
et pli. uero ordeū murinū dixit et probandū. nā cū apolli
nē homer⁹ smitheū dixerit. a smitheo. i. mure. ipe latīo no
mie murinū appellauit. idē. n. ē smitheus apud grecos qd
apud nos murinus.

¶ Quē uersuz
apd strabonē a gregorio tiphernate latinū factū ipe etiā
protulit ut alia. Smitheu p̄clare tenedi dnātor apollo. Mar
tialis ut est homeri studiosus et uersuum admodū memor
qd multis i loc facile agnoscat. eā idē flexit appellatōez. z
pro smitheo quod latinis nouū erat. nā q̄s apud nrōs unū
smitheū dixit. murinū apte et cōcinne pronūciauit. at si cla
mat q̄s murios cāpos legit. aut murinū apollinē. audiat ob
secro q̄s Myrinos cāpos. aut mirinū apollinē uel sc̄psit. uel

audiuit unquam. plena esse omnia apolline smintheo non
satis exploratum habeo. Nullus enim nostrorum eo uerbo
usus est. et meo cubiculo mures quidez gregatim errant.
Nullum autem extat apollinis sminthei simulacrum. quid ri
des. ego etiam in censi omnibus letitiis. q̄ nimiam habui uo
luptatem. Nosti unde sit. illud cecilianum.

Ut igitur simile ali
quid expiret ostēdi tibi heri Martiale meū uetustissimū in
quo aperte et luce clarius scriptum erat sic murinis ut ipse
censuit emendandum.

Si Antonium oratorem audiuisset hoc tacuisset profecto
quod illius rationes. aut conuellit penitus. aut certe infir
mat. Antiqua enim in codice manus non paruum fidem
optineat necesse est. constans presertim et ubique eadem.
Quod pluribus de syllaba disputando oportere affirmat.
Sic mu. Trocheum esse. id nobis incompertum fuisse nec
ipse quidem scribit. qui eam metri rationem uel pueris co
gnitam fatetur. syllabe adeo peritū esse nesciebam qui uer
sus aut nunquam facit aut certe malos quorum ipsum quo
que pudeat. Non negauerim mures priorem syllabam pro
ducere et murinis idem oportere quod eo loco in commē
tarios nostros retulimus. At cum reliqua omnia mee sen
tentie conuenirent multaq; memoria repeterem. que pri
mitiuorum numerum mutant. ut quem acceperint produ
ctum. corripiant. facile sum passum Martialem in uerbo
quod ipse pro smintheo recens deriuauerat. Eadem sylla
be uenia utiq; a numeris prescriptis non nūquā discedit ue
luti i deriuato a getulia pmā et alterā syllabas corripuit. q
b̄ lōgis ceteri utant. Tractata ē getulis nec cepit harena
nocentes. Vergiliū hūc ego getulis agerē si sirtib; exul qd
ephestio precipue in sillabarum ratione autoritatis. fieri

debere scribit. ut si deriuatiua sillaba mutantur. colligatur
potius in breuem quam a breui in productas exeant. acer
aceribus. lotum lotium. Vado uadum. odi odium. Moles
molestus. Luceo lucerna. offa offella. currus currulis. cur
rule. sedes sedile. eodem genere primam contraxerunt sil
labam. quom in primitiuo longa esset. Quare cum id exem
plo a poeta fieret. nolui constitutam. grauem. dignam. au
tore interpretationem non amplecti. q. presertim que de
mirina comperiebam aures non implebant. Hic est alter e
pistole nostre locus. qui in confutatione totus uersabitur.
Quipe erroris ratio facile intelligi potest. quom ma
xima inter. u. et. y. litteras affinitas sit

Que tanta ista est affinitas. Sunt ne ita ubiq. celebrate nu
ptie ut nusquam dissidium appareat. Si mirinis aliquando
poeta scripsit cur in nullo antiquo codice illius manus ex
tat. non fuisset. mihi crede tantus librariorum omnium in
hac menda consensus ut ne per imprudentiam quidem ali
quando mirinis scripserunt. si ex aliquo exemplo deducen
dumerat. Sed mirinis propagatum est quod ab autore
scriptus fuit. De mirina uero ne ignorasse uideamur quod
tradidimus. in commentariis nostris ita ut puto scriptum
est. Mirinam eolie urbem fuisse. Homerus quidem strabo.
ptolemeus. testantur. sed illic apollinis cultum non reperi
o. Num sum deceptus. Quis unquam legit mirinam urbem a
pollinis numen habuisse. Homerum et ptolemeum preter
mitto. strabonis sententiam subiiciam uerbis latinis inserto
homeri carmine ut a gregorio triphernate in nostros nu
meros conuersum est. in iliensi campo cumulus qd am est

Hunc hoies ppo bateam noie dicunt. Ast immortales uo
lucris monumenta mirine. tum et mirina urbs ex ea nomia
ta est. Alio preterea loco intra sinum est myrina ad stadia

lx. eolica urbs. ubi strabo apollinem cultum ea in urbe tra-
didit. ut satis constet quod diximus apollinem illic non co-
li celebri aliquo nomine. Mox subdit. **A** Chiuorum portus
ubi sunt. xii. deorum arene hoc quidez ad apollinem refer-
tur. demum gryneum myrneorum oppiduz et apollinis fa-
num et uetustissimum oraculum. **G**ryneum apolloem his-
toria sane traditum et **V**ergiliano carmine nobilem non ig-
norabam. Sed nec eundem dici myrinum ex hoc strabonis
loco persuadebit. nec quisquam uel apud grecos. uel a
pud nostros unquam ullo scripture genere aut myrinos
campos. aut apollinem myrnum nominauit. **Q**uid enim
gryneum celeberrimum. appellatione per obscura confun-
dat. ni mirum **M**artialis gryneum apollinem myrinum non
cupauit. quasi aut non potuerit gryneum dicere. quod ab
omnibus est concessum. aut licuerit myrinuz appellare. qd
nec antiquorum usus patiebatur. nec ratio grammatices.
Ad eam enim particulam uenio. **M**yrinos
igitur campos a myrina urbe recte dici quis neget. quem
admodum a palestina urbe palestinos. a solima solimos. et
a gryneo oppido gryneum apollinem.
Amyrina myrneum dici non mirinum et analogia et usus ip-
se docuit. nec eadem ratio est in palestina et solima. que et
si aliter ex se deriuatiua emittere debebant tamen in greco-
rum latinorumq; usum peculiari quadam lege recepta fue-
runt. Nam et triumphos palestinos dicimus et solimū pul-
uerem que non a nobis. sed autoribus grecis instituta sūt.
At idem myrneos dicūt non mirinos et quidem cum diph-
thongo. quod uel ex superiore strabonis loco satis capi
potuit. **i. tū** **g**rimū myri-
nacorū oppidum nō mirinorū quo ī noīe eorū auctoritate
non minus sequi debemus quam in palestinis et solimis.
At si palestina et solima eiusdē generis omnino existimat.

cur non. Palestinum et solimeum dicimus. ut mirineum
quod Strabo supra usurpat. ea scilicet de causa quod a
lius illorum nominum usus est. quam huius. Gryneum au
tem oppidum et grineum apollinem quod commune habet
cum urina et mirinus quom et longe diuersus sit exitus et
griniū oppidum dicamus nō gryneū. gryneum uero apol
linem **C**onferamus aliquando nostras
cum illius rationibus. Homerus smintheum nuncupat. in
de Martialis Murinum suo uerbo et appposito eius celebri
tatem antiquorum monumenta testantur. Antiqui codices
sic murinus proferunt non sic myrinis quorum rationem
habendam et olim gellius et doctissimi homines omni tem
pore iudicauerunt. sillabam corripere non dissimili aliorum li
centia demonstrauius. Mirinum nec uetus scriptura pro
bat. nec ullus unquam autor enuntiavit. nec ratio gramma
tica permittit. utrum tandem magis nouum erit uerbum
mirinum ne quod eque damnatum est ab omnibus. atque
omissum an murinum in quo poete ingenium existit. cele
berrima appellatio exprimitur. homerum. heraclitum. stra
bonem autores habemus

CRecte ergo
poeta apollinem mirinis campis diuitem uocat. siue quod
rauentis abundet aureis siue ob fertilitatem regionis. seu
quod templum eius ibi est lapide candido sumptuosissimū
CIn campis apollinis sminthei nullam fertilitatem habeo.
quam referam preter belleborum. quod ibi preparari ipse
scribit quom antycire. id theophrastus. et plinius tribuat.
qua ratione ditissimum smintheum fuisse contenderim. mī
torum ingenio id purgationis genus desiderante
Ego potius ita eum locum interpreto ut poeta obsecrans
apollinem optet. Ut sic campis mirynis diues sit. id est re
ligiosissime colatur. Nā poetarū est dites aras appellare ad
quas multe hostie mactant. disque nō diuitias quibus nō indiget
sed cultū precamur. qui unus eorum numina amplificat et pla

ne facit diuina. Sic sis diues i campis murinis. i. sic colari ma-
gnifice in campis smitheis. quos multis in locis fuisse. Stra-
bo ut proposuimus scriptum reliquit. **H**ec
cureli secuti sumus ut campis murinis legeremus potiusq[ue]
myrinis. que bonis et doctis hoibus me probaturum ad
modum confido. quod si redarguent. eorum sequar iudici-
um. et plurimū huic debebo. cui in eodem genere gratiam
fortasse aliquando referre potero. imo nihil iam prohibet
errantem docere. Nam si beneficium contulerit hac re satis-
fecero. sin minus nobis certe nostri officii gratia erit deuic-
tus. **Q**uid est inquires. superioribus diebus cum apud libra-
rios ex martialis codice eius manu emendato nonum et
decimū legerē. non nulliq[ue] auditores adeēnt. cū multa nos
offenderunt. tum risu abstinere non potui. quom incidi. in
illud epigramma cui est initium. **V**are parretonias latia mo-
do uite per urbes. nobilis. et centū dux memorande iuris.
quod ipse ita correxerat. lata mō uoce per urbes nobilis.
simul dolui hominem tam imprudenter lapsū esse. cum li-
bri antiqui scriptura latia uite habeat et ita sit omnino legē-
dum. Nam uarus centurio erat. quo nomine uitē latiam
gestabat. Plinius in naturali historia. centurionum in manu
uitis. **L**ucanus de scena centurione qui longo latiaz gerit
ordine uitez. **I**uuenalis post hec nodosaz frangebat uer-
tice uitez. **S**yllius nā uitis honore perfunctus latie subito
stimularat agrestis. denique lege cautuz est. ut si miles ce-
turioni castigare se uolenti uitē. tenuerit. militiaz mutet.
cur autē lata uoce inuertendo scripserit. non satis dispicio
nisi de patrono apud centū uiros dictum putauerit. quē
aut alterum stentorem homericum aut trachalum. qui a
tribus subseliis exaudiebatur. fuisse oportuit. **S**i qui-
dem lata uoce per urbes paretonias nobilis erat. quod
quam ridendum sit uel ipse intelligit. **M**onebis igitur
statim deprauatum locum recognoscat. ne uno exemplo

cōpluribus menda iprimatur. multa p̄terea ap̄d hūc poetā
aut m̄scitia parum intellecta. aut temeritate deprauata ex
nobis et in superiores nouem libros didicit et post hac au
dier. que dissimulare non potest. Nam quod illius in censu
ra collega et laboris. quem olim diuinum p̄dicebant. so
tius edidit. in manibus est. in quo aliquando ipse ueniam i
petrat. cum sermonem latinum nondum formauerit. sed q̄
iam deprehensa sunt iudicibus aliquando deferentur. Qd̄
quam plurima loca se notaturum denūtiat. nihil respōdeo
Id enim ea perturbatione animi addidit. qua reliqua scrip
sit. quod in fine collocatum esse non miror. Nam pleraque
noxia animalia aculeos uenenatos ex caude apice emittūt
nisi fortasse errorem putat quicquid ipse percipere nō po
test. Ego nec soleo mentiri. nec ipse debet. illud certe mul
tis testibus liquido affirmare possum. me intra paucos dies
supra ducenta eius errata in lucem prolaturū ex q̄bus aut
in polybio peruertēdo. infantem. aut i Martialis et aliorū
castigatione cēsorem iniquissimū plane agnoscas. Quid si
de moribus disputare uoluerimus deerit ne scribendi argu
mentū. an uerba. de scriptis meis concipiat aīo et mediteē
que uelit quō perfecta fuerit. qd̄ ego quoq̄ corā dixi. uix
sex librorū interpretationez. que apud nos est hactenus
recognouimus nā tradita auditoribus quottidie aut cōfir
mantur pluribus exemplis. aut melius explicātur. ut aliquā
uel alieni hominis et iūssimū iudicis aures ipleant q̄ uel hoc
loco de quo disputauimus actū est. Nā multa diximus co
piosius quam in commentariis sit. ut sententiam nostram
facere ei percipere licuerit et se se errore isto liberare. Id
quod alibi plerunque prestamus. sed abortum a nobis ra
pit. quoniam partus formati pulchritudinem ac dignitatē
inspicere nō poterit. tenes ne memoria cureli q̄ iuectus sit
i nr̄az de disticho illo sentiam. coccina famose donas et ian
thiam moeche. Vis dare que meruit munera. mitte togaz

Ita enim docuimus. hic famose et notissime meche maximi
pretii uestes mittebat. poeta iocans non sine fellis asper
gine. monet ut mittat togam. si quidem uult mittere. ueste
moecha famosa dignam. nam mulieres in adulterio depre
hense toga indute in publicum ducebantur. Martialis alibi
it esse moecham. hoc cum legisset in commentariis nostris
quos ut proposui rudes acipolitos quotidie surripit. no
ueritus est apud te et nicolaum presule modrusiensium cla
ra uoce affirmare. me id falso suspicatum esse neque ullis ma
iorum monumentis extare. id cum audiuissem statim inferi
iussi porphirionis et acronis uerba in eum locum boratii.
Ancilla pecces ue togata. **T**ogate autem ut utriusque auto
ris uerbis utamur in publicum procedere cogebantur fe
mine adulterii admissi conuicte. et Iuuenalis est mecha la
bulla damnetur. **S**i uis etiam carphinia. talem non sumet da
nata togam. nullum pretere a uerbum fecit. ne idem iterum
contingat nostri opusculi editionem expectet necesse est
ne si quid interea suscepit. cum odisse ac inuidere potius
quam docere uideatur. tum in maledicta incurrere. in qui
bus declinandis. non minus prudentie existit quam in fe
rendis moderationis.

Domitii calderini ueronensis commentarii in **M. Valerius**
martialem. cum defensione finiunt. **I**mpressi rome per ma
gistrum Iohannem genßberg auspicio et fauore excellent
domini iohannis **A**loisii tuscani de mediolano aduocati co
cistorialis. anno salutis. **M. cccc. lxxiiii.** die uero martis. **xxii.**
mensis martii sedente sixto. **iiii.** pontifice maximo.

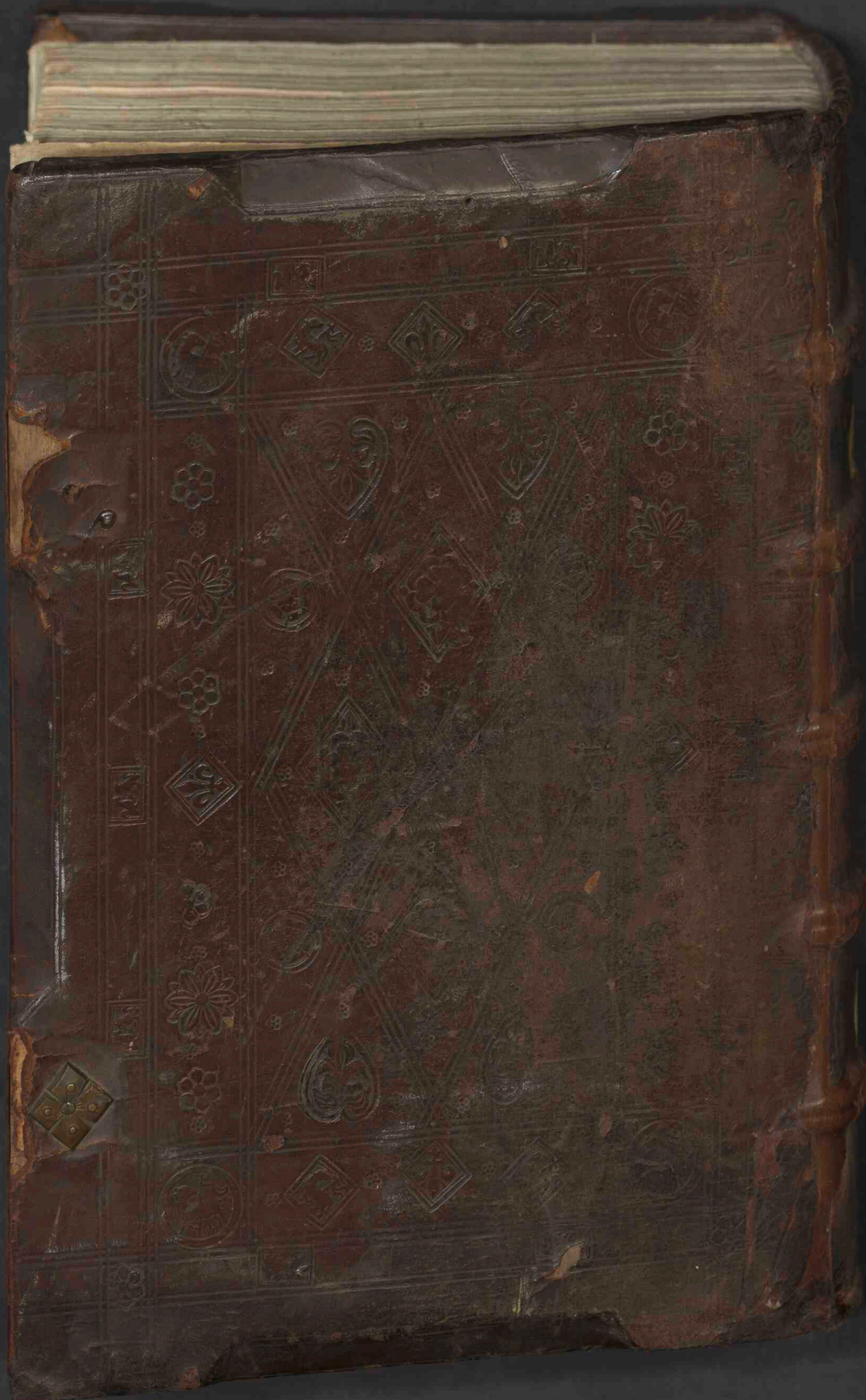
316
**M. Lucidi phosphi
ri Epigramma.**

Quisquis amat lepidum Vatē latiasq; camenae
Et uitam et mores noscere quisquis amat.
Ille mei Domiti generosos usq; labores
Perlegat. excultis quos dedit ingeniis.
Et quos ut posset multis prodesse peregit
Inq; dies uarios officiosus habet.
Vos nimium tetrice frontis miseriq; Catones
Ite procul uestrum ferte supercilium.
At tu docta cohors et tu Romana propago
Laudibus innumeris huic celebrate uirum.
Tu quoq; qui fueras mutilus mendosus et asper
A cunctis poteris nunc bene Marce legi.
Ecce tibi eximium partum est interprete nomen
Redde uicem. alternum diuide Marce decus.
Vt si forte labor fuit hic communis. et ipsa
Gloria communis uestra duobus eat.

1001392

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

2258

cm

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

